

İMÂM HÂFİZ EBÛ DAVUD

SÜNEN-İ EBÎ DAVUD

VE TERCEMESİ

TERCEME
İBRAHİM KOÇAŞLI

 ERKAM
YAYINLARI

İSTANBUL 1429 / 2008

SÜNEN-İ EBÎ DAVUD VE TERCEMESİ

-5. CİLT-

سنن أبی داؤد

İmâm Hâfız Ebû Davud

Terceme:İbrahim KOÇAŞLI / Emekli Müftü

 ERKAM
YAYINLARI

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak

Erkam Yayın San. ve Tic. A.Ş.'ne aittir.

İzinsiz, kısmen ya da

tamamen çoğaltılıp yayınlanamaz.

SÜNEN-İ EBÎ DAVUD VE TERCEMESİ5. CİLTİmâm Hâfız Ebû Davud
Erkam Yayın No: 316

Kapak: Altıoluk Grafik / Halil ErmişOfset Hazırlık: Altıoluk Grafik /

Mustafa ErguvanISBN No: 978-605-302-238-1

Yayın ve Matbaa Sertifika No: 19891Baskı Tarihi: İstanbul / 2008

Kitapları'dan "Kitap'ı" alıpın yedutuz.

İktisatî Org. San. Bölgesi Mah. Atatürk Bulvarı Haseyad I. Kısım No: 60/3-C

Başakşehir / İstanbul Tel: 0212 671 07 00 - Faks: 0212 671 07 48

www.erkamyayinlari.com • www.kampanyakitaplari.com

Bu eserin e-kitap çevrimi SaveAs Bilişim tarafından yapılmıştır.

www.saveas.com.tr

کِتَابُ التَّرْجُلِ ۲۷- SAÇLARI TARAYIP
TEMİZ TUTMAK

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابُ التَّرْجُلِ

1 - BİRİNCİ BAB

٤١٥٩ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ التَّرْجُلِ إِلَّا غَبًا

4159 - Abdullah bin Muğaffel radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, her gün saç (yıkayıp, temizleyip,) taramaktan nehyetti. Ancak gün aşırı temizlemeğe müsaade etti.^[1]

İZAH

Her gün saç yıkayıp, yağlayıp onunla meşgul olmak, kibir alâmeti olacağı ve insanı çok meşgul edeceği için nehyedilmiş. Her gün düzeltmekle beraber iki günde bir yıkayıp, tarayıp tanzim etmek uygun görülmüştür. Bu gün saçını berbere tanzim ettiren bir insan her gün berbere uğrarsa bütçesine yüklenecek masrafı düşünelim. Peygamberimizin bu hadisini daha iyi anlamış olacağız. Yoksa hadisin anlamı sabah saçını taramamak, temiz tutmamak değildir. 4163 nolu hadiste görüleceği gibi saç sakalı olan saçına sakalına bakacak. Hele toplum için görev yapan insanlar elbette saçlarına sakallarına çeki düzen verecekler. Ama işi gücü onunla uğraşmak olmayacaktır.

٤١٦٠ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى

لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَحَلَ إِلَى فَضَالَةَ بْنِ غُبِيٍّ وَهُوَ بِجُضْرٍ فَقَدِمَ عَلَيْهِ فَقَالَ

أَمَا إِنِّي لَمْ آتِكَ زَائِرًا وَلَكِنِّي سَمِعْتُ أَنَا وَأَنْتَ خَدِثَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُوعًا أَنَّهُ يَكُونُ جَنْدَكَ مِنْهُ عِلْمٌ، قَالَ: وَمَا هُوَ؟

قَالَ: كَذَبَ وَكَذَّابٌ قَالَ: فَمَا لِي أَرَاكَ شَيْئًا وَأَنْتَ أَمِيرُ الْأَرْضِ، قَالَ: إِنَّ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَنْهَانَا عَنْ تَخْيِيرِ بْنِ الْإِذْنَافَةِ، قَالَ:
فَمَا لِي لَا أَرَى عَلَيْكَ حِذَاءً قَالَ: كَانَ الشَّيْءُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْمُرُنَا
أَنْ نَحْتَفِي أَخْيَانًا

4160 - Abdullah bin Büreyde radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle (demiştir;)

Fedâle bin Ubeyd Mısır'da bulunuyordu. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in ashabından bir kimse ona kadar gitti, yanına vardı ve şöyle dedi:

– Ama ben sana ziyaret için gelmedim, lâkin ben ve sen Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem'den bir hadis duymuştuk. O hadis hakkında sende bir bilgi vardır ümidi ile geldim. Fedâle:

– O nedir, dedi. O zât şöyle dedi: Sen Mısırın emirisin, saçını biraz karışık görüyorum, neden dedi. Fedâle:

– Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, bizi çok süslü olmaktan nehyederdi. O sahâbi:

– Ne o senin ayakkabında yok, dedi. Fedâle:

– Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, arasıra yalın ayak gezmemizi emrederdi, dedi.

٤١٦١- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: ذَكَرَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا عِنْدَهُ الدُّنْيَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَلَا تَسْمَعُونَ إِلَّا تَسْمَعُونَ إِنَّ الْبِدَاعَةَ مِنَ الْإِيمَانِ إِنَّ الْبِدَاعَةَ مِنَ الْإِيمَانِ
يَغْنِي التَّقْوَى

4161 - Ebû Ümâme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Bir gün ashab-ı kiram, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in yanında dünyayı anmışlardı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem onlara:

“İşitmiyor musunuz, sade giyinmek imandandır” buyurdu. Râvî der ki: Bundan maksat cildi yağlamayıp sade giyinmektir.

İZAH

Bezaze: Üstüne başına fazla ehemmiyet vermemek sade bir üst giyinmek demektir.

Takahhul: Eli yüzü yaş tutmamak, kuru ve biraz bakımsız bırakmak demektir.

Bu hadis-i şeriflerden maksat devamlı süslü gezmenin uygun olmadığı, arasıra külfetsiz herkesin giyindiği gibi elbise giymeğe teşviktir.^[2]

2 - GÜZEL KOKU KULLANMAK MÜSTEHABTIR

٤١٦٢ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَتْ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ سَكَّةٌ يَتَطَيَّبُ مِنْهَا

4162 - Enes bin Mâlik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in bir koku kutusu vardı. Ondan alarak koku sürünürdü.^[3]

İZAH

Sükke: Kıymetli bir koku, koku konulan kap anlamını taşır.

Peygamberimizin çok sevdiği şeylerden birisi de koku kullanmaktı. Temiz gezer, güzel koku kullanırdı.

3 - SAÇI ISLAH ETMEK

٤١٦٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

مَنْ كَانَ لَهُ شَعْرٌ فَلْيُكْرِمَهُ

4163 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kimin saç varsa, saçına ikram etsin (baksın).”

İZAH

4159 nolu hadisle bu hadis arasında ilk bakışta tezat var gibi görünüyor ise de, aslında aralarında hiç bir tezat yoktur. Birinci hadiste işi gücü saç düzeltmek olan kimselerin bu durumu biraz seyreltmeleri saçları ile haddinden fazla meşgul olmamaları bildiriliyor. Bu hadiste ise saç bırakan kimselerin saçlarını karma karışık bırakmayıp ona çeki düzen vermeleri emrediliyor.

4 - KADINLARIN KINA YAKMALARI

٤١٦٤- حَدَّثَنِي كَرِيمَةُ بِنْتُ هُمَامٍ أَنَّ امْرَأَةً أَتَتْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهَا فَسَأَلَتْهَا عَنْ خِصَابِ الْكِتَامِ، فَقَالَتْ: لَا بَأْسَ بِهِ وَلَكِنْ أَكْرَهُهُ كَانَ

حَبِيبِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَكْرَهُ رِيحَهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: تَغْنِي خِصَابُ شَعْرِ الرَّأْسِ

4164 - Kerime binti Hümâm radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre: Bir kadın Aişe radiyallahu anha'ya geldi ve ona kına ile boyanmaktan sordu. Aişe radiyallahu anha bunda beis yoktur. Lâkin ben kınadan hoşlanmam, çünkü Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, kınanın kokusunu sevmezdi, dedi.^[4]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Kınalanmak ile, saç kınalamayı kastediyor.

٤١٦٥- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ هِنْدَ بِنْتَ عُمَيَّةَ قَالَتْ: يَا

نَبِيَّ اللَّهِ بِإِذْنِي قَالَ لَا أَبَاحُكَ حَتَّى تُغَيِّرِي كَفِّكَ كَأَنَّهُمَا كَفَا سَمِعَ

4165 - Aîşe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre; Utbe'nin kızı Hind, Ey Allah'ın Rasûlü, benim biatımı kabul et, dedi. Peygamberimiz sallallahü aleyhi ve sellem,

“Ellerin sanki hayvanların ayakları gibi, avuçlarını onların (acaib) görünüşlerini kınalayarak değiştirmedikçe biatını kabul etmem” buyurdu.

٤١٦٦ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: أَوَمَّتْ امْرَأَةٌ مِنْ وَرَاءِ

يَشْرِ بِتَدْعَا كِتَابَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَقْبَضُ الْيَدِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ فَقَالَ مَا أَذْرِي أَيْدِي رَجُلٍ أَمْ يَدُ امْرَأَةٍ؟ قَالَتْ:

بَنِي امْرَأَةٍ قَالَ لَوْ كُنْتِ امْرَأَةً لَمَيَّزْتِ أَظْفَارَكَ بِغَيْرِي بِالْحِجَابِ

4166 - Aîşe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem elinde mektup bulunan bir kadın perde arkasından işâret etti. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, elini tuttu ve “Bu bir erkek eli midir yoksa kadın eli midir bilmiyorum” dedi. Kadın:

– Kadın elidir, cevabını verdi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Eğer sen bir kadın olsaydın tırnaklarının rengini kına ile değiştirirdin” buyurdu.

[5]

İZAH

Bu iki hadis-i şerif, kadınların ellerini kınalamalarının müstahab olduğunu ifade eder.

5 - SAÇA EĞRETİ SAÇ TAKMAK

٤١٦٧ - عَنْ حَنْبَلِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الرَّحْمَنِ أَنَّهُ سَمِعَ نَعَايَةَ بَنِي أَبِي

سَهْلَانَ عَامَ حَجٍّ وَهُوَ عَلَى الْوَتِيرِ وَتَنَاوَلَ قُبَّةً مِنْ شَعْرِ كَانَتْ فِي يَدِ

حَزْرَجِي يَقُولُ: يَا أَهْلَ الْمَدِينَةِ أَتَيْنَ غُلَامًاؤُكُمْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْهَى عَنْ بِنَالِ هَذِهِ وَيَقُولُ إِنَّمَا هَكَكَتُ بَنُو إِسْرَافِيلَ

جَيْنَ اتَّخَذَ هَذِهِ نِسَاؤُهُمْ

4167 - Humeyd bin Abdurrahman'dan rivâyet edildiğine göre o, hac ettiği yıl, Ebû Süfyan'ın oğlu Hazreti Muaviye'yi minber üzerinde şöyle söylerken işitmiş: Kendisini minber önünde bekleyen bir muhafızın elinde bulunan saçtan bir tutamını aldı. Ve şöyle diyordu:

– Ey Medine halkı, ilim adamlarınız nerededir? Ben Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in bu gibi eğreti saçlardan nehyettiğini, “İsrail Oğullarının kadınları bunu yaptıkları vakit helak oldular” buyurduğunu işittim dedi.

İZAH

Bu hadis-i şerif, peruk denen eğreti saçın kadınlar tarafından takılmasının caiz olmadığını ifade eder. Kendi saçını başkalarına veren kadın, yabancı erkeklerin saçını okşayacağını düşünerek iffeti gibi koruması gerekir.

٤١٦٨- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوِصِلَةَ وَالْوَاثِمَةَ وَالْمُسْتَوِصِمَةَ

4168 - Abdullah bin Ömer'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, eğreti saç takanlara ve taktıranlara vücuduna dövme yapanlara ve yaptıranlara lânet etti.^[6]

٤١٦٩- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: لَعَنَ اللَّهُ الْوَاثِمَاتِ وَالْمُسْتَوِصِمَاتِ

قَالَ مُحَمَّدٌ وَالْوَاصِلَاتِ وَ قَالَ عُثْمَانُ وَالْمُسْتَوِصِمَاتِ ثُمَّ اتَّفَقَا

وَالْمُسْتَوِصِمَاتِ لِلْمُحْسِنِ الْمُسْتَوِصِمَاتِ خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فَطَعَّ ذَلِكَ امْرَأَةً

مِنْ بَنِي أَسَدٍ يُقَالُ لَهَا أُمُّ يَغْفُورٍ زَادَ عُثْمَانُ كَانَتْ تَقْرَأُ الْقُرْآنَ ثُمَّ اتَّفَقَا

ثُمَّ اتَّفَقَا فَقَالَتْ بَلَّغْنِي عَنْكَ أَنَّكَ لَعَنْتَ الْوَاثِمَاتِ وَالْمُسْتَوِصِمَاتِ قَالَ

مُحَمَّدٌ وَالْوَاصِلَاتِ وَ قَالَ عُثْمَانُ وَالْمُسْتَوِصِمَاتِ ثُمَّ اتَّفَقَا وَالْمُسْتَوِصِمَاتِ

قَالَ عُثْمَانُ لِلْمُحْسِنِ الْمُسْتَوِصِمَاتِ خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى فَقَالَ وَمَا لِي لَا أَلْعَنُ

مَنْ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي كِتَابِ اللَّهِ تَعَالَى
قَالَتْ لَقَدْ قَرَأْتُ مَا بَيْنَ لَوْحِي الْمُصْحَفِ فَمَا وَجَدْتُهُ فَقَالَ وَاللَّهِ لَئِنْ
كُنْتُ قَرَأْتِيهِ لَقَدْ وَجَدْتِيهِ ثُمَّ قَرَأَ «وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ
عَنْهُ فَانْتَهُوا» قَالَتْ إِنِّي أَرَى بَعْضَ هَذَا عَلَى امْرَأَتِكَ قَالَ فَلَاخُلِي
فَانْظُرِي فَنَدَخَلَتْ ثُمَّ خَرَجَتْ فَقَالَ: مَا رَأَيْتِ؟ وَ قَالَ عُثْمَانُ فَقَالَتْ: مَا
رَأَيْتُ فَقَالَ لَوْ كَانَ ذَلِكَ مَا كُنْتُ مَعَنَا

4169 - Abdullah bin Ömer'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Allah (c.c) vücûduna dövme yapanlara ve yaptıranlara lânet etti. Râvîlerden Muhammed bin İsa rivâyetinde:

– Eğreti saç kullananlara da, dedi. Râvîlerden Osman bin Ebû Şeybe rivâyetinde beyaz kıllarını yolanlara da, dedi. Sonra her iki râvî rivâyetlerinde ittifak ederek şöyle dediler:

– Güzellik için dişlerini seyrelttiren, Allah'ın yarattığı şekli değiştiren, kadınlara da (Allah lânet etti) bu haber Esed oğullarından adına Ümmü Yakub denilen kadına ulaştı. Râvî Osman'ın rivâyetinde şu ziyade var:

– O kadın Kur'an okuyordu. Sonra ittifak ettiler. Kadın Abdullah'a geldi ve şöyle dedi: Bana ulaşan habere göre sen, dövme yapan ve yaptıran kadınlara lânet etmişsin. Râvî Muhammed, eğreti saç takan kadınlara, dedi. Râvî Osman kıllarını yolan kadınlara dedi. Sonra ittifak ettiler. Dişlerini seyrelttiren kadınlara, dediler. Râvî Osman, güzelleşmek için Allah'ın verdiği sûreti değiştirenlere dedi. Abdullah bin Ömer, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in lânet ettiği kimseye ben neden lânet etmeyeyim? Çünkü Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e uymak Kur'an'da mevcuttur dedi. Kadın:

– Ben Kur'an'ın iki kabı arasını okudum. Söylediğini bulamadım, dedi. Abdullah bin Ömer:

– Eğer sen, Kur'an'ı tam okumuş olsaydın, yemin olsun onu bulacaktın, dedi.

Ve “Rasûl’ün size getirdiğini alınız, sizi nehyettiği şeyden sakınınız.” (Haşr, 59/7) ayetini okudu.

Kadın dedi ki: Bunların bir kaçının senin hanımın tarafından yapıldığını görüyorum, dedi. Abdullah hanımımın yanına gir bak, dedi. Kadın girdi çıktı. Abdullah kadına ne gördün, dedi. Osman rivâyetinde şöyle dedi: Eğer söylediklerim karım tarafından işlenseydi benimle beraber olmazdı.^[7]

İZAH

Veşm: Vücudun bazı yerlerini iğne ucu ile kanatıp barutla yeşillendirmektir ki, yeri yeşil yeşil kalır.

Vasıl: Peruk (eğreti saç takmak) demektir.

Tefellüc: Güzel görünmek için dişlerin arasını inceltip seyrekleştirmek demektir.

Bunların her biri insanın yaratıldığı sûreti değiştirmesi demek olacağından lânetle tehdit edilmiştir.

٤١٧٠- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: لُعِنَتِ الْوَاصِلَةُ وَالْمُسْتَوْصِلَةُ

وَالنَّامِصَةُ وَالْمُنْتَمِصَةُ وَالْوَاشِمَةُ وَالْمُسْتَوْشِمَةُ مِنْ غَيْرِ دَاءٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَتَقْبِيرُ الْوَاصِلَةِ الَّتِي تَمِيلُ الشَّعْرَ بِشَعْرِ الْبَنَاتِ

وَالْمُسْتَوْصِلَةُ الْمَغْمُولُ بِهَا وَالنَّامِصَةُ الَّتِي تَنْقُشُ الْحَاجِبَ حَتَّى تُرْفَعُ

وَالْمُنْتَمِصَةُ الْمَغْمُولُ بِهَا وَالْوَاشِمَةُ الَّتِي تَجْعَلُ الْخَيْلَانَ فِي وَجْهِهَا

بِخُخْلٍ أَوْ بِدَادٍ وَالْمُسْتَوْشِمَةُ الْمَغْمُولُ بِهَا

4170 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Saçını ulayan ve ulatan, kılları yolan ve yolduran, hastalıktan dolayı olmaksızın dövme yapan ve yaptırın kadınlara lânet olundu.

Ebû Dâvud şöyle dedi:

Vâsıla: Kadınların saçına saç ulayan kadına.

Müstevsile: Kendi saçına bağlayan kadına denir.

Nâmisa: Kaşları incelten kadına.

Mütenammisa: Kaşı inceltilen kadına denir.

Vâşime: Sürme veya mürekkeple yüzlere dövme yapan kadına

Mütevşime: Kendi yüzüne dövme yapılan kadına denir.

٤١٧١ - عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ قَالَ: لَا بَأْسَ بِالْقَرَامِلِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: كَأَنَّهُ يَذْهَبُ إِلَى أَنَّ الْمُنْهَبِيَّ عَنْهُ شُعُورُ الْبَسَامِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: كَانَ أَحْمَدُ يَقُولُ الْقَرَامِلُ لَيْسَ بِهِ بَأْسٌ

4171 - Said bin Cübeyr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, ipekten örülüp saça ilave edilen parçada (karâmilde) beis yoktur, demiştir.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Said bin Cübeyr yasak olanın kadınların saçları olduğu görüşündedir.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Ahmed bin Hanbel, ipekten örülüp saça bağlanan karâmilde mahzur yoktur derdi.

İZAH

Karâmil: İpek ve yünden örülüp saça ilave edilen örgüye denir.

6 - İKRAM EDİLEN GÜZEL KOKUYU KABUL ETMEMEK

٤١٧٢ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ غَرَضَ عَلَيْهِ طِيبٌ فَلَا يَرُدُّهُ فَإِنَّهُ طِيبٌ طِيبُ الرِّيحِ خَفِيفُ الْمُحْمَلِ

4172 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kime koku arz olunursa onu red etmesin; çünkü onun kokusu güzel, taşıması hafiftir.”[8]

7 - KADINLARIN DIŞARI ÇIKARKEN GÜZEL KOKU KULLANMASI

٤١٧٢ - عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا

اِسْتَعْطَرَتِ الْمَرْأَةُ قَمَرْتَهُ عَلَى الْقَوْمِ لِيَجِدُوا رِيحَهَا فِيهِمْ كَلْنَا وَكَذًا قَالَ

قَوْلًا شَدِيدًا

4173 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh'dan rivâyet olduğuna göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem:

Kadın koku kullanıp, kokusunu duysunlar diye topluluğa uğrarsa o kadın şöyle şöyledir, diye sert sözler söyledi.[9]

٤١٧٣ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: لَقِيْتُهُ امْرَأَةً وَجَدَ مِنْهَا رِيحَ الطَّيِّبِ

يَنْفَحُ وَلِذَلِكَ إِعْصَارٌ فَقَالَ يَا لَمَّةَ الْجَبَّارِ جِئْتِ مِنَ الْمَسْجِدِ قَالَتْ نَعَمْ

قَالَ وَلَهُ تَطْيِيبٌ قَالَتْ نَعَمْ قَالَ إِنِّي سَمِعْتُ جِبِّي أَبَا الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَقْبَلُ صَلَاةَ امْرَأَةٍ تَطْيِيبُ لِهَذَا الْمَسْجِدِ حَتَّى

تَرْجِعَ فَتَقْتَبِلَ غُسلَهَا مِنَ الْمَسْجِدِ

4174 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:

Ona bir kadın rast geldi. Ebû Hüreyre kadından kullandığı esansın kokusunu hissetti. Kadının eteğinde yukarı doğru yükselen kokulu toz vardı. Ebû Hüreyre ona; ey Cebbar olan Allah'ın cariyesi, mescidden mi geliyorsun, dedi. Kadın, evet dedi. Ebû Hüreyre şöyle dedi:

– Ben Sevgili Peygamberim sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim:

“Bu mescid için koku kullanan bir kadının namazı evine dönüp cünüplükten yıkandığı gibi yıkanmadıkça kabul olunmaz” buyurdu.^[10]

٤١٧٥- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَيُّهَا امْرَأَةُ أَصَابْتَ بِبُحُورٍ فَلَا تَشْهَدُنَا مَعَنَا الْعِشَاءَ

4175 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Buhur sürünen bir kadın sakın bizimle yatsı namazında bulunmasın.”^[11]

8 - ERKEKLERİN HALUK KULLANMASI

٤١٧٦- عَنْ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ قَالَ: قَدِمْتُ عَلَى أَبِي لَيْلَى وَفَدَا

تَشَقَّقْتُ يَتَايَ فَمَخْلُوقِي بِرُغَمَرَانِ فَمَدَوْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فُسَلِّتْ عَلَيْهِ فَلَمْ يَزِدْ عَلَيَّ وَلَمْ يَرْجُبْ بِي وَقَالَ لِيُغَبِّ فَاغْبِلْ

هَذَا عَنْكَ فَمَدَمْتُ ثُمَّ جِئْتُ وَقَدْ بَقِيَ عَلَيَّ مِنْهُ رُذُغٌ فَسَلِّتْ

فَلَمْ يَزِدْ عَلَيَّ وَلَمْ يَرْجُبْ بِي وَقَالَ إِذْغَبْ فَاغْبِلْ هَذَا عَنْكَ فَمَدَمْتُ

فَمَسَلْتُ ثُمَّ جِئْتُ فُسَلِّتْ عَلَيْهِ فَرَدَّ عَلَيَّ وَرَجَّبْ بِي وَقَالَ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ

لَا تَحْضُرُ جَنَازَةَ الْكَافِرِ بِخَيْرٍ وَلَا الْمُنْضَجِ بِالرُّغَمَرَانِ وَلَا الْجُنُبِ

قَالَ وَرَضَعُ الْجُنُبِ إِذَا نَامَ أَوْ أَكَلَ أَوْ شَرِبَ أَنْ يَتَوَضَّأَ

4176 - Ammâr bin Yâsir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Bir gece evime gelmiştim. Ellerim yarılmıştı, çatlamıştı. Beni Zağferânla kokuladılar. Kuşluk vakti Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem Efendimize gittim selam verdim, selamıma karşılık vermedi. Merhaba diye hal hatırlamı da sormadı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem:

“Git sendeki şu kokuyu yıka” dedi. Ben de gittim, kokuyu yıkadım, sonra geldim. Ama üzerimde zağferândan bir bulaşık kalmıştı. Yine selam

verdim, selamımı almadı. Bana merhaba da etmedi. “Git şu sendeki zağferânı yıka” buyurdu. Gittim zağferân bulaşığını yine yıkadım, sonra geldim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’e selam verdim, selamımı aldı ve bana merhaba, dedi. Şöyle buyurdu: “Gerçekten Melekler kâfirin, cenazesine zağferân sürülmüş olan kimsenin ve cünüp olanın yanında hayırla bulunmazlar.”

Râvi dedi ki: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem sadece cünüp kimse uyuyacağı veya yemek yiyeceği veyahut su içeceği vakit abdest almasına (sonra bu işleri yapmasına) ruhsat verdi.”

٤١٧٧ - أَنُ عَمَارًا قَالَ تَخَلَّفْتُ بِهَذِهِ الْقِطْعَةِ وَالْأَوَّلُ أَنْتُمْ بِكَثِيرٍ فِيهِ

ذِكْرُ الْغُسْلِ قَالَ قُلْتُ لِمَ وَهُمْ حُرِّمُوا قَالَ لَا الْقَوْمُ مُعْتَمِدُونَ

4177 - Ammar (bin Yâsir'den) rivâyete göre “Ben haluk sürünmüştüm diye başladı ve önceki hadisteki olayı anlattı.” Bir önceki hadis bir çok yönden daha tamdır. Çünkü onda gusletmek zikredilmiştir. İbn-i Cüreye şöyle dedi:

– Ömer bin Atâ'ya, Ammar ve ailesi koku kullandığı zaman ihramlı mı idiler dedim. Ömer, hayır, ihramlı değil idiler. Cemaatin hepsi mukîm idiler, dedi.

İZAH

Ebû Dâvud dedi ki: Rubi bin Enes'in dedeleri Zeyd ve Ziyad'dır.

٤١٧٨ - أَبَا مُوسَى يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَقْبَلُ اللَّهُ تَعَالَى صَلَاةَ رَجُلٍ فِي جَنْبِهِ شَيْءٌ مِنْ خَلْقِهِ

4178 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Allah, vücudunda haluk kokusundan bir şey olan kimsenin namazını kabul etmez” buyurdu.

٤١٧٩ - عَنْ أَنَسٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ

التَّرَعُّفِ لِلرِّجَالِ وَقَالَ عَنْ إِسْمَاعِيلَ أَنَّ يَتَرَعَّفَرُ الرَّجُلُ

4179 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, erkeklerin zağferân kokusunu kullanmalarını yasakladı. Müsedded İsmail bin Uleyye'den rivâyette erkeğin zağferân kullanmasını nehyetti dedi.^[12]

٤١٨٠ - عَنْ عُمَارِ بْنِ يَاسِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: ثَلَاثَةٌ لَا تَقْرُبُهُمُ الْمَلَائِكَةُ حَيْثُ الْكَافِرُ وَالْمُنْصَفِيعُ بِالْخَلْقِ

وَالْجُنُبُ إِلَّا أَنْ يَتَوَضَّأَ

4180 - Ammar bin Yâsir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Üç kimse varki onlara rahmet melekleri yaklaşmaz;

1 - Kafirın ölüsüne

2 - Halük kokusu sürünene,

3 - Cünüp olan kimseye, ancak cünüb kimse abdest alırsa başka.”

٤١٨١ - عَنْ الْوَلِيدِ بْنِ عُقْبَةَ قَالَ: لَمَّا فَتَحَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَكَّةَ جَعَلَ أَهْلَ مَكَّةَ يَأْتُونَهُ بِصِنَانِهِمْ فَيَدْعُو لَهُمْ بِالْبِرَّةِ وَيَمْسَحُ

رُءُوسَهُمْ قَالَ فَجِئْتُ بِهِ إِلَيْهِ وَأَنَا مُخَلَّقٌ فَلَمْ يَمْسَحْ بِي مِنْ أَجْلِ الْخَلْقِ

4181 - Velid bin Ukbe'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, Mekke'yi fethettiği vakit, Mekkeliler sabîlerini Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e getirirlerdi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem de onlara bereketli dua eder, başlarını okşardı.

Velid dedi ki: Ben de Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e getirilmiştim. Başım halukla kokulanmıştı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, başımda haluk var diye bana dokunmadı (başımı okşamadı.)

٤١٨٢ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ أَكْثَرُ صَفَرَةٍ وَكَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَلَمَا يُوَاجِهَ رَجُلًا فِي وَجْهِهِ بَشِيءٌ يَكْرَهُهُ فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ لَوْ أَمَرْتُمْ هَذَا

أَنْ يَغْتَسِلَ هَذَا عَنْهُ

4182 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Üzerine Sufra eseri bulunan bir kimse Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in yanına girdi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, yüzünde hoşlanmayacak bir şey bulunan kimseye çok az yönelirdi. Adam çıkınca Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem keşke şu kimseye yüzündeki şu sufrayı yıkamasını emretseydiniz, buyurdu.

İZAH

Sufra: Sarı renk bırakan bir koku adıdır. Bu koku kadınlar tarafından kullanıldığı için erkekler tarafından kullanılması hoş karşılanmamıştır.

9 - SAÇ HAKKINDAKİ HADİSLER

٤١٨٣ - عَنْ الْبَرَاءِ قَالَ: مَا زَأَيْتُ مِنْ ذِي إِثْمٍ أَحْسَنَ فِي حُلَّةٍ

حُمْرَاءَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، زَادَ مُحَمَّدُ بْنُ سُلَيْمَانَ

لَهُ شَعْرٌ يَضْرِبُ مَنْكِبَيْهِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: كَذَا رَوَاهُ إِسْرَائِيلُ عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ يَضْرِبُ

مَنْكِبَيْهِ وَ قَالَ شُعْبَةُ يَبْلُغُ شَعْمَةُ أُذُنَيْهِ

4183 - Berâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Kırmızı hülle içinde saçları kulak yumuşağına kadar inen Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem kadar güzel bir kimse görmedim. Muhammed bin Süleyman'ın rivâyetinde:

– Resûllah sallallahü aleyhi ve sellem, uçları iki omuzuna kadar inen saça sahipti, dedi.^[13]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi Ebû İshak'tan naklen İsrail'de böyle rivâyet etti, dedi ki: Saçları iki omuzuna vuruyordu. Şu'be de şöyle dedi: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in saçları kulakları yumuşağına kadar uzanıyordu.

٤١٨٤ - عَنْ الزَّيْرَاءِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَهُ

شَعْرٌ يَبْلُغُ شِمْحَمَةَ أُذُنَيْهِ

4184 - Berâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem kulaklarının yumuşağına kadar uzanan saça sahipti.^[14]

٤١٨٥ - عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ شَعْرُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَسْلُمُ إِلَى شِمْحَمَةِ أُذُنَيْهِ

4185 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in saçları iki kulağının yumuşağına kadar iniyordu.^[15]

٤١٨٦ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَ شَعْرُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَسْلُمُ إِلَى أَنْصَابِ أُذُنَيْهِ

4186 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Reslûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in saçları iki kulağının yumuşağına kadar iniyordu.^[16]

٤١٨٧ - عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ شَعْرُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَسْلُمُ فَوْقَ الْوُفْرَةِ وَدُونَ الْجُمَةِ

4187 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in saç ı kulak yumuşağını geçiyor, omuzlarına kadar uzanıyordu.^[17]

İZAH

Vefret: Saçın, kulağın yumuşağını geçmesine denir.

Cümme: Saçın uçlarının omuzları dövecek kadar uzun olmasına denir.

10 - SAÇI AYIRMAK KONUSUNDAKİ HADİSLER

٤١٨٨ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ أَهْلُ الْكِتَابِ يَغْنِي سِدْلُونِ

أَشْعَارَهُمْ وَكَانَ الْمُسْلِمُونَ يَفْرُقُونَ رُءُوسَهُمْ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُعْجِبُهُ مُوَافَقَةُ أَهْلِ الْكِتَابِ فِيمَا لَمْ يُؤْمَرْ بِهِ فَسَلَّ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَاصِيئَةَ ثُمَّ فَرَّقَ بَعْدَ

4188 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ehl-i Kitap (saçlarını düz olarak salıverirlerdi.) Müşrikler ise saçlarını ayırıyorlardı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in de açıkça emredilmediği hususlarda ehl-i kitaba muvafakat etmesi hoşuna giderdi. Önce saçını ayırmadan salıverirdi. Sonraları saçını ayırdı.^[18]

٤١٨٩ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كُنْتُ إِذَا أَرَدْتُ أَنْ

أَفْرِقَ رَأْسَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدَعْتُ الْفَرْقَ مِنْ

بِأَفْرِجِهِ وَأَرْسِلُ نَاصِيئَةَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ

4189 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in başının saçını ayırmak istediğimde tam tepesinden saç ı ikiye ayırırdım. Alın saçını da iki gözü arasına salıverirdim.

İZAH

Sadaa: Ayırdı, demektir.

Ferk: Saçlar ayrıldığı vakit, ortada iplik gibi görülen ayrığa denir

Yafuh: Ön ve arka kafa kemiklerinin birleştiği başın tam tepesine denir.

11 - SAÇI OMUZ HİZASINDAN AŞAĞI UZATMAK

٤١٩٠- عَنْ وَائِلِ بْنِ حُجْرٍ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَلِي شَعْرٌ طَوِيلٌ فَلَمَّا رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

دُبَابٌ دُبَابٌ قَالَ فَرَجَعْتُ فَعَزَزْتُهُ ثُمَّ أَتَيْتُهُ مِنَ الْعَبْدِ فَقَالَ إِنِّي لَمْ أَغْبِكَ

وَهَذَا أَحْسَنُ

4190 - Vâil bin Hucr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e geldim. Çok uzun saç a sahiptim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem beni görünce. "Uğursuzluk, uğursuzluk" diye buyurdu. Vail şöyle dedi:

Hemen geri döndüm, saç kestim. Ertesi gün Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e geldim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: "Ben uğursuzluk sözüyle seni kastetmedim. Fakat şu (saçı kesmen) daha güzeldir," buyurdu.

[19]

12 - ERKEĞİN SAÇINI BELİK YAPMASI

٤١٩١- عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ: قَالَتْ أُمُّ هَانِئٍ قَدِيمَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَسَلَّمَ إِلَى مَكَّةَ وَلَهُ أَرْبَعُ غَدَائِرَ تَغْنِي عَقَائِصَ

4191 - Mücahid'den rivâyet edildiğine göre Ümmü Hânî şöyle dedi:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, Mekke'ye gelmişti. Dört tane Belîği vardı. Ümmü Hânî başta saçın bölük bölük toplanmasını kastediyor.^[20]

İZAH

Gadir: Saçın başta birkaç bölüğe ayrılarak örülmesi demektir.

13 - BAŞI TIRAŞ ETMEK

٤١٩٢ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَفْهَلَ آلَ جَعْفَرٍ ثَلَاثًا أَنْ يَأْتِيَهُمْ ثُمَّ أَتَاهُمْ فَقَالَ لَا تَبْكُوا عَلَيَّ أَحِبِّي بَعْدَ

الْيَوْمِ ثُمَّ قَالَ أَدْعُوا لِي بَنِي أَخِي فَجِئَ بَنَا كَأَنَّا أَفْرَحُ فَقَالَ أَدْعُوا لِي

الْحَلَّاقَ فَأَمَرَهُ فَحَلَّقَ رُءُوسَنَا

4192 - Abdullah bin Cafer radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, Cafer-i (Tayyâr) ailesine gelmek için üç gün mühlet verdi. Sonra onlara geldi. Şöyle buyurdu:

“Bu günden sonra kardeşime ağlamayın (yas tutmayın).” Sonra:

“Kardeşim (Cafer)’in çocuklarını bana çağırın,” buyurdu. Biz Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’e getirildik. (Saçlarımız uzamış) sanki kuş yavruları gibiydik. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Berberi bana çağırın,” buyurdu. Berbere emretti, berber de başımızı tıraş etti.^[21]

İZAH

Hazreti Cafer, şehid edilmiş, Esmâ binti Umeys dul kalmış, çocuklar öksüzdü. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, amcası oğlu Tayyar’a üç gün sessiz ağlamaya müsaade etti. Üç günden sonra ağlamaya müsaade etmedi. Hazreti Cafer’in çocuklarının saçları uzayıp birbirine karıştığından Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, onları tıraş ettirmiş, saçlarını dibinden kestirmiştir.

Ferah: Kuş yavrusu demektir.

14 - BAŞTA ZÜLÜF BIRAKMAK

٤١٩٣- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَنِ الْقَرْعِ وَالْقَزَعِ أَنْ يَخْلَقَ رَأْسَ الصَّبِيِّ فَيَتْرَكَ بَعْضَ شَعْرِهِ

1493 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem yarım tıraştan nehyetti. Yarım tıraş

– Çocuğun başının bir kısmının tıraş edilip bir kısım saçının bırakılmasıdır. [\[22\]](#)

٤١٩٤- عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنِ

الْقَرْعِ وَهُوَ أَنْ يَخْلَقَ رَأْسَ الصَّبِيِّ فَتَتْرَكَ لَهُ ذُوَابَةٌ

4194 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem yarım traştan nehyetti. Yarım traş çocuğun başını tıraş edip zülûf bırakmaktır.

٤١٩٥- عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى صَبِيًّا

لَهُ خِلْقٌ بَعْضُ شَعْرِهِ وَتُرْبَةٌ بَعْضُهُ فَتَهَاكُمُ عَنْ ذَلِكَ وَقَالَ إِيْلِقُوهُ كُلَّهُ

أَوْ أَتْرَكُوهُ كُلَّهُ

4195 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, başının birazı tıraş edilmiş, birazı bırakılmış bir çocuk gördü. Ashabı böyle yapmaktan nehyetti. Ve: “Başın ya tamamını tıraş edin veya tamamını tıraş etmeden bırakın” buyurdu. [\[23\]](#)

15 - SAÇTA ZÜLÜF BIRAKMAYA RUHSAT

٤١٩٦- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَتْ لِي ذُوَابَةٌ فَقَالَتْ لِي أُمِّي

لَا أُجْزِئُهَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمُدُّهَا وَيَأْخُذُ بِهَا

4196 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan: Benim başımda zülüflerim vardı. Annem bana şöyle dedi:

– Ben bu saç kesmem. Çünkü Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, bunları çeker ve okşardı.

İZAH

Önce geçen 4193 nolu hadisle bu hadis arasında tezat var gibi görünüyor ise de aralarında tezat yoktur. 4193 nolu hadiste yasaklanan saç şekli başın diğer yerlerinin kesilip bir yerin kalmasıdır. Hazreti Enes'in haber verdiği saç şekli ise, saçın tamamının bırakılıp tek kalanların aşağıya taranması, toptan olanların örülmesi şeklindedir.

٤١٩٧- حَدَّثَنَا الْحُجَّاجُ بْنُ عَمَّانٍ قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى أَنَسِ بْنِ

مَالِكٍ فَعَدَدْتُ لِي أُخْتِي الْمَغِيرَةَ قَالَتْ: وَأَنْتَ يُوعِيْدُ غُلَامٌ وَلَكَ قُرْبَانٌ أَوْ

نُصْتَانِ فَمَسَحَ رَأْسَكَ وَيَزُوكَ عَلَيْكَ وَقَالَ: اتَّخِلُوا هَذَيْنِ أَوْ تَصُوعِمَا فَإِنَّ

هَذَا رِيُّ الْيَهُودِ

4197 - Haccac bin Hassan radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi: Enes bin Malik'in yanına gitmiştik, kız kardeşim Muğîre bana bu hadiseyi haber verdi: (Kardeşim) sen, o zaman bir çocuktun, senin saçının iki beliği vardı. Veya alın saçından iki tutam vardı. Enes senin başını okşadı. Ve sana bereketle dua etti. Şu iki boynuzu tıraş ediniz, yahut onları kesiniz, çünkü bu Yahudilerin adetidir” buyurdu.

16 - BIYIĞI KISALTMAK

٤١٩٨- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْفِطْرَةَ

خُمْسٌ أَوْ خَمْسٌ مِنَ الْفِطْرِ الْجَنَانِ وَالْإِسْتِحْدَادِ وَتَقْفُ الْإِبْطَ وَتَقْلِبُ

الْأَظْفَارَ وَقَصُّ الشَّارِبِ

4198 - Ebû Hüreyre radıyallahu anh'dan merfûan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Fıtrat beş şeyden ibarettir, veya beş şey fıtrattandır:

Sünnet olmak, etek tıraşı olmak, koltuk altı kıllarını yolmak, tırnakları kesmek ve bıyığı kısaltmak.”[24]

٤١٩٨ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُثْمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَمَرَ بِإِخْفَاءِ الشَّوَارِبِ وَإِعْقَادِ اللَّحَى

4199 - Abdullah bin Ömer radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, bıyığı kesmeyi, sakalı uzatmayı emretti.[25]

٤٢٠٠ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: وَقَّتْ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُلَى الْعَانَةِ وَتَقْلِيمَ الْأَظْفَارِ وَقَصَّ الشَّارِبِ وَتَنَفَّ الْأِطِ

أَزْبَعِينَ يَوْمًا مَرَّةً

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: زَوَّاهُ جَعْفَرُ بْنُ شَلَيْمَانَ عَنْ أَبِي عِمْرَانَ عَنْ أَنَسِ لَمْ

يَذْكُرِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَقَّتْ لَنَا وَهَذَا أَصَحُّ

4200 - Enes bin Malik radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, bize (en az) kırk günde bir etek tıraşı yapmamızı, tırnakları kesmemizi, bıyıkları kısaltmamızı ve koltuk altı kıllarını yolmamızı emretti.[26]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi Cafer bin Süleyman, Ebû Umran'dan o da Enes bin Mâlik'ten rivâyet etti. Hazreti Peygamber'i anmadan rivâyet etmiş ve bize (şu kadar) vakit belirlendi, demiştir. Bu esadır.

٤٢٠١ - عَنْ جَابِرٍ قَالَ: كُنَّا نَغْفِي السِّبَالِ إِلَّا فِي حَجٍّ أَوْ غَمَزَةٍ

4201 - Câbir radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Biz Hac veya umre zamanı sakalımızın ucunu uzatırdık.

İZAH

Sibal: Sakalın aşağı uzanan ucu demektir.

Ebû Dâvud dedi ki:

1 - Sakal bırakmak sünnettir. Sakalı bir kabza kadar uzatmak da sünnettir. Ashab-ı kiram sakallarını uzatırlardı. Ancak hac ve umrede tıraş olduklarında, sakalın bir kabzadan fazlasını keserlerdi.

2 - Bıyığı kesmek de sünnettir. Bıyığın dudak üzerine uzanan kısmını alıp kaş uzunluğunda bırakmaktır. Dudağı örtecek şekilde bıyığı uzatmak hoş bir davranış olamaz, çünkü daima yemek yedikçe, su içtikçe ıslanır, mikrop yuvası haline gelir.

17 - BEYAZ KILLARI YOLMAK

٤٢٠٢- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَلْبَسُوا الشَّيْبَ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَشِبُّ شَيْبَةً

فِي الْإِسْلَامِ قَالَ عَنْ سُفْيَانَ إِلَّا كَأَنَّهُ لَمْ نُورًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقَالَ فِي

حَدِيثٍ يَخْبَى إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهَا حَسَنَةً وَحَطَّ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ

4202 - Amr bin Şuayb'ın dedesinden rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Saç ve sakalda bitmiş) beyaz kılları yolmayınız, herhangi bir Müslüman İslâmda saç ve sakalını ağartmışsa onun için kıyamet gününde nur olacak.”

Râvi Süfyan'dan rivâyet edilen de böyledir. Râvî Yahya'dan rivâyet edilende ise, “Ancak saç ve sakaldan ağaran her kıl başına Allah bir günahını affeder ve bir sevab yazar”^[27] ifadesi vardır.

18 - SAÇI SAKALI BOYAMAK

٤٢٠٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَتْلُجُ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

إِنَّ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى لَا يَصْبِغُونَ فَحَالِفُوهُمْ

4203 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan; merfûan Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Yahudi ve Hristiyanlar (saç ve sakallarını) boyamazlar, siz (sakallarınızı) boyayarak onlara muhalefet ediniz” buyurdu.^[28]

٤٢٠٤- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: أَتَى بِأَبِي مُعَاذَةَ يَوْمَ فَتَحِ مَكَّةَ

وَرَأَسُهُ وَلِحْيَتُهُ كَالثَّمَامَةِ بَيَاضًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

غَيِّرُوا هَذَا بِشَيْءٍ وَاجْتَنِبُوا السَّوَادَ

4204 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan: Mekke'nin fethi günü (Hazreti Ebû Bekir'in babası) Ebû Kuhâfe getirilmişti. Saçı ve sakalı ak tavşan gibi bembeyazdı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Şu beyaz kılları bir şeyle boyayarak değiştiriniz. Siyah boya kullanmaktan sakınınız”^[29] buyurdu.

İZAH

Saç ve sakalın kına ve sarıya boyanması câizdir. Saç ve sakalı siyah boya ile boyamak, bir çok bilim adamlarına göre mekruhtur. Ebû Hanîfe'nin ashabına göre; saç ve sakalı siyah boya ile boyamak câizdir. (Bezl- ül- Mechüd, C. 17, S. 91, Tehzib, İbn-i Cevzi c. 6,)

٤٢٠٥- عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنْ أَحْسَنَ مَا غَيَّرَ بِهِ هَذَا الثَّيْبَ الْحِجَاءُ وَالْكُتَمُ

4205 - Ebû Zer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“(Kendisi ile beyaz saç boyanan boyaların en güzeli kına ve Yemen'de biten) ketemdir.”^[30]

İZAH

Kına kırmızıya boyar, Ketem de siyaha boyar, ikisi karıştırılarak boyandığında tatlı bir renk meydana gelir. Bu iki renk ile saç ve sakalın boyanması için teşvik ediliyor.

Ketem: Yemen’de çıkan siyah renk veren bir boyadır.

٤٢٠٦- عَنْ أَبِي رَمَثَةَ قَالَ: انْطَلَقْتُ مَعَ أَبِي نَحْوِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا هُوَ ذُو وَفَرَةٍ بِهَا زِدْعُ حِثَاءٍ وَعَلَيْهِ زِدَانٌ أَخْضَرَانِ

4206 - Ebû Rimse radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ben babamla beraber Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in yanına gitmiştim. Saçları kulağının yumuşağına kadar uzanmış, üzerinde kına lekesi vardı. Sırtında yeşil iki cübbe bulunuyordu.

٤٢٠٧- عَنْ أَبِي رَمَثَةَ فِي هَذَا الْحَبَرِ قَالَ: فَقَالَ لَهُ أَبِي أَرْنِي هَذَا

الَّذِي بَطْنُهُ لَكَ فَإِنِّي رَجُلٌ طَلَبْتُ قَالَ اللَّهُ الطَّيِّبُ بَلْ أَنْتَ رَجُلٌ رَفِيقٌ

طَيِّبُهَا الَّذِي خَلَقَهَا

4027 - Bir önce geçen şu haber hakkında Ebû Rimse’den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Babam Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’e şöyle dedi: Ben doktorem, şu sırtındaki Peygamber mühürünü bana bir göster, (gerekirse onu ameliyat edeyim) dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Asıl doktor Allah’tır. Gerçekten sen yumuşak muameleli bir kimsesin. Onun asıl doktoru onu yaratandır.”^[31]

٤٢٠٨- عَنْ أَبِي رَمَثَةَ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا

وَأَبِي فَقَالَ لِرَجُلٍ أَوْ لِأَيِّدٍ مِنْ هَذَا قَالَ إِنِّي قَالَ لَا تَجْنِبِي عَلَيْهِ وَكَأَنَّ

قَدْ لَطَخَ لِحْيَتَهُ بِالْحِثَاءِ

4208 - Ebû Rimse radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ben ve babam Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’e geldik. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, bir zata veya Ebû Rimse’nin babasına “Bu (çocuk) kimdir” dedi. O da oğlumdur, cevabını verdi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Sen oğlun (namına) onun aleyhine olacak suç işleyemezsin” buyurdu. O vakit Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem sakalına kına yakmıştı.

İZAH

Hiç bir kimse başkasının günahını yüklenemez. Babanın yaptığı suçtan oğlu, oğlunun yaptığı suçtan baba sorumlu tutulamaz. Çocuk daha dünyada yokken baba birisini öldürmüştü, ceza öldürene aittir. Sonradan doğan çocuğu sorumlu tutmak çok yanlış bir hareket olur. Ancak baba oğlunu bir suça teşvik eder veya babanın işlediği bir suça oğlu ortak olursa o zaman akraba oluşlarından dolayı değil, suça ortak olduklarından dolayı sorumlu tutulurlar.

٤٢٠٩- عَنْ أَنَسٍ أَنَّهُ سَمِعَ عَنِ جَدِّهِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَدْ ذَكَرَ أَنَّهُ لَمْ يَخْضِبْ وَلَكِنْ قَدْ خَضِبَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ زَيْفِي

اللَّهُ عَنْهُمَا

4209 - Enes radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, ona Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in saç ve sakalını boyamasından soruldu. Enes de Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in boyamadığını, Ebû Bekir ile Ömer radiyallahu anh’ın boyadıklarını söyledi.

İZAH

Hadisin diğer rivâyet yollarından öğrenildiğine göre Hazreti Ebû Bekir, kına ile Ketem adı verilen boyayı karıştırarak, Hazreti Ömer ise sadece kına ile sakalını boyamıştır.

19 - SARI RENKLE BOYANMAK

٤٢١٠- عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَلْبَسُ

الْبَعَالُ النَّبِيَّةُ وَيُضْفَرُ بِحَيْثُ بِالْوَرَمِ وَالزُّعْفَرَانِ وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ

يَفْعَلُ ذَلِكَ

4210 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, Sibt nalin giyinir, sakalını Vers ve Zağferân çiçeği ile sarıya boyardı. Nâfi bunu İbn-i Ömer de yapardı der. [\[32\]](#)

İZAH

Vers: Yemen tarafında biten sarı renkte bir ottur. Saç ve sakal boyandığında sarı bir renk verir.

Zağferân: Bir çiçektir, o da sarı renk verir.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, saç ve sakalını devamlı boyar mı idi, yoksa ümmetine yol göstermek için mi birkaç defa boyamıştır?

1 - 4209 nolu hadise Hazreti Enes'ten rivâyet edilen 4209 nolu hadisten anlaşıldığına göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, devamlı boyanmazdı.

2 - Bu hadisten anlaşıldığına göre yol göstermek için ara sıra sakalını Vers ve Zağferân ile boyardı.

٤٢١١- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سَرَّ عَلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَجُلٌ قَدْ خَضَّبَ بِالْحِنَاءِ فَقَالَ مَا أَحْسَنَ هَذَا قَالَ قَمَرٌ آخِرُ قَدْ خَضَّبَ

بِالْحِنَاءِ وَالْكُتْمِ فَقَالَ هَذَا أَحْسَنُ مِنْ هَذَا قَالَ قَمَرٌ آخِرُ قَدْ خَضَّبَ

بِالطُّفَرَةِ فَقَالَ هَذَا أَحْسَنُ مِنْ هَذَا كَلِمَةٍ

4211 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Sakalını kına ile boyamış olan bir zat Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e rast geldi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Şu ne güzeldir”

buyurdu. Dedi ki: Sakalını kına ve ketem boyası ile boyamış başka bir kimseye rastladı.^[33] “Bu bundan daha güzeldir” buyurdu. Dedi ki: Sakalını sarıya boyamış başka birisine rastladı: “İşte bu bunların hepsinden daha güzeldir,” buyurdu.

20 - SİYAHLA BOYANMAK

٤٢١٢- عَنْ إِبْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَكُونُ قَوْمٌ يَخْضِبُونَ فِي آخِرِ الزَّمَانِ بِالسَّوَادِ كَحَوَاصِلِ الْحَمَامِ

لَا يَرِيحُونَ رَائِحَةَ الْجَنَّةِ

4212 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ahir zamanda bir kavim gelecek, güvercinin göğsü gibi saç ve sakallarını siyaha boyayacaklar. Onlar (cennete giremeyecekleri gibi) cennetin kokusunu bile duyamazlar.”^[34]

İZAH

Havasıl: Havsala kelimesinin çoğuludur. Havsala kuşların midesine, taş torbasına denir. Burada güvercinin taşlığının dışarıdan görünen siyah göğsü kastedilmektedir. Cennetin kokusu beşyüz yıllık mesafeden duyulur. Sakalını siyaha boyayanın cennetin kokusunu duyamaması tehdid içindir.

Sakalı ve saçını siyah ile boyamak ekserî ilim adamlarına göre kerahat-i tahrîme ile mekruhtur.

Harp gibi zarûretlerde siyah ile boyanmak câizdir. (Bezl - ül - Mechüd, C 17, S. 98. Maâlim - üs - Sünen, C. 6, S. 104)

21 - KAPLUMBAĞA KABUĞUNDAN İSTİFADE ETMEK

٤٢١٣- عَنْ قُتَيْبَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَافَرَ كَانَ كَالْبُحْرَى

عَهْدِهِ بِإِنْسَانٍ مِنْ أَهْلِهِ فَاطِمَةُ وَأَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ عَلَيْهَا إِذَا قَدِمَ
فَاطِمَةُ فَقَدِمَ مِنْ غَرَاةٍ لَهُ وَقَدْ عُلِقَتْ بِسَحَابٍ أَوْ سِثْرٍ عَلَى بَابِهَا
وَرَحِلَتِ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ قُلَيْبَيْنِ مِنْ فِضَّةٍ فَقَدِمَ فَلَمْ يَدْخُلْ فَطَنَتْ
أَنْ مَا مَنَعَهُ أَنْ يَدْخُلَ مَا رَأَى فَهَتَكَتِ الشِّثْرَ وَفَكَكَتْ الْقُلَيْبَيْنِ عَنِ
الصَّبِيَّيْنِ وَقَطَعَتْهُ بَيْنَهُمَا فَانْطَلَقَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ وَهُمَا يَتَكَيَّانِ فَأَخَذَهُ مِنْهُمَا وَقَالَ يَا قُوتَبَانُ إِذْهَبَا بِهَذَا إِلَى
أَبِي فَلَانٍ أَهْلِي بَيْتٍ بِالْمَدِينَةِ إِنَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي أَكْرَمُ أَنْ يَأْكُلُوا
طَيِّبَاتِهِمْ فِي حَيَاتِهِمْ الدُّنْيَا يَا قُوتَبَانُ اشْتَرِ لِفَاطِمَةَ قِلَادَةً مِنْ غَضَبٍ
وَسَوَازِينَ مِنْ عَاجٍ

4213 - Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in azatlısı Sevbân radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, sefere çıkacağında, ehlinden en son kızı Fatıma'ya vedâ ederdi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, seferden döndüğünde yanına ilk giren kimse kızı Fatıma olurdu. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, bir seferinden dönmüştü. Fatıma ise kapısının üzerine bir paspas veya bir örtü asmıştı. Hasan'la Hüseyin'e gümüşten iki bilezik takmıştı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, seferden geldi ama eve girmedi. Fatıma ise Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in gördüklerinden dolayı içeriye girmediğini zannetti. Derhal perdeyi kopardı. Çocuklardaki iki gümüş bileziği kollarından çıkardı. Bilezikten her birini iki çocuk arasında paylaştırdı. Hasan'la Hüseyin ağlayarak Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e gittiler. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, çocuklardan bileziği aldı ve hizmetçisi Sevbân'a verdi ve, "Ya Sevbân (Hasan ve Hüseyin) benim ehli beytimdir. Dünya hayatında en güzel şeylerini (cennet nimetlerini) yeyip bitirmelerini hoş görmem. Ey Sevbân Fatıma'ya aşık kemiğinden yapılmış bir gerdanlık, deniz kaplumbağasından yapılmış iki bilezik satın al," buyurdu.

İZAH

El - Ac: Deniz kaplumbağasının kemiği, filin düşmüş dişi anlamlarına gelir.

Asab: Sinir, mafsâl ve Yemen’de dokunmuş bir kumaş türüdür.

Bu hadis-i şerif, deniz kaplumbağasının kemiğinin kullanılmasının câiz olduğuna, temiz hayvanların aşık kemiğinin ziynet olarak vücutta taşınabileceğine delâlet eder.

[1] Tirmizî, Kitâbu Libâs, Bâbul el-Nehy ve Ani’t-tereccül, N. 1756; Neseî, Kitâbu Zînet. Bâbu-t-tereccül gıbben N. 5058

[2] İbn-i Mâce, K. Zühhd N. 4118

[3] Tirmîzi K. Şemâil, N. 217

[4] Neseî, K. Zînet N. 5093

[5] Neseî, Kitâbu Zînet, N. 5092

[6] Buhârî, K. Libâs N. 7/212; Müslim, K. Libâs N. 2127; Neseî, K. Zînet N. 5247; Tirmizî, K. Edeb N. 2782

[7] Buhârî K. Libâs N. 7/213; Müslim K. Libâs N. 2124; Neseî K. Zînet N. 5251; İbn-i Mâce K. Nikah N. 1987

[8] Müslim, Kitâbu’l-Elfaz Bâbul istiğmalü’l-Tıyb N. 2253; Neseî, K. Zînet, Bâbu’l Tıyb, N. 5261

[9] Tirmizî, K. Edeb, Bâbu’l-Tıyb, N. 5261; Neseî, K. Zînet, Bâbu mâ yükrehû minettıybı, N. 5129

[10] İbn-i Mâce, K. Fiten N. 4002

[11] Neseî K. Zînet N. 5131

[12] Müslim, K. Libâs, N. 2101

[13] Müslim, K. Fedâil, Bâbu sıfatınnebû, N. 2337; Tirmizî, K. Libâs, Bâbu erruhsatı fîsevbi’l-ahmer lirricâli, N. 1724; Neseî, K. Zînet, N. 5224; İbn-i

Mâce, K. Libâs, N. 3599

[14] Buhârî, K. Libâs, N. 7/207; Neseî, K. Zînet, N. 5234; Müslim, K. Fezâil, N. 2337

[15] Neseî, K. Zînet, Bâbu ittihazi el-Cümmeti, N. 5237

[16] Müslim, K. Fedâil, N. 96

[17] Tirmizî, K. Libâs, Bâbu fil cümmeti, N. 1755; İbn-i Mâce, K. Libâs, Bâbu ittihazi cümmetin, N. 3635

[18] Buhârî, Kitabu Libâs, Bâbul fark, N. 7/209

[19] Neseî, K. Zînet Bâbul el-ahzu mineşşarib N. 5055; İbn-i Mâce, K. Libâs Bâbu kerahiyeti kesreti şarih, N. 3636

[20] Tirmizî, K. Libâs, N. 1782; İbn-i Mâce, K. Libâs, N. 3631

[21] Neseî, K. Zînet, N. 5229

[22] Buhârî, K. Libâs, N. 7/207; Müslim, K. Libâs, N. 2120

[23] Neseî, K. Zînet Bâbu ruhsatı fi halkır-r'esi, N. 5051

[24] Buhârî, K. Libâs N. 7/206; Müslim, K. Tahâret, N. 257

[25] Müslim, K. Tahâret, N. 259; Neseî, K. Zînet, N. 5228; Tirmizî, K. Edeb. N. 2765

[26] Tirmizî, K. Edeb, N. 2759; Müslim K. Tahâret, N. 258

[27] Tirmizî, K. Edeb, N. 2822; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3721; Müslim, K. Fedâil, N. 104; Neseî, K. Zînet, N. 5071

[28] Buhârî, K. Libâs, Bâbul Hızâb, N. 7/207; Müslim, K. Libâs. Bâbul muhalefetül Yehudî fîssibgi, N. 2103; Neseî, K. Zînet, Bâbul izni fil Hizâb, N. 5072; İbn-i Mâce, K. Libâs, Bâbul Hizab bilhınna, N. 3621; Tirmizî, K. Libâs, Bâbul Hizâb, N. 1752

[29] Müslim, K. Libâs, N. 2102; Neseî, K. Zînet, N, 5079

[30] Tirmizî, K. Libâs, N. 1753; Neseî, K. Zînet, N, 5080; İbn-i Mâce, K. Libâs, Bâbul Hizâb bilhınna, N. 3622

[31] Tirmizî, K. Edeb Bâbu fi's-sevbil-ahdari, N, 2813; Neseî, K. Zînet, N. 4836

[32] Neseî, K. Zînet, N. 5246

[33] İbn-i Mâce, Kitâbu Libâs, Bâbul Hızab bissufrati, N. 3627

[34] Neseî, Kîtabu Zînet, N. 5078

[1] Tirmizî, Kitâbu Libâs, Bâbul el-Nehy ve Ani't-tereccül, N. 1756; Neseî, Kitâbu Zînet. Bâbu-t-tereccül gıbben N. 5058

[2] İbn-i Mâce, K. Zühd N. 4118

[3] Tirmîzi K. Şemâil, N. 217

[4] Neseî, K. Zînet N. 5093

[5] Neseî, Kitâbu Zînet, N. 5092

[6] Buhârî, K. Libâs N. 7/212; Müslim, K. Libâs N. 2127; Neseî, K. Zînet N. 5247; Tirmizî, K. Edeb N. 2782

[7] Buhârî K. Libâs N. 7/213; Müslim K. Libâs N. 2124; Neseî K. Zînet N. 5251; İbn-i Mâce K. Nikah N. 1987

[8] Müslim, Kitâbu'l-Elfaz Bâbul istiğmalü'l-Tıyb N. 2253; Neseî, K. Zînet, Bâbu'l Tıyb, N. 5261

[9] Tirmizî, K. Edeb, Bâbu'l-Tıyb, N. 5261; Neseî, K. Zînet, Bâbu mâ yükrehû minettıybı, N. 5129

[10] İbn-i Mâce, K. Fiten N. 4002

[11] Neseî K. Zînet N. 5131

[12] Müslim, K. Libâs, N. 2101

[13] Müslim, K. Fedâil, Bâbu sıfatınnebû, N. 2337; Tirmizî, K. Libâs, Bâbu erruhsatı fîsevbi'l-ahmer lirrîcâli, N. 1724; Neseî, K. Zînet, N. 5224; İbn-i Mâce, K. Libâs, N. 3599

[14] Buhârî, K. Libâs, N. 7/207; Neseî, K. Zînet, N. 5234; Müslim, K. Fezâil, N. 2337

[15] Neseî, K. Zînet, Bâbu ittihazı el-Cümmeti, N. 5237

[16] Müslim, K. Fedâil, N. 96

[17] Tirmizî, K. Libâs, Bâbu fil cümmeti, N. 1755; İbn-i Mâce, K. Libâs, Bâbu ittihazı cümmetin, N. 3635

[18] Buhârî, Kitabu Libâs, Bâbul fark, N. 7/209

[19] Neseî, K. Zînet Bâbul el-ahzu mineşşarib N. 5055; İbn-i Mâce, K. Libâs Bâbu kerahiyeti kesreti şarih, N. 3636

[20] Tirmizî, K. Libâs, N. 1782; İbn-i Mâce, K. Libâs, N. 3631

[21] Neseî, K. Zînet, N. 5229

[22] Buhârî, K. Libâs, N. 7/207; Müslim, K. Libâs, N. 2120

[23] Neseî, K. Zînet Bâbu ruhsatı fi halkır-r'esi, N. 5051

[24] Buhârî, K. Libâs N. 7/206; Müslî, K. Tahâret, N. 257

[25] Müslim, K. Tahâret, N. 259; Neseî, K. Zînet, N. 5228; Tirmizî, K. Edeb. N. 2765

[26] Tirmizî, K. Edeb, N. 2759; Müslim K. Tahâret, N. 258

[27] Tirmizî, K. Edeb, N. 2822; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3721; Müslim, K. Fedâil, N. 104; Neseî, K. Zînet, N. 5071

[28] Buhârî, K. Libâs, Bâbul Hızâb, N. 7/207; Müslim, K. Libâs. Bâbul muhalefetül Yehudî fissibgi, N. 2103; Neseî, K. Zînet, Bâbul izni fil Hizâb, N. 5072; İbn-i Mâce, K. Libâs, Bâbul Hizab bilhınna, N. 3621; Tirmizî, K. Libâs, Bâbul Hizâb, N. 1752

[29] Müslim, K. Libâs, N. 2102; Neseî, K. Zînet, N. 5079

[30] Tirmizî, K. Libâs, N. 1753; Neseî, K. Zînet, N. 5080; İbn-i Mâce, K. Libâs, Bâbul Hizâb bilhınna, N. 3622

[31] Tirmizî, K. Edeb Bâbu fi's-sevbil-ahdari, N. 2813; Neseî, K. Zînet, N. 4836

[32] Neseî, K. Zînet, N. 5246

[33] İbn-i Mâce, Kitâbu Libâs, Bâbul Hızab bissufrati, N. 3627

[34] Neseî, Kîtabu Zînet, N. 5078

4159 - Abdullah bin Muğaffel radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, her gün saç (yıkayıp, temizleyip,) taramaktan nehyetti. Ancak gün aşırı temizlemeğe müsaade etti.^[1]

Bu hadis-i şeriflerden maksat devamlı süslü gezmenin uygun olmadığı, arasıra külfetsiz herkesin giyindiği gibi elbise giymeğe teşviktir.^[2]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in bir koku kutusu vardı. Ondan alarak koku sürünürdü.^[3]

4164 - Kerime binti Hümmâm radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre: Bir kadın Aişe radiyallahu anha'ya geldi ve ona kına ile boyanmaktan sordu. Aişe radiyallahu anha bunda beis yoktur. Lâkin ben kınadan hoşlanmam, çünkü Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, kınanın kokusunu sevmezdi, dedi.^[4]

– Kadın elidir, cevabını verdi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Eğer sen bir kadın olsaydın tırnaklarının rengini kına ile değiştirirdin” buyurdu.
[5]

4168 - Abdullah bin Ömer’den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, eğreti saç takanlara ve taktıranlara vücuduna dövme yapanlara ve yaptıranlara lânet etti.^[6]

Kadın dedi ki: Bunların bir kaçının senin hanımın tarafından yapıldığını görüyorum, dedi. Abdullah hanımının yanına gir bak, dedi. Kadın girdi çıktı. Abdullah kadına ne gördün, dedi. Osman rivâyetinde şöyle dedi: Eğer söylediklerim karım tarafından işlenseydi benimle beraber olmazdı.^[7]

4172 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kime koku arz olunursa onu red etmesin; çünkü onun kokusu güzel, taşıması hafiftir.”^[8]

Kadın koku kullanıp, kokusunu duysunlar diye topluluğa uğrarsa o kadın şöyle şöyledir, diye sert sözler söyledi.^[9]

“Bu mescid için koku kullanan bir kadının namazı evine dönüp cünüplükten yıkandığı gibi yıkanmadıkça kabul olunmaz” buyurdu.^[10]

4175 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Buhur sürünen bir kadın sakın bizimle yatsı namazında bulunmasın.”^[11]

4179 - Enes radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, erkeklerin zağferân kokusunu kullanmalarını yasakladı. Müsedded İsmail bin Uleyye’den rivâyette erkeğin zağferân kullanmasını nehyetti dedi.^[12]

– Resûllah sallallahü aleyhi ve sellem, uçları iki omuzuna kadar inen saça sahipti, dedi.^[13]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem kulaklarının yumuşağına kadar uzanan saça sahipti.^[14]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in saçını iki kulağının yumuşağına kadar iniyordu.^[15]

Reslûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in saçını iki kulağının yumuşağına kadar iniyordu.^[16]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in saçını kulak yumuşağını geçiyor, omuzlarına kadar uzanıyordu.^[17]

Ehl-i Kitap (saçlarını düz olarak salıverirlerdi.) Müşrikler ise saçlarını ayırıyorlardı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in de açıkça emredilmediği hususlarda ehl-i kitaba muvafakat etmesi hoşuna giderdi. Önce saçını ayırmadan salıverirdi. Sonraları saçını ayırdı.^[18]

Hemen geri döndüm, saçını kestim. Ertesi gün Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e geldim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: "Ben uğursuzluk sözüyle seni kastetmedim. Fakat şu (saçını kesmen) daha güzeldir," buyurdu.^[19]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, Mekke'ye gelmişti. Dört tane Beliği vardı. Ümmü Hânî başta saçın bölük bölük toplanmasını kastediyor.^[20]

"Kardeşim (Cafer)'in çocuklarını bana çağırın," buyurdu. Biz Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e getirildik. (Saçlarımız uzamış) sanki kuş yavruları gibiydik. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, "Berberi bana çağırın," buyurdu. Berbere emretti, berber de başımızı tıraş etti.^[21]

— Çocuğun başının bir kısmının tıraş edilip bir kısım saçının bırakılmasıdır.^[22]

4195 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, başının birazını tıraş edilmiş, birazını bırakılmış bir çocuk gördü. Ashabı böyle yapmaktan nehyetti. Ve: "Başın ya tamamını tıraş edin veya tamamını tıraş etmeden bırakın" buyurdu.^[23]

Sünnet olmak, etek tıraşı olmak, koltuk altı kıllarını yolmak, tırnakları kesmek ve bıyığı kısaltmak.^[24]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, bıyığı kesmeyi, sakalı uzatmayı emretti.^[25]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, bize (en az) kırk günde bir etek tıraşı yapmamızı, tırnakları kesmemizi, bıyıkları kısaltmamızı ve koltuk altı kıllarını yolmamızı emretti.^[26]

Râvi Süfyan'dan rivâyet edilen de böyledir. Râvî Yahya'dan rivâyet edilende ise, "Ancak saç ve sakaldan ağaran her kıl başına Allah bir günahını affeder ve bir sevab yazar"^[27] ifadesi vardır.

4203 - Ebû Hüreyre radıyallahu anh'dan; merfûan Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem "Yahudi ve Hristiyanlar (saç ve sakallarını) boyamazlar, siz (sakallarınızı) boyayarak onlara muhalefet ediniz" buyurdu.^[28]

4204 - Câbir bin Abdullah radıyallahu anh'dan: Mekke'nin fethi günü (Hazreti Ebû Bekir'in babası) Ebû Kuhâfe getirilmişti. Saçı ve sakalı ak tavşan gibi bembeyazdı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, "Şu beyaz kılları bir şeyle boyayarak değiştiriniz. Siyah boya kullanmaktan sakınınız"^[29] buyurdu.

"(Kendisi ile beyaz saç boyanan boyaların en güzeli kına ve Yemen'de biten) ketemdir."^[30]

4027 - Bir önce geçen şu haber hakkında Ebû Rimse'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Babam Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e şöyle dedi: Ben doktorum, şu sırtındaki Peygamber mühürünü bana bir göster, (gerekirse onu ameliyat edeyim) dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Asıl doktor Allah'tır. Gerçekten sen yumuşak muameleli bir kimsesin. Onun asıl doktoru onu yaratandır."^[31]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, Sibte nalin giyinir, sakalını Vers ve Zağferân çiçeği ile sarıya boyardı. Nâfi bunu İbn-i Ömer de yapardı der.^[32]

Sakalını kına ile boyamış olan bir zat Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e rast geldi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: "Şu ne güzeldir" buyurdu. Dedi ki: Sakalını kına ve ketem boyası ile boyamış başka bir

kimseye rastladı.^[33] “Bu bundan daha güzeldir” buyurdu. Dedi ki: Sakalını sarıya boyamış başka birisine rastladı: “İşte bu bunların hepsinden daha güzeldir,” buyurdu.

4212 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ahir zamanda bir kavim gelecek, güvercinin göğsü gibi saç ve sakallarını siyaha boyayacaklar. Onlar (cennete giremeyecekleri gibi) cennetin kokusunu bile duyamazlar.”^[34]

۲۸- کِتَابُ الْخَاتَمِ YÜZÜK HAKKINDAKİ
KİTAP

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابُ الْخَاتَمِ

1 - YÜZÜK (MÜHÜR) EDİNME

٤٢١٤ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: أَرَادَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَنْ يَكْتُبَ إِلَى بَعْضِ الْأَعَاجِمِ فَقِيلَ لَهُ إِنَّهُمْ لَا يَفْهَمُونَ كِتَابًا إِلَّا

بِخَاتَمٍ فَأَتَاهُ خَاتَمًا مِنْ فِضَّةٍ وَنَقَشَ فِيهِ: مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

4214 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, Araplardan başka milletlerin reislerinden birine mektup yazmak istedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem Efendimize; “Acemler, üzerinde mühür bulunmayan mektubu okumazlar” denildi. Bunun üzerine gümüşten bir yüzük mühür yaptırdı. Ve üzerine “Muhammed Allah’ın Rasûlüdür,” ibaresini naksettirdi. [35]

İZAH

Peygamber Efendimiz’in gümüşten bir yüzüğü vardı. Bu yüzüğün üzerinde “Muhammedün Rasûlullah cümlesi üç satır olarak yazılmış idi.

Birinci satırda “Muhammedün”

İkinci satırda “Resûl”

Üçüncü satırda “Allah” lafzı nakşedilmişti.

Bu yüzük aynı zamanda mühür görevi yapıyordu. Yazdığı mektupları bu mühürle mühürlüyordu.

٤٢١٥ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ خَلِيفَةِ عِيسَى بْنِ يُونُسَ زَادَ فَكَانَ فِي

يَدِهِ خَاتَمٌ فِضَّةٌ وَفِي يَدِ أَبِي بَكْرٍ خَاتَمٌ قِطْعٌ وَفِي يَدِ عُمَرَ خَاتَمٌ قِطْعٌ

وَفِي يَدِ غُثَمَانٍ فَتَيْنَا هُوَ هِنْدٌ بَنِي إِدْ سَقَطَ فِي الْبَيْتِ فَأَمَرَ بِهَا فَتُرَحَّثَ

لَمْ يَقْدِرْ عَلَيْهِ

4215 - Enes radiyallahu anh'dan bir önce gelen İsâ bin Yunus'un rivâyet ettiği hadisle aynı manâda rivâyet edildi. Râvî bu rivâyette şunları ilave etmiştir:

Bu yüzük vefat edinceye kadar Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in elinde idi. (Sonra) vefat edinceye kadar Ebû Bekir'in elinde kaldı. (Sonra) vefat edinceye kadar Hazreti Ömer'in elinde kaldı. (Sonra) Hazreti Osman bir ara bir kuyunun yanında bulunuyordu. Yüzük kuyuya düştü. Hazreti Osman, kuyunun suyunun boşaltılmasını emredip, suyu tamamen boşalttırdı ise de yüzüğü bulmaya gücü yetmedi.

İZAH

Peygamber Efendimiz'in yüzüğü hayatı boyunca elinde kaldı. Kendisi vefat ettikten sonra sırasıyla Hazreti Ebu Bekir, Hazreti Ömer ve Hazreti Osman'a geçmişti. Hazreti Osman bir gün Kûba'da Eris kuyusuna gitmişti. Her nasıl oldu ise elindeki yüzüğü kuyuya düşürdü. Bulunması için çok para sarfedip uğraştı ise de bir türlü bu hâtıra yüzüğü bulduramadı.

٤٢١٦ - حَدَّثَنِي أَنَسٌ قَالَ: كَانَ خَاتَمُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مِنْ وَرَقٍ فَطَهُ حَبَشِيٌّ

4216 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in yüzüğü gümüşten, kaşı da Habeşi idi. [\[36\]](#)

İZAH

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in yüzüğünün kaşının Habeşli olmasının birkaç manâsı var:

1 - Yüzüğün kaşı Habeş yapısı idi.

2 - Habeşli bir usta yapmıştı.

3 - Habeş taşındandı.

4 - Siyah renkli idi demektir.

٤٢١٧- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَ خَاتَمُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مِنْ فِضَّةٍ كُلُّهُ فِضَّةٌ مِنَّةٌ

4217 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in yüzüğünün tamamı gümüşten yapılmıştı, kaşı da gümüşlendi.^[37]

İZAH

Peygamber Efendimiz'in yüzüğünün ve kaşının gümüşten olması kaşının Habeş desenine uygun olmasına ters düşmez. Kaşı gümüşten olur da Habeş yapısı taklit edilmiş olur.

٤٢١٨- عَنْ إِبْنِ عُمَرَ قَالَ: اتَّخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خَاتَمًا مِنْ ذَهَبٍ وَجَعَلَ فِيهِ بِمِثْلِي بَطْنٌ كُفٍّ وَنُقِشَ فِيهِ مُحَمَّدٌ

رَسُولُ اللَّهِ فَاتَّخَذَ النَّاسُ خَوَاتِمَ الذَّهَبِ فَلَمَّا رَأَوْهُ قَدْ اتَّخَذُوهَا زَمِي

يَةً وَقَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ثُمَّ اتَّخَذَ خَاتَمًا مِنْ فِضَّةٍ نُقِشَ فِيهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ

اللَّهِ ثُمَّ لَيْسَ الْخَاتَمُ بَعْدَهُ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ لَيْسَ بَعْدَ أَبِي بَكْرٍ عُمَرُ ثُمَّ لَيْسَ

بَعْدَهُ عُثْمَانُ حَتَّى وَقَعَ فِي بَيْتِ أَبِي بَكْرٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَلَمْ يَخْتَلَفِ النَّاسُ عَلَى عُثْمَانَ حَتَّى سَقَطَ الْخَاتَمُ

مِنْ يَدِهِ

4218 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, altından bir yüzük edinmişti. Kaşını avucunun içini takip eden kısma getirdi. Ve ona “Muhammed Allah’ın Rasûlüdür” cümlesini nakşetti. Bunun üzerine insanlar da altından yüzük edindiler. Nâsın altından yüzük yaptırdığını görünce, elindeki altın yüzüğü çıkardı attı ve onu (altın yüzüğü) ebedi takınmam, dedi. Ve sonra gümüşten yüzük yaptırdı. Ve ona “Muhammed Allah’ın Rasûlüdür” cümlesini nakşetti. Bu yüzüğü Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’den sonra (sırası ile) Ebû Bekir ve Ömer takındılar. Sonra onu Eris kuyusuna düşene kadar Hazreti Osman takındı. [38]

Ebû Dâvud: – Elinden yüzük kuyuya düşünceye kadar Hazreti Osman aleyhine insanlar ihtilâfa düşmemişti, dedi.

İZAH

Ebû Dâvud’un bu sözünden yüzüğün bir sır taşıdığı, yüzük düştükten sonra ahengin bozulduğu, fitnenin başladığı anlaşılıyor.

٤٢١٩- عَنْ نَافِعٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ فِي هَذَا الْخَبَرِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَقِشَ فِيهِ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَقَالَ لَا يَنْقُشُ أَحَدٌ عَلَى

نَقِشَ خَاتَمِي هَذَا ثُمَّ سَأَلَ الْحَدِيثَ

4219 - Bir önce geçen bu hadis hakkında İbn-i Ömer’den Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’den şöyle rivâyet olundu: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in yüzüğü üzerine “Muhammed Allah’ın Rasûlüdür”, cümlesini nakşetti. Ve şöyle buyurdu:

“Hiçbir kimse benim şu yüzüğüm nakşı üzerine (başka) nakış yapmasın.” Sonra râvi geçen hadisi sevketti. [39]

٤٢٢٠- عَنْ ابْنِ عُمَرَ بِهَذَا الْخَبَرِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ فَاتَّبَعُوا قَلَمَ يَجْلُوهُ فَاتَّخَذَ عُنَانًا خَاتَمًا وَنَقِشَ فِيهِ «مُحَمَّدٌ

رَسُولُ اللَّهِ» قَالَ فَكَانَ يَخْتِمُ بِهِ أَوْ يَخْتَمُّ بِهِ

4220 - Şu yüzük haberi İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan, o da Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den rivâyet edildi de İbn-i Ömer dedi ki:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in yüzüğünün düştüğü kuyudan aradılar. Onu bulamadılar. Hazreti Osman bir yüzük edindi ve ona "Muhammed Allah'ın Rasûlüdür", cümlesini nakşetti. Dedi ki: Hazreti Osman (mektupları) onunla mühürler veya onu yüzük olarak kullanırdı. [40]

2 - YÜZÜĞÜ TERK ETME BABI

٤٢٢١- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ رَأَى فِي يَدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ خَاتَمًا مِنْ وَرَقٍ يُؤْمَا وَاجِدًا فَصَنَعَ النَّاسُ فَلَبَسُوا وَطَرَحَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَطَرَحَ النَّاسُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ عَنْ الزُّهْرِيِّ زِيَادُ بْنُ سَعْدٍ وَشُعَيْبُ بْنُ مَسَافِيرَ

كُلُّهُمْ قَالَ مِنْ وَرَقٍ

4221 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, o bir gün Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in elinde gümüşten bir yüzük gördü. İnsanlar da yüzük yapıp takındılar. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, yüzüğü çıkardı attı, insanlar da çıkarıp attılar. [41]

Ebû Dâvud şöyle dedi:

Bu hadisi Ziyad bin Sa'd ve Şuayb bin Mûsâfir, Zühri'den rivâyet ettiler ve hepsi (bu yüzük) gümüşlendi, dediler.

İZAH

Verik: Gümüş demektir.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, önce altın yüzük taktı. İnsanlar da altından yüzük yaptırdılar. Halkın altın yüzük yaptırdığını görünce hemen gümüşten bir yüzük yaptırdı, halk ta gümüşten yüzük yaptırıp altından yüzükleri attılar.

3 - ALTIN YÜZÜK BABI

٤٢٢٢- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ حَرْمَةَ أَنَّ ابْنَ مَسْعُودٍ كَانَ يَقُولُ

كَانَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَكْرَهُ عَشْرَ حِلَالٍ الصُّفْرَةَ يَغْيِي

الْخُلُقَ وَتَغْيِيرَ الشَّيْبِ وَجَرَّ الْإِزَارِ وَالتَّخْتُمَ بِالذَّعَبِ وَالتَّبُوجَ بِالزَّيْتِ

لِغَيْرِ مَحَلِّهَا وَالضَّرْبَ بِالْجِعَابِ وَالرُّقْمَ إِلَّا بِالْمَعْرُودَاتِ وَعَقْدَ الشَّامِ

وَعَزَلَ الْمَاءَ لِغَيْرِ أَوْ غَيْرِ مَحَلِّهِ أَوْ عَنْ مَحَلِّهِ وَفَسَادَ الصَّبِيِّ غَيْرَ مُعَرَّبِهِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ انْقَرَضَ بِإِسْنَادٍ هَذَا الْحَدِيثِ أَهْلُ الْبُخَارَةِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ

4222 - Abdurrahman bin Harmele'den rivâyet edildiğine göre İbn-i Mes'ûd şöyle demiş: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem on şeyi haram saymaksızın kerih görürdü:

- 1 - Halûk denen sufrat kokusunu kullanmayı,
- 2 - Ağarmış kılları siyaha boyayarak görünümü değiştirmeyi,
- 3 - Uzun entari giyip yerde sürümeyi,
- 4 - Altın yüzük takınmayı,
- 5 - Yerinden başka yerde ziynetlenip salınmayı,
- 6 - Topuk kemiklerini vurarak (Nerd) oyunu oynamayı,
- 7 - Felak ve Nâs sûresi haricinde bir şey ile efsun yapmayı,
- 8 - Nazar boncukları takmayı,
- 9 - Erkeklik suyunu yerinden başka yere mahallinden başka yere veya mahallinden harice atmayı,
- 10 - Emzikli kadına temas edip südü bozarak sabinin sıhhatini bozmayı.

Ebû Davûd dedi ki: Bu hadisın isnâdında Basra halkı infirad etti. Allah daha iyisini bilir.

İZAH

1 - Halûk denen sufrat kokusu sadece erkekler için mekruh kılınmıştır. Kadınlar için mekruh değildir. Erkeklerle mekruh oluşu kadınlara ait bir koku oluşundandır.

2 - Beyaz kıllar nurdur, onu koparmak veya siyaha boyamak bu nuru kayıp etmekten dolayı mekruhtur.

3 - Uzun entari giyinmek kibir alâmeti olduğu için mekruhtur.

4 - Altın kadınların ziyneti olduğu için erkeklerle yasak kılınmıştır.

5 - Kadınların erkeklerindn başkasına ziynetlerini göstermeleri yabancıların tamahına sebep olacağı için hoş karşılanmamıştır.

6 - Nerd oyunu da oyun olması nedeni ile mekruh sayılmıştır.

7 - Hastalara göz değmesine Felak ve Nâs sûresi okunarak Allah'tan şifâ istenebilir. Çünkü bu iki sûrenin manâsı her şeyden Allah'a sığınmayı ifade eder. Bu âyetleri bırakıp başka şeyle efsun yapmayı uygun görmezdi. Efsun yapmak mekruh sayılmıştır.

8 - Nazar boncuğu takanlar Allah'a olan itimadı, şifâ verme kudretini Allah'ın yarattığı bir boncuğa çevirdiğinden kerih görülmüştür.

9 - Erkeğin suyunu rahmin dışına atmak, olması muhtemel olan çocuğu zayi etmeğe sebep olacağından mekruh sayılmıştır.

10 - Emzikli kadına temas edilir de kadın hamile kalırsa kadının sütü bozulur. Emen çocuğun sıhhati bozulur.

4 - DEMİR YÜZÜK KONUSUNDAKİ HADİSLER

٤٢٢٣- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ شَيْءٍ فَقَالَ لَهُ مَا لِي أَجِدُ مِنْكَ

رِيحَ الْأَضْيَانِ فَطَرَحَهُ ثُمَّ جَاءَ وَعَلَيْهِ خَاتَمٌ مِنْ حَدِيدٍ فَقَالَ مَا لِي أَرَى

عَلَيْكَ جِلْيَةً أَهْلِ النَّارِ فَطَرَحَهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ أَتُجَدُّ؟

قَالَ: إِنِّي جَدُّ مِنْ وَرَقٍ وَلَا تُبَيِّمُهُ بِمَقَالَا وَلَمْ يَقُلْ مُحَمَّدٌ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مُسْلِمٍ

وَلَمْ يَقُلْ الْحَسَنُ السَّلْمِيُّ الْمَرْوَزِيُّ

4223 - Abdullah'ın babası Büreyde radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e bir zat geldi, üzerine Pirinçten bir yüzük vardı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ona: “Bana ne oluyor ki sende putların kokusunu buluyorum” buyurdu. Bunun üzerine adam yüzüğü çıkarıp attı. Sonra parmağında demir bir yüzükle geldi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Bana ne oluyor ki senin üzerinde ateşle kalacaklara ait ziynet görüyorum” buyurdu. Bunun üzerine adam da elindeki demirden yüzüğü attı ve: Ey Allah'ın Rasûlü, ben yüzüğü hangi madenden yapayım, dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Yüzüğü gümüşten yaptır fakat onu bir miskale tamamlama” cevabını verdi.^[42]

RİVAYETLER:

Râvi Muhammed rivâyetinde, Abdullah bin Müslim'i zikretmedi.

Hasan bin Ali rivâyetinde el-Selma el-Mervezi'yi söylemedi.

٤٢٢٤- حَدَّثَنِي إِتَّاسُ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ الْمُتَعِيبِ وَجَدَهُ مِنْ قَبْلِ

أُمِّهِ أَبُو ذُبَابٍ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: كَانَ خَاتَمُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مِنْ حَدِيدٍ مَلُوجٍ عَلَيْهِ فِضَّةٌ قَالَ قُرَيْبًا كَانَ فِي يَدِهِ قَالَ وَكَانَ الْمُتَعِيبُ

عَلَى خَاتَمِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4224 - İyas bin Haris bin Muaykib radiyallahu anh'dan ve İyas'ın annesi tarafından dedesi Ebû Zübab'dan rivâyet edilmiştir:

Muaykib dedi ki: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in yüzüğü, üzerine gümüş kaplanmış demirdendi. Muaykib dedi ki:

Bazen o yüzük benim elimde bulunurdu. Râvî dedi ki: Muaykib, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in yüzüğünü korumakla görevli idi. [\[43\]](#)

٤٢٢٥- عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْ اَللّٰهُمَّ اهْدِنِيْ وَسِدِّدْنِيْ وَادْكُرْ بِالْهِدَايَةِ هِدَايَةَ

الطَّرِيقِ وَادْكُرْ بِالسَّدَادِ تَسْدِيْدَكَ الشُّهُمَ قَالَ وَنَهَانِيْ اَنْ اَصْغَعَ الْخَاتَمَ

فِيْ هَلْبِهِ اَوْ فِيْ هَلْبِهِ لِلتَّجَانَةِ وَالْوُشَطَى شَأْنٌ عَاصِمٌ وَنَهَانِيْ عَنِ

الْقَسِيَةِ وَالْمَيْسِرَةِ

قَالَ اَبُو بَرَزَةَ: فَقُلْنَا لِعَلِيٍّ مَا الْقَسِيَةُ قَالَ ثِيَابٌ تَأْتِيْنَا مِنَ الشَّامِ اَوْ

مِنْ بَصْرَ مُضَلَّغَةٌ فِيْهَا اَمْثَالُ الْاُتْرُجِ قَالَ وَالْمَيْسِرَةُ شَيْءٌ كَانَتْ تَضَعُهُ

النِّسَاءُ لِيُغَوَّلَنَّهُ

4225 - Ali radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: “Allah’ım beni doğru yola çıkar ve beni doğrult de ve ondan hidayet istediğinde yolun doğrusunu zikret. Ondandır doğruluk istediğinde oku hedefe nasıl doğrulttuğunu hatırla” dedi. Hazreti. Ali devamla şöyle dedi: Rasûlullah beni, yüzüğü şu veya şu yani işaret ve orta parmağa takmaktan nehyetti.

– Râvî Asım hangi parmak olduğunda şüphe etti.

Ve yine beni kısıyiyi kumaşını giyinmekten ve kadınların kocaları için yaptığı Miysere denen şeyi kullanmaktan nehyetti.

Ebû Bürde de şöyle dedi: Biz Ali'ye kısıyyi ne demektir dedik. Ali şöyle dedi: Kısıyyi, bize Şam'dan ve Mısır'dan gelen, üzerinde kaburga kemiği gibi kalınca ve eğri desenler bulunan bir elbisedir. Miysere ise kadınların kocaları için yaptıkları bir giyim eşyasının adıdır. [44]

İZAH

Bu hadis-i şerif erkeklerin baş, şahadet ve orta parmağa yüzük takmalarının kerih olduğunu, atsız parmağa takmanın uygun olacağını bildirmektedir. Kadınlar ise bütün parmaklarına yüzük takabilirler.

5 - YÜZÜĞÜN SAĞ VEYA SOL ELE TAKILMASI

٤٢٢٦ - عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي رَافِعٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ شَرِيكَ وَأَخْبَرَنِي أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَخَتَّمُ فِي يَمِينِهِ

4226 - Ali radiyallahu anh'ın, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiğine göre râvî Şüreyk şöyle dedi:

Ebû Seleme bin Abdurrahman'ın bana haber verdiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, yüzüğünü sağ eline takardı. [45]

٤٢٢٧ - عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَخَتَّمُ

فِي يَسَارِهِ وَكَانَ قِطْعَةً فِي بَاطِنِ كَفِّهِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ ابْنُ إِسْحَاقَ وَأَسَاعَةُ يَعْقُوبُ ابْنُ زَيْدٍ عَنْ نَافِعٍ

بِإِسْنَادِهِ فِي يَمِينِهِ

4227 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, yüzüğünü sol eline takardı. Kaşı da avucunun içine gelirdi.

Ebû Dâvud şöyle dedi:

İbn-i İshak ve Üsâme, Nâfi'den bir önce geçen hadisle aynı isnadla sağına taktığını rivâyet ettiler.

İZAH

Bu hadise göre, yüzüğü sağ ve sola takmak câizdir. Peygamber Efendimiz'in yüzüğünü sağ ve sol eline taktığı anlaşılmaktadır. Ama sağ ele takmak daha iyidir. (Bezî-ül-Mechüd)

٤٢٢٨- عَنْ نَافِعٍ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ كَانَ يَلْبَسُ خَاتَمَهُ فِي يَدِهِ الْيُسْرَى

4228 - Nâfi radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre İbn-i Ömer radiyallahu anh yüzüğünü sağ ele takardı.

٤٢٢٩- عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ قَالَ: رَأَيْتُ عَلِيَّ الصَّلْتِ بْنَ عَبْدِ

اللَّهِ بْنِ تَوْقَلٍ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ خَاتَمًا فِي يَدِهِ الْيُسْرَى فَقُلْتُ: مَا

هَذَا؟ قَالَ: رَأَيْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ يَلْبَسُ خَاتَمَهُ هَكَذَا وَجَعَلَ فَضَّهُ عَلَى

ظَهْرِهَا قَالَ وَلَا يَحْفَلُ ابْنُ عَبَّاسٍ إِلَّا قَدْ كَانَ يَذْكُرُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَلْبَسُ خَاتَمَهُ كَمَا لَكَ

4229 - Muhammed bin İshak radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Abdulmuttalib'in oğlu Nevfel'in oğlu Salt'ın sağ elinin adsız parmağında bir yüzük gördüm. Bu nedir? diye sordum. Salt:

– Ben İbn-i Abbas'ın yüzüğünü böyle taktığını gördüm cevabını verdi. Ama yüzüğünün kaşını elinin üstüne getiriyordu. Muhammed bin İshak Salt İbn-i Abbas'ın Rasûlullah'ın yüzüğünü böyle taktığını söylediğini zannediyor.^[46]

ZİL KONUSUNDA VARİD OLAN HADİSLER

٤٢٣٠- عَلِيٌّ بْنُ سَهْلٍ بْنُ الزُّبَيْرِ أَخْبَرَهُ أَنَّ مَوْلَاهُ لَهُمْ ذَهَبَتْ

بَابِنُ الزُّبَيْرِ إِلَى عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَفِي رِجْلَيْهَا أَجْرَاسٌ فَقَطَعَهَا عُمَرُ

ثُمَّ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ مَعَ كُلِّ

جَرَسٍ شَيْطَانًا

4230 - Ali bin Sehl bin Zübeyr'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Onların bir azatlısı Zübeyr'in kızı ile Ömer bin Hattab'a gitmişti. Zübeyr'in kızının ayağında küçük ziller vardı. Hazreti Ömer zilleri kesti (attı). Sonra şöyle dedi: Ben Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'i: "Her zille beraber bir şeytan vardır" buyururken işittim.

٤٢٣١- عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ حَسَّانَ الْأَنْصَارِيُّ عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ:

يَتِمَّا هِيَ جَلَسَتْ إِذْ دَخَلَ عَلَيْهَا بِجَارِيَةٍ وَعَلَيْهَا جَلَاجِلٌ يَصَوِّرُنَّ فَقَالَتْ:

لَا تَدْخُلْنَهَا عَلَيَّ إِلَّا أَنْ تَقْطَعُوا جَلَاجِلَهَا وَقَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَدْخُلِ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ جَرَسٌ

4231 - Abdurrahman bin Hassan el-Ensârî'nin azatlısı Bünâne radiyallahu anh'dan rivâyet edildi ki, Bünâne Hazreti Aîşe'nin yanında iken üzerinde sesler çıkartan ziller bulunan bir cariye Hazreti Aîşe'nin yanına geldi.

Hazreti Aîşe onlara:

– Cârîyenin zillerini kesmedikçe onu benim yanıma sokmayın dedi. Ben Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'i "İçinde çan bulunan eve melekler girmez," buyururken işittim, dedi. ^[47]

7 - DIŞLERİ ALTIN İLE BAĞLAMAK

٤٢٣٢- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مَرْزُوقَةَ أَنَّ جَلْدَهُ عَزَمَجَةً بْنُ أَشْعَدَ فُطِعَ

أَنَّهُ يَوْمَ الْكَلَابِ فَاتَّخَذَ أَثْنًا مِنْ وَرَقٍ فَأَلْتَنَ عَلَيْهِ فَأَمَرَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَاكَ أُنْثَى مِنْ ذَهَبٍ

4232 - Abdurrahman bin Tarafe radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:

Abdurrahman'ın dedesi Arfece radiyallahu anh'ın Kilab günü denen olayda burnu kesilmişti. Gümüşten bir burun edildi. Gümüş burun koku yaptı. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ona emir buyurdu. O da altından bir burun yaptırdı. [48]

İZAH

Kûlab: Kûfe ile Basra arasında bir mevki veya Benî Nemire ve Benî Arca'nın arazisi içinde hurmalık ve sulak bir vadinin adıdır. Orada iki defa savaş olmuş, birinci ve ikinci Kûlab olayı diye meşhurdur. Hazreti Arfece bu savaşta burnunu kaybetmiş, önce gümüşten burun yaptırmış ise de koku yapmış, bunun üzerine Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem, ona altından bir burun yaptırmasını emir buyurmuş, o da yaptırmıştır. Hattâbî şöyle diyor: Bu hadis-i şerif, dişleri birbirine bağlamak zarûret olduğu anlarda bir miktar altın kullanmanın mûbah olduğuna delildir. Diğer madenler, koku yaptıkları takdirde altından diş yapılmasına imam Muhammed fetva vermiştir.

٤٢٣٢- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ طَرْفَةَ عَنْ عَرْفَجَةَ بْنِ أَشْعَدَ بِمَعْنَاهُ

قَالَ يَزِيدُ قُلْتُ لِأَبِي الْأَشْهَبِ أَتَوَلَّى عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ طَرْفَةَ جَنَّةَ

عَرْفَجَةَ قَالَ نَعَمْ

4233 - Abdurrahman bin Tarafa'dan, Arfaca bin Esad'dan bir önce geçen hadisle aynı manâda rivâyet olundu.

Râvilerden Yezid şöyle demiş: Ebûl Eşheb'e Abdurrahman bin Tarafa dedesi Arfece'ye yetişt mi? diye sordum. Ebûl Eşheb, evet yetişt diye cevap verdi.

٤٢٣٤- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ طَرْفَةَ عَنْ عَرْفَجَةَ بْنِ أَشْعَدَ عَنْ أَبِيهِ

أَنَّ عَرْفَجَةَ بِمَعْنَاهُ

4234 - Bir önce geçen hadis Abdurrahman bin Tarafa'dan Arfaca bin Esad'dan, babasından geçen hadisle aynı manâda rivâyet olundu.

8 - KADINLARIN ALTIN KULLANMASI

٤٢٣٥- عَنْ عَلِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَدِمْتُ عَلَى النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَلِئَةً مِنْ عِنْدِ النَّجَاشِيِّ أَهْذَاهَا لَهُ فِيهَا خَاتَمٌ مِنْ

ذَهَبٍ فِيهِ نَعْسٌ حَبَشِيٌّ قَالَتْ: فَأَخَذَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِعُورٍ مُعْرَضًا عَنْهُ أَوْ يَنْقَعِينَ أَصَابِعِهِ ثُمَّ دَعَا أُمَامَةَ ابْنَةَ أَبِي الْعَاصِ ابْنَةَ

لَيْثٍ زَيْنَبَ فَقَالَ: تَحْلِي بِهَذَا يَا بِنْتِي

4235 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Habeş kralı Necâşî'den Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e hediye olarak bir ziynet eşyası gelmişti. Bunlar arasında Habeş işi kaşı bulunan altın bir yüzük de vardı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, altın yüzükten uzak durarak onu bir çöple veya bir parmağı ile aldı. Sonra Ebû'l-As ile kızı Zeyneb'ten olma torunu Ümâme'yi çağırdı. “Ey kızcağızım bununla ziynetlen” buyurdu.^[49]

٤٢٣٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَخْلُقَ حَبِيئَهُ خَلْقَهُ مِنْ نَارٍ فَلْيَخْلُقْهُ خَلْقَهُ مِنْ ذَهَبٍ

وَمَنْ أَحَبَّ أَنْ يُطَوِّقَ حَبِيئَهُ طَوَّقًا مِنْ نَارٍ فَلْيَطَوِّقْهُ طَوَّقًا مِنْ ذَهَبٍ وَمَنْ

أَحَبَّ أَنْ يَسُوِّرَ حَبِيئَهُ سَوَازًا مِنْ نَارٍ فَلْيَسُوِّرْهُ سَوَازًا مِنْ ذَهَبٍ وَلَكِنْ

عَلَيْكُمْ بِالْفِضَّةِ فَالْعَبْرَاءُ بِهَا

4236 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim bir dostuna ateşten bir halka yaptırmak isterse ona altından bir halka yaptırın, kim bir dostuna ateş bir bilezik yaptırmak isterse altından bir bilezik yaptırın, lâkin size gümüş kullanmak gerek, onunla oynarcasına (ihtiyaçlarınıza) kullanabilirsiniz.”

٤٢٣٧- عَنْ أُخْتِ بِلْعَلَيْفَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: يَا عَشْرُ النِّسَاءِ أَمَا لَكُنَّ فِي الْفِضَّةِ مَا تَحْلِينَ بِهِ أَمَا إِنَّهُ لَيْسَ بِتَكُنَّ

امْرَأَةً تَحْلَى ذَهَبًا تُظْهِرُهُ إِلَّا غَدَبْتُ بِهِ

4237 - Huzeyfe'nin kız kardeşinden rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ey kadınlar topluluğu, sizin için ziynetlenmeye gümüş yetmez mi? Ancak dikkat edin! Sizden altınla süslenip onu başkalarına gösteren hiçbir kadın yok ki, o altın sebebiyle azap edilmesin.”^[50]

İZAH

Mirkatı's-Suad'da bu hadis mensuktur diyor. Çünkü altın yüzüğün kadınlar için helâl olduğu diğer hadis-i şeriflerde sabittir.

Huzeyfe'nin kız kardeşinin adı Fatıma'dır. Rıbî bin Hıraş'ın karısının ismi bilinmiyor.

٤٢٣٨- أَنَّ أَسْمَاءَ بِنْتَ يَزِيدٍ حَدَّثَتْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: أَيْمًا امْرَأَةً تَقْلُدُ قِلَادَةً مِنْ ذَهَبٍ قُلْدَتْ فِي عُقْبَتِهَا مِثْلَهُ مِنْ

النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَيْمًا امْرَأَةً جَعَلَتْ فِي أُذُنِهَا خُرْعَةً مِنْ ذَهَبٍ جَعَلَتْ

فِي أُذُنِهَا مِثْلَهُ مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

4238 - Esmâ binti Yezid radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her hangi bir kadın boynuna altından bir gerdanlık takarsa, kıyamet gününde o gerdanlığa karşılık ateşten bir misli boynuna takılacaktır. Her hangi bir kadın kulağına altından bir halka takarsa onun ateşten bir misli kıyamet gününde kulağına takılacaktır.”^[51]

İZAH

Bu hadis mensuhtur, (hükmü kaldırılmıştır) çünkü altın kadınlara helâl kılınmıştır.

٤٢٣٩ - عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ زُكُوبِ الثَّمَارِ وَعَنْ لُبْسِ الذَّهَبِ إِلَّا مُقَطَّعًا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ أَبُو قِلَابَةَ لَمْ يَلْقَ مُعَاوِيَةَ

4239 - Muaviye bin Ebû Süfyan radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, sırtlan derisine binmekten, az bir parçası hariç altın takınmaktan nehyetti.

Ebû Dâvud dedi ki: Ebû Kılâbe Muaviye'ye yetişmemiştir.

İZAH

Kaplan ve sırtlan derilerini eğer üzerine yerleştirip üzerine binmek kibir alâmeti olduğu için nehyedilmiştir. Altın, kadınlar için helâldir.

Ancak, kadınların bilezik, gerdanlık gibi kullandığı bir miktarın dışında çok bir miktar altını Zînet olarak kullanmaları israf olacağı için uygun görülmemiştir.

[35] Buhârî, Kitâbu Libâs, N. 7/202; Tirmizî, Kitâbu İstizan, N. 2719; Neseî, Kitâbu Zînet, N. 5199; Müslim, Kitâbu Libâs, N. 65-54; İbn-i Mâce, Kitâbu ittihazûl Hatem Libâs, N. 3641

[36] Buhârî, K. Libâs, N. 7/201; Tirmizî, K. Libâs, N. 1739; Müslim, K. Libâs, N. 2094

[37] Neseî, K. Zînet, N. 5199; Buhârî, K. Libâs, N. 7/201; Neseî, K. Zînet, N. 5201; Tirmizî, K. Libâs, N. 1740

[38] Buhârî, K. Libâs, Bâbu Hatemül fizza, N. 7/201; Müslim, K. Libâs, Bâbu ittihazünnebiyyi Hatemen min verakın, N. 54; Neseî, K. Zînet, Bâbu

Nezil Hatemiinde duhulil helâi, N. 5321; Tirmizî, K. Libâs, Bâbu Lebsil hatem filyemini, N. 1741

[39] Müslim, K. Libâs, N. 54; Tirmizî, K. Şemâil, N. 59; Neseî, K. Zînet, N. 5219; İbn-i Mâce, K. Libâs, N. 3639

[40] Neseî, K. Zînet, N. 5220

[41] Buhâri, K. Libâs, N. 7/201; Müslim, K. Libâs N. 2093

[42] Tirmizî, K. Libâs, N. 1786; Neseî, K. Zînet, N. 5198

[43] Neseî, K. Zînet. Bâbu Lebsi Hatemmin hadid, N. 5208

[44] İbn-i Mâce, K. Libâs, N. 3649

[45] Tirmizî, K. Şemâil, N. 90; Neseî, K. Zînet, N. 5206

[46] Tirmizî, K. Libâs, Bâbu fillübsi'l-Hatem fil yemin, N. 1742; Müslim, K. Libâs, N. 2095

[47] Müslim, K. Libâs N. 2113; Tirmizî, K. Cihâd, N. 1703

[48] Tirmizî, K. Libâs, N. 1770; Neseî, K. Zînet, N. 5164

[49] İbn-i Mâce, K. Libâs, N. 3644

[50] Neseî, K. Zînet, N. 5140

[51] Neseî, K. Zînet, N. 5142

[35] Buhârî, Kitâbu Libâs, N. 7/202; Tirmizî, Kitâbu İstizan, N. 2719; Neseî, Kitâbu Zînet, N. 5199; Müslim, Kitâbu Libâs, N. 65-54; İbn-i Mâce, Kitâbu ittihazûl Hatem Libâs, N. 3641

[36] Buhârî, K. Libâs, N. 7/201; Tirmizî, K. Libâs, N. 1739; Müslim, K. Libâs, N. 2094

[37] Neseî, K. Zînet, N. 5199; Buhârî, K. Libâs, N. 7/201; Neseî, K. Zînet, N. 5201; Tirmizî, K. Libâs, N. 1740

[38] Buhârî, K. Libâs, Bâbu Hatemül fizza, N. 7/201; Müslim, K. Libâs, Bâbu ittihazünnebiyyi Hatemen min verakın, N. 54; Neseî, K. Zînet, Bâbu Nezil Hatemiinde duhulil helâi, N. 5321; Tirmizî, K. Libâs, Bâbu Lebsil hatem filyemini, N. 1741

[39] Müslim, K. Libâs, N. 54; Tirmizî, K. Şemâil, N. 59; Neseî, K. Zînet, N. 5219; İbn-i Mâce, K. Libâs, N. 3639

[40] Neseî, K. Zînet, N. 5220

[41] Buhârî, K. Libâs, N. 7/201; Müslim, K. Libâs N. 2093

[42] Tirmizî, K. Libâs, N. 1786; Neseî, K. Zînet, N. 5198

[43] Neseî, K. Zînet. Bâbu Lebsi Hatemmin hadid, N. 5208

[44] İbn-i Mâce, K. Libâs, N. 3649

[45] Tirmizî, K. Şemâil, N. 90; Neseî, K. Zînet, N. 5206

[46] Tirmizî, K. Libâs, Bâbu fillübsi'l-Hatem fil yemin, N. 1742; Müslim, K. Libâs, N. 2095

[47] Müslim, K. Libâs N. 2113; Tirmizî, K. Cihâd, N. 1703

[48] Tirmizî, K. Libâs, N. 1770; Neseî, K. Zînet, N. 5164

[49] İbn-i Mâce, K. Libâs, N. 3644

[50] Neseî, K. Zînet, N. 5140

[51] Neseî, K. Zînet, N. 5142

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, Araplardan başka milletlerin reislerinden birine mektup yazmak istedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem Efendimize; “Acemler, üzerinde mühür bulunmayan mektubu

okumazlar” denildi. Bunun üzerine gümüşten bir yüzük mühür yaptırdı. Ve üzerine “Muhammed Allah’ın Rasûlüdür,” ibaresini nakşettirdi.^[35]

4216 - Enes radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in yüzüğü gümüşten, kaşı da Habeşi idi.^[36]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in yüzüğünün tamamı gümüşten yapılmıştı, kaşı da gümüşlendi.^[37]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, altından bir yüzük edinmişti. Kaşını avucunun içini takip eden kısma getirdi. Ve ona “Muhammed Allah’ın Rasûlüdür” cümlesini nakşetti. Bunun üzerine insanlar da altından yüzük edindiler. Nâsın altından yüzük yaptırdığını görünce, elindeki altın yüzüğü çıkardı attı ve onu (altın yüzüğü) ebedi takınmam, dedi. Ve sonra gümüşten yüzük yaptırdı. Ve ona “Muhammed Allah’ın Rasûlüdür” cümlesini nakşetti. Bu yüzüğü Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’den sonra (sırası ile) Ebû Bekir ve Ömer takındılar. Sonra onu Eris kuyusuna düşene kadar Hazreti Osman takındı.^[38]

“Hiçbir kimse benim şu yüzüğüm nakşı üzerine (başka) nakış yapmasın.” Sonra râvi geçen hadisi sevketti.^[39]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in yüzüğünün düştüğü kuyudan aradılar. Onu bulamadılar. Hazreti Osman bir yüzük edindi ve ona “Muhammed Allah’ın Rasûlüdür”, cümlesini nakşetti. Dedi ki: Hazreti Osman (mektupları) onunla mühürler veya onu yüzük olarak kullanırdı.^[40]

4221 - Enes radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, o bir gün Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in elinde gümüşten bir yüzük gördü. İnsanlar da yüzük yapıp takındılar. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, yüzüğü çıkardı attı, insanlar da çıkarıp attılar.^[41]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’e bir zat geldi, üzerine Pirinçten bir yüzük vardı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ona: “Bana ne oluyor ki sende putların kokusunu buluyorum” buyurdu. Bunun üzerine adam yüzüğü çıkarıp attı. Sonra parmağında demir bir yüzükle geldi. Bunun üzerine

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Bana ne oluyor ki senin üzerinde ateşle kalacaklara ait ziynet görüyorum” buyurdu. Bunun üzerine adam da elindeki demirden yüzüğü attı ve: Ey Allah’ın Rasûlü, ben yüzüğü hangi madenden yapayım, dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Yüzüğü gümüştten yaptır fakat onu bir miskale tamamlama” cevabını verdi.^[42]

Bazen o yüzük benim elimde bulunurdu. Râvî dedi ki: Muaykib, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in yüzüğünü korumakla görevli idi.^[43]

Ebû Bürde de şöyle dedi: Biz Ali’ye kısıyyi ne demektir dedik. Ali şöyle dedi: Kısıyyi, bize Şam’dan ve Mısır’dan gelen, üzerinde kaburga kemiği gibi kalınca ve eğri desenler bulunan bir elbisedir. Miysere ise kadınların kocaları için yaptıkları bir giyim eşyasının adıdır.^[44]

Ebû Seleme bin Abdurrahman’ın bana haber verdiği göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, yüzüğünü sağ eline takardı.^[45]

– Ben İbn-i Abbas’ın yüzüğünü böyle takdığını gördüm cevabını verdi. Ama yüzüğünün kaşını elinin üstüne getiriyordu. Muhammed bin İshak Salt İbn-i Abbas’ın Rasûlullah’ın yüzüğünü böyle taktığını söylediğini zannediyor.^[46]

– Cârîyenin zillerini kesmedikçe onu benim yanıma sokmayın dedi. Ben Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’i “İçinde çan bulunan eve melekler girmez,” buyururken işittim, dedi.^[47]

Abdurrahman’ın dedesi Arfece radiyallahu anh’ın Kilab günü denen olayda burnu kesilmişti. Gümüştten bir burun edildi. Gümüş burun koku yaptı. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ona emir buyurdu. O da altından bir burun yaptırdı.^[48]

Habeş kralı Necâşî’den Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’e hediye olarak bir ziynet eşyası gelmişti. Bunlar arasında Habeş işi kaşı bulunan altın bir yüzük de vardı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, altın yüzükten uzak durarak onu bir çöple veya bir parmağı ile aldı. Sonra Ebû’l-As ile kızı Zeyneb’ten olma torunu Ümâme’yi çağırdı. “Ey kızcağızım bununla ziynetlen” buyurdu.^[49]

4237 - Huzeyfe'nin kız kardeşinden rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ey kadınlar topluluğu, sizin için ziynetlenmeye gümüş yetmez mi? Ancak dikkat edin! Sizden altınla süslenip onu başkalarına gösteren hiçbir kadın yok ki, o altın sebebiyle azap edilmesin.”^[50]

4238 - Esmâ binti Yezid radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her hangi bir kadın boynuna altından bir gerdanlık takarsa, kıyamet gününde o gerdanlığa karşılık ateşten bir misli boynuna takılacaktır. Her hangi bir kadın kulağına altından bir halka takarsa onun ateşten bir misli kıyamet gününde kulağına takılacaktır.”^[51]

۲۹ - كِتَابُ الْفِتَنِ [وَالْمَلَأِجِمِ] **FİTNELER VE**
MELÂHİM KİTABI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابُ الْفِتَنِ [وَالْمَلَاهِمِ]

1 - FİTNELER VE MELÂHİM KİTABI

Fiten: Fitne kelimesinin çoğuludur. Fitneler demektir. Fitne azab, imtihan, denemek, sınamak manâlarına gelir. Sonraları küfür, fâsıklık, fâcirlik, katillik gibi her çeşit çirkin şeylere isim olmuştur.

Melâhim: Savaş yerleri, etlerin kesildiği, elbiselerin yırtıldığı, insanların birbirine girdiği yerler demektir.

٤٢٤٠- عَنْ خَلِيفَةِ قَالٍ: قَامَ بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَائِمًا فَمَا تَرَكَ شَيْئًا يَكُونُ فِي مَقَابِهِ ذَلِكَ إِلَّا قِيَامَ السَّاعَةِ إِلَّا

خَلْفَتَهُ حَفِظَهُ مَنْ حَفِظَهُ وَنَسِيَ مَنْ نَسِيَ قَدْ غَلِمَتْ أَصْحَابُهُ هَؤُلَاءِ وَفِيهِ

لَيَكُونُ مِنْهُ الشَّيْءُ فَأَذْكُرُهُ كَمَا يَذْكُرُ الرَّجُلُ وَجْهَ الرَّجُلِ إِذَا غَابَ عَنْهُ

ثُمَّ إِذَا رَأَاهُ عَرَفَهُ

4240 - Huzeyfe radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, aramızda ayağa kalktı ve o zamandan kıyamete kadar ne olacaksa hiçbir şey bırakmadan hepsini haber verdi. Onu ezberleyen ezberlerdi. Unutan da unuttu. Onları Rasûlullah'ın şu sahâbileri bilir. Bir adam birinden ayrılıp da sonra tekrar gördüğünde onu tanıyıp yüzünü hatırladığı gibi, ben de Rasûlullah'ın bu söylediklerinden bir şey meydana geldi mi hemen hatırlıyorum. ^[52]

٤٢٤١- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَضْرَةَ عَنْ أَبِي سَلَمَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: يَكُونُ

فِي هَذِهِ الْأُمَّةِ أَرْبَعُ فِتْنٍ فِي آخِرِهَا الْقَتْلَةُ

4241 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den rivâyet edildiğine göre şöyle buyurmuştur: “Şu ümmet içinde dört fitne olacak, onların sonunda ise yokluk vardır.”

İZAH

Bu hadislerde, Peygamber Efendimiz'in geleceğe ait verdiği haberlerin her birisi, Allah'ın bildirmesi ileler. Peygamberimiz için birer mucizedir, Gaybı bilmek ancak Allah'a aittir. Gayb olan şeylerden Peygamberlerin haber vermesi Allah'ın vahyi ve ilhamı ileler. Kendiliğinden bilmesi mümkün değildir.

٤٢٤٢ - عَنِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ يَقُولُ كُنَّا قُعُودًا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ فَلَمَّا كَرَّ النَّبِيُّ فَأَكْثَرَ فِي ذِكْرِهَا حَتَّى ذَكَرَ فِتْنَةَ الْأَخْلَاسِ فَقَالَ قَائِلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا فِتْنَةُ الْأَخْلَاسِ قَالَ هِيَ هَرَبٌ وَخَرَبٌ ثُمَّ فِتْنَةُ الشَّرَاءِ دَخَلَهَا مِنْ تَحْتِ قَدَمِي رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُزْعِمُ أَنَّهُ بَنِي وَأَيْسَ بَيْنِي وَإِنَّمَا أَوْلِيَانِي الْمُتَشَوُّونَ ثُمَّ يَضْطَلِحُ النَّاسُ عَلَى رَجُلٍ كَذَّابٍ عَلَى خِلْعٍ ثُمَّ فِتْنَةُ الدُّعَيْنَامِ لَا تَدْعُ أَحَدًا مِنْ هَذِهِ الْأُمَمِ إِلَّا لَطَمَتْهُ لَطْمَةً فَإِذَا قِيلَ انْقَضَتْ تَمَادَتْ يَضِيحُ الرَّجُلُ فِيهَا مُؤْمِنًا وَيُنْسِي كَاثِرًا حَتَّى يَبْصُرَ النَّاسُ إِلَى قُسْطَاطَيْنِ قُسْطَاطٍ إِيْمَانٍ لَا يَفَاقُ فِيهِ وَفُسْطَاطٍ بَغَاقٍ لَا إِيْمَانٍ فِيهِ فَإِذَا كَانَ فَاتَكُمُ فَانْتَظِرُوا الدُّجَالَ مِنْ يَوْمِهِ أَوْ مِنْ غَيْرِهِ

4242 - Abdullah bin Ömer şöyle demiştir: “Biz Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in yanında oturuyorduk. Fitnelerden bahsetti. Hatta siyah ve devamlı fitneleri de zikir buyurdu: Bir sözcü:

– Ey Allah'ın Rasûlü, siyah (devamlı) fitne nedir, dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, o insanların birbirinden kaçması, malının ve ehlinin yağma edilmesidir. Sonra bolluk (serbestlik) fitnesi olacak. Bu fitne benim ehl-i beytimden, benden olduğunu zanneden ama aslında benden olmayan bir adamın ayakları altından yayılacaktır.

Gerçekten benim dostlarım Allah'tan korkanlardır. Sonra insanlar eğri tek kaburga kemiği üzerine oturağını korcasına eğreti (beceriksiz) bir kimse ile anlaşacaklar. Sonra siyah karanlık (çok tehlikeli, çok büyük) bir fitne kopacak, bu ümmetten tokatlamadığı (zararının dokunmadığı) hiçbir kimse kalmayacak. Fitne bitti denildiğinde devam edip yaygınlaşacak. O fitne içerisinde kişi, mü'min olarak sabahlayacak, kâfir olarak akşamlayacak, hatta insanlar iki ayrı büyük şehire toplanacaklar. Bu şehirlerden birisi iman şehridir. Orada münafıklık yoktur. Birisi münafıklık şehridir, orada iman yoktur. Bu olaylar olduğu zaman, o gün veya ertesi gün Deccal'ın gelişini bekleyin.”

İZAH

Ahlas: Hıls kelimesinin çoğuludur. Yaygı siyahımsı çul demektir. Burada çul gibi siyah, geldiği yerde devamlı demek anlamındadır.

Verk: Oturak demektir.

Dılığ: Kaburga kemiği demektir.

Düheyma: Siyah, karanlık demektir.

Fustad: Kıl çadır demek ise de burada şehir anlamında kullanılmıştır.

٤٢٤٣- قَالَ حَدَّثَنِي بَنُو الْيَمَانِ: وَاللَّهِ مَا أَذْرِي أَنِّي أَصْحَابِي أَمْ

تَنَاسَوْا وَاللَّهِ مَا تَرَكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ قَائِدٍ فِتْنَةٍ

إِلَى أَنْ تَنْقَضِيَ الدُّنْيَا يَبْلُغُ مِنْ مَعَهُ ثَلَاثَ مِائَةٍ فَضَاعِدًا إِلَّا قَدْ سَمَّاهُ لَنَا

بِاسْمِهِ وَاسْمِ أَبِيهِ وَاسْمِ قَبِيلَتِهِ

4243 - Huzeyfe bin Yemen radiyallahu anh'dan:

Allah'a yemin ederim ki arkadaşlarım unuttular mı yoksa unutmuşmu göründüler. Allah'a yemin ederim ki, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, dünyanın sonu gelinceye kadar fitneye öncülük edecek kimseyi onlarla beraber olacak üç yüz ve daha çok insanın kimliklerini kendi isimleri ve kabile isimleri ile bize söyledi (haber verdi).

٤٢٤٤ - عَنْ سُبَيْعِ بْنِ حَالِدٍ قَالَ: أَتَيْتُ الْكُوفَةَ فِي زَمَنِ فُتِحَتْ

تُسْتَرُ أَجْلُبُ مِنْهَا بِغَالًا فَدَخَلْتُ الْمَسْجِدَ فَإِذَا صَدَعَ مِنَ الرِّجَالِ وَإِذَا

رَجُلٌ جَالِسٌ تُعْرِفُ إِذَا رَأَيْتَهُ أَنَّهُ مِنْ رِجَالِ أَهْلِ الْحِجَازِ، قَالَ: قُلْتُ

مَنْ هَذَا فَتَجَهَّنَّبِي الْقَوْمَ وَقَالُوا أَمَا تُعْرِفُ هَذَا هَذَا خَلِيفَةُ بَنِي الْيَمَنِ

صَاحِبُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ خَلِيفَةُ إِنَّ النَّاسَ كَانُوا

يَسْأَلُونَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ الْخَيْرِ وَكَثُرَتْ أَسْأَلُهُ عَنْ

الشَّرِّ فَأَخَذَهُ الْقَوْمُ بِأَبْصَارِهِمْ فَقَالَ إِنِّي أَرَى الَّذِي يَتَّبِعُونَ إِنِّي قُلْتُ

يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ هَذَا الْخَيْرَ الَّذِي أُعْطَانَا اللَّهُ أَنْ يَكُونَ بَعْدَهُ شَرٌّ كَمَا

كَانَ قَبْلَهُ، قَالَ: نَعَمْ، قُلْتُ: فَمَا الْعِصْمَةُ مِنْ ذَلِكَ قَالَ الشَّيْفُ، قُلْتُ: يَا

رَسُولَ اللَّهِ ثُمَّ مَاذَا يَكُونُ، قَالَ: إِنْ كَانَ اللَّهُ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَضَرَبَ

ظَهْرَكَ وَأَخَذَ مَالَكَ فَأَطْلَعَهُ وَإِلَّا قُمْتُ وَأَنْتَ عَاخِصٌ بِجَذَلٍ شَجَرَةٍ

قُلْتُ: ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ: ثُمَّ يَخْرُجُ الدُّجَالُ مَعَهُ نَهْرٌ وَنَارٌ فَمَنْ وَقَعَ فِي نَارِهِ

وَجِبَ أَجْرُهُ وَحُطَّ وَذُرُّهُ وَمَنْ رَفَعَ فِي نَهْرِهِ وَجِبَ وَذُرُّهُ وَحُطَّ أَجْرُهُ،

قَالَ: قُلْتُ ثُمَّ مَاذَا؟ قَالَ ثُمَّ هِيَ قِيَامُ السَّاعَةِ

4244 - Sübey bin Hâlid radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş: Tüster şehri fethedildiği zaman Kûfe'ye gelmiştim. Oradan katır getiriyordum. Kûfe meclisine girdim, bir de erkekler arasında bir adam oturuyordu. Sen o kimseyi görsen, onun Hicazlı erkeklerden birisi olduğunu bilebilirsin. Sübey şöyle dedi: Ben bu zat kimdir, dedim. Cemaat: Bu zatı bilmiyor musun? Bu zat Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in (sır) arkadaşı Huzeyfe'dir diye bana sözle hücum ettiler. Huzeyfe şöyle dedi: İnsanlar Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e hayırdan sorarlardı. Ben ise Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e (gelecekte) olacak şerden sorardım. Cemaat göz bebeklerini ona diktiler. Huzeyfe, ben sizin hoş görmediğiniz şeyi (fitneyi) görüyorum dedi. Ve ben Ey Allah'ın Rasûlü, Allah'ın bize verdiği şu İslam nimetini gördün, ondan önce olduğu gibi

ondan sonra da şer olacak mı, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Evet” cevabını verdi. Ben:

– Bu şerden kurtuluş çaresi nedir, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Kılıç kullanmaktır” buyurdu.

– Ey Allah’ın Rasûlü, sonra ne olacak, diye sordum.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem:

“Eğer yer yüzünde Allah rızasını gözeten bir halife bulunur, sırtına vurur, malını alırsa da ona itaat et. Eğer bir halife yoksa (sahrada yalnız başına) ağaca tutunup (onun kabuğunu yiyerek) öl” buyurdu.

Sonra ne olacak Ey Allah’ın Rasûlü, dedim.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Sonra deccal çıkacak, onun yanında nehir ve ateş bulunacak. Kim Deccal’ın ateşine düşerse onun sevabı muhakkak verilir, günahı eksiltilir. Kim Deccal’ın nehrine düşerse onun günahı üzerine muhakkak yazılır, sevabı eksiltilir” buyurdu. Ben ondan sonra ne olacak Ey Allah’ın Rasûlü, dedim.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Sonra o fitne kıyametin kopmasıdır” buyurdu.

٤٢٤٥ - عَنْ خَالِدِ بْنِ خَالِدٍ الْجَشْكُرِيِّ بِهَذَا الْخَبِيرِ

قَالَ: قُلْتُ بَعْدَ السَّيْفِ قَالَ: بَيِّنَةُ عَلَى أَقْدَامِ وَهْنَةٍ عَلَى دَخَنِ ثُمَّ

سَاقِي الْخَبِيرِ قَالَ: وَكَانَ قَتْلُهُ يَضَعُهُ عَلَى الرِّدَّةِ الَّتِي فِي زَمَنِ أَبِي بَكْرٍ

عَلَى أَقْدَامِ يَقُولُ قَدْ ذِي وَهْنَةٍ يَقُولُ ضَلَحَ عَلَى دَخَنِ عَلَى ضَخَائِنِ

4245 - Hâlid bin Hâlid el-Yeşkurî radiyallahu anh’dan: Önce geçen şu hadis rivâyet edildi.

Huzeyfe dedi ki: Kılıç kullandıktan sonra ne olacak, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “(kalplerde) fesat kalıntısı ve duman üzerinde bir sulh” buyurdu. Râvî sonra hadisi sevketti. Dedi ki:

Katâde radiyallahu anh bu hadisin manâsı Ebû Bekir radiyallahu anh'ın halifeliği sırasındaki dinden dönüş olaylarına yoruyordu.

Alâ akzain: Kelimesine göze kaçan çöp.

Hüdne: Kelime Barış.

Aladehnin: Kelimesine kinler üzerine manâsı veriyordu.

٤٢٤٦- عَنْ نَاصِرِ بْنِ عَاصِمٍ اللَّيْسِيِّ قَالَ: أَتَيْنَا الْيَشْكُرِيَّ فِي رَهْطٍ

مِنْ بَنِي لَيْسٍ فَقَالَ: عَنْ الْقَوْمِ؟ قُلْنَا بَنُو لَيْسٍ أَتَيْنَاكَ نَسْأَلُكَ عَنْ حَدِيثٍ

خَفِيفَةٍ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ، قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ يَغْدُ هَذَا الشَّرُّ خَيْرٌ

شَرٌّ؟ قَالَ: يَنْتَه وَشَرٌّ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ يَغْدُ هَذَا الشَّرُّ خَيْرٌ؟

قَالَ: يَا خَفِيفَةُ تَعْلَمُ كِتَابَ اللَّهِ وَاتَّبِعْ مَا فِيهِ ثَلَاثَ وَبَرَارٍ، قَالَ: قُلْتُ يَا

رَسُولَ اللَّهِ هَلْ يَغْدُ هَذَا الشَّرُّ خَيْرٌ؟ قَالَ: هَذَانِ عَلَى دَخْنٍ وَجَمَاعَةٍ

عَلَى أَقْدَامٍ فِيهَا أَوْ فِيهِمْ، قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلْهَذَانِ عَلَى الدَّخْنِ مَا

هِيَ قَالَ لَا تَوَجَّعْ قُلُوبُ أَقْوَامٍ عَلَى الَّذِي كَانَتْ عَلَيْهِ قَالَ: قُلْتُ يَا

رَسُولَ اللَّهِ أَبْغَدُ هَذَا الْخَيْرُ شَرٌّ قَالَ يَنْتَه عَبْدِيَاءُ صَلَاءٌ عَلَيْهَا دُعَاءُ

عَلَى أَبْوَابِ النَّارِ فَإِنْ تَمَتَّتَ يَا خَفِيفَةُ وَأَنْتِ عَاصُ عَلِيٍّ جَذَلِ خَيْرٍ

لَكَ مِنْ أَنْ تَتَّبِعَ أَحَدًا مِنْهُمْ

4246- Nasr bin Âsım el-Leysi radiyallahu anh'dan: Biz Benî Leys'ten bir heyet içerisinde Yeşkûrî'ye gelmiştik. Şöyle dedi: Bu gelen heyet kimdendir? Biz de, Benî Leys'dendir, sana Huzeyfe'nin hadisinden sormak için geldik dedik. Yeşkûrî hadisi şöyle aktardı: Huzeyfe dedi ki: Ben Ey Allah'ın Rasûlü, bu İslâm dininden sonra şer var mıdır, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, "Fitne ve şer vardır" buyurdu. Ben, Ey Allah'ın Rasûlü, bu İslâm hayrından sonra şer var mıdır, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem üç kere: "Ey Huzeyfe, Allah'ın kitabını öğren,

onda bulunanlara uy” buyurdu. Ben, Ey Allah’ın Rasûlü, bu şerden sonra hayır var mıdır, diye sordum. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Duman gibi kara kin üzerinde bir anlaşma olacak, bir cemaat çör çöp (fesat) üzerinde bulunacak veya o cemaatta fesat olacak” buyurdu. Ben, Ey Allah’ın Rasûlü, duman üzerinde anlaşma ne demektir, diye sordum. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem:

“Kavimlerin kalpleri önce bulundukları temiz haline dönmez” buyurdu. Huzeyfe dedi ki: Ben Ey Allah’ın Rasûlü, bu hayırdan sonra şer var mı, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “İçindekilerin gözünü kapatan kör hiçbir gerçeği duymayan sağır bir fitne olacak. O fitne üzerinde cehennem kapılarına çağıracak önderler olacak. Ey Huzeyfe, o fitne tellallarından birine uymaktansa, bir ağacın gövdesine sıkıca tutunup, ağaç yiyerek ölmen senin için daha hayırlıdır” buyurdu. [53]

٤٢٤٧- عَنْ سُبَيْعِ بْنِ خَالِدٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ خَلِيفَةَ عَنِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنْ لَمْ تَجِدْ يَوْمًا خَلِيفَةً فَأَهْرَبْ حَتَّى

تَمُوتَ إِنْ تَمَتَّ وَأَنْتَ عَاثُ

وَقَالَ فِي آخِرِهِ قَالَ قُلْتُ فَمَا يَكُونُ بَعْدَ ذَلِكَ قَالَ لَوْ أَنَّ رَجُلًا نَجَّ

فَرَسًا لَمْ تُنَجِّ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ

4247 - Sübey bin Hâlid radiyallahu anh’dan bir önce geçen şu hadis rivâyet edildi:

Huzeyfe radiyallahu anh’dan rivâyete göre, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Eğer o, olayların olduğu vakit halife bulamazsan ağaç kabuğunu yiyerek de olsa ölünceye kadar kaç.”

Hadisin sonunda Huzeyfe şöyle dedi: Ben:

– Bundan sonra ne olacak ey Allah’ın Rasûlü, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Bir kimsenin kısrığından tayı olsa, o tay doğurmadan kıyamet kopacaktır.” [54]

İZAH

Kıyamet yaklaşınca, olacak bu hadislerden sonra kıyametin kopması ile arada çok kısa bir zaman olduğu ifâde edilmiş oluyor.

٤٢٤٨ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: مَنْ بَاتَعَ إِمَامًا فَأَعطَاهُ صَفَقَةً يَدِي وَتَمَرَةً قَلْبِي فَلْيَطْعُهُ مَا اسْتَطَاعَ

فَإِنْ جَاءَ آخَرُ يُنَازِعُهُ فَأَضْرِبُوا رَقَبَةَ الْآخِرِ قُلْتُ: أَنْتَ سَمِعْتَ هَذَا مِنْ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ؟ قَالَ: سَمِعْتُهُ أَذُنَايَ وَوَعَاهُ قَلْبِي،

قُلْتُ: هَذَا ابْنُ حَبَّابٍ مُعَاوِيَةُ يَأْمُرُنَا أَنْ نَفْعَلَ وَنُفْعَلَ قَالَ أَطْعَمَهُ فِي حَاضِرَةِ

اللَّهِ وَأَعْصِمِي فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ

4248 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim bir imama biat eder ve ona elinin ayasını ve gönlünün meyvesini verirse gücü yettiği kadar ona itaat etsin. Başka bir imam gelir, onunla nizaa tutuşursa, sonra gelenin ensesine vurun.” (Abdurrahman bin Abdi Rabbî der ki:) Ben, Ey Abdullah, bunu bizzat Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem'in kendisinden işittin mi, dedim. Abdullah bin Amr, onu kulaklarım işitti, kalbim de ezberledi dedi. Ben şu amcan oğlu Muaviye bize şöyle şöyle yapmamızı emrediyor (ne dersin) dedim. Abdullah bin Amr ise şöyle dedi:

– Muaviye'nin emirleri Allah'a itaat olan kanunlarda ise ona uy. Eğer Allah'a isyan olan şeyler emrediyorsa ona uyma. [\[55\]](#)

٤٢٤٩ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: وَيْلٌ

لِلْعَرَبِ مِنْ شَرِّ قَدْ إِنْتَزَبَ أَفْلَحَ مَنْ تَخَفَ يَفَهُ

4249 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur: “Yaklaşan bir şer yüzünden vay Arabın haline! Elini (şerden) uzak tutanlar kurtulacaklar.”

٤٢٥٠ - عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْلِمُونَ أَنْ يَخَاصِرُوا إِلَى الْمَدِينَةِ حَتَّى يَكُونَ أَتَعَدَ

مَسَالِحِهِمْ سَلَاخٌ

4250 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yakında Müslümanlar Medine’de kuşatılacaklar. En uzak (ve en uç) sınır noktası (Hayber’e yakın) Selâh mevkii olacak.”

İZAH

Müslümanların günün birinde Medine’ye sıkıştırılacağı, orada hapis gibi olacakları, silâhla düşmanın beklendiği hudutların en uzak noktası Hayber’e yakın Sâlâh mevkii olacağı bildirilmiştir.

٤٢٥١- عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ وَسَلَّاحٌ قَرِيبٌ مِنْ خَيْبَرَ

4251 - Zührî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Sâlâh mevkii Hayber’e yakındır.

٤٢٥٢- عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ اللَّهَ زَوَى لِي الْأَرْضَ أَوْ قَالَ إِنَّ رَبِّي زَوَى لِي الْأَرْضَ فَرَأَيْتُ

مَشَارِقَهَا وَمَغَارِبَهَا وَإِنَّ مَلَكَ أُمَّتِي سَيَلِمَ مَا زُوِيَ لِي مِنْهَا وَأَعْطَيْتُ

الْكُتْرَيْنِ الْأَحْمَرَ وَالْأَبْيَضَ وَلِئَنِّي سَأَلْتُ رَبِّي لِأُمَّتِي أَنْ لَا يَهْلِكَهَا

بِسَنَةِ بَعَاثَةٍ وَلَا يُسَلِّطَ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ سِوَى أَنْفُسِهِمْ فَيَنْتَحِبِحَ

بَيْنَهُمْ وَإِنَّ رَبِّي قَالَ لِي يَا مُحَمَّدُ إِنِّي إِذَا قَضَيْتُ قَضَاءَ فَإِنَّهُ لَا يَرُدُّ

وَلَا أَهْلِكَهُمْ بِسَنَةِ بَعَاثَةٍ وَلَا أَسْلِطُ عَلَيْهِمْ عَدُوًّا مِنْ سِوَى أَنْفُسِهِمْ

فَيَنْتَحِبِحَ بَيْنَهُمْ وَلَوْ اجْتَمَعَ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِ أَقْطَارِهَا أَوْ قَالَ بِأَقْطَارِهَا

حَتَّى يَكُونَ بَعْضُهُمْ يَهْلِكُ بَعْضًا وَحَتَّى يَكُونَ بَعْضُهُمْ يَنْسِي بَعْضًا

وَإِنَّمَا أَخَافُ عَلَى أُمَّتِي الْآيْمَةَ الْمُضِلِّينَ وَإِذَا وَضِعَ الشِّيفُ فِي أُمَّتِي

لَمْ يَرْفَعْ عَنْهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَلْحَقَ قَبَائِلُ مِنْ
أُمِّي بِالْمُشْرِكِينَ وَحَتَّى تَغْبِثَ قَبَائِلُ مِنْ أُمِّي الْأَوْتَانِ وَإِنَّهُ سَيَكُونُ
فِي أُمِّي كَذَابُونَ ثَلَاثُونَ كُلُّهُمْ يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ وَأَنَا خَاتَمُ النَّبِيِّينَ لَا نَبِيَّ
بَعْدِي وَلَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمِّي عَلَى الْحَقِّ
قَالَ ابْنُ عِيسَى ظَاهِرِينَ ثُمَّ اتَّفَقَا لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَالَفَهُمْ حَتَّى
يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ

4252 - Sevbân (r.a.) dan, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gerçekten Aziz ve Celil olan Allah yeryüzünü bana dürdü, (küçülttü) veya şöyle buyurdu: “Gerçekten Rabbim yeryüzünü bana dürdü. Bunun üzerine yeryüzünün doğusunu ve batısını gördüm. Ümmetimin mülkü dürülerek bana gösterilen yere kadar ulaşacak. Bana biri kırmızı (altından) öbürü beyaz (gümüştan) iki hazine verildi.

Ben Rabbimden ümmetimi umûmî (kıtlık) ile helâk etmemesini, onlara mülk ve canlarını mübah sayacak kendilerinden başka düşmanı başlarına etmemesini istedim. Rabbim bana şöyle buyurdu:

Ey Muhammed, ben bir şeyin olacağını hükmettiğim vakit o red olunmaz, ben senin ümmetini kıtlık ile helâk etmem. Onlara dünyanın her köşesinden veya bütünü ile bütün insanlar toplansa da kendileri hariç mal ve canlarını mübah sayacak düşmanı Mûsâllat etmem. Şu kadar ki bir bölümü diğer bir bölümü helâk edecek, bir kısmı diğer bazı kısmını esir edecek, benim ümmetimden en çok korktuğum husus sapık liderlerin durumudur. Ümmetime kılıç (savaş) konulduğu vakit kıyamete kadar kaldırılmaz. Ümmetimden bir çok kabile müşriklere uymadıkça, ümmetimden bir çok kabileler puta tapıp müşrik olmadıkça, kıyamet kopmayacak, gerçekten ümmetim üzerinde otuz tane Peygamber olduğunu iddia eden yalancılar türemedikçe kıyamet kopmaz.

Gerçek şudur: Ben Peygamberim benden sonra Nebî yoktur. Ümmetimden bir bölük hak üzerinde devam edecekler.

Râvilerden İbn-i İsa “üstün olarak” dedi. Sonra (iki ravi) ittifak ederek. Allah’ın emri gelinceye kadar onlara muhalefet edenler, onlara zarar vermeyecek, dediler.”[56]

٤٢٥٢- عَنْ أَبِي مَالِكٍ يَنْبَغِي الْأَشْخَرِي قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ أَجَارَكُمْ مِنْ ثَلَاثٍ خِلَالٍ أَنْ لَا يَدْعُو عَلَيْكُمْ

نَبِيُّكُمْ فَتَهْلِكُوا جَمِيعًا وَأَنْ لَا يَظْهَرَ أَهْلُ الْبَاطِلِ عَلَى أَهْلِ الْحَقِّ وَأَنْ

لَا تَجْتَمِعُوا عَلَى ضَلَالَةٍ

4253 - Ebû Malik el-Eş’arî radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gerçekten Aziz ve Celil olan Allah sizi (şu) üç durumdan korudu.

1 - Peygamberinizin sizin aleyhinizde dua ederek hepinizin birden helâk olmasından,

2 - Ehl-i batılın, ehl-i hakka üstün gelmesinden,

3 - Dalalet üzere birleşmenizden.”

İZAH

Geçmiş Peygamberlerden Hazreti Nuh’un ümmetinden iman etmeyenlerin helâkı için dua ettiği gibi Peygamberimiz ümmetine beddua etmeyecektir. Yeryüzünde umumi olarak ehli bâtil haklı olanlara üstün gelemeyecektir. Müslümanlar sapıklık üzerinde toplanmayacaklardır.

٤٢٥٤- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ تَدُورُ رَحَى الْإِسْلَامِ لِمَنْسٍ وَثَلَاثِينَ أَوْ بِسْ وَثَلَاثِينَ أَوْ سَنَعِ

وَثَلَاثِينَ فَإِنْ يَهْلِكُوا فَسَبِيلُ مَنْ هَلَكَ وَإِنْ يَقُمْ لَهُمْ دِينُهُمْ يَقُمْ لَهُمْ

سَبْعِينَ عَامًا قَالَ قُلْتُ أَيْمًا بَقِيَ أَوْ مِمَّا مَضَى قَالَ مِمَّا مَضَى

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: مَنْ قَالَ خِرَاشٍ فَقَدْ أَخْطَأَ

4254 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan Resûllullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İslam değirmeni otuz beş veya otuz altı yahut otuz yedi sene dönecek, devam edecektir. Eğer bundan sonra helâk olurlarsa, yolları kendilerinden önceki ümmetlerden helâk olanların yoludur. Şayet dinleri (tahrif ve tağyire) uğramadan) kalırsa yetmiş sene daha devam eder” buyurdu. Abdullah bin Mes'ûd şöyle diyor: Ben Ey Allah'ın Rasûlü, bu yetmiş sene geçen 37 sene ile beraber mi, yoksa 37 seneden sonra mı dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem:

“Geçen sene ile beraber 70 (yetmiş) senedir” cevabını verdi.

Ebû Dâvud dedi ki; Râvînin adını noktalı Ha ile hıraş diyenler hata etmişlerdir.

٤٢٥٤- أَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِتَقَارِبِ الزَّمَانِ وَيَنْقُصِ الْعِلْمُ وَيُظْهِرُ الْفِتْنُ وَيُلْقَى الشُّمُّ وَيَكْثُرُ الْهَرْجُ

قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ آيَةُ هُوَ؟ قَالَ: الْقَتْلُ الْقَتْلُ

4255 - Ebû Hüreyre (r.a.) dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Zaman yaklaşık kısılacak, ilim ehli eksilecek, fitneler meydana çıkacak, şahısların içine cimrilik atılacak, herc (katillik) çoğalacak.” Ashab tarafından herc nedir, Ey Allah'ın Rasûlü denildi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Katl, katl” cevabını verdi

2 - FİTNEYE KOŞMAKTAN NEHY

٤٢٥٦- مُسْلِمٌ بْنُ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهَا سَتَكُونُ فِتْنَةٌ يَكُونُ الْمُضْطَّعُ فِيهَا خَيْرًا مِنْ

الْجَالِسِ وَالْجَالِسِ خَيْرًا مِنَ الْقَائِمِ وَالْقَائِمِ خَيْرًا مِنَ الْمَاشِيِ وَالْمَاشِيِ

خَيْرًا مِنَ السَّاجِدِ، قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا تَأْمُرُنِي؟ قَالَ: مَنْ كَانَتْ لَهُ إِبِلٌ

فَلْيَلْحَقْ بِإِبِلِهِ وَمَنْ كَانَتْ لَهُ غَنَمٌ فَلْيَلْحَقْ بِغَنَمِهِ وَمَنْ كَانَتْ لَهُ أَرْضٌ

فَلْيَلْحَقْ بِأَرْضِهِ، قَالَ: فَمَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ شَيْءٌ مِنْ ذَلِكَ؟ قَالَ: فَلْيُعْجِدْ إِلَى

سَيْفِهِ فَلْيَضْرِبْ بِحِدِّهِ عَلَى حَرَّةٍ ثُمَّ لِيَنْجُ مَا اسْتَطَاعَ النِّجَاءَ

4256 - Müslim'in babası Ebû Bekre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gerçekten gelecekte bir fitne olacak, orada uzanıp yanı üstüne yatan (fitneye daha az karışacağı için) oturandan daha hayırlı, oturan ayakta durandan daha hayırlı, ayakta duran yürüyenden daha hayırlı, yürüyen koşandan daha hayırlı olacak.”

Ebû Bekre: Ey Allah'ın Rasûlü, o zamana yetişirsem benim ne yapmamı emredersin, dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Kimin deve sürüsü varsa devesinin peşine takılsın (onu yayıp südünü içmekle yetinsin) kimin sığır sürüsü varsa onların peşine takılsın, kimin koyun sürüsü varsa onların peşine takılsın, kimin de tarlası varsa onun başına gitsin” buyurdu. Ebû Bekre:

– Devesi, koyunu ve tarlası olmayan ne yapsın, dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Hayvanları olmayan elindeki kılıcının ağzını taşla vurarak köreltsin. Kurtulmaya imkân bulduğu ölçüde kurtulsun” cevabını verdi.^[57]

٤٢٥٧ - سَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فِي هَذَا الْحَدِيثِ قَالَ: فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ دَخَلَ عَلَيَّ بَنِي

وَبَسَطَ يَدَهُ لِيُثَلِّبَنِي؟ قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْ

كَابْنِ آدَمَ وَتَلَا يَزِيدُ «لَنْ يَسْطُرَ إِلَيَّ بِذَلِكَ» الْآيَةَ

4257 - Sa'd bin Ebû Vakkas (r.a.) dan:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den bir önce geçen hadis rivâyet olundu: Ebû Bekre şöyle dedi: Ben –Ey Allah'ın Rasûlü birisi evime girer ve beni öldürmek için elini bana uzatırsa ne yapmam görüşündesiniz, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Sen Hazreti Adem'in iki oğlu gibi ol” buyurdu. Râvî Yezid bin Halid Maide sûresindeki: “Eğer sen

beni öldürmek için elini bana uzatırsan ben seni öldürmek için elimi sana uzatmam.” (Maide, 28) âyetini okudu.

İZAH

Hazreti Adem’in oğullarından Kâbil kardeşi Habil’e seni öldüreceğim, demişti. Hâbil ise, sen beni öldürmek için elini bana uzatırsan, seni öldürmek için ben elimi sana uzatmam her ikimizin günahını sen yüklenirsin demişti. Peygamber Efendimiz de Hazreti Ebû Bekre’ye sen de Hazreti Adem’in oğlu Habil gibi ol buyurarak, fitnede çekimser olmayı tavsiye etmiş oldu.

٤٢٥٨- عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ فَذَكَرَ بَعْضُ حَدِيثِ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: تَخْلَاهَا كُلُّهُمْ فِي النَّارِ

قَالَ فِيهِ قُلْتُ مَتَى ذَلِكَ يَا ابْنَ مَسْعُودٍ؟ قَالَ: بَلَّكَ أَيَّامُ الْهَرَجِ حَيْثُ لَا

يَأْمَنُ الرَّجُلُ جَلِيسَهُ، قُلْتُ: فَمَا تَأْمُرُنِي إِنْ أَذْرَكَنِي ذَلِكَ الزَّمَانُ قَالَ

تَكُفْ لِنَاسِكَ وَتَكُونُ جَلِيسًا مِنْ أَخْلَاسِ بَيْتِكَ فَلَمَّا قُتِلَ عُثْمَانُ

طَارَ قَلْبِي مَطَّارَةً فَزَجَّيْتُ حَسَّ أَتَيْتُ دِمَشْقَ فَلَقَيْتُ خُرَيْمَ بْنَ فَاتِكٍ

فَحَدَّثَنِي فَخَلَفَ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَسِمَعةُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا حَدَّثَنِيهِ ابْنُ مَسْعُودٍ

4258 - İbn-i Mes’ûd radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim, demiştir:

İki hadis önce geçen Ebû Bekre’nin hadisinin bir bölümünü zikretti. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Fitnede ölenlerin hepsi ateştedir” buyurdu. Bu rivâyette, Vâbisa şöyle dedi: Ben İbn-i Mes’ûd’a, o fitne ne zaman olacak dedim. İbn-i Mes’ûd:

– Kişinin beraber olduğu arkadaşlarından emin olmadığı katil günlerinde olacak dedi. O günlere yetişirsem ne yapmamı emredersin, dedim.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Dilini ve elini fitneden men edersin, evinin sergilerinden bir sergi (gibi evinde devamlı) olursun” buyurdu.

Hazreti Osman öldürüldüğü vakit gönlüm bir tarafa gitmek istedi, bunun üzerine Vasıta’ya bindim. Şam’a geldim, (orada bulunan) Hureym bin Fatik’e rastladım. İbn-i Mes’ûd’un bana anlattıklarını ona haber verdim. Hureym kendisinden başka ilâh olmayan Allah’a yemin ederek, İbn-i Mes’ûd’un bana anlattıklarını Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’den bizzat işittiğini söyledi.

٤٢٥٩- عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ نَتْنًا كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ يُضِيحُ الرَّجُلَ

فِيهَا مُؤْمِنًا وَيُظْمِئُ كَافِرًا وَيُضِيحُ مُؤْمِنًا وَيُظْمِئُ كَافِرًا، إِنْ قَاعِدُ فِيهَا خَيْرٌ

مِنَ الْقَائِمِ وَالْمَاشِي فِيهَا خَيْرٌ مِنَ السَّاعِي فَكَبِّرُوا قِسْكُمْ وَقَطِّعُوا

أَوْتَازَكُمْ وَأَضْرِبُوا سُيُوفَكُمْ بِالْحِمَاةِ فَإِنَّ دَجِلَ يَغْنِي عَلَى أَعْدِ بَتْنِكُمْ

فَلْيَكُنْ كَخَيْرِ ابْنِي آدَمَ

4259 - Ebû Mûsâ el-Eş’arî radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kıyametin hemen önünde karanlık gecenin bölümleri gibi fitneler olacak, orada kişi mü’min olarak sabahlayacak, kâfir olarak akşamlayacak, mü’min olarak akşamlayacak, kâfir olarak sabahlayacak, o fitne zamanında oturan kimse ayakta olandan, yürüyen, koşandan daha hayırlıdır. Okunuzu kırınız, kırışinizi kesiniz, kılıçlarınızın ağzını taşa vurunuz, sizin yanınıza zorla biri sokulur (öldürmeye kalkarsa) yanına girilen kimse Hazreti Adem’in iki oğlundan daha hayırlısı (Habil gibi) olsun. (Sen beni öldürmek istesen de ben seni öldürmem desin).”^[58]

٤٢٦٠- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَهْرَةَ قَالَ كُنْتُ لَحْدًا بِبَدِ

ابْنِ عَمَرَ فِي طَرِيقٍ مِّنْ طُرُقِ الْمَدِينَةِ إِذْ أَتَى عَلَى رَأْسِ مَنْصُوبٍ فَقَالَ

ثُمَّ قَاتِلْ هَذَا فَلَمَّا مَضَى قَالَ وَمَا أَرَى هَذَا إِلَّا قَدْ شَقِيَ سَمِعْتُ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ مَاتَ إِلَى رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي

لَيُقْتَلَنَّ فَلْيُقْتَلْ هَكَذَا قَالَ قَاتِلْ فِي النَّارِ وَالْمَقْتُولُ فِي الْجَنَّةِ،

4260 - Abdurrahman bin Semure radiyallahu anh'dan:

Medine'nin yollarından birinde İbn-i Ömer'in elini tuttum, geliyorduk. İbn-i Ömer asılmış bir insan başının yanına geldi. Ve bunu öldüren kimse Şakî'dir, dedi. O başın yanından geçtiği vakit yine şöyle dedi: Bu zatı öldüren kimsenin gerçekten şakî olduğu görüşündeyim. Çünkü ben Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim:

“Kim ümmetimden bir zatı öldürmek için yürürse öldürülmek istenen kimse şöylece boynunu ona uzatsın. Çünkü kâtil ateşi boylayacak, öldürülen kimse ise cennete girecek.”

٤٢٦١- عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ قُلْتُ: لَيْسَ بِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَتَسْغِيكَ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ

قَالَ فِيهِ كَيْفَ أَنْتَ إِذَا أَصَابَ النَّاسَ مَوْتُ يَكُونُ الْيَتِيمُ فِيهِ بِالْوَصِيفِ

يَعْنِي الْقَتِيلَ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ أَوْ قَالَ مَا خَازَ اللَّهُ لِي وَرَسُولُهُ

قَالَ عَلَيْكَ بِالضُّعْفِ أَوْ قَالَ تَضَعُ ثُمَّ قَالَ لِي يَا أَبَا ذَرٍّ قُلْتُ لَيْسَ

وَتَسْغِيكَ قَالَ كَيْفَ أَنْتَ إِذَا رَأَيْتَ أَحْمَجَارَ الزُّبَيْدِ قَدْ عَرِقَتْ بِاللِّمِّ

قُلْتُ مَا خَازَ اللَّهُ لِي وَرَسُولُهُ قَالَ عَلَيْكَ بِمَنْ أَنْتَ مِنْهُ قُلْتُ: يَا

رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا أَخَذَ سِنْفِي وَأَضَعَهُ عَلَى عَاتِقِي قَالَ شَارَكْتَ الْقَوْمَ

إِذَنْ قُلْتُ فَمَا تَأْمُرُنِي قَالَ تَلْزِمُ بَيْتَكَ قُلْتُ فَإِنْ دَخَلَ عَلَيَّ بَيْتِي قَالَ

فَإِنْ خَشِيتَ أَنْ يَهْزِكَ شُعَاعُ السَّيْفِ فَالْقِي ثَوْبَكَ عَلَى وَجْهِكَ يَوْمَ

يَأْتِيكَ وَإِثْمُهُ

4261 - Ebû Zer radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem bana “Ey Ebû Zer” dedi. Ben de Lebbeyk, (Emrindeyim) ey Allah’ın Rasûlü dedim. Râvî hadisin devamını zikrederek şöyle dedi:

“Günün birinde bir kâbir yeri bir köle fiyatını bulduğu, insanlara toplu ölüm isabet ettiği vakit sen ne yapacaksın?” buyurdu. Ben Allah ve Rasûlü bilir dedim, veya Allah ve Rasûlünün ihtiyar ettiği olur dedim. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem bana: “Sana sabır gerek veya sabret” buyurdu. Sonra yine bana ey Ebû Zer, buyurdu. Ben, emrindeyim Ey Allah’ın Rasûlü, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Hara semtindeki Zeyd taşlarını insan kanı içerisine gömülmüş görürsen ne yapacaksın” dedi. Ben, Allah ve Rasûlü’nün bana seçtiğini yaparım dedim. Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem “Kendilerinden bir fert olduğun ailen içerisinde otur (fitneye karışma)” buyurdu. Ben, Allah ve Rasûlü için o zaman silahımı alıp omuzuma takmayayım mı, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Bu takdirde onlara suç ortağı olursun” buyurdu. Ben o zaman, bana ne emredersen, dedim. Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem, “Evinde otur, çıkma” buyurdu. - Beni öldürmek için evime girilirse, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Eğer kılıcın parlaması, sana galebe edip öldürüleceğinden korkarsan elbiseni yüzüne at. (Eğer seni öldürürse) Senin ve onun günahı ona döner” buyurdu.^[59]

İZAH

Bu hadis-i şerif, günün birinde kabir yerinin kalmayacağını, bir kabir yerinin kıymetinin bir köle kıymetine denk olacağını, Emevilerden Yezid devrinde Harra’da olacak feci olayın meydana geleceğini haber vererek fitneye karışılmamasını öğütlüyor.

٤٢٦١- أبا موسى يقول: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

إِنَّ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ فِتْنًا كَقَطْعِ اللَّيْلِ الْمُظْلِمِ يُضِيحُ الرَّجُلُ فِيهَا مُؤْتَا

وَنُفْسِي كَأَفْرِزِ الْقَاعِذِ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الْقَائِمِ وَالْقَائِمِ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ

الْمَائِسِ وَالْمَائِسِ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ الشَّامِي قَالُوا فَمَا تَأْمُرُنَا؟ قَالَ كُونُوا

أَخْلَاسٌ يُؤْتِكُمْ

4262 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Önünüzde (gelecekte) gece karanlığı gibi her tarafı kuşatan fitneler olacak, o zaman oturan ayakta durandan, ayakta duran yürüyenden, yürüyen koşandan daha hayırlıdır.” Bize ne emredersin ey Allah'ın Rasûlü, dediler. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Siz evinizin serilip kaldırılmayan sergisi gibi evinizde devamlı oturun” buyurdu.

٤٢٦٢- عَنْ الْمُقَدَّادِ بْنِ الْأَسْوَدِ قَالَ قَالَ أَيُّمُ اللَّهِ لَقَدْ سَمِعْتُ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ السَّيِّدَ لَمَنْ جَبَّبَ الْفِتْنََ إِنَّ السَّيِّدَ

لَمَنْ جَبَّبَ الْفِتْنََ إِنَّ السَّيِّدَ لَمَنْ جَبَّبَ الْفِتْنََ وَلَعَنَ أَتْبَاعِي فَصَبِرْ قَوَامًا

4263 - Mikdad bin el - Esved radiyallahu anh'dan:

Allah'a yemin olsun ki, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim. “Said olan kişi fitnelerden uzak kalan kimsedir. Said olan fitnelerden uzak kalan bir de belaya uğradığında sabredendir. Fitneye katılana vah yazık!”

3 - DİLİ KÖTÜ SÖZDEN KORUMAK

٤٢٦٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

تَكُونُ فِتْنَةٌ ضَمَاءٌ بَيْنَهُمَا عَمِيَاءٌ مَنْ أَشْرَفَ لَهَا اسْتَفْرَقَتْ لَهُ وَإِشْرَافُ

اللِّسَانِ فِيهَا كَوْقُوعُ السَّيْفِ

4264 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gelecekte (gerçeği duymayan) sağır, hakkı (söylemeyen) dilsiz, gerçeği görmeyen kör, fitneler olacak, kim bu fitnelere doğru yaklaşırsa fitneler de onu kendine çeker, bu fitnelerde dille bir söz söyleyip, tahrik etmek, kılıçla vurmak gibi tehlikelidir.”

٤٢٦٤- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهَا سَتَكُونُ فِتْنَةٌ تَسْتَظِلُّ الْعَرَبَ قِتْلًا فِي النَّارِ الْبَاسِ

فِيهَا أَكْثَرُ مِنْ وَفْعِ السَّيْفِ

4265 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gelecekte Arapları kaplayan bir fitne olacak o fitnede öldürülenler cehennemdedir. O fitnede dil kılıç darbesinden daha şiddetlidir.”^[60]

٤٢٦٦- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عِيْسَى بْنِ الْعُلْبَاعِ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ

عَبْدِ الْقُدُّوسِ قَالَ زِيَادٌ بِسَمِيِّ كَوْشٍ

4266 - Ebû Davûd dedi ki: Muhammed bin İsa bin el-Tıba bize haber verdi. Abdullah bin Abdul Kuddûs bize haber verdi. Abdullah (Ziyad denilen bir adam sözünün yerine) ziyad Semin Kûş dedi. (Semin Kûş farsça olup beyaz kulaklı demektir.)

4 - FİTNE ANINDA ÇÖLE ÇEKİLMEMEYE RUHSAT

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أَنْ يَكُونَ خَيْرُ مَالِ الْمُسْلِمِ عَنَمٌ يَسُجُّ بِهَا شَعْفٌ ٤٢٦٧- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

الْجَنَابِ وَمَوَاقِعَ الْقَطْرِ يَفِرُّ بِدِينِهِ مِنَ الْفِتَنِ

4267 - Ebû Said el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yakın bir gelecekte mü'minin malının en hayırlısı, dağların yüksek yerlerinde ve yağmurun yağdığı otlak yerlerde otlatmak için güttüğü koyun sürüsü olacaktır. Bunu fitneden kaçmak ve dinini korumak için yapacaktır.”^[61]

5 - FİTNE ANINDA SAVAŞMAKTAN NEHY

٤٢٦٨- عَنْ الْأَخْطَبِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ خَرَجْتُ وَأَنَا أُرِيدُ يَغْيِي فِي

الْقِتَالِ فَلَقَنِي أَبُو بَكْرَةَ فَقَالَ إِرْجِعْ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا تَوَاجَعَ الْمُسْلِمَانِ بِسَيْفَيْهِمَا فَالْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ فِي

الثَّارِ، قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا الْقَاتِلُ مِمَّا بَلَى الْمُفْتُولَ قَالَ إِنَّهُ أَرَادَ قَتْلَ

صَاحِبِهِ

4268 - Ahnef bin Kays radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben (Müslümanlardan bir grupta) savaşmak niyeti ile çıkmıştım. Yolda bana Ebû Bekre rast geldi ve şöyle dedi: - Geri dön, gerçekten ben Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: "İki Müslüman kılıçlarını sıyırıp birbirleri ile karşılaştırdıkları vakit, öldüren de öldürülen de ateştedir."

Ebû Bekre: Ey Allah'ın Rasûlü, katilin suçu belli, öldürülenin kabahati nedir, demiş. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, "O da karşısındakini öldürmek istemişti" cevabını vermiştir.^[62]

٤٢٦٩ - عَنِ الْحَسَنِ بِإِسْنَادِهِ وَصَعْنَاهُ مُخْتَصَرًا

4269 - Hasan'dan bir önceki hadisle aynı manâ ve isnadla muhtasar olarak rivâyet olundu.

6 - MÜ'MİNİ ÖLDÜRMEİNİN VEBÂLİ

٤٢٧٠ - عَنْ خَالِدِ بْنِ دَقْقَانَ قَالَ: كُنَّا فِي غَزْوَةِ الْقُسْطَنْطِينَةِ

بِذَلِكَ فَتَقَبَّلَ فَأَقْبَلَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ فِلَسْطِينَ مِنْ أَشْرَافِهِمْ وَبِخَارِجِهِمْ يَغْرُقُونَ

ذَلِكَ لَهُ يَقَالُ لَهُ هَازِلٌ بْنُ كَلْتُومٍ بْنُ شَرِيكٍ الْكِنَانِيُّ فَسَلَّمَ عَلَى عَبْدِ

اللَّهِ بْنِ أَبِي زَكْرِيَّا وَكَانَ يَغْرِفُ لَهُ حَقَّهُ، قَالَ لَنَا خَالِدٌ فَحَلَلْنَا عَبْدَ اللَّهِ

بْنِ أَبِي زَكْرِيَّا قَالَ سَمِعْتُ أُمَّ الدَّرْدَاءِ تَقُولُ سَمِعْتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ يَقُولُ

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: كُلُّ ذَنْبٍ عَلَى اللَّهِ

أَنْ يَغْفِرَهُ إِلَّا مَنْ مَاتَ مُشْرِكًا أَوْ مُؤْمِنٌ قَتَلَ مُؤْمِنًا مُتَمَتِّدًا، فَقَالَ هَازِلٌ

بْنُ كَلْتُومٍ: سَمِعْتُ مَخْمُودَ بْنَ الرَّبِيعِ يُخْبِرُ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ

أَنَّهُ سَمِعَهُ يُخْبِرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ

قَتَلَ مُؤْمِنًا فَاغْتَبَطَ بِقَتْلِهِ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ مِنْهُ صَوْفًا وَلَا عَذْلًا، قَالَ لَنَا خَالِدٌ
ثُمَّ حَدَّثَنِي ابْنُ أَبِي زَكْرِيَّا عَنْ أُمِّ الدَّرْدَاءِ عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ أَنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ مُغْتَبَطًا ضَالِحًا مَا لَمْ
يُصِبْ دَمًا حَرَامًا فَإِذَا أَصَابَ دَمًا حَرَامًا بَلَغَ، وَحَدَّثَ هَانِيُّ بْنُ كَثُومٍ
عَنْ مَحْمُودِ بْنِ الرَّبِيعِ عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِثْلِهِ سَوَاءً

4270 - Hâlid bin Dihkân radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Biz İstanbul Gazvesinde Zülükya şehrinde bulunuyorduk. Filistin halkının hayırlılarından ve ileri gelenlerinden oradakilerin kendini tanıdıkları Hâni bin Külsüm bin Şüreyk el-Kinânî denen bir zat geldi. Abdullah bin Ebû Zekeriya'ya selâm verdi. Çünkü Abdullah, Hâni'nin sayılan bir kişi olduğunu biliyordu. Hâlid bize şöyle dedi: Bize Abdullah bin Zekeriya şöyle nakletti: Ben Ümmü Derdâ'nın şöyle dediğini işittim: Ümmü Derdâ dedi ki: Ben Ebû Derdâ'nın Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den şunu işittim dediğini duydum.

“Umulur ki Allah her günahı bağışlar, ancak Allah'a şirk koşmuş olarak ölen kimse ile mü'mini kasden öldüren mü'mini hariç.”

Hâni bin Külsüm dedi ki: Mahmud bin Rabi'in, Ubâde bin Sâmit'ten rivâyet ettiğini işittim.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Kim bir mü'mini, öldürmesini gerektiren bir şey yokken öldürürse, Allah onun ne farzını ve ne de nâfilesini kabul eder.”

Halid bize dedi ki: Sonra bana İbn-i Ebû Zekeriya haber verdi. Ona Ümmü Derdâ, ona da Ebû Derdâ haber vermiş: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Mü'min haram bir kana isabet edip elini bulaştırmadıkca salih amele süratle devam eder. Bir haram kana isabet ettiği vakit ameli kesilir, meşakkate düşer.”

Hâni bin Külsüm haber verdi: Ama Mahmud bin Rabi, ona Ubâde bin Sâmit haber vermiş, Ubâde de, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den bunun tam bir benzerini rivâyet etmiş.

٤٢٧١ - خَالِدُ بْنُ دِهْكَانٍ سَأَلَ يَحْيَى بْنَ يَحْيَى الْغَسَّانِيَّ عَنْ قَوْلِهِ

إِعْتَبِدْ بِقَتْلِهِ قَاتِلَ الَّذِينَ يَقَاتِلُونَ فِي الْفِتْنَةِ فَيَقْتُلُ أَحَدُهُمْ فَيَرَى أَنَّهُ عَلَى

هُدًى لَا يَسْتَعْفِرُ اللَّهُ بِغَنِيٍّ مِنْ ذَلِكَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: فَأَعْتَبْتُ يَضُبُّ دَمَهُ صَبًا

4271 - Halid bin Dihkân radıyallahu anh'dan: Yahya bin el-Gassânî'ye. "İ'tebata bi katlihi" sözünün manâsını sordum. Şöyle cevap verdi: Fitnede birbirlerini öldüren kimseler ki, onlardan biri öbürünü öldürür ve kendisini doğru yolda zanneder, bu yaptığından Allah'a istiğfar etmez.

Ebû Dâvud dedi ki: "Fa'tabeta"(kanını akıtır da akıtır) demektir.

٤٢٧٢ - أَنَّ خَارِجَةَ بْنَ زَيْدٍ قَالَتْ: سَمِعْتُ زَيْدَ بْنَ قَابِثٍ فِي هَذَا

الْمَكَانِ يَقُولُ أُنْزِلَتْ هَلِيقَةُ الْآيَةِ «وَمَنْ يَقْتُلْ غُيُومًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ

خَالِدًا فِيهَا» بَعْدَ الْيَمِيِّ فِي الْفُرْقَانِ «وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ

وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ» بِسَبِّهِ أَشْهَرُ

4272 - Hârice bin Zeyd demiş ki: Ben Zeyd bin Sabit'i şu bulunduğum yerde dinledim. Diyordu ki: "Kim bir mü'mini kasden öldürürse onun cezası cehennemdir. Orada devamlı kalacaktır." ayeti "O kimseler ki Allah'la beraber (başka) bir ilaha dua etmezler. Allah'ın haram kıldığı nefsi haksız yere öldürmezler." (Furkan, 68) ayetinden altı ay sonra indirildi.

٤٢٧٣ - عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُبَيْرٍ قَالَ: سَأَلْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ فَقَالَ: لَمَّا نَزَلَتْ

الَّتِي فِي الْفُرْقَانِ «وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ

الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ» قَالَ مُشْرِكُو أَهْلِ مَكَّةَ قَدْ نَفَكْنَا النَّفْسَ الَّتِي

حَرَّمَ اللَّهُ وَدَعَوْنَا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَأَتَيْنَا الْفَوَاحِشَ فَأَنْزَلَنَا اللَّهُ «إِلَّا مَنْ

تَابَ وَأَمِنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ»

هَٰذِهِ لِأُولَٰئِكَ قَالَ وَأَمَّا الَّذِينَ فِي النَّسَاءِ «وَمَنْ يَفْثُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَبِدًا فَجَزَاؤُهُ

جَهَنَّمُ» الْآيَةُ قَالَ الرَّجُلُ إِذَا عَرَفَ شَرَائِعَ الْإِسْلَامِ ثُمَّ قَتَلَ مُؤْمِنًا مُتَعَبِدًا

فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ لَا تَوْنَهُ لَهُ فَذَكَرْتُ هَٰذَا لِشُجَّاجِدٍ فَقَالَ إِلَّا مَنْ نَبِمَ

4273 - Said bin Cübeyr radiyallahu anh'dan: İbn-i Abbas'a sormuştum şöyle dedi: Furkan sûresinin 68. âyeti ki, meâlen: “O kimseler ki, Allah’la beraber başka bir ilaha dua etmezler, (şirk koşmazlar) (kisas gibi) ölümü hak ettiği yerlerin dışında haksız yere insanları öldürmezler.” İndiği vakit Mekke müşrikleri şöyle dediler: Biz Allah’ın haram kıldığı nefisleri öldürdük, Allah’la beraber başka putlara taptık ve zinâ gibi fuhşiyâtı işledik. Bunun üzerine Allah Teâlâ: “Ancak tevbe edip iman eden salih amel işleyenler hariç, onlar ki Allah onların günahlarını sevaba çevirir.” İşte bu âyetler onlar içindir. Ama Nisâ sûresindeki: “Kim bir mü’mini kasden öldürürse onun cezası cehennemdir” âyetine gelince onun hakkında İbn-i Abbas dedi ki: Bir kimse İslam şeriatını öğrendikten sonra kasden bir mü’mini öldürürse onun cezası cehennemdir. Onun için tevbe de yoktur. Bu âyeti Mücahid’e hatırlattım. Mücahid yaptıklarına pişman olan kimse hariç” dedi. [63]

٤٢٧٤- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي هَذِهِ الْقِصَّةِ فِي «وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ

اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ» أَهْلِي الشِّرْكِ قَالَ وَنَزَلَ «يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ

أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ»

4274 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan:

O, (bir önceki hadiste geçen olay hakkında şöyle dedi: “O kimseler ki Allah’a ortak koşmazlar” ayetinde kastedilen müşriklerdir. (Bundan sonra bir de) Zümer sûresinin: “Ey nefislerine israf eden kullarım, Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin” meâlindeki 53. âyeti indi.

٤٢٧٥- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ «وَمَنْ يَفْثُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَبِدًا» قَالَ مَا

نَسَخَهَا شَيْءٌ

4275 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: “Kim bir mü’mini kasden öldürürse” meâlindeki Nisâ sûresinin 93. âyetini hiçbir ayet neshetmemiş (hükmünü kaldırmamıştır.)

İZAH

Nisâ sûresinin 93. âyetinin, Furkan sûresinin 68. âyetini neshettiği Zeyd bin Sâbit’ten nakledilmiştir. Yine Zeyd bin Sâbit’ten ve İbn-i Abbas’tan Furkan sûresinin bu âyetinin mensuh olmadığı da rivâyet edilmiştir.

٤٢٧٦- عَنْ أَبِي بَجَلَةَ فِي قَوْلِهِ «لَوْ أَنَّ قَتْلَ مُؤْمِنًا مَتَّعُوا قَتْلَ أَهْلٍ»

جَهَنَّمَ « قَالَ هِيَ جَزَاءُ مَنْ قَتَلَ شَاءَ اللَّهِ أَنْ يَتَجَاوَزَ عَنْهُ فَعَلَ

4276 - Ebû Miclez radiyallahu anh'dan: Nisâ sûresinin. “Kim ki bir mü’mini kasden öldürürse onun cezası Cehennemdir” meâlindeki 93. âyeti hakkında, katilin cehennemde olması yaptığıнын cezasıdır. Ama Cenab-ı Allah dilerse onun cezasını bağışlar, dedi.

7 - ÖLDÜRMEKTE UMULAN MAĞRİFET

٤٢٧٧- عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ قَالَ: كُنَّا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فَلَاخَرُ بَنَتْ فَعَظَمَ أَمْرَهَا فَقُلْنَا أَوْ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَ

أَذْرَكْنَا هَذِهِ لِنَهَيْكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلَّا إِنَّ

بِحَسْبِكُمُ الْقَتْلُ

قَالَ سَعِيدٌ: فَرَأَيْتُ إِخْوَانِي قُتِلُوا

4277 - Said bin Zeyd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Biz Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in yanında bulunuyorduk. Bir fitneden bahsetti. Onun dehşetini çok büyük olarak tanımladı. Biz veya ashab, ey Allah’ın Rasûlü, bu fitne bize yetişirse bizi helâk eder, dedik.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Hayır, o fitnede sizin öldürölmeniz (bağışlanmanız için) size yeter” buyurdu.

Said şöyle dedi: Bu haber üzerine mü'min kardeşlerimin çoğunun öldürölüklerini gördüm.

٤٢٧٨ - عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَمَّتِي هَذِهِ أُمَّةٌ مَرْحُومَةٌ لَيْسَ عَلَيْهَا عَذَابٌ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُهَا فِي

الدُّنْيَا الْفِتْنُ وَالزَّلَازِلُ وَالْقَتْلُ

4278 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Benim bu ümmetime ahirette azab yoktur. Dünyadaki azabı ise fitneler, zelzeleler ve öldürölme olayları (anarşı) dir” buyurdu.

İZAH

İmanla yaşayan, imanla ölen ve dînî vecibelerini yerine getiren kimseye ahirette azab olmayacağı, dünyadaki korkunç olayların mü'min için azab olduğu bildiriliyor.

[52] Buhârî, K. Kader, N. 8/154; Müslim, K. Fiten, N. 23

[53] İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbu uzleti, N. 3981

[54] Buhârî, K. Fiten, N. 9/95; Müslim, K. Emâre, N. 1847

[55] Müslim, K. Emâre, N. 1844; Neseî, K. Beyâ, N. 4196; İbn-i Mâce, K. Fiten N. 3956

[56] Müslim, K. Fiten, N. 2889; Tirmizî, K. Fiten, N. 2203; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3952

[57] Müslim, K. Fiten, N. 2887

[58] Tirmizî, K. Fiten, N. 2205; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3961

[59] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3958

[60] Tirmizî, K. Fiten, N. 2179; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3967

[61] Buhârî, K. İman, N. 1/11; Neseî, K. İman, N. 5039; İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbul uzleti, N. 3980

[62] Buhârî, Kitabu İman, N. 1/15; Diyât, Bâbu kavlullahi vemen ahyâhâ, N. 5/9

[63] Buhârî, Menakıbı Ensar, Bâbu Ma lekıya'n-nebbiyye sallallahü aleyhi ve sellem ve eshabehu minel müşrikine bi Mekketi, N. 5/57; Tefsiri süreti Furkan; Müslim, K. Tefsir, N. 3023

[52] Buhârî, K. Kader, N. 8/154; Müslim, K. Fiten, N. 23

[53] İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbu uzleti, N. 3981

[54] Buhârî, K. Fiten, N. 9/95; Müslim, K. Emâre, N. 1847

[55] Müslim, K. Emâre, N. 1844; Neseî, K. Beyâ, N. 4196; İbn-i Mâce, K. Fiten N. 3956

[56] Müslim, K. Fiten, N. 2889; Tirmizî, K. Fiten, N. 2203; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3952

[57] Müslim, K. Fiten, N. 2887

[58] Tirmizî, K. Fiten, N. 2205; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3961

[59] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3958

[60] Tirmizî, K. Fiten, N. 2179; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3967

[61] Buhârî, K. İman, N. 1/11; Neseî, K. İman, N. 5039; İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbul uzleti, N. 3980

[62] Buhârî, Kitabu İman, N. 1/15; Diyât, Bâbu kavlullahi vemen ahyâhâ, N. 5/9

[63] Buhârî, Menakıbı Ensar, Bâbu Ma lekıya'n-nebbiyye sallallahü aleyhi ve sellem ve eshabehu minel müşrikine bi Mekketi, N. 5/57; Tefsiri süreti Furkan; Müslim, K. Tefsir, N. 3023

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, aramızda ayağa kalktı ve o zamandan kıyamete kadar ne olacaksa hiçbir şey bırakmadan hepsini haber verdi. Onu ezberleyen ezberlerdi. Unutan da unuttu. Onları Rasûlullah'ın şu sahâbileri bilir. Bir adam birinden ayrılıp da sonra tekrar gördüğünde onu tanıyıp yüzünü hatırladığı gibi, ben de Rasûlullah'ın bu söylediklerinden bir şey meydana geldi mi hemen hatırlıyorum.^[52]

“Kavimlerin kalpleri önce bulundukları temiz haline dönmez” buyurdu. Huzeyfe dedi ki: Ben Ey Allah'ın Rasûlü, bu hayırdan sonra şer var mı, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “İçindekilerin gözünü kapatan kör hiçbir gerçeği duymayan sağır bir fitne olacak. O fitne üzerinde cehennem kapılarına çağırarak önderler olacak. Ey Huzeyfe, o fitne tellallarından birine uymaktansa, bir ağacın gövdesine sıkıca tutunup, ağaç yiyerek ölmen senin için daha hayırlıdır” buyurdu.^[53]

– Bundan sonra ne olacak ey Allah'ın Rasûlü, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Bir kimsenin kısrığından tayı olsa, o tay doğurmadan kıyamet kopacaktır.”^[54]

– Muaviye'nin emirleri Allah'a itaat olan kanunlarda ise ona uy. Eğer Allah'a isyan olan şeyler emrediyorsa ona uyma.^[55]

Râvilerden İbn-i İsa “üstün olarak” dedi. Sonra (iki ravi) ittifak ederek. Allah'ın emri gelinceye kadar onlara muhalefet edenler, onlara zarar vermeyecek, dediler.”^[56]

– Devesi, koyunu ve tarlası olmayan ne yapsın, dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Hayvanları olmayan elindeki kılıcının ağzını taşla vurarak köreltsin. Kurtulmaya imkân bulduğu ölçüde kurtulsun” cevabını verdi.^[57]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kıyametin hemen önünde karanlık gecenin bölümleri gibi fitneler olacak, orada kişi mü'min

olarak sabahlayacak, kâfir olarak akşamlayacak, mü'min olarak akşamlayacak, kâfir olarak sabahlayacak, o fitne zamanında oturan kimse ayakta olandan, yürüyen, koşandan daha hayırlıdır. Okunuzu kırınız, kırışınızı kesiniz, kılıçlarınızın ağzını taşa vurunuz, sizin yanınıza zorla biri sokulur (öldürmeye kalkarsa) yanına girilen kimse Hazreti Adem'in iki oğlundan daha hayırlısı (Habil gibi) olsun. (Sen beni öldürmek istesen de ben seni öldürmem desin).”^[58]

“Günün birinde bir kâbir yeri bir köle fiyatını bulduğu, insanlara toplu ölüm isabet ettiği vakit sen ne yapacaksın?” buyurdu. Ben Allah ve Rasûlü bilir dedim, veya Allah ve Rasûlünün ihtiyar ettiği olur dedim. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem bana: “Sana sabır gerek veya sabret” buyurdu. Sonra yine bana ey Ebû Zer, buyurdu. Ben, emrindeyim Ey Allah'ın Rasûlü, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Hara semtindeki Zeyd taşlarını insan kanı içerisine gömülmüş görürsen ne yapacaksın” dedi. Ben, Allah ve Rasûlü'nün bana seçtiğini yaparım dedim. Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem “Kendilerinden bir fert olduğun ailen içerisinde otur (fitneye karışma)” buyurdu. Ben, Allah ve Rasûlü için o zaman silahımı alıp omuzuma takmayayım mı, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Bu takdirde onlara suç ortağı olursun” buyurdu. Ben o zaman, bana ne emredersin, dedim. Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem, “Evinde otur, çıkma” buyurdu. - Beni öldürmek için evime girilirse, dedim. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Eğer kılıcın parlaması, sana galebe edip öldürüleceğinden korkarsan elbiseni yüzüne at. (Eğer seni öldürürse) Senin ve onun günahı ona döner” buyurdu.^[59]

4265 - Abdullah bin Amr radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gelecekte Arapları kaplayan bir fitne olacak o fitnede öldürülenler cehennemdedir. O fitnede dil kılıç darbesinden daha şiddetlidir.”^[60]

4267 - Ebû Said el-Hudrî radıyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yakın bir gelecekte mü'minin malının en hayırlısı, dağların yüksek yerlerinde ve yağmurun yağdığı otlak yerlerde otlatmak için güttüğü koyun sürüsü olacaktır. Bunu fitneden kaçmak ve dinini korumak için yapacaktır.”^[61]

Ebû Bekre: Ey Allah'ın Rasûlü, katilin suçu belli, öldürülenin kabahati nedir, demiş. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, "O da karşısındakini öldürmek istemişti" cevabını vermiştir.^[62]

4273 - Said bin Cübeyr radıyallahu anh'dan: İbn-i Abbas'a sormuştum şöyle dedi: Furkan sûresinin 68. âyeti ki, meâlen: "O kimseler ki, Allah'la beraber başka bir ilaha dua etmezler, (şirk koşmazlar) (kısas gibi) ölümü hak ettiği yerlerin dışında haksız yere insanları öldürmezler." İndiği vakit Mekke müşrikleri şöyle dediler: Biz Allah'ın haram kıldığı nefisleri öldürdük, Allah'la beraber başka putlara taptık ve zinâ gibi fuhşiyâtı işledik. Bunun üzerine Allah Teâlâ: "Ancak tevbe edip iman eden salih amel işleyenler hariç, onlar ki Allah onların günahlarını sevaba çevirir." İşte bu âyetler onlar içindir. Ama Nisâ sûresindeki: "Kim bir mü'mini kasden öldürürse onun cezası cehennemdir" âyetine gelince onun hakkında İbn-i Abbas dedi ki: Bir kimse İslam şariatını öğrendikten sonra kasden bir mü'mini öldürürse onun cezası cehennemdir. Onun için tevbe de yoktur. Bu âyeti Mücahid'e hatırlattım. Mücahid yaptıklarına pişman olan kimse hariç" dedi.^[63]

كِتَابُ الْمَهْدِيِّينَ - ٣ - KĪTABU'L-
MEHDĪYYĪN

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابُ الْمَهْدِيِّينَ

1 - HALİFELELER BABI

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُوشِكُ أَنْ يَكُونَ خَيْرَ مَالِ الْمُسْلِمِ عَنَّمْ يَشْعُرُ بِهَا شَعْفٌ ٤٢٦٧ - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
الْجَنَابِ وَمَوَاقِعَ الْقَطْرِ يَفْرُ بِدِينِهِ مِنَ الْفِتَنِ

4279 - Câbir bin Semure radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir:

“Sizin üzerinize bütün ümmetin etraflarında toplanacağı on iki halife gelmedikçe bu din devam edecektir.” (Bu arada) Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den bir söz duydum ama anlayamadım. Babama Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ne buyurdu diye sordum: Babam, “Halifelerin hepsi de Kureys'ten olacak,” dedi cevabını verdi. [64]

٤٢٨٠ - عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَا يَزَالُ هَذَا الْبَيْتُ غَزِيرًا إِلَى اثْنَيْ عَشَرَ خَلِيفَةً قَالَ

فَكَبَّرَ النَّاسُ وَضَجُّوا ثُمَّ قَالَ كَلِمَةً خَفِيفَةً قُلْتُ لِأُمِّي يَا أَبَتِ مَا قَالَ

قَالَ: كُلُّهُمْ مِنْ قُرَيْشٍ

4280 - Câbir bin Semura radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: “On iki halifeye kadar bu dinin üstünlüğü devam edecek.” Câbir dedi ki: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in bu sözü üzerine cemaat tekbir aldı. Ve yüksek sesle ağladılar, feryad ettiler. Sonra Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem kalktı bir kelime söyledi. Ben de babama, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ne buyurdu dedim. Babam, “Bu halifelerin hepsi Kureys'ten olacak” buyurdu, dedi. [65]

İZAH

Peygamber Efendimiz'den sonra devam eden halifelik iki bölümde mütalâa edilir. Birincisi nübüvvet halifeliğidir. Nübüvvet halifeliği otuz senedir. Hazreti Ebû Bekir, Hazreti Ömer, Hazreti Osman ve Hazreti Ali devirleridir. 30 seneden sonraki halifelik isimde halifeliktir. Bu durumda 12 halifenin dördü nübüvvet halifesi, geriye kalan 8 de meliklik halifesidir. Bunlar da Emevi halifelerinden:

1- Hazreti Muaviye, 2- Yezid, 3- İkinci Muaviye, 4- Mervan bin Hakem, 5- Abdulmelik, 6- Velid bin Abdulmelik, 7- Süleyman bin Abdulmelik, 8- Ömer bin Abdulaziz'dir.

12 Halifenin sonunun Ömer bin Abdulaziz oluşu başta Ebû Hatim bin Rıbban olmak üzere bir ilim heyetinin görüşüdür. Amma dört halifeden sonraki sekiz halifenin arka arkaya olması şart kılınmadığına göre Osmanlı Padişahlarından bazıları bunlar arasında mütalâa edilebilir. Râfîzîlerinden İmamiye taifesi bu on iki halifeden maksad on iki imamdır diyorlar. Tabii bu iddia yanlıştır. Çünkü onlar, dört nübüvvet halifesinden sadece Hazreti Ali'yi kabul ediyorlar, diğerlerini kabul etmiyorlar. Onların iddiasına göre on iki imam:

1- Hazreti Ali radiyallahu anh', 2- Hazreti Ali'nin oğlu Hasan, 3- Hazreti Ali'nin oğlu Hüseyin, 4- Hüseyin'in oğlu Ali Zeynel Âbidîn, 5- Zeynel Âbidîn'in oğlu Muhammed Bâkır, 6- M. Bâkır'ın oğlu Ca'fer-i Sâdık, 7- Oğlu Mûsâ Kâzım, 8- Ali Rızâ, 9- Muhammed Takî, 10- Ali Naki, 11- Hasan Askerî, 12- Muhammed Kasım el-Mehdî'dir.

٤٢٨١- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ بِهَذَا الْحَدِيثِ زَادَ فَلَمَّا رَجَعَ إِلَى

مَنْزِلِهِ أَتَتْهُ قُرَيْشٌ فَقَالُوا لِمَ يَكُونُ مَعَكَ قَالَ لِمَ يَكُونُ الْهَرَجُ

4281 - Câbir bin Semure'den bir önce geçen hadisi rivâyet etti ve şunu ilave etti: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, evine döndüğü vakit Kureyş yanına geldi. Ve sonra ne olacak, dediler. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Sonra fitne ve iç savaş olacak” buyurdu.

٤٢٨٢- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَوْ

لَمْ يَتَّقِ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا يَوْمٌ قَالَ زَائِدَةُ فِي حَدِيثِهِ لَعَلَّوْا اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ

ثُمَّ اتَّفَقُوا عَلَى تَبَعْتِ فِيهِ رَجُلًا مِنْهُمْ أَوْ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاطِّئُ اسْمَهُ

اسْمِي وَاسْمُ أَبِيهِ اسْمُ أَبِي

زَادَ فِي حَدِيثِ فِطْرِ يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مِلْتُ ظُلُمًا

وَجَوْرًا

وَقَالَ فِي حَدِيثِ سُفْيَانَ لَا تَذْهَبْ أَوْ لَا تَقْضِ الدُّنْيَا عَنِّي

يَمْلِكُ الْعَرَبَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاطِّئُ اسْمَهُ اسْمِي

4282 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den rivâyet olduğuna göre şöyle buyurmuştur: Dünyada başka gün kalmayıp tek bir gün kalsa, Zaide rivâyetinde:

“Allah o günü uzatır” sonra raviler ittifak ettiler. “Hatta o gün de benden (benim sülbümden) veya “benim ehl-i beytimden ismi benim ismime, babasının ismi benim babamın ismine uygun bir zatı gönderinceye kadar (Allah o günü uzatır) fitır bin Halife'nin rivâyet ettiği hadiste.”^[66]

Yer yüzü cevr ve zulümle doldurulduğu gibi adalet ve doğrulukla doldurulacak.

Süfyan'ın hadisinde, “Benim ehl-i beytimden ismi ismime uygun bir kimse Arap milletine sahip oluncaya kadar dünya gitmez ve bu dünyanın ömrü bitmez” buyurduğu rivâyet olundu.

٤٢٨٢- عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: لَوْ لَمْ يَتَّقِ مِنَ الدُّعْرِ إِلَّا يَوْمَ لَبِثَ اللَّهُ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِي

يَمْلَأُهَا عَدْلًا كَمَا مِلْتُ جَوْرًا

4283 - Ali radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: “Dünyanın ömründen sadece bir gün kalsa bile, Allah (c.c) benim ehl-i beytimden bir zatı gönderecek, yeryüzü zulümle dolduğu gibi, yeryüzünü adaletle dolduracak.”

٤٢٨٤- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ

4284 - Ümmü Seleme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim, demiştir: “Mehdî benim ehl-i beytimden, Fatîma'nın oğullarındandır.”^[67]

٤٢٨٥- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَهْدِيُّ مِنِّي أَجْلَى الْجَنَّةِ أَقْنَى الْأَنْفِ يَنْدُلُ الْأَرْضَ قِسْطًا

وَعَذَلًا كَمَا بَلَغْتَ جُوزًا وَظَلَمًا يَنْفِلُكَ سَبْعَ مِائِينَ

4285 - Ebû Said el-Hudri radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Mehdî benim neslimdendir, alnı geniş, burnu ince uzun ve biraz yüksekcedir. Yeryüzü zulum ve işkence ile dolduğu gibi onu doğruluk ve adaletle doldurur, ve yedi sene hüküm sürecektir.”

٤٢٨٦- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: يَكُونُ اخْتِلَافٌ عِنْدَ مَوْتِ خَلِيفَةٍ

فَيُخْرَجُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ هَارِبًا إِلَى مَكَّةَ فَيَأْتِيهِ نَاسٌ مِنْ أَهْلِ

مَكَّةَ فَيُخْرِجُونَهُ وَهُوَ كَارِهٌ فَيَتَابِعُونَهُ بَيْنَ الرَّكْنِ وَالْمَقَامِ وَيَبْعَثُ إِلَيْهِ

بَعْثٌ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ فَيُخَفِّفُ بِهِمْ بِالْإِتِّمَاعِ بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ فَلِذَا

رَأَى النَّاسُ ذَلِكَ أَتَاهُ أَهْدَالُ الشَّامِ وَغَضَابُ أَهْلِ الْجَزَاءِ فَيَتَابِعُونَهُ

بَيْنَ الرَّكْنِ وَالْمَقَامِ ثُمَّ يَنْشَأُ رَجُلٌ مِنْ قُرَيْشٍ أَخُوهُمَا كُلِّهِ فَيَبْعَثُ

إِلَيْهِمْ بَغْثًا فَيُظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ وَذَلِكَ بَعْثٌ كُلِّهِ وَالْحَيَّةُ لِمَنْ لَمْ يَشْهَدْ

فَيَبْعَثُ كُلُّهُ فَيَقْسِمُ الْمَالَ وَيُعْمَلُ فِي النَّاسِ بِسِتْرٍ يَبْهَمُ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَيُلْقِي الْإِسْلَامَ بِجَزَائِهِ فِي الْأَرْضِ فَيَلْبِثُ سَبْعَ مِائِينَ ثُمَّ

يُتَوَفَّى وَيُصَلِّي عَلَيْهِ الْمُسْلِمُونَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ بَعْضُهُمْ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَبْعٍ وَ قَالَ بَعْضُهُمْ

سَبْعٍ

4286 - Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in zevcesi Ümmü Seleme radiyallahu anha'dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: Bir halife öldüğünde kargaşa çıkacak. Medine halkından bir kişi Mekke'ye kaçacak, Mekke halkından bir gurup onu bulduğu yerden çıkarıp istemediği halde (Kâbe'de) rükün ile Makam-ı İbrahim arasında ona biat edecekler. Ona Şam halkından bir müfreze gönderilir. O müfreze Mekke ile Medine arasında Beyda denen yerde toprak yarılarak içina batar. Bu olayı Şam'ın velîleri Irak halkının ileri gelenleri gördükleri zaman onlar da (Hacer-i Esved ve Makam-ı İbrahim arasında) ona biat edecekler. Sonra dayıları Benî Kelb'den olan Kureyş kabilesine mensup bir zat yetişir, büyür, biat edenler üzerine bir müfreze asker gönderir, biat edenler onlara üstün gelirler, bu müfreze Benî Kelb'in gönderdiği müfrezedir. Benî Kelb'in ganimetinde hazır bulunmayana yazık! Halife olan zat malı taksim edecek. O zat insanlar içerisinde Peygamber sallallahü aleyhi ve sellem'in Sünneti ile amel eder. İslâm yeryüzüne tam manâsı ile yerleşir. (Mehdî) yeryüzünde 7 sene kalır, sonra vefat eder ve Müslümanlar onun üzerine Namaz kılarlar.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bazı raviler Hişam'dan naklen Mehdî yeryüzünde 9 sene kalacak, bazıları da “Yedi senedir,” dedi

٤٢٨٧- عَنْ قَتَادَةَ بِهَذَا الْحَدِيثِ وَقَالَ سَبْعٌ سَبْعِينَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ وَ قَالَ غَيْرُ مُعَاذٍ عَنْ هِشَامِ بْنِ سَبْعٍ

4287 - Bir önce geçen şu hadis-i şerif Katâde'den rivâyet olundu. Katâde (Mehdî'nin yeryüzünde kalış müddeti) yedi senedir, dedi.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Hişam'dan rivâyet eden ravilerden Muaz'dan başkaları (Mehdî'nin yeryüzünde kalış müddeti) dokuz senedir, dedi.

٤٢٨٨- حَدَّثَنَا ابْنُ الْمُنْثَى حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ حَدَّثَنَا أَبُو

الْعَوَّامِ حَدَّثَنَا قَتَادَةُ عَنْ أَبِي الْخَلِيلِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَارِثِ عَنْ أُمِّ

سَلَمَةُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا الْحَدِيثِ وَعَدِيثٌ مُعَاذُ أَنْتُمْ

4288 - Ümmü Seleme radiyallahu anh'dan bir önce geçen şu hadis rivâyet olundu. Ama Muaz'ın hadisi daha tamamdır.

٤٢٨٩- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقِصَّةِ

جَيْشِ الْخُصْفِ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فَكَيْفَ يَمُنُّ

كَانَ كَارِهًا؟ قَالَ: يُخْصَفُ بِهِمْ وَلَكِنْ يَبْعَثُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى نَبِيِّهِ

4289 - Ümmü Seleme radiyallahu anha'dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den Mekke Medine arasında toprağa batırılacak olanların kıssasını haber verip şöyle devam etti:

– Ey Allah'ın Rasûlü, bu ordu içerisinde bulunup Mekke'ye zorla gönderilenlerin durumu nasıl olacak, dedim.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Onlar da diğerleri ile toprağa batırılırlar. Lâkin kıyamet gününde niyetine göre diriltileceklerdir” buyurdu.

[68]

٤٢٩٠- عَنْ أَبِي إِسْحَاقَ قَالَ: قَالَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَنَظَرُوا

إِلَى آتِيَةِ الْحَسَنِ فَقَالَ إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ كَمَا سَمَّاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ وَسَيُخْرِجُ مِنْ صُلْبِهِ رَجُلٌ يُسَمَّى بِاسْمِ نَبِيِّكُمْ يُشَبِّهُهُ فِي الْخُلُقِ

وَلَا يُشَبِّهُهُ فِي الْخَلْقِ ثُمَّ ذَكَرَ قِصَّةَ يَمْلَأُ الْأَرْضَ عَذْلًا

4290 - A - Ebû İshak radiyallahu anh'dan; Ali radiyallahu anh, oğlu Hasan'a baktı şöyle dedi: Benim şu oğlum Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem kendisini isimlendirdiği gibi seyyiddir. (Efendidir) onun sulbünden bir zat çıkacak, ismi Peygamberimizin isminde olacak. Ahlâkte Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e benzer, hılkatte benzemez, dedi. Sonra bir kıssa anlattı, yeryüzünü adaletle doldurur, dedi.

٤٢٩٠- «ب»- عَنْ جَلَّالِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيًّا رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُ يَقُولُ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُجُ رَجُلٌ مِنْ وَرَاءِ النَّهْرِ

يَقُولُ: لَهُ الْحَارِثُ بْنُ حَرَائِبٍ عَلَى مَقِيَمَتِهِ رَجُلٌ يَقُولُ لَهُ مَنْصُورٌ يُوطِئُ

أَوْ يَمَكِّنُ لِأَلِ مُحَمَّدٍ كَمَا مَكَّنْتَ قُرَيْشَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ وَجَبَ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ نَصْرُهُ أَوْ قَالَ إِيَّاهُ

4290 - B - Hilâl bin Amr radiyallahu anh'dan: Ali radiyallahu anh'ın şöyle dediğini işittim: Mâverâünnehir (Semerkand ve Buhara) da Haris bin Harras denen bir zat çıkacak, onun askerlerinin önünde Mansur denen bir zat bulunacak, Kureyş'in Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'e imkân hazırladığı gibi, o zat da âl-i Muhammed'e imkan hazırlıyacak, her mü'minin ona yardımcı olması veya onun davetini kabul etmesi vâcibtir dedi.

[64] Tirmizî, K. Fiten, N. 2224

[65] Müslim, K. İmaret, Bâbun-nasi tebeün likureyşin, N. 1821

[66] Tirmizî, K. Fiten, Nâbu fil Mehdî, N. 2231

[67] İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbu Hurûcil Mehdî, N. 4086

[68] Müslim, Kitâbu Fiten, N. 2882

[64] Tirmizî, K. Fiten, N. 2224

[65] Müslim, K. İmaret, Bâbun-nasi tebeün likureyşin, N. 1821

[66] Tirmizî, K. Fiten, Nâbu fil Mehdî, N. 2231

[67] İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbu Hurûcil Mehdî, N. 4086

[68] Müslim, Kitâbu Fiten, N. 2882

“Sizin üzerinize bütün ümmetin etraflarında toplanacağı on iki halife gelmedikçe bu din devam edecektir.” (Bu arada) Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den bir söz duydum ama anlayamadım. Babama

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ne buyurdu diye sordum: Babam, “Halifelerin hepsi de Kureyş’ten olacak,” dedi cevabını verdi.^[64]

4280 - Câbir bin Semura radiyallahu anh’dan, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim: “On iki halifeye kadar bu dinin üstünlüğü devam edecek.” Câbir dedi ki: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in bu sözü üzerine cemaat tekbir aldı. Ve yüksek sesle ağladılar, feryad ettiler. Sonra Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem kalktı bir kelime söyledi. Ben de babama, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ne buyurdu dedim. Babam, “Bu halifelerin hepsi Kureyş’ten olacak” buyurdu, dedi.^[65]

“Allah o günü uzatır” sonra raviler ittifak ettiler. “Hatta o gün de benden (benim sülbümden) veya “benim ehl-i beytimden ismi benim ismime, babasının ismi benim babamın ismine uygun bir zatı gönderinceye kadar (Allah o günü uzatır) fitır bin Halife’nin rivâyet ettiği hadiste:^[66]

4284 - Ümmü Seleme radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim, demiştir: “Mehdî benim ehl-i beytimden, Fatıma’nın oğullarındandır.”^[67]

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Onlar da diğerleri ile toprağa batırılırlar. Lâkin kıyamet gününde niyetine göre diriltileceklerdir” buyurdu.^[68]

كِتَابُ الْمَلَأِمْ - ٣١ KITÂBU'L-MELÂHİM

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتاب الملاحم

1 - HER YÜZ SENE BAŞINDA OLACAKLARA DAİR

٤٢٩١- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ فِينَا أَعْلَمَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ عَلَى رَأْسِ كُلِّ مِائَةِ سَنَةٍ

مَنْ يُجَدِّدُ لَهَا دِينَهَا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ شُرَيْحٍ الْإِسْكَنْدَرَانِيُّ لَمْ يَجُزْ

بِهِ شَرَاهِيلُ

4291 - Ebû Hûreyre radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Gerçekten Aziz ve Celil olan Allah her yüz sene başında şu ümmetin dinini (Sünnetini Bid’atten) ayıracak, yenileyecek (ilim sahibi) bir zatı gönderir.”

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi, Abdurrahman bin Şüreyh el-İskenderânî Şerahil-i Amma’dan (Alkame ve Ebû Hüreyre’yi zikretmeden yani mu’dal olarak) rivâyet etti.

İZAH

Hicretten itibaren her yüz sene sonunda İslâm dinine sokulmak istenen bid’atları atıp, unutulan sünnetleri hatırlatacak bir zat gönderilir.

Ahmed Bin Hanbel’den rivâyet edildiğine göre birinci yüzyıl sonunda gönderilen müceddid Ömer bin Abdulaziz’dir. İkinci yüzyıl sonunda gönderilen müceddid ise İmam Şafîîdir. Allâmü’l-guyûb olan Allah her yüz senenin sonunda gafilleri uyuracak bir zat göndererek, dini celil-i İslam’da

ihmal edilen prensipleri yeniden tatbikat sahasına koydurur. Uydurulan bid'atları temizletir.

2 - RUMLARLA YAPILACAK BAZI SAVAŞLAR

٤٢٩٢- عَنْ جُبَيْرِ بْنِ نُفَيْرٍ عَنِ الْهَذَنَةِ قَالَ: قَالَ جُبَيْرٌ انْطَلَقُ بِنَا

إِلَى ذِي مِخْبَرٍ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَيْنَاهُ

فَسَأَلَهُ جُبَيْرٌ عَنِ الْهَذَنَةِ فَقَالَ مَنِعَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنُضَالِحُونَ الرُّومَ ضُلَحًا آمِنًا فَتَعْرُوزُونَ أَنْتُمْ وَهُمْ غُلُومًا

مِنْ وَرَائِكُمْ فَتَنْضَرُونَ وَتَخْتَمُونَ وَتَسْلَمُونَ ثُمَّ تَرْجِعُونَ حَتَّى تَنْزِلُوا

بِمَرْجٍ ذِي ثُلُوبٍ فَيَرْفَعُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ النَّضْرَانِيَةِ الصُّلَيْبَ فَيَقُولُ غَلَبَ

الصُّلَيْبُ فَيَغْضَبُ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَيَدْفَعُهُ فَعِنْدَ ذَلِكَ تَعْدِرُ الرُّومُ

وَتَجْمَعُ لِلْمَلْحَمَةِ

4292 - Cübeyr bin Nüfeyr radiyallahu anh, Halid bin Maden'e; bizi Necâşî'nin kardeşi olup, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in ashabından olan Zî Mihber denen zata götür, dedi. Berâber Zî Mihber'in yanına geldik. Cübeyr ona Rumlarla Müslümanlar arasında yapılacak barıştan sordu. Zî Mihber şöyle dedi: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim:

“Siz Rumlarla birbirinizden tam emin olacağınız bir anlaşma yapacaksınız, siz ve Rumlar aynı safta gerinizdeki bir düşmana karşı beraberce savaşacaksınız. Yardım olunacaksınız, ganimet malları elde edeceksiniz, korktuğunuzdan emin olacaksınız, sonra dönüp tepecikleri olan bir otlakta konaklayacaksınız. Rumlardan bir kimse Haçı kaldırarak, (bugün düşmana bu haç) galip geldi, diyecek. Müslümanlardan bir zat ona kızarak Haçı kıracak, işte orada Rumlar gadirlik ederek anlaşmayı bozacak, bunun üzerine Rumlar (Müslümanlarla savaş etmek üzere) toplanacaklar.”^[69]

İZAH

Hüdne: Anlaşma

Merec: Çayır, otlak.

Tel: Tepe

Salib: Haç

Zî Mihber: Necâşî'nin kardeşi ve ashabı kiramdan bir zattır.

٤٢٩٣- عَنْ حَسَّانَ بْنِ عَطِيَّةٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ وَذَادَ فِيهِ وَيُتَوَدَّ

الْمُسْلِمُونَ إِلَى أَسْلِحَتِهِمْ فَيُقْتَلُونَ فَيُكْرِمُ اللَّهُ بِذَلِكَ الْوَصَافَةَ بِالشَّهَادَةِ

إِلَّا أَنَّ الْوَلِيدَ جَمَلَ الْحَدِيثِ عَنْ جُبَيْرٍ عَنْ ذِي مَخْبَرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَرَوَاهُ رُوَيْحٌ وَيُخْبِي بْنُ حَنْزَلَةَ وَيُتَوَدَّ بْنُ بَكْرِ عَنْ

الْأَوْزَاعِيِّ كَمَا قَالَ عِيْسَى

4293 - Hassan bin Atiyye'den, bir önce geçen şu hadis rivâyet olundu. Bu rivâyette, “Müslümanlar silahlarına sarılırlar, Rumlarla savaşmaya mecbur olurlar. Cenab-ı Allah bu Müslüman birliğe şehidlik rütbesi ikram eder,” cümlesi ziyadedir. Şu kadar ki, Velid bu hadisi Cübeyr'den o da Zî Mihber'den o da Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den rivâyet etti.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Ravh, Yahya bin Hamza, Bişir bin Bekir, Evzâi'den İsa'nın söylediği gibi rivâyet ettiler.

3 - HARBİN ALAMETLERİ

٤٢٩٤- عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ عُمْرَانُ بْنُ عَبَّادٍ الْمَقْدِسِيُّ خَزَائِمٌ يَثْرِبُ وَخَزَائِمٌ يَثْرِبُ خُرُوجُ

الْمَلْحَمَةِ وَخُرُوجُ الْمَلْحَمَةِ فَتَحَ قُسْطَنْطِينِيَّةَ وَفَتَحَ الْقُسْطَنْطِينِيَّةَ خُرُوجُ

الدُّجَالِ ثُمَّ هَرَبَ يَبْدُو عَلَى فُجْدٍ أَلْبِي حَدَّثَهُ أَوْ مَنَكِبِهِ ثُمَّ قَالَ إِنَّ هَذَا

لَعَنُ كَمَا أَنَّكَ هَاهُنَا أَوْ كَمَا أَنَّكَ قَاعِدٌ يَنْهِي مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ

4294 - Muaz bin Cebel radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kudüs'teki Beyti Makdis'in imar edilmesi Medine'nin harab olmasına, Medine'nin harap olması (Rumlarla Müslümanlar arasında) savaşın çıkmasına, bu savaşın çıkması. İstanbul'un fethine, İstanbul'un fethi Deccal'ın çıkmasına işarettir.” Sonra Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem elini şu anda konuşanın (Muaz bin Cebel'in) dizine (veya omzuna) vurdu.

Sonra “Senin şu anda burada bulunman veya oturmam nasıl gerçekse bu söylenenlerin olması da gerçektir” buyurdu.

4 - SAVAŞLARIN ARD ARDA ÇIKMASI

٤٢٩٥- عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ الْمَلْحَمَةُ الْكُبْرَى وَفَتْحُ الْقُسْطَنْطِينِيَّةِ وَخُرُوجُ الدُّجَالِ فِي

سَبْعَةِ أَشْهُرٍ

4295 - Muaz bin Cebel radiyallahu anh'dan; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Büyük harb, İstanbul'un fethi, Deccal'ın çıkması yedi ay içinde olacaktır.”^[70]

٤٢٩٦- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: بَيْنَ الْمَلْحَمَةِ وَفَتْحِ الْمَدِينَةِ سِتٌّ بَيْنَ وَخُرُوجِ الْمَسِيحِ

الدُّجَالِ فِي السَّابِعَةِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَذَا أَصَحُّ مِنْ حَدِيثِ عِيسَى

4296 - Abdullah bin Büsr radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Rum harbi ile İstanbul'un fethi arasında altı sene vardır. Yedinci senede Deccal çıkacak.”

Ebû Davûd: Bu hadis bir önceki İsa'nın hadisinden daha sahihtir, dedi.

İZAH

Bir önce geçen hadisle bu hadis arasında manâ yönünden çelişki vardır. Bir önceki hadiste, büyük harple Deccal'ın çıkması yedi ay içinde olduğu bildirilirken, bu hadiste harple İstanbul'un fethi arasında altı sene vardır, yedinci sene ise Mesih çıkar buyruluyor. Bu iki hadis arasını cem etmek mümkün değil, ama ikinci hadisi tercih imkânı vardır. Rum harbi İstanbul'un fethi ve Deccal'ın çıkması arasında yedi sene bulunması tercih edilir. 1453'te İstanbul'un fethi, 1459'da Sırbistan'ın fethi sırasındaki savaş, 1460 Moranın Türkler tarafından alınması, 1461 Trabzon Rum İmparatorluğunun yıkılması, 1448 İkinci Kosova Savaşı, Macaristan'ın fethi, düşünülürse Rumlarla yapılan büyük savaşla İstanbul'un fethi yedi sene içerisinde olmuştur. Büyük bela Deccal'ın fitnesi, o zaman başlamış, samanın altından su yürütme kabilinden devam etmekte olabilir.

5 - MİLLETLERİN İSLAM ALEYHİNE TOPLANMASI

٤٢٩٧- عَنْ ثَوْبَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يُوشِكُ الْأُمَمُ أَنْ تَدَاعَى عَلَيْكُمْ كَمَا تَدَاعَى الْأَكَلَةُ إِلَى قَصَبِهَا فَقَالَ

قَائِلٌ وَمِنْ قَلْبٍ نَحْنُ يَوْمَئِذٍ قَالَ بَلْ أَنْتُمْ يَوْمَئِذٍ كَثِيرٌ وَلَكُمْ غَمٌّ عَظِيمٌ

السَّيْلُ وَلَيَنْزَعَنَّ اللَّهُ مِنْ صُدُورِ عَدُوِّكُمْ الْمَهَابَةَ مِنْكُمْ وَلَيَقْذِفَنَّ اللَّهُ

فِي قُلُوبِكُمُ الْوَهْنَ فَقَالَ قَائِلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا الْوَهْنُ قَالَ حُبُّ الدُّنْيَا

وَكِرَاهِيَةُ الْمَوْتِ

4297 - Sevbân radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yakında milletler yemek yiyenlerin çanağına eğilerek toplandıkları gibi sizin aleyhinize toplanacak, birleşecekler.” Bir zat, biz o gün sayıca az mıyız, dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Belki siz o gün çoksunuz. Fakat siz selin üzerinde taşıdığı çör çöp gibi dağınık olacaksınız, Allah sizin korkunuzu

düşmanlarınızın kalbinden çıkaracak, Allah sizin kalbinize vehn atacak.” Bir zat “vehn” ne demektir ey Allah’ın Rasûlü, dedi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Dünyayı sevmek, ölümü kötü görmektir” buyurdu.

İZAH

Günümüzde mü’minlerin sayısı bir çok milletlerin sayısından çoktur. Fakat mü’minler kendi aralarında darma dağın birbirleri ile ihtilâf halindeler.

6 - SAVAŞLARDAN SIĞINILACAK YER

٤٢٩٨- عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: إِنْ فَسَطَاطَ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَ الْمَلْحَمَةِ بِالْغَوَاطَةِ إِلَى جَانِبِ عَيْنِ

بِقَالَ لَهَا دِمَشْقُ بْنُ غَيْرِ مَدَائِنِ السُّلَمِ

4298 - Ebû'd-Derdâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Rumlarla) yapılacak savaş gününde Müslümanların sığınağı Şam’ın en hayırlı şehirlerinden olan Dımaşk adındaki şehir istikametindeki Cuta da olacaktır.”

٤٢٩٩- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ «يُوشِكُ الْمُسْلِمُونَ أَنْ

يُخَاصِرُوا إِلَى الْمَدِينَةِ حَتَّى يَكُونَ أَبْعَدَ مَسَاجِدِهِمْ سَلَاخُ»

4299 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yakında Müslümanlar Medine’de muhasara edilecekler, öyle ki onların en uzak karakolu Salah mevkii olacaktır.”

İZAH

Bu hadis-i şerif Kitabu Fiten’de 4250 numarasıyla geçti.

٤٣٠٠- عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ: وَسَلَاخُ قَرِيبٌ مِنْ خَيْبَرِ.

4300 - Zühri'den rivâyet edildiğine göre “Salah” Hayber’e yakın bir mevkiin adıdır, demiştir.

7 - SAVAŞTA FİTNELERİN KALKMASI

٤٣٠٠- عَنْ عَزْوَ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنْ يَجْمَعَ اللَّهُ عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ شَيْئَيْنِ سَيِّئًا وَبِئْسَ مَا

مِنْ عَدُوِّهَا

4301 - Avf bin Mâlik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cenab-ı Allah şu ümmette, biri Müslümanlardan, biri de düşmanından olmak üzere iki kılıcı birleştirmeyecektir.”

İZAH

Bir millet içerisine fitne girince Müslüman Müslümanı haksız yere öldürmeğe başlar. Bu arada Müslümanlar düşmanla bir savaşa tutuştukları zaman aralarındaki fitne kalkar. Çünkü Cenabı Allah Müslümanları iki silâhla hedef kılmaz. Dış tehlikeler içteki kıpırdamaları geçici de olsa daima sakinleştirir.

8 - TÜRK VE HABEŞLİLERİ TAHRIKTEN NEHY

٤٣٠١- عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: دَعُوا الْحَبَشَةَ مَا وَدَّعُوكُمْ وَاتَّزَكُوا

الْثَّرَاكَ مَا تَرَكُوكُمْ

4302 - Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in ashabından bir zattan rivâyetle Resûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Habeşliler size dokunmadıkca siz de onlara dokunmayın, Türkler sizi terk edip dokunmadıkça siz de onları terk edin, dokunmayın.”^[71]

9 - TÜRKLERLE SAVAŞ

٤٣٠٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يُقَاتِلَ الْمُسْلِمُونَ التُّرُكَ قَوْمًا وَجُوهُهُمْ كَالْمَجَانِ

الْمُطَرِّقَةِ يَلْبَسُونَ الشَّعْرَ

4303 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müslümanlar yüzleri üstü kat kat deri ile kaplanmış kalkan gibi (yumru) kıldan elbise giyinen Türk (denen) kavimle savaş edene kadar kıyamet kopmaz.”^[72]

İZAH

Mucann: Kalkan

Mutarraka: Üstü deri ile kaplanmış demektir.

Türklerin hayvancı bir millet olması ve çok soğuk bölgelerde bulunmaları nedeni ile yüzlerinin şişmanlığı ve soğuğun etkisi ile derinin kırmızılaşıp yanması sonucu görünen heybetli çehre, üzeri deri ile kaplanmış kalkana benzetilmiştir. Türkler Kuzey Yarım Küre’de oldukları için kışın soğuşundan ancak yün ve kıl elbiseler ile yün çoraplarla kendilerini koruyabiliyorlar. Peygamber Efendimiz Müslümanlarla savaş edecek olan Moğol Türklerinin yüz tipleri ve giyimlerine varana kadar tarif ediyor.

٤٣٠٤- قَالَ: ابْنُ السَّرْحِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تُقَاتِلُوا قَوْمًا يَغَالِهُمُ الشَّعْرُ وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى

تُقَاتِلُوا قَوْمًا جَبَلَاءَ الْأَعْيُنِ ذَلْفَ الْكَتِفِ كَأَنَّ وَجُوهَهُمُ الْمَجَانُ الْمُطَرِّقَةُ

4304 - İbn-i Serh’in anlattığına göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Sizler nalinleri (ayakkabıları) kıldan olan bir kavimle savaş etmedikçe kıyamet kopmaz. Siz gözleri küçük, burunları kalın ve kısa

yüzleri (üstü) deriyle kaplı kalkana benzeyen bir kavim ile savaş etmedikçe kıyamet kopmaz.”[73]

٤٣٥٥ - عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فِي حَدِيثٍ يَقَابِلُكُمْ قَوْمٌ صِفَارُ الْأَعْمِينَ يَغْنِي الثُّرُكُ قَالَ

تُسَوِّقُونَهُمْ ثَلَاثَ مِرَالٍ حَتَّى تُلْحِقُوهُمْ بِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ فَأَمَّا فِي السِّتَاقَةِ

الْأُولَى فَيَنْجُو مَنْ هَرَبَ مِنْهُمْ وَأَمَّا فِي الثَّانِيَةِ فَيَنْجُو بَعْضٌ وَيَهْلِكُ

بَعْضٌ وَأَمَّا فِي الثَّالِثَةِ فَيُضْطَلَمُونَ أَوْ كَمَا قَالَ

4305 - Abdullah bin Büreyde'den, o da babası Büreyde radiyallahu anh'dan rivâyet ettiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “(Türkleri kasdederek) küçük gözlü bir kavimle savaşacaksınız, onları Arap yarımadasına katıncaya kadar üç defa süreceksiniz, birinci sürmenizde onlardan kaçabilenler kurtulacaklar. İkinci sürmenizde bir kısmı kurtulur ve bir kısmı helâk olur, üçüncü seferde kökleri kazınacaktır” veya Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in buyurduğu gibidir.

İZAH

Bu hadis-i şerifin Ahmed bin Hanbel'in müsnedindeki rivâyeti şöyledir: “Benim ümmetimi yüzleri geniş, gözleri küçük, yüzleri hacefe benzeyen bir kavim Arap yarımadasına kadar üç defa sıkıştırarak. Birinci seferinde Müslümanlardan kaçanlar kurtulacaklar, ikinci seferinde Müslümanların bazısı kurtulacak ve bazısı helâk olacak, üçüncü seferinde ise kalan hepsini kesecekler” buyurdu. Ashab, onlar hangi millettir, diye sordu. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem “Onlar Türklerdir” cevabını verdi. Ve nefsim kudretinde olan Allah'a yemin olsun ki onlar atlarını Müslümanların camilerinin içindeki direklere bağlayacaklar.

Ebû Dâvud'un bu hadisi ile Ahmed bin Hanbel'in bu rivâyeti arasında açık bir çelişki var. Ebû Dâvud'un rivâyetinde Müslümanların Müslüman olmayan Türklerin üç defa Müslümanları Arap Yarımadasına sıkıştıracakları bildiriliyor. Arap Yarımadasına sıkıştıracağı bildirilirken, Ahmed bin Hanbel'in bu rivâyetinde Türkler'in üç defa Asya'da,

Müslümanların ise kıtalarda yaygın olmakla beraber, Arap Yarımadasında daha çok oldukları düşünülürse, Müslüman olmayan Türklerin Müslümanları Arap Yarımadasına sıkıştıracakları şeklindeki Ahmed Bin Hanbel'in rivâyeti daha ağırlık kazanır. Müslüman olmayan Türklerin Müslümanlarla savaş edeceği haberi Peygamberimizin mucizelerindendir. Çünkü enli yüzlü, küçük gözlü, kümük burunlu Moğol Türkleri 617 de Horosan, Nisabur, Havarzim, Rey, Kazvin, Erdebil, Azerbeycan'ı yaktılar yıktılar. Müslüman kadınları bile öldürdüler. Sonra Hûlagû Irak'ı istilâ etti, yapmadıkları kalmadı. Kütüphanelerdeki dini eserleri Dicle'ye döktüler. Nehir mürekkep aktı. Bunlar Resûl-i Kibriya'nın mucize olarak bildirdiği olaylardır.

10 - BASRA HAKKINDAKİ HADİSLER

٤٣٠٦ - حَدَّثَنَا مُسْلِمُ بْنُ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يُحَدِّثُ

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَنْزِلُ نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي بِخَالِطٍ

يَسْمُوْنَهُ الْبَضْرَةَ عِنْدَ نَهْرِ يُقَالُ لَهُ دِجْلَةُ يَكُونُ عَلَيْهِ جَسْرٌ يَخْتَرُ أَهْلُهَا

وَتَكُونُ مِنْ أَمْصَارِ الْمُهَاجِرِينَ

قَالَ ابْنُ يَحْيَى قَالَ أَبُو مَعْمَرٍ وَتَكُونُ مِنْ أَمْصَارِ السُّلَاجِينَ فَإِذَا

كَانَ فِي آخِرِ الزَّمَانِ جَاءَ بَنُو قُتَيْبَةَ عِزَّاضُ الْوُجُوهِ صِغَارُ الْأَغْنِيَنِ

حَتَّى يَنْزِلُوا عَلَى شَطِئِ النَّهْرِ فَيَنْفِرُوا أَهْلُهَا ثَلَاثَ فِرْقٍ فِرْقَةٌ يَأْخُذُونَ

أَذْنَابَ الْبَقَرِ وَالْبَرِيَّةِ وَهَلَكُوا وَفِرْقَةٌ يَأْخُذُونَ لِأَنْفُسِهِمْ وَكَفَرُوا وَفِرْقَةٌ

يَجْعَلُونَ ذَرَارِيَهُمْ خَلْفَ ظُهُورِهِمْ وَيَقَاتِلُونَهُمْ وَهُمْ الشُّهَدَاءُ

4306 - Müslim bin Ebû Bekre'den rivâyet olunduğuna göre şöyle demiştir: Babamdan Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurdu dediğini işittim. “Ümmetimden bir çok kimseler, adına Dicle denen, üzerinde köprü kurulacak olan nehrin yanında Basra adını verdikleri rahat yere inecekler, nüfusu artacak, Muhacirlerin şehirlerinden olacak.”

Râvi İbn-i Yahya, Ebû Ma'mer'in Müslümanların şehirlerinden olacak dediğini söyledi. Ahir zaman gelince enli yüzlü, küçük gözlü, kantura oğulları gelecek. Şattu'l-Araba (nehirin kenarına) kadar inecekler. Şehir halkı üçe ayrılacaklar. Bir fırka öküzlerin kuyruğunu tutup sahraya çekilecekler, helâk olacaklar. Bir fırka kendileri için Kandura oğullarından kurtuluş isteyecekler, kâfir olacaklar. Bir fırka çocuklarını arkalarına alıp. Kantura oğulları ile savaşacaklar, işte onlar şehittirler.

٤٣٠٧- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: لَهْ يَا أَنَسُ إِنَّ النَّاسَ يُصَيِّرُونَ أَمْصَارًا وَإِنْ بَصُرُوا بِهَا يَغَالُوا لَهَا

الْبَصِيرَةَ أَوْ الْبَصِيرَةَ فَإِنْ أَنْتَ مَرَرْتَ بِهَا أَوْ دَخَلْتَهَا فَايْمُكَ وَبِهَاخِهَا

وَكَيْلَانِهَا وَسُوقَهَا وَبَابُ أَمْزِجِهَا وَعَلَيْكَ بِمُؤَاجِجِهَا فَإِنَّهُ يَكُونُ بِهَا

خَسْفٌ وَقَلْفٌ وَرَجْفٌ وَقَوْمٌ يَبْشُرُونَ بِصَبْحِهَا قِرْدَةً وَخَنَازِيرَ

4307 - Enes bin Mâlik radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ona şöyle dedi: “Ya Enes insanlar bazı şehirler edinecekler, bu şehirlerden birisi de Basra veya Busayra denen şehir olacak, eğer sen o şehre uğrarsan veya içine girersen tuz çıkan çorak bölgeden, iskeleden, çarşısından ve idarecilerin kapısından sakın, nâhyesinde kal. Orası toprak altına batacak şiddetli rüzgâr ve bir de zelzele olacak. Bir kavim akşam yatacaklar, sabah maymun ve domuz olarak uyanacaklar” buyurmuş.

İZAH

Sibah: Çorak toprak.

Kella: İskele ve Basra içerisinde bir semt adı.

Zuvahi: Nahiye demektir.

Hasf: Toprağın altta kaynaması, dışının içine girmesi.

Kazf: Şiddetli rüzgâr.

Recef: Sarsıntı demektir.

Basra: Yumuşak taş demektir. Hicretin 17. yılı Hazreti Ömer'in halifelerinden Ukbe bin Gazven Basra'yı yumuşak taşlarla yaptığı için Basra adını aldı. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, Basra'da çorak mahalleden, iskele kısmından ve ümerâ kapısından menetmiştir.

٤٣٠٨ - إِبْرَاهِيمُ بْنُ سَالِحٍ بْنِ دِرْهَمٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي يَقُولُ

إِنَّمَا أَتَيْنَا حَاجِينَ فَإِذَا رَجُلٌ فَقَالَ إِنَّا إِلَىٰ حَيْبِكُمْ قُوَّةٌ يَقَالُ لَهَا الْيُتْلُؤُا فَكُنَا

نَعَمْ قَالَ مَنْ يَقْضِي لِي بِتُكْمٍ أَنَّنِي يَضْلِي لِي فِي مَسْجِدِ الْعَشَارِ زَكَمَتِي

أَوْ أَرَبْنَا وَنَقُولُ هَلْبِي لِأَبِي مُرَّةَ سَمِعْتُ خَلِيلِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مِنْ مَسْجِدِ الْعَشَارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَهَدَاءَ

لَا يَقُومُ مَعَ شُهَدَاءِ بَدْرِ غَيْرُهُمْ

4308 - İbrahim bin Sâlih bin Dirham'den, babamın şöyle dediğini işittim: Biz Hac için yola çıkmıştık. Bir zat (Ebû Hüreyre) bize sizin tarafta Übülle denen bir köy var mı, dedi. Biz de, evet cevabını verdik. Bunun üzerine şöyle dedi. Sizden hanginiz bana, benim için Aşar Camiinde iki veya dört rekât namaz kılmaya, bunun sevabı Ebû Hüreyre'ye olsun diye bağışlamaya söz verecek? Ben Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: “Alah (c.c) kıyamet gününde Aşşar Mescidinden şehitleri diriltecek, Bedir şehitleri ile onlardan başkaları beraber olamayacaklar.”

İZAH

Übülle: Basra'da bir köyün adıdır.

Mescid-i Aşşar: Übülle'de bir mesciddir. Her uğrayan orada teberrüken namaz kılarlar. Ebû Hüreyre Übülle'ye uğrayacak zatlara Aşşar Camiinde iki rekât namaz kılıp sevabını kendisine bağışlamalarını rica etmiştir. İnancımıza göre bir mü'min yaptığı bir ibadetin sevabını başkasına bağışlayabilir.

Ebû Dâvud, Aşşar Mescidi'nin nehir kenarında olduğunu söylemiştir.

11 - HABEŞLİLERİ TAHRİKTEN NEHY

٤٣٠٩- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ اتُّزَكُوا الْحَبَشَةَ مَا تُزَكُّوهُمْ قُلُّهُ لَا يَنْشُخِرُجُ كَثَرُ الْكُتْبَةِ إِلَّا ذُو

السُّوَيْقَتَيْنِ مِنَ الْحَبَشَةِ

4309 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur. “Size dokunmayıp terk ettikleri müddetçe siz de Habeşlileri terk edin, (dokunmayın) Ka’be’nin hazinesini Habeşlilerden iki bacakları ince bir kimseden başkası çıkarmayacaktır.”

İZAH

Kıyamete yakın, Kâ’be’yi bacakları çok ince bir Habeşli harap edip içindeki hazineyi çıkaracaktır. ^[74]

12 - KIYAMETİN ALAMETLERİ

٤٣١٠- عَنْ أَبِي ذُرْعَةَ قَالَ: جَاءَ نَعْرُ إِلَى مَرْوَانَ بِالْحَدِيثِ تَسْبِيحُهُ

يُحَدِّثُ فِي الْآيَاتِ أَنَّ أَوَّلَهَا الدَّجَالُ قَالَ فَأَنْصَرَفْتُ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ

بْنِ عَمْرٍو فَخَدَّيْتُهُ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ لَمْ يَقُلْ شَيْئًا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ أَوَّلَ الْآيَاتِ خُرُوجًا طُلُوعُ الشَّمْسِ

مِنْ مَغْرِبِهَا أَوْ الدَّابَّةُ عَلَى النَّاسِ شُعَى فَأَيُّهُمَا كَانَتْ قَبْلَ صَاحِبِيَّتِهَا

فَالْآخَرَى عَلَى أَثَرِهَا

قَالَ: عَبْدُ اللَّهِ وَكَانَ يَقْرَأُ الْكُتُبَ وَأَعْلَنُ أَوَّلَهُمَا خُرُوجًا طُلُوعُ

الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا

4310 - Ebû Zû’ra radiyallahu anh’dan:

Medine’de Mervan’a bir cemaat geldi. Onu kıyametin alametlerinden ilkinin Deccal’ın çıkması olduğunu söylerken dinlediler.

Ebû Zû’ra dedi ki: Abdullah bin Amr’a döndüm. Ona Mervan’ın anlattıklarını haber verdim. Abdullah: Mervan Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’den işittiklerinden bir şey söylememiş, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurur: “Çıkacak alâmetlerin birincisi güneşin batıdan doğması veya kuşluk vakti insanlara Dabbetül Arz’ın çıkmasıdır. Bunlardan hangisi önce çıkarsa öbürü onun peşindedir.”

Abdullah böyle dedi.

Ebû Zû’râ: Abdullah geçmiş kitapları da okuyordu, diyor.

Zannıma göre bu iki alâmetten ilk önce çıkacak olan güneşin batıdan doğmasıdır.^[75]

٤٣١١- عَنْ حَنْظَلَةَ بْنِ أَبِيهِ الْغِفَارِيِّ قَالَ: كُنَّا نَقُودًا تَتَخَدَّثُ فِي ظِلِّ غُرْفَةٍ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَذَكَّرَنَا السَّاعَةَ فَأَرْتَمَعَتْ أَصْوَانُنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنْ تَكُونُوا أَوْ لَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ حَتَّى يَكُونَ قَبْلَهَا عَشْرُ آيَاتٍ: طُلُوعُ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَخُرُوجُ الدَّابَّةِ وَخُرُوجُ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَالْذُّجَالُ وَجَيْسَى ابْنُ مَرْزِمٍ وَالْذُّخَانُ وَثَلَاثَةُ خُسُوفٍ خَسْفٌ بِالْمَغْرِبِ وَخَسْفٌ بِالْمَشْرِقِ وَخَسْفٌ بِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ وَأَخِيرُ ذَلِكَ تَخْرُجُ نَارٌ مِنَ الْيَمَنِ مِنْ قَعْرِ عَذْنِ ثَمُودَ النَّاسُ إِلَى الْمُخَشِرِ

4311 - Huzeyfe bin Useyd el-Gıfârî radiyallahu anh’dan: Biz Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in odasının gölgesinde oturmuş konuşuyorduk. Kıyametten bahsettik. Seslerimiz yükseldi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Önce on alâmet olmadan kıyamet olmaz, veya kopmaz, güneşin batıdan doğması, Dabbetül Arz’ın çıkması, Yecüc ve Mecüc’ün çıkması, Deccal’ın çıkması, Meryem oğlu İsa’nın çıkması,

dumanın çıkması, biri batıda biri doğudan, biri de Arap Yarımadasında olmak üzere üç yer batması, bu alâmetlerin en sonu Aden'den çıkacak bir ateştir. İnsanları mahşere sevkedecek.”[76]

٤٣١٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا فَإِذَا طَلَعَتْ

بَرَأَهَا النَّاسُ آمَنَ مَنْ غَلَبَهَا فَذَلِكَ جِئْنِ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ

أَفْنَتْ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُخْبِتَ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا أَلَا يَتَذَكَّرُ

4312 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Güneş batıdan doğmadıkça, Kıyamet kopmayacak, Güneş batıdan doğup insanlar onu görünce yeryüzündeki bütün insanlar iman edecek. Fakat o vakit, Daha önceden iman etmemiş veya imanında bir hayır kazanmamış kimseye o gün imanı fayda vermez ayetinin işaret ettiği zamandır.” (En'am, 159)

İZAH

Güneş batıdan doğuncaya ve ruh boğaza gelinceye kadar tevbe kapıları kapanmayacak ama güneş batıdan doğduğu ve ruh tam boğaza geldiği andan itibaren Tевbe kapıları kapanacak. Ondan sonra ne tevbe ne de iman fayda vermez.[77]

13 - FIRAT NEHRİNİN BİR HAZİNEYİ AÇIĞA ÇIKARMASI

٤٣١٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَوْشِكُ الْفَرَاتُ أَنْ يَخْبِرَ عَنْ كَنْزٍ مِنْ ذَهَبٍ تَمَنَّى حَقِيرَةً قَلِيلًا

يَأْخُذُ بِهِ شَيْئًا

4313 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Fırat Nehrinin altın bir defineyi

açığa çıkarması yakındır, kim buna hazır bulunursa ondan bir şey almasın.”[78]

٤٣١٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ إِلَّا

أَنَّهُ قَالَ يَخِيرُ عَنْ جَبَلٍ مِنْ ذَهَبٍ

4314 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’den bir önce geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Şu kadar ki bu rivâyette “Fırat nehri bir altın dağını açığa çıkarır” dedi. [79]

İzah

Fırat Nehri Erzurum ve Erzincan dağlarından çıkarak uzun bir mecra çizdikten sonra Basra Körfezi’ne dökülür. Çıktığı bölge zelzele bölgesidir. Kıyamete yakın yer sarsıntısı nedeni ile Mecra değiştirirse tarih boyunca aktığı mecrasında altın madenleri meydana çıkacaktır. Veya üzerine kurulan Barajlar ile suyun mecrası değiştirilip aynı şekilde altın madenleri meydana çıkacaktır. Bunlar Peygamber Efendimiz’in mucizeleridir. Ayrıca Barajlarda su enerjiye dönüşecek Harran Ovası sulanarak maddî kazanca sahip olacak demek de olabilir.

14 - DECCALIN ÇIKIŞI

٤٣١٥- عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ حِرَاشٍ قَالَ اجْتَمَعَ خَلِيفَةُ وَأَبُو مُشْعُودٍ

فَقَالَ خَلِيفَةُ لَأَنَا بِمَا مَعَ الدَّجَالِ أَعْلَمُ مِنْهُ إِنْ مَعَهُ بَحْرًا مِنْ مَاءٍ وَنَهْرًا

مِنْ نَارٍ فَأَلْبَسِي تَرَوْنَ أَنَّهُ نَارُ مَاءٍ وَالَّذِي تَرَوْنَ أَنَّهُ مَاءُ نَارٍ فَمَنْ أَذْرَكَ

فَإِنَّكَ مَبْتَكَمٌ فَأَزَادَ الْمَاءُ فَلْيُسْرَبْ مِنَ الَّذِي تَرَى أَنَّهُ نَارٌ فَإِنَّهُ مَبْتَكَمٌ عَلَيْهِ

قَالَ أَبُو مُشْعُودٍ أَلْبَسِي هَكَذَا سَجَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ

4315 - Rib’i bin Hiraş radiyallahu anh’dan:

Huzeyfe bin Yeman ile Ebû Mes'ûd bir araya gelmişlerdi. Huzeyfe şöyle dedi: Gerçekten ben Deccal'ın yanında bulunacak olanları Ebû Mes'ûd'dan daha iyi bilirim. Deccal'ın beraberinde sudan bir deniz, ateşten bir nehir bulunacak, Deccal'ın yanında gördüğünüz ateş sudur. Su olarak götürdüğünüz de ateştir. Sizden biriniz Deccal'a yetişir de su içmek isterse, ateş olarak gördüğünden içsin. Onu su olarak bulacak.

Ebû Mes'ûd el-Bedri dedi ki:

– Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in böyle söylediğini ben de işittim.

[80]

٤٣١٦- عَنْ كَتَادَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يُحَدِّثُ عَنْ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: مَا بُعِثَ نَبِيٌّ إِلَّا قَدْ أَتَاهُ أُمَّتُهُ الدَّجَالُ

الْأَعْوَرُ الْكَذَّابُ أَلَا وَإِنَّهُ أَعْوَرُ وَإِنْ رَأَيْتُمْ لَيْسَ بِأَعْوَرٍ وَإِنْ بَيْنَ عَيْنَيْهِ

مَكْتُوبًا كَافِرٌ

4316 - Katâde radiyallahu anh'dan: Enes bin Mâlik'in Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den şöyle rivâyet ettiğini işittim:

“Ne kadar peygamber gönderilmiş ise hepsi de ümmetini kör ve yalancı Deccal'dan korkuttular. Dikkat Deccal kördür, gerçekten Rabbiniz kör değildir, gerçek Deccal'ın iki gözü arasında bu kâfirdir yazılır.”[81]

İZAH

Deccal insanlara, ben sizin Rabbinizim diyecek, kör gözü ile bu davada bulunacak, Allah Teâlâ ise körlükten münezzehtir. Onu görenler alâmeti ile tanıyacak.

٤٣١٧- عَنْ شُعْبَةَ: ك ف ر

4317 - Bir önce geçen hadis Şu'be'den rivâyet edildi. “Deccal'ın alnında K. F. R harfleri yazılıdır” dedi.

İZAH

Bu harflerin anlamı, Deccal'ın alnında bu kâfirdir, yazılıdır.

٤٣١٨- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي

هَذَا الْحَدِيثِ قَالَ يَقْرَأُهُ كُلُّ مُسْلِمٍ

4318 - Bir önce geçen şu hadis Enes bin Malik'ten rivâyet olundu. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Deccal'ın alnındaki bu kâfirdir cümlesini bütün Müslümanlar okur” buyurdu. [82]

٤٣١٩- عَنْ أَبِي الدُّهْنَاءِ قَالَ: سَمِعْتُ عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ يُحَدِّثُ

قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَمِعَ بِالْذُّجَالِ فَلْيُنْأِ عَنْهُ

فَوَاللَّهِ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَأْتِيهِ وَهُوَ يَحْسِبُ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ فَيَتَّبِعُهُ بِمَا يَتَّبِعُ بِهِ مِنْ

الشُّبُهَاتِ أَوْ لَبَا يَتَّبِعُ بِهِ مِنَ الشُّبُهَاتِ هَكَذَا قَالَ

4319 - Ebû Dehma radiyallahu anh'dan: İmran bin Husayn'ın şöyle rivâyet ettiğini işittim: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim Deccal'ı işitirse ondan uzak dursun. Allah'a yemin olsun, bir kişi Deccal'ı mü'min zannederek ona gelir, ve içine düştüğü şüphelerden dolayı veya içine düştüğü şüpheler sebebiyle ona tabi olur.” Bana rivâyet eden Şeyhim böyle dedi.

٤٣٢٠- عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ أَنَّهُ حَدَّثَهُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنِّي قَدْ حَدَّثْتُكُمْ عَنِ الذُّجَالِ حَتَّى خَشِيتُ أَنْ لَا

تَعْقِلُوا إِنْ مَسِخَ الذُّجَالُ رَجُلًا قَصِيرَ أَفْصَحَ جَعَلَ أَغْوَرَّ مَطْمَوحٍ لِلْعَيْنِ

أَيْسَ بِنَاجِيَةٍ وَلَا حَبْرَاءَ فَإِنْ أَلْبَسَ عَلَيْكُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّ رُبَّكُمْ أَيْسَ بِأَعْوَرَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: غَمَزُوهُ بَنُ الْأَسْوَدِ وَبَنُ الْقَضَاءِ

4320 - Ubâde bin Sâmit radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben size Deccal'dan çok bahsettim, ancak yine de anlayamamış olmanızdan endişe ediyorum. Mesih, Deccal kısa boylu, ayakları dengesiz, saçı kıvırcık, gözü kör, gözü

silme düzdür. Ne yüksek ve ne de çukurdur. Eğer durumu size karışık gelirse bilin ki sizin Rabbiniz kör değildir.”

Ebû Dâvud şöyle dedi: Amr bin Esved kadılığa tayin edildi.

٤٣٢١- عَنْ الثَّوَابِ بْنِ سَمْعَانَ الْكِلَابِيِّ قَالَ: ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الدَّجَالَ فَقَالَ إِنْ يَخْرُجُ وَأَنَا فِيكُمْ فَأَنَا خَجِيجُهُ دُونَكُمْ
وَإِنْ يَخْرُجُ وَلَسْتُ فِيكُمْ فَأَمْرُؤُ خَجِيجَ نَفْسِهِ وَاللَّهُ خَلِيفَتِي عَلَى كُلِّ
مُسْلِمٍ فَمَنْ أَدْرَكَهُ مِنْكُمْ فَلْيَقْرَأْ عَلَيْهِ فَوَاتِحَ سُورَةِ الْكَهْفِ فَإِنَّهَا جَوَارِكُكُمْ
مِنْ فِتْنَتِهِ قُلْنَا وَمَا لَيْتُهُ فِي الْأَرْضِ قَالَ أَرَبِعُونَ يَوْمًا يَوْمَ كَسَنَةِ وَيَوْمَ نُحْشُرُ
وَيَوْمَ كُجُمُعَةٍ وَسَائِرُ أَيَّامِهِ تَأْيِامُكُمْ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ هَذَا الْيَوْمَ الَّذِي
كَسَنَتِ أَكْثَرِيَّتًا فِيهِ صَلَاةَ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ قَالَ لَا أَقْدُرُوا لَهُ قَدْرَهُ ثُمَّ يَنْزِلُ عِيسَى
ابْنُ مَرْيَمَ عِنْدَ الْمَنَازَةِ الْبَيْضَاءِ شَرْقِيٍّ دِمَشْقَ فَيَذَرُكُمُ عِنْدَ بَابٍ لَيْدٍ فَيَقْتُلُهُ

4321 - Nevvas bin Seman el-Kilâbi radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem Deccal'ı zikretti. Ve şöyle buyurdu: “Eğer ben sizin içinizde iken Deccal çıkarsa size ihtiyaç duymadan ben ona delille galebe ederim. Eğer ben sizin aranızda yokken Deccal çıkarsa herkes kendi nefsinin savunur. Ona karşı delilini kendisi bulur. Her Müslüman hakkında Allah benim vekilimdir. Sizden kim Deccal'a yetişirse Kefh sûresinin evvelini onun üzerine okusun. Şüphesiz bu sizin için onun fitnesine karşı bir emandır.” Biz Deccal yeryüzünde ne kadar kalacak, diye sorduk. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Kırk gün kalacak ama bir gün bir sene gibi, bir gün bir ay gibi, bir gün bir Cuma gibi ve diğer günleri sizin günleriniz gibi olacak” buyurdu. Biz Ya Rasûlallah, bir sene gibi uzun olan o günde bize bir gün ve bir gecelik namaz kâfi gelecek mi dedik. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, “Hayır kâfi değil ama onun miktarını siz tayin edin” buyurdu.

Sonra Hazreti İsa Şam'ın doğusuna beyaz minareye inecek. Deccal'a Lût kapısında yetişip onu öldürecektir.^[83]

İZAH

Bu hadis-i şerif ahir zamanda çıkacak belâların en büyüğü Deccal'ın tehlikesini haber vermektedir. Deccâl geldiği zaman herkesin inancını koruması için kendisini müdafaa etmesi gerektiğini Kehf sûresinin evvelinden okunacak on âyetin Deccal'ın şerrinden korunmaya sebep olacağını, Deccal'ın fitnesini artırdığı sırada Hazreti İsa'nın Şam'da beyaz minareye ineceğini haber verir. Bu hadis-i şerifte zikredilen bir husus, Deccâl'ın yeryüzüne çıktığı zaman kırk gün kalacağını, birinci günün bir sene gibi uzun olacağını, o gün bir günlük namaz değil, normal vakitlerdeki namaz aralarını uzunluk olarak hesaplayıp takdir ederek bir yıllık namaz kılınması gerektiği bildirilir. Kutuplarda yaşayan gece ve gündüzleri mevsimlere göre çok değişik olan yerlerin halkı da buna göre vakitleri normal olan yerlere kıyas ederek namazlarını kılar. Fukahânın bir kısmının görüşü böyledir.

٤٣٢٢- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ

وَذَكَرَ الصَّلَوَاتِ بِمِثْلِ مَغْنَاهُ

4322 - Ebû Ümâme radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Önceki hadisle aynı manâda namazların (takdir edilerek) kılınacağını zikretti. [\[84\]](#)

٤٣٢٣- عَنْ مَعْدَانَ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ عَنْ حَدِيثِ أَبِي الدَّرْدَاءِ

يَرْوِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ حَفِظَ عَشْرَ آيَاتٍ

مِنْ أَوَّلِ سُورَةِ الْكَهْفِ غُصِمَ مِنْ بَقِيَّةِ الدُّجَالِ

قَالَ أَبُو حَاوِدَ: وَقَدْ قَالَ هَاشِمُ الدُّشَوَائِي عَنْ قَتَادَةَ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ

مَنْ حَفِظَ مِنْ سُورَاتِهِمْ سُورَةَ الْكَهْفِ وَ قَالَ شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ مِنْ آجِرِ

الْكَهْفِ

4323 - Maden bin Ebû Talha'dan:

Ebû-d'Derdâ hadisinde Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den rivâyet eder. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim Kefh sûresinin evvelinden on âyeti ezberlerse Deccal'ın fitnesinden emin olur.”

Ebû Dâvud dedi ki: Hişam ed-Destüvâî de Katâde'den aynen böyle rivâyet etmiştir. Hişam, kim Kefh sûresinin sonlarından on âyet ezberlerse demiştir. Şu'be ise Katâde'den rivâyetinde Kefh sûresinin âhirinden demiştir. [85]

٤٣٢٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

لَيْسَ بَيْنِي وَبَيْنَهُ نَبِيٌّ يَغْنِي عِيسَى وَإِنَّهُ نَازِلٌ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُ فَأَعْرِفُوهُ

رَجُلٌ عَزُوبٌ إِلَى الْخُمْزَةِ وَالْبَيْتَانِ بَيْنَ مَعْصُورَيْنِ تَأَنُّ وَأَسَدٌ يَفْعَلُ

وَإِنْ لَمْ يَعْصِهِ بَلَلٌ فَيَقَاتِلِ النَّاسَ عَلَى الْإِسْلَامِ فَيَنْقُ الْعُصْلِيَّ وَيَقْتُلِ

الْجَنْزِيرَ وَيَضَعُ الْجَزِيَّةَ وَيَهْلِكُ اللَّهُ فِي زَمَانِهِ الْمَلَأَ كُلُّهَا إِلَّا الْإِنْسَانَ

وَيَهْلِكُ الْمَسِيحُ الدَّجَالُ فَيَمُوتُ فِي الْأَرْضِ أَرْبَعِينَ سَنَةً ثُمَّ يَبْعَثُ

فَيُضِلِّي عَلَيْهِ الْمُسْلِمُونَ

4324 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Hazreti İsa'yı kasdederek “Benimle İsa arasında Peygamber yoktur, o gerçekten inecektir. Onu gördüğünüz zaman tanıyınız. O orta boylu, kırmızı ve beyaz benizli bir kimsedir. Sarıya boyalı iki elbise içerisindedir. Başına ıslaklık değmese de sanki saçından yaş damlar gibidir. İslâmiyet namına insanlarla savaş eder. (Hristiyanların) haçını kırar, domuzu öldürür, cizyeyi kaldırır. Onun zamanında Cenabı Allah İslâm'ın dışındaki tüm dinleri iptal eder. Mescid Deccal'ı helâk eder. O da yeryüzünde kırk sene kalır, sonra vefat eder. Müslümanlar onun namazını kılar.”

İZAH

Bu hadis-i şerif domuzun öldürülmesi gerektiğini, kıyamete yakın cizye verilecek fakir kalmayacağını, cizye ödeyecek Hristiyan da kalmayacağını, hepsinin Müslüman olacaklarını Hazreti İsa'nın onları İslâm'a zorlayacağını ifade ediyor.

Hazreti İsa'nın yeryüzünde kalışı rivâyetlerin farklılığı sebebi ile ihtilâflıdır. Bu hadis-i şerifte kırk sene kalacağı bildiriliyor. Bazı ilim adamları diğer bir hadiste Hazreti İsa, yeryüzünde yedi sene kalacak meâlindeki hadis-i şerife bakarak, semaya çıkmadan önce otuz üç sene kalmıştı. Yedi sene de Semadan inince kalacak, tamamı kırk sene olacak demişlerdir. Hazreti İsa Medine'de ölecek. Peygamberimizin hücreğine gömülecektir. Hazreti İsa Mehdi'nin arkasında namaz kılacak, yeni bir şariat getirmeyecek, Peygamberimize ümmet durumunda olacak. İslâm Şeriatı ile amel edecektir.

15 CESSÂSE'NİN HABERİ

٤٣٢٥- عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ قَيْسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَّرَ الْعِشَاءَ الْآخِرَةَ ذَاتَ لَيْلَةٍ ثُمَّ خَرَجَ فَقَالَ إِنَّهُ خَبَرَنِي حَدِيثٌ كَأَنَّهُ يَحْكِيئِيهِ تَمِيمُ الدَّارِيُّ عَنْ رَجُلٍ كَانَ فِي جَزِيرَةٍ مِنْ جَزَائِرِ الْبَحْرِ إِذَا أَنَا بِأَمْرٍ أَوْ تَجَوَّ شَعْرَهَا قَالَ: مَا أَنتَ؟ قَالَتْ: أَنَا الْجَنَانَةُ إِذْغَبَ إِلَيَّ ذَلِكَ الْقَضَرُ فَأَتَيْتُهُ إِذَا رَجُلٌ يَجُوزُ شَعْرَهُ مُسْلَمٌ فِي الْأَعْلَالِ يَنْزُرُو بَيْنَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ فَقُلْتُ مَنْ أَنتَ قَالَ أَنَا الدُّجَالُ خَرَجَ نَبِيُّ الْأَتْبِينِ بَعْدِي، قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: أَطَاعُوهُ أَمْ عَصَوْهُ قُلْتُ بَلْ أَطَاعُوهُ قَالَ ذَاكَ خَيْرٌ لَهُمْ

4325 - Fatıma binti Kays radiyallahu anha'dan bir gece Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem yatsı namazına çıkmayı geciktirdi. Sonra çıktı ve şöyle dedi: Beni Temim ed-Darî'nin adalardan birindeki bir adamın verdiği haber geciktirdi. (Temim dedi ki:) Ben saçlarını yerde sürüyen uzun saçlı bir kadınla karşılaştım. Sen kimsin dedim. Ben Cessâseyim. Şu köşke git, dedi. Köşke geldiğimde bir de ne göreyim bir erkeğin saçlarını sürüdüğünü, boyunbağı demirlerle ve zincirlerle bağlı, yerle gök arasında sıçrayan bir adam. Sen kimsin, diye sordum. Ben Deccal'ım dedi. Şu anda ümmîlerin Peygamberi Hazreti Muhammed sallallahü aleyhi ve sellem çıktı mı dedi. Ben evet çıktı dedim. Ona itaat mı ediyorlar, isyan mı ediyorlar dedi. Ben

itaat ediyorlar dedim. Deccal: İtaat etmeleri onların hakkında daha hayırlıdır, dedi.

٤٣٢٦- عَنْ قَاطِمَةَ بِنْتِ ثَيْبٍ قَالَتْ: سَمِعْتُ مُنَادِيَّ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُنَادِي أَنَّ الصَّلَاةَ جَامِعَةٌ فَمَخْرَجْتُ فَصَلَّيْتُ مَعَ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاتَهُ جَلَسَ عَلَى الْمِثْبَرِ وَهُوَ يَهْضَعُكَ قَالَ لِيَلْزَمُ كُلُّ

إِنْسَانٍ مَضْلَاهُ ثُمَّ قَالَ: هَلْ تَذَرُونَ لِمَ جَمَعْتُكُمْ؟ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ

أَعْلَمُ، قَالَ: إِنِّي مَا جَمَعْتُكُمْ لِرَهْبَةٍ وَلَا رَغْبَةٍ وَلَكِنْ جَمَعْتُكُمْ أَنَّ

تَمِيمًا الدَّارِيَّ كَانَ رَجُلًا نَضْرَانِيًّا فَجَاءَ فَيَاتِعَ وَأَسْلَمَ وَحَدَّثَنِي حَدِيثًا

وَأَقْبَى الَّذِي حَدَّثْتُكُمْ عَنِ الدَّجَالِ حَدَّثَنِي أَنَّهُ رَكِبَ فِي صَفِيَّةَ بَغْرِيَّةَ

مَعَ ثَلَاثِينَ رَجُلًا مِنْ لَحْمٍ وَجَذَامٍ فَلَعِبَ بِهِمُ الْمَوْجَ شَهْرًا فِي الْبَحْرِ

وَأَذَقُوا إِلَى حَزِيرَةٍ حِينَ مَغْرِبِ الشَّمْسِ فَعَجَلُوا فِي أَقْرَبِ الشَّيْءِ

فَدَخَلُوا الْحَزِيرَةَ فَلَقِيَهُمْ دَابَّةٌ أَغْلَبَ كَثِيرُ الشَّعْرِ قَالُوا وَتِلْكَ مَا أَتَيْتَ

فَالْتِ أَتَا الْجَمْعَةَ انْطَلَقُوا إِلَى هَذَا الرَّجُلِ فِي هَذَا الدَّيْرِ فَإِنَّهُ إِلَى

خَبَرَكُمْ بِالْأَشْوَابِ قَالَ لَمَّا سَمِعْتُ أَنَّ رَجُلًا فَرَّقَنَا مِنْهَا أَنَّ تَكُونُ شَيْطَانًا

فَانْطَلَقْنَا يَسْرَعًا حَتَّى دَخَلْنَا الدَّيْرَ فَإِذَا فِيهِ أَكْثَرُ إِنْسَانٍ رَأَيْتُهُ قَطُّ خَلْقًا

وَأَشَدَّهُ وَثَاقًا مَجْمُوعَةً يَدَاهُ إِلَى عُنُقِهِ فَلَذَكَرَ الْحَدِيثَ وَسَأَلَهُمْ عَنْ نَحْوِ

بَيْتَانِ وَعَنْ عَتِيٍّ زُغَرٍ وَعَنِ النَّبِيِّ الْأَمِيِّ قَالَ إِنِّي أَنَا الْمَسِيحُ وَإِنَّهُ

يُوشِكُ أَنْ يُؤْذَنَ لِي فِي الْمَخْرُوجِ، قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَإِنَّهُ فِي بَحْرِ الشَّامِ أَوْ بَحْرِ الْيَمَنِ لَا بَلَّ مِنْ قِبَلِ الْمَشْرِقِ مَا هُوَ مَرْتَبَتَيْنِ

وَأَوْعَا بَيْنَهُ قِبَلِ الْمَشْرِقِ قَالَتْ خَفِضْتُ هَذَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَاقُ الْحَدِيثِ

4326 - Fatıma binti Kays radiyallahu anha'dan, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in müezzininin namaz (insanları) toplayıcıdır, diye seslendiğini işittim. Hemen çıktım. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem ile namaz kıldım. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem namazını bitirdiği vakit gülümseyerek minbere oturdu ve "Herkes namaz kıldığı yerde dursun" buyurdu. Ve sonra: "Sizi niçin topladım biliyor musunuz" dedi. Ashab, Allah ve Rasûlü daha iyi bilir dediler.

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem "Ben sizi düşman korkusundan veya ganimete ermek için toplamadım. Lâkin şu haber için topladım Temîm-i Dârî önceden Hristiyan bir kimse idi. Geldi biat etti ve Müslüman oldu. Bana bir haber anlattı. Benim Deccal hakkında size anlattıklarına uyuyor. Bana anlattığına göre Lahm ve Cüzam kabilesinden otuz kişi ile beraber bir vapura binmişti. Dalga onlarla tam bir ay oynadı durdu. Güneşin batacağı vakit gemiyi bir adaya yaklaştırdılar, geminin kayıklarına binip adaya girdiler. Onlara her tarafı kılı bir hayvan rastladı. Vay sana, sen nesen, dediler. Ben Cessâse'yim ve şu manastırdaki zata gidin, o sizin haberinizi zevkle beklemektedir dedi. Bize o zatı söyleyince, biz onun şeytan olmasından korktuk, koşarak gittik. Manastıra girdik, bir de ne görelim, o ana kadar gördüğümüz insanların en cüsselisi ve elleri boynuna şiddetle bağlanmıştı dedi. Râvî hadisi zikretti. Onlara (Ürdün'deki) Beysan (köyünün) hurmalarının (meyve verip vermediğinden) ve (Şam'daki) Zuğar (köyünün) pınarlarından ve Ümmî Peygamberin çıkıp çıkmadığından sordu. Ve ben Mesih'im çıkmam için bana yakında izin verilecek dedi." Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, işte o Şam Denizinde olacak veya Yemen Denizinde olacak, buyurup iki kere hayır, hayır ne olursa doğuda olacak dedi ve eliyle doğuya doğru işaret etti.

Fatıma binti Kays bunu Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den ezberledim, dedi. Râvî hadisi sevketti. [86]

٤٣٢٧- عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: خَلَّتْنِي فَاطِمَةُ بِنْتُ قَيْسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ ثُمَّ صَعِدَ الْمِيزَ وَكَانَ لَا يَضَعُ عَلَيْهِ إِلَّا

يَوْمَ جُمُعَةٍ قَبْلَ يَوْمَيْهِ ثُمَّ ذَكَرَ هَذِهِ الْقِصَّةَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَابْنُ سُدْرَانَ بَصْرِيٌّ غَرِقَ فِي الْبَحْرِ مَعَ ابْنِ مِسْوَرٍ

لَمْ يَسْلَمْ مِنْهُمْ غَيْرُهُ

4327 - Âmir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, bana Kays kızı Fatıma şöyle haber verdi, demiştir. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, öğle namazını kıldı, sonra minbere çıktı. Halbuki Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem bundan önce geçen hadiste bahsedilen Cessâse kıssasını zikretti. [87]

Ebû Dâvud şöyle dedi: İbn-i Sudran Basralılar İbn Misver ile birlikte denizde batmıştır. Ondan başka hiç kimse kurtulamamıştır.

٤٣٢٨- عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ذَاتَ يَوْمٍ عَلَى الْجَنَّةِ إِنَّهُ بَيْنَمَا أَنَا فِي الْبَحْرِ فَكَيْدَ طَعَانَهُمْ

زَوْجَتِ لَهُمْ جَرِيذَةً فَخَرَجُوا يُرِيدُونَ الْخُبْرَ فَلَقِيَهُمْ الْجَسَّاسَةُ قُلْتُ

لَأَبِي سَلَمَةَ وَمَا الْجَسَّاسَةُ قَالَ إِنَّمَا تَجْرِي شِعْرَ جَلْدِهَا وَزَأْسُهَا قَالَتْ

فِي هَذَا الْقَصْرِ فَلَذَكَرَ الْحَدِيثَ وَسَأَلَ عَنْ نَحْلِ يَيْسَانَ وَعَنْ عَيْنِ ذَهْرٍ

قَالَ هُوَ الْمَسِيحُ فَقَالَ لِي ابْنُ أَبِي سَلَمَةَ إِنَّ فِي هَذَا الْحَدِيثِ شَيْئًا مَا

حَفِظْتُهُ قَالَ شَيْءٌ جَابِرٌ أَنَّهُ هُوَ ابْنُ صَيَادٍ قُلْتُ فَإِنَّهُ قَدْ مَاتَ قَالَ وَإِنْ

مَاتَ قُلْتُ فَإِنَّهُ أَسْلَمَ قَالَ وَإِنْ أَسْلَمَ قُلْتُ فَإِنَّهُ قَدْ دَخَلَ الْمَدِينَةَ قَالَ

وَإِنْ دَخَلَ الْمَدِينَةَ

4328 - Câbir radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, bir gün minber üzerinde şöyle konuştu:

“Bir zamanlar bir çok kimse denizde yolculuk yapıyorlardı. Yemekleri bitti. Onlara bir ada gösterildi, ekmek aramak üzere adaya çıktılar. Onlara Cessâse rast geldi. Velid dedi ki: Ben Ebû Seleme'ye Cessâse nedir dedim. Ebû Seleme:

– O bir kadındır. Derisinin ve başının saçını yerde sürür. Râvî sözüne devamla Cessâse dedi ki: Şu köşkte biri var. Ve hadisi zikretti. Deccal Beysan hurmasından ve Zuğar pınarından sordu. Ebû Seleme dedi ki:

– O Mesih Deccal’dır. Bana Ebû Seleme’nin oğlu şöyle dedi: Bu hadiste bir şey vardır ki, ben onu hıfzedemedim. Ebû Seleme dedi ki: Câbir şahitlik etti ki, o Sayyad’ın oğludur. Ben dedim ki; İbn-i Sayyad ölmüştür. Dedi ki; ölmüşse de ben o Müslüman oldu, dedim. Müslüman olsa da, dedi. O Medine’ye girdi dedim. Medine’ye girse de, dedi.

İZAH

Deccal’ın çocuğu olmayacak, Müslüman değil kâfirdir. Medine’ye de girmeyecek, Ama İbn-i Sayyad deccallardan bir Deccal’dır, onun Müslümanım demesi, Medine’ye girmiş olması, onu Deccallıktan kurtarmaz demek olur.

16 - İBNİ SAİD’İN HABERİ

٤٣٢٩- عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِابْنِ

صَائِدٍ فِي نَفَرٍ مِنْ أَصْحَابِهِ فِيهِمْ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَهُوَ يَلْتَمِسُ مَعَ

الْبُلْغَمَانِ عِنْدَ أُطَمٍ بَيْنِي مَخَالَةَ وَهُوَ غُلَامٌ فَلَمْ يَشْعُرْ حَتَّى ضَرَبَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ظَهْرَهُ بِبِدْمٍ ثُمَّ قَالَ: أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ

قَالَ فَتَنَظَّرَ إِلَيْهِ ابْنُ صَائِدٍ فَقَالَ: أَشْهَدُ أَنَّكَ رَسُولُ الْأُمِّيِّينَ ثُمَّ قَالَ ابْنُ

صَائِدٍ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَشْهَدُ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آمَنْتُ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَأْتِيكَ قَالَ يَا نَبِيَّ صَائِدِي وَكَادَتْ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُلِطَ عَلَيْكَ الْأَمْرُ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لِي قَدْ خَبَأَتْ لَكَ خَبِيئَةٌ وَخَبَأَ لَكَ «يَزْمُ ثَانِي السَّمَاءِ بِدُخَانٍ

مُبِينٌ» قَالَ ابْنُ صَيَّادٍ هُوَ الدُّخُّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَحَسْبُا قُلْنَ تَعْدُو قَدْرَكَ فَقَالَ عُمَرُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِفْذَنْ لِي فَأَضْرِبْ عُنُقَهُ

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ يَكُنْ قُلْنَ تَسْلُطَ عَلَيْهِ يَغْنِي

الدُّجَالُ وَإِلَّا يَكُنْ هُوَ فَلَا خَيْرَ لِي تَقَالِي

4329 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, içinde Ömer bin Hattab'ın da bulunduğu bir cemaatle İbn-i Said'e rastladı. Benî Mağale'nin kalelerinin dibinde çocuklarla oynuyordu. Henüz kendisi bir çocuktü. İbn-i Sayyad Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldiğinin farkına varmadı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, eli ile onun sırtına vurdu ve sonra şöyle dedi: "Benim Allah'ın Rasûlü olduğuma şahitlik eder misin" dedi. İbn-i Ömer dedi ki: İbn-i Sayyad Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e baktı ve şöyle dedi: Senin ümmîlerin Peygamberi oluşuna şahitlik ederim. Sonra İbn-i Sayyad, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle dedi: Benim de Allah'ın Peygamberi olduğuma şahitlik eder misin? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Ben Allah'a ve O'nun Peygamberlerine inandım" diye cevap verdi.

Ve sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona "Sana ne geliyor" diye sordu. İbn-i Sayyad, bana doğru ve yalan haberler geliyor dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona "Senin durumun karma karışık olmuş" buyurdu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Ben sana içimde bir kelime gizledim" dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in içinde tuttuğu: "Bir gün sema açık bir dumanla gelecek" ayeti idi. İbn-i Sayyad ayetin tamamını söyleyemeyip senin içinde tuttuğun kelime duhtur (dumandır) dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Haydi git, sen kaderini asla aşamayacaksın" buyurdu.

Ömer radiyallahu anh, "Ey Allah'ın Rasûlü, müsaade et şunun boynunu vurayım dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Eğer bu Deccalsa ona Mûsâllat olunamayacak, eğer Deccal değilse onu öldürmekte bir hayır yok" buyurdu.

٤٣٣٠ - عَنْ نَافِعٍ قَالَ: كَانَ ابْنُ عُمَرَ يَقُولُ وَاللَّهِ مَا أَشْكُ أَنَّ

الْمَسِيحُ الدَّجَالُ ابْنُ صَيَّادٍ

4330 - Nâfi radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre İbn-i Ömer şöyle demiştir:

– Allah'a yemin ederim ki, İbn-i Sayyad'ın Mesih, Deccal olduğunda şüphe etmiyorum.

٤٣٣١ - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْمُثَنِّدِ قَالَ: رَأَيْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ

يَخْلِفُ بِاللَّهِ أَنَّ ابْنَ صَيَّادٍ الدَّجَالُ فَقُلْتُ تَخْلِفُ بِاللَّهِ؟ فَقَالَ إِنِّي سَمِعْتُ

عُمَرَ يَخْلِفُ عَلَى ذَلِكَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِمَ

يُنْكَرُهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4331 - Muhammed bin Münkedir radiyallahu anh'dan, Câbir bin Abdullah'ı İbn-i Said'in Deccal olduğuna yemin ederken gördüm. Ben Câbir'e bu konuda (nasıl) yemin ediyorsun, dedim. Câbir: Ben İbn-i Said'in Deccal olduğuna Hazreti Ömer'in Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda yemin ettiğine şahit oldum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem böyle değildir diye inkâr etmedi. [88]

٤٣٣٢ - عَنْ جَابِرٍ قَالَ: فَقَدْنَا ابْنَ صَيَّادٍ يَوْمَ الْحَرَّةِ

4332 - Câbir radiyallahu anh'dan: (Medine yakınındaki) Harra harbinde İbn-i Sayyad'ı kaybettik.

İZAH

Harra, Medine'yi çevreleyen taşlık yerdir. Hicretin altmış üçüncü yılı Yezid ordusu Medine'ye saldırdı. Harra'da yapılan savaşta Medineliler yenildi. Bu savaşta İbn-i Sayyad'ın kaybolduğu rivâyet ediliyorsa da, başka rivâyetlerde Medine'de öldüğü rivâyet ediliyor. Ama kaybolmak ölmek anlamında düşünülürse iki rivâyet arası birleştirilmiş olur.

٤٣٣٣ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ ثَلَاثُونَ دَجَالُونَ كُلُّهُمْ يَزْعُمُ أَنَّهُ

رَسُولُ اللَّهِ

4333 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Her biri Allah’ın Peygamberi olduğunu iddia eden otuz Deccal çıkmadıkça Kıyamet kopmaz” buyurdu.

٤٣٣٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا تَقُومُ السَّاعَةُ حَتَّى يَخْرُجَ ثَلَاثُونَ كَذَّابًا دَجَالًا كُلُّهُمْ يَكْذِبُ

عَلَى اللَّهِ وَعَلَى رَسُولِهِ

4334 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Her biri Allah ve Rasûlüne iftira eden otuz tane yalancı Deccal çıkmadıkça kıyamet kopmaz.”

٤٣٣٥- غَيْبَةُ السُّلَمَانِيِّ بِهَذَا الْخَبَرِ قَالَ: فَذَكَرَ نَحْوَهُ فَقُلْتُ لَهُ

أَتَرَى هَذَا مِنْهُمْ يَغْنِي الْمُخْتَارَ فَقَالَ غَيْبَةُ أَمَّا إِنَّهُ مِنَ الرُّءُوسِ

4335 - Ubeyde es-Selmanî'den, bir önceki hadiste geçen haberin benzeri rivâyet edildi. Râvî İbrahim diyor ki: Ben Ubeyde, Muhtar Es Sakafî'nin Deccallardan olduğu kanaatinde misin, dedim. Ubeyde: Muhtar baş Deccallardandır, dedi.

17 - İYİLİĞİ EMİR VE KÖTÜLÜKTEN NEHY ETMEK

٤٣٣٦- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ مَا دَخَلَ النَّفْسُ عَمَلِي بَنِي إِسْرَائِيلَ كَانَ الرَّجُلُ

يَلْقَى الرَّجُلَ فَيَقُولُ يَا هَذَا أَتَى اللَّهَ وَدَعَا مَا تَضَعُ فَإِنَّهُ لَا يَحِلُّ لَكَ

ثُمَّ يَلْقَاهُ مِنَ الْعَدُوِّ فَلَا يَمْنَعُهُ ذَلِكَ أَنْ يَكُونَ أَكْبَلَهُ وَغَرِبَهُ وَقَمِيدَهُ فَلَمَّا

فَعَلُوا ذَلِكَ ضَرَبَ اللَّهُ قُلُوبَ بَعْضِهِمْ بِبَعْضٍ ثُمَّ قَالَ «لَعْنُ الَّذِينَ

تَقَرُّوْا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَهَيْسَى ابْنِ مَرْثَمَ» إِلَى قَوْلِهِ

«فَاسِقُونَ» ثُمَّ قَالَ كَلَّا وَاللَّهِ تَتَأْمَرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْتَهُوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

وَتَأْتُواكَدْنَ عَلَى يَدَيِ الظَّالِمِ وَتَأْطِرُنَّهُ عَلَى الْحَقِّ أَطْرًا وَتَقْضِرُنَّهُ عَلَى

الْحَقِّ قَضْرًا

4336 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İsrail oğullarında ilk ahdi bozma şöyle oldu: Bir kimse başka bir kimseye günah işlerken rast gelirdi. Ve ona ey adam Allah’tan kork, işlediğin günahı bırak. Bu sana helal değil derdi. Sonra ertesi gün yine aynı şahsa rast gelir fakat çünkü yaptığı onunla beraber yemesine içmesine ve oturmasına engel olmazdı. Bunu işleyince Allah bazısının kalbini diğer bazısının kalb (ve fikriyatına) karıştırdı. Sonra Hazreti Peygamber: “İsrail oğullarından küfredenler Dâvud ve Meryem oğlu İsa’nın dili üzerine lânet olundular” mealindeki Maide sûresi 78. ayetini “fasıkun”a kadar okudu. Sonra şöyle buyurdu: “Allah’a yemin ederim ki ya marufla emredersiniz, münkerle nehyedersiniz ve zalimin elinden tutar, onu hakka sevk edersiniz. Ona sadece hakkı uygulamaya zorlarsınız (ya da sizin de kalplerinizi birbirine karıştırır.)”^[89]

٤٣٣٧- إِبْنُ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخَبَرِهِ زَادَ أَوْ

لَيَضْرِبَنَّ اللَّهُ بِقُلُوبٍ بَغَضَكُمْ عَلَى بَغَضٍ ثُمَّ لَيَلْعَنَنَّكُمْ كَمَا لَعَنَهُمْ

4337 - İbn-i Mes'ûd radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bunun bir benzeri rivâyet olundu. Bu rivâyette şu ziyâde var: “Eğer nehyi anil münker yapmazsanız Allah kalplerinizi diğerlerinizin kalbine kavuşturur. Sonra onlara lânet ettiği gibi size de lânet eder.”

٤٣٣٨- عَنْ قَتِيبٍ قَالَ: قَالَ أَبُو بَكْرٍ بَعْدَ أَنْ حَبَدَ اللَّهُ وَأَثْنَى عَلَيْهِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّكُمْ تَقْرَأُونَ هَذِهِ آيَةً وَتَفْشَرُونَهَا عَلَى غَيْرِ مَوَاضِعِهَا

عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مِنْ هَذَا إِذَا اعْتَدَيْتُمْ قَالَ عَنْ خَالِدٍ وَإِنَّا

سَمِعْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوْا الظَّالِمَ قَلِمَ

يَأْخُذُوا عَلَىٰ يَدَيْهِ أُوَشْكُ أَنْ يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ بِعِقَابٍ

و قَالَ عَنْهُ عَنْ هُشَيْمٍ قُلَيْبٍ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ قَوْمٍ يُعْمَلُ فِيهِمْ بِالْمَعَاصِي ثُمَّ يَقْدِرُونَ عَلَى أَنْ

يُغَيِّرُوا ثُمَّ لَا يَغَيِّرُوا إِلَّا يَوْشَكَ أَنْ يُعَذِّبَهُمُ اللَّهُ مِنْهُ بِعِقَابٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَرَوَاهُ كَمَا قَالَ أَبُو أُسَامَةَ وَجَمَاعَةٌ وَقَالَ شُعْبَةُ

فِيهِ مَا مِنْ قَوْمٍ يُعْمَلُ فِيهِمْ بِالْمَعَاصِي هُمْ أَكْثَرُ مِمَّنْ يُفَعِّلُهُ

4338 - Kays bin Ebû Hazım radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Hazreti. Ebû Bekir Allah'a hamd ve övgüden sonra şöyle demiş:

Ey insanlar siz şu ayeti okuyorsunuz ve onu mevkiinden başka yere koyuyorsunuz “Size nefsinize dikkat gerek, eğer siz hidayet bulursanız sapıtmış olanların sapıklığı size zarar vermez.” Veheb bin Bakiye, Halid Tahhan'dan diye rivâyet etti.

Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den işittik, şöyle buyurdu: “İnsanlar bir zalimi görüp onun elinden tutup mani olmadıkları takdirde çok yakında Allah'ın cezası hepsine birden gelir.”

Amr, Haşim'den rivâyetinde şöyle dedi: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim: “Bir kavim ki aralarında masiyet işlenir, sonra o masiyeti değiştirmeye güçleri yettiği halde değiştirmezlerse Allah'ın onlara umûmî azap vermesi yakın olur.”

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi Halid'in dediği şekilde Ebû Üsame ve bir cemaat rivâyet etti. Şu'be şöyle dedi: “Hangi bir kavim ki sayıları işleyenlerden çok olduğu halde aralarında günah işlenir de ses çıkarmazlar, men etmezlerse...” dedi.^[90]

İZAH

Bu hadiste geçen ayet Maide sûresinin 105. ayetidir.

٤٣٣٩- عَنْ ابْنِ جُرَيْجٍ عَنْ جُرَيْجٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مِنْ رَجُلٍ يَكُونُ فِي قَوْمٍ يُعْمَلُ فِيهِمْ

بِالْمَعَاصِي يَقْدِرُونَ عَلَى أَنْ يُغَيِّرُوا عَلَيْهِ فَلَا يُغَيِّرُوا إِلَّا أَصَابَهُمُ اللَّهُ

بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُمُوتُوا

4339 - İbn-i Cerir'den rivâyetle Cerir radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim demiştir: “Bir kimse bir kavim arasında bulunur, orada isyan işlenir, onlar men etmeğe güçleri yettiği halde men etmezlerse, onlar ölmeden Allah onlara azabı isâbet ettirir.”

٤٣٤٠- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ رَأَى شَيْئًا فَاسْتَطَاعَ أَنْ يَمُزِّعَهُ بَيْنَهُ فَلْيَمُزِّعْهُ

بَيْنَهُمْ وَقَطِّعْ هَذَا بَقِيَّةَ الْخَلْبِيتِ وَقَاءَ ابْنِ الْعَلَاءِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبَلِّغْهُ

فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ بَلِّغْهُ فَبَلِّغْهُ وَذَلِكَ أَوْعَى الْإِيمَانِ

4340 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir: “Kim bir münkeri gördüğünde onu eliyle değiştirmeye gücü yeterse, eliyle değiştirsin.” Râvî Hennad, hadisin geri kısmını kesti. İbn-i Âlâ devamını anlattı. “Eğer eliyle gücü yetmezse diliyle men etsin. Eğer diliyle gücü yetmezse kalbi ile (buğz etsin) bu ise imanın en zayıfıdır.”^[91]

٤٣٤١- حَدَّثَنِي أَبُو أُمَيَّةَ الشَّعْبَانِيُّ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا ثَعْلَبَةَ الْخَثَمِيَّ

فَقُلْتُ: يَا أَبَا ثَعْلَبَةَ كَيْفَ تَقُولُ فِي هَذِهِ الْآيَةِ «عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ» قَالَ:

أَمَّا وَاللَّهِ لَقَدْ سَأَلْتُ عَنْهَا خَيْرًا سَأَلْتُ عَنْهَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فَقَالَ بَلِّغُوا بِالْمَعْرُوفِ وَتَنَاهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ حَتَّى إِذَا رَأَيْتَ

شَيْئًا مَطَاعًا وَهَوًى مُتَّبَعًا وَدُنْيَا مُؤْتَرَةً وَإِضْجَابَ كُلِّ ذِي رَأْيٍ بِرَأْيِهِ

فَعَلَيْكَ بِتَقِيَّتِكَ وَدَعْ عَنْكَ الْعَوَامَ فَإِنَّ مِنْ وَرَائِكُمْ أَيَّامَ الضَّرِيرِ

الضَّرِيرُ فِيهِ مِثْلُ قَبِيضٍ عَلَى الْمَجْمَرِ لِلْعَامِلِ فِيهِمْ مِثْلُ أَجْرِ خَمْسِينَ رَجُلًا

يَعْمَلُونَ مِثْلَ عَمَلِهِ وَذَاتَنِي غَيْرُهُ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَجْرُ خَمْسِينَ مِنْهُمْ

قَالَ أَجْرُ خَمْسِينَ مِنْكُمْ

4341 - Ebû Ümeyye eş-Şabânî radiyallahu anh'dan; Ebû Sa'lebe el-Huşenî'ye: Ey Sa'lebe, şu Maide sûresinin “Size nefsinizi korumak gerek” mealindeki 105. ayeti hakkında ne dersin diye sordum. Sa'lebe, vallahi sen bu konuda haberdar birisinden sordun, çünkü bu ayetin mealini ben de Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sormuştum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Marufa uyun, kötülükten men edin. Hatta itaat edilen cimrilik, uyulan arzu, din işlerine tercih edilen dünya, her rey sahibinin kendi reyini beğenmesini gördüğünde sana kendi nefsini koruman gerek, insanların avâmını bırak, sizin arkanızda sabır günleri var, o günlerde sabretmek, kor avuçlamak kadar zordur. Onlar arasında amel yapana, onun gibi amel eden elli kişinin sevabı vardır.” Abdullah bin Mübarek dedi ki: Utbe'den başkaları bana şunu ziyade ettiler.

“Ya Rasûlallah, onlara elli kişi sevabı mı var” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Sizden elli kişinin amelinin karşılığı var” buyurdu.

٤٣٤٢ - حَدَّثَنَا الْقَعْنَبِيُّ أَنَّ عَبْدَ الْعَزِيزِ بْنَ أَبِي حَازِمٍ حَدَّثَهُمْ عَنْ

أَبِيهِ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عَمْرِو عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْمَاصِي أَنَّ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: كُتِبَ بِكُمْ وَبِزَمَانٍ أَوْ يَوْمِكَ أَنْ

يَأْتِي زَمَانٌ يُعْرَبِلُ النَّاسَ فِيهِ حُرَّةٌ تَبْقَى خِفَّةٌ مِنَ النَّاسِ قَدْ تَرَجَّحَتْ

عُهُودُهُمْ وَأَمَانَاتُهُمْ وَاخْتَلَفُوا فَكَانُوا هَكَذَا وَهَكَذَا وَشَبَّكَ بَيْنَ أَصَابِعِهِ فَقَالُوا

وَكَيْفَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ تَأْخُذُونَ مَا تَعْرِفُونَ وَتَذَرُونَ مَا تُنْكِرُونَ

وَتَقْبَلُونَ عَلَى أَمْرِ خَاصَّتِكُمْ وَتَذَرُونَ أَمْرَ عَامِيَّتِكُمْ

4342 - Abdullah bin Amr bin Âs radiyallahu anh'dan rivâyetle:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizinle zamanın durumu nasıl olacak? Veya yakında bir zaman gelecek insanlar arada kalburlanırcasına ayıklanacak (iyiler gidecek) reziller kalacak, sözleri ve

emanetler karıştırılmış olacak, ihtilaf edilecek, şöyle birbirlerine girecekler” buyurup parmaklarını birbirine kenetledi. Dediler ki: Bize ne yapmamızı tavsiye edersiniz ey Allah’ın Rasûlü?

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Maruf olanı alırsınız, münker olanı terk edersiniz. Kendinize ait işlere yönelir, umuma ait işleri terk edersiniz” buyurdu.^[92]

٤٣٤٣- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَامِسِ قَالَ بَيْنَمَا نَحْنُ حَوْلَ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ ذَكَرَ الْفِتْنَةَ فَقَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ النَّاسَ

فَدَمَرَجَتْ غُهُودُهُمْ وَخَفَّتْ أَمَانَتُهُمْ وَكَانُوا هَكَذَا وَهَكَذَا بَيْنَ أَصَابِعِهِ

قَالَ فَقُنْتُ إِلَيْهِ فَقُلْتُ كَيْفَ أَفْعَلُ عِنْدَ ذَلِكَ جَعَلَنِي اللَّهُ فِدَاكَ قَالَ إِنْ لَمْ

يَبْتَغِ وَأَمْلِكْ عَلَيْكَ إِبْسَانَكَ وَخُذْ بِمَا تَعْرِفُ وَدَعْ مَا تُكْذِرُ وَعَلَيْكَ بِأَمْرِ

خَاصَةٍ نَفِيكَ وَدَعْ عَنكَ أَمْرَ الْعَامَةِ

4343 - Abdullah bin Amr bin Âs radiyallahu anh’dan:

Biz bir zaman Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında bulunuyorduk. Fitneden bahsetti ve şöyle dedi: “İnsanlar verdikleri sözleri karıştırdıklarını, emanetlerini hafife aldıklarını ve şöyle oldukları vakit” buyurup parmaklarını birbirine kenetledi. Abdullah dedi ki: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzurunda ayağa kalktım ve “Allah beni sana feda kılsın, o zamana yetişirsem ben ne yapayım” dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Evinde otur dilini tut, maruf olanı al, münker olanı bırak, kendine ait işe bak, ammeye ait işleri terk et” buyurdu.^[93]

٤٣٤٤- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَفْضَلُ الْجِهَادِ كَلِمَةُ عَذْلٍ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ أَوْ أَمِيرٍ جَائِرٍ

4344 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cihadın en efdali, zalim sultanın veya zâlim emirin yanında adaleti söylemektir.”

٤٣٤٥- عَنْ الْمُرْسِ بْنِ عَجِيزَةَ الْكِنْدِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا غَلَبَ الْخَطِيئَةُ فِي الْأَرْضِ كَانَ مَنْ شَهِدَهَا فَكَّرَهَا

وَقَالَ مَرَّةً أُتِكُمْهَا كَانَ كَمَنْ غَابَ عَنْهَا وَمَنْ غَابَ عَنْهَا فَرَّجَهَا كَانَ

كَمَنْ شَهِدَهَا

4345 - Urs (bin Amire el-Kindî'den): Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in: "Yeryüzünde günah işlendiği vakit ona şahit olup, onu hoş görmezse bir defasında onu münkerden kabul ederse demiştir. Orada bulunmayan kimse gibidir. Orada bulunmadığı halde ona razı olan kimse ise, ona şahit olan kimse gibidir" buyurduğu rivâyet edilmiştir.

٤٣٤٦- عَنْ عَبْدِ بْنِ عَبْدِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ

قَالَ: مَنْ شَهِدَهَا فَكَّرَهَا كَانَ كَمَنْ غَابَ عَنْهَا

4346 - Adiy bin Adiy'den Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir önce geçen hadisin benzeri rivâyet edildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Kim bir kötülüğe şahit olur onu kerih görürse, o hatanın işlenmesinde bulunmayan kimse gibidir."

İZAH

İnsan elinde olmayarak İslam'a uygun olmayan bir olayın çıktığı yerde bulunabilir. Olayı tasvip etmez ve kınarsa olay yerinde bulunmuş olmaktan dolayı günaha girmez. Sanki orada bulunmamış gibi olur.

٤٣٤٧- عَنْ أَبِي الْيَحْيَى قَالَ: أَخْبَرَنِي مَنْ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: وَ قَالَ مُلَيَّمَانُ خَلَّتَنِي رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَنْ يَهْلِكَ

النَّاسُ حَتَّى يَغْلِبُوا أَوْ يُغْلِبُوا مِنْ أَنْفُسِهِمْ

4347 - Ebû'l-Bahterî'den rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den duyan birisi bana haber verdi demiş. Süleyman bin

Harb ise bana Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabından birisi haber verdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu, demiştir:

“İnsanların günahı çoğalınca veya günahları yüzünden kendi nefislerinden özü giderir olmadıkça helak olmazlar.”

İZAH

Ya'ziru: Günahları çoğalmadıkça.

Yüzûru: Özü izale edip, giderir olmadıkça demektir.

Kıyamet yaklaştığı vakit insanlar haddi aşacak şekilde günah işleyecekler ki, kendilerini kendileri suçlu sayacaklar, cezaları için mazeret beyan edemeyecekler. Kendi nefisleri tarafından kendilerini suçlayıp sen bu cezaya hak kazandın. Özür dileyecek tarafın kalmadı diyecekler. İşte o zaman azaba çarpılacaklar.

18 - KIYAMETİN KOPMASI

٤٣٤٨ - أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ قَالَ: صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ لَيْلَةٍ صَلَاةَ الْجُمُعَةِ فِي آخِرِ حَيَاتِهِ فَلَمَّا سَلَّمَ قَامَ فَقَالَ

أَرَأَيْتُمْ قِيلَتْكُمْ هَلْوَ فَإِنْ هَلَى رَأَيْتُمْ مِائَةَ سَنَةٍ مِنْهَا لَا يَبْقَى مِنْهُ هُوَ

عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ أَخَذَ

نَالَ ابْنُ عُمَرَ فَوَجَّهَ النَّاسَ فِي مَقَالَةٍ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ تِلْكَ فِيمَا يَتَخَذُونَ مِنْ هَلْوَ الْأَخَادِيثِ عَنْ مِائَةِ سَنَةٍ وَإِنَّمَا قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَبْقَى مِنْهُ هُوَ الْيَوْمَ عَلَى ظَهْرِ

الْأَرْضِ يُرِيدُ بِأَنْ يَنْحَرِمَ ذَلِكَ الْقَرْنُ

4348 - Abdullah bin Ömer radıyallahu anh şöyle dedi:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, hayatının son günlerinde bir gece bize yatsı namazını kıldırmıştı. Selam verdiği vakit ayağa kalktı ve şöyle dedi: “Yüz sene sonunda (şu anda) toprak üzerinde bulunan insanlardan hiç biri hayatta kalmaz.”

İbn-i Ömer şöyle dedi:

İnsanlar Rasûlullah’ın bu sözünü anlamakta hata ettiler. Hâlbuki Hazreti Peygamber; Bugün yeryüzünde olanlardan hiç kimse kalmayacaktır, buyurmuş bu sözüyle bu asrın sona ereceğini haber vermek istemiştir. [94]

İZAH

Ashab-ı kiram, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz’in yüz sene sonra şu andaki insanlardan, yeryüzünde kimse kalmayacak, hadisini yüz sene sonra herkes ölecek, yeryüzü boş kalacak diye anlamışlardır. Abdullah bin Ömer ise Peygamber Efendimiz’in bu hadisinin asıl anlamının şu anda mevcut insanlardan kimse kalmayacak. Çünkü yüz sene bir Asrın bitimidir, demek istediğini açıklamıştır.

٤٣٤٩- عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْخَضَنِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَنْ يَنْجِزَ اللَّهُ هَذِهِ الْأُمَّةَ مِنْ يَضِفُ يَوْمَ

4349 - Ebû Sa’lebe el-Huşenî radiyallahu anh’dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah (c.c) bu ümmeti (mahşerde hesap için) yarım günden daha çok aciz bırakmaz.”

٤٣٥٠- عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ إِنِّي لَا أَرَجُو أَنْ لَا تُعْجِزَ أُمَّتِي عِنْدَ رَبِّهَا أَنْ يُؤَخَّرَهُمْ يَضِفُ يَوْمَ

قِيلَ لِسَعْدٍ وَكُنْتُمْ يَضِفُ ذَلِكَ الْيَوْمَ قَالَ خَشِسَ يَوْمَئِذٍ

4350 - Sa’d İbn-i Ebû Vakkas radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Benim ümmetim’in Rabbinin indinde yarım gün tehir edilmeyip aciz bırakılmayacağını ümit

ederim.” Hazreti Sa’d’e: O günün yarısı ne kadar zamandır denildi. (Dünya günleri ile) beş yüz senedir, cevabını verdi.

İZAH

Allah hiç kimseyi, o gün hesapta çok tutmasın. Çünkü o zaman hesapta tutulmak, ateşten daha acıdır. Ahiretin bir günü dünyanın bin senesidir. Ahiretin yarım günü beş yüz senelik bir zamandır. O günün sıkıntısı çok olacağından bir günü bin sene gibi tesir edecek, yarım günlük bekleyiş beş yüz sene geçmiş gibi sıkıntılı olacaktır.

[69] İbn-i Mâce, Kitâbu Fiten, N. 4089

[70] Tirmizî, Kitâbu Fiten, N. 2239; İbn-i Mâce, Kitâbu Fiten, N. 4092

[71] Neseî, Kitâbu Cihad, N. 3178

[72] Müslim, Kitâbu Fiten, N. 2912; Neseî, Kitâbu Cihad, N. 3179

[73] Buhârî, Kitâbu Cihâd, Bâbu Kıtali’t-Türk, N. 4/52; Kitabu Menâkıb, Bâbu Alametünnübüvveti fil İslâm, N. 4/238; Müslim, Kitâbu Fiten, Bâbu latekumussâatü, N. 1912; İbn-i Mâce, Kitabu Fiten, Bâbu’t-türk, N. 4096; Tirmizî, Kitâbu Fiten, Bâbukıtâli türk, N. 2216

[74] Buhârî, K. Hac, N. 2/182; Müslim, K. Fiten, N. 2909; Neseî, K. Hac, N. 2907

[75] Müslim, K. Fiten, Bâbu Hurûcu Deccâli, N. 2941; İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbu tuluuş-şemsi min mağribihe, N. 4069

[76] Müslim, Kitâbu Fiten, Bâbul ayat elleti tekünü kables-sati, N. 2901; Tirmizî, Kitâbu Fiten, Bâbul fil hasfî, N. 2184; İbn-i Mâce, Kitâbu Fiten, Bâbu eşratis-saati, N. 4041

[77] Müslim, K. İman, N. 4068

[78] Buhârî, K. Fiten, N. 9/73; Müslim, K. Fiten, N. 2894; Tirmizî, K. Bisıfatil Cenneti, Bâbu yûşikü en yahsura Furatü an zehebin, N. 2572; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4045

[79] Müslim, K. Fiten, N. 31; Tirmizî, K. Fi sıfatıl Cenneti, N. 2573; Buhârî, K. Fiten, Bâbu Hurucun-nar, N. 9/73

[80] Buhârî, K. Fiten, Bâbu zikrid-Deccali, N. 9/75; Müslim, K. Fiten, Bâbu zikrid-Deccali, N. 2934

[81] Buhârî, Müslim ve Tirmizî'de Kitâbu Fiten, Bâbu zikrid-Deccal ve Bâbu alameti Deccal'da tahrir ettiler.

[82] Müslim, K. Fiten, Bâbu zikrid-Deccal, N. 102

[83] Müslim, K. Fiten, Bâbu zikrid-Deccal, N. 2137; Tirmizî, K. Fiten, Bâbu fi fitneti Deccali, N. 2241; İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbu fitneti'd-Deccali, N. 4075

[84] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4077

[85] Müslim, K. Salâtil müsafirin, N. 809; Tirmizî, K. Sevâbil Kur'âni. N. 2888

[86] Müslim, K. Fiten, Bâbu kısaatı Cessaseti, N. 2942

[87] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4074; Tirmizî, K. Fiten, N. 2254

[88] Buhârî, Kitabu İ'tisam; Müslim, Kitabu Fiten, N. 2929

[89] Tirmizî, K. Tefsiri sureti Maide, N. 3050; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4006

[90] Tirmizî, K. Tefsiril Kur'ani, N. 3059; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4005

[91] Müslim, K. İman, N. 49; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4013; Tirmizî, K. Fiten, N. 2173; Neseî, K. İman, N. 5011

[92] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3957

[93] Tirmizî, K. Fiten, N. 2175

[94] Buhârî, K. İlim, Babus Semure fil ilm, N. 1/40; Müslim, K. Fedaili's-Sahabe, Babu la teti Mietü senetin, N. 2537; Tirmizî, K. Fiten, Babu la teti Mietü Senetin, N. 2252

[69] İbn-i Mâce, Kitâbu Fiten, N. 4089

[70] Tirmizî, Kitâbu Fiten, N. 2239; İbn-i Mâce, Kitâbu Fiten, N. 4092

[71] Neseî, Kitâbu Cihad, N. 3178

[72] Müslim, Kitâbu Fiten, N. 2912; Neseî, Kitâbu Cihad, N. 3179

[73] Buhârî, Kitâbu Cihâd, Bâbu Kıtali't-Türk, N. 4/52; Kitabu Menâkıb, Bâbu Alametünnübüvveti fil İslâm, N. 4/238; Müslim, Kitâbu Fiten, Bâbu latekumussâatü, N. 1912; İbn-i Mâce, Kitabu Fiten, Bâbu't-türk, N. 4096; Tirmizî, Kitâbu Fiten, Bâbukıtâli türk, N. 2216

[74] Buhârî, K. Hac, N. 2/182; Müslim, K. Fiten, N. 2909; Neseî, K. Hac, N. 2907

[75] Müslim, K. Fiten, Bâbu Hurûcu Deccâli, N. 2941; İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbu tuluuş-şemsi min mağribihe, N. 4069

[76] Müslim, Kitâbu Fiten, Bâbul ayat elleti tekünü kables-sati, N. 2901; Tirmizî, Kitâbu Fiten, Bâbul fil hasfî, N. 2184; İbn-i Mâce, Kitâbu Fiten, Bâbu eşratıs-saati, N. 4041

[77] Müslim, K. İman, N. 4068

[78] Buhârî, K. Fiten, N. 9/73; Müslim, K. Fiten, N. 2894; Tirmizî, K. Bisıfatıl Cenneti, Bâbu yûşikü en yahsura Furatü an zehebin, N. 2572; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4045

[79] Müslim, K. Fiten, N. 31; Tirmizî, K. Fi sıfatıl Cenneti, N. 2573; Buhârî, K. Fiten, Bâbu Hurucun-nar, N. 9/73

[80] Buhârî, K. Fiten, Bâbu zikrid-Deccali, N. 9/75; Müslim, K. Fiten, Bâbu zikrid-Deccali, N. 2934

[81] Buhârî, Müslim ve Tirmizî’de Kitâbu Fiten, Bâbu zikrid-Deccal ve Bâbu alameti Deccal’da tahrir ettiler.

[82] Müslim, K. Fiten, Bâbu zikrid-Deccal, N. 102

[83] Müslim, K. Fiten, Bâbu zikrid-Deccal, N. 2137; Tirmizî, K. Fiten, Bâbu fî fitneti Deccali, N. 2241; İbn-i Mâce, K. Fiten, Bâbu fitneti’d-Deccali, N. 4075

[84] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4077

[85] Müslim, K. Salâtil müsafirin, N. 809; Tirmizî, K. Sevâbil Kur’âni. N. 2888

[86] Müslim, K. Fiten, Bâbu kısaatı Cessaseti, N. 2942

[87] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4074; Tirmizî, K. Fiten, N. 2254

[88] Buhârî, Kitabu İ’tisam; Müslim, Kitabu Fiten, N. 2929

[89] Tirmizî, K. Tefsiri sureti Maide, N. 3050; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4006

[90] Tirmizî, K. Tefsiril Kur’ani, N. 3059; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4005

[91] Müslim, K. İman, N. 49; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4013; Tirmizî, K. Fiten, N. 2173; Neseî, K. İman, N. 5011

[92] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3957

[93] Tirmizî, K. Fiten, N. 2175

[94] Buhârî, K. İlim, Babus Semure fil ilm, N. 1/40; Müslim, K. Fedaili’s-Sahabe, Babu la teti Mietü senetin, N. 2537; Tirmizî, K. Fiten, Babu la teti Mietü Senetin, N. 2252

“Siz Rumlarla birbirinizden tam emin olacağınız bir anlaşma yapacaksınız, siz ve Rumlar aynı safta gerinizdeki bir düşmana karşı beraberce savaşıacaksınız. Yardım olunacaksınız, ganimet malları elde edeceksiniz,

korktuğunuzdan emin olacaksınız, sonra dönüp tepecikleri olan bir otlakta konaklayacaksınız. Rumlardan bir kimse Haçı kaldırarak, (bugün düşmana bu haç) galip geldi, diyecek. Müslümanlardan bir zat ona kızarak Haçı kırarak, işte orada Rumlar gadirlik ederek anlaşmayı bozacak, bunun üzerine Rumlar (Müslümanlarla savaş etmek üzere) toplanacaklar.”^[69]

4295 - Muaz bin Cebel radiyallahu anh’dan; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Büyük harb, İstanbul’un fethi, Deccal’ın çıkması yedi ay içinde olacaktır.”^[70]

“Habeşliler size dokunmadıkca siz de onlara dokunmayın, Türkler sizi terk edip dokunmadıkça siz de onları terk edin, dokunmayın.”^[71]

4303 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müslümanlar yüzleri üstü kat kat deri ile kaplanmış kalkan gibi (yumru) kıldan elbise giyinen Türk (denen) kavimle savaş edene kadar kıyamet kopmaz.”^[72]

4304 - İbn-i Serh’in anlattığına göre Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Sizler nalinleri (ayakkabıları) kıldan olan bir kavimle savaş etmedikçe kıyamet kopmaz. Siz gözleri küçük, burunları kalın ve kısa yüzleri (üstü) deriyle kaplı kalkana benzeyen bir kavim ile savaş etmedikçe kıyamet kopmaz.”^[73]

Kıyamete yakın, Kâ’be’yi bacakları çok ince bir Habeşli harap edip içindeki hazineyi çıkaracaktır.^[74]

Zannıma göre bu iki alâmetten ilk önce çıkacak olan güneşin batıdan doğmasıdır.^[75]

4311 - Huzeyfe bin Useyd el-Gıfârî radiyallahu anh’dan: Biz Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem’in odasının gölgesinde oturmuş konuşuyorduk. Kıyametten bahsettik. Seslerimiz yükseldi. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Önce on alâmet olmadan kıyamet olmaz, veya kopmaz, güneşin batıdan doğması, Dabbetül Arz’ın çıkması, Yecüc ve Mecüc’ün çıkması, Deccal’ın çıkması, Meryem oğlu İsa’nın çıkması, dumanın çıkması, biri batıda biri doğudan, biri de Arap Yarımadasında

olmak üzere üç yer batması, bu alâmetlerin en sonu Aden'den çıkacak bir ateştir. İnsanları mahşere sevkedecek.”^[76]

Güneş batıdan doğuncaya ve ruh boğaza gelinceye kadar tevbe kapıları kapanmayacak ama güneş batıdan doğduğu ve ruh tam boğaza geldiği andan itibaren Tевbe kapıları kapanacak. Ondan sonra ne tevbe ne de iman fayda vermez.^[77]

4313 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Fırat Nehrinin altın bir defineyi açığa çıkarması yakındır, kim buna hazır bulunursa ondan bir şey almasın.”^[78]

4314 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den bir önce geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Şu kadar ki bu rivâyette “Fırat nehri bir altın dağını açığa çıkarır” dedi.^[79]

– Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'in böyle söylediğini ben de işittim.^[80]

“Ne kadar peygamber gönderilmiş ise hepsi de ümmetini kör ve yalancı Deccal'dan korkuttular. Dikkat Deccal kördür, gerçekten Rabbiniz kör değildir, gerçek Deccal'ın iki gözü arasında bu kâfirdir yazılır.”^[81]

4318 - Bir önce geçen şu hadis Enes bin Malik'ten rivâyet olundu. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem: “Deccal'ın alnındaki bu kâfirdir cümlesini bütün Müslümanlar okur” buyurdu.^[82]

Sonra Hazreti İsa Şam'ın doğusuna beyaz minareye inecek. Deccal'a Lût kapısında yetişip onu öldürecektir.^[83]

4322 - Ebû Ümâme radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Önceki hadisle aynı manâda namazların (takdir edilerek) kılınacağını zikretti.^[84]

Ebû Dâvud dedi ki: Hişam ed-Destüvâi de Katâde'den aynen böyle rivâyet etmiştir. Hişam, kim Kehf sûresinin sonlarından on âyet ezberlerse demiştir. Şu'be ise Katâde'den rivâyetinde Kehf sûresinin âhirinden demiştir.^[85]

Fatıma binti Kays bunu Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem'den ezberledim, dedi. Râvî hadisi sevketti.^[86]

4327 - Âmir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, bana Kays kızı Fatıma şöyle haber verdi, demiştir. Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem, öğle namazını kıldı, sonra minbere çıktı. Halbuki Rasûlullah sallallahü aleyhi ve sellem bundan önce geçen hadiste bahsedilen Cessâse kıssasını zikretti.^[87]

4331 - Muhammed bin Münkedir radiyallahu anh'dan, Câbir bin Abdullah'ı İbn-i Said'in Deccal olduğuna yemin ederken gördüm. Ben Câbir'e bu konuda (nasıl) yemin ediyorsun, dedim. Câbir: Ben İbn-i Said'in Deccal olduğuna Hazreti Ömer'in Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda yemin ettiğine şahit oldum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem böyle değildir diye inkâr etmedi.^[88]

4336 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İsrail oğullarında ilk ahdi bozma şöyle oldu: Bir kimse başka bir kimseye günah işlerken rast gelirdi. Ve ona ey adam Allah'tan kork, işlediğin günahı bırak. Bu sana helal değil derdi. Sonra ertesi gün yine aynı şahsa rast gelir fakat çünkü yaptığı onunla beraber yemesine içmesine ve oturmasına engel olmazdı. Bunu işleyince Allah bazısının kalbini diğer bazısının kalb (ve fikriyatına) karıştırdı. Sonra Hazreti Peygamber: "İsrail oğullarından küfredenler Dâvud ve Meryem oğlu İsa'nın dili üzerine lânet olundular" mealindeki Maide sûresi 78. ayetini "fasıkun"a kadar okudu. Sonra şöyle buyurdu: "Allah'a yemin ederim ki ya marufla emredersiniz, münkerle nehyedersiniz ve zalimin elinden tutar, onu hakka sevk edersiniz. Ona sadece hakkı uygulamaya zorlarsınız (ya da sizin de kalplerinizi birbirine karıştırır.)"^[89]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi Halid'in dediği şekilde Ebû Üsâme ve bir cemaat rivâyet etti. Şu'be şöyle dedi: "Hangi bir kavim ki sayıları işleyenlerden çok olduğu halde aralarında günah işlenir de ses çıkarmazlar, men etmezlerse..." dedi.^[90]

4340 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir: "Kim bir münkeri

gördüğünde onu eliyle değıştirmeğē gücü yeterse, eliyle değıştirsın.” Râvî Hennad, hadisin geri kısmını kesti. İbn-i Âlâ devamını anlattı. “Eğē eliyle gücü yetmezse diliyle men etsin. Eğē diliyle gücü yetmezse kalbi ile (buğz etsin) bu ise imanın en zayıfıdır.”^[91]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Maruf olanı alırsınız, münker olanı terk edersiniz. Kendinize ait işlere yönelir, umuma ait işleri terk edersiniz” buyurdu.^[92]

Biz bir zaman Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında bulunuyorduk. Fitneden bahsetti ve şöyle dedi: “İnsanlar verdikleri sözleri karıştırdıklarını, emanetlerini hafife aldıklarını ve şöyle oldukları vakit” buyurup parmaklarını birbirine kenetledi. Abdullah dedi ki: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in huzurunda ayağā kalktım ve “Allah beni sana feda kılsın, o zamana yetişirsem ben ne yapayım” dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Evinde otur dilini tut, maruf olanı al, münker olanı bırak, kendine ait işe bak, ammeye ait işleri terk et” buyurdu.^[93]

İnsanlar Rasûlullah’ın bu sözünü anlamakta hata ettiler. Hâlbuki Hazreti Peygamber; Bugün yeryüzünde olanlardan hiç kimse kalmayacaktır, buyurmuş bu sözüyle bu asrın sona ereceğini haber vermek istemiştir.^[94]

٣٢- كِتَابُ الْحُدُودِ HADLER KİTABI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کتاب الحدود

1 - DİNDEN ÇIKAN (MÜRTEDE) KİŞİ HAKKINDAKİ HÜKÜM

۴۳۵۱- عَنْ عِكْرِمَةَ أَنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ أَخَذَ ثَلَاثَ إِزْدُشُوا عَنْ

الْإِسْلَامِ فَبَلَغَ ذَلِكَ ابْنَ عَبَّاسٍ فَقَالَ: لَمْ أَكُنْ لِأُخْرِقَهُمْ بِالنَّارِ إِنْ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا تُعَذِّبُوا بِعَذَابِ اللَّهِ وَتَكُنْتُمْ قَائِلَهُمْ

يَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ فَبَلَغَ ذَلِكَ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ

وَرِجَ ابْنِ عَبَّاسٍ

4351 - İkrime radiyallahu anh'dan:

Ali radiyallahu anh, İslam'dan dönen bir takım insanları yaktırmıştı. Bu olay İbn-i Abbas'a ulaştığında İbn-i Abbas şöyle dedi: Ben olsam onları ateşte yakmazdım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sözü üzerine ben onları öldürürdüm. Çünkü Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Kim dinini değiştirirse onu öldürünüz" buyurdu, dedi. İbn-i Abbas'ın bu sözü Hazreti Ali'ye ulaşınca şöyle dedi: İbn-i Abbas'ın (annesine) rahmet olsun.

[95]

İZAH

Mürted olan erkek öldürülür. İrtidat eden kadın ise Hanefilerce öldürülmez. Tövbe edene kadar hapsedilir. Diğer üç mezhebe göre irtidat eden kadın da öldürülür. Üç Mezhep imamının delili bu hadis-i şeriftir.

۴۳۵۲- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَجُزُّ دَمُ رَجُلٍ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا

يَأْخُذَ ثَلَاثَ الثُّبُتِ الزَّانِي وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمَفَارِقُ

لِلْجَمَاعَةِ

4352 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Allah’tan başka ilah olmadığına ve benim Allah’ın Rasûlü olduğuma şahitlik eden bir kimsenin şu üç şey dışında kanı helal olmaz.

1 - Dul olduğu halde zinâ edenin,

2 - Başkasını öldürenin,

3 - Dinini terk edip cemaatten ayrılanın.”^[96]

٤٣٥٢- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجُزُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ

مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا يَأْخُذَ ثَلَاثَ رَجُلٍ زَنَى بَعْدَ إِخْصَانٍ فَإِنَّهُ

يُرْجَمُ وَرَجُلٌ خَرَجَ مُعَارِبًا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّهُ يُقْتَلُ أَوْ يَضْلُبُ أَوْ يَقْتُلُ

مِنْ الْأَرْضِ أَوْ يَقْتُلُ نَفْسًا فَيُقْتَلُ بِهَا

4353 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in Allah’ın Rasûlü olduğuna şahitlik eden kimsenin şu üç şeyin dışında kanı (öldürülmesi) helal değildir.

Evlenip muhsan olduktan sonra zinâ eden adam, o recmedilir.

Allah’a ve Rasûlüne karşı savaşa çıkan adam: O, öldürülür veya asılır yahut ülkeden sürgün edilir.

Bir insanı öldüren; o da öldürdüğü kişiye karşılık öldürülür.”^[97]

٤٣٥٤- حَدَّثَنَا أَبُو بَرْدَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو مُوسَى أَقْبَلْتُ إِلَى النَّبِيِّ

عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعِيَ رَجُلَانِ مِنَ الْأَنْصَارِ بَيْنَ أَخَذَهُمَا عَنْ
يَمِينِي وَالْأُخَرَ عَنْ يَسَارِي فَكَلَّمَهُمَا سَأَلَ الْعَمَلُ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ سَأَلَتْ فَقَالَ مَا تَقُولُ يَا أَبَا مُوسَى أَوْ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنُ قَيْسٍ قُلْتُ
وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا أَطْلَعَانِي عَلَى مَا فِي أَنْفُسِهِمَا وَمَا شَعَرْتُ أَنَّهُمَا
يَعْلَمَانِ الْعَمَلَ وَكَأَنِّي أَتَعَلَّوْا إِلَى سِوَايَ نَحْتُ شَفِيقِي قُلْتُ قَالَ لَنْ
نُسْتَعْمِلَ أَوْ لَا نُسْتَعْمِلَ عَلَى عَمَلِنَا مِنْ أَرَادَهُ وَلَكِنْ إِذْغَبَ أَنْتَ يَا أَبَا
مُوسَى أَوْ يَا عَبْدَ اللَّهِ بْنُ قَيْسٍ نَجْعَةً عَلَى الْيَمَنِ ثُمَّ أَتْبَعَهُ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ
قَالَ فَلَمَّا قَدِمَ عَلَيْهِ مُعَاذُ قَالَ انْزِلْ وَأَلْقِ لَهُ وَصَادَةً وَإِذَا رَجُلٌ جَنَفَهُ
مُوقِفٌ قَالَ: مَا هَذَا؟ قَالَ: هَذَا كَانَ يَهُودِيًّا فَأَسْلَمَ ثُمَّ رَاجَعَ دِينَهُ دِينَ
السُّورِ قَالَ: لَا أَجْلِسُ حَتَّى يَهْتَمَّ قَضَاءُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ قَالَ أَجْلِسْ نَعَمْ
قَالَ لَا أَجْلِسُ حَتَّى يَهْتَمَّ قَضَاءُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ ثَلَاثَ عَرَابٍ فَأَمَرَ بِهِ فَتُفِلَ
ثُمَّ تَدَاكَرَا قِيَامَ اللَّيْلِ فَقَالَ أَخَذَهُمَا مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ أَمَا أَنَا فَأَتَانَا وَأَقْرَبُ أَوْ
أَقْرَبُ وَأَنَا وَأَرْجُو فِي نَوْمَتِي مَا أَرْجُو فِي قَوْمَتِي

4354 - Ebû Bürde radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Ebû Mûsâ bana şöyle dedi, demiştir:

Yanımda Eş'arîler'den iki kişi ile Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim. Bunlardan biri sağımda, öbürü solumda idiler. Her ikisi de iş istediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, sükût ediyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana, "Sen ne diyorsun ey Ebû Mûsâ" dedi. Veya ey Abdullah bin Kays dedi. Ben de seni Hak ile gönderen Allah'a yemin ederim ki (iş isteyecekleri hakkında) içlerinde olana beni muttali kılmamışlardı. Ve ben onların iş isteyeceklerini bilmiyordum dedim. Ben şu anda dudağına kısırdığı misvakını görüyor gibiyim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Biz işimize elbette onu isteyen görevlendirmeyiz, yalnız ey Ebû Mûsâ, sen git veya ey Abdullah bin Kays git” buyurdu. Onu Yemen’e gönderdi. Sonra onun arkasından Muaz bin Cebel’i gönderdi. Muaz ona geldiği vakit: Ebû Mûsâ Muaz’a bineğinden in (buyur) dedi ve bir yastık koydu. Muaz bir de ne görsün, Ebû Mûsâ’nın yanında elleri ayakları bağlı birisi var. Muaz:

– Bu kimdir,dedi. Ebû Mûsâ:

– Bu bir Yahudi idi. Müslüman oldu. Sonra İslam dininden önceki dini olan kötü Yahudiliğe döndü dedi. Muaz:

– O öldürülmedikçe oturmam. Bu Allah’ın ve Rasûlünün hükmüdür, dedi. Ebû Mûsâ otur, evet hüküm öyledir dedi. Muaz üç defa öldürülmesini tekrar etti. Yahudi öldürüldü. Sonra (bu iki sahabi) gece namazının sevabını müzakere ettiler. İkiden biri olan Muaz bin Cebel şöyle dedi: Ben gecenin bir kısmını uyur, bir kısmını ibadetle geçiririm. Veya bir kısmını ibadetle geçirir, bir kısmını uyurdum. Uyku ile geçirdiğim saatlerden (işe kuvvet kazanacağım için) ibadetle geçirdiğim saatlerin ecrini ümit ederim dedi. [98]

İZAH

Bir Müslüman, kâfir olursa imana dönmediği takdirde öldürülür. Bir gayri Müslim Müslüman olur, sonra kâfir olursa tövbe etmesi için hapsedilir. Üç gün tövbe teklif edilir. Tövbe ederse ne âlâ, tevbe etmezse öldürülür. Ebû Mûsâ, mürtedin bağlanmasını tevbe eder ümidi ile yapmıştı. Muaz hazretleri ise tevbe müddeti beklemeye fırsat bırakmadan öldürme içtihadında bulunmuştur. Geceleri nafile ibadette bulunan kimsenin istirahat için uyuması da nafile ibadet gibi sevaba sebep olur.

٤٣٥٥- عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَدِمَ عَلَيَّ مُعَاذٌ وَأَنَا بِالْيَمَنِ وَرَجُلٌ

كَانَ يَهُودِيًّا فَأَسْلَمَ فَأَزَلُّهُ عَنْ الْإِسْلَامِ فَلَمَّا قَدِمَ مُعَاذٌ قَالَ لَا أَتْرُكُ عَنْ

دَائِمِي حَتَّى يُقْتَلَ فَفُتِلَ قَالَ أَخْلَعُهَا وَكَانَ قَدْ اسْتَيْبَ قَبْلَ ذَلِكَ

4355 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh’dan:

Ben Yemen’de iken Muaz bin Cebel (Vali tayin edilmiş olarak) benim yanıma geldi. Benim yanımda önce İslam’a girip sonra dininden dönen bir Yahudi vardı. Hazreti Muaz gelince şöyle dedi. Bu Mürted öldürülmedikçe ben bineğimden inmem. Muaz’ın ısrarı üzerine Yahudi öldürüldü.

Râvi, Yahya ve Büreyde’den birisi şöyle dedi: Bu mürted öldürülmeden önce tevbye davet edilmiş idi.

٤٣٥٦- عَنْ أَبِي بُرْدَةَ بِهَذِهِ الْقِصَّةِ قَالَ: فَأَتَى أَبُو مُوسَى بِرَجُلٍ قَدْ

إِذْنًا عَنِ الْإِسْلَامِ فَدَعَا عَشْرِينَ لَيْلَةً أَوْ ثَمَانِينَ بِهَا فَجَاءَ مُعَاذًا فَدَعَا

فَأَتَى فَضْرَبَ غُنْفَةً

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَرَوَاهُ عَبْدُ الْمَلِكِ بْنُ عُمَيْرٍ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ لَمْ يَذْكُرْ

الِاسْتِثَابَةَ وَرَوَاهُ ابْنُ فَضَالٍ عَنِ الثَّيَالِغِيِّ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ

أَبِيهِ عَنْ أَبِي مُوسَى لَمْ يَذْكُرْ فِيهِ الْإِسْتِثَابَةَ

4356 - Ebû Bürde radiyallahu anh’dan, geçen şu kıssa rivâyet olundu da şöyle dedi: İslam’dan dönen birisi Ebû Mûsâ’ya getirilmişti. Yirmi gece veya ona yakın müddet onu huzuruna çağırdı (İslam’a dönmesini istedi.) Bunun üzerine Muaz da (Vali olarak Yemen’e) geldi. Mürdeti İslam’a çağırdı. Mürted İslam’a dönmekten kaçındı. Muaz da boynunu vurdurdu.

Ebû Dâvud şöyle dedi:

Bu hadisi Ebû Bürde’den naklen Abdulmelik bin Umeyr rivâyet etti. Tevbeye çağrılmayı zikretmedi. Aynı hadisi Şeybânî ile Said bin Ebû Bürde’nin babasından Ebû Mûsâ’dan naklen İbn-i Fudayl nakletti. Burada tevbye daveti zikretmedi.

٤٣٥٧- حَدَّثَنَا الْمَسْعُودِيُّ عَنْ الْقَاسِمِ بِهَذِهِ الْقِصَّةِ قَالَ فَلَمْ يَنْزِلْ

حَتَّى ضَرَبَ غُنْفَةً وَمَا لِيْشْتَابَةَ

4357 - Mes’ûdi Kasım’dan naklen şu geçen kıssayı nakletti. Ve dedi ki: Muaz bin Cebel mürtedin boynu vurulmadıkça vasıtasından inmedi. Onu

tevbeye de davet etmedi.

٤٣٥٨ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدٍ بْنُ أَبِي سَرْحٍ

يَكْتُبُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَزَلَّهُ الشَّيْطَانُ فَلَحِقَ بِالْكَفَّارِ

نَأْمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُقْتَلَ يَوْمَ الْفَتْحِ فَاسْتَجَابَ

لَهُ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانٍ فَأُجِيزَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4358 - İbn-i Abbas radıyallahu anh'dan rivâyete göre şöyle dedi: Abdullah bin Ebû Serh, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e katiplik yapardı. Şeytan onun ayağını kaydırды. Kâfirlere iltihak etti. Mekke'nin fethi günü Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun öldürülmesini emir buyurdu. Osman bin Affan radıyallahu anh, onun için emân istedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de ona eman verdi.

٤٣٥٩ - عَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمُ فَتْحِ مَكَّةَ اخْتَبَأَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ

سَعْدِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ عِنْدَ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانٍ فَبَجَاءَ بِهِ خَشَى أَوْفَقَهُ عَلَى النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ بَايِعْ عَبْدُ اللَّهِ فَرَفَعَ رَأْسَهُ

فَنَظَرَ إِلَيْهِ ثَلَاثًا كُلُّ ذَلِكَ يَأْتِي فَبَايَعَهُ بَعْدَ ثَلَاثٍ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَى أَصْحَابِهِ

فَقَالَ أَمَا كَانَ يَكُونُ رَجُلٌ زَعِيمٌ يَقُومُ إِلَى هَذَا حَيْثُ رَأَيْتُمْ تَهَفُّتُ يَدِي

عَنْ يَتَعَبُو فَيَقْتُلُوهُ فَقَالُوا مَا نَذَرِي يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا هِيَ نَفْسُكَ أَلَا أَوْمَأْتَ

إِلَيْنَا بِحَبْلِكَ قَالَ إِنَّهُ لَا يَنْتَبِيهِ إِلَيَّ لَنْ تَكُونَ لَهُ حَاجَةٌ الْأَعْيُنُ

4359 - Sa'd (bin Ebû Vakkas) radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Mekke'nin fethi günü (önceden irtidat edip Mekke'de bulunan) Abdullah bin Sa'd bin Ebû Serh, Hazreti Osman'ın yanında saklanmış idi. Hazreti Osman onu tutup getirdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna oturttu ve şöyle dedi: Ya Rasûlallah sallallahu aleyhi ve sellem, Abdullah'ın biatını kabul et, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem başını kaldırdı.

Abdullah’a üç defa dikkatlice baktı. Her bakışında biatını kabulden kaçındı. Üçüncü bakıştan sonra biatını kabul etti. Sonra ashabına döndü ve şöyle buyurdu: “İçinizde anlayışlı bir kişi yok mu idi? Ben elimi onun biatını kabul etmemek için çektiğimde onu öldürseydi.” Ashab: Ey Allah’ın Rasûlü, biz senin içinde olanı nasıl bilelim, gözünle bize işaret vermen uygun olmaz mı idi, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Bir Peygamberin hain gözlü olması yakışmaz” buyurdu.^[99]

٤٣٦٠ - عَنْ جَرِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

إِذَا أَبَى الْعَبْدُ إِلَى السَّيِّئِ فَقَدْ خَلَّ دَمُهُ

4360 - Cerir bin Abdullah el-Becelî’den rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim demiştir:

“Köle dâr-ı şirke kaçtığı vakit kanı helal olur.”^[100]

İZAH

Bir köle Müslümanlardan kaçarsa, müşriklere iltihak ederse onun boynunu vurmanın helal olacağına delâlet eder.

2 - RESÛLULLAH’A DİL UZATMANIN HÜKMÜ

٤٣٦١ - عَنْ عِكْرِمَةَ قَالَ حَدَّثَنَا ابْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ أَعْمَى كَانَتْ لَهُ

أُمٌّ وَلَدِ تَشْتُمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَقَعُ فِيهِ فَيَنْهَاهَا فَلَا تَنْتَهِي

تَزِيْرُجُوهَا فَلَا تَنْزَجِرُ قَالَ فَلَمَّا كَانَتْ ذَاتَ لَيْلَةٍ جَعَلْتُ تَقَعُ فِي النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَشْتُمُهُ فَأَخَذَ الْمِغْوَلُ فَوَضَعَهُ فِي بَلَدِهَا وَانْكَأ

عَلَيْهَا فَفَقَّطَلَهَا فَوَقَعَ بَيْنَ رِجْلَيْهَا طِفْلٌ فَلَطَعَتْ عَا هَتَاكَ بِالدِّمِ فَلَمَّا

أَصْبَحَ ذَكَرَ ذَلِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَمَعَ النَّاسَ

قَالَ: أَشَدُّ اللَّهُ رَجُلًا فَعَلَّ مَا فَعَلَ لِي عَلَيْهِ حَقٌّ إِلَّا نَامَ فَفَقَامَ الْأَعْمَى
يَسْخَطُ النَّاسَ وَهُوَ يَنْزِلُ حَتَّى قَعَدَ بَيْنَ يَدَيِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَا صَاحِبُهَا كَأَنْتَ تَسْتَمُكُ وَتَقَعُ فِيكَ
فَأَنهَاهَا فَلَا تَنْتَهِي وَأَرْجُهَا فَلَا تَنْزِجُ وَلِي مِنْهَا إِنثَانِ مِثْلُ الْوُلُوتَيْنِ
وَكَأَنْتَ بِي رَافِقَةٌ فَلَمَّا كَانَ الْبَارِحَةَ جَعَلْتُ تَسْتَمُكُ وَتَقَعُ فِيكَ فَأَخْلَعْتُ
أَمِغْوَلٌ فَوَضَعْتُهُ فِي بَطْنِهَا وَاجْتَاكَ عَلَيْهَا حَتَّى قَتَلْتَهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَشْهَدُوكُمْ أَنَّ دَمَهَا مَنْرٌ

4361 - İkrime radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: İbn-i Abbas bize şöyle haber verdi, demiştir: Âmâ bir zatın bir Ümmü veledi (cariyesi) vardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e söver ve ayıp sözler söylerdi. Âmâ cariyesini bu sözlerden nehyederdi. Kadın vaz geçmezdi. Bir daha söylememesi için azarlardı. Kadın nasihat kabul etmezdi. Bir gece yine cariyeye Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e yakışmaz sözler söylemeye ve sövmeye başladı. Bunun üzerine âmâ hançerini (veya keskin bir demir parçasını) alarak kadının tam karnı üzerine koydu. Ve kadının üzerine dayanıp bastırdı. Böylece cariyeyi öldürdü. (Hamile olduğu için) cariyenin iki ayağı arasına bir çocuk düştü. Bulunduğu yerdeki döşegi kana buladı. Sabah olunca bu olay Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e duyuruldu. Cemaati topladı ve şöyle buyurdu:

“Bu işi yapan kimseyi Allah adına yemin ederek arıyorum. Şüphesiz onun üzerinde hakkım vardır. (Bu kim ise) ayağa kalksın” dedi.

Âmâ ayağa kalktı. Ve sağa sola yalpa yaparak, nâsın omuzlarını çiğneyerek geldi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in önünde oturdu ve şöyle dedi. Ey Allah'ın Rasûlü, cariyenin sahibi benim. Câriyem sana söver, yakışksız sözler söylerdi. Ben onu nehyederdim. O vazgeçmezdi. Men ederdim, nasihat kabul etmezdi. Benim ondan inci gibi iki oğlum da var. Câriyem bana karşı yumuşak davranırdı. Dün akşam yine sana sövmeye, hakkında yakışksız sözler söylemeye başladı. Ben de hançeri aldım, onun

karnına koydum, ölünceye kadar üzerine dayanıp bastırdım, dedi.
Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Dikkat ediniz ve şahit olunuz, bu cariye kanı hederdir.” (Kısas gerekmez) buyurdu.^[101]

İZAH

Bu hadis-i şerif, Allah’ın Rasûlüne sövenlerin öldürüleceğine delildir. Şafîî, Mâlikî ve Hanbelî mezheplerine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e söven zimmîler öldürülür. İslam’ı kabul ederlerse bırakılır. Hanefî mezhebine göre şirk daha büyük bir suçtur, öldürülmez. (Maâlim-üs-Sünen, c. 6, s. 200)

٤٣٦٢- عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ يَهُودِيَّةً كَانَتْ تُلْسِمُ النَّبِيَّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَقَعُ فِيهِ فَحَنَّتَهَا رَجُلٌ سَخَى مَائِثَ قَابِطَلٍ وَرَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَمَهَا

4362 - Ali radiyallahu anh’dan:

Bir Yahudi kadını Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e söver ve hakkında yakışksız sözler söylerdi. Bir zat onun boğazını sıktı da öldürdü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun kanını iptal etti. (Kısas gerekmediğini bildirdi.)

٤٣٦٣- عَنْ أَبِي بَرْزَةَ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

فَتَنَيْطَ عَلَى رَجُلٍ فَأَشْنَدَ عَلَيْهِ فَقُلْتُ تَأْذُنُ لِي يَا خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَضْرِبَ عُنُقَهُ قَالَ: فَأَذْهَبْتُ كَلِمَتِي عَنِيبَةَ فَقَامَ

لَدْخُلٍ فَأَرْسَلَ إِلَيَّ فَقَالَ مَا الَّذِي قُلْتَ إِنَّمَا قُلْتَ إِنَّ لِي أَضْرِبَ عُنُقَهُ

قَالَ أَكُنْتُ فَأَجَلًا لَوْ أَمَرْتُكَ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: لَا وَاللَّهِ مَا كَانَتْ لِيْغِيْرُ

بَعْدَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَذَا لَفْظُ يَزِيدَ

قَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ أَنِّي لَمْ يَكُنْ لِأَبِي بَكْرٍ أَنْ يَقْتُلَ رَجُلًا إِلَّا

يَأْخُذُ الثَّلَاثَ الَّتِي قَالَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَفَرَ بَعْدَ

إِيمَانٍ أَوْ زِنَا بَعْدَ إِحْصَائِهِ أَوْ قَتَلَ نَفْسٍ بِغَيْرِ نَفْسٍ وَكَانَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَقْتُلَ

4363 - Ebû Berze radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:

Ben, Ebû Bekir radiyallahu anh'ın yanında idim. Bir kimseye öfkeleni ve ona karşı çok şiddetli bulundu. Ben ona: Bana izin ver ey Rasûlullah'ın halifesi onun boynunu vurayım, dedim. Sözlerim Ebû Bekir'in gazabını giderdi. Kalktı içeri girdi. Ve bana biraz önce ne söylemiştin diye haber gönderdi. Ben de, bana izin ver boynunu vurayım, dedim. Ebû Bekir radiyallahu anh, ben sana emretsem, gerçekten boynunu vurur muydun, dedi. Ben de, evet, cevabını verdim. Ebû Bekir radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sonra hiç kimsenin başkasının öldürülmesi hususunda emir verme yetkisi yoktur dedi.

Ebû Dâvud: Bu Yezid'in rivâyetinin lafzıdır dedi.

Ahmed bin Hanbel dedi ki: Ebû Bekir'in; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in verdiği üç şeyin dışında hiçbir kimseyi öldürme yetkisi yoktur. O üç şey de;

İman ettikten sonra küfretmek,

Evlendikten sora zinâ etmek,

Ve bir şahsı kisasın dışında öldürmek. Ancak Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in (bunların dışında da) öldürme yetkisi vardı. [\[102\]](#)

3 - MUHAREBE (YOL KESİCİLİK, EŞKİYÂLIK) KONUSUNDA VÂRİD OLAN

HADİSLER

٤٣٦٤- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ قَوْمًا مِنْ عُكْلٍ أَوْ قَالٍ مِنْ

عُرَيْيَةَ قَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَجْتَمَعُوا

الْمَدِينَةَ فَأَمَرَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِإِلْقَائِهِ

وَأَمَرَهُمْ أَنْ يَشْرَبُوا مِنْ أَبْوَالِهَا وَأَلْبَانِهَا فَانْطَلَقُوا قُلُوبًا ضَحُوا قَتَلُوا

رَاعِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاسْتَأْفَقُوا النَّعَمَ فَبَلَغَ

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَبَرَهُمْ مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ فَأَرْسَلَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي آثَارِهِمْ فَمَا ارْتَفَعَ النَّهَارُ حَتَّى جَاءَ

بِهِمْ فَأَمَرَ بِهِمْ فَقَطَّعَتْ أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلُهُمْ وَشَمِرَ أَعْيُنُهُمْ وَأُلْقُوا فِي

الْحَرَّةِ يَسْتَشْقُونَ فَلَا يُسْقَوْنَ

قَالَ أَبُو قِلَابَةَ فَهَؤُلَاءِ قَوْمٌ سَرَقُوا وَفَتَلُوا وَكَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ

وَحَارَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ

4364 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan Ukl veya Ureyne kabilesinden bir takım insanlar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldiler. Ancak Medine'nin iklimine alışamadılar (rahatsızlandılar). Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onları sütlü (sadaka) develerinin bulunduğu yere gitmelerini, sütlerini (beslenmek için) içmelerini, idrarlarını da (tedavi için) içmelerini emir buyurdu. Onlar da kalkıp gittiler. Sıhhat bulunca Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in çobanını öldürdüler. Develeri sürüp gittiler. Bunların haberi sabahleyin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e duyuruldu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onların peşine adam gönderdi. Akşam olmadan yakalanılıp getirildiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu. Elleri kesildi, ayakları kesildi, gözleri oyuldu, (siyah taşlıklı) Harra'ya atıldılar, su istiyorlardı, su veren olmuyordu. Ebû Kılâbe dedi ki: Onlar hırsızlık yapıp, adam öldürmüş, iman ettikten sonra küfür etmiş, Allah ve Rasûlüne harp ilan etmiş bir kavim idi.

٤٣٦٥- عَنْ أَيُّوبَ بْنِ سِنَانٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ: فِيهِ قَامَرٌ بِمَسَامِيرَ

تَأْخِيثٍ فَكَخَلَهُمْ وَقَطَعَ أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلَهُمْ وَمَا حَسَمَهُمْ

4365 - Eyub'dan şu geçen hadis aynı isnad ile rivâyet olundu. Orada şöyle dedi: Şişlerin kızdırılmasını emir buyurdu, kızdırıldı ve onları bunların gözlerine çekti el ve ayaklarını kestirdi. Kanları durması için damarın ucuna dağlama da yaptırmadı.

٤٣٦٦- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ: فِيهِ نُفِثَتْ رُسُلُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي طَلَبِهِمْ قَافَّةً فَأُتِيَ بِهِمْ قَالَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ

تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي ذَلِكَ «إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا» الْآيَةَ

4366 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan: Şu hadis-i şerif rivâyet olundu: O rivâyette şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ureynelileri aramak üzere bir izci göndermişti. Onlar yakalanıp getirildiler. Enes dedi ki: Aziz ve Celil olan Allah bu konuda şu ayeti indirdi: “Allah ve Rasûlüne harp ilan eden ve yeryüzünde fesatla koşanların cezası öldürülmek, asılmak veya elleri ve ayakları karşılıklı çapraz kesilmek veya oradan sürülme. Bu ceza dünyada olanlar için perişanlıktır. Onlara ahirette büyük azap vardır.” (Maide sûresi, 33)

٤٣٦٧- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ ذَكَرَ هَذَا الْحَدِيثَ قَالَ: أَنَسٌ فَلَقَدْ

رَأَيْتُ أَحَدَهُمْ يَكْدِمُ الْأَرْضَ بِفِيهِ عَطَشًا حَتَّى مَاتُوا

4367 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

(Elleri ayakları kesilip taşlığa atılan Ureynelilerden) birisini gördüm. Susuzluktan ağzı ile toprağı ısıırıp sıkıştırıyordu, hatta bu durumda ölüp gittiler.

٤٣٦٨- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ نَعْوَهُ زَادَ ثُمَّ نَهَسَ عَنِ

الْمُثَلَّةِ وَلَمْ يَذْكُرْ مِنْ خِلَافٍ وَرَوَاهُ

شُعْبَةُ عَنْ قَتَادَةَ وَسَلَّامَ بْنِ مِسْكِينٍ عَنْ ثَابِتٍ جَمِيعًا عَنْ أَنَسٍ أَنَّهُ

يَذْكُرُ مِنْ خِلَافٍ وَلَمْ أَجِدْ فِي حَدِيثٍ أَحَدٍ قَطَعَ أَيْدِيَهُمْ وَأَرْجُلَهُمْ مِنْ

خِلَافٍ إِلَّا فِي حَدِيثِ حَمَّادِ بْنِ سَلَمَةَ

4368 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan bundan önce geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Ancak bu rivâyette râvî şunu ilave etti:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sonra Mûsle yapılmasını (kulak, burun, dudak gibi organları kesilmesini) yasakladı. Bu rivâyette “çaprazlama” sözünü zikretmedi.

Şu'be, Katâde ve Selâm bin Miskîn'den onlar da Sabit'ten, hepsi Enes'ten bu hadisi rivâyet ettiler. Katâde ve Selâm “Çaprazlama” sözünü zikretmedi. Ben ravilerden Hammad bin Seleme'nin rivâyet ettiği hadisin dışında, ravilerin hiç birinin rivâyetinde ellerinin ve ayaklarının çapraz kesilmesini bulamadım. [\[104\]](#)

٢٣٦٩- عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ نَاسًا أَغَارُوا عَلَى إِبِلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَامْتَاقَوْهَا وَارْتَدُّوا عَنِ الْإِسْلَامِ وَقَتَلُوا رَاعِي رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْتًا قَبِيحًا فِي آثَارِهِمْ فَأَخَذُوا قَطَعَ أَيْدِيَهُمْ

وَأَرْجُلَهُمْ وَسَمَلُوا أَعْيُنَهُمْ قَالُوا وَنَزَلَتْ فِيهِمْ آيَةُ الْمُعَذِّبَةِ وَهُمْ الْبُيُوتُ

أَخْبَرَ عَنْهُمْ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ الْحَجَّاجُ حِينَ سَأَلَهُ

4369 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan:

İnsanlardan bir gurup Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in (Zekât) develerine saldırdılar. Ve onları sürüp götürdüler. İslam'dan döndüler, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mü'min çobanını öldürdüler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onların izine takipçiler gönderdi, takipçiler onları yakaladılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onların ellerini ve ayaklarını çapraz olarak kestirdi. Gözlerine kızgın mil çekti. Ve onlar hakkında Maide sûresinin 33. ayeti indi. Bu kimseler Haccac'ın

sorusu üzerine Enes bin Malik'in kendilerinden haber verdiği kimselerdir.
[105]

٤٣٧٠- عَنْ أَبِي الزِّنَادِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَمَّا قَطَعَ الَّذِينَ سَرَقُوا لِقَاحَهُ وَسَمَلَ أَعْيُنَهُمْ بِالنَّارِ عَاتَبَهُ اللَّهُ تَعَالَى

بِذَلِكَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى «إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا» الْآيَةَ

4370 - Ebû Zînad radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, sütlü (zekat) develerini çalanların el ve ayaklarını kesip gözlerine mil çektirdiği vakit Allah Teâlâ, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i bu hususta uyardı. Ve şu ayeti indirdi:

“Allah ve Rasûlüne harp açan yeryüzünde fesatla dolaşanların cezası öldürülmek veya asılmaktır.” Maide sûresinin 33. ayeti indirildi.

٤٣٧١- عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سِيرِينَ قَالَ: كَانَ هَذَا قَبْلَ أَنْ تَنْزَلَ الْحُرُوفُ

يَغْنِي حَدِيثَ أَنَسٍ

4371 - Muhammed bin Sirin'den rivâyet edildiğine göre yukarıda izahı geçen Enes bin Malik hadisi, hadler inmeden önce idi.

٤٣٧٢- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ

وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ

أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ» إِلَى قَوْلِهِ «عَمُورٌ

رَحِيمٌ» نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي الْمُسْرِكِينَ فَسَمِيَ تَابَ مِنْهُمْ قَبْلَ أَنْ يُقَتَّلَ

عَلَيْهِ لَمْ يَنْتَفِعْ ذَلِكَ أَنْ يُقَامَ فِيهِ الْحَدُّ الَّذِي أَصَابَهُ

4372 - İbn-i Abbas radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: “Allah ve Rasûlüne harp açan ve yeryüzünde fesatla koşanların cezaları öldürülmek, asılmak veya el ve ayaklarının çapraz kesilmesi yahut

o yerden sürülmeleridir” ayeti, “Allah gafurdur, rahimdir” kısmına kadar indirildi. Bu ayetler müşrikler hakkında indi. Onlardan her kim kendisine ceza tatbik edilmeden tevbe eder, imana dönerse bu durumu kendisine gereken had cezasını kaldırmaz.

İZAH

Basra halkından Hadise bin Bedr et-Temîmî adında bir kimse vardı. Yeryüzünde epeyce fesat çıkardı. Müslümanlar aleyhine harp ilan etti. Sonra Hazreti Ali’den emân istedi. Tevbe ettiğini bildirdi. Önceden kendisine ceza tatbik edilmeden tevbe ettiği için Hazreti Ali tevbesini kurtuluşuna sebep sayıp onun emânını kabul etmiş ve eline bir kurtuluş beratı yazıp vermiştir.

4 - HAD HUSUSUNDA ŞEFAAT ETMEK

٤٣٧٣- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ قُرَيْشًا أَهَمَّهُمْ شَأْنُ الْمَرْأَةِ الْمَخْرُومَةِ الَّتِي سَرَقَتْ فَقَالُوا مَنْ يَكَلِّمُ فِيهَا يَغْنَبِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالُوا: وَمَنْ يَجْتَرِئُ إِلَّا أَسَاءَةُ بِنِ زَيْدٍ جَبَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَلَّمَهُ أَسَاءَةُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَسَاءَةُ أَتَشْفَعُ فِي حَدٍّ مِنْ خُدُومِ اللَّهِ ثُمَّ قَامَ فَاجْتَلَبَ فَقَالَ إِنَّمَا هَذِهِ الْبَنَاتُ مِنَ قَبِيلِكُمْ أَهْلُهُمْ كَانُوا إِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الشَّرِيفُ تَزَكَّوْهُ وَإِذَا سَرَقَ فِيهِمُ الضَّعِيفُ أَقَامُوا عَلَيْهِ الْحَدَّ وَإِنَّمَا اللَّهُ لَوْ أَنَّ قَائِلَةً بَنَتْ مَخْضُودٍ سَرَقَتْ لَقَطَعَتْ يَدَهَا

4373 - Aişe radiyallahu anha’dan:

Mahzum kabilesinden olup hırsızlık yapan bir kadının durumu Kureyşi düşündürdü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bu kadının kurtuluşu hakkında kim konuşabilir, dediler. Ashab: Bu konuyu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sevgilisi Üsâme’den başkası açamaz, dediler. Üsâme de

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bu kadının kurtulması için rica etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ey Üsâme, Allah’ın hadlerinden birinin tatbik edilmemesi için şefaati mi ediyorsun?” Sonra kalkıp hutbe irat etti. Şöyle buyurdu: “Sizden önce geçenler şu yüzden helak oldular. Onlar arasında şerefli aileye mensup birisi hırsızlık yaparsa ona ceza vermez, terk ederlerdi. Onlardan zayıf bir kimse hırsızlık ederse haddi yerine getirirlerdi. Allah’a yemin ederim ki, Muhammed’in kızı Fatıma dahi hırsızlık yapsa elini keserdim.”^[106]

١٣٧٤ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ امْرَأَةٌ مَخْزُومَةً

تُسَوِّرُ الْمَتَاعَ وَتَجْعَلُهُ قَاعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْطَعُ يَدَهَا

وَقَصَّ نَحْوَ حَدِيثِ اللَّيْثِ قَالَ: فَقَطَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهَا

قَالَ أَبُو خَالِدٍ: رَوَى ابْنُ وَهْبٍ هَذَا الْحَدِيثَ عَنْ يُونُسَ عَنِ

الرُّهْرِيِّ وَقَالَ: فِيهِ كَمَا قَالَ اللَّيْثُ إِنَّ امْرَأَةً سَرَقَتْ فِي عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةِ الْفَتْحِ

وَرَوَاهُ اللَّيْثُ عَنْ يُونُسَ عَنِ ابْنِ شِهَابٍ بِإِسْنَادِهِ فَقَالَ: اسْتَعَارَتْ

امْرَأَةٌ رَوَى مُسْعُودُ بْنُ الْأَسْوَدِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَ

هَذَا الْحَدِيثِ قَالَ سَرَقَتْ قَطِيعَةً مِنْ بَيْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَرَوَاهُ أَبُو الرُّبَيْعِ عَنْ جَابِرٍ أَنَّ امْرَأَةً سَرَقَتْ فَعَاذَتْ بِرَبِّتِ بَيْتِ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4374 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Mahzum kabilesinden bir kadın vardı. Ödünç eşya alır ve sonra onu inkar ederdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun elinin kesilmesini emir buyurdu. Leys’in hadisinin benzerini kıssa etti. Dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun elini kestirdi.^[107]

Ebû Dâvud dedi ki: İbn-i Vehb bu hadisi Yunus'tan, o da Zührî'den rivâyet etti. Burada Leys'in dediği gibi şöyle söyledi.

Bir kadın Asr-ı Saadette Fetih Gazvesinde hırsızlık yaptı.

Bu hadisi Leys, Yunus'tan İbn-i Şihab'tan naklen aynı isnad ile rivâyet etti. Dedi ki: Bir kadın ödünç eşya almış:

Mes'ûd bin el-Esved Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bu haberin benzerini rivâyet etti de şöyle dedi:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in evinden bir kadife çalmıştı. Bu hadisi Ebû Zübeyr, Câbir'den naklen şöyle rivâyet etti. Bir kadın hırsızlık yaptı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kızı Zeyneb'e sığındı.

İZAH

Bu hadisin rivâyetinde görülen kadife çalındığı ve hamail çalındığı şeklindeki rivâyetlerin telifi mümkündür. Bir kadın tarafından bir kadife çalınmış, kadife üzerinde altın hamaili de varmış demektir.

٤٣٧٥- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْبِلُوا ذَوِي الْهَيْئَاتِ عَثَرَاتِهِمْ إِلَّا الْحُدُودَ

4375 - Aişe radiyallahu anha'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İyi hal sahiplerinin ayak sürçme kabilinden kusurlarını bağışlayıverin. Haddi gerektiren suçları hariç.”

İZAH

İyi hal sahibi bir kimse bir hata işledi de azarlamak gerekiyorsa, bu zatı affetmek onun güzel halinin devamına sebep olur. Ama hırsızlık, zinâ ve katil gibi bir suç işlemişse bu kabil suçlar bağışlanmaz. Kim olursa olsun ilahî had tatbik edilir. Katilde öldürülenin yakınları kisası bağışlayıp diyet alırlarsa katil öldürülmez 4496 ve 4504 nolu hadislerin izahlarını okuyabilirsiniz.

5 - YETKİLİ MAKAMA ULAŞMADAN ÖNCE HADLER BAĞIŞLANABİLİR

٤٣٧٦ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غُمَيْرٍ بْنِ الْعَاصِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: تَنَاقَلُوا الْحُدُودَ فِيمَا بَيْنَكُمْ فَمَا بَلَغْتُمِي مِنْ حَدٍّ

فَقَدْ وَجِبَ

4376 - Abdullah bin Amr bin Âs radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Aranızda olan suçları karşılıklı olarak bağışlayınız. Bana ulaşan haddin uygulaması ise vacip olmuştur.”^[108]

6 - HADDİ HAK EDENLERİN SUÇUNU GİZLEMEK

٤٣٧٧ - عَنْ يَزِيدَ بْنِ نُعَيْمٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ نَاعِرَةَ أُمِّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقْرَعْنَاهُ أَزْنَمَ عَزَابٍ فَأَمَرَ بِرَجْعِهِ وَقَالَ لِهَذَا لَوْ سَمَوْتَهُ

يُثْوِيكَ كَانَ خَيْرًا لَكَ

4377 - Yezid'in babası Nuaym radiyallahu anh'dan:

Maiz radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gelerek dört defa (zina ettiğini) itiraf etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun recmedilmesini emir buyurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hezzal radiyallahu anh'a, “Eğer onu elbisenle örtmüş olsaydın senin için daha hayırlı olurdu” buyurdu.

İZAH

Beşeriyet icabı kusur işleyip uhrevi cezayı düşünerek kusurunu itiraf eden, dünya cezasına rıza gösteren kimsenin korunmaya layık olduğunu bildiriyor. Çünkü Mâiz radiyallahu anh Hezzal'e gelmiş, ben böyle bir

günah işledim, bunu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e haber ver bana cezamı versin, demişti. Hezzal de git olayı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’a haber ver demişti.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de “Ya Hezzal, bu olayı elbisenle gizlesende bana duyurmasa idin. Senin için daha iyi olurdu” buyurmuştur.

Hezzal, Elsem kabilesindendir. Sahabidir. Medine’de yerleşmiştir. Mâiz ise Eslemli Malik’in oğludur. Malik oğlunun kefâretini Hezzal’a vasiyet etmişti. Mâiz da Hezzal’ın cariyesi Fatıma ile zinada bulunmuştu. Mâiz suçunu Hezzal’a açtı. O da Mâiz’ı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e yolladı.

٤٣٧٨- عَنْ ابْنِ الْمُثَنِّكِيرِ أَنَّ هَزَّالًا أَمَرَ مَاعِزًا أَنْ يَأْتِيَ النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيُخْبِرَهُ

4378 - İbn-i Münkedir’den rivâyet edildiğine göre:

(Eslemli) Hezzal, Mâiz’a Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e varıp başından geçeni haber vermesini emretti.

7 - HADDİ GEREKTİREN BİR SUÇ İŞLEYENİN GELİP SUÇUNU İKRÂR ETMESİ

٤٣٧٩- عَنْ عُلْفَمَةَ بِنْتِ وَائِلٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ امْرَأَةً خَرَجَتْ عَلَى عَهْدِ

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُرِيدُ الصَّلَاةَ فَتَلْقَاهَا رَجُلٌ فَتَجَلَّهَا فَتَقْسِي

حَاجَتَهُ مِنْهَا فَصَلَحَتْ وَانْطَلَقَ فَمَرُّ عَلَيْهَا رَجُلٌ فَقَالَتْ إِنَّ ذَلِكَ فَعَلَ بِي

كَذَا وَكَذَا وَمَوْتُ عَضَابَةٍ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ، فَقَالَتْ: إِنَّ ذَلِكَ الرَّجُلُ فَعَلَ

بِي كَذَا وَكَذَا فَأَنْطَلَقُوا فَأَخَذُوا الرَّجُلَ الَّذِي ظَنَنْتُ أَنَّهُ وَقَعَ عَلَيْهَا فَأَتَوْهَا

بِهِ فَقَالَتْ: نَعَمْ هُوَ هَذَا فَأَتَوْا بِهِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا أَمَرَ بِهِ

قَامَ صَاحِبُهَا إِلَيْهِ وَقَعَ عَلَيْهَا فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَا صَاحِبُهَا فَقَالَ لَهَا

إِذْ هَبِّي فَقَدْ عَفَرَ اللَّهُ لَكَ وَقَالَ لِلرَّجُلِ قَوْلًا حَسَنًا [قَالَ أَبُو دَاوُدَ: يَنْبَغِي

الرَّجُلُ الْمَأْخُودَ] وَقَالَ لِلرَّجُلِ الَّذِي وَقَعَ عَلَيْهِمَا «أَرْجُمُوهُ» فَقَالَ: لَقَدْ

تَابَ تَوْبَةً لَوْ تَابَهَا أَهْلُ الْمَدِينَةِ لَقَبِلَ مِنْهُمْ

4379 - Alkame'nin babası Vail radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sağığında bir kadın namaz kılmak için çıkmıştı. Onu bir erkek karşıladı. Kadına cimada bulundu. Kadında nefsinin arzusunu tatmin etti. Kadın feryat etti, yürüdü, kadına bir zat rastladı. Kadın, o erkek bana şöyle şöyle yaptı diye anlattı. Muhacirlerden bir cemaat geçiyordu. Onlara da falan adam bana şöyle şöyle yaptı, dedi. Muhacirînden olanlar koşular kadının kendisine temas ettiğini zannettiği adamı yakaladılar, kadına getirdiler. Kadın, evet bana temas eden adam bu idi, dedi. Adamı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getirdiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, adamın recmini emir buyurunca “(bir kişi) asıl kadına temas eden kimse benim” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadına, “Git, Allah seni bağışladı” buyurdu. Yanlışlıkla yakalanana da güzel sözler söyledi.

(Ebû Dâvud dedi ki: Kadına temas eden için de, “Bunu recmedin” buyurdu. Yemin olsun bu zat kusurunu ikrar etmekle öyle bir tevbe etti ki tevbeyi Medine halkı etmiş olsaydı onlardan kabul olunurdu” buyurdu.^[109]

İZAH

Bu hadis-i şeriften anlaşılan hükümler:

- 1- Zulme uğramış kimseyi görenlerin ona yardım etmeleri gerektiği.
- 2- Suçlu zannedilerek tutuklanan kimsenin suçsuzluğu meydana çıkınca ona güzel sözler söyleyerek gönlünü almanın uygun olacağı.
- 3- Zulümle kendisine zinâ olunan kadına had gerekmeyeceği ve kendisinin mağfiret edilmiş olacağı.

4- Suçunu itiraf edenin muhsan olduğu takdirde şahit olmasa dahi recm edilebileceği hükümleri anlaşılır.

Ancak, şahit olmayan yerde sadece kadının bana şöyle yaptı demesi ile had gerekmeceğinden, kadının yanlışlıkla tutturduğu suçlu zannolunan kimse tetkik sonunda yine de kurtulabilirdi.

8 - HAD GEREKEN CEZALARDA TELKİNDE BULUNMAK

٤٣٨٠- عَنْ أَبِي أُمَيَّةَ الْمُخْزُومِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَتَى بِلَاحٍ قَدْ اعْتَرَفَ إِعْتِرَافًا وَلَمْ يُوْجَدْ مَعَهُ مَتَاعٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا إِخْلَاكَ سَوَقْتُ قَالَ بَلَى فَأَعَادَ عَلَيْهِ مَرَّتَيْنِ

أَوْ ثَلَاثًا فَأَمَرَ بِهِ فَقُطِعَ وَجِيءٌ بِهِ فَقَالَ اسْتَغْفِرِ اللَّهَ وَتُبْ إِلَيْهِ فَقَالَ

اسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ فَقَالَ: اللَّهُمَّ تُبْ عَلَيْهِ ثَلَاثًا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: زَوَّاهُ عَمْرُو بْنُ عَاصِمٍ عَنْ هُشَامٍ عَنْ إِسْحَاقَ بْنِ

عَبِيدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ عَنْ أَبِي أُمَيَّةَ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4380 - Ebû Umeyye el-Mahzûmî radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir hırsız getirildi, yanında eşya da yoktu. Ama hırsızlığını itiraf ediyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona:

“Ben senin hırsızlık yapacağını zannetmiyorum” dedi. İki veya üç kere bu sözü tekrar etti. Adam “Evet ben hırsızlık yaptım” diye itirafa devam etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, had icrâsını emir buyurdu, eli kesildi. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona, “Allah'a

istiğfar eder ve ona tevbede bulunurum de” buyurdu. Ve bizzat kendisi de üç kere “Ya Rab bu kimsenin tevbesini kabul eyle” dedi.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Amr bin Asım, o da Hemmam’dan, oda İshak bin Abdullah’tan rivâyet etti. O da ensardan bir kimse olan Ebû Ümeyye’den, o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den rivâyet etti dedi. [\[110\]](#)

9 - HADDİ İTİRAF EDİP SUÇUN NE OLDUĞUNU SÖYLEMEYEN KİMSENİN DURUMU

٤٣٨١ - أَبُو أُمَامَةَ أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ

يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَصَبْتُ حَدًّا فَأَقِمْهُ عَلَيَّ، قَالَ: تَوَضَّأْتَ حِينَ أَقْبَلْتَنِي؟

قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: هَلْ صَلَّيْتَ مَعَنَا حِينَ صَلَّيْنَا، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: إِذْهَبْ فَإِنَّ

اللَّهُ تَعَالَى قَدْ عَفَا عَنْكَ

4381 - Ebû Ümâme (Suday bin Aclan el-Bahilî) radiyallahu anh’dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir kimse gelerek “Ey Allah’ın Rasûlü, ben had gerektiren bir suç işledim. Bana gereken haddi tatbik et” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Bize gelmeğe yöneldiğinde abdest aldın mı” buyurdu. Evet dedi. “Biz namaz kıldığımızda bizimle namaz kıldın mı” buyurdu. “Evet,” dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Git Allah Teâlâ senin suçunu affetti” buyurdu. [\[111\]](#)

İZAH

Hadiste söz konusu edilen kişi kusurunun ne olduğunu söylememiş. Belki de had gerekmeyecek bir suç had gerekir zannı ile Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e müracaat etmiştir. Abdest alıp kıldığı namazlar bu kusuruna keffâret olduğu için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Haydi

git işlediğin bu ibadetler günahının affına sebep oldu. Allah kusurunu bağışladı” buyurmuştur.

10 - (ZANLIYI) DÖVEREK İŞKENCE ETMEK CAİZ MİDİR?

٤٣٨٢ - حَدَّثَنَا عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ نَجْدَةَ حَدَّثَنَا بِقِيَّةُ حَدَّثَنَا صَفْوَانُ

حَدَّثَنَا أَزْهَرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْحَرَّازِيُّ أَنَّ قَوْمًا مِنَ الْكَلَابِجِيِّينَ سَرَقَ لَهُمْ

مَتَاعٌ فَأَتَهُمُوهَا أُنَاسًا مِنَ الْحَاكِمَةِ فَأَتَوْا الثُّغَمَانَ بْنَ بَشِيرٍ صَاحِبَ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَحَبَسَهُمْ أَلِئَامًا ثُمَّ خَلَى سَبِيلَهُمْ فَأَتَوْا الثُّغَمَانَ

فَقَالُوا خَلَيْتَ سَبِيلَهُمْ بِغَيْرِ ضَرْبٍ وَلَا إِنْتِخَانٍ فَقَالَ الثُّغَمَانُ مَا

يُشْتَمُّ؟ إِنْ يَشْتَمُّ أَنْ أَضْرِبَهُمْ فَإِنْ خَرَجَ مَتَاعُكُمْ فَذَاكَ وَإِلَّا أَخَذْتُ مِنْ

ظُهُورِكُمْ بِنَلٍّ مَا أَخَذْتُ مِنْ ظُهُورِهِمْ فَقَالُوا هَذَا حُكْمُكَ فَقَالَ هَذَا

حُكْمُ اللَّهِ وَحُكْمُ رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: إِنَّمَا أَرَاهُهُمْ بِهَذَا الْقَوْلِ أَنِّي لَا يَجِبُ الضَّرْبُ إِلَّا بَعْدَ

الِاغْتِرَافِ

4382 - Ezher bin Abdullah el-Harrâzî radiyallahu anh'dan:

(Yemen'in) Kela' kabilesinden bir grubun bir eşyası çalındı. Dokumacılar bazı kimselerin çaldığını iddia ettiler. (Zanlıları) Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabından Numan bin Beşir'e getirdiler. Numan, onları birkaç gün hapsettikten sonra salıverdi. Sonra onlar, Numan bin Beşir'e gelerek onları dövmeden ve sorgulamadan salıverdini mi, dediler. Numan onlara: Ne istiyorsunuz, dedi. Eğer onları dövmemi istiyorsanız onları döverim. Eşyanız çıkarsa ne âlâ, ama dövdüğüm halde eşyanız çıkmazsa onların sırtına vurduğum sopa kadar da size vururum. (Çünkü siz iftiracı durumuna düşersiniz) bu senin hükmün

mü dediler? Numan bin Beşir: Bu söylediğim Allah ve Rasûlü'nün hükmüdür dedi.

Ebû Dâvud dedi ki: Numan bu sözüyle Kelâlîları korkutmak istemişti. Yani hırsıza sopa itiraftan sonra gerekir, dedi.

11 - HIRSIZIN ELİNİN KESİLECEĞİ MAL MİKTARI

٤٣٨٣ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ كَانَ يَقْطَعُ فِي رُبْعِ دِينَارٍ قَصَاعِدًا

4383 - Aişe radiyallahu anha'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir dinarın dörtte biri ve daha fazlasını çalanın (elini) keserdi. [\[112\]](#)

İZAH

Bir dinarın dörtte biri kıymetinde bir şey çalanın elinin kesileceğini bildiren bu hadis-i şerif Ömer bin Hattab, Hazreti Aişe, Aliyyül-Murteza, Şafiî ve Evzâî hazretlerinin delilidir. Çünkü bu zatlara göre hırsızın elinin kesilebilmesi için en az bir dinarın dörtte biri kıymetinde bir şey çalmış olmalıdır. 4384 - 4387 nolu hadislerin izahını okuyabilirsiniz.

٤٣٨٤ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: تُقْطَعُ يَدُ السَّارِقِ فِي رُبْعِ دِينَارٍ قَصَاعِدًا

قَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَالِحٍ: الْقَطْعُ فِي رُبْعِ دِينَارٍ قَصَاعِدًا

4384 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet olduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Hırsızın eli (çaldığı) çeyrek dinar ve daha fazla eşya karşılığında kesilir.” [\[113\]](#)

Ahmed bin Salih şöyle demiştir: Elin kesilmesi (çalınan eşyanın) çeyrek dinar ve daha fazla (olması halinde)dir.

٤٣٨٥- عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَطَعَ

فِي مِجَنٍّ ثَمَنُهُ ثَلَاثَةُ دَرَاهِمَ

4385 - İbn-i Ömer radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, üç dirhem kıymetindeki kalkanın (çalınmasından) dolayı (hırsızın elini) kesmiştir. [\[114\]](#)

İZAH

Bu hadis-i şerif İmam Malik'in fıkına esas teşkil etmektedir. Malik hazretlerine göre üç dirhem kıymetinde bir eşyayı çalan kimsenin eli kesilir.

Ahmed bin Hanbel'e göre hırsızın çaldığı eşya altın olur, o da bir dinarın dörtte birine denk olursa eli kesilir. Eğer çaldığı eşya gümüş dirhem bir dinara tekabül eder. Bir dinarın dörtte biri de üç dirheme tekabül etmiş olur. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 219)

٤٣٨٦- أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ حَدَّثَهُمْ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَطَعَ يَدَ رَجُلٍ سَرَقَ ثِيَابًا مِنْ صُفَّةِ النِّسَاءِ ثَمَنُهُ ثَلَاثَةُ دَرَاهِمَ

4386 - Abdullah bin Ömer radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Mescidde) kadınlar mahfelinden değeri üç dirhem tutan kalkanı çalan kimsenin elini kesmiştir.

İZAH

Türs: Kalkan demektir. Bir rivâyette bürnüsen denmiştir. Bürnüs başlığı kendinden olan giyinilecek şeye denir. Kavuk gibi başa giyinilen şeye de bürnüs denir.

٤٣٨٧- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَطَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَدَ رَجُلٍ فِي سَجَنٍ قِيَمَتُهُ دِينَارٌ أَوْ عَشْرَةُ دَرَاهِمٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ وَسَعْدَانُ بْنُ يَحْيَى عَنْ إِبْنِ

إِسْحَاقَ بِإِسْنَادِهِ

4387 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kıymeti bir dinar veya on dirheme ulaşan bir kalkanı (çalın kimsenin) elini kesmiştir.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadis-i şerifi Muhammed bin Seleme ve Sa'dan bir Yahya aynı isnadla İbn-i İshak'tan rivâyet etmişlerdir.

İZAH

Bu hadis-i şerif, Ebû Hanife hazretleri için delil olmuştur. Kıymeti bir dinar ve on dirheme ulaşan bir malı çalan kimsenin eli kesilir. Bu da şunu gösteriyor: Dinarın bazı yerde değeri on iki dirhem iken bazı vakitler bir dinarın on dirheme tekâbül ettiği de olmuştur. Maslahatın icabına göre ibret alabilecek durumu Peygamberlik basîreti ile görülerek çeyrek dinar kıymetinde eşya çalanın eli de kesilmiştir. Bu durumda imamlardan her birinin ayrı bir rivâyete dayanmış olması dinde genişliğin ifadesidir. Allah hepsinden razı olsun.

12 - ÇALINDIĞINDA EL KESMEYİ GEREKTİREN MALLAR

٤٣٨٨- عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ خَبَّانٍ أَنَّ عَبْدًا سَرَقَ وَدِيًّا مِنْ

خَائِطِ رَجُلٍ فَعَرَسَهُ فِي خَائِطِ سَيِّدِهِ فَخَرَجَ صَاحِبُ الْوَدْيِ يَلْتَمِسُ

وَدْيَهُ فَوَجَدَهُ فَاسْتَعْلَى عَلَى الْعَبْدِ مَرْوَانَ بْنِ الْحَكَمِ وَهُوَ أَمِيرُ الْمَدِينَةِ

يَوْمَئِذٍ فَسَجَنَ مَرْوَانُ الْعَبْدَ وَأَزَادَ قَطْعَ يَدِهِ فَأَنْطَلَقَ سَيِّدُ الْعَبْدِ إِلَى

زَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ فَسَأَلَهُ عَنْ ذَلِكَ فَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا قَطْعَ فِي ثَمَرٍ وَلَا كَثْرَ فَقَالَ الرَّجُلُ إِنَّ مَرْوَانَ
أَخَذَ غُلَامِي وَهُوَ يُرِيدُ قَطْعَ يَدِهِ وَأَنَا أَحِبُّ أَنْ تَمْسِيَ مَعِيَ إِلَيْهِ فَتُخْبِرَهُ
بِالَّذِي سَمِعْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَشَى مَعَهُ زَافِعُ
بْنُ خَلِيجٍ حَتَّى أَتَى مَرْوَانَ بَنَ الْمُحَكِّمِ فَقَالَ لَهُ زَافِعُ سَمِعْتُ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا قَطْعَ فِي ثَمَرٍ وَلَا كَثْرَ فَأَمَرَ مَرْوَانَ
بِالْعَبْدِ فَأَرْسَلَ
قَالَ أَبُو دَاوُدَ: أَكْثَرُ الْجُمَاةِ

4388 - Muhammed bin Yahya bin Hıbban radıyallahu anh'dan:

Bir köle bir kimsenin bahçesinden hurma fidanı çaldı. Efendisinin bahçesine dikti. Fidan sahibi fidanını aramaya koyuldu. (Dikildiği bahçede) fidanını buldu. Köleyi o vakit Medine Emiri olan Mervan bin Hakem'e şikâyet etti. Mervan köleyi hapse attı. Elini kesmek istedi. Kölenin efendisi hemen ashab-ı kiramdan Rafi' bin Hadic'e koştu ve ondan fidan çalmanın hükmünü sordu. Rafi' bin Hadic de ona, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in "Meyve ve hurma kaymağını çalmada eli kesmek yoktur" buyurduğunu haber verdi. Kölenin efendisi ise Rafi' bin Hadic'e Mervan kölemi yakaladı, elini kesmek istiyor. Senin benimle birlikte Mervan'a gitmeni ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den duyduğunu haber vermeni istiyorum dedi. Rafi' bin Hadic onunla beraber Mervan'a kadar yürüdü gittiler. Rafi bin Hadic ona, ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in:

"Meyve ve hurma kaymağını çalmaktan dolayı eli kesmek yoktur" buyurduğunu işittim, dedi. Mervan kölenin serbest bırakılmasını emir buyurdu. Köle de salıverildi. ^[115]

Ebû Dâvud: Keser: Cemardır (Kaymaktır) dedi.

İZAH

Ebû Hanife hazretleri bu hadisle istidlâl ederek meyve, meyve fidanı, et, süt çalan kimsenin elinin kesilmeyeceği hükmüne varmıştır. Bu eşyalar ister kapalı yerden isterse açık yerden çalınsınlar müsâvîdir.

Şafiî ve Mâlikî hazretlerine göre çalınan meyve diğer eşya arasında fark yoktur. Çalınan eşyanın kıymeti el kesecek miktara ulaşır. Çalındığı yerde kapalı, mahfuz bir yer ise hırsızın eli kesilir. (Meâlim-üs-Sünen, c. 6, s. 222)

٤٣٨٩ - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ يَحْيَى بْنِ حَبَّانٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ: فَجَلَّفَهُ

مَرْوَانَ جَلْدَاتٍ وَخَلَّى سَبِيلَهُ

4389 - Muhammed bin Yahya bin Hıbban radiyallahu anh'dan:

Bu hadis rivâyet olundu da dedi ki: Mervan ona ara sıra birkaç celde (sopa) vurdu. Ve tahliye etti.

٤٣٩٠ - عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ سَبَّلَ عَنْ الشَّيْءِ الْمَمْلُوكِ فَقَالَ مَنْ أَصَابَ بِفِيهِ مِنْ

بُذِي حَاجَةٍ غَيْرِ مُشْجِلٍ خُبْنَةً فَلَا شَيْءَ عَلَيْهِ وَمَنْ خَرَجَ بِشَيْءٍ مِنْهُ فَعَلَيْهِ

غَرَامَةٌ بِذَلِكَ وَالْعُقُوبَةُ وَمَنْ سَرَقَ مِنْهُ شَيْئًا بَعْدَ أَنْ يُؤْوَى الْجَرِيرَ فَبَلَغَ

لَمَنْ الْجَمْعَ فَعَلَيْهِ الْقَطْعُ وَمَنْ سَرَقَ مِنْ ذَلِكَ فَعَلَيْهِ غَرَامَةٌ بِذَلِكَ

وَالْعُقُوبَةُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الْجَرِيرُ الْجَوْحَانُ

4390 - Abdullah bin Amr bin Âs radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den: Dallarına asılı hurmanın hükmünden soruldu.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Muhtaç olan bir kimse yanında bir şey götürmeksizin sadece yerse ona bir şey gerekmez. Ama kim ondan bir şey almış olarak çıkarsa iki mislini ödemesi ve ceza gerekir. Her kim harman yerine getirildikten sonra meyveden bir şey çalar, kıymeti de bir kalkan kıymetine ererse onun eli kesilir. Ama kim bundan daha az bir şey

çalarsa çaldığının iki mislini ödemesi ve ukubat (ibret sopası) lazım gelir.”^[116]

Ebû Dâvud: Cerîn, harman yeri, hurma kurutulan yerdir, demiştir.

İZAH

Cimar: Hurmanın içindeki yağın kaymağı demektir.

Hubne: Eteğe doldurmak.

Bir bahçeye sapıp meyvesinden yiyen kimseye cezâ lazım gelmez. Ceza lazım gelmemesi helal anlamına değildir. Eğer eteğine doldurursa eli kesilmez, ancak ibret sopası lazım gelir. Veliyyül emirin takdir edeceği kadar belli zamanlarda sopa vurulur.

13 - YANKESİCİLİKTE VE HİYANETTEN DOLAYI EL KESMEK

٤٣٩١ - جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَيْسَ عَلَى الْمُتَنَهِّبِ قَطْعٌ وَمَنْ إِنْتَهَبَ نَهْبَةً مَشْهُورَةً فَلَيْسَ بِمَا

4391 - Câbir bin Abdullah radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Birisinin malını kapıp kaçan kimsenin elini kesmek yoktur. Açıkta bulunan bir malı kapıp kaçan kimse bizden değildir.”

İZAH

Açık bir şekilde, zorbalıkla birisinin malını alıp giden kimse cezaya çarptırılırsa da görünüşte gizli işlenen hırsızlık manası bulunmadığı için elinin kesilmesi gerekmez. Ev önünde, yol kenarında açıkta bırakılan bir eşyayı alıp giden kimseye ceza verilirse de eli kesilmez. Fahr-i Kâinat Efendimiz bu suçları işleyen kimseye had gerekmezse de benim ümmetimden benim yolumda olanlar bunu yapmaz, bunu yapanlar benden

değildir, buyurarak başkasının malını kapıp kaçırmaktan, zorbalıkla almaktan nehyetmiştir.

٤٣٩٢- وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَيْسَ عَلَى الْخَائِنِ قَطْعُ

4392 - Bir önce geçen hadiste aynı isnadla (Câbir radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre) şöyle demiştir:

– “Haine elini kesme cezası yoktur” buyurdu.

İZAH

Bir kimsenin malını emanet olarak alıp sonra onu zarara uğratan zararını tazmin etmeyen veya bir malı emanet alıp sonra inkâr ediveren kimse haindir. Hainlik edene ceza verilir, hiyanet ettiği mal ödetilir. Ancak ayette kendisine ceza gereken hırsızlığa benzemediği için eli kesilmez.

٤٣٩٣- عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِثْلِهِ زَادَ وَلَا

عَلَى الْمُخْتَلِسِ قَطْعُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَذَانِ الْحَدِيثَانِ لَمْ يَسْمَعْهُمَا ابْنُ جُرَيْجٍ مِنْ أَبِي الزُّبَيْرِ

زَيْلَعَتْنِي عَنْ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ أَنَّهُ قَالَ إِنَّمَا سَمِعَهُمَا ابْنُ جُرَيْجٍ مِنْ يَلِيسَ

الرِّبَابِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَقَدْ رَوَاهُمَا الْمُعِيزَةُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنْ أَبِي الزُّبَيْرِ عَنْ

جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4393 - Câbir radıyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir önce geçen hadisin misli rivâyet olundu. Bu rivâyette: “Kapkaççıya da el kesme cezası yoktur” ziyadesi var.

Ebû Dâvud dedi ki: Şu iki hadisi İbn-i Cüreyc, Ebû Zübeyr'den Ahmed bin Hanbel'den bana gelen habere göre o şöyle demiş: Bu iki hadisi: İbn-i Cüreyc, Yasin ez-Zeyyad'dan işitmiştir.

Yine Ebû Dâvud şöyle demiş: Bu iki hadisi Muğîre bin Müslim, Ebû Zübeyr'den, o da, Câbir vasıtasıyla Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etmiştir. [\[117\]](#)

14 - KAPALI YERDEN HIRSIZLIK YAPAN KİMSENİN DURUMU

٤٣٩٤- عَنْ صَفْوَانَ بْنِ أُمَيَّةَ قَالَ: كُنْتُ نَائِمًا فِي الْمَسْجِدِ عَلَيَّ

خَمِيصَةٌ لِي ثَمَنُ ثَلَاثِينَ دِرْهَمًا فَجَاءَ رَجُلٌ فَاخْتَلَسَهَا مِنِّي فَأَجِدَ

الرَّجُلُ فَأَتَيْتُ بِهِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَرَ بِهِ لِيُقَطَعَ قَالَ

فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ أَتَقْطَعُهُ مِنْ أَجْلِ ثَلَاثِينَ دِرْهَمًا أَنَا أَيْمُهُ وَأُثْمُهُ ثَمَنُهَا قَالَ

فَهَلَا كَانَ هَذَا قَبْلَ أَنْ تَأْتِيَنِي بِهِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَرَوَاهُ زَائِدَةُ عَنْ سَيِّدَاتِهِ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ خُصَيْرٍ قَالَ

نَامَ صَفْوَانُ وَرَوَاهُ مُجَاهِدٌ وَمَطَاوُسُ أَنَّهُ كَانَ نَائِمًا فَجَاءَ سَارِقٌ فَسَرَقَ

خَمِيصَةً مِنْ تَحْتِ رَأْسِهِ وَرَوَاهُ أَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ فَاسْتَلَمَهُ

مِنْ تَحْتِ رَأْسِهِ فَاسْتَيْقِظَ فَضَاخَ بِهِ فَأَجِدَ

وَرَوَاهُ الرَّهْرِيُّ: عَنْ صَفْوَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: فَتَنَّمَ فِي الْمَسْجِدِ

وَتَوَسَّدَ رِدَاءَهُ فَجَاءَ سَارِقٌ فَأَخَذَ رِدَاءَهُ فَأَخَذَ السَّارِقُ فَجِيءَ بِهِ إِلَى

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4394 - Safvan bin Umeyye radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben mescidde otuz dirhem kıymetinde bana ait desenli bir cübbe üzerinde uyuyordum. Birisi geldi, onu benden kapıp gitti. Adam

yakalandı, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldim ve “Otuz dirhemden dolayı bunun elini kestirecek misin? Ben cübbemi o adama parasını ileride vermesi üzere satsam (bu cezadan kurtulmaz mı” dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bu söylediğini bana gelmeden önce yapman uygundu” buyurdu.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi Zaide, Simak’tan, o da Cuayd bin Huceyr’den rivâyet etti. Huceyr “Safvan uyumuştı” dedi.

Bu hadisi Mücahid ve Tâvûs da şöyle rivâyet ettiler. Safvan uyuyordu. Bir hırsız geldi. Başının altından cübbesini çaldı.

Bu hadisi Ebû Seleme bin Abdurrahman rivâyet etti, dedi ki:

– Başının altından çekti çıkardı. Safvan uyandı. Hırsız diye bağırdı. Adam yakalandı.

– Bu hadisi Zührî, Safvan bin Abdullah’tan rivâyet etti. Dedi ki: Safvan bin Ümeyye mescidde uyudu. Cübbesini başının altına koymuştu, bir hırsız geldi cübbesini almıştı, hırsız yakalandı ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e getirildi. [\[118\]](#)

İZAH

Bir kimsenin sırtında giydiği, mescid gibi bir yerde altına serdiği eşyası korunmuş, muhafaza içinde eşya kabul edilir. Bunu alıp giden kimse hırsızlık etmiş sayılır. Hakkında elinin kesilmesi hükmü uygulanır. Bir kimse çaldığı malı hâkime gitmeden sahibinden satın alırsa elinin kesilmesinden kurtulur. Hâkime gittikten sonra malı satın almaya kalksa hadden kurtulamaz.

15 - EMANET İNKAR EDİLDİĞİ VAKİT ELİN KESİLMESİ

٤٣٩٥- عَنْ ابْنِ عُثْمَرَ أَنَّ امْرَأَةً مَخْزُومِيَّةً كَانَتْ تَشْتَعِيرُ الْمَتَاعَ فَتَجْبِلُهُ

فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَا فَقَطَعَتْ يَدَهَا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: زَوَّاهُ جُوَيْرِيَةَ عَنْ نَافِعٍ عَنْ إِبْنِ عُمرَ أَوْ عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ
أَبِي عُبَيْدٍ زَادَ فِيهِ وَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ خَطِيبًا فَقَالَ هَلْ مِنْ
امْرَأَةٍ نَافِيَةٍ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَرَسُولِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَتِلْكَ شَاهِدَةٌ فَلَمْ تَقُمْ
وَلَمْ تَتَكَلَّمْ

زَوَّاهُ ابْنُ عَجَّجٍ عَنْ نَافِعٍ عَنْ صَفِيَّةَ بِنْتِ أَبِي عُبَيْدٍ قَالَ فِيهِ فَشَهِدَ عَلَيْهَا

4395 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan: Mahzum kabilesinden bir kadın emanet eşya alır (sonra da) onu inkar ederdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu: O kadının eli kesildi.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Cüveyriye, Nâfi'den o da İbn-i Ömer'den o da Ebû Ubeyd'in kızı Safiyye'den rivâyet etti. Orada şu ziyade var: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hitap için kalktı, üç kere şöyle buyurdu: “Aziz ve Celil olan Allah’a ve Rasûlüne yaptığından tevbe eden (özür dileyen) bir kadın var mı?” Kadın orada hazır bulunmasına rağmen ne ayağa kalktı ve ne de konuştu.

Bu hadisi İbn Ganç, Nâfi'den o da Safiye binti Ebû Ubeyde'den rivâyet etti. Bu rivâyette, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadının aleyhine şahitlikte bulundu dedi.

٤٣٩٦- أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: إِشْتَعَارَتْ امْرَأَةً
تَغْنِي خَيْلًا عَلَى أَلْسِنَةِ أَتَانِينَ يُغْرِقُونَ وَلَا تُعْرِفُ هِيَ قَبَاعَةَ
تَأْجِدُثُ فَأَتَى بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَرَ بِشَلْعِ يَدَيْهَا
وَهِيَ الَّتِي شَفَعَ فِيهَا أَسَاعَةُ بْنُ زَيْدٍ وَقَالَ فِيهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قَالَ

4396 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Bir kadın cemaat arasında maruf kimselerin dili üzerine (altın, gümüş) kastederek ziynet eşyasını ödünç istedi. Halbuki kadının kimliği

bilinmiyordu. Aldığı emanet eşyayı sattı. Kadın yakalandı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadının elinin kesilmesini emir buyurdu. O, Üsame bin Zeyd’in kendisi hakkında şefaati ettiği ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in hakkında yani “Allah’ın hadlarından bir had hakkında şefaati mı ediyorsun? Allah’a yemin olsun bu suçu kızım Fatıma da işlemiş olsa Allah’ın hukukunu yerine getiririm” dediği kadındır.

٤٣٩٧- عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَتْ امْرَأَةٌ مَخْزُومِيَّةً تَسْتَجِيرُ الْمَنَاعِ

وَتَجْعَلُهُ فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَطْعِ يَدِهَا وَقَعْصِ نَحْوِ

خَبْرِيثٍ قَتِيلَةٍ عَنِ الْمَلِثِ عَنْ ابْنِ شِهَابٍ زَادَ فَقَطَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَدَهَا

4397 - Aişe radiyallahu anha’dan:

Mahzûmî kabilesinden bir kadın ödünç eşya alır (sonra da) o eşyayı inkar ederdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, o kadının elinin kesilmesini emir buyurdu. Kuteybe’nin Leys’den onun da İbn-i Şihab’dan naklen rivâyet ettiği hadisin benzerini rivâyet etti. Ancak burada şu cümle ziyadedir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, o kadının elini kesti.

16 - HIRSIZLIK YAPAN VEYA HAD GEREKTİREN BİR SUÇU İŞLEYEN AKIL HASTASININ DURUMU

٤٣٩٨- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنِ الْمُبْتَلَى

حَتَّى يَتَزَأَ وَعَنِ الْمُسْبِي حَتَّى يَكْتَبِرَ

4398 Aişe radiyallahu anha’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Üç kimseden kalem kaldırılmıştır. (Günahları yazılmaz)

- 1- Uyuyan kimseden uyanıncaya kadar,
- 2- Belâya uğrayandan (deliden) iyi oluncaya kadar,
- 3- Sabiden ergenlik çağına gelip büyüyene kadar.”^[119]

٤٣٩٩ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: أَتَى عُمَرُ بِمَجْنُونَةٍ قَدْ رَتَتْ قَاتَشَاسَ
فِيهَا أَنَا قَامَرُ بِهَا عُمَرُ أَنْ تُرْجَمَ مَرُّ بِهَا عَلَى عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ
يَضْوَانُ اللَّهُ عَلَيْهِ فَقَالَ مَا شَأْنُ هَذِهِ قَالُوا تَجُنُّونَهُ بَنِي فَلَانٍ رَتَتْ قَامَرُ
بِهَا عُمَرُ أَنْ تُرْجَمَ قَالَ: فَقَالَ إِرْجِعُوا بِهَا ثُمَّ أَنَا فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ
أَمَّا عَلِمْتُ أَنَّ الْقَلَمَ قَدْ رُفِعَ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنْ الْمَجْنُونِ حَتَّى تَبْرَأَ وَعَنِ
الثَّائِمِ حَتَّى يَسْتَقِظَ وَعَنِ الْمُسَيِّئِ حَتَّى يَغْفَلَ قَالَ بَلَى قَالَ فَمَا بَالُ هَذِهِ
تُرْجَمُ قَالَ لَا شَيْءَ قَالَ فَأَرْسَلَهَا قَالَ فَأَرْسَلَهَا قَالَ فَمَجْعَلُ يُكْتَبِرُ

4399 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Hazreti Ömer’e, zinâ etmiş deli bir kadın getirildi. Hazreti Ömer bu konuda bir çok kimselerle istişare etti ve kadının recmedilmesine emir buyurdu. Ali radiyallahu anh, kadına rastladı ve bu kadının durumu nedir, diye sordu. Falan oğullarının delisidir, zinâ etmiş, recmedilmesi için Ömer radiyallahu anh emretti dediler.

Râvi dedi ki: Ali radiyallahu anh - Onu geri gönderin dedi. Sonra Ömer’in yanına geldi. Şöyle dedi. Ey mü’minlerin emiri, sen bilmiyor musun, üç kimseden kalem kaldırılmıştır. Deliden iyi oluncaya kadar, uyuyan kimseden uyanıncaya kadar, sabîden âkil bâliğ oluncaya kadar. Ömer radiyallahu anh, evet böyledir dedi. Ali radiyallahu anh - Öyle ise bu kadının durumu nedir, niçin recm olunuyor dedi. Ömer radiyallahu anh, bir şey yoktur cevabını verdi. Ali radiyallahu anh bu kadını salıver dedi.

Râvi diyor ki; Ömer radiyallahu anh, kadını salıverdi. Bunun üzerine Ömer radiyallahu anh tekbire başladı.

İZAH

Hazreti Ömer, mecnun bir kadının suçundan dolayı had cezasına müstahak olmadığını bilmiyordu. Ama bazı kadınlar bir an için delirip bir zaman sonra akılları başlarına dönebilir. Hazreti Ömer'in recmedilmesini kararlaştırdığı bu kadın bazı kere deliriyorsa da çok kere aklı başında olmasından dolayı kendisine had cezası vurulması görüşünde olabilir. Hazreti Ali'ye mecnûn olduğu bildirildiği için Hazreti Ömer'e efkâr-ı umûmiye de kendisinin deli bilindiği ikaz edilmiş, çok zamanının deli olarak geçebileceği düşüncesi ile Hazreti Ömer tarafından had kaldırılmıştır.

٤٤٠٠- عَنْ الْأَعْمَشِ نَحْوَهُ وَقَالَ أَيْضًا حَتَّى يَفْقَلَ وَقَالَ وَعَنْ

الْمَجْنُونِ حَتَّى يَفْقَلَ قَالَ فَجَعَلَ عُمَرُ يَكْتَبُ

4400 - A'meş radiyallahu anh'dan, bir önce geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Râvî o hadiste olduğu gibi burada sabi âkil bâliğ olana kadar mecnun da ifakat bulup aklı başına gelene kadar dedi. (Sonra da) Ömer tekbir getirmeye başladı dedi.

٤٤٠١- عَنْ إِبْنِ عَبَّاسٍ قَالَ سُرَّ عَلَى عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ بِمَعْنَى عُثْمَانَ قَالَ أَوْ مَا تَذَكَّرُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ وَفَعَّ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثٍ عَنْ الْمَجْنُونِ الْمَغْلُوبِ عَلَى عَقْلِهِ

حَتَّى يَفْقَلَ وَعَنْ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنْ الصَّبِيِّ حَتَّى يَخْتَلِمَ قَالَ

صَدَقْتَ قَالَ فَتَمَلَّى غَنَاهَا نَبِيلَهَا

4401 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: O şöyle demiştir: Ali bin Ebû Talib bana uğradı. Râvî Osman'ın hadisinin manasını rivâyet etti ve şöyle dedi: Ali,

– Hatırlıyor musun, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, üç kişiden kalem kaldırılmıştır: Akıllanıncaya kadar akıl hastasından, uyanıncaya kadar uyuyandan ve bâliğ oluncaya kadar çocuktan dedi. Ömer de doğru söyledin, dedi.

İbn-i Abbas dedi ki: Ömer radiyallahu anh, kadını serbest bıraktı.

٤٤٠٢- عَنْ أَبِي ظَبْيَانَ قَالَ سَمِعْتُ الْجَنَابِيَّ قَالَ أَتَيْتُ عُمَرَ بِامْرَأَةٍ قَدْ
فَجَرَتْ فَأَمَرَ بِرَجْعِهَا فَمَرَّ عَلَيَّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَأَلْعَدَهَا فَخَلَّى سَبِيلَهَا
نَاخِبٌ عُمَرَ قَالَ ادْعُوا لِي عَلِيًّا فَجَاءَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ يَا أَمِيرَ
الْمُؤْمِنِينَ لَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَفَعَ
الْقَلَمَ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنِ الصَّبِيِّ حَتَّى يَبْلُغَ وَعَنِ الثَّائِمِ حَتَّى يَسْتَقِظَ وَعَنِ
الْمَعْثُورِ حَتَّى يَتَرَأَّ وَإِنْ هَلِمَ مَعْثُورُهُ بَنِي فَلَانٍ لَعَلَّ إِلَهِي أَتَانَا وَهِيَ فِي
بِلَادِنَا قَالَ فَقَالَ عُمَرُ لَا أَذْرِي فَقَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَنَا لَا أَذْرِي

4402 - Ebû Zabyan'dan rivâyetle Hennad Ebû Zabyan'el-Cenbî dedi ki:

– Hazreti Ömer'e zinâ etmiş bir kadın getirildi. Ömer radiyallahu anh, kadının recmedilmesini emretti. Ali radiyallahu anh rast geldi, kadını aldı serbest bıraktı. Ömer'e haber verildi. Ömer radiyallahu anh, Ali'yi bana çağırın dedi. Çağırdılar, Ali radiyallahu anh geldi, şöyle dedi: Ey mü'minlerin emiri, yemin olsun biliyorsun ki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Üç kişiden kalem kaldırılmıştır. Bülüğa erene kadar çocuktan, uyanıncaya kadar uyuyan kimseden, iyileşinceye kadar bunaktan. Şu kadın falan oğullarının delisidir. Umulur ki, ona tecavüz eden erkek ona cinnet halinde iken tecavüz etmiştir.”

Ebû Zabyan dedi ki: Ömer şöyle dedi: - Ben bilmiyorum, Ali radiyallahu anh şöyle dedi: - Ben de bilmiyorum.

٤٤٠٣- حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا زُهَيْبٌ عَنْ خَالِدٍ عَنْ

أَبِي الصُّحَمِّ عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ رَفَعَ الْقَلَمَ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنِ النَّوْمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنِ الطَّبِيِّ حَتَّى

يَحْتَلِمَ وَعَنِ الْمَجْنُونِ حَتَّى يَفْقِلَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ ابْنُ جُرَيْجٍ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ

لِلَّهِ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ زَادَ فِيهِ وَالْخَوِيفُ

4403 - Ali radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

– Üç kişiden kalem kaldırılmıştır. Uyanana kadar uyuyan kimseden, bülüğa ere ne kadar çocuktan, akli başına gelene kadar mecnundan.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi İbn-i Cüreyc, Kasım bin Yezid'den, o da Ali radiyallahu anh'dan, o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den naklen rivâyet etti. Bu rivâyette: “İhtiyarlıktan dolayı aklî muvâzenesi kaybolan kimseden” cümlesi ziyadedir.

17 - ERKEK ÇOCUĞUN HADDİ GEREKTİREN BİR SUÇ İŞLEMESİ

٤٤٠٤ - عَنِ ابْنِ الْفَرَطِيِّ قَالَ كُنْتُ مِنْ سَبْئِ نَبِيٍّ فُرِغَ لَهَا فَكَانُوا

يَنْظُرُونَ فَمَنْ أَتَيْتُ الشَّعْرَ قُتِلَ وَمَنْ لَمْ يَأْتِ لَمْ يُقْتَلْ فَكَانَتْ فِيمَنْ لَمْ

يَأْتِ

4404 - Atiyye el-Kurazi radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Ben Kureyze oğulları esirleri arasında bulunuyordum. (Ashab-ı kirâm) bakıyorlar, kimin kılı bitmişse öldürüyorlar, kiminki bitmemişse öldürülüyordu. Ben kılı bitmemişler arasında bulunuyordum. ^[120]

٤٤٠٥ - عَنْ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ عُمَيْرٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ: فَكَشَفُوا

عَائَتِي فَوَجَدُوهَا لَمْ تَنْبُثْ فَمَجَعَلُونِي مِنَ السَّبِي

4405 - Abdulmelik bin Umeyr'den:

Şu bir önce geçen hadis rivâyet olundu. O rivâyette şöyle dedi:

– Eteğimi açtılar, onu kıl bitmemiş olarak buldular ve bunun üzerine esirlerden kıldılar.

٤٤٠٦ - عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرَضَهُ يَوْمَ

أُحُدٍ وَهُوَ ابْنُ أَرْبَعِ عَشْرَةَ سَنَةً فَلَمْ يُجِزْهُ وَعَرَضَهُ يَوْمَ الْخَنْدَقِ وَهُوَ ابْنُ

خَمْسِ عَشْرَةَ سَنَةً فَأَجَازَهُ

4406 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyetle (kendisi):

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e Uhud savaşı günü ondört yaşında iken arzolundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun savaşa iştirakine müsaade etmedi. Hendek savaşı günü onbeş yaşında iken arzolundu, onun harbe iştirakine müsaade etti.^[121]

٤٤٠٧ - قَالَ نَافِعٌ حَدَّثْتُ بِهَذَا الْحَدِيثِ عُمَرَ بْنَ عَبْدِ الْعَزِيزِ فَقَالَ

إِنَّ هَذَا الْحَدِيثَ بَيْنَ الصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ

4407 - Nâfi şöyle demiştir:

– Bu bir önce geçen hadisi Ömer bin Abdulaziz'e haber verdim. Ömer bin Abdulaziz:

– İşte bu onbeş yaş, küçükle büyük arasındaki sınırdır dedi.

İZAH

Müslüman çocuklarında erkeklerde ihtilam olması ile, eğer ihtilam olmuyorsa onbeş yaşına girmiş olması ile buluğa erdiğine hükmedilir.

Kız çocuklarında ise aybaşı olmaya başlamaları ile eğer aybaşı olmuyorlar ise onbeş yaşına girenler ile buluğa ermiş olduklarına hükmedilir.

Kafir çocukları hakkında da esas kaide budur. Ancak kâfir çocukları harpte esir olarak tutulduklarında yaşlı da olsalar öldürülmek korkusu ile yaşlarını salkıyabilirler. Bunun için ashab-ı kiram, buluğa erip ermediklerini, erkeklik uzvunun çevresinde tüy bitip bitmediğini kontrol ederek anlamaya çalışmış olabilirler.

İmam Azam'dan bir rivâyete göre; erkek çocuğu ne zaman ihtilam olursa, o zaman buluğa ermiş olur. Eğer ihtilam olmuyorsa ona ceza tatbiki için onsekiz yaşını ikmal etmesi beklenir. Kız çocuğu da hayız görmüyorsa onsekiz yaşının tamamlaması beklenir.

18 - GAZVEDE HIRSIZLIK YAPANIN ELİ KESİLİR Mİ?

٤٤٠٨ - عَنْ جُنَادَةَ بْنِ أَبِي أُمَيَّةَ قَالَ: كُنَّا مَعَ بُسْرِ بْنِ أَرْطَاةَ فِي

الْبَحْرِ فَأَتَانِي بِسَارِقٍ يُقَالُ لَهُ مُضَلِّدٌ قَدْ سَرَقَ بُخَيْيَةً فَقَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تُقَطَّعُ الْأَيْدِي فِي الشَّعْرِ وَلَوْلَا

ذَلِكَ لَقَطَّعْتَ

4408 - Cünâde bin Ebû Umeyye'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Biz Büsr bin Ertaa ile denizde (gemide) bulunduk. Kendisine Mıstar denen bir hırsız getirildi. Uzun boylu dişi bir deve çalmıştı. Büsr şöyle dedi: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim: “Seferde eller kesilmez.” Eğer seferde olmasa idi ben bunun ellerini keserdim.^[122]

İZAH

Bazı fakihler harp için çıkılan sefer halinde hırsızın elinin kesilmeyeceğini, bu cezanın seferden dönüşte tehir edileceğini, çünkü seferde böyle bir icraatın, hırsızın darul harbe sığınmasına sebep olabileceğini söylemişlerdir.

Evzâi bu görüştedir. Emir imam olur, memleketi de geniş olursa seferde hırsıza ceza uygulayabilir. İmam-ı Azam'ın görüşü böyledir. Burada Büsr bin Ertaa'nın imam değil, emir olduğu veya askerî bir komutan olduğu, karada işlenen bir hırsızlık suçunun kendisine gemide arz edildiği anlaşıyor. Kendisi imam olmadığı için bu cezayı uygulamamıştır. Büsr bin Ertaa, Kureyş kabilesinden Amr oğullarındandır. Künyesi, Ebû Abdurrahman'dır. Sahabi olup olmadığı ihtilaflıdır. Peygamber Efendimiz'in vefatından iki yıl önce doğmuştur.

19 - KEFEN SOYANIN ELİNİN KESİLMESİ

٤٤٠٩ - عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ قُلْتُ لَيْسَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَخَدَّكَ فَقَالَ كَيْفَ أَنتَ إِذَا

أَصَابَ النَّاسَ مَوْتُ يَكُونُ الْبَيْتُ فِيهِ بِالْوَصِيفِ يَغْنِي الْقَبْرَ قُلْتُ اللَّهُ

وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ أَوْ مَا خَاَرَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ قَالَ عَلَيْكَ بِالْعَبْرِ أَوْ قَالَ تَصْبِرُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ حَمَّادُ بْنُ أَبِي سُلَيْمَانَ يَفْطَحُ النَّبَاشَ لِأَنَّهُ دَخَلَ

عَلَى الْمَيِّتِ بَيْتَهُ

4409 - Ebû Zer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana “Ey Ebû Zer” dedi. Ben:

– “Buyur, emrindeyim, ey Allah'ın Rasûlü,” dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“İnsanlara (veba gibi umûmî) ölüm isabet eder. Bir kabir, bir köle kıymetinde olursa sen nasıl hareket edeceksin” dedi. Ben: Allah ve Rasûlü daha iyi bilir dedim. Veya Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ihtiyar buyurduğu gibi dedim. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Sana sabretmek gerekir veya sabredersin” buyurdu. ^[123]

Ebû Dâvud dedi ki: Hammad bin Süleyman: “Kefen soyanın eli kesilir. Çünkü o ölünün evine girmiştir” dedi.

İZAH

Umûmî felaketlerde ölüleri gömecek kimse bulunmadığı, herkesin kendi ölüsünü gömmeye çalıştığı, bir mezar yerinin kıymeti bir köle kıymetinde olduğu vakit nasıl hareket edeceğini Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Zer’e soruyor, o da Allah ve Rasûlü daha iyi bilir, diyerek Efendimiz’in tavsiyesini bekliyor. Ölülerden soyulan kefenin kıymeti elin kesilmesini gerektiren mal kıymetinde olursa hırsızın eli kesilir. Şafiî, Mâlikî, Ahmed bin Hanbel’in görüşü böyledir. İmam-ı Azam hazretlerine göre kesilmez. Her ne kadar kefen soyma, hırsızlıktan daha da âdî ise de bir bakıma hırsızlıktan farklı görülmemektedir. Hadis-i şerifte kabre ev denilmiştir. Çünkü ev hayatta olanlar için barınak olduğu gibi kabir de ölüler için barınaktır. (Meâlim-üs-Sünen, c. 6, s. 235)

20 - BİR KAÇ KERE HIRSIZLIK YAPANIN DURUMU

٤٤١٠ - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: جِيءَ بِسَارِقٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَتُخْلَوُ؟ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّمَا سَرَقَ فَقَالَ: أَقَطِّعُوهُ قَالَ فَقُطِعَ ثُمَّ جِيءَ بِهِ الثَّانِيَةَ فَقَالَ أَتُخْلَوُ؟ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّمَا سَرَقَ فَقَالَ أَقَطِّعُوهُ قَالَ فَقُطِعَ ثُمَّ جِيءَ بِهِ الثَّالِثَةَ فَقَالَ أَتُخْلَوُ؟ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّمَا سَرَقَ فَقَالَ أَقَطِّعُوهُ ثُمَّ أُتِيَ بِهِ الرَّابِعَةَ فَقَالَ أَتُخْلَوُ؟ فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّمَا سَرَقَ قَالَ أَقَطِّعُوهُ فَأُتِيَ بِهِ الْخَامِسَةَ فَقَالَ أَتُخْلَوُ؟ قَالَ جَابِرٌ فَأَنْطَلَقْنَا بِهِ فَقَتَلْنَاهُ ثُمَّ إِجْزَأْنَاهُ فَأَلْقَيْنَاهُ فِي بَيْتٍ وَرَمَيْنَا عَلَيْهِ الْحِجَارَةَ

4410 - Câbir bin Abdullah radıyallahu anh’dan rivâyet olunduğuna göre şöyle demiştir.

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir hırsız getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu öldürün” buyurdu. Ashab-ı kiram ey

Allah'ın Rasûlü, bu sadece hırsızlık yaptı, dediler. Bunun üzerine “Elini kesin” emrini verdi. Eli kesildi, sonra ikinci defa aynı adam yine getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu öldürün” buyurdu. Ey Allah'ın Rasûlü, o ancak hırsızlık yaptı, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onun (ayağını) kesin” buyurdu. Dedi ki: Ayağı kesildi, üçüncü defa yine getirildi: “Onu öldürün” buyurdu. Ey Allah'ın Rasûlü, o sadece hırsızlık yaptı dediler. Dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onun (sol elini) kesin” buyurdu. Sonra dördüncü defa yine getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Onu öldürün” buyurdu. Sahabiler: Ya Resûlallah o sadece hırsızlık yaptı dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun “(Sol ayağını) kesin” buyurdu. Beşinci defa getirildi. Bu defa, “Onu öldürün” buyurdu. Câbir dedi ki: Onu götürdük, öldürdük. Onu kuyuya attık üzerine taş attık. [\[124\]](#)

İZAH

Hırsız, hırsızlık yaptığı için elinin kesilmesine hak kazanırsa da öldürülmez. Bir kimse şu üç şeyden birisini işlerse öldürülür:

- 1 - İman ettikten sonra küfre dönerse,
- 2 - Evli olduğu halde zinâ ederse,
- 3 - Kasten bir kimseyi öldürürse. Bunların dışında bir şey için öldürülmez. Hırsız hırsızlık yaptığı zaman sağ eli kesilir. Yine hırsızlık yaparsa sol ayağı kesilir. Üçüncü defa hırsızlık yaparsa sol eli kesilir. Dördüncü defa yaparsa sağ ayağı kesilir. Şafiî, Mâlikî, İshak bin Rahaveyhi'nin görüşleri böyledir. Bundan sonra hırsızlık ederse hapsedilir. Ahmed bin Hanbel'e göre hırsızın önce sağ eli, ikinci de sol eli kesilir. Bundan sonra hırsızlık ederse hapse atılır. Eli veya ayağı kesilmez. (Mealim-üs-Sünen, c. 6, s. 236)

Bu hadis-i şerifteki olaya gelince, bu şahsın fesâdı vahiy yolu ile Peygamberimize bildirilmiş olabilir. Bu şahsın öldürülmesi emri Fahr-i Kainat'a intikal eden başka durumlardan dolayı da olabilir.

21 - HIRSIZIN ELİNİN BOYNUNA ASILMASI

٤٤١١- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ مُحَيَّرٍ قَالَ: سَأَلْنَا فَصَالَهَ بْنَ عُبَيْدٍ

عَنْ تَغْلِيْقِ الْيَدِ فِي الْمَنْعِ لِلشَّارِقِ أَمِنْ الشُّبَّةِ هُوَ قَالَ أَتَى رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَارِقٍ فَقَطَعَتْ يَدُهُ ثُمَّ أَمَرَ بِهَا فَخُلِقَتْ فِي غُتَيْهِ

4411 - Abdurrahman bin Muhayriz'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Fudale bin Ubeyd'e hırsızın elinin boynuna asılması sünnet midir diye sorduk. Fudale dedi ki:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e eli kesilmiş bir hırsız getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu. Hırsızın kesilen eli (ibret için) boynuna asıldı.^[125]

İZAH

Hırsızın elinin kesilmesi hırsızlık yapacaklara ders olacağı gibi, kesilmiş elin boyna takılması da ibret içindir. Basit dünyalık karşısında eli kesilen kimse bu yaptığının nasıl bir âdîlik olduğunu eli boynunda sallandıkça daha iyi anlar. Başkalarına da; işte bunun gibi hırsızlık yapmak isteyenlerin eli böyle kesilir, diye bir gözdağı olur.

22 - HIRSIZLIK YAPTIĞINDA KÖLENİN SATILMASI

٤٤١٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا سَرَقَ الْمَمْلُوكُ فَبِعَهُ وَلَوْ بِبَنْتٍ

4412 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Köle hırsızlık yaptığı vakit yirmi dirhem karşılığında bile olsa onu sat.”

İZAH

Neş: Yirmi dirhem bir ukiyenin yarısı ve basit bir şey demektir.

Hırsızlık yapan köle kendi değerini kendisi düşürmüştür. Sahibine yaramaz, basit bir para ile satılması tavsiye buyruluyor.

23 - RECM MESELESİ

٤٤١٣ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «وَاللَّهِ يَأْتِيَنِ الْفَاحِشَةُ مِنْ نِسَائِكُمْ

تَأْتِيهِمْ أَرْبَعَةٌ مِنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَاهْبِكُوهُمْ فِي الْبُيُوتِ

خَتْمِي يَتَوَقَّاهُ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُمْ سَبِيلًا» وَذَكَرَ الرَّجُلُ بَعْدَ

الْعُرَاةِ ثُمَّ جَمَعَهُمَا فَقَالَ «وَاللَّذَانِ يَأْتِيَانِيَا مِنْكُمْ فَادَّوْهُمَا فَإِنْ تَابَا

وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا» فَنَسَخَ ذَلِكَ بِآيَةِ الْجَلْدِ فَقَالَ «الرَّائِيَةُ وَالزَّانِيَةُ

فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ»

4413 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre şöyle demiştir: Nisa sûresinin 15. ayeti ki: “Kadınlarınızdan fuhşiyât işleyenlere sizden dört şahit getirin, eğer şahitlik ederlerse onları ölüm gelip alıncaya veya Allah onlara bir yol açıncaya kadar evlerde tutun.” Allah (c.c.) erkeği kadından sonra zikir buyurdu. Ve sonra ikisini birden cem edip “İçinizden zinâ eden iki kişiye (kadınla erkeğe) ezâ edin, tevbe edip düzelirlerse onları bırakın” ayetleri Nur sûresinin şu celde ayeti ile neshedildi. Allah Teâlâ buyurdu: “Zina eden kadınla, zinâ eden erkekten her birine yüz değnek vurunuz.”

İZAH

Bu hadis-i şerifte bazı önemli konulara temas ediliyor: Önce kadınlardan zinâ edenlere dört erkek şahitlik eder ve şahitliklerinde zaman aşımı olmazsa, o kadınların evlerde ölünceye kadar hapsedilmeleri emrediliyor. Zaman aşımı şehirlerde bir ay, köylerde altı aydır. Ayette önce kadınlardan bahsediliyor. Sonra da erkekler ile kadınlar beraber tesniye sigası ile zikrediliyor. “Ellezîne” kelimesi her ne kadar erkek için kullanılan müzekker sigasının tesniyesi ise de, burada erkekle kadın murat edilmiştir. Bu durumda bu ayette ezâyâ tabi tutulacak ikiden murat zinâ eden erkek ile zinâ eden kadındır. İbn-i Abbas da bu görüştedir Mücahit'ten ve Ebû

Müslim İsfahanî'den bu ayette ezâyâ tabi tutulması emir buyrulan ikiden maksat, livâta yapan erkekle kendisine livâta olunan erkektir, diye naklolunmuştur.

Bu ayetler zinâ edenler hakkına olup, önce kadına ölünceye kadar hapis verildikten sonra Allah (c.c) bu hükmü Nûr sûresinin 2. ayeti ile neshedip, bekâr erkekle bekâr kadından her birine yüzer sopa vurulmasına çevrilmiştir.

٤٤١٤ - عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ: السَّبِيلُ الْخُدُّ قَالَ سُفْيَانُ فَأَذْرَهُمَا

الْبُكَرَانِ فَأَمْسَكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ الْبُيُوتِ

4414 - Mücahid'den rivâyet olunduğuna göre bir önceki hadiste geçen ayetteki yoldan murad had cezasıdır. Süfyan şöyle demiştir:

– Onların ikisine de ezâ edin sözünden “murat” zinâ eden iki bekâr demektir. “Evlerde onları hepsedin”den murad zinâ eden evli veya dul kadınlar demektir.

İZAH

Celde ayeti inmeden zinâ edenlere tatbik edilmesi emir buyrulan ezânın nasıl olacağı ve ne miktarda olacağı tayin buyrulmayıp mücmel bırakılmış, bunun takdiri tamamen bu cezayı tatbik edenlere terkedilmiştir. Sözle eza edeceklerse sözle, sopa ile eza edeceklerse sopa ile yaparlar, diye serbest bırakılmıştır. Sonra Nûr sûresinin 2. ayeti inince bu ezânın nasıl olacağı açıklanıp bekar olup zinâ eden erkek ve kadına yüz değnek vurulması emir buyrulmuştur.

٤٤١٥ - عَنْ عُבَادَةَ بْنِ السَّامِثِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُذُوا عَنِّي خُذُوا عَنِّي قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا النَّيْبُ

بِالنَّيْبِ جُلْدُ مِائَةٍ وَزَمْيَ بِالْحِجَارَةِ وَالْبُكَرُ بِالْبُكَرِ جُلْدُ مِائَةٍ وَتَفِي سَنَةً

4415 - Ubâde bin Sâmit radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre demiş ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ayetin tefsirini benden alınız. Allah zinâ eden kadınlar için bir çıkış yolu açtı. Evlenmiş olan evlenmiş olan ile zinâ ederse yüz değnek vurulur ve taş atarak recm edilir. Bakire kadın, bekar erkekle zinâ ederse yüz değnek vurulur ve bir sene sürgün cezası verilir.”^[126]

İZAH

Bu hadis-i şerif: Recmin celde ile beraber, celdenin de sürgün ile beraber olacağı görüşünde olanların delilidir. Ali radiyallahu anh, bu hükmü zinâ eden bazı kimseler hakkında uygulamış ve Allah’ın kitabına göre değnek vurdum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in hadisine göre de recmettim, demiştir. Hasan el-Basrî, İshak bin Rahaveyh ve Dâvud Zahirî’nin görüşü böyledir.

Ama Ömer bin Hattab zinâ eden birini recmetti. Fakat celde uygulamadı. Bütün fakihler de bu görüşteler. Bir kimse recmedilecekse önce ona değnek vurmak gerekmez. Çünkü recm etmeyi âmir olan hadis-i şerifler ile celde hükmü neshedilmiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mâiz’ı recmetti. Fakat ona celde uygulamadı. Zina eden iki Yahudi’yi recmetti. Onlara da celde uygulamadı.

Şafiî hazretleri recmedilmesi gerekene celde gerekmez ise de celde cezasına çarptırılan kimseye bir yıl sürgün gerekir, demek ve bu görüşünü Ebû Hüreyre’nin rivâyet ettiği şu hadis ile savunmaktadır. Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelir ve ey Allah’ın Rasûlü benim oğlum falan kimsenin hanımı ile zinâ etmiş, oğlum bekardır. Bunlara ne ceza gerekir, der, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Oğluna yüz sopa ve bir yıl sürgün cezası, kadına da recm gerekir” buyurur. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Üneys kadının yanına git ve sor. Eğer suçunu itiraf ederse onu recm et” buyurdu. Üneys de gitti kadına sordu, suçunu itiraf etti. Üneys de ona recm uyguladı.

٤٤١٦ - عَنْ الْحَسَنِ بْنِ إِسْحَاقَ بْنِ يَحْيَى وَمُغْنَاهُ قَالَ جَلَّدَ مَائَةً وَالرَّجْمُ

4416 - Hasan’dan; Yahya’dan rivâyet edilen bir önceki hadis ile aynı isnad ve aynı manada rivâyet olundu. Dedi ki: Yüz değnek ve recm gerekir.

٤٤١٧ - عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِهَذَا الْحَدِيثِ فَقَالَ نَاسٌ لِسَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ يَا أَبَا ثَابِتٍ قَدْ نَزَلَتْ الْحُلُودُ
لَوْ أَنَّكَ وَجَدْتَ مَعَ امْرَأَتِكَ رَجُلًا كَيْفَ كُنْتَ صَانِعًا قَالَ كُنْتُ
صَارِيَهُمَا بِالسَّيْفِ حَتَّى يَتَسَكَّنَا أَقَاتًا أَذْهَبَ فَأَجْمَعُ أَرْبَعَةَ شَهْرٍ فَلَمَّا
ذَلِكَ قَدْ قَهَسَ الْحَاجَّةَ فَأَنْطَلَقُوا فَاجْتَمَعُوا عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَمْ تَرَ إِلَى أَبِي ثَابِتٍ قَالَ كَذًا وَكَذَا
نَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَفَى بِالسَّيْفِ شَهِيدًا ثُمَّ قَالَ لَا
لَا أَخَافُ أَنْ يَتَنَاقَعَ فِيهَا الشُّكْرَانُ وَالْغَيْرَانُ
قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَى وَكَيْعٌ أَوَّلَ هَذَا الْحَدِيثِ عَنِ الْفَضْلِ بْنِ دَلْهِمٍ
عَنِ الْحَسَنِ عَنْ قَبِيصَةَ بِنِ خَزِيمَةَ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْمُعْتَبِرِ عَنِ النَّبِيِّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِنَّمَا هَذَا إِسْنَادُ حَدِيثِ ابْنِ الْمُعْتَبِرِ أَنَّ رَجُلًا
وَقَعَ عَلَى جَارِيَةِ امْرَأَتِهِ
قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الْفَضْلُ بْنُ دَلْهِمٍ لَيْسَ بِالْحَافِظِ كَانَ قَصَابًا بِوَأَسِطَ

4417 - Ubâde bin Sâmit radiyallahu anh'dan, demiş ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şu bir önce geçen hadis rivâyet olundu. Halk, Sad bin Ubâde'ye şöyle dedi: “Ey Ebû Sabit, hadler hakkında ilahî hükümler nazil oldu. Sen hanımınla beraber bir erkeği zinâ halinde bulsan nasıl hareket edersin?” Her ikisini birden kılıçla cansız bırakıncaya kadar vururum. Bu halde gidip dört tane şahit mi toplayacağım? O zamana kadar adam işini bitirir” dedi. Bunun üzerine gittiler Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında toplandılar. Ey Allah'ın Rasûlü, Ebû Sabit'in ne dediğini duydun mu? Şöyle şöyle diyor dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Şahit yerine kılıç kâfidir” buyurdu. Sonra da “Hayır hayır (kılıca baş vurmayın) intikam sahiplerinin ve gayretkeşlerin aceleyle kötülük yapmaya devam etmelerinden korkarım” buyurdu.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisin evvelini Seleme bin Muhabbik, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etti. İbn-i Muhabbik'in hadisinin isnâdı ancak budur. Bir kimse hanımının cariyesine temasta bulunmuştur. Ebû Dâvud dedi ki: - Fadıl bin Delham hafız değildir. Vasıt ta kassabtır.

İZAH

Kassab iki manaya gelir:

1 - Kamıştan masır ve kaval yapan kimseye denir.

2 - Hayvan kesip, et satan kimseye de denir.

٤٤١٨- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ
اللَّهُ عَنْهُ خَطَبَ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ بَعَثَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْحَقِّ
وَأَنْزَلَ عَلَيْهِ الْكِتَابَ فَكَانَ فِيمَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةُ الرَّجْمِ فَقَرَأْنَاهَا وَوَعَيْنَاهَا
وَرَجِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجَمْنَا مِنْ بَعْدِهِ وَإِنِّي
خَشِيتُ إِنْ طَالَ بِالنَّاسِ الزَّمَانُ أَنْ يَقُولَ قَائِلٌ مَا نَجِدُ آيَةَ الرَّجْمِ فِي
كِتَابِ اللَّهِ فَيَضِلُّوا بِتَرْكِ قَرِيبَةِ اللَّهِ أَنْزَلَهَا اللَّهُ تَعَالَى قَالَ الرَّجْمُ حَقٌّ عَلَى مَنْ
رَجِمَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ إِذَا كَانَ مُحْصَنًا إِذَا قَامَتِ الْبَيِّنَةُ أَوْ كَانَ حَنْزَلٍ
أَوْ اعْتِرَافٍ وَإِنَّمَا اللَّهُ لَوْلَا أَنْ يَقُولَ النَّاسُ زَادَ عُمَرُ فِي كِتَابِ اللَّهِ عُرُ
وَجَلَّ لَكِتَابُهَا

4418 - Abdullah İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan:

Ömer bin Hattab radiyallahu anh hutbe okudu. Ve şöyle dedi: Allah (c.c) Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'i hak olarak gönderdi. Ve O'na kitap indirdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e indirdikleri içerisinde recm ayeti de vardı. Biz recm ayetini okuduk ve ezberledik. (Bu ayete göre) Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem recmetti. Ondan sonra biz de recmi uyguladık. Eğer insanlar üzerine zaman uzarsa bir kimsenin çıkıp Allah'ın kitabında recm ayetini bulamıyoruz deyip Allah'ın indirdiği farzı terk

ederek sapıtmalarından korkarım. Eğer muhsan iseler, Beyyine bulunduğu veya kadın hamile çıktığı veyahut da itiraf bulunduğu takdirde, zinâ eden her erkek ve kadına recm haktır. Allah’a yemin ederim ki eğer insanlar Ömer Allah’ın kitabına ziyade etti, demeyecek olsalardı bu ayeti Kur’an’a yazardım.^[127]

İZAH

Kur’an-ı Kerim’de mensuh (hükmü kaldırılmış) olan ayetler üç bölümde mütalaa olunur.

- 1 - Lafzı da manası da mensuh olanlar.
- 2 - Sadece manası mensuh olup lafzı kalanlar.
- 3 - Lafzı mensuh olup manası ve hükmü baki kalanlar

“Eş-şeyhu ve’ş-şeyhatu izâ zenayâ fercümûhüma elbettete = erkek ve kadın zinâ ettiklerinde elbette her ikisini de recm ediniz.” Sonra bu ayetin lafzı neshedildi. Manası baki kaldı. Zina edenlere recm tatbik edilmesi için bu hadiste geçen şartlar şöyledir:

- 1 - Zina eden muhsan olacak,
- 2 - Zinaya dört erkek şahit olacak,
- 3 - Veya kadın hamile çıkacak,
- 4 - Veyahut evet zinâ ettim diye itiraf edecekler.

Muhsan olmanın şartları şunlardır.

- 1 - Akıllı olmak,
- 2 - Hür olmak
- 3 - Nikah-ı sahih ile evlenmiş olmak.

24 - MÂİZ BİN MALİK'İN RECM EDİLMESİ

٤٤١٩ - يَزِيدُ بْنُ نُعَيْمٍ بْنُ هَزَّالٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَ مَاعِزُ بْنُ عَدْلٍ
يَتِيمًا فِي جَبْرِ أَبِي فَأَصَابَ جَارِيَةً مِنَ الْخَبْيِ فَقَالَ لَهُ أَبِي إِنَّ رَسُولَ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ بِمَا صَنَعْتَ لَعَلَّهُ يَسْتَعْفِرُ لَكَ وَإِنَّمَا
بِرِيءُ بِذَلِكَ رَجَاءُ أَنْ يَكُونَ لَهُ مَخْرَجًا فَأَثَاءَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي
رَزَيْتُ فَأَقِيمْ عَلَيَّ كِتَابَ اللَّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهُ فَعَادَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي
رَزَيْتُ فَأَقِيمْ عَلَيَّ كِتَابَ اللَّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهُ فَعَادَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي
رَزَيْتُ فَأَقِيمْ عَلَيَّ كِتَابَ اللَّهِ حَتَّى قَالَهَا أَرْبَعَ مَرَارٍ قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ إِنَّكَ قَدْ قُلْتَهَا أَرْبَعَ مَرَاتٍ فَبَسَّ قَالَ بِفُلَانَةٍ فَقَالَ هَلْ صَاحِبْتَهَا
قَالَ نَعَمْ قَالَ هَلْ بَاسْتَوْتَهَا قَالَ نَعَمْ قَالَ هَلْ جَامَعْتَهَا قَالَ نَعَمْ قَالَ فَأَمَرَ
بِهِ أَنْ يُرْجَمَ فَأُخْرِجَ بِهِ إِلَى الْحَوْرَةِ فَلَمَّا رَجِمَ فَوَجَدَ مَسَّ الْحِجَارَةِ
جَزَعٌ فَخَرَجَ يَسْتَعِذُّ عِلْقِيَّتِهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أُنَيْسٍ وَقَدْ عَجَزَ أَصْحَابُهُ فَتَرَفَّعَ لَهُ
بِوُضْئِهِ بِعِصْرٍ قَرَضَاهُ بِهِ فَقَتَلَهُ ثُمَّ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَذَّرَ
ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ هَلَّا تَرَكْتُمُوهُ لَعَلَّهُ أَنْ يَتُوبَ فَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَيْهِ

4419 - Yezid'in babası Nuaym bin Hezzâl radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş: Mâiz bin Malik yetim bir çocuktur. Babamın himayesinde bulunuyordu. Hay kabilesinden bir Cârîyeye temasta bulunmuştu. Babam ona Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e git işlediğini ona haber ver. Umulur ki senin için istiğfar eder, dedi. Babam bu tavsiyesi ile Mâiz'a bir çıkış yolu bulmasını istiyordu. Mâiz, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve: Ey Allah'ın Rasûlü, ben zinâ ettim. Allah'ın kitabının hükmünü bana uygula, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mâiz'dan yüz çevirdi. (Sözünü ciddiye almadı) Mâiz döndü yine:

– Ey Allah’ın Rasûlü, ben zinâ ettim, Allah’ın kitabının hükmünü bana uygula dedi. (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem) yine sözünü ciddiye almadı) Hatta bu sözü dört defa tekrarları. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mâiz’a, “Sen bu sözü dört defa söyledin, söyle kiminle zinâ ettin” dedi. Mâiz: Falan kadınla, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onunla yattın mı” dedi. Mâiz evet yattım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ona mübaşeretle bulundun mu” Mâiz: Evet bulundum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ona cima ettin mi” Mâiz: Evet ettim dedi. Sonra Mâiz’ın recm edilmesini emir buyurdu. Bunun üzerine Mâiz Haraya çıkarıldı. Recm edilmeye başlandı. Taşların acısını duyunca gömüldüğü yerden çıktı. Kaçmaya başladı. Arkadaşları ona yetişemedi ise de bir devenin ayak kesmiğini alıp ona attı. Onu öldürdü. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelip Mâiz’ın yaptığını anlattı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu bıraksaydınız ya, onun tevbe etmesi tevbesinin de Allah tarafından kabul edilmesi umulurdu, buyurdu.

İZAH

Bu hadis-i şerifte Mâiz’ın recm edilmesi için:

- 1 - Kiminle zinâ ettiği,
- 2 - Yatıp yatmadığı,
- 3 - Mübaşeret edip etmediği,
- 4 - Cimada bulunup bulunmadığı sorulduğu gibi bu itirafı dört defa tekrarlattırılıyor.

Ebû Hanife, Ahmed bin Hanbel ve İshak bin Rehaveyh’in görüşü de böyledir. Yalnız Ebû Hanife’ye göre bu ikrarların ayrı ayrı dört mecliste olması gerekir. Bir mecliste dört defa ikrar bir kere sayılır. İmam-ı Ahmed’e göre: Bir mecliste dört kere ikrar dört defa sayılır. Şafiî hazretlerine göre bir defa ikrar kafidir.

فَقَادَ قِصَّةَ مَا عَزَّ ابْنُ مَالِكٍ، فَقَالَ لِي حَدِّثْنِي خَسَنَ بْنُ مُخَمَّدٍ بْنُ عَلِيٍّ
 بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ حَدَّثَنِي ذَلِكَ مِنْ قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ فَهَلَّا تَرْكُثُمُوهُ مَنْ يَشْتُمُ مِنْ رِجَالِ أَسْلَمَ وَمَنْ لَا إِلَهُمْ قَالَ وَلَمْ
 أَعْرِفْ هَذَا الْحَدِيثَ قَالَ فَسَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ فَقُلْتُ إِنَّ رِجَالًا
 مِنْ أَسْلَمَ يَحْتَلُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُمْ جِئْ
 دُكْرُوا لَهُ جَزَعُ مَا عَزَّ مِنْ الْجَحَاذَةِ جِئْ أَصَابَتُهُ إِلَّا تَرْكُثُمُوهُ وَمَا أَعْرِفُ
 الْحَدِيثَ قَالَ يَا ابْنَ أُخِي أَنَا أَعْلَمُ الثَّانِي بِهَذَا الْحَدِيثِ كُنْتُ فِي بَيْتِ
 رَجَمِ الرَّجُلِ إِنَّا لَمَّا خَرَجْنَا بِهِ فَرَجَمْنَاهُ فَوَجَدَ مَسَّ الْجَحَاذَةِ صَرَخَ
 يَا يَا قَوْمُ رُدُّونِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنَّ قَوْمِي
 قَتَلُونِي وَغَرُّونِي مِنْ نَفْسِي وَأَخْبَرُونِي أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ غَيَّرَ قَاتِلِي فَلَمْ تَتَزَعْ عَنْهُ حَتَّى قَتَلْنَاهُ فَلَمَّا رَجَعْنَا إِلَى رَسُولِ
 اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَخْبَرْنَاهُ قَالَ فَهَلَّا تَرْكُثُمُوهُ وَجِشْتُمُونِي بِهِ
 لِيَسْتَنْتِيبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهُ فَأَمَّا لِفَرْكِ حَدِّ فَلَا قَالَ
 فَعَرَفْتُ وَجْهَ الْحَدِيثِ

4420 - Muhammed bin İshak'tan rivâyet olunduğuna göre şöyle demiş:
 Asım bin Ömer bin Katâde'ye Mâiz bin Malik'in kıssasını sordum. Şöyle
 dedi:

– Bana Ali bin Ebû Talib'in oğlu Hasan haber verdi ve dedi ki: Onu bana
 Eslem kabilesinden benim itham edemeyeceğim, dilediğiniz (kadar) kimse
 haber verdi. “Onu terk etseydiniz ya” cümlesi Rasûlullah sallallahu aleyhi
 ve sellem'in sözündendir.

Hasan bin Muhammed şöyle dedi: Ben bu hadisi onu terk etseydiniz ya
 cümlesi ile bilmiyorum (veya bu cümleyi başlı başına hadis bilmiyorum.)
 Dedi ki: Ben Câbir bin Abdullah'a geldim ve Eslem kabilesinden bir takım

insanlar şöyle haber veriyorlar: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e Maiz bin Malik recm edilirken kendisine dokunan taşlara dayanamayıp feryat etmeğe başladığı zikredilince, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu terk etseydiniz ya” buyurmuş. Halbuki bu hadisi ben bu şekliyle bilmiyorum. Câbir dedi ki: Ey yeğenim bu hadisi insanların en iyi bileni benim. Ben Mâiz’ı recm edenler arasında bulunuyordum. Ne zaman ki biz onu çıkardık, recmetmeye başladık taşların dokunduğu yerin acısını duyunca bize acı acı seslendi. Ey kavmim, beni Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e götürün, benim kavmim beni öldürdüler. Nefsim yönünden beni aldattılar. Bana Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in beni öldürmeyeceğini haber verdiler, dedi. Biz onu gömüldüğü yerden çıkarmadık. Hatta öldürdük. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına döndüğümüzde olayı haber verdik. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Onu bıraksanız bana getirseydiniz ya” buyurdu. Bunu, Mâiz’dan olayı tespit etmek için söylemişti. Recmi terk etmek için değil.

Hasan bin Muhammed dedi ki: (İşte o zaman) hadisin manasını tam olarak anladım.

İZAH

Suçunu itiraf eden sonradan bunu inkar ederse, yeniden soru cevap yapılır. Eğer ifadede şüpheyi gerektiren bir şey varsa recm düşer. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’in “Onu terk etseydiniz” buyurması, ona tevbe ettirmek ve yeniden soru cevap almak içindi. Yoksa salıverseydiniz de gitseydi demek değildir.^[128]

٤٤٢١ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ مَايِزَ بْنَ مَالِكٍ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهُ فَأَعَادَ عَلَيْهِ مِرَارًا فَأَعْرَضَ عَنْهُ

نَسَأَ قَوْمُهُ أَمْتَحِنُونَهُمْ؟ قَالُوا لَا بَشَرٌ بِهِ بَأْسٌ، قَالَ: أَفَعَلَلْتُمْ بِهِ؟ قَالَ:

نَعَمْ، فَأَعْرَضَ بِهِ أَنْ يُرْجَمَ فَأَنْتَلَقَى بِهِ فُوجِمَ وَلَمْ يُضِلَّ عَلَيْهِ

4421 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre (demiş ki:) Mâiz bin Malik, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelip, zinâ ettiğini söyledi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ondan yüz çevirdi. Mâiz

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e sözünü birkaç kere tekrarladı. Yine ondan yüz çevirdi. Kavmine sordu. “O Mecnun mudur?” buyurdu. Kavmi onda hiçbir hastalık yok dediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona:

“Sen zinâ ettin mi?” buyurdu.

Mâiz:

– Evet ettim dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun bu itirafı üzerine recm edilmesini emir buyurdu. Mâiz götürüldü recm olundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun üzerine cenaze namazı kılmadı.

٤٤٢٢- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ رَأَيْتُ مَايَزَ بْنَ مَالِكٍ حِينَ جِيءَ

بِهِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا قَصِيرًا أَغْضَلَ لَبْسًا عَلَيْهِ رِدَاءٌ

لَشَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ أَنَّهُ قَدْ زَنَى، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْعَلْتُكَ مَجْلَهَا قَالَ: لَا وَاللَّهِ إِنَّهُ قَدْ زَنَى الْإِجْرَ قَالَ فَرَجَعَهُ

ثُمَّ خَطَبَ فَقَالَ أَلَا كَلَّمْنَا: نَقَرْنَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ خَلْفَ أَعْنَاقِهِمْ

لَهُ نَيْبٌ كَنَيْبِ النَّبِيِّ يَمْنَحُ إِخْدَاهُنَّ الْكُفْيَةَ أَمَا إِنَّ اللَّهَ إِنْ يُمَكِّنِي مِنْ

أَحَدٍ مِنْهُمْ إِلَّا نَكَلْتُهُ عَنْهُمْ

4422 - Câbir bin Semure radıyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş:

– Mâiz bin Malik Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e getirildiğinde görmüştüm, kısa boylu, etine dolgunca bir zattı. Üzerinde cübbesi yoktu. Zina ettiği hakkında kendi nefsi aleyhine dört defa şهادette bulundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona “Belki sen onu öpmüştündür” dedi. Bir diğeri oradan;

– Hayır Allah’a yemin ederim ki, o zinâ etti dedi. Câbir dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu recmettirdi. Sonra hutbeye çıkıp şöyle dedi: “Dikkat; her ne zaman biz Aziz ve Celil olan Allah yolunda gazaya

çıkarsak erkeklerden biri geride (kadınlara, çocuklara bakmak için) kalır, ama o erkekte kızgın teke gibi böğürür kadınlardan birine az bir süt (ve buna benzer bir şey) verir (karşılığında zinâ eder.) Dikkat edin eğer Allah Teâlâ onlardan birisini elime düşürürse onu mutlaka cezalandırırım.”^[129]

İZAH

Nebîb: Kızgın tekelerin dışısını görünce bağırmasıdır.

Küsbe: Az süt demektir.

Nükül: Dönmek ve cezayı tatbik etmemek demektir.

٤٤٢٣- عَنْ سِمَاكٍ قَالَ سَمِعْتُ جَابِرَ بْنَ سَمُرَةَ بِهَذَا الْخَبِيرِ

وَالْأَوَّلُ أَنْتُمْ قَالَ فَرَدُّهُ مُوْتَبِنٌ قَالَ سِمَاكٌ فَمَحَدَّثْتُ بِهِ سَعِيدَ بْنَ جُبَيْرٍ

فَقَالَ إِنَّهُ رَدُّهُ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ

4423 - Simâk radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş: Bir önce geçen şu hadisi Semure'den işittim, önceki hadis daha tamamdır.

Dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onu iki defa geri çevirdi. Simâk dedi ki: Bunu Said bin Cübeyr'e haber verdim. O şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu dört defa geri çevirdi. (Sonra recm etti.)

٤٤٢٤- قَالَ سَعِيدٌ: فَسَأَلْتُ سِمَاكًا عَنِ الْكُتْبَةِ فَقَالَ: الْمَلِكُ الْقَلِيلُ

4424 - Şu'be radiyallahu anh şöyle dedi:

Küsbenin ne demek olduğunu Simâk'a sordum. O:

– Az süt demektir, dedi.

٤٤٢٥- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لِمَا جِئَ بِهِ مَالِكٌ أَسْعَى مَا يَلْعَنِي عَنْكَ قَالَ وَمَا يَلْعَنُكَ عَنِّي قَالَ

بَلَّغَنِي عَنْكَ أَنَّكَ وَقَعْتَ عَلَى جَارِيَةِ بَنِي فُلَانٍ قَالَ نَعَمْ فَشَهِدَ أَرْبَعَ

شَهَادَاتٍ فَأَمَرَ بِهِ فَرَجِمَ

4425 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre demiş ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Mâiz bin Malik'e: "Senden bana gelen haber gerçek mi" buyurdu. Mâiz: Benden sana hangi haber geldi dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Senin hakkında bana gelen habere göre sen falan oğullarının cariyesine zinada bulunmuşsun öyle mi" Mâiz:

– Evet, dedi. Dört defa kendi aleyhine şahitlik etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem recmini emir buyurdu ve recm olundu. ^[130]

٤٤٢٦- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ مَاعِزُ بْنُ مَالِكٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى

لِلَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاعْتَرَفَ بِالزِّنَا مَرَّتَيْنِ فَعُلِّقَهُ ثُمَّ جَاءَ فَاعْتَرَفَ بِالزِّنَا

مَرَّتَيْنِ فَقَالَ شَهِدْتُ عَلَى نَفْسِكَ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ اذْهَبُوا بِهِ فَارْجُمُوهُ

4426 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre şöyle dedi:

– Mâiz bin Malik radiyallahu anh, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi. İki defa zinâ ettiğini itiraf etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu kovdu. Sonra yine geldi. İki defa daha zinâ ettiğini itiraf etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Kendi aleyhine dört defa şahitlik ettin, bunu götürün recm edin" buyurdu.

٤٤٢٧- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمَاعِزِ

بْنِ مَالِكٍ لَعَلَّكَ تَجِلَّتْ أَوْ عَمَزَتْ أَوْ نَظَرَتْ قَالَ لَا قَالَ أَقْبَحْتُهَا قَالَ

نَعَمْ قَالَ فَعِنْدَ ذَلِكَ أَمَرَ بِرَجْمِهِ وَلَمْ يَلْتَزِ مُوسَى عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ وَهَذَا

لَفْظُ وَهَبٍ

4427 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mâiz bin Malik'e "Umulur ki sen o kadını öpmüşsün veya ona göz kırpmışsın veya bakmışsın" dedi. Mâiz bin Malik "Hayır" dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Peki, ona cima ettin mi” dedi. Mâiz: “Evet” cevabını verdi. İbn-i Abbas dedi ki: Bu itirafa göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun recmini emir buyurdu. Mûsâ İbn-i Abbas’tan bir şey zikretmedi. Bu Vehb’in rivâyet ettiği lafızdır.^[131]

٤٤٢٨- أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ جَاءَ الْأَسْلَمِيُّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَفَهَدَ عَلَيْهِ نَفْسَهُ أَنَّهُ أَصَابَ امْرَأَةً خَرَامًا أَرْبَعَ مَرَّاتٍ
كُلَّ ذَلِكَ يُعْرِضُ عَنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقْبَلَ فِي الْخَامِسَةِ
فَقَالَ أَيْكُنْهَا؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: حَتَّى غَابَ ذَلِكَ بَيْنَكَ فِي ذَلِكَ بَيْنَهَا، قَالَ:
نَعَمْ، قَالَ: كَمَا يَغِيبُ الْمَرْوُودُ فِي الْمَكْحَلَةِ وَالرِّشَاءُ فِي الْبِئْرِ قَالَ نَعَمْ
قَالَ فَهَلْ تُدْرِي مَا الزَّانَا قَالَ نَعَمْ أَتَيْتُ بَيْنَهَا خَرَامًا مَا يَأْتِي الرَّجُلُ مِنْ
إِفْرَاقِهِ خَلَالًا، قَالَ فَمَا تُرِيدُ بِهَذَا الْقَوْلِ؟ قَالَ: أُرِيدُ أَنْ تُعْلِمَنِي فَأَمَرَ بِهِ
فَرَجَمَ فَسَمِعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِهِ يَقُولُ
أَخْنَعُهَا لِمَصَاحِبِهِ أَنْظُرْ إِلَيْنِ هَذَا الَّذِي سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَلَمْ تَدْعُهُ نَفْسَهُ
حَتَّى رَجَمَ رَجَمَ الْكَلْبِ فَسَكَتَ عَنْهُمَا ثُمَّ سَارَ سَاعَةً حَتَّى مَرَّ بِجِفَّةٍ
جَمَارٍ شَائِلٍ بِرَجُلِهِ فَقَالَ أَيْنَ فُلَانٌ وَفُلَانٌ فَقَالَا نَحْنُ ذَابَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
قَالَ أَتَوَلَا فُكُلًا مِنْ جِفَّةٍ هَذَا الْجَمَارُ فَقَالَا: يَا نَبِيَّ اللَّهِ مَنْ يَأْكُلُ مِنْ
هَذَا؟ قَالَ فَمَا بَلَّغْنَا مِنْ عِزِّهِمْ أَيْحَيُّكُمَا أَنِنَا أَشَدُّ مِنْ أَكْلِ بَنَةِ وَالْبَنِي
نَفْسِي بَيْنَهُ إِنَّهُ الْآنَ لَنَبِيٍّ أَنْهَارِ الْجَنَّةِ يَنْقِمِسُ فِيهَا

4428 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş:

Eslemli Mâiz, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldi. Ve nikâhsız bir kadına zinada bulunduğu dair kendi nefsi aleyhinde dört defa ikrarda bulundu. Bu itirafların hepsinden Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yüz çeviriyor kıymet vermiyordu. Beşincide döndü ve “Sen o kadına cima ettin

mi” buyurdu. Eslemli: “Evet cima ettim” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Seninki ‘erkekliğin onunkinde kaybolana kadar yaptın mı” dedi.

“Evet” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Milin sürmedanlıkta, kovanın kuyuda kaybolduğu gibi kayboldu mu?” buyurdu. Eslemli:

– Evet, cevabını verdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Zina nedir, bilir misin” dedi. Eslemli:

– Evet biliyorum, bir kimsenin kendi hanımına helal olarak geldiği gibi ben ona haram olarak geldim, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Bu sözden ne kastediyorsun?” dedi. Eslemli: “Beni temizlemeni istiyorum” dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu. Eslemli recmolundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabından iki zattan birisi diğerine “Bak şu adama Allah kusurunu gizlemişken nefsi onu bırakmadı. Köpeğin recmedildiği gibi recmolundu” diyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu işitti. Ama onlara bir şey söylemeyip sükut etti. Sonra bir saat kadar yürüdü. Şişmiş, kokmuş olduğundan ayağı yukarı kalkmış bir eşek ölüsüne rastladı. Bunun üzerine şöyle buyurdu: “Falan ve falan nerede” O ikisi birden “Onlar bizleriz ey Allah’ın Rasûlü” dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Gelin bakalım. Şu merkep ölüsünden yeyin” buyurdu. Dediler ki; “Bunu kim yer ki, ey Allah’ın Nebîsi! Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Sizin biraz önce mü’min kardeşiniz haysiyetinden nâil olduğunuz şey bu hımarın etini yemekten daha şiddetlidir. Nefsim kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki şimdi o Eslemli cennet nehirleri içerisinde dalıp dalıp üstüne çıkmaktadır.”

٤٤٢٩- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ بْنِ حُرَيْرَةَ زَادَ وَاخْتَلَفُوا عَلَيَّ فَقَالَ بَعْضُهُمْ

رُبِطَ إِلَى شَجَرَةٍ وَقَالَ بَعْضُهُمْ وَقَفَ

4429 - Ebû Hüreyre’nin amcasının oğlundan Ebû Hüreyre’den naklen geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Bu rivâyette Hasan bin Ali şu sözleri ziyade etti: Râvîler bana yaptıkları nakilde ihtilaf ettiler. Bazısı bir ağaca bağlandı, recm edildi, dedi. Bazısı da bir yerde durduruldu recmedildi, dedi.

٤٤٣٠ - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَهُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَعَرَفَهُ بِالرِّثَا فَعَرَفَهُ عَنْهُ ثُمَّ اعْتَرَفَ

فَعَرَفَهُ عَنْهُ حَتَّى شَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَبُوكَ جُنُونٌ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: أَشَهِدْتُ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ:

لَأَمْرٍ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فَرَجِمَ فِي الْمَضَلِّ فَلَمَّا أَذْلَقَتْهُ

الْحِجَابَةَ قَرَأَ فَأَذْرَكَ فَرَجِمَ حَتَّى مَاتَ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَسَلَّمَ خَيْرًا وَلَمْ يُصَلِّ عَلَيْهِ

4430 - Câbir bin Abdullah radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Eslem kabilesinden bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek zinâ yaptığını itiraf etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ondan yüz çevirdi. Tekrar itiraf etti. Yine ondan yüz çevirdi. Böylece kendi aleyhine dört defa şahitlikte bulundu. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona "Sende delilik var mı?" dedi. Eslemli:

– Hayır yoktur dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Muhsan mısın?” dedi. Eslemli:

– Evet, dedi. Câbir dedi ki:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu, Eslemli Mûsâllâda recm olundu. Taşlar dokunup yaralanınca Eslemli kaçtı. Yetişildi, ölene kadar recmolundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun hakkında hayır konuştu. Ama onun üzerine Cenaze namazı kılmadı. [\[132\]](#)

İZAH

Hazreti Mâiz, recmedildiği gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun üzerine cenaze namazı kılmadı. Ertesi gün olunca, ashab, ey Allah'ın Rasûlü, Mâiz üzerine cenaze namazı kılmayacak mısınız” dediler. Rasûlullah

sallallahu aleyhi ve sellem de, o gün Mâiz'in cenaze namazını kıldırdı. Yukarıda geçen 4430 numaralı hadiste Mâiz'in cenaze namazının kılınmadığı, Sünen-i Ebû Kurre'de kılındığı rivâyet ediliyor. Bu iki rivâyet arası şöyle birleştirilir. Birinci gün kılmadı, ikinci gün kıldı. (Avnül Mâ'bûd, c. 4, s. 352)

٤٤٣١- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: لَمَّا أَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِرَجْمِ عَاجِزِ بْنِ مَالِكٍ خَرَجْنَا بِهِ إِلَى الْبَيْعِ فَوَاللَّهِ مَا أَوْقَفْنَاهُ وَلَا خَفَرْنَا

لَهُ وَلَكِنَّهُ قَامَ لَنَا قَالَ أَبُو كَامِلٍ: قَالَ قَرْنِيئَاهُ بِالْعِظَامِ وَالْمَدَرِ وَالْحَزُونِ

لَا نَشُدُّ وَاشْتَدَّ خَلْفُهُ حَتَّى أَتَى عَرْضَ الْحَرَّةِ فَأَتَتْصَبَ لَنَا قَرْنِيئَاهُ

بِجَلَابِيدِ الْحَرَّةِ حَتَّى سَكَتَ قَالَ فَمَا اسْتَقْفَرُ لَهُ وَلَا سَبَّ

4431 - Ebû Said radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize Mâiz bin Malik'in recm edilmesini emredince biz onu Bakı'a çıkardık. Allah'a yemin olsun biz onu ne bağladık ve ne de ona çukur açtık. Lakın o bize duruverdi.

Ebû Kamil rivâyetinde demiş ki: Ebû Said:

– Biz Mâiz'a kemik, kiremit ve çömlek kırıklarını atıp vuruyorduk. Kaçtı. Biz de arkasından koştuk, ta Harra mevkiinin yanına geldi. Bize dikiliverdi. Biz de ona Harra'nın büyük taşlarından vurduk. Sesi, hareketi kesildi, öldü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Mâiz hakkında istiğfar etmedi. Aleyhinde de konuşmadı.^[133]

٤٤٣٢- عَنْ أَبِي نَضْرَةَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْنُ وَلَيْسَ بِشَايِهِ قَالَ ذَهَبُوا يَسْتَبْرِئُ فَتَهَاظُمُ قَالَ ذَهَبُوا

يَسْتَعْلِظُونَ لَهُ فَتَهَاظُمُ قَالَ هُوَ رَجُلٌ أَصَابَتْ ذُنُوبًا حَبِيبَةً اللَّهُ

4432 - Ebû Nadra radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Bir kimse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldi deyip geçen hadisin benzerini nakletti. Ama tamamını değil. Ebû Said şöyle dedi:

– Ashab onu götürürlerken ona ağır söz söylüyorlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onları ağır konuşmaktan nehyetti.

Ebû Said dedi ki: Onu götürürlerken onun bağışlanması için istiğfar ediyorlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onları Mâiz’a istiğfar etmekten de nehyetti. Ve “O bir kimse ki ona günah isabet etti. Allah ona kâfidir” buyurdu.

٤٤٣٢ - عَنْ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِسْتَنَكَهَ مَاعِزًا

4433 - Süleyman bin Büreyde’nin babası Büreyde radiyallahu anh’dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Mâiz bin Malik’in (içkili midir diye) ağzını koklamıştır.

İZAH

Çünkü bir insanın gizli suçunu gelip itiraf etmesi ya imanının kuvvetinden veya kafasının sarhoşluğundan olabilir. Peygamber Efendimiz onun bu halinden şüphelenip ağzını koklamıştır.

٤٤٣٤ - عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كُنَّا أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَتَحَدَّثُ أَنَّ الْعَابِدِيَّةَ وَمَاعِزَ بْنَ عَالِكٍ لَوْ رَجَعَا

بَعْدَ إِعْتِرَافِهِمَا أَوْ قَالَ: لَوْ لَمْ يَرْجِعَا بَعْدَ إِعْتِرَافِهِمَا لَمْ يَطْلُبْهُمَا وَإِنَّمَا

رَجَعَهُمَا عِنْدَ الرَّابِعَةِ

4434 - Abdullah’ın babası Büreyde radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabı aramızda şöyle konuşuyorduk: Gamidiye denen kadın ile Mâiz bin Malik zinâ suçlarını itiraf ettikten sonra itiraflarından dönmüş olsalardı (veya şöyle dedi):

– İtiraf ettikten sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e dönmemiş olsalardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onları aramazdı. Ancak Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onları dördüncü itiraflarında recmetti.

٤٤٣٥- أَنَّ حَالِدَ بْنَ الْمَلَجَلِ حَدَّثَهُ أَنَّ الْمَلَجَلِجَ أَبَاهُ أَخْبَرَهُ أَنَّهُ

كَانَ قَاعِدًا يَغْتَمِلُ فِي السُّوقِ فَمَرَّتْ امْرَأَةٌ تَحْمِلُ صَبِيًّا فَكَارَ النَّاسُ مَعَهَا

وَمَرَّتْ بَيْنَهُ قَارَ فَأَتَتْهُنَّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقُولُ

مَنْ أَبِي هَذَا مَعَكَ فَسَكَتَتْ، فَقَالَ شَابٌ خَذُوهَا أَنَا أَبُوهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

فَأَقْبَلَ عَلَيْهِ فَقَالَ مَنْ أَبِي هَذَا مَعَكَ؟ قَالَ: الْفَقَى أَنَا أَبُوهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

فَنَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى بَعْضِ مَنْ حَوْلَهُ يَسْأَلُهُمْ

عَنْهُ، فَقَالُوا: مَا عَلِمْنَا إِلَّا خَيْرًا فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَخْبَسْتِ؟ قَالَ: نَعَمْ، فَأَعَزَّ بِهِ فَرَجِمَ قَالَ فَخَرَجْنَا بِهِ فَحَقَرْنَا لَهُ حَتَّى

أَمَكْنَا ثُمَّ رَمَيْنَاهُ بِالْحِجَارَةِ حَتَّى هَذَا فَبَجَاءَ رَجُلٌ يَسْأَلُ عَنِ الْمَرْجُومِ

فَانْطَلَقْنَا بِهِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْنَا هَذَا بَجَاءَ يَسْأَلُ عَنِ

النَّحِيبِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَهُوَ أَطِيبُ عِنْدَ اللَّهِ

مِنْ رِيحِ الْمَسْكِ فَإِنَّمَا هُوَ أَبُوهُ فَأَعْتَاهُ عَلَى قَتْلِهِ وَتَكْفِيرِهِ وَدَفْنِهِ وَمَا

أَذْرِي قَالَ وَالصَّلَاةُ عَلَيْهِ أَمْ لَا وَهَذَا حَدِيثُ عَنَّةٍ وَهُوَ أَتَمُّ

4435 - Halid bin Leclâc radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre babası Leclâc haber vermiştir. Leclâc çarşıda oturarak kendi kendine iş yapıyormuş, kucağında sabi bulunan bir kadın geçmiş, birden halk kadına doğru koştular. (Dedi ki): Ben de halkın koştuğu tarafa koştum. Ta Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e kadar vardım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadına: “Şu senin yanındaki çocuğun babası kimdir?” buyurdu. Kadın sükût etti. Kadının tam hizasında duran bir delikanlı “O çocuğun babası benim ey Allah’ın Rasûlü” dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadına döndü ve:

“Bu çocuğun babası kimdir?” buyurdu. Yine delikanlı:

– Benim ey Allah’ın Rasûlü, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem etrafındakilere baktı ve onlara bu delikanlının durumunu soruyordu. Onlar da “Onun hakkında hayırdan başka bir şey bilmeyiz” dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem delikanlıya: “Muhsan mısın?” (Akıllı balığ ve evlenmiş misin) dedi. Delikanlı “Evet” cevabını verdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu. Genç recmolundu. Leclâc dedi ki:

– Biz delikanlıyı çıkardık recmetmemiz mümkün olacak şekilde bir çukur açtık. Ölünceye kadar ona taş attık. Bir zat geldi recm olunan kimse hakkında soru soruyordu. Onu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e götürdük. Ve bu zat recmedilen pis adamı soruyor dedik. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “O recmedilen kimse Allah indinde misk kokusundan daha güzeldir” buyurdu. Meğer o zat recmedilenin babası imiş.

Onun yıkanması, kefenlenmesi ve defni için ona yardım ettik. Halid dedi ki: Babam “onun üzerine namaz kılmaya yardım ettik” dedi mi, demedi mi bilmiyorum. Abde bin Abdullah’ın hadisi budur. Bu daha tamamdır.

İZAH

Hede’e: Öldü demektir.

Leclâc: Ashab-ı kiramdandır. Elli yaşında Müslüman olmuştur. Aslen Âmirî kabilesindendir. Künyesi Ebû’l-Ala’dır. Yüz yirmi sene yaşamıştır. (Avnul Mâ’bûd, c. 4, s. 258)

٤٤٣٦ - عَنْ خَالِدِ بْنِ الْمَخْلَاجِ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ بِمَنْفَعِ هَذَا الْحَدِيثِ

4436 - Halid bin Leclâc radiyallahu anh’dan, o da babası Leclâc’dan, o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den şu geçen hadisin bir bölümünü rivâyet etmiştir.

٤٤٣٧ - عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ

رَجُلًا أَتَاهُ فَأَقْرَبَهُ ثُمَّ رَأَى بِأَمْرَأَةٍ سَمَاءَهَا لَهُ فَبَعَثَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمَرْأَةِ فَسَأَلَهَا عَنْ ذَلِكَ فَأَكْثَرَتْ أَنْ تَكُونَ زَنْتِ

فَجَلَدَهُ الْحَدَّ وَتَرَكَهَا

4437 - Sehl bin Sa'd radıyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet olunmuştur: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir zat geldi. Ve ismen bildirdiği bir kadınla zinâ ettiğini itiraf etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadına bir kimse gönderip o zatla arasında zinâ fiilinin geçip geçmediğini sordu. Kadın zinâ fiilini inkar etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem erkeğe yüz sopa vurdu, kadını ise serbest bıraktı.

İZAH

Adam zinâ suçunu ikrar ettiği için cezalandırılmıştır. Ancak anlaşılan muhsan değildi. Onun için celde uygulandı. Kadın ise inkar ettiği ve dört şahit bulunamadığı için serbest bırakıldı.

٤٤٣٨ - عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَجُلًا رَأَى بِأَمْرَأَةٍ فَأَقْرَبَ بِهَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَلَدَ الْحَدَّ ثُمَّ أَخْبَرَ أَنَّهُ مُخَصَّنٌ فَأَقْرَبَ بِهَ فَرَجِمَ

4438 - Câbir radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre bir erkek bir kadınla zinâ etmişti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, erkeğe had vurulmasını emir buyurdu. Yüz sopa vuruldu. Sonra Efendimize onun muhsan olduğu haber verildi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun recmedilmesini emretti.

٤٤٣٩ - عَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَجُلًا رَأَى بِأَمْرَأَةٍ فَلَمْ يَعْلَمْ بِإِخْصَانِيهِ فَجَلَدَ

ثُمَّ عَلِمَ بِإِخْصَانِيهِ فَرَجِمَ

4439 - Câbir radıyallahu anh'dan:

Bir zat bir kadınla zinâ etmişti. Erkeğin muhsan (evlenmiş) olduğu bilinmiyordu. Kendisine yüz sopa vuruldu. Sonra muhsan olduğu öğrenildi. Recmolundu.

İZAH

Devlet başkanı suçların kendisine akseden yönü ile cezayı verir. Sonra başka bir durum meydana çıkarsa yeniden ceza verir. Hadis-i şerif bunu öğütler.

25 - RECMİ EMREDİLEN CÜHEYNELİ KADIN

٤٤٤٠ - عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّ امْرَأَةً قَالَتْ فِي حَدِيثِ أَبَانٍ

مِنْ جُهَيْنَةَ أَتَيْتِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ إِنَّهَا زَنْتُ وَهِيَ

حُبْلَى فَقَدَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَيْلًا لَهَا فَقَالَ لَهُ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحْسِنِ إِلَيْهَا فَإِذَا وَضَعَتْ فَجِئِ بِهَا فَلَمَّا

أَنَّ وَضَعَتْ جَاءَ بِهَا فَأَمَرَ بِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَشَكَّتْ

عَلَيْهَا ثِيَابَهَا ثُمَّ أَمَرَ بِهَا فَرُجِمَتْ ثُمَّ أَمَرَهُمْ فَضَلُّوا عَلَيْهَا فَقَالَ عُمَرُ:

يَا رَسُولَ اللَّهِ تُضَلِّي عَلَيْهَا وَقَدْ زَنْتُ؟ قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ

تَابَتْ تَوْبَةً لَوْ قُتِلَتْ بَيْنَ سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ لَوَسَّعْتُهُمْ، وَهَلْ

وَجَدْتُ أَفْضَلَ مِنْ أَنْ جَاءَتْ بِتَنَجِّهَا لَمْ يَقُلْ عَنْ أَبَانٍ فَشَكَّتْ

عَلَيْهَا ثِيَابَهَا

4440 - İmran bin Husayn radiyallahu anh'dan Ebân'ın rivâyet ettiği hadiste Cüheyne kabilesinden bir kadın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve kendisini kasdederek bu kadın zinadan hamiledir dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadının velîsini çağırdı ve ona şöyle buyurdu: "Bu kadına iyi muamele et, çocuğunu dünyaya getirdiğinde al getir." Kadın çocuğunu dünyaya getirince velîsi onu aldı getirdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu, kadının elbisesi açılmasın diye üzerine iyice bağlandı. Sonra emir buyurdu, kadın recmolundu. Sonra emir buyurdu üzerine cenaze namazı kıldılar.

Ömer radiyallahu anh, zinâ eden bir kadın üzerine cenaze namazı mı kılıyorsunuz, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Nefsim kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki, o kadın öyle bir tevbe etti ki Medine halkından yetmiş kişi arasında taksim edilmiş olsa hepsine yeterdi. Kendi nefsinı feda eden kimseden daha faziletli insan bulabilir misin?”

Eban rivâyetinde: Elbisesi üzerine bağlandı, cümlesini söylemedi. [\[134\]](#)

İZAH

Bu hadis-i şerifte bazı ahkama işaret edilmiştir.

1 - Hamile kadın hamlini vaz edene kadar recmedilmez. Çünkü sabînin günahı yoktur.

2 - Kadınlar recmedilirken elbiseleri üzerlerine bağlanır. Oturarak recm edilirler.

3 - Erkekler ayakta recm edilirler.

4 - Zina suçundan recm edilen kadının cenaze namazı kılınır.

5 - Recm cezasını kabullenip kusurunu itiraf edenlerin günahlarının bağışlanması ümit edilir.

٤٤٤١ - عَنْ الْأَوْزَاعِيِّ قَالَ: فَشُكَّتْ عَلَيْهَا ثِيَابُهَا يَغْنِي فَشُدَّتْ

4441 - Evzâî’den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

“Fe şükket aleyhâ siyabuhe” cümlesinin manası “elbisesi üzerine bağlandı” demektir.

٤٤٤٢ - عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بَرْزَيْلَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ امْرَأَةً يَغْنِي مِنْ غَابِرٍ أَتَتْ

النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: إِنِّي قَدْ فُجِرْتُ فَقَالَ إِنْ جِئِي

فَرَجَعْتُ فَلَمَّا أَنَّ كَانَ الْغَدُ أَتَتْهُ فَقَالَتْ لَعَلَّكَ أَنْ تَرُدَّنِي كَمَا رَدَدْتِ

مَا عَزَّ بِنَ مَالِكٍ قَوْلَهُ إِنِّي لَخَلَلِي فَقَالَ لَهَا اِرْجِعِي فَرَجَعَتْ فَلَمَّا
كَانَ الْعَدُوُّ أَتَتْهُ فَقَالَ لَهَا اِرْجِعِي حَتَّى تَلِدِي فَرَجَعَتْ فَلَمَّا وَلَدَتْ أَتَتْهُ
بِالصَّبِيِّ فَقَالَتْ هَذَا قَدْ وَلَدْتُ فَقَالَ لَهَا اِرْجِعِي فَأَرْضِعِيهِ حَتَّى تَمْلِكِيهِ
فَجَاءَتْ بِهِ وَقَدْ فَطَمَتْهُ وَفِي يَدِهِ شَيْءٌ يَأْكُلُهُ فَأَمَرَ بِالصَّبِيِّ فَذْفَعَ إِلَى
رَجُلٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَأَمَرَ بِهَا فَخَفِرَ لَهَا وَأَمَرَ بِهَا فَرَجَعَتْ وَكَانَ خَالِدٌ
يَمِينٌ يَرْجُمُهَا فَرَجَعَهَا بِخَبِيرٍ فَوَقَفَتْ قَطْرَةً مِنْ دَمِهَا عَلَى وَجْهِهِ
فَسَبَّهَا فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَهْلًا يَا خَالِدُ قَوْلَ اللَّهِ
نَفْسِي بِئِدُو لَقَدْ تَابَتْ تَوْبَةً لَوْ تَابَهَا صَاحِبُ مَكَّةَ لَغَيْرَ لَهُ وَأَمَرَ بِهَا
فَضَلَّى عَلَيْهَا وَذَفِنَتْ

4442 - Abdullah bin Büreyde radıyallahu anh'dan, o da babası Büreyde'den nakletmiştir, demiştir ki: (Cüheyne kabilesinin Gamid boyundan) bir kadın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi. "Ben zinâ ettim" dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Dön git" buyurdu. Kadın da döndü gitti. Ertesi gün olunca kadın yeniden geldi, şöyle dedi: Umulur ki Mâiz bin Malik'i geri çevirdiğin gibi beni de geri çevireceksin. Allah'a yemin ederim ki ben hamileyim, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona "Geri dön" buyurdu, kadın geri döndü. Ertesi gün olunca kadın tekrar geldi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona: "Geri dön çocuğunu doğurana kadar git" dedi. Kadın çocuğunu dünyaya getirdikten sonra çocuğunu alarak Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi. Ve "Bu çocuğu doğurdum" dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona "Dön, bu çocuğu süttten kesene kadar dur" buyurdu. Kadın çocuğu ile geldi, onu süttten kesmişti. Çocuğun elinde bir şey vardı. Onu yiyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabinin alınmasını emir buyurdu. Çocuk Müslümanlardan bir zata verildi, yine emir buyruldu, kadına bir yer kazıldı. (Oraya oturtuldu), emir buyurdu kadın recmedildi. Halid kadını recmedenler arasında idi. Kadına bir taş attı. Kadının kanından bir damlası Halid'in şakağına bulaştı. Bunun üzerine Hâlid kadına ağır söz söyledi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Halid'e, "Yavaş Halid, nefsim kudretinde olan Allah'a yemin ederim, öyle

bir tevbe ile tevbede bulundu ki; eğer halktan haksız yere vergi toplamakla görevli kimse böyle tevbe edebilmiş olsa idi mağfiret olunurdu.”

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu; kadına cenaze namazı kılındı ve defnolundu.^[135]

İZAH

Bu hadis-i şerifte recmedilen kadın için önce bir çukur açılacağı, kadın açılmasın diye aşığı kısmının gömüleceği bildiriliyor.

Ebû Yusuf hazretlerine göre recmedilecek kadına çukur açılır, ama erkeğe açılmaz.

Katade hazretlerine göre; recmedilecek kadın ve erkeğe çukur kazılır. Oraya alt tarafı gömülür öyle recmedilirler. (Hattâbî) hamile kadın hamlini vaz edene kadar recmedilmez. Çocuğunu dünyaya getirince recmedilir. Hanefî, Şafiî ve Mâlikî mezheplerinin fetvaları böyledir. Ama Ahmed bin Hanbel hamile kadın doğurup çocuk emzikten kesilmedikçe recmedilmez diyor. (Avnu'l-Mabûd, c. 4, N. 260)

۴۴۴۳- عَنْ ابْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَجَمَ امْرَأَةً فَحَفَرَ لَهَا إِلَى الثُّنْدَةِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: أَفْهَمَنِي رَجُلٌ عَنْ عُثْمَانَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ الْمَشَافِي جَهَنَّمُ وَعَامَةُ وَبَارِقُ وَاجِدَ

4443 - İbn-i Ebû Bekre'den, o da babası Berke radiyallahu anh'dan rivâyet etmiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir kadını recmetti. O kadın için göğsü hizasına kadar çukur kazılmıştı.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi bana Osman'dan bir kimse nakledip anlattı.

Ebû Dâvud dedi ki: Gassânî, Cüheyne, Camid ve Barik aynı kabiledir.

٤٤٤٤ - قَالَ أَبُو دَاوُدَ: حَدَّثْتُ عَنْ عَبْدِ الصَّمَدِ بْنِ عَبْدِ الْوَارِثِ

قَالَ حَدَّثَنَا زَكَرِيَّا بْنُ سُلَيْمٍ بِإِسْنَادِهِ نَحْوَهُ زَادَ ثُمَّ رَمَاهَا بِحَصَاةٍ بِمِثْلِ

الْحَبِيبَةِ ثُمَّ قَالَ ازْمُوا وَاتَّقُوا الزَّوْجَةَ فَلَمَّا طَفِفَتْ أَخْرَجَهَا فَصَلَّى عَلَيْهَا

وَقَالَ فِي التَّوْبَةِ نَحْوَ حَدِيثِ بَرْزَةَ

4444 - Ebû Dâvud dedi ki: Ben Abdüssamed bin Abdulvaris'ten naklettim. Abdussamed de bize Zekeriya bin Süleym haber verdi, dedi. Geçen hadisin isnâdı ile onun benzeri rivâyet olundu. Bu rivâyette şu ziyade var:

– Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadına nohut büyüklüğünde bir taş attı. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Taş atınız, yüze vurmaktan sakınınız.” Kadının hareketi kesilip vücudu soğuyunca Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kadını gömülü bulunduğu çukurdan çıkardı, üzerine cenaze namazı kıldı. Tevbe hakkında ise Büreyde'nin rivâyet ettiği hadisin benzerini rivâyet etti.

٤٤٤٥ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَزَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْمُحَنَّبَيْنِ أَنَّهُمَا أَخْبَرَاهُ أَنَّ

رَجُلَيْنِ اتَّخَصَّمَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَحَدُهُمَا

يَا رَسُولَ اللَّهِ أَقْضِ بَيْنَنَا بِكِتَابِ اللَّهِ وَقَالَ الْآخَرُ وَكَانَ أَقْفَهُمَا أَجَلَ يَأْ

رَسُولَ اللَّهِ فَأَقْضِ بَيْنَنَا بِكِتَابِ اللَّهِ وَأَذَّنَ لِي أَنْ أَتَكَلَّمَ قَالَ تَكَلَّمْ قَالَ

إِنْ ابْنِي كَانَ عَسِيفًا عَلَى هَذَا وَالْعَسِيفُ الْأَجِيرُ فَرَزَنِي بِامْرَأَتِهِ فَأَخْبِرُونِي

أَنْ عَلَى ابْنِي الرَّجْمُ فَأَقْدَرْتُ مِنْهُ بِمِائَةِ شَاةٍ وَبِجَارِيَةٍ لِي ثُمَّ إِنِّي سَأَلْتُ

أَهْلَ الْعِلْمِ فَأَخْبِرُونِي أَنَّ عَلَى ابْنِي جَلْدَ مِائَةٍ وَتَغْرِيبَ عَامٍ وَإِنَّمَا

الرَّجْمُ عَمَلِي الْمَرْأَتِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّا وَاللَّيْلِ

نَفْسِي بَيْنَهُ لَأَقْضِيَنَّ بَيْنَكُمَا بِكِتَابِ اللَّهِ أَمَّا عَنْكَ وَجَارِيَتُكَ فَرُدَّ إِلَيْكَ

وَجَلَدَ ابْنَهُ مِائَةً وَغَرَبَهُ عَامًا وَأَمَرَ أُنثِيَا الْأَسْلَمِيَّ أَنْ يَأْتِيَ امْرَأَةَ الْآخَرِ

فَإِنْ إِعْتَرَفَتْ رَجَمَهَا فَاعْتَرَفَتْ فَرَجَمَهَا

4445 - Ebû Hüreyre ve Zeyd bin Halid el-Cühenî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: İki kişi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda mahkemeleştiler. Birisi "Ey Allah'ın Rasûlü, aramızda Allah'ın Kitabı ile hükmet" dedi. Öbürü daha anlayışlı idi, "Evet ey Allah'ın Rasûlü, aramızda Allah'ın kitabı ile hükmet ve bana izin ver, anlatayım" dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Anlat" buyurdu. O dedi ki: "Benim oğlum bu zatın yanında ücretli hizmet görüyordu. Bunun karısıyla zinâ etmiş. Bana oğluma recm gerektiğini haber verdiler. Bunun üzerine oğlumun recmedilmemesi karşılığında yüz koyun ve bir cariyeyi fidye verdim. Sonra ilim sahiplerinden sordum. Onlar bana oğluma yüz değnek vurulması ve bir yıl da sürgün cezası gerektiğini, bunun hanımının da recmedilmesi icap ettiğini haber verdiler."

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Nefsim kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki sizin aranızda Allah'ın kitabı ile hükmedeceğim. Senin koyunun ve cariye sana iade edilecektir." Onun oğluna yüz değnek vurdurdu. Bir sene de sürgün cezası verdi ve Eslemli Üneys'e öbürünün hanımına gitmesini, eğer itiraf ederse recm etmesini emir buyurdu. Kadın suçunu itiraf etti, Üneys de onu recm etti. ^[136]

İZAH

Bu hadis-i şerif muhsan olmayan erkek, zinâ ederse kendisine yüz sopa vurulacağına, sonra bir yıl sürgün cezası verileceğine, bir suçun tespiti ve verilecek cezanın verilmesi için devlet başkanının bir şahsı görevlendirebileceğine delildir.

26 - İKİ YAHUDİNİN RECM EDİLMELERİ

٤٤٤٦- عَنْ ابْنِ عُمرَ أَنَّهُ قَالَ إِنَّ الْيَهُودَ جَاءُوا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرُوا لَهُ أَنَّ رَجُلًا مِنْهُمْ وَامْرَأَةً زَنَيَا فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا تَجِدُونَ فِي التَّوْرَةِ فِي شَأْنِ الزَّانِي فَقَالُوا

تَمْسُحُهُمْ وَيَجْلِسُونَ فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ كَذَبْتُمْ إِنَّ فِيهَا الرَّجِيمَ
نَأْتُوا بِالتَّوْرَةِ فَتَشْرُوهَا فَبَجَلْ أَحَدُهُمْ يَدَهُ عَلَى آيَةِ الرَّجِيمِ ثُمَّ جَعَلَ
يَقْرَأُ مَا تَحِلُّهَا وَمَا بَعْدَهَا فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ ارْفَعْ يَدَكَ فَرَفَعَهَا
فَإِذَا فِيهَا آيَةُ الرَّجِيمِ فَقَالُوا صَدَقَ يَا مُحَمَّدُ فِيهَا آيَةُ الرَّجِيمِ فَأَمَرَ بِهِمَا
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُوجِحَا قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ فَرَأَيْتَ
الرَّجُلَ يَخْبِي عَلَى الْمَرْأَةِ يَقِيهَا الْحِسَابَةَ

4446 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre şöyle demiştir:

– Yahudiler Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldiler. Onlardan bir erkekle bir kadının zinâ ettiğini, söylediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara:

“Tevrat'ta zinâ hakkında hangi hükmü buluyorsunuz?” dedi. Yahudiler:

– Biz onları teşhir ederiz ve onlara yüz sopa vururlar, dediler. Abdullah bin Selam onlara: “Yalan söylediniz Tevrat'ta recm var” dedi. Bunun üzerine Tevrat'ı getirdiler.

Onu açtılar, Yahudilerden birisi elini Recm ayeti üzerine koydu. Sonra ayetin evvelini ve son tarafını okuyordu. Abdullah bin Selam ona:

– Elini kaldır dedi. Elini kaldırdı recm ayeti görünüyordu. Bunun üzerine Yahudiler “Doğru Ey Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem, tevratta recm ayeti var” dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu. Erkek ve kadın ikisi de recm edildiler. Abdullah bin Ömer şöyle dedi:

– Zina eden erkeği gördüm, recmedilen kadına doğru eğilmiş, kadını atılan taşlardan korumağa çalışıyordu. [\[137\]](#)

İZAH

Bu hadis-i şerif ehl-i kitabın nikâhlarının sübûtuna, nikahları sahih olunca talakları, zıharları ve îlâlarının da sahih olacağına delâlet eder. Buna göre ehl-i kitabın nikâhı muhsan olmayı gerektirir. Bir Müslüman, bir Yahudi veya bir Hıristiyan ile nikâhlanmış ve duhûlde bulunmuş olsa sonra bu erkek bir kadınla zinâ etse bu erkek muhsan sayılacağından kendisine recm lazım gelir. Şafîî hazretlerinin görüşü böyledir.

İmamı Azam hazretlerine göre; gayri müslim bir kadınla nikâhlanmak muhsan olmayı gerektirmez.

Bazı ilim adamları bu hadisi şöyle tevil ettiler: Bu iki Yahudi İslam hükümlerine göre değil, Tevrat ahkâmına göre recmolundular. Ama doğrusu bu Yahudiler İslam'da çıkış yolu aramaya geldiler. İslam ahkâmı üzere recmolundular. İslam'ın bu hükmünü Tevrat'ın teyit ettiği onlara bildirilmiş oldu. (Maalimü's-Sünen, c. 6, s. 260)

٤٤٤٧- عَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِيَهُودِيٍّ قَدْ خَبِمَ وَجْهُهُ وَهُوَ يُطَافُ بِهِ فَتَأْتِيهِمْ مَا
خَدُّ الزَّانِي فِي كِتَابِهِمْ قَالَ فَأَخَالُوهُ عَلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ فَتَشْنُدُ الشَّيْءَ صَلَّى
لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا خَدُّ الزَّانِي فِي كِتَابِكُمْ فَقَالَ الرَّجُلُ وَلَكِنْ ظَهَرَ الزَّانَا
فِي أَشْرَافِنَا فَكَبَّرْنَا أَنْ يَشْرَكَ الشَّرِيفُ وَيَقَامَ عَلَى مِنْ دُونِهِ فَوَضَعْنَا هَذَا
عَنْهُ فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَجِمَ ثُمَّ قَالَ: أَلَمْ تَكُنْ بَيْنِي
أَوَّلَ مَنْ أَخْبَا مَا أَمَاتُوا مِنْ كِتَابِكَ

4447 - Berâ bin Âzib radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Yüzü kömürle siyaha boyanmış halka teşhir edilen bir Yahudi'yi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına getirdiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara yemin vererek “Kitabınıza göre zinâ edene ne ceza veriliyor?” diye sordu. Hazreti Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'i kendilerinden birine havale ettiler: Recm cezası gerekir, lakin bizim eşrafımız arasında zinâ açıktan yaygın hale geldi. Eşraftan olanların

bırakılıp aşağı tabakada olanlara ceza tatbik edilmesini hoş görmedik. Böylece recm cezasını aramızdan kaldırdık, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu Yahudi recmolundu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ya Rabbi ben senin kitabından, Yahudilerin öldürüp terk ettikleri hükmü ilk dirilten kimseyim.”^[138]

٤٤٤٨ - عَنِ النَّبِيِّ بْنِ عَازِبٍ قَالَ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَهُودِيٌّ مَسْخُومٌ مُجْلُودٌ فَذَعَاهُمْ فَقَالَ هَكَذَا تَجِدُونَ حَدَّ الرَّائِي فَقَالُوا نَعَمْ فَذَعَا رَجُلًا مِنْ هُلَمَائِهِمْ قَالَ لَهُ نَشَدْتُكَ بِاللَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ التَّوْرَةَ عَلَى مُوسَى أَهَكَذَا تَجِدُونَ حَدَّ الرَّائِي فِي كِتَابِكُمْ؟ فَقَالَ: أَلَلَّهُمْ لَا وَلَوْلَا أَنَّكَ نَشَدْتَنِي بِهَذَا لَمْ أَخْبِرْكَ نَجِدُ حَدَّ الرَّائِي فِي كِتَابِنَا الرَّجْمَ وَلَكِنَّهُ كَثُرَ فِي أَشْرَاقِنَا فَكُنَّا إِذَا أَخَذْنَا الرَّجُلَ الشَّرِيفَ تَرْكَنَاهُ وَإِذَا أَخَذْنَا الرَّجُلَ الضَّعِيفَ أَقْنَمْنَا عَلَيْهِ الْحَدَّ فَقُلْنَا تَعَالَوْا فَنَجْتَمِعْ عَلَى شَرِّهِ نَجِيعُهُ عَلَى الشَّرِيفِ وَالْوَضِيعِ فَاجْتَمَعْنَا عَلَى التَّخْمِيمِ وَالْعَجَلِ وَتَرْكِنَا الرَّجْمَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَلَّهُمْ إِنِّي أَوَّلُ مَنْ أَحْيَا أَمْرَكَ إِذْ أَمَاتُوهُ فَأَمَرَ بِهِ فَرَجِمَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ «يَا أَيُّهَا الرُّسُلُ لَا يَخْزَنُكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ» إِلَى قَوْلِهِ «يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا فَخَلُّوه» وَإِنْ لَمْ تُؤْتَوْهُ فَاحْذَرُوا» إِلَى قَوْلِهِ وَمَنْ لَمْ يَخْشَكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ فِي الْيَهُودِ إِلَى قَوْلِهِ وَمَنْ لَمْ يَخْشَكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ» فِي الْيَهُودِ إِلَى قَوْلِهِ وَمَنْ لَمْ يَخْشَكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ» قَالَ هِيَ فِي الْكُفْرِ كُلِّهَا يَغْنِي هَلِيبُ آيَةٍ

4448 - Berâ bir Âzib radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e yüzü kömürle karartılmış ve celde olmuş (değnekle dövülmüş) bir Yahudi getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onları çağırıp;

“Siz Tevrat’ta zinâ edene böyle mi ceza verileceğini buluyorsunuz?” dedi.

Yahudiler:

– Evet, dediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onların âlimlerinden birini çağırdı. Ve ona “Tevrat’ı Mûsâ’ya indiren Allah aşkına zinâ haddini kitabınızda böyle mi buluyorsunuz?” dedi. Yahudi âlimi cevapta:

– Allah’a yemin olsun ki, hayır. Eğer sen bana böyle Allah aşkına diye sormasaydın bunu sana haber vermezdim. Biz kitabımızda zinâ edene had olarak recm cezasını buluyoruz. Lakin zinâ fiili bizim eşrâfımız arasında çoğaldı. Biz şerefli kimseyi zinâ etti diye yakaladığımızda onu recmetmez bırakırdık. Zayıf birini yakalarsak ona haddi tatbik ederdik. Neticede geliniz kendi aramızda eşraftan olana da zayıflara tatbik ettiğimiz bir şey üzerine toplanıp, karar verelim dedik. Zina edenin yüzünü kömürle karartmaya ve yüz değnek vurmaya karar verip, recmi terk ettik, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“(Ey Allah’ım) Senin emrini öldürdüklerinde onu ilk dirilten benim” buyurdu. Ve emretti Yahudi recmolundu. Aziz ve Celil olan Allah: “Ey Rasûlüm, küfürde koşanlar seni üzmesin” ayeti “Eğer size bu verilirse onu alın, eğer size o verilmezse ondan sakının” ayetine kadar oradan da, “Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse onlar kâfirlerin ta kendisidir” ayetine kadar Yahudiler hakkında indi. “Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse onlar zalimlerin ta kendisidir” ayeti de Yahudiler hakkında inmiştir. Oradan da, “Kim Allah’ın indirdiği ile hükmetmezse onlar fasıkların ta kendileridir” ayetine kadar indi. Berâ dedi ki: Bu ayetlerin hepsi kâfirler hakkındadır. (Bkz. Maide sûresi: 40-47)

٤٤٤٩- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: أَتَى نَفَرٌ مِنْ يَهُودٍ قَدَعُوا رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْقَيْفِ فَأَتَانَهُمْ فِي بَيْتِ الْجِدَارِاسِ فَقَالُوا: يَا

أَبَا الْقَاسِمِ إِنَّ رَجُلًا مِنَّا زَنَى بِامْرَأَةٍ فَأَخَذَكُمْ بَيْنَهُمْ فَوَضَعُوا لِرَسُولِ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَسَادَةً فَجَلَسَ عَلَيْهَا ثُمَّ قَالَ بِالتَّوْرَةِ فَأَتَيْتُ بِهَا
فَنَزَعَ الْوِسَادَةَ مِنْ تَحْتِهِ فَوَضَعَ التَّوْرَةَ عَلَيْهَا ثُمَّ قَالَ آمَنْتُ بِكَ وَبِعَنْ
أَنْزَلِكِ ثُمَّ قَالَ أَتَكُونِي بِأَهْلِكُمْ فَأَتَيْتُ بِقَتْلِ شَابٍ ثُمَّ ذَكَرْتُ قِصَّةَ الرَّجُلِ
نَحْوَ حَدِيثِ مَالِكٍ عَنْ نَافِعٍ

4449 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Yahudilerden bir heyet gelip, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i Medine'deki Kuf vadisine davet ettiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onların ders okudukları eve geldi. Şöyle dediler:

– Ebel Kasım, bizden bir erkek bir kadına zinâ etti. Aralarında hükmet. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir minder getirildi. Üzerine oturdu, sonra şöyle dedi.

“Tevratı bana getirin.” Tevrat getirildi, minderi altından çıkardı, tevratı onun üzerine koydu. Sonra, “Sana ve seni indirene iman ettim” dedi. Sonra, “En bilginizi bana getirin” dedi. Genç bir delikanlı getirildi. Sonra recm hadisesini Malik'in Nâfi'den rivâyet ettiği gibi zikretti.

٤٤٥٠- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَهَذَا خَبِيرٌ مَعْمَرٌ وَهُوَ أَنَّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ
رَجُلٍ مِنَ الْيَهُودِ وَامْرَأَةٌ فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ إِذْهَبُوا بِنَا إِلَى هَذَا النَّبِيِّ
فَإِنَّهُ نَبِيٌّ يُعِثُّ بِالتَّخْفِيفِ فَإِنْ أَفْتَانَا بِقُنْيَا دُونَ الرِّجْمِ قَبِلْنَاهَا وَاخْتَجَجْنَا
بِهَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْنَا نَبِيٌّ مِنْ أَنْبِيَائِكَ قَالَ فَأَتَانَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ وَهُوَ جَالِسٌ فِي الْمَسْجِدِ فِي أَصْحَابِهِ فَقَالُوا: يَا أَبَا الْقَاسِمِ مَا
تَرَى فِي رَجُلٍ وَامْرَأَةٍ زَنَيَا فَلَمْ يَكْلَمْهُمْ كَلِمَةً خَشِيَ أَنَّهُ يَبِثُّ مِنْهُمْ
فَقَامَ عَلَى الْبَابِ فَقَالَ أَتَشْكُرُونَ بِاللَّهِ الَّذِي أُنْزِلَ التَّوْرَةُ عَلَى مُوسَى مَا

نَجِدُونَ فِي التَّوْرَةِ عَلَىٰ مَنْ رَأَىٰ إِذَا أَخَصَّنَ قَالُوا يَحْسَبُ وَيَجْعَلُ وَيَجْعَلُ
وَالنَّجِيَّةُ أَنْ يَحْمِلَ الزَّانِيَانِ عَلَىٰ جَنَابٍ وَتَقَابِلَ أَفْئِدَتُهُمَا وَيَطْلُبُ بِهِمَا
قَالَ وَسَكَتَ شَابٌّ مِنْهُمْ فَلَمَّا رَأَاهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَكَتَ
أَلْفَ بِمِائَتَةٍ، فَقَالَ: اللَّهُمَّ إِذْ نَحْنُ قَائِلَانَا نَجِدُ فِي التَّوْرَةِ الرَّجْمَ، فَقَالَ
النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَمَا أَوَّلُ مَا ارْتَضَيْتُمْ أَمَرَ اللَّهُ قَالَ رَأَى
ثَلَاثَةَ مِنْ عِلَلٍ مِنْ عُلُوقِنَا فَأَخْرَجَهُ الرَّجْمَ ثُمَّ رَأَى رَجُلًا فِي أَمْرٍ
مِنَ النَّاسِ فَأَزَادَ رَجْمَهُ فَمَحَا فَرُوعَهُ دُونَهُ وَقَالُوا لَا يُرْجَمُ صَاحِبُنَا حَتَّى
تَجِيءَ بِصَاحِبِكَ فَتَرْجِمَهُ فَاصْطَلَحُوا عَلَىٰ هَذِهِ الْعُقُودَةِ بَيْنَهُمْ فَقَالَ النَّبِيُّ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَائِلًا أَحْكُمْ بِنَا فِي التَّوْرَةِ قَامَرُ بِهِمَا فَرَجِمَا
قَالَ الزُّهْرِيُّ: فَلَمَّا أَنَّ هَلِيمَ الْآيَةَ نَزَلَتْ فِيهِمْ «إِنَّمَا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا
هُدًى وَنُورٌ يَخْتَصِمُ بِهَا الَّذِينَ آمَنُوا» كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ مِنْهُمْ

4450 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Yahudilerden bir erkekle bir kadın zinâ etti. Yahudiler birbirlerine bizi şu Peygamber'e götürün, O cezaları hafifletici olarak gönderildi. Eğer bize recmden başka bir fetva verirse kabul ederiz. Ve Allah indinde onunla kendimizi savunuruz. Ya Râb bu senin nebîlerinden bir Nebînin fetvasıdır, deriz dediler.

Ebû Hüreyre dedi ki:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, mescidde ashabı arasında otururken geldiler. Ey Ebûl Kasım, zinâ eden bir erkekle bir kadın hakkında ne dersin? Dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onların ders okudukları eve (Beyt-i midrâr) gelinceye kadar onlara tek bir kelime söylemedi. Kapıda ayakta durdu. Ve "Tevrat'ı Mûsâ'ya gönderen Allah

aşkına söyleyin daha önce başından nikâh geçen muhsan bir kimse zinâ ederse Tevrat'ta onun cezası nedir?" buyurdu. Yahudiler:

– Yüzü kömürle siyaha boyanır, tecbih edilir ve sopa vurulur dediler.

Tecbih: İki zinakarın sırt sırta bir merkebe bindirilip, çarşı ve mahallelerde dolaştırılması demektir.

Ebû Hüreyre dedi ki: Yahudilerden bir delikanlı sükût etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun sükût ettiğini görünce ona yeminle ısrar etti. Yahudi delikanlısı şöyle dedi:

– Vallahi sen bize Allah aşkına söyleyin dediğin için söylüyorum, biz Tevrat'ta recm hükmünü buluyoruz, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Allah'ın emrini kolaylaştırdığınız ilk olay nedir?" diye sordu. Delikanlı:

– Krallarımızdan birinin bir yakını zinâ etmişti. Onun recmini tehir etti. Sora bir kavim içinde bir erkek zinâ etti. Kral onun recmedilmesini istedi. Onun kavmi araya girdi ve senin yakının olan kimseyi getirip recmetmedikçe bizim yakınımız recm olunamaz, dediler. Aralarında şu yüzü kömürle boyamak, merkebe ters bindirmek ve celde (sopa) cezasını tatbik etmek üzere anlaştılar, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Ben Tevratta olan hükümle hüküm ediyorum" dedi. Emir verdi, erkek de kadın da recmolundular.

Zührî şöyle dedi: Bize ulaştığına göre bu ayet onlar hakkında inmiştir. "Tevratı biz indirdik, orada hidayet ve nur var, Allah'a teslim olan Nebîler onunla amel ederler." (Maide sûresi, 44) Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem da, o peygamberlerdendir.

٤٤٥١- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: زَنَى زَجَلٌ وَامْرَأَةٌ مِنَ الْيَهُودِ وَقَدْ

أُخْبِيتَا حِينَ قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ وَقَدْ كَانَ

الرَّجُلُ مَكْتُوبًا عَلَيْهِمْ فِي الثَّوَرَةِ فَتَرَكُوهُ وَأَخَذُوا بِالتَّجْبِيعِ يَضْرِبُ

مِائَةً بِخَيْلٍ عَطْلِيٍّ بِقَارٍ وَيُخَمِّلُ عَلَى جَمَارٍ وَجْهَهُ مِمَّا يَلِي قُبُرَ الْجَمَارِ

فَاجْتَمَعَ أَخْبَارٌ مِنْ أَخْبَارِهِمْ فَبَعَثُوا قَوْمًا آخَرِينَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا سَلُّوهُ عَنْ خَدِّ الرَّائِي وَسَاقِ الْحَبِيبِ فَقَالَ فِيهِ
قَالَ وَلَمْ يَكُونُوا مِنْ أَهْلِ دِينِهِ فَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَخَيَّرَ فِي ذَلِكَ قَالَ «فَإِنْ
جَاءُواكَ فَأَحْكُمْ بَيْنَهُمْ أَوْ أَعْرِضْ عَنْهُمْ»

4451 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Yahudilerden bir erkekle bir kadın zinâ etmişlerdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye geldiğinde bu iki zinakar muhsan durumunda idiler. Tevrat'ta zinâ edenlere recm hükmü yazılı idi. Bu hükmü terk ettiler. Merkebe ters bindirme hükmünü aldılar. Katranla cilalanmış bir iple yüz kere vurulur, yüzü merkebin arka kısmına bakacak şekilde ters bindirilir, gezdirilirdi. Yahudi hahamlarından birçok haham bir araya geldiler. Ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e zinâ edenin cezasının ne olacağını sorun, dediler.

İbn-i İshak hadisi sevk etti de dedi ki: Ebû Hüreyre şöyle demiştir: Onlar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in dininde olan kimselerden değillerdi ki, aralarında hüküm versin. Bu sebeple Rasûlullah muhayyer bırakıldı. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: “Eğer sana gelirlerse aralarında hükmet veya onlardan yüz çevir.” (Maide sûresi, 42)

٤٤٥٢ - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ جَاءَتْ الْيَهُودُ بِرَجُلٍ وَامْرَأَةٍ
مِنْهُمْ زُنْيَا، فَقَالَ: اسْتَوِي بِأَقْلَمٍ وَجَلَيْنِ مِنْكُمْ فَأَتَوْهُ بِأَتْنِي صُورِيَا
فَنَنَظَرُهُمَا كَيْفَ تَجِدَانِ أَمْرَ هَذَيْنِ فِي التَّوْرَةِ قَالََا نَجِدُ فِي التَّوْرَةِ إِذَا
شَهِدَ أَرْبَعَةٌ أَنَّهُمْ زَاوَا ذَكَرَهُ فِي فَرْجِهَا بِثَلِّ الْجِيلِ فِي الْمَكْتَحَلَةِ رَجُلَانَا
قَالَ فَمَا يَمْتَنِعُكُمَا أَنْ تَرْجُمُوهُمَا قَالََا ذَهَبَ سُلْطَانُنَا فَكَرِهْنَا الْقَتْلَ فَنَدَعَا
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالشُّهُودِ فَجَاءُوا بِأَرْبَعَةٍ فَشَهِدُوا أَنَّهُمْ
زَاوَا ذَكَرَهُ فِي فَرْجِهَا بِثَلِّ الْجِيلِ فِي الْمَكْتَحَلَةِ فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَجْمِهِمَا

4452 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Yahudiler kendilerinden zinâ eden bir erkekle bir kadını Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getirdiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden iki bilgili erkeği bana getirin.” Suriya'nın iki oğlunu getirdiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara yemin verdi ve:

“Tevrat'ta bu zinâ eden erkek ve kadına verilecek hükmü nasıl buluyorsunuz?” buyurdu. Bu iki bilgin şöyle dediler:

– Eğer dört kişi erkeğin erkekliğini, kadının tenasül uzvuna sürmedanlık milinin sürmedanlığa girip çıktığı gibi görür de buna şahitlik ederlerse, her ikisi de recm olunur.” Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Peki bu ikisini recmetmenizden sizi hangi şey alıkoyuyor?” dedi. Bu iki bilgin:

– Bizim saltanatımız elimizden gitti. Azalırız korkusuyla zinâ edeni öldürmeyi uygun bulmadık, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şahitleri çağırdı. Onlar da dört şahit getirdiler. Onlar erkeğin erkeklik uzvunu kadının uzvunda milin sürmedanlık içine girişi gibi gördüklerine şahitlik ettiler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ikisinin de recmedilmesini emir buyurdu. [\[139\]](#)

٤٤٥٢- عَنْ إِبْرَاهِيمَ وَالشَّعْبِيِّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نَحْوَهُ لَمْ يَذْكُرْ قَدَعَا بِالشُّهُودِ فَشَهِدُوا

4453 - İbrahim ve Şa'bî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir önce geçen hadisin benzeri rivâyet olundu: Şa'bî:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şahitleri çağırdı, onlar da şahitlik ettiler, cümlesini zikretmedi.

٤٤٥٤- حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَقِيَّةٍ عَنْ هَمَيْمٍ عَنْ ابْنِ شُبْرَمَةَ عَنْ

الشَّعْبِيِّ يَنْخُورُ مِنْهُ

4454 - Bize Vehb bin Bakiye haber verdi. O da Hüseyim'den, o da İbn-i Şübrüme'den, o da Şa'bî'den iki hadis önce geçen hadisin benzerini rivâyet etti. ^[140]

٤٤٥٥ - جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ رَجِمَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَجُلًا مِنَ الْيَهُودِ وَامْرَأَةً زَيْنًا

4455 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Yahudilerden zinâ eden bir erkekle bir kadını recmetti.

27 - MAHREMİ İLE ZİNA EDEN KİMSE HAKKINDAKİ HADİSLER

٤٤٥٦ - عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ: بَيْنَا أَنَا أَطُوفُ عَلَى إِبِلٍ لِي

فَسَلْتُ إِذْ أَتَيْتُ رَكْبًا أَوْ قَوَارِيسَ مَعَهُمْ لِبَوَاءٍ فَنَجَعَلُ الْأَعْرَافَ يَطِيعُونَ

بِي لِمَنْزِلَتِي مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ أَتَوْا قُبَّةً فَاسْتَشْرَجُوا

مِنْهَا رَجُلًا فَضَرَبُوهُ غَضًّا فَسَأَلْتُ عَنْهُ فَقَالُوا أَنَّهُ أُعْرِسَ بِامْرَأَةٍ أَبِيهِ

4456 - Berâ bin Âzib radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Bir zaman ben kaybettığım devemi ararken binekleri üzerinde binen bir cemaat veya atlı bir toplulukla karşılaştım. Berâberlerinde bir sancak vardı. Bedevîler benim Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e olan yakınlığımdan dolayı benim etrafımı dolaşıyorlardı. Derken Kubbe gibi yuvarlak bir eve geldiler. Oradan da bir erkek çıkardılar. Boynunu vurup öldürdüler. “Bu kimdir?” diye sordum. Bu adam babasının hanımını (analığını) nikahlamıştı diye anlattılar.

İZAH

Bir kimse nikahı kendisine haram olan bir kimseyi nikahlasa nikahı batıl olduğundan, o kadınla yapacağı aile muamelesi zinâ olur. Çünkü nikâh, ebedî haram olanları helal kılamaz. Cahiliyet devri inancına göre; babanın malı evlâda miras olarak kaldığı gibi, hanımı da miras kabul edilirdi. Bu zat babasının hanımı ile evlenince zinâ etmiş oldu. Zina ettiği için recmolundu. Hazreti Berâ'ya rast gelen binitli heyet gelecek hadislerde görüleceği gibi Peygamberimizin gönderdiği haddi yerine getirecek bir heyetti. Bedevîler Hazreti Berâ'ya şefaât etsin, bu adam öldürülmesin diye etrafında dolaşıyorlardı.

٤٤٥٧ - عَنْ يَزِيدَ بْنِ الزُّبَيْرِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: لَقِيتُ عَنِّي وَنَمَعَهُ زَيْنَةُ

فَقُلْتُ لَهُ: أَتَيْنَ تُرَيْدًا؟ قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى

رَجُلٍ نَكَحَ امْرَأَةً أَبِيهِ فَأَمَرَنِي أَنْ أَضْرِبَ عُنُقَهُ وَأَتَّعِدَ مَالَهُ

4457 - Yezid'in babası Berâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Amcama rastladım, elinde bir sancak vardı. “Nereye gidiyorsun?” dedim. Amcam: - Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, beni babasının karısını nikâhlayan bir adama gönderdi. Boynunu vurup öldürmemi, malını da almamı bana emir buyurdu, dedi. [\[141\]](#)

İZAH

Mahremi ni kahlayan kimseye ne yapılacağı hakkında ilim adamları arasında şöyle görüş ayrılıkları vardır.

Hasan-ı Basrî, İmamı Malik ve Şafiî hazretlerine göre; Had lazım gelir. Ahmed bin Hanbel bu hadise dayanarak öldürülür, malı da alınır diyor. Ebû Hanife hazretleri tazir olunur, ama had vurulmaz diyor. İmamı Muhammed ile İmamı Ebû Yusuf mahremi ni kahlayan kimse bilerek nikahlamışsa ona had tatbik edilir” diyorlar. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 269)

28 - KARISININ CARİYESİ İLE ZİNA EDENİN DURUMU

٤٤٥٨- عَنْ حَبِيبِ بْنِ سَالِمٍ أَنَّ رَجُلًا يُقَالُ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ

حُسَيْنٍ وَقَعَ عَلَى جَارِيَةٍ امْرَأَتِهِ فُرِغَ إِلَى الثُّغَمَانِ بْنِ بَشِيرٍ وَهُوَ أَمِيرٌ

عَلَى الْكُوفَةِ فَقَالَ لَا تُضَيِّئُ فِيكَ بِقَضِيَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنْ كَانَتْ أَخْلَتْهَا لَكَ جَلْدُكَ مِائَةً وَإِنْ لَمْ تَكُنْ أَخْلَتْهَا لَكَ

رَجْمُكَ بِالْجَارِيَةِ فَوَجَدُوهُ قَدْ أَخْلَتْهَا لَهُ فَجَلَدَهُ مِائَةً

قَالَ قَتَادَةُ كَتَبْتُ إِلَى حَبِيبِ بْنِ سَالِمٍ فَكَتَبَ إِلَيَّ بِهَذَا

4458 - Habib bin Salim radiyallahu anh'dan rivâyet edilmiştir:

– Abdurrahman bin Huneyn denen bir zat hanımının cariyesi ile cimâda bulundu. Numan bin Beşir Küfe emiri iken bu mesele kendisine getirildi. Numan bin Beşir:

– Ben senin hakkında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hükmü ile hüküm edeceğim dedi. Eğer hanımın cariyene cima etmeni sana müsaade etmiş, helal kılmışsa sana yüz değnek vuracağım, eğer sana helal kılmadı ise seni taşla recmedeceğim. Tetkikle hanımının müsaade etmiş olduğunu tespit ettiler. Numan bin Beşir ona yüz sopa vurdurdu. Katâde şöyle dedi: Ben bu konuyu Habib bin Salim'e yazdım. Habib de: Cevapta bana bunu yazdı, dedi.

İZAH

Bu hadis esas alınarak hanımının cariyesi ile zinâ eden kimseye İmam-ı Malik, Şafiî ve Ahmed bin Hanbel'e göre recm lazım gelir. Evzâî celde lazım gelir, ama recmedilmez, demiştir. Ebû Hanife ve talebelerine göre hanımının cariyesine zinâ ettiğini itiraf ederse had olunur. Eğer helal zannettim derse had olunmaz, dediler. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 269)

٤٤٥٩- عَنْ الثُّغَمَانِ بْنِ بَشِيرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي

الرَّجُلِ يَأْتِي جَارِيَةَ امْرَأَتِهِ قَالَ إِنْ كَانَتْ أَخْلَتْهَا لَكَ جَلْدُ مِائَةٍ وَإِنْ لَمْ

تَكُنْ أَخْلَتْهَا لَكَ رَجْمُهُ

4459 - Numan bin Beşir radiyallahu anh, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den karısının cariyesine zinâ eden kimse hakkında şöyle rivâyet etmiştir. Demiştir ki:

– Eğer karısı cima etmesine müsaade etmişse yüz sopa vurulur. Eğer müsaade etmemişse onu recmederim. ^[142]

٤٤٦٠ - عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْمُخَبِّقِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَضَى فِي رَجُلٍ وَفَّعَ عَمَى جَارِيَةٍ امْرَأَتِهِ إِنْ كَانَ اسْتَحْرَمَهَا

فَبِهِ حُرَّةٌ وَعَلَيْهِ لِسَبْدَتِهَا مِثْلُهَا فَإِنْ كَانَتْ طَاوَعَتْهُ فَبِهِ لَهُ وَعَلَيْهِ

لِسَبْدَتِهَا مِثْلُهَا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَى يُونُسُ بْنُ عُثَيْبٍ وَعَمْرُو بْنُ دِينَارٍ وَمَنْصُورُ

بْنُ زَادَانَ وَسَلَامٌ عَنْ الْحَسَنِ هَذَا الْحَدِيثَ بِمَعْنَاهُ لَمْ يَذْكُرْ يُونُسُ

وَمَنْصُورٌ قَبِيضَةً

4460 - Seleme bin Muhabbik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hanımının cariyesine zinâ eden bir erkek hakkında şöyle hükmetti:

– Eğer erkek cariyeye zor kullanarak zinâ etti ise cariyeye hür olur. Cârîyenin kıymet olarak bir misli cariyenin sahibesine erkek tarafından ödenir. Eğer cariyeye erkeğin zinâ etmesine itaat göstermiş ise cariyeye bu erkeğin olur. Erkek cariyenin bir bedelini cariyenin sahibesine vermeğe mecbur olur.

Ebû Dâvud şöyle dedi:; Bu hadisi aynı manada Yunus bin Ubeyd, Amr bin Dinar, Mansur bin Zazan ve Selam, Hasan-ı Basrî'den rivâyet ettiler. Yalnız Yunus ile Manzur, Kabisa'yı zikretmediler. ^[143]

İZAH

Hattabi; Maâlim-üs-Sünen'de şöyle diyor: Bu hadis-i şerifte geçen bu hükmü söyleyen hiçbir zatı bilmiyorum. Bu hadisin mensuh olması uygun

olur. Avnul Ma'bûd, c. 4, s. 249'da, Beyhaki'nin süneninde şöyle yazıldığını kaydeder:

– Tabiinden sonra şehirlerde oturan fakihlerin bununla amel etmeyi terk edişleri, eğer bu rivâyet gerçekten sabitse hudut konusunda gelen diğer rivâyetler ile mensuh olduğunu gösterir, diyor. Sonra Beyhaki, Eş'as'dan naklen bana geldiğine göre bu hüküm hudûd hakkındaki hükümlerden önce idi, dedi.

٤٤٦١- عَنْ الْحَسَنِ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ الْمُحَبَّبِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ نَحْوَهُ إِلَّا أَنَّهُ قَالَ وَإِنْ كَانَتْ طَاوَعَتْهُ فَبِئْسَ وَمِثْلُهَا مِنْ مَالِهِ لَسَيِّدَتِهَا

4461 - Seleme bin Muhabbik radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Şu kadar ki, o rivâyetinde şöyle dedi:

– Eğer cariye erkeğin zinâ etmesine itaat göstermişse cariye ve cariyenin bir misli erkeğin malından alınır, cariyenin sahibesi olan kadına verilir. ^[144]

29 - LUT KAVMİNİN YAPTIĞINI (LİVATA) YAPAN KİMSE HAKKINDAKİ HADİSLER

٤٤٦٢- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ وَجَدَ ثَمْرَةً يَفْعَلُ عَمَلُ قَوْمِ لُوطٍ فَاقْتُلُوا الْقَاعِلَ

وَالْمَعْمُولُ بِهِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ سُلَيْمَانُ بْنُ بِلَالٍ عَنْ غَمْرٍو بْنِ أَبِي غَمْرٍو

بِثَلَاثٍ وَرَوَاهُ عَبَّادُ بْنُ مَنْصُورٍ عَنْ جَعْفَرَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَفَعَهُ وَرَوَاهُ

ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ عَنْ دَاوُدَ بْنِ الْحَصِينِ عَنْ جَعْفَرَةَ عَنْ ابْنِ

عَبَّاسٍ رَفَعَهُ

4462 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu demiştir:

“Lût kavminin yaptığını yapan birisini bulursanız livâta yapanı da kendisine livâta olunanı da öldürünüz.”

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisin aynını Süleyman bin Bilâl, Amr bin Ebû Amr'dan rivâyet etti. Ubad bin Mansur İkrime'den, o da İbn-i Abbas'tan merfûan rivâyet etti. İbn-i Cüreyc İbrahim'den, o da Dâvud bin Husayn'dan, o da İkrime'den, o da İbn-i Abbas'tan merfûan rivâyet etti. [\[145\]](#)

İZAH

Livâta erkeğe veya kadına arkasından cima etmek demektir. Bu kötü huy ilk defa Lût (a.s.)'ın kavmi arasında yayıldı. Lût kavmi bu yüzden helak oldu. Şehirleri olan Sedum altüst oldu. Lût gölü denen dünyanın en tuzlu ve denizden üç yüz metre kadar çukur olan göl onların memleketlerinde meydana geldi. Ondan sonra bu kötü muamelenin adı Lût kavminin işlediği muamele anlamına livâta olarak kaldı. Bu kötü fiil Allah ve Rasûlü'nün ve bütün meleklerin gazabına sebep olan bir iştir. Allah bütün ehl-i iman bu felaketten korusun.

Evzâî hazretleri, livâta yapan kimseye zinâ hükmü uygulanır diyor.

İmam-ı Malik; eğer livâta yapan kimse muhsan ise recmolunur, diyor.

Hanefîlere göre; livâta yapana tazir gerekir. Tatbik edilecek tazirin şekli hakim tarafından tayin edilir.

Ahmed bin Hanbel'e göre; livâta yapan da kendisine yapılan da öldürülür. Öldürülüş usulleri hakkında bazı ilim adamları, üzerlerine bina yıkılır. Bazıları yüksek bir yerden aşağıya atılır, diyorlar. (Avnu'l-Mabûd, c. 4, s. 320)

٤٤٦٣ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي الْبَكْرِ يُؤْخَذُ عَلَى الْوَطِيئَةِ قَالَ يُرْجَمُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: حَدَّثَنَا عَاصِمٌ يُضَعِّفُ حَدَّثَنَا عَنْ يَحْيَى بْنِ أَبِي عَمْرٍو

4463 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan:

Livâta yaparken yakalanıp bulunan bekar kimse hakkında recm olunur dediği rivâyet olunmuştur.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Asım'ın rivâyet ettiği hadisi, Amr bin Ebû Amr'ın rivâyet ettiği hadis zaafa düşürmüştür.

İZAH

Ebû Dâvud'un bazı nüshalarında “Yu'hazû” bazı nüshalarında “Yuhazû” bazı nüshalarında da “Yucedû” şeklindedir. Tercümede her ikisini birden nazarı itibara aldım.

30 - BİR HAYVANA TEMAS EDEN KİMSE HAKKINDAKİ RİVAYETLER

٤٤٦٤ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ أَتَى بَيْحَةً فَاقْتُلُوهُ وَاقْتُلُوهَا مَعَهُ قَالَ قُلْتُ لَهُ مَا شَأْنُ الْبَيْحَةِ قَالَ مَا

أَرَاهُ قَالَ ذَلِكَ إِلَّا أَنَّهُ كَرِهَ أَنْ يُؤْكَلَ لَحْمُهَا وَقَدْ حَبِلَ بِهَا ذَلِكَ الْعَمَلُ

قَالَ أَبُو قَاوَدٍ: كَيْفَ هَذَا بِالْقَرْيَةِ

4464 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

“Kim bir hayvana gider temas ederse, temas eden kimseyi ve onunla beraber o hayvanı da öldürün.”

İkrime dedi ki: İbn-i Abbas'a, hayvanın suçu nedir, dedim. İbn-i Abbas: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bu sözü başka bir şey için değil, ancak bu hayvana temas edilince etinin yenilmesini hoş görmediğinden söylediğini zannediyorum, dedi.

Ebû Dâvud bu hadis kavi değildir, demiştir. ^[146]

İZAH

Hayvanata temas kötü bir fiildir. Çok fenâ bir cinsî sapıklıktır. Birçok yerlerde bunun fenalığı anlatılmadığı için bu fiil bekârlar tarafından işleniyorsa ne kadar elim bir vakadır. Hayvana temas etmek bütün ilim adamlarınca fenâ bir davranıştır. Uhrevî mesuliyeti vardır. Dünyevi cezasına gelince İshak bin Rahaveyh şöyle der:

– Hayvana bile bile temas eden kimse öldürülür. Devlet reisi öldürülme kararını veto etse bile yüz sopa vurulmayı veto etmesi uygun olmaz.

Hasan-ı Basrî şöyle der: Eğer hayvana temas eden muhsan ise recm olunur.

İmamı Malik ve Şafî’nin bir kavline göre hayvana temas eden kimse tazir olunur. Şafî’nin bir kavline göre de zinâ hükmündedir. Tazir lazım gelir. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 276)

٤٤٦٥- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: لَيْسَ عَلَى الْوَلِيِّ تَأْتِي الْبَيْعَةُ حَدًّا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَكْنَا قَالِ عَطَاءٌ وَ قَالَ الْحَكَمُ أَرَى أَنْ يُجْلَدَ وَلَا

يُتَلَّغَ بِهِ الْحَدُّ وَ قَالَ الْحَسَنُ هُوَ بِمَثَلَةِ الزَّانِي

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: حَدَّثَنَا عَامِصٌ يَضَعُفٌ حَدَّثَنَا عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرِو

4465 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Hayvana temas eden kimseye had yoktur.

Ebû Dâvud şöyle dedi: - Atâ’da böyle demiştir:

Hakem şöyle dedi: Sopa vurulması görüşündeyim. Ancak had kadar olmamalıdır.

Hasan el-Basrî şöyle demiştir: - Hayvana temas etmek, zinâ gibidir.

Ebû Dâvud dedi ki: - Asım’ın rivâyet ettiği hadis Amr bin Ebû Amr’ın rivâyet ettiği hadis zaafa düşürür. [\[147\]](#)

31 - ERKEĞİN ZİNAYI İKRAR EDİP KADININ İKRAR ETMEMESİ DURUMUNDA NE YAPILIR?

٤٤٦٦- عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ

رَجُلًا أَتَاهُ فَأَقْرَأَ عِنْدَهُ أَنَّهُ زَنَى بِامْرَأَةٍ سَمَّاها لَه فَبَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْمَرْأَةِ فَسَأَلَهَا عَنْ ذَلِكَ فَأَكْثَرَتْ أَنْ تَكُونَ زَنْتِ

فَجَلَدَهُ الْحَدَّ وَتَرَكَهَا

4466 - Sehl bin Sa'd radıyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle rivâyet olunmuştur: Bir erkek Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelerek ismen söylediği bir kadınla zinâ ettiğini Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında ikrar etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kadına bu konuyu sordu. Kadın zinâ ettiğini inkar etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, erkeğe had sopası vurdu. Kadına vurmadı, bıraktı.

İZAH

Zina ettiğini itiraf eden erkek muhsan olmadığı için recmedilmeyip yüz sopa vurulmuştur. Kadın ise zinâ ettiğini inkar ettiği için had tatbik edilmeyip serbest bırakılmıştır.

٤٤٦٧- عَنْ إِبْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَجُلًا مِنْ بَنِي نُبَيْتٍ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَقْرَأَ أَنَّهُ زَنَى بِامْرَأَةٍ أَرْبَعَ مَرَّاتٍ فَجَلَدَهُ مِائَةً وَكَانَ يَكْزُرُ

ثُمَّ سَأَلَهُ النَّبِيَّةُ عَلَى الْمَرْأَةِ فَقَالَتْ كَذَبَ وَاللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَجَلَدَهُ حَدَّ

الْفَرْيَةِ ثَمَانِينَ

4467 - İbn-i Abbas radıyallahu anh'dan rivâyet olunmuştur: Bekir bin Leys'den bir erkek Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi. Bir kadınla zinâ ettiğini dört defa itiraf etti. Erkek bekârdı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona yüz sopa vurdurdu. Sonra kadına zinâ ettiğine dair

ondan delil istedi. Kadın ise ey Allah'ın Rasûlü, vallahi yalan söylüyor, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem erkeğe iftira cezası olarak seksen sopa vurdu.

İZAH

Bir erkek bir kadına zinâ ettiğini itiraf eder, kadın da onu yalanlarsa erkeğe iddianı ispat et, denir. Eğer ispat edemezse kadına iftira etmiş olacağından erkeğe seksen iftira sopası vurulur. Bu mesele İmam-ı Azam'ın ve Evzâî'nin görüşüdür. İmam-ı Malik ve Şafiî'ye göre zinayı itiraf ettiği için zinâ haddi tatbik edilir. İftira sopası vurulmaz. (Avnul Ma'bûd, c. 4, s. 323)

32 - BİR ERKEK KADINA CİMANIN DIŞINDA BİR ŞEY YAPAR VE İMAM ONU YAKALAMADAN ÖNCE TEVBE EDERSE NE YAPILIR?

٤٤٦٨- عَنْ عَلْقَمَةَ وَالْأَسْوَدِ قَالَا: قَالَ عَبْدُ اللَّهِ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنِّي غَالَبْتُ امْرَأَةً مِنْ أَقْصَى

الْمَدِينَةِ فَأَصْبَحْتُ بِهَا مَا دُونَ أَنْ أَمْسُهَا فَأَتَانَا هَذَا فَأَقِيمَ عَلَيَّ مَا شِئْتَ

فَقَالَ عُمَرُ قَدْ شَرَّ اللَّهُ عَلَيْكَ لَوْ شِئْتَ عَلَى نَفْسِكَ فَلَمْ يَرُدَّ عَلَيْهِ

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا فَانْطَلَقَ الرَّجُلُ فَاتَّبَعَهُ النَّبِيُّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا فَدَعَاهُ فَتَلَا عَلَيْهِ «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ

وَرُفْنَا مِنَ اللَّيْلِ» إِلَى آخِرِ آيَةِ الْآيَةِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ يَا رَسُولَ اللَّهِ

أَلَهُ خَاصَّةٌ أَمْ لِلنَّاسِ كُلِّهِمْ فَقَالَ لِلنَّاسِ كُلِّهِمْ

4468 - Alkame ve Esved radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Abdullah bin Mes'ûd şöyle söyledi, demişlerdir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir kimse geldi. Ben Medine’nin uzak mahallesinde bir kadını okşadım. Kadına temasın haricinde öpme, okşama gibi davranışlarım oldu. İşte ben huzurundayım. Ne ceza istersen bana tatbik et, dedi. Ömer ona, Allah senin suçunu örtmüş, sen de kendi nefesine örtsen olmaz mı, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona hiçbir şeyi söylemedi. O zat gitti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun arkasından bir zat gönderdi. Onu çağırdı. “Gündüzün iki tarafında ve geceye yakın bir zamanda namazını dosdoğru kıl, gerçekten iyilikler günahları giderirler. Bu zikredenlere bir hatırlatmadır.” (Hud sûresi, 114) ayetini okudu. Cemaatten birisi:

– Ey Allah’ın Rasûlü, bu ayet o zata mı mahsus yoksa bütün nâsa mı şümullüdür, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Bütün insanlara şümullüdür” buyurdu.^[148]

İZAH

Bu hadis-i şerif namaz, oruç ve diğer hayırlı amellerin günahlara keffaret olduğuna delâlet eder. Beşeriyet icabı küçük kusur işleyen kimse tevbe eder. Hayırlı işler yaparsa Allah (c.c.) onun günahlarını bağışlar. Bu ayeti kerime de bunu öğütler. Yaptığı kusurun cezasını ahirette görmemek için dünyada bu cezaya rızâ gösteren bahtiyarlar vardır.

33 - MUHSAN OLMAYAN ZİNAKAR CARİYE

٤٤٦٩ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَزَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سُئِلَ عَنِ الْأَمَةِ إِذَا زَنَتْ وَلَمْ تُحْصَنْ قَالَ إِنْ

زَنَتْ فَاجْلِدُوهَا ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَاجْلِدُوهَا ثُمَّ إِنْ زَنَتْ فَاجْلِدُوهَا ثُمَّ إِنْ

زَنَتْ فَابْغَوْهَا وَلَوْ بِضَغِيرٍ

قَالَ ابْنُ شِهَابٍ: لَا أَذِيرُ فِي الثَّالِثَةِ أَوْ الرَّابِعَةِ وَالضَّغِيرُ الْخَيْلُ

4469 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh, Zeyd bin Hâlid el-Cühenî radiyallahu anh’dan rivâyet olunmuştur. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e, bir cariye zinâ eder, muhsan da olmazsa (cezası ne olacak) diye soruldu.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Eğer cariye zinâ ederse ona sopa vurun, eğer tekrar zinâ ederse ona yine sopa vurun, eğer yine zinâ ederse ona yine sopa vurun. Eğer tekrar zinâ ederse ona yine sopa vurun, eğer yine zinâ ederse ona yine sopa vurun. Sonra eğer yine zinâ ederse bir urgana da olsa onu satın” buyurdu.

İbn-i Şihab şöyle dedi: Üçüncüde mi yoksa dördüncüde mi bir urgana da olsa satın, dedi Bilmiyorum. Zafır örgülü ip demektir. [\[149\]](#)

İZAH

Bu hadis-i şerif zinâ ettikleri takdirde cariyelere de ceza lazım geleceğine delâlet eder. Ancak onların cezası hürlerin cezasının yarısı kadardır.

Hürre kadına yüz sopa vurulur. Câriyeye ise elli sopa vurulur. Ama cariyelere recm yoktur. Câriyelerin Müslüman olması muhsanlık için kâfidir. Onlar muhsan olsa da olmasa da onlara elli sopa vurulur. Nisâ sûresinin 25. ayetinde: “Eğer onlar muhsan olur zinâ da ederlerse onlara hürre ve muhsan kadınlara verilen cezasının yarısı vardır” buyruluyor.

Bu hadisin başlığında muhsan olmayan cariye zinâ ederse ona ne ceza verilecek, denilmektedir. Peygamber Efendimiz’in üç veya dört defa had sopası vurun, buyurması muhsan olmayan cariye içindir. Bu hadis-i şerifle sözü geçen hadis muhsan olsun, olmasın cariyeye had vurulacağını gösterir.

٤٤٧٠- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

إِذَا زَنَتْ أَمَةٌ أَحَدَكُمْ فَلْيُجْلِدْهَا وَلَا يَغْيِرْهَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِنْ عَادَتْ فِي

الرَّابِعَةِ فَلْيُجْلِدْهَا وَلْيُغَيِّرْ أَوْ يَحْتَلِ مِنْ شَعِيرٍ

4470 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz cariyesi zinâ ettiği vakit ona had cezası tatbik etsin.” Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, üç defa onu sözle azarlamasın diye tekrar etti. Eğer dördüncü de dönerse ona celde yapsın. Ve bir urgana veya kıldan örülmüş ipe de olsa onu satsın. [\[150\]](#)

İZAH

Had hakkındaki Nisâ sûresinin 25. ayeti inmeden önce bir cariye zinâ ederse onu azarlarlardı. Had hükmü inince hem had ve hem de azarlamanın aynı kadına tatbik edilmemesi bu hadis ile uyarılmış oldu. Hadis-i şeriften şu hüküm de çıkarılabilir: Bir kimse kendi cariyesine had cezası tatbik edebilir. Bu hususta müctehidler şu görüşe vardılar: Şafiî, Malik ve Ahmed bin Hanbel'e göre: Bir kimse kendi cariyesine had vurabilir. İmam-ı Azam'a göre: Bir kimse kendi cariyesine had tatbik edemez. Had cezasının uygulanması imama aittir. (Avnul Mâ'bûd, c. 4, s. 224)

٤٤٧١- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا

الْحَدِيثِ قَالَ: فِي كُلِّ مَرْءَةٍ فَلْيَضْرِبْهَا كِتَابُ اللَّهِ وَلَا يَتْرِبْ عَلَيْهَا وَقَالَ

فِي الزَّوْجَةِ فَإِنْ عَادَتْ فَلْيَضْرِبْهَا كِتَابُ اللَّهِ لَمْ يَضْرِبْهَا وَلَوْ بِخَيْلٍ مِنْ شَعِيرٍ

4471 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şu bir önce geçen hadis rivâyet olundu. Hazreti Peygamber her defasında: “Ona Allah’ın kitabındaki sopa haddini yerine getirsin. Ona hakaret etmesin. Dördüncü defa eğer cariye yine zinaya dönerse Allah’ın kitabındaki sopa cezasını ona tatbik etsin. Sonra da kıldan bir ipe de olsa onu satsın” buyurdu.^[151]

34 - HASTAYA HAD TATBİK ETMEK

٤٤٧٢- عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي أَبُو أُمَامَةَ بْنُ سَهْلٍ بْنُ

خُنَيْفٍ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ بَعْضُ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مِنَ الْأَنْصَارِ أَنَّهُ اشْتَكَى رَجُلٌ مِنْهُمْ حَتَّى أَضْحَى فَعَادَ جِلْدَةً عَلَى عَظْمٍ

فَدَخَلَتْ عَلَيْهِ جَارِيَةٌ لِيَغْتَسِلَ فَبَشَّ لَهَا فَوَقَعَ عَلَيْهَا فَلَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ

رَجُلٌ فَوَقَعَ يَغْوِدُونَهُ أَخْبَرْتُهُمْ بِذَلِكَ وَقَالَ اسْتَغْفِرُوا لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِنِّي قَدْ وَقَعْتُ عَلَى جَارِيَةٍ دَخَلْتُ عَلَيْهَا فَذَكَرُوا ذَلِكَ

لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالُوا مَا رَأَيْنَا بِأَحَدٍ مِنَ النَّاسِ مِنْ

الضَّرِّ بِمِثْلِ الَّذِي هُوَ بِهِ لَوْ عَمَلْنَاكَ إِلَيْكَ لَتَنَسَّخْتَ عِظَامَهُ مَا هُوَ إِلَّا

جِلْدٌ عَلَى عَظْمٍ فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَأْخُذُوا لَهُ

بِأَنَاءِ شِجْرٍ رَاحٍ فَيَضْرِبُوهُ بِهَا ضَرْبَةً وَاحِدَةً

4472 - İbn-i Şihâb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Bana Ebû Ümâme bin Sehl bin Huneyf haber verdi. Ona da ensardan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabından birisi haber vermiş. Ashaptan bir zat rahatsız oldu. Öyle ki bitkin düşüp bir deri bir kemik haline geldi. Onun yanına ashaptan bir zatın cariyesi girdi, adam onu arzulayıp cinsel ilişkide bulundu. Kendi kavminin cemaati onu ziyarete gelmişlerdi. Olup biteni onlara haber verdi. Ve benim için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den fetva isteyin. Ben yanıma giren bir cariyeye cima ettim dedi. Bunu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e söylediler. Ve biz insanlardan onun uğradığı gibi bir hastalığa uğrayanı görmedik. Eğer onu yüklenip sana getirsek kemikleri parça parça olurdu. O, kemik üzerinde bir deriden ibaret kaldı dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem; yüz tane ince ağaç dalı almalarını, onları bir araya getirip bir defa ona vurmalarını emretti.

İZAH

Hasta olan kimseye tatbik edilecek ceza, onun sıhhi durumuna uygun olarak ayarlanabilir. Vücudu ayrı ayrı yüz sopaya tahammül edemeyen bir kimseye yüz ince dal bir araya getirilip hepsi erecek şekilde vurulabilir. İmam Şafiî bu rivâyete dayanarak bunun caiz olacağı görüşünü benimsemiştir. Ama İmam Malik ve İmam Ebû Hanife'ye göre bu sahih olmaz. Çünkü bu zatlar biz bir tek had biliriz. Hasta sağlam, herkes orada müsâvîdir dediler. Eğer hasta için bu tatbik edilse hamile kadın için de tatbik edilmesi uygun olur dediler. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 281)

٤٤٧٣- عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: فَمَجَزَتْ جَارِيَةً لِأَبِي رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا عَلِيُّ ائْتِلْنِي فَأَقِمَ عَلَيْهَا الْحَدَّ فَأَمْلَقَتْ

فَإِذَا بِهَا دَمٌ يَسِيلُ لَمْ يَنْقَطِعْ فَأَتَيْتُهُ فَقَالَ يَا عَلِيُّ أَفَرَعْتَ قُلْتَ أَتَيْتُهَا وَدُمُهَا

يَسِيلُ فَقَالَ دَعَهَا حَتَّى يَنْقَطِعَ دُمُهَا ثُمَّ أَقِمِ عَلَيْهَا الْحَدَّ وَأَتَيْمُوا الْحُدُودَ

عَلَى مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَكَذَلِكَ رَوَاهُ أَبُو الْأَخْوَصِ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى وَرَوَاهُ

شُعْبَةُ عَنْ عَبْدِ الْأَعْلَى فَقَالَ فِيهِ قَالَ لَا تَضْرِبُهَا حَتَّى تَضَعَ وَالْأَوَّلُ أَصَحُّ

4473 - Ali radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ailesine ait bir cariye zinâ etmişti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ey Ali git, o cariyeye haddi uygula” dedi. Ben de gittim, bir de ne göreyim kadından devamlı kan akıyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Ali haddi tatbik ettin bitirdin mi?” dedi. Ben ona, gittim fakat kendisinden kan akıyordu, dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Onu kanı kesilene kadar bırak sonra kanı kesilince had sopasını tatbik et. Sahip olduğunuz köle ve cariyelere had cezalarını tatbik edin” buyurdu.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Ebû'l Ahvas da Abdu'l Alâ'dan böyle rivâyet etti. Şu'be'de Abdu'l-Alâ'dan rivâyet etti de şöyle dedi: “Çocuğunu doğurana kadar ona vurma.” Ama önceki rivâyet daha sahihtir.

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ailesine ait olan bu cariye zinâ etmişti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, had sopası vurması için Hazreti Ali'yi gönderdi. Hazreti Ali, had vurmak için geldiğinde cariyenin çocuk dünyaya getirdikten sonra kanının kesilmediğini gördü, elli değnek vurulursa, kanı dinmez ölür, diye geri geldi.

Durumu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bildirdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Kanı kesilene kadar bırak, kanı kesilince haddi

tatbik et” buyurdu. Bu hadis-i şerifte, hastaların, hamilelerin cezasının tehir edileceğine açık delil vardır.

35 - KAZİF (İFTİRA) HADDİ

٤٤٧٤ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: لَمَّا نَزَلَ عُذْرِي قَامَ

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَذَكَرَ ذَلِكَ وَتَلَا تَغْيِي الْقُرْآنَ

فَلَمَّا نَزَلَ مِنْ الْمِنْبَرِ أَمَرَ بِالرُّجُلَيْنِ وَالْمَرْأَةِ فَضَرَبُوا خَدَّهُمَا

4474 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bana yapılan iftirada suçsuz olduğumu bildiren Nûr sûresinin ayeti indiği vakit Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, minbere çıktı, iftirayı anlattı. İndirilen ayeti okudu. Minberden indiği vakit iki erkekle bir kadının cezalandırılmalarını emretti. Onlara had cezaları tatbik olundu. [\[152\]](#)

٤٤٧٥ - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ إِسْحَاقَ بِهَذَا السَّيْلِ بِهَذَا السَّيْلِ لَمْ يَذْكُرْ عَائِشَةَ قُلْ

نَأْمُرُ بِرَجُلَيْنِ وَامْرَأَةٍ مِمَّنْ تَكَلَّمُوا بِالْفَاحِشَةِ حَسْبَانِ بْنِ ثَابِتٍ وَمُسْلِمِ بْنِ

أُمِّهِ قَالِ التَّحْلِيلُ وَيَقُولُونَ الْمَرْأَةُ حَمِيَّةُ بَنَتِ جَعْفَرِ بْنِ

4475 - Muhammed bin İshak’tan bir önce geçen şu hadis rivâyet edildi, ancak Aişe’yi zikretmeden şöyle dedi:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem iki adam ve bir kadına had uygulanmasını emretti. Hassan bin Sabit ve Mıstah bin Üsase o kötü sözleri konuşanlardandır. Nüfeylî o kadının da Hamme binti Cahş olduğunu söylüyorlar.

36 - İÇKİ HADDİ

٤٤٧٦ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ

يَقِفْ فِي الْخَمْرِ خَدًّا

وَقَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ شَرِبَ رَجُلٌ فَسَكِرَ فَلَتَمَّ يَمِينَهُ فِي الْقَفْحِ فَطَلِقَ

بِهِ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا حَاضَى بِدَارِ الْعَبَّاسِ أَقْبَلَتْ

لَدْخُلَ عَلَى الْعَبَّاسِ فَأَلْبَسَتْهُ خُذْبِرُ ذَلِكَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَضَحِكَ وَقَالَ أَفْعَلَهَا وَلَمْ يَأْمُرْ فِيهِ بِشَيْءٍ

4476 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edilmiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, içki içen için belirli bir had tayin etmedi.

İbn-i Abbas şöyle dedi: Bir kimse içki içti, sarhoş oldu. Yolda sağa sola eğile büzüle giderken görüldü. Yakalandı, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getiriliyordu. Abbas'ın evinin hizasına gelince kaçtı. Abbas'ın yanına girdi, yardım istemek için Abbas'ın boynuna sarıldı. Bu olay Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e anlatılınca güldü ve şöyle buyurdu: "Demek sarhoş öyle yaptı ha?" Bu kimse hakkında ceza tatbiki ile ilgili bir şey emretmedi.

İZAH

İçki, içtiği zannolunan ve yolda sağa sola yalpa yaparak giden kimse yakalanır. Ceza göreceğini anlayınca kaçarak Hazreti Abbas'ın evine girer, beni koru diye boynuna sarılır. Bunu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dinleyince sadece gülmüş, ceza tatbik etmemiştir. Çünkü bu şahsın içki içtiğini gören şahitler olmadığı ve kusurunu itiraf da etmediği, sadece yürüyüşünden sarhoş zannolunduğu için ceza tatbik edilmemiştir. (Avnül Mâ'bûd, c. 4, s. 322)

٤٤٧٧- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَتَى بِرَجُلٍ قَدْ شَرِبَ فَقَالَ اضْرِبُوهُ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ فَبِئْسَ الضَّارِبُ يَبْذِي

وَالضَّارِبُ يَتَغَلَّبُ وَالضَّارِبُ يَتَوَبَّهْ فَلَمَّا انْصَرَفَ قَالَ بَعْضُ الْقَوْمِ أَخْرَجُوا

لَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقُولُوا هَكَذَا لَا تُبْعَثُوا

عَلَيْهِ الشَّيْطَانُ

4477 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e içki içmiş bir zat getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Onu dövünüz" buyurdu.

– Bizden bazımız eliyle, bazımız ayakkabısı ile, bazımız elbisesi ile vuruyordu. Dövme sona erdiğinde bazıları "Allah seni perişan etsin" dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem; "Böyle söylemeyin, onun aleyhinde şeytana yardımcı olmayın" buyurdu. [153]

٤٤٧٨ - عَنْ ابْنِ الْهَادِ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ قَالَ فِيهِ بَعْدَ الضَّرْبِ ثُمَّ قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَصْحَابِهِ بِكَثْرَةٍ فَأَقْبَلُوا عَلَيْهِ يَقُولُونَ

مَا أَتَيْتَ اللَّهَ مَا خَشِيتَ اللَّهَ وَمَا اسْتَحْيَيْتَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ أُرْسِلُوا وَقَالَ فِي آخِرِهِ وَلَكِنْ قُولُوا اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ

اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ وَبَغِضْهُمْ بَرِّدْ الْكَلِمَةَ وَنَحْوَهَا

4478 - İbnu'l-Hâdî'den önceki hadis aynı isnad ve mana ile rivâyet edilmiş, darp olayı anlatıldıktan sonra şöyle denilmiştir.

– Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabına "Onu ayıplayınız" buyurdu. Ashap ona döndüler, Allah'a muhalefetten sakınmadın, Allah'tan korkmadın, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den utanmadın, dediler. Sonra onu salıverdiler.

Râvi hadisin sonunda şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara: "Lakin Ey Allah'ım onu bağışla, Ey Allah'ım ona merhamet et deyin" buyurdu. Râvîlerden bazısı (bu söze) bir kelime veya onun benzerini ziyade ederler.

٤٤٧٩ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

جَلَدَ فِي الْحَمْرِ بِالْحَبِيرِ وَالْيَقَالِ وَجَلَدَ أَبْرَ بْنَ بَكْرِ وَبِهِ اللَّهُ عَنهُ

أُزْبِيعٍ فَلَمَّا وَلَّى غَمَزَ دَعَا النَّاسَ فَقَالَ لَهُمْ إِنْ النَّاسُ قَدْ دَنَوْا مِنْ

الرَّيْفِ وَقَالَ مُسَدَّدٌ مِنَ الْفَرَزِيِّ وَالرَّيْفُ فَمَا تَرَوْنَ فِي حَدِّ الْحَمْرِ

فَقَالَ لَهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَرَفَةَ نَرَى أَنَّ تَجْعَلُهُ تَأْخِيفَ الْمُخْدَوِي

فَجَلَدَ فِيهِ ثَمَانِينَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ زَوَاهُ ابْنُ أَبِي غَرْوَةَ عَنْ ثَنَادَةٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ جَلَدَ بِالْجَرِيدِ وَالْيَتَاغِ الْأَرْبَعِينَ وَزَوَاهُ شُعْبَةَ

عَنْ ثَنَادَةٍ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ضَرَبَ

بِجَرِيدَتَيْنِ نَحْوَ الْأَرْبَعِينَ

4479 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, içkiden dolayı hurma dalı ve ayakkabılarla celde yaptı. Ebû Bekir radiyallahu anh kırık sopa vurdu. Ömer radiyallahu anh, halife olunca insanları çağırdı. Onlara şöyle dedi: İnsanlar sulak, bağlık ve bahçelik yere yaklaştılar. Müseddet rivâyetinde köylere ve sulak yerlere yaklaştılar, dedi.

İçki içmekten dolayı had hakkında görüşünüz nedir, dedi. Abdurrahman bin Avf ona:

– İçki haddini hadlerin en hafifi yapmanı uygun görürüz dedi. Bunun üzerine Ömer bin Hattab içki içene seksen değnek vurdu. [154]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi Ebû Arube, Katâde'den, o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etti. Bu rivâyete göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hurma sürgünü ile nalinlerle kırk celde haddi tatbik etmiştir. Bu hadisi Şu'be, Katâde'den o da Enes'ten, o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etti. Enes dedi ki: İki hurma sürgünü ile kırk kadar sopa vurdu.

İZAH

Bu rivâyette Ebû Bekir radiyallahu anh'ın içki içen kimseye ceza için kırk sopa vurduğunu bunların da hurmanın ince sürgünlerinden olduğunu, Ömer radiyallahu anh devrinde ise seksen sopa vurulduğunu haber verir. Zina haddi yüz sopadır. İftira cezasının haddi seksen sopadır. Bunlar arasında iftira sopası daha az olduğu için Hazreti Abdurrahman bunu teklif etmiş, bu

da uygun görülmüştür. Bu husus şöyle açıklanabilir: İçki içenler için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tarafından tayin edilen hat kırk sopadır. Ama imam isterse buna tazir cezasını da ilave ederek sopa sayısını artırabilir. Ebû Bekir'in tatbiki esas olanı aldığı içindir. Hazreti Ömer'in seksen sopa vuruşu esas olan kırksa kendi içtiğini ve tazir cezasını ilave ettiği içindi.

Ebû Hanife ve İmamı Malik'e göre: İçki içenin cezası seksen sopadır. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 286)

İki hurma dalı bir araya getirilip kırk kadar vurulunca tek hurma sürgünü ile seksen defa vurmuş gibi oluyor. Hazreti Ebû Bekir ve Hazreti Ömer'in tatbikatı arasındaki fark giderilmiş oluyor. İmamı Azam ve İmamı Malik'in sarhoşa had cezası olarak vurmayı uygun gördükleri seksen sopaya muhalif olmuyor. (Avnül Mâ'bûd, c. 4, s. 329)

٤٤٨٠ - حُضَيْنُ بْنُ الْمُزْنِرِ الرَّقَاشِيُّ هُوَ أَبُو سَاسَانَ قَالَ: شَهِدْتُ

عُثْمَانَ بْنَ عَفَّانَ وَأَتَيْتُ بِالْوَلِيدِ بْنِ عُقْبَةَ فَشَهِدَ عَلَيْهِ حُمْرَانُ وَرَجُلٌ آخَرُ

فَشَهِدَ أَخَذَهُمَا أَنَّهُ رَأَى شَرِبَهَا يَغِييُ الْخَمْرُ وَشَهِدَ الْآخَرُ أَنَّهُ رَأَى يَتَغَيَّأُ

فَقَالَ عُثْمَانُ إِنَّهُ لَمْ يَتَغَيَّأُ حَتَّى شَرِبَهَا فَقَالَ لِغُلَامِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَوِّم

عَلَيْهِ الْحَدُّ فَقَالَ عَلِيٌّ لِلْحَسَنِ أَوِّمَ عَلَيْهِ الْحَدُّ فَقَالَ الْحَسَنُ وَلِي حَارِثَا

مَنْ تَوَلَّى قَارِئَا فَقَالَ عَلِيٌّ لِعَبِيدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ أَوِّمَ عَلَيْهِ الْحَدُّ قَالَ فَأَخَذَ

السُّوطَ فَجَلَّدَهُ وَعَلَيٌّ يَدُ فُلَانًا بَلَغَ أَرْبَعِينَ قَالَ خَشِيْتُ جَلْدَ النَّبِيِّ

سَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْبَعِينَ أَحْسَبُهُ قَالَ وَجَلَّدَ أَبُو بَكْرٍ أَرْبَعِينَ وَعُمَرُ

ثَمَانِينَ وَكُلُّ شَيْءٍ وَهَذَا أَحَبُّ إِلَيَّ

4480 - Hudayn bin el-Münzir el-Rekkâşî radiyallahu anh'dan, (Hudayn'ın lakabı Ebû Sasan'dır). Şöyle dedi:

— Osman bin Afvan'ın yanında idim. Ona Velid bin Ukbe getirildi. Onun aleyhine Humran ve başka bir zat şahitlik etti. Birisi onu şarap içerken,

öbürü de içkiyi istifra ederken gördüğüne şahitlik etti. Osman radiyallahu anh şöyle dedi: İçkiyi içmeseydi kusmazdı. Bunun üzerine Ali radiyallahu anh'a buna haddi tatbik et, dedi. Ali de oğlu Hasan'a buna haddi tatbik et, dedi. Hasan da şöyle dedi: Bu işin kolayını kim üslenmiş ise zor olanını da ona bırak.

Ali de Abdullah bin Cafer'e buna haddi tatbik et, dedi. Hudayn dedi ki: Abdullah kamçıyı aldı. Ona sopa vurdu. Ali sayıyordu. Kırk sopaya ulaşınca Ali, yeter, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kırk sopa vurdu dedi. Râvî diyor ki, zannederim Ali şöyle dedi:

Ebû Bekir de kırk sopa vurdu. Ömer ise seksen sopa vurdu. Bunların hepsi sünnettir. Ancak bana göre bu kırk sopa daha iyidir.

İZAH

Hazreti Ali, oğlu Hasan'a içki içen bu adama sopayı vur, deyince Hazreti Hasan, Araplar arasında darbı mesel bir sözü tekrar etmiştir. “Yemeği kim yiyorsa, bulaşığı o yıkasın.” Cümlesinde olduğu gibi halifelik kimde ise bu işi de o görsün. Başkası görev yapsın, bu işin böyle zor kısımlarını biz yapalım. Olmaz. Bu işi başkası yapsın demektir.

Harre: Sıcak zor ve şiddetli demektir.

Kârre: Soğuk, kolay ve yumuşak demektir.

Bu hadiste sarhoşa kırk sopa vurmak Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sünneti olduğu gibi seksen sopa vurmanın da sünnet olduğu ifade ediliyor. Seksen sopa vurmak. Hazreti Ömer'in sünnetidir. Çünkü Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem benim ve benden sonra gelecek halifelerimin sünnetine uyun, buyurmuş, sensen sopa da sünnet olmuştur.

٢٤٨١- عَنْ ابْنِ أَبِي عَزْوَةَ عَنْ الدَّانِجِ عَنْ حَفْصِ بْنِ الْغَزَاوِيِّ

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ: جَلَدَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِابْنِ الْخَنَمِ وَأَبُو بَكْرٍ أَرْبَعِينَ وَكَثَلَهَا عُمَرُ ثَمَانِينَ وَكُلُّ شَيْءٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَقَالَ الْأَشْعَبِيُّ وَلِي حَارِثًا مِنْ تَوَلَّى قَارِئًا وَلِي

شَدِيدًا مِنْ تَوَلَّى هَيْبَةً

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَذَا كَانَ سَيِّدَ قَوْمِهِ حُضَيْنُ بْنُ الْمُنْذِرِ أَبُو سَاسَانَ

4481 - Ali radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve Ebû Bekir içkiden dolayı kırk sopa vurdular. Ömer ise sopayı seksene tamamladı. Hepsi de sünnettir.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Asmaî şöyle demiştir: Veli hürrehâ men tevellâ kârreha” sözü “halifeliğin kolay tarafına kim sahipse zor tarafını da ona ver” demektir.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Hudayn bin el-Münzir Ebû Sasan kavminin seyyidi idi.

37 - İÇKİ İÇMEYE DEVAM EDENE AİT HÜKÜMLER

٤٤٨٢- عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا شَرِبُوا الْخَمْرَ فَاجْلِدُوهُمْ ثُمَّ إِنْ شَرِبُوا فَاجْلِدُوهُمْ

ثُمَّ إِنْ شَرِبُوا فَاجْلِدُوهُمْ ثُمَّ إِنْ شَرِبُوا فَاقْتُلُوهُمْ

4482 - Muaviye bin Ebû Süfyan radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Eğer insanlar içki içerlerse onlara sopa vurunuz. Eğer sonra yine içerlerse yine sopa vurunuz, yine içerlerse yine sopa vurunuz. Sonra yine içerlerse onları öldürünüz.”^[155]

İZAH

Bu hüküm İslam'ın ilk günlerinde idi. İçkiye devam edenlere üç defa had vurulması yine devam ederse öldürülmesi emredilmiştir.

Tirmizî şöyle diyor: Bu hüküm İslam'ın ilk günlerinde idi. Sonra neshedilmiştir. İçki içen kimseye had vurulur. Ama öldürülmez. Bir de içki içen kimse içkiye devam eder vazgeçmez, onun haram olduğunu kabul etmezse helal sayarsa onu öldürün, demek olur. Veya öldürün demek, şiddetli dövün demek manasına olur. (Avnul Mâ'bûd, c. 4, s. 1380, Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 287)

٤٤٨٣- عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

بِهَذَا الْمَعْنَى قَالَ وَأَخْبَنَهُ قَالَ فِي الْخَامِسَةِ إِنْ شَرِبَهَا فَاقْتُلُوهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ وَكَذَا فِي حَدِيثِ أَبِي عَطْنَيْفٍ فِي الْخَامِسَةِ

4483 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Geçmiş hadisle aynı manada rivâyet olundu. Mûsâb bin İsmail dedi ki: Hammad'ın beşinci seferde, eğer yine içerse onu öldürün, dediğini zannederim.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Ebû Gudayf'ın hadisinde de böyledir. Beşinci kere de içerse öldürün şeklindedir.

٤٤٨٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِذَا سَكَرَ فَاجْلِدُوهُ ثُمَّ إِنْ سَكَرَ فَاجْلِدُوهُ ثُمَّ إِنْ سَكَرَ فَاجْلِدُوهُ

فَإِنْ عَادَ الرَّابِعَةَ فَاقْتُلُوهُ قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَكَذَا حَدِيثُ عُمَرَ بْنِ أَبِي

سَلَمَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا

شَرِبَ الْخَمْرَ فَاجْلِدُوهُ فَإِنْ عَادَ الرَّابِعَةَ فَاقْتُلُوهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَكَذَا حَدِيثُ شَهَابٍ عَنْ أَبِي صَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ شَرِبُوا الرَّابِعَةَ فَاقْتُلُوهُمْ

وَكَذَا حَدِيثُ ابْنِ أَبِي نُعْمٍ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَكَذَا حَدِيثُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَالشَّرِيدِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَبِهِ حَدِيثُ الْجَدَلِيِّ عَنْ مُعَلَوِيَّةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ فَإِنْ عَادَ فِي الثَّالِثَةِ أَوْ الرَّابِعَةِ فَاثْلُوهُ

4484 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “İçki içen sarhoş olduğu vakit ona celde vurun, eğer sonra sarhoş olursa yine ona celde tatbik edin. Sonra eğer sarhoş olursa ona celde tatbik edin. Eğer dördüncü defa içkiye dönerse onu öldürün” buyurmuştur.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Ömer bin Ebû Seleme'nin babasından, onun da Ebû Hüreyre'den, onun da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiği hadis de böyle idi.

“İçki içtiği vakit ona celde tatbik ediniz. Eğer dördüncü defa içki içmeye dönerse onu öldürünüz.”

Ebû Dâvud dedi ki: Süheyl'in Ebû Salih'ten, onun da Ebû Hüreyre'den, onun da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiği hadiste şöyledir: “Eğer dördüncü defa içerlerse onları öldürünüz.”

İbn-i Ebû Nu'm'un İbn-i Ömer'den, onun Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiği hadis de böyledir.

Abdullah bin Amr'ın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiği hadis de böyledir.

Şerid'in Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiği hadis de böyledir.

Cedeli'nin Muaviye'den rivâyet ettiği hadis de böyledir.

Cedeli'nin Muaviye'den rivâyet ettiği hadiste Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Üçüncüde veya dördüncüde yine içkiye dönerse onu öldürün.”

٤٤٨٥- عَنْ قَبِيصَةَ بْنِ ذَوْيَبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: مَنْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَاجْلِدُوهُ فَإِنْ عَادَ فَاجْلِدُوهُ فَإِنْ عَادَ فِي الثَّلَاثَةِ

أَوْ الرَّابِعَةِ فَاقْتُلُوهُ فَأَتَيْتُ بِرَجُلٍ قَدْ شَرِبَ فَجَلَدَهُ ثُمَّ أَتَيْتُ بِهِ فَجَلَدَهُ ثُمَّ

أَتَيْتُ بِهِ فَجَلَدَهُ ثُمَّ أَتَيْتُ بِهِ فَجَلَدَهُ وَرَفَعَ الْقَتْلَ وَكَانَتْ رُخْصَةً

قَالَ سُفْيَانُ: حَدَّثَ الزُّهْرِيُّ بِهَذَا الْحَدِيثِ وَعِنْدَهُ مَنْظُورٌ بِنِ

الْمُعْتَمِرِ وَمِنْهُوَ بِنُ زَائِدٍ فَقَالَ لَهُمَا كُونَا وَاقِدَيْي أَهْلَ الْحِرَاقِ بِهَذَا

الْحَدِيثِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ الشَّرِيدُ بْنُ شَرِيدٍ وَشُرَيْبُ بْنُ

أَوْسٍ وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرِو وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍ وَأَبُو عَطِيَّةٍ الْكِنْدِيُّ

وَأَبُو سَلَمَةَ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

4485 - Kubaysa bin Züeyb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: “Kim içki içerse ona celde tatbik edin, eğer tekrar yaparsa ona yine celde tatbik edin, eğer üçüncüde veya dördüncüde yine içki içmeye dönerse onu öldürün.” İçki içmiş birisi getirildi. Ona celde tatbik etti.

Sonra yine getirildi, yine tatbik etti. Sonra yine getirildi yine celde tatbik etti. Öldürmeyi kaldırdı. Bu öldürmemeye ruhsat oldu.

Süfyan şöyle dedi: Bu hadisi Zührî rivâyet etti. Yanında Mu'temir ve Muhavvil bin Raşid de vardı. Her ikisine birden şöyle dedi: Siz ikiniz Irak halkına bu hadisi benden götüren elçiler olun.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Şu hadisi, Şerid bin Süveyd, Şürahbil bin Evs, Abdullah bin Amr, Abdullah bin Ömer, Ebû Kutayf el-Kindî ve Ebû Seleme

bin Abdurrahman, o da Ebû Hüreyre'den rivâyet etti.

İZAH

Bu hadis-i şerifte, sarhoş dört defa Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getiriliyor. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sadece sopa vurduruyor, öldürmüyor. Bu da Müslümanlar için sarhoş öldürmemeye ruhsat oluyor. Bu rivâyetle daha önce geçen sarhoşun üç defa celde yapılmasını dördüncüde yine tekrar ederse öldürülmesini haber veren hadislerin hükmü kaldırılmış oluyor. (Avnul Mâ'bûd, c. 4, s. 383)

٤٤٨٦ - عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: لَا أَدِي أَوْ مَا كُنْتُ لِأَدِي

مَنْ أَكُنْتُ عَلَيْهِ حَلًّا إِلَّا شَارِبَ الْخَمْرِ فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَمْ يَسْرُ فِيهِ شَيْءٌ إِنَّمَا هُوَ سَرٌّ فَلَنَاءَ نَحْنُ

4486 - Ali radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ben diyet ödemem. Veya had tatbik ettiğim kimseye diyet ödemem. İçki içenlere uyguladığım hariç. Gerçekten Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem içki haddi için sünnet bir miktar bırakmadı. Ancak, o bizim kendi söylediğimiz bir şeydir.^[156]

İZAH

Zina edip de kendisine had sopası tatbik edilen kimse, sopanın tesiri ile ölürse onun diyeti ödenmez. Hazreti Ali bunu açıkça anlatıyor. Ama içki içen kimseye sopa vurulurken eğer ölürse diyeti ödenir. Çünkü içki içen kimseye Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tarafından kırk sopa vuruldu. Hazreti Ömer'in içtiğiyle içki içenlere kırk sopa daha ilavesiyle seksen sopa vurulur oldu. Kırk üzerine ilave edilen sopa ile içki içen ölürse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in tatbikatı ile değil bizim içtiğiyle ilave ettiğimizle ölmüş olur. Bu nedenle mesul olma endişesi ile diyetini öderim demek istemiştir. Şöyle anlatmak da mümkündür: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, içki içenlere nasıl ve elli sopa vurdurdu. Biz ise kamçı ile vuruyoruz. Kamçı ile sopa vurulacağı hakkında bize Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sünnet bir ölçü verilmedi. Kamçı ile celde

yaparken sarhoş ölürse onun diyetini öderim, demek istemiştir. Hadise bu mana verilince 4480 numaralı hadis ile bu hadis arasında çelişki kalmaz. (Avnul Mâ'bûd, c. s, s. 384)

İmam içki içene kırk sopa vursa, içki içen ölse, imamın onun diyetini ödemesi gerekmez. Ama imam seksen sopa vurdursa içki içen ölse diyetinin yarısını ödemek gerekir. (Bez-ül Mechud, c. 17, s. 461)

٤٤٨٧- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَزْهَرَ قَالَ: كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى رَسُولِ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْآنَ وَهُوَ فِي الرِّخَالِ يَلْتَبِشُ رِخْلَ خَالِدِ

بْنِ الْوَلِيدِ حِينَئِذَا هُوَ كَذَلِكَ إِذَا أَتَى بِرَجُلٍ قَدْ شَرِبَ الْخَمْرَ فَقَالَ لِلنَّاسِ

اضْرِبُوهُ فَمِنْهُمْ مَنْ ضَرَبَهُ بِالتَّعَالِ وَمِنْهُمْ مَنْ ضَرَبَهُ بِالْمِصَا وَمِنْهُمْ مَنْ

ضَرَبَهُ بِالْمِشْحَةِ

قَالَ إِبْنُ وَهْبٍ الْبَخْرِيَّةُ الرُّطْبَةُ ثُمَّ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ تَرَابًا مِنَ الْأَرْضِ فَرَمَى بِهِ فِي وَجْهِهِ

4487 - Abdurrahman bin Ezher'den şöyle dediği rivâyet olunmuştur: Şu anda sanki ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bakar gibiyim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem karargâhlar arasında Halid bin Velid'in evini arıyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, o durumda iken bir de içki içmiş birisi getirildi. İnsanlara "Onu dövünüz" buyurdu. İnsanlardan bazıları ona nalınle, bazıları asa ile bazıları da ince hafif kamış değneklerle vurdular.

İbn-i Vehb rivâyetinde; yaş hurma sürgünü ile vurdular dedi. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yerden biraz toprak aldı ve onu sarhoşun yüzüne attı.

İZAH

Miteha: Hafif ince sopa veya kamış demektir.

Bu hadis-i şerifte; sarhoşa celde yapıldığı, celdenin de nalin, baston ve ince sopa ile tatbik edildiği belirtiliyor. Peygamber Efendimiz eline biraz toprak alıp sarhoşun yüzüne atıyor. Bundan şunu kastediyor: Aslımız toprak, sonumuz da toprak. Allah'ın yasak ettiğini işlemekten sıkılmıyor musun? Seni bu davranışın aşağı düşürüyor.

٤٤٨٨ - أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَزْهَرِ أَخْبَرَهُ عَنْ أَبِيهِ

قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَارِبٍ وَهُوَ بِخَشْنٍ فَمَحَى فِي

وَجْهِهِ التُّرَابَ ثُمَّ أَمَرَ أَصْحَابَهُ فَصَرَبُوهُ بِنَعَالِهِمْ وَمَا كَانَ فِي أَيْدِيهِمْ

حَتَّى قَالَ لَهُمْ ارْقَعُوا قَرَفَعُوا فَتَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ثُمَّ جَلَدَ أَبُو بَكْرٍ فِي الْخَنْبَرِ أَرْبَعِينَ ثُمَّ جَلَدَ عُمَرُ أَرْبَعِينَ صَلَاةً مِنْ

إِمَارَتِهِ ثُمَّ جَلَدَ ثَمَانِينَ فِي آخِرِ خِلَافَتِهِ ثُمَّ جَلَدَ عُثْمَانُ الْحَدِيثَ كِلَيْهِمَا

ثَمَانِينَ وَأَرْبَعِينَ ثُمَّ أَتَيْتُ مُعَاوِظَةَ الْحَدِّ ثَمَانِينَ

4488 - Abdullah'ın babası Abdurrahman bin el-Ezher radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Huneyn'de iken içki içmiş birisi getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun yüzüne toprak saçtı. Sonra ashabına emir buyurdu. Onu nalinleri ile ve ellerinde bulunan eşya ile dövdüler.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara elinizi kaldırın vurmayın, diyene kadar vurdular. Ellerini çektiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat etti. Sonra Ebû Bekir içki içene kırk sopa vurdu. Sonra Ömer radıyallahu anh halifeliğinin ilk günlerinde kırk sopa vuruyordu. Halifeliğinin son zamanında seksen sopa vurdurdu. Sonra Osman radıyallahu anh, her iki haddi de tatbik etti. Bir kere seksen sopa vurdurdu, bir kere de kırk sopa vurdurdu. Sonra Muaviye haddi seksen sopa olarak kararlaştırdı.

٤٤٨٩ - عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَزْهَرِ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَذَاةَ الْقَتِيعِ وَأَنَا غُلَامٌ شَابٌ يَتَحَلَّلُ النَّاسُ يَسْأَلُ عَنْ
مَنْزِلِ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ فَأَتَيْتُ بِشَارِبٍ فَأَمَرَهُمْ فَضَرَبُوهُ بِمَا فِي أَيْدِيهِمْ
لَمَنْهُمْ مَنْ ضَرَبَهُ بِالسُّوْطِ وَمِنْهُمْ مَنْ ضَرَبَهُ بِعَصَا وَمِنْهُمْ مَنْ ضَرَبَهُ
بِغُلْبٍ وَخَتَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الثَّرَابَ فَلَمَّا كَانَ أَبُو
بَكْرٍ أَتَى بِشَارِبٍ فَسَأَلَهُمْ عَنْ ضَرْبِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الَّذِي
ضَرَبَهُ فَضَرَبُوهُ أَرْبَعِينَ فَضَرَبَ أَبُو بَكْرٍ أَرْبَعِينَ فَلَمَّا كَانَ عُمَرُ كَتَبَ
إِلَيْهِ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ إِنَّ النَّاسَ قَدْ انْهَمَكُوا فِي الشُّرْبِ وَتَحَاقَرُوا الْحَدَّ
وَالْعُقُوبَةَ قَالَ هُمْ عِنْدَكَ فَسَأَلَهُمْ وَعِنْدَهُ الْمُهَاجِرُونَ الْأُولُونَ فَسَأَلَهُمْ
فَاجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضْرِبَ ثَمَانِينَ، قَالَ: وَ قَالَ عَلِيٌّ إِنَّ الرَّجُلَ إِذَا
شَرِبَ افْتَرَى فَأَرَى أَنْ يَجْعَلَهُ كَعَدِ الْفُرُوزِ
قَالَ أَبُو دَاوُدَ: أَذْخَلَ عَقِيلُ بْنُ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ بَيْنَ الزُّهْرِيِّ وَبَيْنَ ابْنِ الْأَظْهَرِ
فِي هَذَا الْحَبِيثِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَظْهَرِ عَنْ أَبِيهِ

4489 - Abdurrahman bin Ezher radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Ben bir çocuktum. Mekke'nin fethedildiği günün kuşluk vakti idi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, insanların arasına girerek Halid bin Velid'in evini soruyordu. İçki içmiş birisi getirildi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashaba emretti. Onu ellerinde bulunan şeylerle dövdüler. Bazısı sopa ile, bazısı kamçı ile bazısı nalini ile vuruyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun yüzüne toprak saçtı.

Ebû Bekir halife olunca ona bir sarhoş getirildi. Ashaba, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, sarhoşa ne kadar sopa vurduruyordu, diye sordu. Kırk sopa vurduğunu hatırladılar. Bunun üzerine Ebû Bekir kırk sopa vurdu. Ömer radiyallahu anh halife olunca Halid bin Velid ona mektup

yazdı. Halk içkiye daldı, içki içene vurulan sopayı ve cezayı küçümsüyorlar, dedi. Halid'in yanında ilk muhacirler vardı. Ömer radiyallahu anh ona ashabın ileri gelenleri yanındadır, onlara sor, dedi. Halid de onlara sordu. Ashabın ileri gelenleri sarhoşa seksen sopa vurulmasına topluca karar verdiler. Abdurrahman dedi ki: Ali şöyle dedi: Bir kimse içki içtiğinde iftira etmiş gibi olur. İçki içen kimseye de iftira eden kimseye vurulduğu gibi seksen sopa vurulmasını uygun görürüm.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Ukayl bin Halid bu hadiste Zührî ile İbn-i Ezher arasına Abdullah bin Abdurrahman bin Ezher'in babasından rivâyetini soktu.

İZAH

Buraya kadar Hazreti Ali'den bu konuda üç rivâyet var: Bunlardan birincisinde kırk sopanın da seksen sopanın da sünnet olduğudur. İkincisi: Kırktan sonra vurulan sopaların Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in değil halifelerin içtihadı olduğunu söylemiş; Üçüncüsü ise; burada olduğu gibi içkinin iftiraya benzetilerek iftira sopası gibi seksen sopa olduğu kanaatinde oluşudur.

38 - MESCİDDE HAD UYGULAMAK

٤٤٩٠ - عَنْ حَكِيمِ بْنِ حِزَامٍ أَنَّهُ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَشْتَقَاذَ فِي الْمَسْجِدِ وَأَنْ تَشْفَذَ فِيهِ الْأَسْعَارُ وَأَنْ تُقَامَ فِيهِ

الْحُدُودُ

4490 - Hakîm bin Hızam radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, mescidde kısas tatbik edilmesinden, mescidde şiir söylemekten, hadlerin mescidde tatbik edilmesinden nehyetti.

İZAH

Camiler ibadet için yapılmıştır. İbadet yerinde kısas hükmünün icrası, şiirler söylenmesi içki, iftira ve zina haddi gibi hadlerin tatbiki uygun görülmemiştir.

39 - TAZİR KONUSUNDAKİ HADİSLER

٤٤٩١- عَنْ أَبِي بُرْدَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

يَقُولُ لَا يُجْلَدُ قَوْزٌ عَشْرَ جَلَدَاتٍ إِلَّا فِي حَدٍّ مِنْ حُدُودِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

4491 - Ebû Bürde radiyallahu anh'dan rivâyette Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Aziz ve Celil olan Allah’ın hadlerinin dışında on sopanın üzerinde celde yapılmaz.”

İZAH

Muhsan olmayanların celdesi yüz değnek, iftira edenlerin celdesi seksen değnek, içki içenlerin celdesi yukarıda geçtiği gibi mezhepler arasında kırk ve seksen değnek arasında değişiyordu. Bir kimse taziri gerektiren bir suç işlerse ona ne kadar değnek vurulacağı hususunda ilim adamları arasında görüş farklılıkları vardır. Ahmed bin Hanbel hazretlerine göre; bir kimse namaz kılmayan kölesini döver. Bu hadise dayanarak on değnekten fazla vurmaz, diyor.

Şa'bî şöyle dedi: Tazirde bir ile otuz arasında değnek vurulabilir. İmam-ı Azam ve İmam-ı Şafî'ye göre tazirden dolayı vurulan değnek sayısı kırkı bulmamalıdır. İmamı Ebû Yusuf tazir cezası, suçun küçük ve büyük oluşuna göre değişir. Hâkimin kararına göre seksen değneği geçmemek üzere ceza verilebilir, diyor. İmamı Malik ise: Suçun büyüklüğüne göre hâkim tazirde de yüz ve daha fazla değnek vurdurabilir, diyor. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 293)

٤٤٩٢- أَبَا بُرْدَةَ الْعَسَاكِرِيُّ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَدْ بَيَّرَ مَعْنَاهُ

4492 - Ebû Bürde el-Ensârî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle söylediğini

işittim, deyip geçen hadisin manasını zikretti.

40 - HAD UYGULANIRKEN YÜZE VURMAK

٤٤٩٣ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا

صَرَبْتَ أَخَذْتُكَمُ فَلْيَتَّقِ الرَّجُلُ

4493 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz vurduğu vakit yüze vurmaktan sakınsın.”^[157]

İZAH

İnsanın her uzvu şerefliidir. Ama insanın yüzü onun aynasıdır, ibadet eseri evvela yüzde kendisini gösterir. Bundan dolayı her ne için olursa olsun dövülmesi gereken kimsenin yüzüne vurmamalıdır. Hele ibadete alıştırmak istediğimiz küçüklerin kulağı çekilip, uyarılırsa da yüzlerine vurmamalıdır.

^[95] Buhârî, K. Cihad, Babu lâ yüazzebü bi azâbillah, N. 4/75; Tirmizî, K. Hudûd, Babul Mürted an dinihi, N. 1458

^[96] Buhârî, K. Diyât, N. 9/6; Müslim, K. Kasâme, N. 1676; Tirmizî, K. Diyât, N. 1402

^[97] Neseî, Tahrim-i Dem, Babu mâ yahıllu bihî demi'l-Müslim, N. 4022

^[98] Buhârî, K. İstitâbetil mürteddîn, Babu hükmül mürted, N. 9/19; Müslim, K. İmâre, Babun-nehî an talebil imâre, N. 1733

^[99] Neseî, Tahrimüd-dem, Babul Hükm fil mürted, N. 4072; Ebû Dâvud, Kitabu'l-Cihad, N. 2683

^[100] Müslim, K. İman, Babu Tesmiyetil abdi, âbikâ kâfiren, N. 124; Neseî, Tahrim'üd-Dem. N. 4057

^[101] Neseî, K. Tahrim-id-Demi, Babul hükmü fi men sebben-nebiyye, N. 4075

[102] Neseî, Fi Tahrimid-dem, Babul Hükümü fî men Sebben-nebiyyi, N. 4076

[103] Buhârî, K. Zekat, Babu istimali iblis-sadaka; Müslim, Kasâme, Babul hükmil muharibîn, N. 1671; Tirmizî, Vuzu, Babu bevli ma yükeli lahmuhun, N. 72; Neseî, Fi Tahrimi'd'dem, N. 4029

[104] Neseî, K. Tahrimid-demi, N. 4052

[105] Neseî, Fi Tahrim-id-Dem, Babu zikri ihtilafı Talha bin Mûsârrıf ve Muaviye bin Salih Ala Yahya bin Said, N. 4046

[106] Buhârî, K. Enbiyâ, Babu Haddesena Ebûl Yemani, N. 4/213; Tirmizî, K. Hudûd, Babu kerahati en Yüşfe'a, N. 1430; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu Şefaati fil Hudûd, N. 4905

[107] Müslim, Kitabu'l Hudûd, Babu kerahati en yüşfea, N. 10

[108] Neseî, Kat-ı Sarık, Babu mâ yekünü harzen, N. 4889

[109] Tirmizî, K. Hudûd, Babul mer'eti iza üstükrihet Alezzina, N. 1453

[110] Neseî, K. Kati's-sariki, N. 4881; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2597

[111] Buhârî ve Müslim Abdullah bin Mes'ûd'dan rivâyeten nakletmişlerdir. Bu zat Ebû'l-Yusr Ka'b bin Amrel Ensar es-Sülemî'dir.

[112] Buhârî, K. Hudûd, N. 8/199; Müslim, K. Hudûd, Babu haddis-sirka, N. 1684; Tirmizî, K. Hudûd, Fi kem tuktau yedus-Sârik, N. 1445; Neseî, K. Kat'ı Sârik, N. 4922; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu haddis-Sârik, N. 2585

[113] Buhârî, K. Hudûd, N. 8/199; Neseî, K. Kati's-Sârik, N. 4921

[114] Buhârî, K. Hudûd, Babu ve's-Sâriku ve's-Sârikatu, N. 8/200; Müslim, K. Hudûd, Babu Haddi's-Sirka, N. 1686; Neseî, Fi kat'ı-s-Sârik, Babul kader ellezi izâ serikas-Sârik, N. 4912

[115] Neseî, K. Fi Kati's-Sârik, Babu mâ lâ yuktaü, N. 4963; Tirmizî, K. Hudûd, Babu lukata, N. 1449; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu lukata fî

semerin vela kesere, N. 2593

[116] Neseî, K. Kati's-Sâriki, N. 4941; Tirmizî, K. Büyû, N. 1289; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2596

[117] Tirmizî, K. Hudûd, N. 1448; Neseî, K. Kati's-Sâriki, N. 4974

[118] Neseî, K. Kati's-Sâriki, N. 4887; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2595

[119] İbn-i Mâce, Kitabu Talak, Babu Talak-ı Matuh, N. 2041

[120] İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, Babu men lâ yecibü aleyhil Haddu, N. 2541; Tirmizî, Kitabu Seyr, Babun fin-nüzûl, N. 1584; Neseî, Kitabu Talak, N. 3460

[121] Buhârî, K. Meğazi, N. 5/137; Müslim, K. İmaret, N. 1868

[122] Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babu la tuktaul eydî fil gavzi, N. 1450; Neseî, Fi Kati's-Sârik, N. 4982

[123] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 2958

[124] Neseî tahrir etti. Hadis-i Münkerdir, dedi.

[125] Tirmizî, Kitabu Hudûd, N. 1447; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2587

[126] Müslim, Kitabu Hudûd, Babu Haddüz-Zina, N. 1690; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babur-Recmi Ale's-Seyyibi, N. 1434; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, Babu Haddiz-Zina, N. 2550

[127] Buhârî, Kitabu Hudûd, Babu itirafı bizzina, N. 8/207; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babu fi tahkiki el-recm, N. 1431; Müslim, Kitabu Hudûd, Babu recmüs-Seyyibi, N. 1691; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, Babur-Recm, N. 2553

[128] Tirmizî, K. Hudûd, N. 1429; Müslim, K. Hudûd, N. 16

[129] Müslim, Kitabu Hudûd, Babu ben eterafe Ale Nefsihi, N. 1692

[130] Müslim, K. Hudûd, N. 1693; Tirmizî, K. Hudûd, N. 1427

[131] Buhârî, K. Hudûd, N. 8/207

[132] Buhârî, Kitabu Hudûd, Babur-Recm bil-Mûsalla, N. 8/206; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babun fî deril Haddi anil mu'terifi iza Racea, N. 1429; Müslim, Kitabu Hudûd, Babu Recmüsseyyib iza zena, N. 16; Neseî, Kitabu Cenâiz, Babu terkis-salati alel mercum, N. 1958

[133] Müslim, Kitabu Hudûd, N. 1694

[134] Müslim, Kitabu Hudûd, Babu men itarefe ala nefsihi, N. 1696; Tirmizî Kitabu Hudûd, Babu Terabbasur-Recm-i bil-Hublâ, N. 1435; Neseî, Kitabu Cenâiz, Babus-Salati alel mercum, N. 1959; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, Babur-Recm, N. 2555

[135] Müslim, K. Hudûd, Babu meniğterefe ala nefsihi biz-Zina, N. 1695

[136] Buhârî, Kitabu Ahkam, Babu hel yecüz li-hakimi en yab'ase racülen, N. 1697; Kitabu Şurût, Kitabu Yemin, Kitabu Nuzûr, Babun keyfe kanet yeminün-nebiyyi; Müslim, Kitabu Hudûd, Babu meniğterefe ala nefsihi bizzina, N. 1697; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babun fir-recmi Alesseyyibi, N. 1433; Neseî, Kitabu Kuzât, Babu Savnin-nisa, N. 5412; İbn-i Mâce, Kitabu hudûd, Babu Hadduz-zina, N. 2549

[137] Buhârî, Kitabu Hudûd, Babu Ahkam-ı Ehliz-zimmeti; Müslim, Kitabu Hudûd, Babu Racmül Yahudi, N. 1699; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babu Recmü ehilil Kitab, N. 1436

[138] Müslim, Kitabu Hudûd, Babu Recmül Yahûd, N. 1700; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd Babu Recmül Yahudiyyi, N. 2558

[139] İbn-i Mâce, Kitabu Ahkâm, Babu şahadeti Ehl-i Kitap, N. 2374

[140] Müslim, K. Hudûd, Babu recmil Yahudi, N. 1701

[141] Tirmizî, K. Ahkam, Babu men tezevvece imraete ebîhi, N. 1362; Neseî, K. Nikah, Babu nikahı ma nekahal ebühu, N. 3333; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men tezevvece imra'ete ebîhi, N. 2607

[142] Tirmizî, K. Hudûd, Babu-r-recüli yekau alâ cariyeti imraatihi, N. 1451; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men vaka Alâ Câriyeti imraatihi, N. 2551; Neseî, K. Nikah, Babu ihlalül mer'e, N. 3362

[143] Neseî, K. Nikah, Babu ihlalil ferai, N. 3365

[144] İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men vakaa Alâ Câriyeti imraatihi, N. 2552; Neseî, K. Nikah, Babu ihla-il ferai, N. 3366

[145] Tirmizî, K. Hudûd, Babun fi haddil-lûtıyyı, N. 1456; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men amile amele kavmi-Lut, N. 2564

[146] İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men eta zate muhramin, N. 2564; Tirmizî, K. Hudûd, Babu fimen yeka'u alâ behîme, N. 1454

[147] Tirmizî, K. Hudûd, Babu fî-men yeka'u behîmeh, N. 1455

[148] Müslim, K. Tevbe, Babu kavlihi teala innel hasenati yüzhıbnesiyyiâti, N. 2763; Tirmizî, K. Tefsir, Babu tefsiri sureti had, N. 3111; Buhârî, K. Tefsir, Babu tefsiri sureti had, N. 6/94

[149] Buhârî, K. İtik, Babu kerahiyyetit-tetavali aler-rakîk, N. 3/196

[150] Müslim, K. Hudûd, Babu racmil Yahudi, N. 1703

[151] Buhârî, K. Hudûd, Babu la yüterattebü alel emeti izâ zenet, N. 8/213; Müslim, K. Hudûd, Babu racmil Yahud, N. 1703

[152] Tirmizî, K. Tefsir, Babu tefsiri sureti Nur, N. 3180; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu haddi kazf, N. 2567

[153] Buhârî, K. Hudûd, Babu-l darbi bil cerîdi, N. 8/196

[154] Müslim, K. Hudûd, Babul Haddul hamr, N. 1706; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu Haddusekran, N. 2570; Buhârî, K. Hudûd, Babun fî darbi şaribil hamri, N. 8/169; Tirmizî, K. Ahkam, Babu mâ câe fîl-yemîni meaş-şahidi

[155] Tirmizî, K. Hudûd, Babu men şeribel hamra, N. 1444; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men şeribel hamra mirâran, N. 2573

[156] Buhârî, K. Hudûd, Babu-d-darbi bil cerid, N. 8/197; Müslim, K. Hudûd, Babu haddil hamri, N. 1707; Müslim, K. Hudûd, Babu haddil hamri, N. 1707

[157] Müslim, K. Birr, N. 2612

[95] Buhârî, K. Cihad, Babu lâ yüazzebü bi azâbillah, N. 4/75; Tirmizî, K. Hudûd, Babul Mürted an dinihi, N. 1458

[96] Buhârî, K. Diyât, N. 9/6; Müslim, K. Kasâme, N. 1676; Tirmizî, K. Diyât, N. 1402

[97] Neseî, Tahrim-i Dem, Babu mâ yahıllu bihî demi'l-Müslim, N. 4022

[98] Buhârî, K. İstitâbetil mürteddîn, Babu hükmül mürted, N. 9/19; Müslim, K. İmâre, Babun-nehyi an talebil imâre, N. 1733

[99] Neseî, Tahrimüd-dem, Babul Hükm fil mürted, N. 4072; Ebû Dâvud, Kitabu'l-Cihad, N. 2683

[100] Müslim, K. İman, Babu Tesmiyetil abdi, âbikî kâfiren, N. 124; Neseî, Tahrim'üd-Dem. N. 4057

[101] Neseî, K. Tahrim-id-Demi, Babul hükmü fi men sebben-nebiyye, N. 4075

[102] Neseî, Fi Tahrimid-dem, Babul Hükmü fi men Sebben-nebiyyi, N. 4076

[103] Buhârî, K. Zekat, Babu istimali iblis-sadaka; Müslim, Kasâme, Babul hükmil muharibîn, N. 1671; Tirmizî, Vuzu, Babu bevli ma yükeli lahmuhun, N. 72; Neseî, Fi Tahrimi'd'dem, N. 4029

[104] Neseî, K. Tahrimid-demi, N. 4052

[105] Neseî, Fi Tahrim-id-Dem, Babu zikri ihtilafı Talha bin Mûsârrıf ve Muaviye bin Salih Ala Yahya bin Said, N. 4046

[106] Buhârî, K. Enbiyâ, Babu Haddesena Ebûl Yemani, N. 4/213; Tirmizî, K. Hudûd, Babu kerahati en Yüşfe'a, N. 1430; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu Şefaati fil Hudûd, N. 4905

[107] Müslim, Kitabu'l Hudûd, Babu kerahati en yüşfea, N. 10

[108] Neseî, Kat-ı Sarık, Babu mâ yekünü harzen, N. 4889

[109] Tirmizî, K. Hudûd, Babul mer'eti iza üstükrihet Alezzina, N. 1453

[110] Neseî, K. Kati's-sariki, N. 4881; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2597

[111] Buhârî ve Müslim Abdullah bin Mes'ûd'dan rivâyeten nakletmişlerdir. Bu zat Ebû'l-Yusr Ka'b bin Amrel Ensar es-Sülemî'dir.

[112] Buhârî, K. Hudûd, N. 8/199; Müslim, K. Hudûd, Babu haddis-sirka, N. 1684; Tirmizî, K. Hudûd, Fi kem tuktau yedus-Sârik, N. 1445; Neseî, K. Kat'ı Sârik, N. 4922; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu haddis-Sârik, N. 2585

[113] Buhârî, K. Hudûd, N. 8/199; Neseî, K. Kati's-Sâriki, N. 4921

[114] Buhârî, K. Hudûd, Babu ve's-Sâriku ve's-Sârikatu, N. 8/200; Müslim, K. Hudûd, Babu Haddi's-Sirka, N. 1686; Neseî, Fi kat'ı-s-Sârik, Babul kader ellezi izâ serikas-Sârik, N. 4912

[115] Neseî, K. Fi Kati's-Sârik, Babu mâ lâ yuktaü, N. 4963; Tirmizî, K. Hudûd, Babu lukata, N. 1449; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu lukata fi semerin vela kesere, N. 2593

[116] Neseî, K. Kati's-Sâriki, N. 4941; Tirmizî, K. Büyû, N. 1289; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2596

[117] Tirmizî, K. Hudûd, N. 1448; Neseî, K. Kati's-Sâriki, N. 4974

[118] Neseî, K. Kati's-Sâriki, N. 4887; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2595

[119] İbn-i Mâce, Kitabu Talak, Babu Talak-ı Matuh, N. 2041

[120] İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, Babu men lâ yecibü aleyhil Haddu, N. 2541; Tirmizî, Kitabu Seyr, Babun fin-nüzûl, N. 1584; Neseî, Kitabu Talak, N. 3460

[121] Buhârî, K. Meğazi, N. 5/137; Müslim, K. İmaret, N. 1868

[122] Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babu la tuktaul eydî fil gavzi, N. 1450; Neseî, Fi Kati's-Sârik, N. 4982

[123] İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 2958

[124] Neseî tahrir etti. Hadis-i Münkerdir, dedi.

[125] Tirmizî, Kitabu Hudûd, N. 1447; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2587

[126] Müslim, Kitabu Hudûd, Babu Haddüz-Zina, N. 1690; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babur-Recmi Ale's-Seyyibi, N. 1434; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, Babu Haddiz-Zina, N. 2550

[127] Buhârî, Kitabu Hudûd, Babu itirafı bizzina, N. 8/207; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babu fi tahkiki el-recm, N. 1431; Müslim, Kitabu Hudûd, Babu recmüs-Seyyibi, N. 1691; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, Babur-Recm, N. 2553

[128] Tirmizî, K. Hudûd, N. 1429; Müslim, K. Hudûd, N. 16

[129] Müslim, Kitabu Hudûd, Babu ben eterafe Ale Nefsihi, N. 1692

[130] Müslim, K. Hudûd, N. 1693; Tirmizî, K. Hudûd, N. 1427

[131] Buhârî, K. Hudûd, N. 8/207

[132] Buhârî, Kitabu Hudûd, Babur-Recm bil-Mûsalla, N. 8/206; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babun fi deril Haddi anil mu'terifi iza Racea, N. 1429; Müslim, Kitabu Hudûd, Babu Recmüsseyyib iza zena, N. 16; Neseî, Kitabu Cenâiz, Babu terkis-salati alel mercum, N. 1958

[133] Müslim, Kitabu Hudûd, N. 1694

[134] Müslim, Kitabu Hudûd, Babu men itarefe ala nefsihi, N. 1696; Tirmizî Kitabu Hudûd, Babu Terabbasur-Recm-i bil-Hublâ, N. 1435; Neseî, Kitabu Cenâiz, Babus-Salati alel mercum, N. 1959; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, Babur-Recm, N. 2555

[135] Müslim, K. Hudûd, Babu meniğterefe ala nefsihi biz-Zina, N. 1695

[136] Buhârî, Kitabu Ahkam, Babu hel yecüz li-hakimi en yab'ase racülen, N. 1697; Kitabu Şurût, Kitabu Yemin, Kitabu Nuzûr, Babun keyfe kanet yeminün-nebiyyi; Müslim, Kitabu Hudûd, Babu meniğterefe ala nefsihi bizzina, N. 1697; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babun fir-recmi Alesseyyibi, N. 1433; Neseî, Kitabu Kuzât, Babu Savnin-nisa, N. 5412; İbn-i Mâce, Kitabu hudûd, Babu Hadduz-zina, N. 2549

[137] Buhârî, Kitabu Hudûd, Babu Ahkam-ı Ehliz-zimmeti; Müslim, Kitabu Hudûd, Babu Racmül Yahudi, N. 1699; Tirmizî, Kitabu Hudûd, Babu Recmü ehlil Kitab, N. 1436

[138] Müslim, Kitabu Hudûd, Babu Recmül Yahûd, N. 1700; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd Babu Recmül Yahudiyi, N. 2558

[139] İbn-i Mâce, Kitabu Ahkâm, Babu şahadeti Ehl-i Kitap, N. 2374

[140] Müslim, K. Hudûd, Babu recmil Yahudi, N. 1701

[141] Tirmizî, K. Ahkam, Babu men tezevvece imraete ebîhi, N. 1362; Neseî, K. Nikah, Babu nikahı ma nekahal ebühu, N. 3333; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men tezevvece imra'ete ebîhi, N. 2607

[142] Tirmizî, K. Hudûd, Babu-r-recüli yekau alâ cariyeti imraatihi, N. 1451; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men vaka Alâ Câriyeti imraatihi, N. 2551; Neseî, K. Nikah, Babu ihlalül mer'e, N. 3362

[143] Neseî, K. Nikah, Babu ihlalil ferai, N. 3365

[144] İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men vakaa Alâ Câriyeti imraatihi, N. 2552; Neseî, K. Nikah, Babu ihla-il ferai, N. 3366

[145] Tirmizî, K. Hudûd, Babun fi haddil-lûtıyyı, N. 1456; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men amile amele kavmi-Lut, N. 2564

[146] İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men eta zate muhramin, N. 2564; Tirmizî, K. Hudûd, Babu fimen yeka'u alâ behîme, N. 1454

[147] Tirmizî, K. Hudûd, Babu fî-men yeka'u behîmeh, N. 1455

[148] Müslim, K. Tevbe, Babu kavlihi teala innel hasenati yüzhibnes-siyyiâtı, N. 2763; Tirmizî, K. Tefsir, Babu tefsiri sureti had, N. 3111; Buhârî, K. Tefsir, Babu tefsiri sureti had, N. 6/94

[149] Buhârî, K. Itık, Babu kerahiyyetit-tetavali aler-rakîk, N. 3/196

[150] Müslim, K. Hudûd, Babu racmil Yahudi, N. 1703

[151] Buhârî, K. Hudûd, Babu la yüterattebü alel emeti izâ zenet, N. 8/213; Müslim, K. Hudûd, Babu racmil Yahud, N. 1703

[152] Tirmizî, K. Tefsir, Babu tefsiri sureti Nur, N. 3180; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu haddi kazf, N. 2567

[153] Buhârî, K. Hudûd, Babu-l darbi bil cerîdi, N. 8/196

[154] Müslim, K. Hudûd, Babul Haddul hamr, N. 1706; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu Haddusekran, N. 2570; Buhârî, K. Hudûd, Babun fî darbi şaribil hamri, N. 8/169; Tirmizî, K. Ahkam, Babu mâ câe fil-yemîni meaş-şahidi

[155] Tirmizî, K. Hudûd, Babu men şeribel hamra, N. 1444; İbn-i Mâce, K. Hudûd, Babu men şeribel hamra mirâran, N. 2573

[156] Buhârî, K. Hudûd, Babu-d-darbi bil cerid, N. 8/197; Müslim, K. Hudûd, Babu haddil hamri, N. 1707; Müslim, K. Hudûd, Babu haddil hamri, N. 1707

[157] Müslim, K. Birr, N. 2612

Ali radiyallahu anh, İslam'dan dönen bir takım insanları yaktırmıştı. Bu olay İbn-i Abbas'a ulaştığında İbn-i Abbas şöyle dedi: Ben olsam onları ateşte yakmazdım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sözü üzerine ben onları öldürürdüm. Çünkü Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Kim dinini değiştirirse onu öldürünüz" buyurdu, dedi. İbn-i Abbas'ın bu sözü Hazreti Ali'ye ulaşınca şöyle dedi: İbn-i Abbas'ın (annesine) rahmet olsun. [95]

3 - Dinini terk edip cemaatten ayrılanın.”[96]

Bir insanı öldüren; o da öldürdüğü kişiye karşılık öldürülür.”[97]

– O öldürülmedikçe oturmam. Bu Allah'ın ve Rasûlünün hükmüdür, dedi. Ebû Mûsâ otur, evet hüküm öyledir dedi. Muaz üç defa öldürülmesini tekrar etti. Yahudi öldürüldü. Sonra (bu iki sahabi) gece namazının sevabını müzakere ettiler. İkinden biri olan Muaz bin Cebel şöyle dedi: Ben gecenin bir kısmını uyur, bir kısmını ibadetle geçiririm. Veya bir kısmını ibadetle geçirir, bir kısmını uyurdum. Uyku ile geçirdiğim saatlerden (işe kuvvet kazanacağım için) ibadetle geçirdiğim saatlerin ecrini ümit ederim dedi. [98]

“Bir Peygamberin hain gözlü olması yakışmaz” buyurdu. [99]

“Köle dâr-ı şirke kaçtığı vakit kanı helal olur.”[100]

“Dikkat ediniz ve şahit olunuz, bu cariye kanı hederdir.” (Kıyas gerekmez) buyurdu. [101]

Ve bir şahsı kıyasın dışında öldürmek. Ancak Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in (bunların dışında da) öldürme yetkisi vardı. [102]

4364 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan Ukl veya Ureyne kabilesinden bir takım insanlar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldiler. Ancak Medine'nin iklimine alışamadılar (rahatsızlandılar). Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onları sütlü (sadaka) develerinin bulunduğu yere gitmelerini, sütlerini (beslenmek için) içmelerini, idrarlarını da (tedavi için) içmelerini emir buyurdu. Onlar da kalkıp gittiler. Sıhhat bulunca Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in çobanını öldürdüler. Develeri sürüp gittiler. Bunların haberi sabahleyin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e

duyuruldu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onların peşine adam gönderdi. Akşam olmadan yakalanılıp getirildiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu. Elleri kesildi, ayakları kesildi, gözleri oyuldu, (siyah taşlıklı) Harra'ya atıldılar, su istiyorlardı, su veren olmuyordu. Ebû Kılâbe dedi ki: Onlar hırsızlık yapıp, adam öldürmüş, iman ettikten sonra küfür etmiş, Allah ve Rasûlüne harp ilan etmiş bir kavim idi. [103]

Şu'be, Katâde ve Selâm bin Miskin'den onlar da Sabit'ten, hepsi Enes'ten bu hadisi rivâyet ettiler. Katâde ve Selâm "Çaprazlama" sözünü zikretmedi. Ben ravilerden Hammad bin Seleme'nin rivâyet ettiği hadisın dışında, ravilerin hiç birinin rivâyetinde ellerinin ve ayaklarının çapraz kesilmesini bulamadım.^[104]

İnsanlardan bir gurup Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in (Zekât) develerine saldırdılar. Ve onları sürüp götürdüler. İslam'dan döndüler, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mü'min çobanını öldürdüler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onların izine takipçiler gönderdi, takipçiler onları yakaladılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onların ellerini ve ayaklarını çapraz olarak kestirdi. Gözlerine kızgın mil çekti. Ve onlar hakkında Maide sûresinin 33. ayeti indi. Bu kimseler Haccac'ın sorusu üzerine Enes bin Malik'in kendilerinden haber verdiği kimselerdir. [105]

Mahzum kabilesinden olup hırsızlık yapan bir kadının durumu Kureyşi düşündürdü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bu kadının kurtuluşu hakkında kim konuşabilir, dediler. Ashab: Bu konuyu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sevgilisi Üsâme'den başkası açamaz, dediler. Üsâme de Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bu kadının kurtulması için rica etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Üsâme, Allah'ın hadlerinden birinin tatbik edilmemesi için şefaati mi ediyorsun?" Sonra kalkıp hutbe irat etti. Şöyle buyurdu: "Sizden önce geçenler şu yüzden helak oldular. Onlar arasında şerefli aileye mensup birisi hırsızlık yaparsa ona ceza vermez, terk ederlerdi. Onlardan zayıf bir kimse hırsızlık ederse haddi yerine getirirlerdi. Allah'a yemin ederim ki, Muhammed'in kızı Fatıma dahi hırsızlık yapsa elini keserdim."^[106]

Mahzum kabilesinden bir kadın vardı. Ödünç eşya alır ve sonra onu inkar ederdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun elinin kesilmesini emir buyurdu. Leys'in hadisinin benzerini kıssa etti. Dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun elini kestirdi.^[107]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Aranızda olan suçları karşılıklı olarak bağışlayınız. Bana ulaşan haddin uygulaması ise vacip olmuştur.”^[108]

(Ebû Dâvud dedi ki: Kadına temas eden için de, “Bunu recmedin” buyurdu. Yemin olsun bu zat kusurunu ikrar etmekle öyle bir tevbe etti ki tevbeyi Medine halkı etmiş olsaydı onlardan kabul olunurdu” buyurdu.^[109]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Amr bin Asım, o da Hemmam'dan, oda İshak bin Abdullah'tan rivâyet etti. O da ensardan bir kimse olan Ebû Ümeyye'den, o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etti dedi.^[110]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir kimse gelerek “Ey Allah'ın Rasûlü, ben had gerektiren bir suç işledim. Bana gereken haddi tatbik et” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Bize gelmeğe yöneldiğinde abdest aldın mı” buyurdu. Evet dedi. “Biz namaz kıldığımızda bizimle namaz kıldın mı” buyurdu. “Evet,” dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Git Allah Teâlâ senin suçunu affetti” buyurdu.^[111]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir dinarın dörtte biri ve daha fazlasını çalanın (elini) keserdi.^[112]

“Hırsızın eli (çaldığı) çeyrek dinar ve daha fazla eşya karşılığında kesilir.”^[113]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, üç dirhem kıymetindeki kalkanın (çalınmasından) dolayı (hırsızın elini) kesmiştir.^[114]

“Meyve ve hurma kaymağını çalmaktan dolayı eli kesmek yoktur” buyurduğunu işittim, dedi. Mervan kölenin serbest bırakılmasını emir buyurdu. Köle de salıverildi.^[115]

4390 - Abdullah bin Amr bin Âs radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den: Dallarına asılı hurmanın hükmünden soruldu.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Muhtaç olan bir kimse yanında bir şey götürmeksizin sadece yerse ona bir şey gerekmez. Ama kim ondan bir şey almış olarak çıkarsa iki mislini ödemesi ve ceza gerekir. Her kim harman yerine getirildikten sonra meyveden bir şey çalar, kıymeti de bir kalkan kıymetine ererse onun eli kesilir. Ama kim bundan daha az bir şey çalarsa çaldığının iki mislini ödemesi ve ukubat (ibret sopası) lazım gelir.”^[116]

Yine Ebû Dâvud şöyle demiş: Bu iki hadisi Muğîre bin Müslim, Ebû Zübeyr'den, o da, Câbir vasıtasıyla Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etmiştir.^[117]

– Bu hadisi Zührî, Safvan bin Abdullah'tan rivâyet etti. Dedi ki: Safvan bin Ümeyye mescidde uyudu. Cübbesini başının altına koymuştu, bir hırsız geldi cübbesini almıştı, hırsız yakalandı ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getirildi.^[118]

3- Sabiden ergenlik çağına gelip büyüyene kadar.”^[119]

– Ben Kureyze oğulları esirleri arasında bulunuyordum. (Ashab-ı kirâm) bakıyorlar, kimin kılı bitmişse öldürüyorlar, kiminki bitmemişse öldürülüyordu. Ben kılı bitmemişler arasında bulunuyordum.^[120]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e Uhud savaşı günü ondört yaşında iken arzolundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun savaşa iştirakine müsaade etmedi. Hendek savaşı günü onbeş yaşında iken arzolundu, onun harbe iştirakine müsaade etti.^[121]

– Biz Büsr bin Ertâ ile denizde (gemide) bulunduk. Kendisine Mıstar denen bir hırsız getirildi. Uzun boylu dişi bir deve çalmıştı. Büsr şöyle dedi: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim: “Seferde eller kesilmez.” Eğer seferde olmasa idi ben bunun ellerini keserdim.^[122]

“İnsanlara (veba gibi umûmî) ölüm isabet eder. Bir kabir, bir köle kıymetinde olursa sen nasıl hareket edeceksin” dedi. Ben: Allah ve Rasûlü daha iyi bilir dedim. Veya Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ihtiyar buyurduğu gibi dedim. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Sana sabretmek gerekir veya sabredersin” buyurdu.^[123]

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir hırsız getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu öldürün” buyurdu. Ashab-ı kiram ey Allah’ın Rasûlü, bu sadece hırsızlık yaptı, dediler. Bunun üzerine “Elini kesin” emrini verdi. Eli kesildi, sonra ikinci defa aynı adam yine getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu öldürün” buyurdu. Ey Allah’ın Rasûlü, o ancak hırsızlık yaptı, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onun (ayağını) kesin” buyurdu. Dedi ki: Ayağı kesildi, üçüncü defa yine getirildi: “Onu öldürün” buyurdu. Ey Allah’ın Rasûlü, o sadece hırsızlık yaptı dediler. Dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onun (sol elini) kesin” buyurdu. Sonra dördüncü defa yine getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Onu öldürün” buyurdu. Sahabiler: Ya Rasûlallah o sadece hırsızlık yaptı dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun “(Sol ayağını) kesin” buyurdu. Beşinci defa getirildi. Bu defa, “Onu öldürün” buyurdu. Câbir dedi ki: Onu götürdük, öldürdük. Onu kuyuya attık üzerine taş attık.^[124]

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e eli kesilmiş bir hırsız getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu. Hırsızın kesilen eli (ibret için) boynuna asıldı.^[125]

“Ayetin tefsirini benden alınız. Allah zinâ eden kadınlar için bir çıkış yolu açtı. Evlenmiş olan evlenmiş olan ile zinâ ederse yüz değnek vurulur ve taş atarak recm edilir. Bakire kadın, bekar erkekle zinâ ederse yüz değnek vurulur ve bir sene sürgün cezası verilir.”^[126]

Ömer bin Hattab radiyallahu anh hutbe okudu. Ve şöyle dedi: Allah (c.c) Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’i hak olarak gönderdi. Ve O’na kitap indirdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e indirdikleri içerisinde recm ayeti de vardı. Biz recm ayetini okuduk ve ezberledik. (Bu ayete göre) Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem recmetti. Ondan sonra biz de recmi uyguladık. Eğer insanlar üzerine zaman uzarsa bir kimsenin çıkıp Allah’ın

kitabında recm ayetini bulamıyoruz deyip Allah'ın indirdiği farzı terk ederek sapıtmalarından korkarım. Eğer muhsan iseler, Beyyine bulunduğu veya kadın hamile çıktığı veyahut da itiraf bulunduğu takdirde, zinâ eden her erkek ve kadına recm haktır. Allah'a yemin ederim ki eğer insanlar Ömer Allah'ın kitabına ziyade etti, demeyecek olsalardı bu ayeti Kur'an'a yazardım.^[127]

Suçunu itiraf eden sonradan bunu inkar ederse, yeniden soru cevap yapılır. Eğer ifadede şüpheyi gerektiren bir şey varsa recm düşer. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in "Onu terk etseydiniz" buyurması, ona tevbe ettirmek ve yeniden soru cevap almak içindi. Yoksa salıverseydiniz de gitseydi demek değildir.^[128]

– Hayır Allah'a yemin ederim ki, o zinâ etti dedi. Câbir dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu recmettirdi. Sonra hutbeye çıkıp şöyle dedi: "Dikkat; her ne zaman biz Aziz ve Celil olan Allah yolunda gazaya çıkarsak erkeklerden biri geride (kadınlara, çocuklara bakmak için) kalır, ama o erkekte kızgın teke gibi böğürür kadınlardan birine az bir süt (ve buna benzer bir şey) verir (karşılığında zinâ eder.) Dikkat edin eğer Allah Teâlâ onlardan birisini elime düşürürse onu mutlaka cezalandırırım."^[129]

– Evet, dedi. Dört defa kendi aleyhine şahitlik etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem recmini emir buyurdu ve recm olundu.^[130]

"Peki, ona cima ettin mi" dedi. Mâiz: "Evet" cevabını verdi. İbn-i Abbas dedi ki: Bu itirafa göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun recmini emir buyurdu. Mûsâ İbn-i Abbas'tan bir şey zikretmedi. Bu Vehb'in rivâyet ettiği lafızdır.^[131]

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu, Eslemli Mûsâllâda recm olundu. Taşlar dokunup yaralanınca Eslemli kaçtı. Yetişildi, ölene kadar recmolundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun hakkında hayır konuştu. Ama onun üzerine Cenaze namazı kılmadı.^[132]

– Biz Mâiz'a kemik, kiremit ve çömlek kırıklarını atıp vuruyorduk. Kaçtı. Biz de arkasından koştuk, ta Harra mevkiinin yanına geldi. Bize dikiliverdi. Biz de ona Harra'nın büyük taşlarından vurduk. Sesi, hareketi kesildi, öldü.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Mâiz hakkında istiğfar etmedi. Aleyhinde de konuşmadı.^[133]

Eban rivâyetinde: Elbisesi üzerine bağlandı, cümlesini söylemedi.^[134]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu; kadına cenaze namazı kılındı ve defnolundu.^[135]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Nefsim kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki sizin aranızda Allah’ın kitabı ile hükmedeceğim. Senin koyunun ve cariye sana iade edilecektir.” Onun oğluna yüz değnek vurdurdu. Bir sene de sürgün cezası verdi ve Eslemli Üneys’e öbürünün hanımına gitmesini, eğer itiraf ederse recm etmesini emir buyurdu. Kadın suçunu itiraf etti, Üneys de onu recm etti.^[136]

– Zina eden erkeği gördüm, recmedilen kadına doğru eğilmiş, kadını atılan taşlardan korumağa çalışıyordu.^[137]

– Yüzü kömürle siyaha boyanmış halka teşhir edilen bir Yahudi’yi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına getirdiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara yemin vererek “Kitabınıza göre zinâ edene ne ceza veriliyor?” diye sordu. Hazreti Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’i kendilerinden birine havale ettiler: Recm cezası gerekir, lakin bizim eşrafımız arasında zinâ açıktan yaygın hale geldi. Eşraftan olanların bırakılıp aşağı tabakada olanlara ceza tatbik edilmesini hoş görmedik. Böylece recm cezasını aramızdan kaldırdık, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu Yahudi recmolundu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ya Rabbi ben senin kitabından, Yahudilerin öldürüp terk ettikleri hükmü ilk dirilten kimseyim.”^[138]

– Bizim saltanatımız elimizden gitti. Azalırız korkusuyla zinâ edeni öldürmeyi uygun bulmadık, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şahitleri çağırdı. Onlar da dört şahit getirdiler. Onlar erkeğin erkeklik uzvunu kadının uzvunda milin sürmedanlık içine girişi gibi gördüklerine şahitlik ettiler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ikisinin de recmedilmesini emir buyurdu.^[139]

4454 - Bize Vehb bin Bakiye haber verdi. O da Hüseyim'den, o da İbn-i Şübrüme'den, o da Şa'bî'den iki hadis önce geçen hadisin benzerini rivâyet etti.^[140]

Amcama rastladım, elinde bir sancak vardı. “Nereye gidiyorsun?” dedim. Amcam: - Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, beni babasının karısını nikâhlayan bir adama gönderdi. Boynunu vurup öldürmemi, malını da almamı bana emir buyurdu, dedi.^[141]

– Eğer karısı cima etmesine müsaade etmişse yüz sopa vurulur. Eğer müsaade etmemişse onu recmederim.^[142]

Ebû Dâvud şöyle dedi:; Bu hadisi aynı manada Yunus bin Ubeyd, Amr bin Dinar, Mansur bin Zazan ve Selam, Hasan-ı Basrî'den rivâyet ettiler. Yalnız Yunus ile Manzur, Kabisa'yı zikretmediler.^[143]

– Eğer cariye erkeğin zinâ etmesine itaat göstermişse cariye ve cariyenin bir misli erkeğin malından alınır, cariyenin sahibesi olan kadına verilir.^[144]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisin aynını Süleyman bin Bilâl, Amr bin Ebû Amr'dan rivâyet etti. Ubad bin Mansur İkrime'den, o da İbn-i Abbas'tan merfûan rivâyet etti. İbn-i Cüreyc İbrahim'den, o da Dâvud bin Husayn'dan, o da İkrime'den, o da İbn-i Abbas'tan merfûan rivâyet etti.^[145]

Ebû Dâvud bu hadis kavi değildir, demiştir.^[146]

Ebû Dâvud dedi ki: - Asım'ın rivâyet ettiği hadis Amr bin Ebû Amr'ın rivâyet ettiği hadis zaafa düşürür.^[147]

– Ey Allah'ın Rasûlü, bu ayet o zata mı mahsus yoksa bütün nâsa mı şümullüdür, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Bütün insanlara şümullüdür” buyurdu.^[148]

İbn-i Şihab şöyle dedi: Üçüncüde mi yoksa dördüncüde mi bir urgana da olsa satın, dedi Bilmiyorum. Zafir örgülü ip demektir.^[149]

“Sizden biriniz cariyesi zinâ ettiği vakit ona had cezası tatbik etsin.” Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, üç defa onu sözle azarlamasın diye

tekrar etti. Eğer dördüncü de dönerse ona celde yapsın. Ve bir urgana veya kıldan örülmüş ipe de olsa onu satsın.^[150]

4471 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şu bir önce geçen hadis rivâyet olundu. Hazreti Peygamber her defasında: “Ona Allah’ın kitabındaki sopa haddini yerine getirsin. Ona hakaret etmesin. Dördüncü defa eğer cariye yine zinaya dönerse Allah’ın kitabındaki sopa cezasını ona tatbik etsin. Sonra da kıldan bir ipe de olsa onu satsın” buyurdu.^[151]

4474 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bana yapılan iftirada suçsuz olduğumu bildiren Nûr sûresinin ayeti indiği vakit Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, minbere çıktı, iftirayı anlattı. İndirilen ayeti okudu. Minberden indiği vakit iki erkekle bir kadının cezalandırılmalarını emretti. Onlara had cezaları tatbik olundu.^[152]

– Bizden bazımız eliyle, bazımız ayakkabısı ile, bazımız elbisesi ile vuruyordu. Dövme sona erdiğinde bazıları “Allah seni perişan etsin” dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem; “Böyle söylemeyin, onun aleyhinde şeytana yardımcı olmayın” buyurdu.^[153]

– İçki haddini hadlerin en hafifi yapmanı uygun görürüz dedi. Bunun üzerine Ömer bin Hattab içki içene seksen değnek vurdu.^[154]

“Eğer insanlar içki içerlerse onlara sopa vurunuz. Eğer sonra yine içerlerse yine sopa vurunuz, yine içerlerse yine sopa vurunuz. Sonra yine içerlerse onları öldürünüz.”^[155]

Ben diyet ödemem. Veya had tatbik ettiğim kimseye diyet ödemem. İçki içenlere uyguladığım hariç. Gerçekten Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem içki haddi için sünnet bir miktar bırakmadı. Ancak, o bizim kendi söylediğimiz bir şeydir.^[156]

4493 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz vurduğu vakit yüze vurmaktan sakınsın.”^[157]

۳۳- کِتَابُ الدِّيَاتِ **DIYETLER KİTABI**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابُ الدِّيَّاتِ

1 - CANA KARŞILIK CAN

٤٤٩٤- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ قُرَيْظَةُ وَالنَّضِيرُ وَكَانَ النَّضِيرُ

أَشْرَفَ مِنْ قُرَيْظَةَ فَكَانَ إِذَا قَتَلَ رَجُلٌ مِنْ قُرَيْظَةَ رَجُلًا مِنَ النَّضِيرِ

قُتِلَ بِهِ وَإِذَا قَتَلَ رَجُلٌ مِنَ النَّضِيرِ رَجُلًا مِنْ قُرَيْظَةَ قُوِيَ بِمِائَةِ

وَسَبْعٍ مِنْ تَمْرٍ فَلَمَّا بُعِثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَتَلَ رَجُلًا مِنَ

النَّضِيرِ رَجُلًا مِنْ قُرَيْظَةَ فَقَالُوا اذْفَعُوهُ إِلَيْنَا نَقْتُلَهُ فَقَالُوا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَتَوْهُ فَتَزَلَّتْ وَإِنْ حَكَمْتَ فَأَحْكُمَ بَيْنَهُمْ

بِالْقِسْطِ وَالْقِسْطُ النَّفْسُ بِالنَّفْسِ ثُمَّ نَزَلَتْ «أَفْحَكُمُ الْجَاهِلِيَّةَ يَبْنَؤُنَّ»

نَالَ أَبُو دَاوُدَ: قُرَيْظَةُ وَالنَّضِيرُ جَمِيعًا مِنْ وَلَدِ هَارُونَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ

السَّلَامُ

4494 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Kurayza ve Nadr diye iki kabile vardı. Nadr, Kurayza'dan daha şerefli sayılırdı. Kurayza oğullarından birisi Nadr oğullarından birisini öldürse, ölene karşılık katil öldürülürdü. Nadr oğullarından birisi Kurayza oğullarından birisini öldürürse karşılığında yüz vesak hurma fidye öderdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gönderilince Nadr oğullarından birisi Kurayza oğullarından birisini öldürdü. Kurayza'lılar: Katili bize verin onu öldüreceğiz, dediler. Nadr oğulları bizimle sizin aranızda bunu halledecek Peygamber var, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldiler. Bunun üzerine "Eğer hükmedersen aralarında adaletle hükmet" (Maide sûresi, 42) ayeti indi.

(Kıst: Öldürülene karşılık öldürenin nefsinin kisas demektir.) Sonra “Yoksa cahiliye devrinin hükmünü mü istiyorlar” (Maide sûresi, 60) ayeti indi.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Kurayza ve Nadr Harun Peygamber’in çocuklarındandır.^[158]

İZAH

Bir vesak 60 Sa’dır. Bir Sa, üç kilo üçyüz otuzüç gramdır. Bu durumda Yahudilerin Nadr oğullarından birisi Kurayza’dan birisini öldürse yirmi bin kilo hurma fidye ödüyordu ki, bugünkü hesapla yirmi ton hurma eder. İslam’dan önce azınlıklardan kimin gücü yeterse zayıfları ezerlerdi. İslam gelince idaresi altında bulunan azınlıklar arasında da adalet sağlandı.

2 - HİÇ BİR KİMSE KARDEŞİ VE BABASININ SUÇU İLE SORUMLU TUTULMAZ

٤٤٩٥- عَنْ أَبِي رِيْمَةَ قَالَ: انْطَلَقْتُ مَعَ أَبِي نَحْوَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِأَبِي ابْنِكَ

هَذَا؟ قَالَ إِي وَرَبِّ الْكَعْبَةِ، قَالَ: حَقًّا؟ قَالَ: أَشْهَدُ بِهِ قَالَ تَبَسَّمَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَلَّمَ بَيْنَ شَبَّهِي فِي أَبِي وَمِنْ خَلِيفِ

أَبِي عَلَيَّ ثُمَّ قَالَ أَمَا إِنَّهُ لَا يَجْنِي عَلَيْكَ وَلَا تَجْنِي عَلَيْهِ وَقَرَأَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: «وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى»

4495 - Ebû Rimse radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ben babamla birlikte Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanına gitmiştim. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem babama, “Bu senin oğlun mudur?” dedi. Babam: Kâbe’nin Rabbine yemin olsun evet oğlumdur, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Gerçekten mi?” dedi. Babam: Ona şahitlik ederim ki oğlumdur, dedi. Ebû Rimse dedi ki:

Benim babama açıktan benzeyişimden babamın benim üzerime vallahi oğlumdur, diye yemin etmesinden dolayı gülmeye başladı. Sonra: “Bu çocuğun işlediği cinayetten sen sorumlu tutulamazsın. Senin işlediğin cinayetten bu çocuk sorumlu olamaz” buyurdu. “Ve hiçbir kimse başkasının günahını yüklenemez.” (En’am sûresi, 164) ayetini okudu. ^[159]

İZAH

Her insan bütün yetenekleri ile ayrı yaratılmıştır. Hırçın şahısların suçundan dolayı kardeşleri ve babası sorumlu tutulamazlar. Bir kimse dövüştüğü bir şahsı öldürürse, katilin babasına, oğlun adam öldürdü, gir içeri denilemez. Ancak baba oğlunu teşvik eder, cinayeti işletirse o zaman suça ortak olduğu için gir içeri, denilebilir.

3 - İMAMIN KANI BAĞIŞLAMAK İÇİN EMRETMESİ

٤٤٩٦ - عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ الْخُزَاعِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: مَنْ أَصِيبَ بِقَتْلِ أَوْ خَبَلٍ فَلَهُ ثَلَاثُ خِيَارٍ: إِذَا أَرَادَ الرَّابِعَةَ فَخَذُوا عَلَى يَدَيْهِ

وَلَمَّا أَنْ يَغْفُو وَإِمَّا أَنْ يَأْخُذَ الْيَدِيَّةَ فَإِنْ أَرَادَ الرَّابِعَةَ فَخَذُوا عَلَى يَدَيْهِ

«وَمَنْ إِغْتَلَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ»

4496 - Ebû Şüreyh el-Huzâî radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her kim öldürölme veya yaralanmaya maruz kalırsa o ölenin vârisi şu üç şeyden birini seçme hakkına sahiptir.

1 - Ya katilden kisas hakkını alır,

2 - Ya katili affeder,

3 - Veya diyet alır. Eğer mağdur olan, dördüncüyü isterse onun iki elini tutunuz (engelleyiniz).” “Kim bundan sonra haddi aşarsa onun için acıklı azap vardır.” ^[160]

İZAH

Bir şahıs birini öldürür veya bir azasını yaralarsa öldürülen kimsenin velîsi üç şey arasında muhayyer olur. Dilerse katilin kisasla öldürülmesini ister, dilerse affeder, dilerse diyetini alır. Bu Cumhur-ı ulemânın kavlidir. Ama diyet ödeyip ödememekte muhayyerlik velîde değil katildedir. Katil diyet ödeyeceğim derse öder, diyet ödemeyeceğim diğer cezaları ödeyeceğim derse onları öder. Bu da Ebû Hanife, Malik ve Sufyan-ı Sevrî'nin sözüdür. (Bez-ül Mechud, c. 4, s. 7)

٤٤٩٧- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ مَا زِلْتُ أَلْبِسُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ رُفْعَ إِلَيْهِ شَيْءٍ فِيهِ قِصَاصٌ إِلَّا أَمَرَ بِهِ بِالْعَفْوِ

4497 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e, kisas bulunan bir suçlu getirildiğinde onun ancak affı emrettiğini gördüm. [\[161\]](#)

İZAH

Kisas gereken bir cinayet Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e anlatıldığında önce hak sahibine affetmesini söylerdi. Ama ısrar etmezdi. Affedersen daha iyi olur diye teşvik ederdi.

٤٤٩٨- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: خُبِلَ رَجُلٌ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوُضِعَ ذَلِكَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَفَعَهُ إِلَى

وَلِيِّ الْمَقْتُولِ فَقَالَ الْقَاتِلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَاللَّهِ مَا أُرِيدُ قَتْلَهُ قَالَ فَقَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْوَلِيِّ أَمَا إِنَّهُ إِنْ كَانَ صَادِقًا فَمَقْتُلُهُ

دَخَلَ النَّارَ قَالَ فَمَنْ سَبَّهَ قَالَ وَكَانَ مَكْتُومًا بِشَعْرَةٍ فَمُخْرَجٌ بِجُرِّ

بَشَعْتِهِ فَسَجَّيَ ذَا النَّشَعَةِ

4498 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in devrinde bir kimse öldürüldü. Dava Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem katili maktulun velîsine teslim etti. Katil: Ey Allah'ın Rasûlü ben onu kasten öldürmek istemedim dedi.

Ebû Hüreyre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, velîye şöyle dedi: “Eğer katil sözünde doğru ise sonra sen de bunu öldürürsen ateşe girersin.”

Ebû Hüreyre dedi ki: Öldürülenin velîsi katili salıverdi. Dedi ki: Katilin kolları kayış ile arkasına bağlı idi. Kayışı sürüyerek çıktı gitti. Bundan sonra bu adam zû nis'a (kayışlı) diye anıldı. [\[162\]](#)

٤٤٩٩- وَإِلَى بْنِ حُجْرٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَ بِرَجُلٍ قَاتِلٍ فِي عُنُقِهِ النَّسْعَةُ قَالَ: لَمَدَا وَلِيَّ الْمَقْتُولِ، فَقَالَ: أَتَعْفُو؟ قَالَ: لَا، قَالَ: أَتَأْخُذُ الْبَيَّةَ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: أَتَقْتُلُ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: إِذْ هَبْ بِدَقْلَمَا وَلِي قَالَ: أَتَعْفُو؟ قَالَ: لَا، قَالَ: أَتَأْخُذُ الْبَيَّةَ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: أَتَقْتُلُ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: إِذْ هَبْ بِدَقْلَمَا كَانَ فِي الرِّبَاعَةِ قَالَ: أَمَا إِنَّكَ إِنْ عَفَوْتَ عَنْهُ يَبُوءَ بِإِثْمِهِ وَإِثْمِ صَاحِبِهِ، قَالَ: فَعَفَا عَنْهُ قَالَ:

فَأَنَا زَائِلُهُ بِحُجْرٍ النَّسْعَةَ

4499 - Vâil bin Hucr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bulunuyordum, boğazında kayış kaplı bir katil getirdiler. Vâil dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem öldürülenin velîsini çağırdı. Ona “Bunu affeder misin?” buyurdu. Veli “Hayır affetmem” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Diyet alır mısın?” buyurdu. Veli “Hayır almam” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu kısas olarak öldürür müsün?” buyurdu. Veli: “Evet öldürürüm” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi

ve sellem “Onu al götür” buyurdu. Veli alıp geri dönünce Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yine:

– “Affeder misin” buyurdu. Veli:

– “Hayır affetmem” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Diyet alır mısın?” Veli:

– “Almam” Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Onu öldürür müsün?” buyurdu. Veli:

– “Evet öldürürüm” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu al götür” buyurdu. Neticede dördüncü seferde aynı konuşma olduktan sonra, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Eğer sen onu affetsen kendi günahı ve öldürdüğü arkadaşının günahı katile döner” buyurdu. Vail dedi ki: Velî katili affetti. Ben katilin boynundaki kayışı sürüyerek gittiğini gördüm. ^[163]

٤٥٠٠ - عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَائِلٍ يَمْسُكُ بِمَنْجَلِهِ وَمَعْنَاهُ

4500 - Alkame b. Vâil’den bir önce geçen hadisle aynı manada ve aynı isnadla rivâyet olundu.

٤٥٠١ - عَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَائِلٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحَبِيشٍ فَقَالَ: إِنَّ هَذَا قَتَلَ ابْنَ أُجَيٍّ قَالَ كَيْفَ

قَتَلَهُ؟ قَالَ: هَمَزْتُ وَأَمْسَهُ بِالْفَأْسِ وَلَمْ أَرِدْ قَتْلَهُ، قَالَ: مَلَى لَكَ مَا لَ

تُؤَدِّي دِيْنَهُ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: أَفَرَأَيْتَ إِنْ أَرْسَلْتُكَ تَسْأَلُ النَّاسَ تَجْمَعُ

دِيْنَهُ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: فَمَوَالِيكَ يَطْعَمُونَكَ دِيْنَهُ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: لِلرَّجُلِ حُنْدٌ

مُخْرَجٌ بِهِ لِيُقْتَلَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا إِنَّهُ إِنْ

قَتَلَهُ كَانَ مِثْلَهُ فَبَلَغَ بِهِ الرَّجُلُ حَيْثُ يَسْمَعُ قَوْلَهُ فَقَالَ هُوَ ذَا قَمَرٌ فِيهِ مَا

كُنْتُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرْسَلَهُ وَقَالَ مَرَّةً دَعَا يَتِيمًا

يُرَاقِبُ صَاحِبِهِ وَإِيجَابِهِ فَيَكُونُ مِنَ أَصْحَابِ النَّارِ قَالَ فَأَرْسَلَهُ

4501 - Alkame'nin babası Vâil bin Hucr'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e Habeşli bir adam geldi. Birisini göstererek şu adam benim yeğenimi öldürdü dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem katile:

– “Nasıl öldürdün?” buyurdu. Katil:

– “Başına balta ile vurdum ama öldürmek için vurmadım” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Öldürdüğün kimsenin diyetini ödemeğe malın var mı?” buyurdu. Katil:

– “Hayır yok” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Seni serbest bıraksam gidip onu halktan isteyerek toplayabilir misin?” buyurdu. Katil:

– “Hayır toplayamam” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Peki mevalin (efendilerin) onun diyetini öderler mi?” buyurdu. Katil:

– “Hayır ödemezler” dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem öldürülenin amcasına; “Al bunu götür” buyurdu. Katili öldürmek için dışarı çıkardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Eğer bu adam katili öldürürse O da onun gibi katil olur” buyurdu. Öldürülenin amcası dinliyordu. Bu sözü işitti ve şöyle dedi: Ya Rasûlallah işte katil onun hakkında ne yapmamı emrederseniz öyle yapayım, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu gönder (bir rivâyette) onu bırak salıver kendi günahı ve öldürdüğü arkadaşının günahı ile döner. Ve ateş ehlinde olur” buyurdu. Vâil dedi ki: Bunun üzerine adam katili salıverdi. [164]

٤٥٠٢- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ غُثَمَانٍ وَهُوَ مَحْضُورٌ

فِي الدَّارِ وَكَانَ فِي الدَّارِ مَدْخَلٌ مِّنْ دَخَلِهِ سَمِعَ كَلَامَ مَنْ عَلَى الْبَلَاطِ

فَدَخَلَهُ عُثْمَانُ فَخَرَجَ إِلَيْنَا وَهُوَ مُتَغَيِّرٌ لَوْنُهُ فَقَالَ: إِنَّهُمْ لَيَتَوَاعَدُونَنِي
بِالْقَتْلِ أَنَا قَالُوا قُلْنَا يَكْفِيكَهُمْ اللَّهُ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ قَالَ وَلِمَ يَقْتُلُونَنِي
سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا يَجُلُ دَمُ امْرِئٍ
مُسْلِمٍ إِلَّا بِإِخْدَى ثَلَاثٍ تُفَرُّ بَعْدَ إِسْلَامٍ أَوْ زِنَا بَعْدَ إِخْصَانٍ أَوْ قَتْلِ
نَفْسٍ بِغَيْرِ نَفْسٍ فَوَاللَّهِ مَا رَأَيْتُ فِي جَاهِلِيَّةٍ وَلَا فِي إِسْلَامٍ قَطُّ وَلَا
أَخْبَيْتُ أَنْ لِي بِدِينِي بَدَلًا مُنْذُ هَدَانِي اللَّهُ وَلَا قَتَلْتُ نَفْسًا فِيمَ يَقْتُلُونَنِي
قَالَ أَبُو دَاوُدَ: عُثْمَانُ وَأَبُو بَكْرٍ وَرَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا تَرَكََا الْحَمَرَ فِي

الْجَاهِلِيَّةِ

4502 - Ebû Umâme bin Sehl radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Osman radıyallahu anh evde muhasara altında iken ben de onunla beraberdim. Evde bir giriş yeri vardı. Kim oraya girse Medine'nin Belad Mevkiinde konuşulanların kelimasını işitirdi. Osman oraya girdi rengi değişmiş olarak yanımıza çıktı. Ve şöyle dedi: Onlar şu anda beni ölümle tehdit ediyorlar.

Ebû Ümâme dedi ki: Biz, Ey Mü'minlerin Emîri, Allah senin namına onların hakkından gelir. Osman radıyallahu anh:

– Beni öldürmezler mi? Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in:

– “Üç şeyin dışında Müslüman'ın kanı helal olmaz dediğini işittim.” (O üç şey):

1 - Müslüman olduktan sonra kâfir olmak,

2 - Muhsan olduktan sonra zinâ etmek,

3 - Kisasın dışında insan öldürmektir. Allah'a yemin ederim ki ne cahiliyet devrinde ve ne de Müslümanlığımda asla zinâ etmedim. Allah beni hidayete

erdirdiğinden bu yana dinimin karşılığında bir karşılık almayı düşünmedim. Hiç kimseyi de öldürmedim. Beni niçin öldürüyorlar dedi.

Ebû Dâvud şöyle dedi:

Hazreti Ebû Bekir ve Hazreti Osman içkiyi cahiliyet devrinde terk etmişlerdi.^[165]

٤٥٠٢- مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ بْنِ الزُّبَيْرِ قَالَ سَمِعْتُ زَيْدَ بْنَ حُسَيْنَةَ
الضَّمَرِيِّ ح وَ أَخْبَرَنَا وَهْبُ بْنُ بَيَّانٍ وَأَخْبَدُ بْنُ سَعِيدٍ الْهَمْدَانِيُّ قَالَا
خَلَدْنَا ابْنَ وَهْبٍ أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي الزِّنَادِ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ
بْنِ الْحَارِثِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرٍ أَنَّهُ سَمِعَ زَيْدَ بْنَ سَعْدِ بْنِ حُسَيْنَةَ
السَّامِيِّ وَهَذَا حَدِيثٌ وَهْبٍ وَهُوَ أَتَمُّ يَخْبِثُ عُرْوَةَ بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ
أَبِيهِ قَالَ قَالَ مُوسَى وَجَلِيهِ وَكَانَا شَهِدَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ حَتَّى نَأْتِيَ رَجَعْنَا إِلَى حَدِيثِ وَهْبٍ أَنَّ مُحَلِّمَ بْنَ جَنَادَةَ اللَّيْثِيَّ
قَتَلَ رَجُلًا مِنْ أَشْجَعٍ فِي الْإِسْلَامِ وَذَلِكَ أَوَّلُ غَيْرِ قَتْلَى بِهِ رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَكَلَّمَ غَيْبَةً فِي قَتْلِ الْأَشْجَعِيِّ لِأَنَّهُ مِنْ
عَطْفَانَ وَتَكَلَّمَ الْأَفْرَغُ بْنُ حَابِسٍ ذُوَّ مُحَلِّمٍ لِأَنَّهُ مِنْ خَنِيْفٍ قَارَنَتْهُ
الْأَصْوَاتُ وَكَثُرَتْ الْخُصُومَةُ وَاللُّغَطُ،
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا غَيْبَةُ أَلَا تَقْبَلُ لِلْبَغِيِ
فَقَالَ غَيْبَةُ لَا وَاللَّهِ عَنِّي أَدْخِلْ عَلَى نِسَائِهِ مِنَ الْحَزْبِ وَالْخَزْبِ مَا
أَدْخَلَ عَلَى نِسَائِي قَالَ ثُمَّ ارْتَفَعَتِ الْأَصْوَاتُ وَكَثُرَتِ الْخُصُومَةُ
وَاللُّغَطُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا غَيْبَةُ أَلَا تَقْبَلُ
الْبَغِيِ فَقَالَ غَيْبَةُ يَسْئَلُ ذَلِكَ أَيْضًا إِلَى أَنْ تَأْمَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي لَيْثٍ يُقَالُ

لَهُ مَكِّيَّةٌ عَلَيْهِ سِخَّةٌ وَفِي يَدِهِ دَرَقَةُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي لَمْ أَجِدْ
لِيْنَا فَعَلْ هَذَا فِي غُرَّةِ الْإِسْلَامِ مَثَلًا إِلَّا غَنَمًا وَزِدْتُ فَرِيًّا أَوْلَهَا فَتَفَرَّ
أَخِيرَهَا امْتَنِي الْيَوْمَ وَغَيْرَ غَنَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
غَنَمُونَ فِي فَرِيَّتِنَا هَذَا وَغَنَمُونَ إِذَا رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ وَذَلِكَ فِي
بَعْضِ أَشْقَابِهِ وَمُحَلِّمٌ رَجُلٌ طَوِيلٌ أَذَمٌ وَهُوَ فِي طَرْفِ النَّاسِ فَلَمْ
يَزَالُوا حَتَّى تَخْلُصَ فَجَلَسَ بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَعَيْنَاهُ تَذَمُّعَانِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي قَدْ فَعَلْتُ الَّذِي بَلَغَكَ وَإِنِّي
أَتُوبُ إِلَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَاسْتَعْفِرَ اللَّهُ عَنْهُ وَجَلَّ لِي يَا رَسُولَ
اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتُكَلِّمُ بِسِلَاحِكَ فِي غُرَّةِ
الْإِسْلَامِ أَلَلَّهُمْ لَا تَعْفُورَ لِمُحَلِّمٍ بِصُوتٍ غَالٍ وَإِنَّ أَبُو سَلَمَةَ فَقَامَ وَقَدْ
لَيْسَ لَقَى دُمُوعَهُ بِطَرْفِ رِدَائِهِ
قَالَ ابْنُ إِسْحَاقَ قَرَأْتُ قَوْلَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
اسْتَعْفَرَ لَهُ بَعْدَ ذَلِكَ
قَالَ أَبُو خَالِدٍ: قَالَ الثَّغَفِيُّ بْنُ حُصَيْنٍ الْخَبَرِيُّ الْمَدِينِيُّ

4503 - Muhammed bin Cafer'den rivâyet edilmiştir. O da Ziyad bin Sa'd bin Zümeyratî'l-Sülemî'yi işitmiş. Bu Vehb'in hadisidir. Bu daha tamamdır. Urve bin Zübeyr babasından rivâyet etmiştir. Mûsâ bin İsmail dedesinden dedi. Baba oğul ikisi de Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile Huneyn savaşında hazır bulundular. Sonra Mûsâ'nın hadisinden Vehb'in hadisine dönüyoruz şöyle rivâyet etmiştir: Muhallim bin Cessâme el-Leysî İslam döneminde Eşca kabilesinden bir zatı öldürdü. Bu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in İslam'da ilk hükmettiği diyettir. Uyeyne Eşcaî'nin öldürülmesi konusunda konuştu. Çünkü Uyeyne de (Eşcaî gibi) Katafan'dan idi. Akra bin Habis'de Muhallim tarafından konuştu. Çünkü o, Muhallim gibi Hındıf soyundan idi. Bunun üzerine sesler yükseldi. Hasımlık ve manası anlaşılmayan heyecanlı sesler yükseldi. Rasûlullah

sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Uyeyne diyeti kabul etmiyor musun?” buyurdu. Uyeyne:

– Hayır, Allah’a yemin ederim ki benim karılarım arasına bu harpten düşen hüznün ve kederi bunun hanımları arasına da girmedikçe kabul etmem, dedi.

Dedi ki: Sonra sesler yükseldi. Düşmanlık ve heyecandan anlaşılmayan sesler çoğaldı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu “Ey Uyeyne diyeti kabul etmiyor musun?” Uyeyne önceki gibi cevap verdi. Bunun üzerine, üzerinde silah, kalkan bulunan ve kendisine Mükaytil denen Benî Leys’ten bir zat ayağa kalktı. Ve Ya Rasûlallah sallallahu aleyhi ve sellem İslam’ın bu parlak devrinde bu cinayeti işleyen kimseye şundan başka misal bulamadım. Bir koyun sürüsü su içmeye indi. Öncekilere taş atıldı, sürünün arkasındakiler korkusundan kaçtı (ilk katili öldürürseniz sonrakiler katillğe cesaret edemezler.) Bu gün sünnetini koy hükmünü icra et, yarın istersen değiştir. (Bugün bunu icra etmezsen yarın sünnetin sabit olmaz) dedi. Bu olay Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bir seferinde olmuştu.

Şöyle buyurdu: “Elli deve hemen peşin verelim. Elli devede Medine’ye döndüğümüzde verelim.” Muhallim uzun boylu, esmer benizli bir zattı. Cemaatin bir yanında oturuyordu. Muhallim ölümden kurtulup aralarından kalkmadan onun yardımcıları oradan ayrılmadılar. Muhallim iki gözünden yaşlar dökerek Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in önüne oturdu. Ve şöyle dedi: Ey Allah’ın Rasûlü sana ulaşan cinayeti ben işledim. Ben Allah’a tevbe ve istiğfar ediyorum. Sen de benim için Allah’a tevbe ve istiğfar ediver, dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “İslam’ın bu parlak devrinde onu silahınla öldürdün mü” diye sordu. Ve yüksek sesle “Ey Allah’ım sen Muhallimi affetme” buyurdu. Ebû Seleme rivâyetinde şu cümleyi ziyade etti. Muhallim ayağa kalktı. Gözyaşlarını cübbesinin bir tarafı ile karşılıyor alıyordu.

İbn-i İshak şöyle dedi: Muhallimin Kavmi ondan sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Muhallim’e istiğfarda bulundu, diye iddia ettiler.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Nadr bin Şümeyl, “el-Gıyar” diyet demektir demiştir.^[166]

İZAH

Bu hadis-i şerif devlet başkanının kisası diyete çevirebileceğine, diyetin yüz deve olduğuna, diyetin peşin ödenebilmekle beraber taksit taksit ödenebileceğine delâlet eder. Katil diyetle ölümden kurtulsa bile kul hakkı olduğu için uhrevî mesuliyetinin büyüklüğü ortadadır. Çünkü Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Muhallim’in bağışlanmamasına dua etmiştir. Allah’ın Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem yapacağı işlerde nas bulunduğu sürece başkasının şöyle yapsan ve böyle olsa fikirlerine önem vermezdi. İlahî talimat ne ise ona uyardı.

4 - KASTEN ÖLDÜRÜLEN KİMSENİN VELÎSİNİN DİYETE RAZI OLMASI

٤٥٤ - أبَا شُرَيْحٍ الْكُفَيْي يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَلَا إِنَّكُمْ يَا مَنْشَرُ خُرَاقَةَ قَتَلْتُمْ هَذَا الْقَتِيلَ مِنْ هَذِهِ ذِي عَائِلَةٍ

فَمَنْ قُتِلَ لَهُ بَعْدَ مَقَاتِلِي هَذِهِ قَبِيلَ فَأَهْلُهُ بَيْنَ خَيْرَتَيْنِ أَنْ يَأْخُذُوا بِالْعَقْلِ

أَوْ يَتَّقُوا

4504 - Ebû Şüreyh radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Dikkat Ey Huzaa topluluğu! Siz Huzeyl kabilesinden şu maktulü öldürdünüz. Onun diyetini ödeyecek âkilesi benim. Benim şu sözü söylediğimden sonra kimin bir yakını öldürülürse onun ailesi diyet almak veya kisas olarak katili öldürmek arasında muhayyerdir” buyurdu.^[167]

İZAH

Âkile: Diyeti ödeyen kimse demektir.

Bir kimse kasten bir kimseyi öldürürse katile kısas gerekir. Ancak İmamı Azam ile İmamı malik’e göre sadece maktulün velîsinin ben diyet isterim demesi kâfi değil, katil kendi hakkında verilecek diyet hükmüne evet demelidir. Çünkü malı o ödüyor. Muhayyerlik katile aittir. İmamı Şafî’ye göre: Katil kısasa müstahak olur. Ancak maktulün velîsi affederse diyetle kurtulabilir. Bu Şafî’nin iki görüşünden birisidir. Bir kimseyi birkaç kişi bir araya gelip öldürürlerse Şafî, Mâlikî ve Ahmed bin Hanbel’e göre veli onlardan kimi isterse kısas olarak öldürtebilir. Kimi isterse ondan diyet isteyebilir. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 304)

٤٥٥- أَبُو هُرَيْرَةَ قَالَ: لَمَّا فُتِحَتْ مَكَّةُ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: مَنْ قَتَلَ لَهْ قَتِيلَ فَهُوَ بِخَيْرِ الظُّلُمِ إِنْ أُنْ يُوْدَى

أَوْ يَفَادَ فَقَامَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْيَمَنِ يُقَالُ لَهُ أَبُو شَاةٍ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

اَكْتُبْ لِي قَالَ الْعَبَّاسُ اَكْتُبُوا لِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اَكْتُبُوا لِأَبِي شَاةٍ وَهَذَا لَفْظُ حَدِيثِ أَحْمَدَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: اَكْتُبُوا لِي بِغَيْرِ خُطْبَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4505 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Mekke fethedildiği vakit Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ayağa kalktı ve şöyle buyurdu:

“Kimin bir yakını öldürülürse o kimse iki rey arasında muhayyer olur. Ya diyet ödenir veya kısas olunur.” Yemen halkından, kendisine Ebû Şah denen bir zat ayağa kalktı. Ey Allah’ın Rasûlü bana yaz dedi. Abbas bin Velid rivâyetinde bana yazın dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ebû Şah’a yazın” buyurdu. Ahmed’in rivâyet ettiği hadisin lafzı budur.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bana yazın sözüyle Ebû Şah Rasûlullah’ın hutbesini kastediyordu.^[168]

İZAH

Hadiste geçen Yemenli zatın ismi hakkında iki rivâyet var: Meşhur olan He harfî ile Ebû Şah'tır. Te harfî ile Ebû Şat şeklinde de rivâyet edilmiştir. Biz tercümede meşhur olanı tercih ettik. Ebû Şah'a bu hükmün yazılması hadis-i şeriflerden bazısının asr-ı saadette yazıldığını gösterir.

٤٥٠٦- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يُقْتَلُ مُؤْمِنٌ بِكَافِرٍ وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا دَفِعَ

إِلَيْهِ أَزْوَاجَهُ الْمَقْتُولِ فَإِنْ شَاءُوا قَتَلُوهُ وَإِنْ شَاءُوا أَخَذُوا الدِّيَةَ

4506 - Amr bin Şuayb'ın babasından o da dedesinden o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiğine göre şöyle buyurmuştur: “Bir kafire karşılık mü'min öldürülemez. Kim kasten bir mü'mini öldürürse katil öldürülenin velîlerine teslim edilir. İsterlerse katili öldürürler. İsterlerse diyet alırlar.”^[169]

İZAH

Bir Müslüman harp dışında bir kafiri öldürürse kafir karşılığında mü'mine kısas lazım gelmez. Ama İslam topraklarında anarşi çıkarıp yol keserek kâfiri öldürseler anarşistlerin memleketi fesada vermeleri yüzünden ölümle cezalandırılabilirler. Hanefilere göre, bir Müslüman, Müslümanların himayesinde bulunan bir gayr-i Müslim zimmîyi öldürürse kısas tatbik edilebilir.

5 - DİYET ALDIKTAN SONRA KATİLİ ÖLDÜRENİN DURUMU

٤٥٠٧- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا أُعْطِي مَنْ قَتَلَ بَعْدَ أَخْذِهِ الدِّيَةَ

4507 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Diyeti aldıktan sonra katili öldüren velîyi affetmem.”

İZAH

Bir velî yakınının katilini affedip diyete razı olduktan sonra diyeti alsa sonra da katili öldürse onu affetmeyeceği tehdit edilmiştir.

Ugfiye kelimesi aleyhte dua manasına da kullanılmıştır. Diyet aldıktan sonra katili öldüren kimse “mal mülk bulamaya, fakir düşe” demek olur.

6 - BİR KİMSE BİR ADAMA ZEHİR İÇİRİR VEYA YEDİRİR DE ADAM ÖLÜRSE (KATİLE) KISAS UYGULANIR MI?

٤٥٠٨ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ امْرَأَةً يَهُودِيَّةً أَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَاءٍ مَسْمُومَةٍ فَأَكَلَتْ مِنْهَا فَجِئَءَ بِهَا إِلَى رَسُولِ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلَهَا عَنْ ذَلِكَ فَقَالَتْ أَرَدْتُ لِأَنْتَكَ،

فَقَالَ: مَا كَانَ اللَّهُ لِيَسْلُطَكَ عَلَى ذَلِكَ أَوْ قَالَ عَلَى، فَقَالُوا: أَلَا تَقْتُلُهَا،

قَالَ: لَا فَمَا زِلْتُ أُعْرِقُهَا فِي لَهَوَاتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4508 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet olunmuştur.

Bir Yahudi kadını Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e zehirlenmiş bir koyun getirdi. Efendimiz o koyunun etinden yedi. Kadın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna getirildi. Ona bunu niçin yaptığını sordu. Kadın seni öldürmek istedim dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Allah seni ona Mûsâllat etmedi. Veya bana Mûsâllat etmedi” buyurdu. Ashab o kadını öldürmeyelim mi dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hayır öldürmeyin” buyurdu. Enes dedi ki: Ben biliyorum ki o zehir Rasûlullah'ın küçük dilinde devam ediyordu. [\[170\]](#)

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hayberi fethettikten sonra iman ettiğini söyleyen Zeynep adında bir kadın kızarttığı koyunu zehirleyip Peygamberimize ve ashab-ı kirama ikram etmişti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bunu niçin yaptığını sorunca seni öldürmek için yaptım dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah benim ölümümü senin elinden kılmamıştır. Buna muvaffak olamayacaksın buyurdu. Ama Hazreti Enes'in dediği gibi bu zehirin tesiri hayatı sonuna kadar küçük dilinde kaldı. Zaman zaman rahatsız ettiği olurdu.

٤٥٠٩- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ امْرَأَةً مِنَ الْيَهُودِ أَخَذَتْ إِلَى النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شاةً مَسْمُومَةً قَالَتْ فَمَا عَرَضَ لَهَا النَّبِيُّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَذِهِ أُخْتُ مَرْحَبِ الْيَهُودِيَّةِ الَّتِي سَمَّيْتُ النَّبِيُّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4509 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:

Yahudilerden bir kadın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e zehirlenmiş bir koyun hediye etmişti. Dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadını öldürmeye teşebbüs etmedi.

Ebû Dâvud dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i zehirleyen Yahudi kadını Merhab'ın kız kardeşidir.

İZAH

Merhab: Hayber'de Yahudilerin bin kişiye bedel gördükleri ünlü pehlivanlarıdır.

٤٥١٠- كَانَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ يُحَدِّثُ أَنَّ يَهُودِيَّةً مِنْ أَهْلِ خَيْبَرَ

سَمَّيْتُ شاةً مَضْلِيَّةً ثُمَّ أَخَذَتْهَا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخَذَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمِزَاعَ فَأَكَلَ مِنْهَا وَأَكَلَ رَهْطٌ مِنْ

أَصْحَابِهِ مِنْهُ ثُمَّ قَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ارْزُقُوا
أَيُّدِيَكُمْ وَأَرْسَلْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْيَهُودِيَّةِ فَذَعَاها
فَقَالَ لَهَا أَسَمِعْتِ هَذِهِ الشَّاةُ قَالَتْ الْيَهُودِيَّةُ مَنْ أَخْبَرَكَ؟ قَالَ: أَخْبَرْتَنِي
هَذِهِ فِي يَدِي لِلدَّرَاعِ قَالَتْ: نَعَمْ قَالَ: فَمَا أَرَدْتَ إِلَيَّ ذَلِكَ قَالَتْ قُلْتُ
إِنْ كَانَ نَبِيًّا قُلْتُ يَضُرُّهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ نَبِيًّا اسْتَرْخْنَا بِهِ فَعَمَّا عَنْهَا رَسُولُ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَمْ يَغَايِبْهَا وَتَوَقَّعَ بَعْضُ أَصْحَابِهِ الْبَيْتَ
أَكَلُوا مِنَ الشَّاةِ وَاسْتَخْتَجِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى كَاهِلِهِ
مِنْ أَجْلِ الْإِذْيِ أَكَلَ مِنَ الشَّاةِ حَتَمَهُ أَبُو هِنْدٍ بِالْفَرْزِ وَالشُّفْرَةِ وَهُوَ
مَوْلَى لِبْنِي بَيَاضَةَ مِنَ الْأَنْصَارِ

4510 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:
Hayber Yahudilerinden bir kadın pişirilip kızartılmış bir koyunu zehirledi.
Sonra onu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e hediye etti. Rasûlullah
sallallahu aleyhi ve sellem koyunun budunu aldı. Birazını yedi, Rasûlullah
sallallahu aleyhi ve sellem ile ashabından bir cemaat de yedi. Sonra
Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashaba "Ellerinizi çekiniz" buyurdu.

Yahudi kadınına birisini gönderip çağırttı. Kadına "Bu koyunu zehirledin
mi?" buyurdu. Yahudi kadın bunu sana kim haber verdi, dedi. Rasûlullah
sallallahu aleyhi ve sellem buda işaret ederek "Şu elimdeki haber verdi"
buyurdu. Kadın evet zehirledim dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem
"Bunu zehirlemekle ne kastettin?" buyurdu. Kadın:

– Eğer Peygamberse ona zehir zarar vermez, Peygamber değilse ondan
kurtuluruz, dedim. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem
kadını affetti cezalandırmadı. Koyunun etinden yiyen ashabın bazıları vefat
etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem koyundan yediğinin tesirinden
kurtulmak için sırtından kan aldırdı. Bu kanı Ebû Hind bıçakla ve boynuzla
aldı. Ebû Hind ensardan Beyâza oğullarının azatlısı idi.

أَخَذَتْ لَهُ يَهُودِيَّةٌ بِخَيْبَرٍ شَاةً مَضْلِيَّةً نَعَوْ حَدِيثَ جَابِرٍ قَالَ فَمَاتَ بِشَرِّ
بَنِ النَّزَّامِ بْنِ مَهْزُومٍ الْأَنْصَارِيُّ فَأُرْسِلَ إِلَى الْيَهُودِيَّةِ مَا حَمَلَكَ عَلَى
الَّذِي صَنَعْتَ فَقَدَّرَ نَعَوْ حَدِيثَ جَابِرٍ فَأَعَزَّ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَتِلَتْ وَلَمْ يَذْكُرْ أَفَرَّ الْحِجَابَةِ

4511 - Ebû Seleme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e Hayber'de bir Yahudi kadın, pişirilip kızartılmış bir koyun hediye etti. Câbir'in hadisinin benzerini rivâyet etti. Dedi ki: Ensardan Ma'rur'un torunu Berâ'nın oğlu Bışr (zehirlenerek) öldü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Yahudi kadınına haber gönderdi. Bu senin yaptığa seni hangi şey sürükledi, diye sordu. Râvî bir önce geçen Câbir hadisindeki gibi zikretti. Şu cümle ziyâdedir Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu. Yahudi kadını öldürüldü. Ama râvî Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kan aldırıldığını zikretmedi.

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Yahudi kadının kendisine yaptığı hıyaneti bağışladı. Ancak Bışr radiyallahu anh zehirlendiği için kadını kısas etti.

٤٥١٢/١ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقْبَلُ الْهَدِيَّةَ وَلَا يَأْكُلُ الصَّدَقَةَ

4512/1 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hediye kabul ederdi, ama zekât malını yemezdi.

٤٥١٢/٢ - عَنْ أَبِي سَلَمَةَ وَلَمْ يَذْكُرْ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْبَلُ الْهَدِيَّةَ وَلَا يَأْكُلُ الصَّدَقَةَ زَادَ فَأَخَذَتْ

لَهُ يَهُودِيَّةٌ بِخَيْبَرٍ شَاةً مَضْلِيَّةً صَمْتُهَا فَأَكَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْهَا وَأَكَلَ الْقَوْمُ فَقَالَ ارْزُقُوا أَيْدِيَكُمْ فَإِنَّهَا أَخْبَرْتَنِي
أَنَّهَا مَسْمُومَةٌ فَمَاتَ بِشَرِّ بْنِ الْبَزَاءِ بْنِ مَعْرُورٍ الْأَنْصَارِيُّ فَأَرْسَلَ إِلَى
الْيَهُودِيَّةِ مَا حَمَلَكَ عَلَى الَّذِي صَنَعْتَ؟ قَالَتْ: إِنَّ كُنْتُ نَبِيًّا لَمْ يَصْرُوكَ
الَّذِي صَنَعْتُ وَإِنْ كُنْتُ مَلَكًا أَرْحْتُ النَّاسَ مِنْكَ فَأَعَزَّ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقِيلَتْ ثُمَّ قَالَ فِي وَجْعِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ مَا زِلْتُ
أَجِدُ مِنَ الْأَكْلَةِ الَّتِي أَكَلْتُ بِخَيْرٍ فَهَذَا أَوَانٌ قَطَعْتَ أَبْهَرِي

4512/2 - Ebû Seleme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre (ki o, Ebû Hüreyre'yi zikretmedi): Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hediye kabul ederdi, sadaka yemezdi.

Râvi şu cümleyi ziyade etti: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e Hayber'de bir Yahudi kadını pişirip, zehirlediği bir koyunu hediye etti. Bu koyunun etinden Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ve ashabından bir cemaat yediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashaba: "Ellerinizi yemekten çekiniz. Çünkü bu koyun zehirlenmiş olduğun bana haber verdi" buyurdu. Ensar'dan Bişir bin Berâ bin Ma'rûr öldü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Yahudi kadınına haber göndererek "Seni bu yaptığına ne sürükledi?" diye sordu. Yahudi kadını şöyle dedi: Eğer sen peygamber isen sana bu yaptığım zarar vermez, eğer bir kral isen insanları sende kurtarmış olurum dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emir buyurdu kadın öldürüldü. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ölüm sancısı başladığında şöyle buyurdu: "Hayber'de yediğim yemeğin elemi hala duyuyorum. Şu an kalb damarlarımı kestiği andır."

٤٥١٣- عَنْ ابْنِ كَعْبٍ بْنِ مَالِكٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ أُمَّ مَيْمُونٍ قَالَتْ: لِلنَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَرْجِعِهِ الَّذِي مَاتَ فِيهِ مَا يَتَّهَمُ بِكَ يَا رَسُولَ

اللَّهِ فَإِنِّي لَا أَتَّهَمُ بِأَنِّي شَيْئًا إِلَّا الشَّاةَ الْمَسْمُومَةَ الَّتِي أَكَلْتُ مَعَكَ بِخَيْرٍ

وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا لَا أَتَّهَمُ بِنَفْسِي إِلَّا ذَلِكَ فَهَذَا

أَوَانٌ قَطَعْتَ أَبْهَرِي

4513 - Kâ'b bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ölüm hastalığında Ümmü Mübeşşir şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü hastalığına hangi şeyin sebep olduğu düşüncesindesiniz? Ben oğlumun ölümünün Hayber'de sizinle beraber yediği zehirli koyunun etinden olduğu zannındayım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: “Ben de kendim için bundan başka bir sebep bulamıyorum. İşte o, şu anda kalp damarlarımı kestiği andır.”

٤٥١٤- أُمُّ مُبَشِّرٍ قَالَتْ: أَبُو سَعِيدٍ بْنُ الْأَغْوَابِيِّ كَذَا قَالَ عَنْ أَبِي

وَالصَّوَابِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أُمِّ مُبَشِّرٍ دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمْتُ فَذَكَرْتُ مَعْنَى حَدِيثِ مُحَمَّدِ بْنِ خَالِدٍ نَحْوَ حَدِيثِ جَابِرٍ، قَالَ:

فَمَاتَ بِشَرِّ بْنِ الْبَزَاءِ بْنِ عَزْرُورٍ فَأَرْسَلَ إِلَى الْيَهُودِيَّةِ فَقَالَ مَا حَمَلْتُكَ

عَلَى إِلَهِي صَنَعْتَ فَذَكَرْتُ نَحْوَ حَدِيثِ جَابِرٍ فَأَمَرَ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُتِلَتْ وَلَمْ يَذْكُرِ الْجَنَامَةَ

4514 - Ümmü Mübeşşir radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girdim deyip Muhalled bin Halid'in hadisinin manasında Câbir bin Abdullah'tan rivâyet edilen hadisin benzerini rivâyet etti. Dedi ki: Bişir bin Berâ bin Ma'rûr öldü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Yahudi kadınına haber gönderdi. Getirdiler. “Seni bu yaptığına ne sevk etti?” dedi. Câbir'in hadisinin benzerini zikretti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadının öldürülmesini emir buyurdu. Kadında öldürüldü. Kan aldırmayı zikretmedi.

7 - KÖLESİNİ ÖLDÜREN VEYA ONUN UZUVLARINI KESEN KİMSEYE KISAS TATBİK EDİLİR Mİ?

٤٥١٥- عَنْ سَمُورَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَتَلَ

عَبْدَهُ قَتَلَنَاهُ وَمَنْ جَدَعَ عَبْدَهُ جَدَعْنَاهُ

4515 - Semure radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Kim kölesini öldürürse bizde onu öldürürüz. Kim kölesinin bazı uzuvlarını keserse bizde onun uzuvlarını keseriz.”^[171]

İZAH

Bütün ilim adamlarınca kölesini öldüren hür kimse öldürülmez, kölesine müslu yapan kimsenin azaları kesilmez. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem köle sahiplerinin kölelerine böyle ağır muamele yapmamaları için tehditte bulunmuştur veya bu hadis-i şerif nesh edilmiştir. (Avnül-Mabûd, c. 4, s. 392)

٤٥١٦- عَنْ قَتَادَةَ بِإِسْنَادِهِ بِثَلَاثٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ خَصَصَ عَبْدَهُ غَصَصْنَاهُ ثُمَّ ذَكَرَ يَمْلِكُ حَدِيثِ شُعْبَةَ وَحَدَّثَنَا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ الطَّيَالِسِيُّ عَنْ هِشَامِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ

4516 - Katâde radiyallahu anh'dan geçen hadisin isnâdı ile onun benzeri rivâyet olundu. Katâde şöyle dedi, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– “Kim kölesinin yumurtalarını çıkarır iğdiş ederse, biz de onu iğdiş ederiz” buyurdu. Sonra râvî Şu'be ve Hammad'ın hadsinin aynısını zikretti.^[172]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi Ebû Dâvud el-Tayâlîsî Hişam'dan Muaz'ın hadisi gibi rivâyet etti.

٤٥١٧- عَنْ قَتَادَةَ بِإِسْنَادِهِ شُعْبَةَ بِثَلَاثٍ زَادَ ثُمَّ إِنَّ الْحَسَنَ نَسِيَ هَذَا

الْحَدِيثَ فَكَانَ يَقُولُ لَا يَقْتُلُ خَوْفَ بَعْثِهِ

4517 - Katâde radiyallahu anh'dan Şu'be'nin isnâdı ile Şu'be'nin hadisinin misli rivâyet olundu. Orada şu cümleyi ziyade etti. Sonra Hasan bu hadisi

unutmuş ki, şöyle diyordu: Hür kimse köleye karşılık öldürülemez.

٤٥١٨- عَنْ الْحَسَنِ قَالَ: لَا يَقَادُ الْحُرُّ بِالْعَبْدِ

4518 - Hasan radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Hürre köle mukabilinde kısas uygulanmaz.

٤٥١٩- عَمْرُو بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ

مُسْتَصْرِحٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ جَارِيَةٌ لَّهُ يَا رَسُولَ

اللَّهِ فَقَالَ وَيْحَكَ مَا لَكَ قَالَ سَرَا أَبْصَرَ بِسَيِّدِهِ جَارِيَةً لَّهُ فَغَارَ فَمَجَّبَ

نَدَائِكُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَمِّي بِالزَّوْجِ فَمُطْلَبٌ

نَلَمْ يَقْتُلْ عَلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ عَجَبْتَ فَأَنْتَ

حُرٌّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَى مَنْ نُصْرَتِي قَالَ عَلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ أَوْ قَالَ

كُلِّ مُسْلِمٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الَّذِي عَتَقَ كَانَ إِسْمُهُ رُوحُ بْنُ دِينَارٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الَّذِي جَاءَهُ زَيْنَبُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَذَا زَيْنَبُ أَبُو رُوحٍ كَانَ مَوْلَى الْعَبْدِ

4519 - Amr bin Şuayb'dan o da babasından o da dedesinden rivâyet ettiğine göre şöyle demiştir: Yüksek sesle feryat eden bir köle, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e "Ey Allah'ın Rasûlü, efendimizin cariyesi" (dedi ve devamını getiremedi). Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Yazık sana ne oldu sana" dedi. Adam (kendisini kastederek) felaket, dedi. Efendisinin cariyesine şehvetle bakmış, efendisi de gayrete gelip bunun cinsel organını kesmiş, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Bu adamı keseni bana getirin" buyurdu. Adam arandı bulmak imkânı olmadı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Köleye sen git sen hürsün" buyurdu. Köle:

– Bana yardım kime düşer dedi? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Her mü'mine veya her Müslüman düşer" cevabını verdi.

Ebû Dâvud dedi ki: Azat edilen kölenin adı Ruh bin Dinar'dır. Onun erkekliğini kesen adamın adı: Zenba'dır.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu Zenba adındaki kimse Ebû Rûh lakabını taşır. Erkekliği kesilen kölenin efendisiydi.

İZAH

Efendisi tarafından kıskanılarak erkekliği kesilen köle, efendi ortada yokken Peygamber Efendimiz tarafından azat ediliyor. Efendinin köleye yaptığı hakarete karşılık Peygamber Efendimiz'in köleyi azat etmesi devlet başkanının köleler üzerinde bazı sebeplerle azat etme yetkisi olduğuna delâlet eder. Bir de azat edilen ve mağdur durumda olanlara bütün mü'minlerin yardımcı olmaları prensibi bildiriliyor.

8 - KASAME İLE ÖLDÜRMEK

٤٥٢٠- وَزَافِعُ بْنُ خَدِيجٍ أَنَّ مُحَبِّصَةَ بِنْتُ مَسْعُودٍ وَعَبْدُ اللَّهِ

بْنُ سَهْلٍ انْطَلَقَا فَبَلَ غَيِّبَ فَنَمَرُوهُمَا فِي الشَّحْلِ فَقَتَلَ عَبْدُ اللَّهِ بْنَ سَهْلٍ

فَاتَّهَمُوا الْيَهُودَ فَجَاءَ أَخُوهُ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَهْلٍ وَإِنَّا عِنْدَ عَوْرَتِهِ

وَمُحَبِّصَةَ قَاتَلَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَنَكَّلَمَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ فِي أَمْرِ

أَخِيهِ وَهُوَ أَصْغَرُهُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْكَبِيرُ الْكَبِيرُ

أَوْ قَالَ لَيْتَا الْكَبِيرَ فَتَنَكَّلَمَا فِي أَمْرِ صَاحِبَيْهِمَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَّبِعُ خَمْسُونَ يَتَّبِعُ عَلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ فَيُلْقِعُ بِرَأْسِهِ

قَالُوا أَمْرٌ لَمْ نَسْهَلْهُ كَيْفَ نَخْلِفُ قَالَ فَتَبَيَّنْكُمْ يَهُودَ بِإِيمَانٍ خَمْسِينَ

مِنْهُمْ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَوْمٌ كُفَّارٌ قَالَ قَوْلَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ قَبْلِهِ قَالَ سَهْلٌ دَخَلْتُ مِنْهَا لَهُمْ يَوْمًا فَرَكَضْتَنِي نَافَةَ

وَمِنْ ذَلِكَ الْإِبِلِ رَحْمَةً بِرَجُلَيْهَا قَالَ حَمَادٌ هَذَا أَوْ نَحْوُهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ بَشْرُ بْنُ الْمُفَضَّلِ وَمَالِكٌ عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ

قَالَ فِيهِ أَتَخْلِفُونَ خَمْسِينَ يَمِينًا وَتَسْتَحِقُّونَ دَمَ صَاحِبِكُمْ أَوْ قَاتِلِكُمْ

وَلَمْ يَذْكُرْ بَشْرٌ قَدًا وَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ عَنْ يَحْيَى كَمَا قَالَ حَمَّادٌ وَرَوَاهُ ابْنُ

عَبَّاسٍ عَنْ يَحْيَى فَبَدَأَ بِقَوْلِهِ تُبَيِّرُكُمْ يَهُودُ بِخَمْسِينَ يَمِينًا يَخْلِفُونَ وَلَمْ

يَذْكُرِ الْإِسْتِخْفَاقَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَهَذَا رَوَاهُ مِنْ ابْنِ عَبَّاسٍ

4520 - Rafi bin Hadic radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Muhayyısa bin Mes'ûd ile Abdullah bin Sehl Hayber tarafına gitmişlerdi. Hurmalıkta birbirlerinden ayrılmışlardı. Abdullah bin Sehl öldürüldü. Yahudilerin öldürdüğü iddia edildi. Kardeşi Abdurrahman bin Sehl ve amcasının oğulları Huvayyısa ile Muhayyısa Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldiler. En küçükleri olduğu halde Abdurrahman, kardeşinin öldürülmesi konusunda konuştu. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "En büyük konuşsun, en büyük konuşsun" buyurdu. Veya en büyük başlasın buyurdu. Öldürülen hakkında yakınları konuştular. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Sizden elli kişi Yahudilerden öldürdüğünü iddia ettiğiniz bir kimse üzerine yakınımızı bu öldürdü diye yemin edersiniz. Katil olduğunu iddia ettiğiniz kimse boynundaki ipi ile size teslim olunur." Onlar şahit olmadığımız bir olaya nasıl yemin delim, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Yahudilerden elli kişi (biz bunu işlemedik ve işleyeni görmedik) diye yemin ederek sizin iddianızdan temizlenirler" dedi. Ölünün yakınları:

– Ey Allah'ın Rasûlü, Yahudiler kafir bir millettir. (Yalandan görmedik diyebilirler) dediler. Rafi' dedi ki Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun diyetini kendi tarafından ödedi. Sehl der ki: Bir gün diyet olarak verilen develerin ağılına girmiştim. Develerden biri ayağı ile bana bir tekme vurdu. Hammad dedi ki: Hadisin lafzı budur veya buna benzer.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Bişr bin Mufaddal ve Malik, Yahya bin Said'den rivâyet etti ve orada Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

- “Elli defa yemin edip arkadaşınızın veya katilinizin kanını hak eder misiniz?” Bişr rivâyetinde “dem” (kan) kelimesini zikretmedi.
- Abde rivâyetinde; Hammad’ın söylediği gibi Yahya’dan rivâyet edilmiştir dedi. İbn-i Uyeyne’de Yahya’dan rivâyet etti. Şu sözle başladı: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:
- Yahudiler de yapacakları elli yeminle sizin iddianızdan temizlenirler ama İbn-i Uyeyne hak sahibi olursunuz cümlesini zikretmedi. [\[173\]](#)

Ebû Dâvud dedi ki: Bu cümle Uyeyne’den vehimdir.

İZAH

Kasâme: Yeminler demektir. Şeriat ıstılahında öldürülen kimsenin yakınlarının bu bizim yakınımızdır. Bunun kanını dava etmeye hak sahibi olduğumuza yemin ederiz demeleridir. Veya bir mahallede birisi ölü bulunur, o mahallenin ileri gelenlerine yemin verilir. Onlarda biz öldürmedik veya öldüreni görmedik diye yemin ettirirler. İşte buna Kasâme denir.

Kasemde kimin yemin edeceği hususunda şu görüşleri ileri sürdüler: Hanefîlerce; öldürülen kimsenin ölü bulunduğu şehir halkından elli kişi çağrılır, onlar onu biz öldürmedik ve onu kimin öldürdüğünü de bilmiyoruz derler. Yemin ettiklerinde yemini yapanlara, mahalle halkına ve diyetleri ödeme durumunda olanlara diyet ödemeleri gerekir. İmam Malik, İmam Şafî’ye göre vârisler yemin ederler, biz falan maktulün vârisleriyiz, katilin kanına sahibiz. Kısas isteriz derler. (Avnül-Mabûd, c. 4, s. 99)

٤٥٢١- عَنْ سَهْلِ بْنِ أَبِي حَشْمَةَ أَنَّهُ أَخْبَرَهُ هُوَ وَرِجَالٌ مِنْ كُتَيْبٍ

قَوْمِهِ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ سَهْلٍ وَمُحَمَّدَ بْنَ حَرْجَاءِ إِذَا خَبِرَ مِنْ جِهَةِ أَصْحَابِهِمْ

نَافِيًا مُخَيَّرَ أَنْ عَبْدَ اللَّهِ بْنُ سَهْلٍ قَدْ قُتِلَ وَطَرِخَ فِي فَخِيرٍ أَوْ

غَيْرِ قَاتِي يَهُودَ فَقَالَ: أَتَيْتُمْ وَاللَّهِ فَتَلَّيْتُمُوهُ قَالُوا وَاللَّهِ مَا فَتَلَّيْنَا فَاقْبَلْ حَتَّى

نَدِمَ عَلَى قَوْمِهِ فَلَا تَكْرَهُلَهُمْ ذَلِكَ ثُمَّ اقْبَلْ هُوَ وَأَخُوهُ حَوْيَصَةُ وَهُوَ أَكْبَرُ مِنْهُ

وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ سَهْلٍ فَذَهَبَ مُحَيِّصَةً لِيَتَكَلَّمَ وَهُوَ الَّذِي كَانَ يَخْتَارُ
فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَبِيرٌ نَجَرٌ يُرِيدُ الشَّرَّ فَتَكَلَّمْ
مُحَيِّصَةً ثُمَّ تَكَلَّمَ مُحَيِّصَةً فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِمَّا
أَنْ يُدُوا صَاحِبَكُمْ وَإِمَّا أَنْ يُؤَذَّنُوا بِخَرْبٍ فَكَتَبَ إِلَيْهِمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِذَلِكَ فَكَتَبُوا إِنَّا وَاللَّهِ مَا قَتَلْنَاهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمُحَيِّصَةٍ وَمُحَيِّصَةً وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ أَنْتُمْ خَلَفُونَ وَتَسْتَجِيقُونَ
دَمَ صَاحِبِكُمْ قَالُوا لَا قَالَ فَتَخَلَّفَ لَكُمْ يَهُودُ قَالُوا لَيْسُوا مُسْلِمِينَ فَوَدَّاهُ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ عِنْدِهِ فَبَعَثَ إِلَيْهِمْ مَائَةَ نَاقَةٍ حَتَّى
أُذْخِلَتْ عَلَيْهِمُ الْمَنَارُ قَالَ سَهْلٌ لَقَدْ زَكَّيْتُمْنِي مِنْهَا نَاقَةٌ حَمْرَاءُ

4521 - Sehl bin Hamse radiyallahu anh'dan, Ebû Leylâ'ya Sehl ve Sehl'in kavminin ileri gelenlerinden bir takım erkekler haber verdi. Abdullah bin Sehl ve Muhayyisa kendilerine isabet eden kıtlık yüzünden Hayber'e çıktılar. Muhayyisa'ya gelinip Abdullah bin Sehl'in öldürülerek geniş bahçe kuyusuna atıldığı veya pınara atıldığı haber verildi. Muhayyisa Yahudilere gelerek; vallahi onu siz öldürdünüz dedi. Yahudiler vallahi onu biz öldürmedik dediler. Bunun üzerine Muhayyisa dönüp Medine'ye kavmine geldi. Onlara bunu anlattı. Sonra Muhayyisa konuşmaya başladı. Çünkü Hayber'de bulunan o idi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona yaşta büyük olanı kastederek "Büyük konuşsun, büyük konuşsun" buyurdu. Muhayyisa konuştu: Sonra Muhayyisa konuştu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yahudiler yakınınızın diyetini öderler veya harbe hazır olurlar." Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bunu Yahudilere yazdırdı. Yahudiler de cevapla: Vallahi biz onu öldürmedik diye yazdılar. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Yemin eder ve kardeşinizin kanını (diyetini) hak eder misiniz?" dedi. Onlar da şahsen (kim öldürdüğünü bilmediğimiz için) hayır yemin edemeyiz dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Peki Yahudiler bunu yapmadıklarına size yemin ederler" buyurdu. Onlarda Yahudiler Müslüman değildirler, (yeminlerine güvenilmez dediler) bunun

üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun diyetini kendi tarafından ödedi. Onlara yüz deve gönderdi. Hatta o develer evlerine kadar sokuldu Sehl der ki: O develerden kızıl bir deve bana tekme vurdu.^[174]

٤٥٢٢- عَنْ عُمَيْرِ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَتَلَ بِالْقَسَامَةِ رَجُلًا مِنْ بَنِي نَضَرَ بْنِ مَالِكٍ بِبَحْرَةِ الرُّغَا

عَلَى شَطْرِ لَيْتَةِ الْبَحْرَةِ قَالَ الْقَاتِلُ وَالْمَقْتُولُ مِنْهُمْ وَهَذَا لَفْظُ مَحْمُودٍ

بِبَحْرَةِ أَقَامَةِ مَحْمُودٍ وَخَدَّهْ عَلَى شَطْرِ لَيْتَةِ

4522 - Amr bin Şuayb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Liyyatu'l-Bahrâ kenarlarındaki Bahratur'ruğa denilen yerde Benî Nasr bin Malik'ten bir adamı kaseme sureti ile öldürdü.

Abdullah bin Amr dedi ki: Kasemeye sebep olan katil de, öldürülen kimse de aynı kabileden idiler. “Mahmud bin Halid’in rivâyet ettiği hadisin lafzı budur. Sadece Mahmud onun Liyye kenarındaki Bahra’da ikamet ettiğini belirtmiştir.

9 - KISASI TERK ETMEK

٤٥٢٣- عَنْ بَشِيرِ بْنِ نَاسِرٍ رَعِمَ أَنَّ رَجُلًا مِنْ الْأَنْصَارِ يَقَالُ لَهُ

سَهْلُ بْنُ أَبِي حَشْمَةَ أَخْبَرَهُ أَنَّ نَفَرًا مِنْ قَوْمِهِ انْطَلَقُوا إِلَى خَيْبَرَ فَضَرَوْهُ

بِهَا فَوَجَدُوا أَحَدَهُمْ قَتِيلًا فَقَالُوا لِلَّذِينَ وَجَدُوهُ عَنْدهُمْ قَتَلْتُمْ صَاحِبَنَا

نَقَالُوا مَا قَتَلْنَا وَلَا عَلِمْنَا قَاتِلًا فَأَنْطَلَقْنَا إِلَى نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ فَقَالَ لَهُمْ تَأْتُونِي بِالْبَيِّنَةِ عَلَى مَنْ قَتَلَ هَذَا قَالُوا مَا لَنَا بَيِّنَةٌ

قَالَ فَيَخْلِفُونَ لَكُمْ قَالُوا لَا نَرْضَى بِإِيمَانِ الْيَهُودِ فِكْرَهُ نَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ يُبْطِلَ دَمَهُ قَوْلُهُ بَاءَةٌ مِنْ إِبْلِ الصَّدَقَةِ

4523 - Büşeyr bin Yesâr radiyallahu anh kendisine Ensardan Sehl bin Ebû Hasme denen kimsenin haber verdiğini söyledi.

– Sehl’in kavminden bir cemaat Hayber’e gittiler. Orada birbirlerinden ayrıldılar. İçlerinden birini öldürülmüş olarak buldular. Ölüyü semtlerinde buldukları kimselere arkadaşımızı siz öldürdünüz dediler. Onlar da bizi öldürmedik ve kimin öldürdüğünü de bilmeyiz dediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gittik.

Sehl dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ölünün yakınlarına bunu kimin öldürdüğüne delil getirebilir misiniz?” dedi. Onlar bizim delilimiz yoktur, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Yahudiler size bunu yapmadıklarına yemin ederler” dedi. Onlar biz Yahudilerin yeminlerine razı olmayız dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun kanını iptal etmeyi hoş bulmadı. Sadaka develerinden yüz deve ile onun diyetini ödedi. [\[175\]](#)

٤٥٢٤- عَنْ رَافِعِ بْنِ خَدِيجٍ قَالَ أَصْبَحَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ مُقْتُولًا

بِخَيْبَرٍ فَأَتَيْنَاهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرُوا ذَلِكَ لَهُ

فَقَالَ لَكُمْ شَاهِدَانِ يَشْهَدَانِ عَلَيَّ قَتَلَ صَاحِبَكُمْ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ

بَكْرٌ ثُمَّ أَخَذَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَإِنَّمَا هُمْ يَهُودٌ وَقَدْ خَرَرْتُونَ عَلَيَّ أَعْظَمَ

مِنْ هَذَا قَالَ فَأَخْتَارُوا مِنْهُمْ خَمْسِينَ فَأَسْتَحْلَقُوهُمْ فَأَبَوْا فَوَدَّاهُ النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ عِنْدِهِ

4524 - Rafi bin Hadic radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ensar’dan bir zat Hayber’de öldürülmüş olarak bulundu. Onun velîleri Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e giderek onun öldürülmüş olduğunu anlattılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Arkadaşınızın öldürülmesine şahit olmuş iki şahit getirmeniz gerekir” dedi. Onlar:

– Orada Müslümanlardan kimse yoktu ki, onlar Yahudi’dir. Yahudiler bundan daha büyük suçlara cesaret gösterirler, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Yahudilerden elli kişi seçin onlara yemin ettirin” dedi.

(Bunlar) yalan yere yemin edebilir diye) ölünün velîleri bunu kabul etmediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem maktulün diyetini kendi tarafından ödedi.

٤٥٢٥- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ بُعَيْدٍ قَالَ إِنْ سَهْلًا وَاللَّهِ أَوْهَمَ

الْحَدِيثِ إِنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَتَبَ إِلَى يَهُودَ أَنَّهُ قَدْ

وُجِدَ بَيْنَ أَظْهُرِكُمْ قَتِيلٌ فَدُودُكُمْ فَكُتِبُوا يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ خَمْسِينَ يَبِيتًا مَا

تَكَلَّفُوا وَلَا عَلَيْنَا قَاتِلًا قَالَ عَرَفَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ

عِنْدِهِ بِمِائَةِ نَاقَةٍ

4525 - Abdurrahman bin Büceyd radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Vallahi Sehl bin Ebû Hasme rivâyet ettiği hadiste vehime kapılmıştır.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Yahudilere “Sizin aranızda bir kimse ölü olarak bulunmuştur. Onun diyetini ödeyin” diye yazdı. Yahudilerse:

Biz öldürmedik, kim öldürdüğünü de bilmeyiz diye elli kere yemin edebileceklerini yazdılar. Abdurrahman dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem o kimsenin diyetini yüz deve olarak kendi tarafından ödedi.

٤٥٢٦- عَنْ رِجَالٍ مِنَ الْأَنْصَارِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ لِلْيَهُودِ وَتَدَا بِهِمْ يَخْلِفُ مِنْكُمْ خَمْسُونَ رَجُلًا فَأَبَوْا فَقَالَ لِلْأَنْصَارِ

اسْتَحْجُوا قَالُوا نَخْلِفُ عَلَى الْعَتَبِ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَجَعَلَهَا رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِيَّةَ عَلَى يَهُودَ لِأَنَّهُ وَجِدَ بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ

4526 - Ensar’dan bazı kimselerden rivâyet olunmuştur,

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Yahudilerden başlayarak şöyle buyurdu:

– “Sizden elli erkek yemin edecek.” Yahudiler yemin etmekten kaçındılar. Bunun üzerine Ensar’a “Siz falan öldürdü diye yemin ederek katili öldürmeğe hak kazanın” dedi. Ensar:

– Kaybolan bir kişiye falan öldürdü diye nasıl yemin edelim ey Allah’ın Rasûlü” dediler. Bunun üzerine ölü aralarında bulunduğu için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Yahudilere diyet ödemeyi farz kılmıştır.

İZAH

Bu hadis-i şerif yeminin kendilerine suç isnad edilen kimselerce yapılması görüşünde olanların delilidir. Çünkü bu hadis-i şerifte Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem önce Yahudilere yemin teklif ediyor. Onlar yemin etmeyince vârislere veriyor. Ancak daha önce geçen vârislere yemin verildiğini bildiren hadislerin metinleri daha açık ve isnatları daha güzeldir. Bu nedenle önce geçen hadisler müctehidlerce tercih edilmişlerdir.

10 - KATİLE KISAS UYGULANIR

٤٥٢٧- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ جَارِيَةً وَجَدَتْ قَدْ رَضَّ رَأْسَهَا بَيْنَ حَجَرَيْنِ

فَقِيلَ لَهَا مَنْ فَعَلَ بِكَ هَذَا أَفَلَانَ أَفَلَانَ خَشِيَ مِنَ الْيَهُودِيِّ فَأَرَمَتْ

بِرَأْسِهَا فَأُتِيَ الْيَهُودِيُّ فَأَعْتَرَفَ فَأَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَنْ يُرَضَّ رَأْسُهُ بِالْحِجَارَةِ

4527 - Enes radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Baş ı iki taş arasında ezilmiş bir kız çocuğu bulundu. Sana bunu kim yaptı? Falan mı, filan mı, denildi. Yahudi’nin adı söylenince baş ı ile o, yaptı diye işaret etti. Bunun üzerine Yahudi yakalandı. Suçunu itiraf etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’de Yahudi’nin baş ının aynı şekilde yaralanmasını emir buyurdu.^[176]

İZAH

Bu hadis-i şerifte birçok faydalar var:

- 1 - Bir kadın karşılığında erkek kısasa müstahak olur,
- 2 - Kasten insan öldüren kişi öldürdüğü şekilde öldürülür,
- 3 - Kılıçla öldürülmüşse kılıçla, taşla öldürülmüşse taşla, sopa ile öldürülmüşse sopa ile öldürülür. Çünkü Yahudi, kızın başını taşla kırmıştı. Onun başının da taşla kırılmasını emir buyurdu. Şafiî, Mâlikî ve Ahmed bin Hanbel'in görüşü böyledir.

Ebû Hanife'ye göre: İnsan öldürülmeğe yarayan kesici, öldürücü, demir, taş ve odunla öldürülmüşse onlara kısas gerekir. (Avnul-Mabûd c. 4, s. 303)

Bu kız çocuğu başı ezildiği halde ölüm halinde kendisini kimin öldürdüğünü ima edebilmiş sonrada ölmüştür.

٤٥٢٨- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ يَهُودِيًّا قَتَلَ جَارِيَةً مِنَ الْأَنْصَارِ عَلَى خَلْفِ

لَهَا ثُمَّ أُلْقَاهَا فِي قَلْبٍ وَرَضَخَ رَأْسَهَا بِالْحِجَارَةِ فَأُجِدَ قَائِمٌ بِهَا النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمَرَ بِهِ أَنْ يُرْجَمَ حَتَّى يَمُوتَ فَوُجِمَ حَتَّى مَاتَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ ابْنُ جُرَيْجٍ عَنْ أَبِي يُونُسَ نَحْوَهُ

4528 - Enes radiyallahu anh'dan:

Bir Yahudi Ensar'dan bir kızın ziynetine tama' ederek onu öldürdü. Sonra da ağzı geniş sığ bir kuyuya attı. Başını taşla ezdi. Yahudi yakalandı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de ölünceye kadar taşla recm edilmesini emir buyurdu. Yahudi ölünceye kadar recm olundu.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi İbn-i Cüreyc de, Eyyüb'dan benzer şekilde rivâyet etti.^[177]

٤٥٢٩- عَنْ هِشَامِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ جَدِّهِ أَنَسٍ أَنَّ جَارِيَةً كَانَتْ عَلَيْهَا

أَوْصَاحٌ لَهَا فَرَضَخَ رَأْسَهَا يَهُودِيٌّ بِحَجَرٍ فَدَخَلَ عَلَيْهَا رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبِهَا رَمَقَ فَقَالَ: لَهَا مِنْ قَتْلِكَ، فَلَاَنْ قَتَلْتِ
فَقَالَتْ: لَا، بِرَأْسِهَا قَالَ: مَنْ قَتَلْتَ، فَلَاَنْ قَتَلْتَ؟ قَالَتْ: لَا، بِرَأْسِهَا قَالَ:
لَلَاَنْ قَتَلْتَ؟ قَالَتْ: نَعَمْ بِرَأْسِهَا، فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ فَقُتِلَ بَيْنَ حَجْرَيْنِ

4529 - Hişam'ın dedesi Enes radiyallahu anh'dan:

– Bir kız çocuğun üzerinde gümüşten yapılmış ziynet vardı. Bir Yahudi, kızın başını taşla ezdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kızın yanına girdi. Kızda henüz dirilik alameti vardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kıza:

– “Seni kim öldürmeye teşebbüs etti. Falan mı öldürmeğe teşebbüs etti?” dedi. Kız:

– Başı ile hayır dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Seni falan mı öldürdü” dedi kız başı ile hayır dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Seni Falan mı öldürmeğe teşebbüs etti” dedi. Kız başı ile evet dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem katilin öldürülmesini emir buyurdu. Katil Yahudi'nin başı iki taş arasında ezilerek öldürüldü. [178]

11 - KAFİRE KARŞILIK MÜSLÜMANIN KISAS EDİLİP EDİLMEYECEĞİ

٤٥٣٠- عَنْ قَبِيصِ بْنِ عُبَادٍ قَالَ: إِتَمَلَّقْتُ أَنَا وَالْأَشْرَءُ إِلَى عَلِيٍّ

عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقُلْنَا هَلْ عَهْدٌ إِلَيْكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَبَيَّنَّا لَمْ يَعْهَدْهُ إِلَّا النَّاسُ عِلَّةً قَالَ لَا إِلَّا مَا فِي كِتَابِي هَذَا قَالَ

مُسَدَّدٌ قَالَ فَأَخْرَجَ كِتَابَنَا وَقَالَ أَحْمَدُ كِتَابًا مِنْ قِرَابِ سَبْعَةٍ فَإِذَا فِيهِ

الْمُؤْمِنُونَ تَكَافَأُوا دِمَائِهِمْ وَهُمْ يَدُ عَلِيٍّ مِنْ سِوَاهُمْ وَيَسْعَى بِدِمَائِهِمْ

أَذْنَاهُمْ إِلَّا لَا يُقْتَلُ مُؤْمِنٌ بِكَافِرٍ وَلَا ذُو عَهْدٍ فِي عَهْدِهِ مَنْ أَخَذَتْ

عَدْنَا فَعَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَخَذَتْ حَدَّثًا أَوْ آوَى مُخْبِتًا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ

وَالْمَلَائِكَةُ وَالنَّاسُ أَجْمَعِينَ

قَالَ مُسَدَّدٌ: عَنْ ابْنِ أَبِي عَزُوبَةَ فَأَخْرَجَ كِتَابًا

4530 - Kays bin Ubâd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ben ve Eşter Hazreti Ali'ye gittik ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in başkasına söylemeyip yalnız sana söylediği özel bir tavsiyesi var mı dedik. Ali radiyallahu anh şu kitaptakiler dışında özel bir tavsiyesi yok dedi.

Müseddet rivâyetinde şöyle dedi: Kays dedi ki:

– Ali bir kitap çıkardı. Ahmed bin Hanbel:

– Kılıcının kınından bir kitap çıkardı dedi. O, kitapta şu vardı:

– Mü'minlerin akıtılan kanlarına karşılık kısas yapılır. Mü'minler başkalarına karşı yardımlaşmada bir tek el gibidir. En aşağı rütbede olan mü'min bütün mü'minlerin emniyeti ile gezer. Dikkat kâfir yüzünden mü'min öldürülmez. Arada anlaşma bulunan kimse anlaşma süresi içerisinde öldürülemez. Kim bir hâdisi çıkarır cinayet işlerse yaptığından kendisi sorumludur. Kim bir hâdisi çıkarır veya hadise çıkaran bir câniyi korur barındırırsa, Allah, melekler ve insanların hepsinin lâneti üzerine olsun.^[179]

Müseddet rivâyetinde İbn-i Arûbe'den: Ali radiyallahu anh bir kitap çıkardı demiştir.

İZAH

Bu hadis-i şerifte bazı özel konular işleniyor.

1 - Haksız yere bir m'ümin kasten öldürülürse onun karşılığında katil kısasla öldürülür.

- 2 - Kafiri öldüren mü'minin kafire karşılık kisasla öldürülmeyeceği,
- 3 - Mü'minlerin düşmanlarına karşı tek yumruk gibi olduğu,
- 4 - En basit işte bulunan bir mü'min dahi bir kâfire eman verip mü'minler arasında gezebilirsin demişse, mü'minin verdiği eman bütün mü'minlerin verdiği eman sayılacak,
- 5 - Pasaportluların kesinlikle öldürülmemesi,
- 6 - Cinayet işleyenlerin cinayetinden kendileri sorumludur,
- 7 - Ve cinayet işleyenlerle cânileri koruyanların hepsinin birden Allah'ın lânetine müstahak olacakları belirtiliyor.

٤٥٣١- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرَ نَحْوَ عَدِيَّتٍ عَلَيْهِ زَادَ فِيهِ وَجِيرٌ عَلَيْهِمْ

أَفْضَاهُمْ وَيَزِدُّ مِثْلَهُمْ عَلَى مُضِيِّهِمْ وَمُسْرِيهِمْ عَلَى قَاعِيهِمْ

4531 - Amr bin Şuayb'ın babası vasıtasıyla dedesinden rivâyete göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu deyip, yukarıdaki Ali'nin hadisinin benzerini zikretti. Orada şunu ilave etti.

– Mü'minlerin mevkide en aşağı derecede olanları onlar adına eman verir. Kuvvetli olanları zayıflarına, harbe çıkanlar geride oturanlara ganimetten hisse verirler.^[180]

12 - HANIMI İLE BİRLİKTE YABANCI BİR KİMSEYİ BULAN KİŞİ, O KİMSEYİ ÖLDÜREBİLİR Mİ?

٤٥٣٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ سَعْدَ بْنَ غَابَةَ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ

الرَّجُلُ يَجِدُ مَعَ امْرَأَتِهِ رَجُلًا أَيْفُئْتُهُ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: لَا، قَالَ سَعْدُ بْنُ أَبِي الْأَرْبِ أَخْبَرَنَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِسْمَعُوا إِلَيَّ مَا يَقُولُ سَعْدُكُمْ

قَالَ عَبْدُ الْوَهَّابِ إِلَيَّ مَا يَقُولُ سَعْدُ

4532 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Sa'd bin Ubâde, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Rasûlü bir kimse hanımının yanında yabancı bir erkek bulursa onu öldürebilir mi? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Hayır öldüremez” buyurdu. Sa'd:

– Seni hak Peygamber olarak gönderip sana ikrâm eden Allah'a yemin ederim ki (öldürür) dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Seyyidinizin söylediğine kulak verin” Abdulvehhab rivâyetinde Sa'd'ın söylediğine kulak verin buyurdu, dedi. [\[181\]](#)

İZAH

Bu hadis-i şerifte Hazreti Sa'd ile Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem arasında geçen sohbet anlatılıyor. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hükmü icrânın mahkemeye ait olduğunu bildiriyor. Hazreti Sa'd ise Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e itiraz etmeyip, ancak böyle bir durumla karşılaştım o anda şahit getirene kadar zinakar kaçır, bu durumda ben gayretime sahip olamam, ehlime yan gözle bakanın cezasını ben veririm, diyor. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hazreti Sa'd'ın iffet konusundaki hassasiyetini ashabına sitayişle duyurup efendinizi (Sa'd'ın sözlerine kulak verin) buyuruyor.

Ahmed bin Hanbel'e göre evinde zâniyi öldüren kimse, evinde eşi ile beraber bulunduğunu ispat edebilirse kendisine kısas gerekmez. (Malim-üs-Sünen)

Cumhurun görüşü şöyledir: Eğer öldürdüğü kişinin hanımı ile zinâ ettiğine delille ispat edebilir ise veya öldürülenin vârisleri zinayı itiraf ederler zani

de evli muhsan olursa cumhuru ulema katil öldürülmez diyor. (Avnul Mâ'bûd, c. 2, s. 265)

٤٥٣٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ سَعْدَ بْنَ عُبَادَةَ قَالَ: لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَأَيْتَ لَوْ وَجَدْتُ مَعَ إِفْرَائِي رَجُلًا أَمِيقَهُ عَشَى آتِي

بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ؟ قَالَ: نَعَمْ،

4533 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Sa'd bin Ubâde, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle dedi:

– Ben hanımımın yanında bir yabancı erkeği zinâ halinde bulursam dört şahit bulana kadar ona mühlet mi vereceğim? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de:

– “Evet dört şahit getirene kadar ona mühlet vereceksin” dedi. [\[182\]](#)

İZAH

4582 numaralı hadisin izahını okuyunuz.

13 - ZEKAT TAHSİLDÂRININ ELİNDEN HATAEN BİR KAZA ÇIKARSA NE GEREKİR?

٤٥٣٤- عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ أَبَا جَهْمَ

بَنَ خَدِيفَةَ مُضِيًّا فَلَاحَهُ رَجُلٌ فِي صَدَقَتِهِ فَمَضَتْهُ أَبُو جَهْمَ فَشَجَّهُ

نَاقُوا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا أَلْقَوْهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَكُمْ كَذَا وَكَذَا فَلَمْ يَرْضُوا فَقَالَ لَكُمْ كَذَا

وَكَذَا فَلَمْ يَرْضُوا فَقَالَ لَكُمْ كَذَا وَكَذَا فَرَضُوا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي خَاطَبْتُ الْعِشَّةَ عَلَى النَّاسِ وَمَحَبَّرْتُهُمْ بِرِضَاكُمْ فَقَالُوا

نَعَمْ فَخَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ فَقَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ هَؤُلَاءِ النَّبِيتِينَ
أَتَوْنِي يُرِيدُونَ الْقَوْدَ فَعَرَضْتُ عَلَيْهِمْ كَذًا وَكَذًا فَرَضُوا أَرْضِيئْتُمْ قَالُوا
لَا فَهَمَّ الْمُهَاجِرُونَ بِهِمْ فَأَمَرَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ
يَكْفُرُوا عَنْهُمْ فَكَفَرُوا ثُمَّ دَعَاهُمْ فَرَادَهُمْ فَقَالَ أَرْضِيئْتُمْ فَقَالُوا نَعَمْ قَالَ إِنِّي
عَاطِبٌ عَلَى النَّاسِ وَمُنْعِيهِمْ بِرِضَاتِكُمْ قَالُوا نَعَمْ فَخَطَبَ النَّبِيُّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَرْضِيئْتُمْ قَالُوا نَعَمْ

4534 - Aîşe radiyallahu anha'dan rivâyet edilmiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Huzeyfe'nin oğlu Ebû Cehm'i zekât tahsildârı olarak gönderdi. Bir zat malının zekâtı konusunda onunla tartıştı. Ebû Cehm de ona vurup kafasını yaraladı. Yaralananın kabîlesi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldiler. Ya Rasûlallah sallallahu aleyhi ve sellem kısas istiyoruz, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara (buna karşılık) "Size şöyle şöyle var" buyurdu. Buna razı olmadılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara "Size şöyle şöyle karşılık var" buyurdu. Yine razı olmadılar. Üçüncü defa "Size şöyle şöyle var" buyurdu. Razı oldular. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Ben akşamüstü insanlara hutbe okuyacağım ve onlara sizin razı olduğunuzu haber vereceğim" buyurdu. Onlar da evet dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem insanlara hutbe okudu. Şöyle dedi: "O Leys kabilesinden olan insanlar bana geldiler. Ebû Cehm'den kısas istiyorlar. Ben de onlara şöyle şöyle mal teklif ettim. Razı oldular." (Sonla Leyslilere dönerek) "Bu mala razı oldunuz mu?" dedi. Leysliler (bu sefer yine) hayır razı olmadık dediler. Muhacirler onlara hücum etmek istediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem muhacirlere onlara dokunmamalarını emretti. Muhacirler onlardan ellerini çektiler. Sonra Leyslileri çağırdı. Onlara vaat ettiği malı biraz artırdı. Bunun üzerine razı oldunuz mu, dedi. Onlar evet razı olduk dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Ben insanlara hutbe okuyacağım, sizin razı olduğunuz onlara haber vereceğim" dedi. Onlar evet dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hutbe okudu. Ve onlara "Razı oldunuz mu?" buyurdu. Onlar da evet olduk dediler.^[183]

14 - DEMİRDEN BAŞKA BİR ŞEY İLE KISAS YAPMAK

٤٥٣٥ - عَنْ أَنَسٍ أَنَّ جَارِيَةً وَجَدَتْ قَدْ رُمِيَ رَأْسُهَا بَيْنَ حَجَرَيْنِ

فَقِيلَ لَهَا مَنْ فَعَلَ بِكَ هَذَا أَفَلَانَ أَفَلَانَ حَتَّى سَجَّيَ الْيَهُودِيُّ فَأَرْمَتْ

بِرَأْسِهَا فَأُخِذَ الْيَهُودِيُّ فَاعْتَرَفَ فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ

يُرْمَى رَأْسُهُ بِالْحِجَارَةِ

4535 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Başı iki taş arasında ezilmiş bir kız çocuğu bulundu. Ona bunu sana kim yaptı? Falan mı, falan mı denildi. Yahudi'nin ismi söylenince başı ile îmâ etti. Yahudi yakalandı. Suçunu itiraf etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Yahudi'nin başının taşla yarılmasını emretti.

15 - DÖVMekten DOLAYI KISAS YAPMAK VE EMİRİN KENDİ ZATINA KISAS UYGULAMASI

٤٥٣٦ - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْسِمُ قَسْمًا أَتَى رَجُلٌ فَأَكْبَ عَلَيْهِ فطَعَنَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِغُرْجُونٍ كَانَ مَعَهُ فُجِرِحَ بِوَجْهِهِ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعَالَى فَاسْتَقْبَدَ فَقَالَ بَلَى عَفْوْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

4536 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir ara Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mal taksim ediyordu. Bir zat geldi, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in üzerine kapanırcasına izdiham gösterdi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elinde bulunan kuru hurma çöpünü (geri çekil diye) ona batırdı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona “Gel sende benden hakkını al” buyurdu. O zat, ey Allah’ın Rasûlü ben seni affettim, dedi.^[184]

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ümmetinden bir zata kendisinden isâbet eden zararın derhal sahibine iadesini istiyor. Çünkü Allah indinde hiçbir canlının kendisinden alacaklı çıkmasını istemiyor. Hak sahiplerine haklarını dünyada iade etmenin ahirette vermekten daha kolay ve isabetli olduğunu ümmetine duyurmuş oluyor.

٤٥٣٧ - عَنْ أَبِي فِرَاسٍ قَالَ خَطَبْنَا عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَ إِنِّي لَمْ أَتُكِّمْ هُمَالِي لِيُضْرِبُوا أَبْشَارَكُمْ وَلَا لِأَتَّخِذُوا أَمْوَالَكُمْ فَمَنْ قِيلَ بِهِ ذَلِكَ فَلْيَرْفَعَهُ إِلَيَّ أَيْضًا مِنْهُ قَالَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَذَبَ بَعْضَ رَعِيَّتِهِ أَوْ قَطَعَهُ مِنْهُ قَالَ إِي وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ أَتُكِّمُهُ وَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْسَ مِنْ نَفْسِهِ

4537 - Ebû Firas radıyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Ömer bin Hattab hutbe okudu ve bize şöyle dedi:

– Ben zekât memurlarımı size, sizin vücudunuza vurmaları ve mallarınızı almaları için göndermedim. Kime böyle bir muamele yapılırsa hadiseyi bana arz etsin. Ben de ondan yaptığına karşılık hak alayım dedi. Amr bin Âs şöyle dedi:

Bir amir emrindekilerden birini tedip etse sen de ona kısas tatbik eder misin? Hazreti Ömer evet nefsim kudreti altında olan Allah’a yemin ederim ki ona kısas tatbik ederim. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i kendi zatına kısas uygulatırken gördüm, dedi.^[185]

İZAH

Ebşar: Deriler demektir, burada vücut kastedilmiştir.

Bu hadis-i şerifte geçen kısas karşılığında hak almak demektir. Bir kimse bir kimseye tokat vurmuşsa o, kimse de ona bir tokat vurarak hakkını alması anlamınadır. Dünyada başkasının hakkını üzerinde tutan kimse ahirette mazlumların zalimlerden haklarını aldıkları gün haklarını mutlaka alacaklardır. Kimin üzerinde bir kul hakkı varsa bir an önce ondan kurtulmaya çalışmalıdır.

16 - KADINLARIN KAN HAKKINI (KISASI) AF ETMELERİ

٤٥٣٨ - عَنْ عَلِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ عَلَى الْمُقْتُلِينَ أَنْ يَسْحَبُوا الْأَوَّلَ فَالْأَوَّلَ وَإِنْ

كَانَتْ امْرَأَةً

قَالَ أَبُو قَاوُودَ: يَلْتَمِئُ أَنْ غَفَرَ النِّسَاءُ فِي الْقَتْلِ جَائِزٌ إِذَا كَانَتْ إِحْدَى

الْأُولَيَاءِ وَيَلْتَمِئُ عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ فِي قَوْلِهِ يَسْحَبُوا يَكْفُوا عَنِ الْقَوْدِ

4538 - Aişe radiyallahu anha'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğu rivâyet olunmuştur:

– Maktulün kısas isteyen velîlerinin, bundan vazgeçme hakkı vardır. Bu kadın bile olsa maktule yakınlık sırasına göre dir.^[186]

Ebû Dâvud dedi ki: Bana ulaştığına göre velîlerden birisi oldukları zaman kadınların katildeki afları caizdir. Bana Ebû Ubeyde'nin “ondan vaz geçmeleri sözü” kısastan vazgeçmeleri anlamına geldiğine dair beyanı ulaştı.

İZAH

Muktetiline: İsm-i fâil cem'i müzekkerdir. Öldürücüler ve öldürmeye azm edenler demektir. Burada yakınlarından birisi öldürölüp öldürölünen hakkını alacaklarını iddia eder. Bu hakkı almadıkları takdirde savaşımaya azimli olan kimseler demektir.

Yenhacizü: Men etme hakkı, katili ölümden kurtarma hakkı, af ederek katil ile ölüm arasına perde çekme hakkı demektir.

Erkek olsun kadın olsun, öldürülen kimseye karşılık yakınlarının katili öldürme hakları varken, kisası diyete çevirme hakları da vardır. Bu hadise dayanarak ehl-i ilimden çokları vârisler kadın da olsa yakınlarının kanını diyete çevirebilir demişlerdir. Ancak Evzâî İbn-i Şübrüme ve İbrahim Nehâî'ye göre kadınların katilin kisasını diyete çevirme yetkisi yoktur. (Avnül Mâ'bûd, c. 4, s. 306)

17 - KATİLİ BELLİ OLMAYAN KİMSEYE AİT HÜKÜM

٤٥٣٩- عَنْ طَاوُوسٍ قَالَ: مَنْ قُتِلَ وَقَالَ ابْنُ عُيَيْنَةَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قُتِلَ فِي عَتِيَّةٍ فِي زَمِي يَكُونُ يَتْنَهُمْ بِحِجَازَةٍ

أَوْ بِالنَّيَاطِ أَوْ ضَرْبٍ بَعْضًا فَهُوَ خَطَأٌ وَعَقْلُهُ عَقْلُ الْحَطَا وَمَنْ قُتِلَ

عَمْدًا فَهُوَ قَوْدٌ قَالَ ابْنُ عُيَيْنَةَ قَوْدٌ يَدٌ ثُمَّ اتَّفَقَا وَمَنْ حَالَ ذُوْنَهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ

اللَّهِ وَعُقْبَتُهُ لَا يَقْبَلُ بَنُو ضَرْفٍ وَلَا عَذْلٌ وَخَبِيثٌ مَقْتَلٌ أَنْتُمْ

4539 - Tâvus'tan rivâyet edildiğine göre: “Bir kimse öldürülürse” diye rivâyet edilmiştir.

Muhammed bin Ubeyd'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu demiştir;

“Kim birbirlerine silahla ve taş atarlarken, kamçı veya baston ile vururlarken ölürse bu hata ile öldürme sayılır. Bunun diyeti hata ile öldürme diyetidir. Ama kim kasten öldürülürse öldürene kisas gerekir.”

İbn-i Ubeyd rivâyetinde:

– Katilin elinin öldürülene teslim edilmesi kisası vardır dedi. Sonra Tavus'la İbn-i Ubeyd rivâyette ittifak ettiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– Kim katilin öldürülmesine engel olursa Allah’ın gazabı ve lâneti onun üzerine olsun. O kimsenin ne farzı ve ne de nâfilesi kabul edilsin. ^[187]

Süfyan’ın rivâyet ettiği hadis daha tamamdır.

٤٥٤٠- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فَلَذَكَرَ مَعْنَى حَدِيثِ سُفْيَانَ

4540 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir:

Râvi bir önce geçen Süfyan hadisinin manasını zikretti. ^[188]

18 - DİYETİN MİKTARI NE KADARDIR?

٤٥٤١- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى أَنَّ مَنْ قَتَلَ خَطَأً فِدْيَتُهُ مِائَةٌ مِنَ الْإِبِلِ

ثَلَاثُونَ بَيْتَ صَخَائِشٍ وَثَلَاثُونَ بَيْتَ لَبُونٍ وَثَلَاثُونَ جِثَّةً وَعَشْرَةَ بَنِي

لَبُونٍ ذَكَرَ

4541 - Amr bin Şuayb’ın dedesi Abdullah bin Amr’dan rivâyet edilmiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hata ile öldürülen kimsenin diyetini otuzu iki yaşında, otuzu üç yaşında, otuzu dört yaşında dişi deve ile, onu üç yaşında erkek olmak üzere yüz deve olarak hükmetti. ^[189]

İZAH

Hadis-i şerifte açıkça görüldüğü gibi öldürülen kimsenin diyeti yüz devedir. Bunların doksanı dişi, onu erkek olacak. Yaş durumları otuzu iki yaşında, otuzu üç yaşında, otuzu dört yaşında olacak. Erkekler ise iki yaşına basmış olacaktır. Ancak hata ile öldürülen kimsenin diyeti hakkında fukahâ bu hadisi delil olarak almamışlardır. Çünkü hata ile öldüren katilden her neviden beşer tane alınacağını savunmuşlardır.

Hanefîler ve Ahmed bin Hanbel'e göre hata ile öldürmeye de diyet olarak beşi iki yaşında dişi deve, beşi iki yaşında erkek deve, beşi üç yaşında dişi deve, beşi dört yaşında dişi deve ve beş tane beş yaşında erkek deve olmak üzere yirmi beş deve vermek gerekir.

Mâlikî ve Şafiî mezheplerine göre: Beş tane beş yaşında dişi deve, beş tane dört yaşında beş tane üç yaşında dişi deve, beş tane iki yaşında dişi deve, beş tane de üç yaşında erkek deve vermek gerekir, diyorlar.

Hanefîlerin bu konuda aldıkları rivâyet İbn-i Mes'ûd'un rivâyetidir. (Bezûl Mechud, c. 18, s. 63)

٤٥٤٢- عَنْ غَيْرِهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: كَانَتْ قِيَمَةُ

الدِّيَةِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَمَانًا مِائَةً دِينَارٍ أَوْ

ثَمَانِيَةَ أَلْفٍ دِرْهَمٍ وَدِيَةُ أَهْلِ الْكِتَابِ يَوْمَئِذٍ النِّصْفُ مِنْ دِيَةِ الْمُسْلِمِينَ

قَالَ فَكَانَ ذَلِكَ كَذَلِكَ حَتَّى اسْتُخْلِفَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَكَامَ حَبِيبُنَا

نَقَالَ إِلَّا إِنَّ الْإِسْلَامَ قَدْ غَلَّتْ قَالَ فَفَرَضَهَا عُمَرُ عَلَى أَهْلِ الذَّمِّ أَلْفَ

دِينَارٍ وَعَلَى أَهْلِ الْوَدْقِ اثْنَيْ عَشَرَ أَلْفًا وَعَلَى أَهْلِ الْبَقَرِ مِائَتَيْنِ بَقْرَةً

وَعَلَى أَهْلِ الشَّامِ أَلْفَيْنِ شَاةً وَعَلَى أَهْلِ الْحُلَلِ مِائَتَيْنِ غُلَّةً قَالَ وَتُرِكَ

دِيَةُ أَهْلِ الذَّمِّ لَمْ يَزَلْهَا فِينَا زَعَمَ مِنْ الدِّيَةِ

4542 - Amr bin Şuayb'ın dedesi Abdullah bin Amr'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in asr-ı saadetinde diyetin kıymeti sekiz yüz dinar veya sekiz bin dirhem idi. O zaman ehl-i kitabın diyeti Müslümanların diyetinin yarısı kadar idi. Hatta Hazreti Ömer halife olana kadar böyle idi. O halife olunca kalktı. Hutbe okudu ve şöyle dedi: Dikkat: Deve pahalandı.

Dedi ki: Ömer, altın sahiplerine bin dinar, gümüş sahiplerine on iki bin dirhem, sığır sahiplerine iki yüz sığır, koyun sahiplerine iki bin koyun,

kumaş sahiplerine iki yüz takım elbiseyi farz kıldı. Dedi ki: Diyeti yükseltirken zimmîlerin diyetini yükseltmedi.

٤٥٤٣ - عَنْ عَطَاءِ بْنِ أَبِي رِيَاحٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَضَى فِي الذِّبَةِ عَلَى أَهْلِ الْإِبِلِ مِائَةً مِنَ الْإِبِلِ وَعَلَى أَهْلِ الْبَقَرِ

مِائَتَيْنِ بَقَرَةً وَعَلَى أَهْلِ الشَّاءِ أَلْفَيْنِ شَاةً وَعَلَى أَهْلِ الْحُمَلِ مِائَتَيْنِ حُمَلَةً

وَعَلَى أَهْلِ الْقَتَمِ شَيْئًا لَمْ يَحْفَظْهُ مُحَمَّدٌ

4543 - Atâ bin Ebû Rebâh radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem diyet gerektiğinde deve sahiplerine yüz deve, sığır sahiplerine iki yüz sığır, koyun sahiplerine iki bin koyun, elbisecilere iki yüz takım elbise, buğday sahiplerine de bir miktar söyledi. Fakat Muhammed bin İshak onu hıfz edemedi.

٤٥٤٤ - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَرَضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ مِثْلَ حَدِيثِ مُوسَى وَقَالَ وَعَلَى أَهْلِ الطَّعَامِ شَيْئًا لَا

أَحْفَظُهُ

4544 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem diyeti takdir etti. Râvî bir önce geçen Mûsâ bin İsmail'in hadisinin benzerini zikretti ve gıda maddelerinin sahiplerine bir şey takdir etti ama ben hıfz edemedim” dedi.

٤٥٤٥ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ذِيَةِ الْخَطَلِ عِشْرُونَ جَعَةً وَعِشْرُونَ جِلْعَةً وَعِشْرُونَ

بِئْتِ مَخَاضٍ وَعِشْرُونَ بِئْتِ لَبُونٍ وَعِشْرُونَ بَيْتِ مَخَاضٍ ذُكْرٍ وَهُوَ

قَوْلُ عَبْدِ اللَّهِ

4545 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hata ile meydana gelen katlin diyeti dört yaşına girmiş yirmi dişi deve, beş yaşına girmiş yirmi dişi deve, iki yaşına girmiş yirmi dişi deve, üç yaşına girmiş yirmi dişi deve, iki yaşına girmiş yirmi erkek deve olmak üzere yüz devedir” buyurdu. Bu rivâyet Abdullah bin Mes’ûd’un sözüdür.^[190]

İZAH

Bu hadis mevkuf olarak rivâyet edilmiştir. Bundan dolayı hata ile katilde bunu müctehidlerden kimse esas olarak almamıştır.

٤٥٤٦- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَجُلًا مِنْ بَنِي عَبْدِ قَيْسٍ قَتَلَ فَجَعَلَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِيَّتَهُ اثْنَيْ عَشَرَ أَلْفًا

قَالَ أَبُو ذَاوُدَ وَرَوَاهُ ابْنُ عُيَيْنَةَ عَنْ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ رَبِّهِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَذْكُرْ ابْنُ عَبَّاسٍ

4546 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan:

Adiy oğullarından bir zat öldürülmüştü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun diyetini on iki bin dirhem olarak takdir etti.^[191]

İZAH

Kasten yapılan cinayetlerin diyetleri konusunda müctehidler şu görüşleri ileri sürdüler:

Malik ve Ahmed bin Hanbel’e göre: Dört sınıfta ödenir. İki yaşına girmiş yirmi beş dişi deve, üç yaşına girmiş, beş dişi deve, dört yaşına girmiş yirmi beş dişi deve, beş yaşına girmiş yirmi beş dişi deve olmak üzere yüz devedir.

Şafiî’ye göre: Dört yaşına girmiş otuz dişi deve, beş yaşına girmiş otuz dişi deve, altı yaşına girmiş ve karnında yavrusu olmak üzere kırk deveden toplam yüz devedir.

Ebû Hanife'ye göre: Altından bin dinar, gümüşten on bin dirhemdir fakat deveyi zikretmedi.

Malik hazretleri sığır, koyun ve elbiseyi bilmiyorum diyor.

İmam-ı Muhammed'e göre: Sığır sahiplerine iki yüz sığır, koyun sahiplerine iki bin koyun, elbise sahiplerine iki yüz elbise diyet vermek gerekir. Sığır ve koyun konusunda Ahmed bin Hanbel de aynı görüştedir. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 346)

Yukarıda geçen hadislerle müctehidlerin görüşleri karşılaştırıldığında görüleceği gibi her müctehid kendi şartlarına uygun olan bir hadisi kendisine delil edinmiştir. Bu da müctehidin hakkıdır. 4541, 4542, 4543, 4544, 4545 ve 4546 numaralı hadisler iyi tetkik edilirse her müctehidin bir hadisi kendisine delil olarak aldığı görülür.

19 - KASTEN ÖLDÜRMEYE BENZEYEN HATA İLE ÖLDÜRMENİN DİYETİ

٤٥٤٧- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ مَسَدَّدٌ خَطَبَ يَوْمَ الْفَتْحِ بِمَكَّةَ فَكَثِرَ ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا

اللَّهُ وَحْدَهُ صَدَقَ وَعْدُهُ وَنَصَرَ عَبْدُهُ وَهَزَمَ الْأَخْزَابَ وَخَدَّاهُ إِلَى هَاهُنَا

حَقِيقَتُهُ عَنْ مَسَدَّدٍ ثُمَّ اتَّفَقَا أَلَّا يَنْكُلَ مَأْتِرَةٌ كَانَتْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ تُذَكِّرُ

وَتُذَكِّرُ مَنْ خِمَ أَوْ مَالٍ تَمَعَتْ قَلَمِي إِلَّا مَا كَانَ مِنْ بَقَايَةِ الْحَاكِ وَبَسَائِةِ

الْبَيْتِ ثُمَّ قَالَ أَلَّا إِنَّ دِيَةَ الْخَطِّ سَبْعَةُ أَعْنِدٍ مَا كَانَ بِالشُّوْطِ وَالْعَصَا بِأَقَّةِ

مِنْ الْإِبِلِ مِنْهَا أَرْبَعُونَ فِي بَطْنٍ أَوْ لَدِيهَا وَحَبِيبٌ مَسَدَّدٍ أَنَّمِ

4547 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Müsedded dedi ki) Fetih günü Mekke'de hutbe okudu, üç defa tekbir aldı. Ve sonra şöyle dedi: “Allah’tan başka ilah yoktur, vadinde doğrudur, kuluna yardım etti. Tek başına müşrik grupları bozguna uğrattı.”

(Ebû Dâvud dedi ki): Buraya kadar Müsedded'ten ezberledim. Sonra Müsedded ve Süleyman bin Harb hadisın devamında şöyle ittifak ettiler. “Haberiniz olsun ki, cahiliyet devrinde anılan övünülen bütün hünerler anılması istenilen kan davaları veya mal iki ayağımın altındadır. Ancak hacılara su dağıtma görevi ile Kâbe'ye hizmet görevleri olduğu gibi bırakılmıştır.” Sonra şöyle buyurdu:

– “Haberiniz olsun şüphesiz kamçı ve sopa ile olan amde benzeyen hataen öldürmenin diyeti yüz devedir. Bunlardan kırkının karınlarında yavruları olacaktır.” Müsedded'in rivâyeti daha tamamdır. [\[192\]](#)

İZAH

İmam-ı Şafîî hazretleri hadisın zahiri ile amel ederek kasta benzeyen hata ile cinayetlerde dört yaşında otuz dişi deve, beş yaşında otuz dişi deve ve altı yaşında hamile kırk deve olmak üzere yüz devedir, diyor.

İmam-ı Azam ve Ahmed bin Hanbel'e göre: İki yaşında yirmi beş dişi deve, üç yaşında yirmi beş dişi deve, dört yaşında yirmi beş dişi deve ve beş yaşında yirmi beş dişi deve, olmak üzere yüz devedir.

İmam-ı Malik hazretleri ise; Kitabullah'ta şibh-i amd yok, kasten adam öldürmek ile hata ile adam öldürmek var diyor.

Cahiliyet devrinde hacıları sulama görevi Haşim oğullarında, Kâbe'ye hizmet görevi Benî Şeybe'de idi.

Şibh-i amd, kast'a benzeyen katildir. Mesela: Bir kimse silahla bir kimseyi öldürürse bu kasten öldürmedir. Çünkü öldürücü bir aletle olduğu ve kasten olduğu için amden katildir. Ama sopa ile olan katil kasten olmuş ise de kesici bir aletle olmadığı için vurmada kasıt var ise de ölümünü kast etmemiş olabilir. Kasıtlıya benzeyen hatadır.

٤٥٤٨ - حَدَّثَنَا مُوسَى بْنُ إِسْمَاعِيلَ حَدَّثَنَا وَهْبٌ عَنْ خَالِدٍ بِهَذَا

الْإِسْنَادِ نَحْوَ مَعْنَاهُ

4548 - Bize Mûsâ bin İsmail haber verdi dedi ki: Bize Vüheyb bin Halid'den bu hadisi aynı isnad ve benzeri bir mana ile rivâyet etti.

٤٥٤٩- عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ قَالَ

خَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ الْفَتْحِ أَوْ فَتَحَ مَكَّةَ عَلَى

دَرَجَةِ النَّبِيِّ أَوْ الْكَعْبَةِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: كَذَا رَوَاهُ ابْنُ عُيَيْنَةَ أَيْضًا عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنِ

الْقَاسِمِ بْنِ زَيْبَةَ عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ

أَيُّوبُ السَّخْتِيَانِيُّ عَنِ الْقَاسِمِ بْنِ زَيْبَةَ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بِمَثَلِ

حَدِيثِ خَالِدٍ وَرَوَاهُ حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ عَلِيِّ بْنِ زَيْدٍ عَنْ يَعْقُوبَ

السُّدُوسِيَّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَقَوْلُ زَيْدٍ وَأَبِي مُوسَى بِمَثَلِ حَدِيثِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَحَدِيثِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

4549 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den geçen hadisle aynı manada rivâyet olunmuştur. İbn-i Ömer dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem fetih günü veya Mekke'nin fethi günü Beyt'in veya Kâbe'nin merdiven basamağında hutbe okudu.^[193]

Ebû Dâvud dedi ki:

– Aynen böyle yukarıda geçtiği gibi İbn-i Uyeyne Ali bin Zeyd'den o da Kasım bin Rebia'dan o da İbn-i Ömer'den o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etti. Yine bu hadisi Eyyüb Sahtiyânî Kasım bin Rebia'dan o da Abdullah bin Amr'den, naklen Halid'in hadisinin benzerini rivâyet etti. Yine bu hadisi Hammad bin Seleme Ali bin Zeyd'den o da Yakub es-Sedûsî'den o da Abdullah bin Amr'den o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etmiştir. Zeyd'in ve Ebû Mûsâ'nın sözü Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kendisinin ve Ömer'in sözünün aynıdır.

٤٥٥٠- عَنْ مُجَاهِدٍ قَالَ قَضَى عُمَرُ فِي شِبْهِ الْقَعْدِ ثَلَاثِينَ حِقَّةً

وَقَلَّائِينَ جَذَعَةً وَأَرْبَعِينَ خَلِيفَةً مَا يَبِينُ نَبِيَّهُ إِلَى بَازِلٍ عَامِهَا

4550 - Mücahid radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ömer radiyallahu anh kasten adam öldürmeye benzeyen cinayetlerde dört yaşında otuz dişi deve, beş yaşında otuz dişi deve ve kırk tane hamile altı yaş ile dokuz yaş arasında deve ile hükmetti.

İZAH

Bu hadis-i şerif 4547 numaralı hadisin izahında görüleceği gibi İmam Şafîî'nin delilidir.

Seniyye: Azı dişi çıkmış altı yaşına girmiş deve demektir.

Bâzil: Dokuz yaşına girmiş devenin çıkardığı diştir.

Bundan dolayı dokuz yaşına giren deveye bâzil denir. 455 numaralı hadisi okuyunuz.

٤٥٥٠ - عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ قَالَ: فِي شِبَعِ الْعَنْدِ ثَلَاثٌ

ثَلَاثٌ وَثَلَاثُونَ حِقَّةً وَثَلَاثٌ وَثَلَاثُونَ جَذَعَةً وَأَرْبَعٌ وَثَلَاثُونَ نَبِيَّةً إِلَى

بَازِلٍ عَامِهَا وَكُلُّهَا خَلِيفَةٌ

4551 - Ali radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre kasten adam öldürmeye benzeyen cinayetlerde diyet üç grupta ödenir demiştir.

– Otuz üçü dört yaşında dişi deve, otuz üçü beş yaşında dişi deve, otuz dördü de hepsi hamile olmak üzere altı ile dokuz yaş arasında dişi devedir.

٤٥٥١ - قَالَ عَبْدُ اللَّهِ فِي شِبَعِ الْعَنْدِ خَمْسٌ وَعِشْرُونَ حِقَّةً

وَخَمْسٌ وَعِشْرُونَ جَذَعَةً وَخَمْسٌ وَعِشْرُونَ بَنَاتٍ لَبُونٍ وَخَمْسٌ

وَعِشْرُونَ بَنَاتٍ مَخَاضِينَ

4552 - Abdullah (bin Mes'ûd) radiyallahu anh şöyle demiştir:

Amden öldürmeye benzeyen cinayetin diyeti, yirmi beş tane dört yaşına girmiş dişi deve, yirmi beş tane beş yaşına girmiş dişi deve, yirmi beş tane üç yaşına girmiş dişi deve yirmi beş de iki yaşına girmiş dişi devedir.

İZAH

4547 numaralı hadisın izahında da görüldüğü gibi bu hadis-i şerif şibh-i amd konusunda Ebû Hanife ve Ahmed bin Hanbel'in delilidir.

٤٥٣- عَنْ عَاصِمِ بْنِ ضَمْرَةَ قَالَ: قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي رَافِعٍ: قَالَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فِي

الْعَظِيمِ أَرْبَاعًا خُمْسٌ وَعِشْرُونَ حِقَّةٌ وَخُمْسٌ وَعِشْرُونَ جَلْعَةً وَخُمْسٌ

وَعِشْرُونَ بَنَاتٍ لِّبَنِي وَخُمْشٍ وَعِشْرُونَ بَنَاتٍ مِّمَّا فِيهَا

4553 - Âsım bin Damra radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ali radiyallahu anh hata ile katilde diyet dört grupta ödenir demiştir.

Dört yaşında yirmi beş dişi deve, beş yaşında yirmi beş dişi deve, üç yaşında yirmi beş dişi deve, iki yaşında yirmi beş dişi deve (olmak üzere yüz deve verilir).

٤٥٥٤- عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ فِي الْمُغَلْظَةِ

أَرْبَعُونَ جَذْعَةً خَلِيفَةً وَثَلَاثُونَ حِقَّةً وَثَلَاثُونَ بَنَاتٍ لَبُونٍ وَفِي الْمَخَطِ

ثَلَاثُونَ جَعَةً وَثَلَاثُونَ بَنَاتٍ لَبُوبٍ وَعِشْرُونَ بَنُو لَبُوبٍ ذُكُورٌ وَعِشْرُونَ

بَنَاتٍ مَخَاضِينَ

4554 - Osman bin Afvan ve Zeyd bin Sabit radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre amde benzeyen öldürmede diyet, beş yaşında hepsi hamile kırk dişi deve, dört yaşında otuz dişi deve, üç yaşında otuz dişi devedir. Hata ile katilde ise diyet oört yaşında otuz dişi deve, üç yaşında otuz dişi deve iki yaşında yirmi erkek deve, iki yaşında yirmi dişi devedir.

٤٥٥- عَنْ قُتَادَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْحُسَيْبِ عَنْ زَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ فِي

الدِّيةَ الْمُغْلَطَةَ فَذَكَرَ مِثْلَهُ سَوَاءً

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ أَبُو عُبَيْدٍ وَغَيْرُ وَاحِدٍ إِذَا دَخَلَتِ الثَّانَةُ فِي هِنَةِ
الرَّابِعَةِ فَهُوَ حَقٌّ وَالْأَثْنَى جَفَّةٌ لِأَنَّهُ يَسْتَحِقُّ أَنْ يُحْمَلَ عَلَيْهِ وَيُرَكَّبَ فَإِذَا
دَخَلَ فِي الْخَامِسَةِ فَهُوَ جَذَعٌ وَجَذَعَةٌ فَإِذَا دَخَلَ فِي السَّادِسَةِ وَالْقَيِّ
ثِيَّتُهُ فَهُوَ ثِيٌّ وَثِيَّةٌ فَإِذَا دَخَلَ فِي السَّابِعَةِ فَهُوَ رِبَاعٌ وَرَبَاعِيَّةٌ فَإِذَا دَخَلَ
فِي الثَّامِنَةِ وَالْقَيِّ السِّنُّ الَّذِي يُعَدُّ الرُّبَاعِيَّةَ فَهُوَ سَدِسٌ وَسَدَسٌ فَإِذَا
دَخَلَ فِي الثَّاسِعَةِ وَفَطَرَ نَابُهُ وَطَلَعَ فَهُوَ بَاوِلٌ فَإِذَا دَخَلَ فِي الْعَاشِرَةِ
فَهُوَ مُخْلِفٌ ثُمَّ لَيْسَ لَهُ إِسْمٌ وَلَكِنْ يُقَالُ بَاوِلٌ عَامٍ وَبَاوِلٌ عَامَتَيْنِ
وَمُخْلِفٌ عَامٍ وَمُخْلِفٌ عَامَتَيْنِ إِلَى مَا زَادَ وَقَالَ النَّصْرُ بْنُ شَمِيلٍ ابْنَةُ
مَخَاضٍ لِسِتَّةٍ وَابْنَةُ لُبُونٍ لِسِتَّتَيْنِ وَجَفَّةٌ لثَلَاثٍ وَجَذَعَةٌ لِأَرْبَعٍ وَثِيٌّ
لخَمْسٍ وَرِبَاعٌ لِسِتٍّ وَسَدِسٌ لِسَبْعٍ وَبَاوِلٌ لِعَشْرَيْنِ
قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ أَبُو حَاتِمٍ وَالْأَسْمَعِيُّ: وَالْمَجْلُوعَةُ وَفَتْ وَلَيْسَ
بِسِّنٍّ قَالَ أَبُو حَاتِمٍ

قَالَ بَعْضُهُمْ فَإِذَا أَلْقَى رِبَاعِيَّتَهُ فَهُوَ رِبَاعٌ وَإِذَا أَلْقَى ثِيَّتَهُ فَهُوَ ثِيٌّ
وَقَالَ أَبُو عُبَيْدٍ إِذَا لَقِيتُ فِيهَا خَلِيفَةً فَلَا تَزَلْ خَلِيفَةً إِلَى عَشْرَةِ
أَشْهُرٍ فَإِذَا بَلَغَتْ عَشْرَةَ أَشْهُرٍ فَهِيَ عَشْرَاءُ

قَالَ أَبُو حَاتِمٍ: إِذَا أَلْقَى ثِيَّتَهُ فَهُوَ ثِيٌّ وَإِذَا أَلْقَى رِبَاعِيَّتَهُ فَهُوَ رِبَاعٌ

4555 - Katâde'den o da Sa'd bin Museyyeb'den o da Zeyd bin Sabit'ten
diyeti muğallaza (amde benzeyen öldürmenin diyeti) hakkında rivâyet
olundu. Sa'd geçen hadisle müsâvî şekilde zikretti.

Ebû Dâvud dedi ki: Ebû Ubeyd ve birçokları şöyle dedi:

Dişi deve dört yaşına girdiği vakit üzerine binmeye ve yük yüklemeye müstahak olduğundan hık denir. Dişisi hıkkadır. Beş yaşına girdiği vakit erkeğine cez' dişisine cez'a denir.

Altı yaşına girip seniyye denen dişlerini atınca erkeğine seniyy, dişisine seniyye denir. Yedi yaşına girince erkeğine rabâ, dişisine rabâiye denir.

Sekiz yaşına girdiği ve rabâiye dişlerinden sonraki dişleri attığı vakit sedis ve sedes denir. Dokuz yaşına girip azı dişi görünüp çıktığında bâzil denir. On yaşına girdiği vakit muhlif denir. Bundan sora deveye isim verilmez. Ancak bir yıllık bâzil iki yıllık bâzil bir yıllık muhlif, iki yıllık muhlif ilâ ahirihim denilir.

Nadr bin, Şumeyl şöyle dedi: Bir yaşındaki deveye binti mahad, iki yaşındakine binti lebûn, üç yaşındakine hıkka, dört yaşındakine cez'a, beş yaşındakine seniyy, altı yaşındakine rabâ, yedi yaşındakine sedis ve sekiz yaşındakine bâzil denir.

Ebû Dâvud dedi ki:

Ebû Hatim Cezua bir vakit adıdır, devenin yaşı değildir.

Ebû Hatim dedi ki: Bazıları demiştir ki deve raiye dişlerini attığında deveye raba denir. Seniyye dişlerini attığında seni denir.

Ebû Ubeyd dedi ki: Deve erkeği tarafından aşılandığı vakit ona halife adı verilir. Hamile deve on aylık olana kadar bu adı taşır. On aylık hamile olduktan sonra uşara denir.

Ebû Hatim dedi ki: Deve seniyye dişini attığında seni denir. Rabaiye dişlerini attığında rabâ adı verilir.

20 - ORGANLARIN DİYETİ

٤٥٥٦- عَنْ غَالِبِ الثَّمَارِ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ شُرُوقِ بْنِ

أُوَيْسٍ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: الْأَصَابِعُ

سَوَاءَ عَشْرٍ عَشْرٍ مِنَ الْإِبِلِ

4556 - Ebû Mûsâ (el-Eş'arî) radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Diyet hususunda parmaklar müsâvîdir. On parmaktan her birisi karşılığında on deve diyet ödenir.”

İZAH

İnsanın her azası bir hikmetle yaratılmıştır. Hiçbir uzva hikmetsiz diyemeyiz. Bir kimsenin el parmaklarını kesen kimse o, kimsenin parmaklarının diyetini ödemek zorundadır. Her parmağın diyeti on deve. Bu durumda bir kimsenin on el parmağını kesen kimsenin yüz deve ödemesi gerekir. Ayak parmakları da el parmakları gibidir. Onların da her birisi için on deve diyet gerekir. Sünnette parmakların müsâvî olacağı bildirilmemiş olsa idi parmakların gördüğü işe ve gösterişe bakılarak diyetlerinde değişiklik olabilirdi. Nitekim Hazreti Ömer bu hadis kendisine ulaşmadan önce parmakların diyetleri arasında fark gözetirdi. Said bin Müseyyeb'den rivâyet edildiğine göre Hazreti Ömer başparmağın diyeti onbeş deve, şahadet parmağın diyeti on deve, orta parmağın diyeti on deve, adsız parmağın diyeti dokuz deve küçük parmağın diyeti altı deve diye hükmederdi.

Amr bin Hazm ailesinde, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in “Bütün parmaklar birbirine müsâvîdir. Ve her parmağın diyeti on deve” diye mektup yazan bunu gördü. Kıyası bırakarak bu hadise uydu. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 359)

٤٥٥٧- عَنِ الْأَشْعَرِيِّ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

الْأَصَابِعُ سَوَاءٌ قُلْتُ عَشْرٌ عَشْرًا؟ قَالَ: نَعَمْ،

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: زَوَّاهُ مُحَمَّدُ بْنُ جَعْفَرٍ عَنْ شُعْبَةَ عَنْ غَالِبٍ قَالَ

سَمِعْتُ مَسْرُوقَ بْنَ أَوْسٍ وَزَوَّاهُ إِسْمَاعِيلُ قَالَ حَدَّثَنِي غَالِبُ الثَّمَالِيُّ

إِسْنَادُ أَبِي الْوَلِيدِ وَزَوَّاهُ حَنْظَلَةُ بْنُ أَبِي صَفِيَّةٍ عَنْ غَالِبٍ بِإِسْنَادِهِ

4557 - (Ebû Mûsâ) el-Eş'arî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

– “(Diyetleri hususunda) parmaklar birbirine müsâvîdirler.” Ben her birinin diyeti onar deve midir?” dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Evet” buyurdu. [194]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Muhammed bin Cafer Şu'be'den o da Galib'ten rivâyet etti dedi ki: Ben Mesruk bin Evs'ten dinledim. İsmail de rivâyet etti ve şöyle dedi: Bu hadisi bana Ebûl Velid'in isnâdının aynı olarak Galip et-Timar rivâyet etti. Yine bu hadisi Hanzele bin Ebû Safiyye İsmail'in isnâdı ile Galip'ten naklen rivâyet etti.

٤٥٥٨- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ هَذِهِ سَوَاءٌ يَغْنِي الْإِبْهَامَ وَالْخَنَازِيرَ

4558 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

– Baş ve küçük parmağı kast ederek diyet hususunda “Şu ve şu (parmaklar) müsâvîdir” buyurdu. [195]

٤٥٥٩- عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: الْأَصَابِعُ سَوَاءٌ وَالْأَشْتَانُ سَوَاءٌ وَالنَّبِيَّةُ وَالْفَرْسُ سَوَاءٌ هَذِهِ

وَهَذِهِ سَوَاءٌ

4559 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “(Diyetler hususunda) parmaklar eşittir. Dişler de eşittir. Ön dişlerle kesici diş eşittir. Şu ve şu diş müsâvîdir” buyurdu. [196]

İZAH

Her parmağın diyeti on deve olduğu gibi her dişin diyeti de beş devedir. Dişler arasında fark yoktur. Hazreti Ömer ön dişlerden her biri için beş deve arka dişler için birer deve diyet takdir etmiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in dişlerin diyetinin hepsinin müsâvî olduğu hadisi kendisine gelince her dişin diyetinin beş deve olduğu esasını aldı. Kendi görüşünü terk etti. Hazreti Muaviye'nin azı dişleri düşmüştü, şöyle dedi: Ben azı dişlerine büyük değer olduğunu Ömer'den daha iyi bilirim ve hadiste geçtiği gibi azı dişlerin diyetini de beşer deveye çıkardı. (Malim-üs-Sünen, c. 6, s. 359)

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Nadr bin Şumeyl Abdussamed'in rivâyet ettiği hadisle aynı manada Şu'be'den naklen rivâyet etti.

٤٥٦٠- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ الْأَشْتَانُ سَوَاءٌ وَالْأَصَابِعُ سَوَاءٌ

4560 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “(Diyetler hususunda) dişler birbirine eşittir. Parmaklar birbirine eşittir.”

٤٥٦١- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَصَابِعَ الْيَمِينِ وَالْشِّمَالِ سَوَاءً

4561 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem iki el ve iki ayağın parmaklarını diyet hususunda birbirlerine eşit kıldı.

٤٥٦٢- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي خُطْبَتِهِ وَهُوَ مُنْبِتٌ ظَهْرُهُ إِلَى الْكَعْبَةِ فِي

الْأَصَابِعِ عَشْرَ عَشْرٍ

4562 - Amr bin Şuayb'ın dedesi Abdullah bin Amr'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sırtı Kabe'ye dayalı olarak okuduğu hutbesinde:

– “Parmakların diyeti onar deve onar devedir” buyurdu.^[197]

٤٥٦٢- عَنْ عُمَرُو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي الْأَشْنَانِ خُمْسُ خُمْسٍ

4563 - Amr bin Şuayb'ın dedesi Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş:

– “Dişlerin diyeti beşer deve, beşer devedir.”^[198]

İZAH

Önce geçen hadislerin izahında geçtiği gibi bir dişin diyeti beş devedir. Bütün dişler bu konuda birbirine eşittirler. Ön dişin diyeti beş deve olduğu kadar azı dişin diyeti de beş devedir.

٤٥٦٤- عَنْ عُمَرُو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ دِيَّةُ الْخَطِيءِ عَلَى أَهْلِ الْقَرْيَةِ أَرْبَعُ بَقَرَةٍ

دِيْنَارٍ أَوْ عَدْلُهَا مِنَ الْوَرِقِ وَيَقْوَمُهَا عَلَى أَثْنَانِ الْإِبِلِ فَإِذَا غَلَّتْ رَفَعَ

فِي قِيَمَتِهَا وَإِذَا هَاجَتْ رُخْصًا نَقَصَ مِنْ قِيَمَتِهَا وَيُلْغَتْ عَلَى عَهْدِ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ أَرْبَعٍ بَقَرَةٍ دِيْنَارٍ إِلَى ثَمَانٍ بَقَرَةٍ

دِيْنَارٍ وَعَدْلُهَا مِنَ الْوَرِقِ ثَمَانِيَةُ آلَافٍ دِرْهَمٍ وَقَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَهْلِ الْبَقَرِ بِاتْنِ بَقَرَةٍ وَمَنْ كَانَ دِيَّةً عَقْلِهِ فِي

الشَّامِ فَأُلْفِيَ شَاةٌ قَالَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَقْلَ

مِيرَاثٌ بَيْنَ وَرَثَةِ الْقَتِيلِ عَلَى قَرَابَتِهِمْ فَمَا فَضَلَ فَلِلْعَصِيَةِ قَالَ وَقَضَى

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْأَثْبِ إِذَا جُدِعَ الذِّبَّةُ كَامِلَةً وَإِذَا
جُدِعَتْ ثَلَاثُونَ فَنَصْفُ الْعَقْلِ خَمْسُونَ مِنَ الْإِبِلِ أَوْ عَدْلُهَا مِنَ الذَّعْبِ
أَوْ الزَّرِقِ أَوْ مِائَةٌ بَقَرَةٍ أَوْ أَلْفُ شَاةٍ وَفِي الْيَدِ إِذَا قُطِعَتْ نَصْفُ الْعَقْلِ
وَفِي الرَّجْلِ نَصْفُ الْعَقْلِ وَفِي الْمَأْمُونَةِ ثُلُثُ الْعَقْلِ ثَلَاثَ وَثَلَاثُونَ
مِنَ الْإِبِلِ وَثُلُثُ أَوْ يَمِينُهَا مِنَ الذَّعْبِ أَوْ الزَّرِقِ أَوْ الْبَقَرِ أَوْ الشَّاةِ
وَالْمَجَافِقَةُ مِثْلُ ذَلِكَ وَفِي الْأَصَابِعِ فِي كُلِّ أَصْبَعٍ عَشْرٌ مِنَ الْإِبِلِ وَفِي
الْأَمْتَانِ فِي كُلِّ يَدٍ خَمْسٌ مِنَ الْإِبِلِ،

وَقَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ عَقْلَ الْمَرْأَةِ بَيْنَ
عَصِيَّتِهَا مَنْ كَانُوا لَا يَرْتَدُّونَ مِنْهَا شَيْئًا إِلَّا مَا فَضَّلَ عَنْ وَرَثَتِهَا وَإِنْ قُبِلَتْ
نَعَقْلُهَا بَيْنَ وَرَثَتِهَا وَهُمْ يَقْتُلُونَ قَاتِلَهُمْ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ لَيْسَ لِلْقَاتِلِ شَيْءٌ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَارِثٌ فَوَارِثُهُ أَقْرَبُ النَّاسِ إِلَيْهِ
وَلَا يَرِثُ الْقَاتِلُ شَيْئًا قَالَ مُحَمَّدٌ هَذَا كُلُّهُ حَدَّثَنِي بِهِ سُلَيْمَانُ بْنُ مُوسَى
عَنْ عَتْرِبِ بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
قَالَ أَبُو دَاوُدَ: مُحَمَّدُ بْنُ زَائِدٍ مِنْ أَهْلِ يَمَشَقَ هَوَّزَ إِلَى الْبَصْرَةِ

مِنْ الْقَتْلِ

4564 - Amr bin Şuayb'ın dedesi Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (bir yöre de) hata ile yapılan cinayet diyetinin kıymetini takdir eder oranın halkına dört yüz dinar ve gümüşten dört yüz dinarın dengini tevzi ederdi. Bunu diyet develerinin bedelleri ile takdir ederdi. Develer pahalalanınca dinar ve gümüşün kıymetini yükseltirdi. Ucuzluk görüldüğünde altın ve gümüşün miktarında eksiltme yapardı. Asr-ı saadette yüz devenin kıymeti altından dört yüz dinar ile sekiz yüz dinar arasında idi. Gümüşten

karşılığı sekiz bin dirhem kadardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sığır sahiplerine tam diyet iki yüz sığır olarak takdir etti.

Diyeti koyundan ödeyenler de iki bin koyun verirler. Abdullah bin Amr dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Diyet öldürülenin vârisleri arasında yakınlık derecelerine göre taksim edilir. Fazlası ise asabeye aittir.”

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem burun tam kesilmişse tam diyet, burnun sadece yumuşağı kesilmişse yarım diyet hüküm etti ki o da elli deve veya altın ve gümüşten onun karşılığı yahut yüz sığır veya bin koyundur. Bir el kesildiğinde yarım diyet, bir ayak kesildiğinde yarım diyet, hükmetti. Dimağa kadar varan yaralamada diyetin üçte birini hükmetti ki, o da otuz üç deve ve bir devenin üçte biridir veya altın veya gümüşten, sığırdan yahut koyundan onun karşılığıdır. Karna kadar varan yaralamada da böyledir. Parmaklarda ise her bir parmak için on devedir. Dişlere gelince her diş için beş devedir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir kadının diyetinin vârisler hakkını aldıktan sonra fazlasını vâris olmayan asabeler arasında taksim edilmesine hükmetti. Eğer bir kadın öldürülürse diyeti önce vârisler arasında taksim edilir. Vârisler kadının katilini kısas olarak öldürme hakkına sahiptirler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yakınını öldüren katile miras yoktur. Eğer öldürülenin vârisi yoksa insanların ona en yakın olanları ki, (asabeleri) ona vâris olurlar. Hiçbir surette akrabasını öldüren ona vâris olamaz.” Muhammed bin Raşid şöyle dedi: şunların hepsini bana Süleyman bin Mûsâ haber verdi. O da bunları Amr b. Şuayb’ten, o babasından o da babası vasıtasıyla Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den rivâyet etmiştir. [\[199\]](#)

Ebû Dâvud şöyle dedi:

– Muhammed bin Raşid Şam halkındandır. Öldürülme korkusu ile Basra’ya kaçmıştır.

İZAH

Hadisin metninden de anlaşılacağı gibi bir kimsenin burnu kesilmişse kesen yüz deve diyet öder.

Ahmed bin Hanbel'e göre: Burnun ucu kesilirse diyetin üçte birini öder. Diyet hayvanlardan yüz deve veya iki yüz sığır veyahut iki bin koyundur. Günün rayicine göre yüz deve kaç dinar altın veya kaç dirhem ediyorsa o verilir. Çünkü fiyatlar devamlı değişebilir. Bu gün iki yüz deve iki bin gram altın ise üç ay sonra çok değişebilir. Onun için günün esas rayici esas alınır.

Dimağa kadar varan, karna kadar inen derin yaralara diyetin üçte biri ödenir.

Asabe: Varisler sekizde bir, dörtte bir ve yarım gibi hisselerini aldıktan sonra geri kalan malı almaya hak kazanan kimseler demektir. Öldürülenin mirası ne ise diyet de odur. Miras gibi taksim edilir. Akrabasını öldüren kimse öldürdüğü akrabasının malına asla vâris olamaz.

٤٥٦٥- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: غُلَّ شَيْءٍ الْعَمْدِ مَغْلُظٌ بِغُلِّ غُلِّ الْعَمْدِ وَلَا يَغْتُلُّ

صَاحِبُهُ

قَالَ وَرَأَيْنَا خَلِيلَ عَمْرِو بْنِ زَاهِدٍ وَذَلِكَ أَنَّهُ يَنْزُو الشَّيْطَانُ بَيْنَ

النَّاسِ فَتَكُونُ وِثَاءٌ فِي عَيْنَيْهِمْ وَلَا خَفْلٌ فِي سَلَاحِهِ

4565 - Amr bin Şuayb'ın dedesi Abdullah bin Amr'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kasten işlenen cinayete benzeyen cinayetin diyeti, kasten işlenen cinayette olduğu gibi diyeti muğallazadır (tam diyetdir) cinayeti işleyen öldürülmez.”

(Muhammed bin Yahya) dedi ki: Halil bize ibn Raşid'den nakleden (Rasûlullah'ın şu sözlerini) ilave olarak bildirdi. “Bu (kasten öldürmeye benzeyen hata ile cinayet) şeytanın insanlar arasında sıçramışdır. Hiçbir kin olmaksızın ve silah olmadan körü körüne farkına varılmadan akan kandır.

٤٥٦٦- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ فِي الْمَوَاضِحِ خُمْسٌ

4566 - Abdullah bin Amr'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

– “Kemiğe varan yaraların diyeti beş devedir.”^[200]

İZAH

Muhıza: Deri soyularak kemiği görünecek kadar açılan yaralara denir. Özellikle baş ve yüzdeki yaralara bu isim verilir.

Bir kimse başka birisinin başında deriyi soyacak kemik görünecek bir yara açarsa beş deve diyet öder. İki yara açmışsa on deve, beş yara açmışsa yirmi beş deve diyet öder.

٤٥٦٧- عَمْرُو بْنُ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قَضَى رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْعَيْنِ الْقَائِمَةِ السَّادَةِ لِمَكَانِهَا ثَلَاثُ الْيَدَيْنِ

4567 - Amr bin Şuayb'ın dedesi Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yerinde sabit duran fakat görme kabiliyetini kaybeden gözün diyetini diyetin üçte biri olarak hükmetti.^[201]

İZAH

Bir kimse her hangi bir aletle birisinin gözüne vurur, gözün görünüşü bozulmamakla beraber görme kabiliyeti giderse üçte bir diyet gerekir.

Fukahânın ekserîsi bu görüştedir. Ancak böyle hallerde hükümet-i adl gerekir.

Hükümet-i Adl şu demektir: Gözleri sağlam bir köle kaç lira ediyorsa o belirlenir. Aynı kölenin gözleri arızalanıp görme kabiliyetini kaybetse kaç lira eder. Bu belirlenir. Aradaki fark bulunur. Bu işleme hükümet-i adl denir.

Ömer bin Hattab'dan felç olmuş elle, görünüşü bozulmamış gözde diyetin üçte biri gerekir diye rivâyet olunmuştur.

21 - ANNE KARNINDAKİ ÇOCUĞUN DİYETİ

٤٥٦٨- عَنْ الْمُغِيرَةِ بْنِ شُعْبَةَ أَنَّ امْرَأَتَيْنِ كَانَتَا تَمُتُّ زَوْجِلَ مِنْ

مَذَلِيلٍ فَضَرَبَتْ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى بِعَمُودٍ فَقَتَلَتْهَا وَجَبَّيْنَهَا فَاسْتَحْضَمُوا

إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَحَدُ الرَّجُلَيْنِ كَيْفَ نَدِي مِنْ لَا

صَاحٍ وَلَا أَكَلٍ وَلَا خَرِبٍ وَلَا إِسْتَهْلَ فَقَالَ: أَسْجَعُ تَسْجِعُ الْأَعْرَابِ

فَقَضَى فِيهِ بِمُرَّةٍ وَجَعَلَهُ عَلَى عَائِلَةِ الْمَرْأَةِ

4568 - Muğîre bin Şu'be radiyallahu anh'dan rivâyet edilmiştir:

– Huzeyl kabilesinden bir erkeğin nikahında iki kadın vardı. İkiden birisi öbürüne odunla vurdu ve öldürdü. (Velîleri) Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem huzurunda mahkemeleştiler. İki erkekten öldüren kadının velîsi olan erkek şöyle dedi:

(Henüz anne karnında bulunan) ses çıkarmayan, yemek yiyemeyen, su içemeyen, kendisinde dirilik alameti görülmeyen bir çocuğa nasıl diyet ödeyelim? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona:

“Bedevîlerin secîli konuşmaları gibi mi konuşuyorsun” buyurdu ve annesi karnında öldürülen sabi için gurre (beş yüz dirhem) diyetle hükmetti. Ve bunun ödenmesini öldüren kadının akîlesi (diyetini ödemeğe mecbur olan yakınları) üzerine yükledi.^[202]

İZAH

Aynı erkeğin nikâhında bulunan iki kadından birisi, öbürünü sopa ile vurarak öldürür, ölen kadın hamile olduğu için karnındaki çocuk da ölür. Ölen kadının diyetini ve karnında öldürülen sabi için ödenecek beş yüz dirhem gurre diyetini öldüren kadının asabesi yüklenir. Peygamber Efendimiz, kadının velîlerinden doğmamış çocuğa nasıl gurre öderiz diyen

kimseyi kafiyele sözlerle Allah'ın hükmüne mi karşı çıkıyorsun diye susturmuş, anne karnında öldürülen çocuk için beş yüz dirhem diyet gerektiği hükmünü vermiştir. Bu hadiste öldürülen kadının diyetinden bahsedilmemiştir. Ancak kadının diyeti bir sonra gelecek hadiste açıklanmaktadır.

٤٥٦٩- عَنْ مُنْصَوِرٍ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ وَزَادَ فُجِعَلُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِيَّةَ الْمَقْتُولَةِ عَلَى عَصَةِ الْقَابِلَةِ وَغُرَّةٍ لِمَا فِي بَطْنِهَا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَكَذَلِكَ رَوَاهُ الْحَكَمُ عَنْ مُجَاهِدٍ عَنِ الْمُغِيرَةِ

4569 - Mansur'dan bir önce geçen hadisle aynı mana ve isnadla rivâyet olundu. Cerîr bu rivâyette şunu ziyade etti:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem öldürülmüş kadının diyetini öldürenin asabesi üzerine kıldı. Karnındaki ceninin diyetini ise bir gurre olarak hükmetti.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Hakem Mücahid'den o da Muğîre bin Şu'be'den rivâyet etti.

٤٥٧٠- عَنِ الْيَسْرِ بْنِ مَعْمَرَةَ أَنَّ عُمَرَ ابْنَ عَبْدِ الْوَكِيدِ

إِسْلَامِي الْمَرْأَةِ فَقَالَ الْمُغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ شَهِدْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى فِيهَا بِمُرَّةٍ غَنِيٍّ أَوْ أَمْنَةٍ فَقَالَ ابْنِي بِمَنْ يَشْهَدُ مَعَكَ

ثُمَّ قَالَ بِمُحَمَّدِ بْنِ مَسْلَمَةَ زَادَ هَارُونَ قَشِيدَةً لَمْ يَغْنِي خُرْبُ الرَّجُلِ

بَطْنِ امْرَأَتِهِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: بَلَغَنِي عَنْ أَبِي غُنَيْدٍ إِنَّمَا سَمِعِي إِسْلَامًا لِأَنَّ الْمَرْأَةَ

تُرْفِقُ قَبْلَ وَثَبِ الْوِلَادَةِ وَكَذَلِكَ كُلُّ مَا رَأَيْتُ مِنَ الْيَدِ وَغَيْرِهِ فَقَدْ نَبِضُ

4570 - Misver bin Mahreme radiyallahu anh'dan rivâyet edilmiştir: Ömer radiyallahu anh halkla kadının çocuk düşürmesi hususunu istişare etti.

Muğîre bin Şu'be, ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, onun için

bir gurreye yani bir köle veya cariyeye hükmettiğine şahit oldum, dedi. Ömer de ona, seninle beraber bu olaya şahit olan birisini getir dedi. Muğîre de ona Muhammed bin Mesleme’yi getirdi. Harun rivâyetinde şunu ziyade etti: Onun için yani adamın karısının karnına vuruğuna şahitlik etti dedi.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Ebû Ubeyde’den bana ulaştığına göre çocuk düşürmeye imlas deniliyor. Çünkü kadın doğum zamanı gelmeden çocuğunu ondan koparmış oluyor. El ve diğer şeylerden bir şey koparsa melise denir.^[203]

٤٥٧١- عَنْ الْمُغِيرَةِ عَنْ عُمَرَ بِمَعْنَاهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ حَمَّادُ بْنُ زَيْدٍ وَحَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ عَنْ هِشَامِ بْنِ

غَزْوَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ عُمَرَ قَالَ

4571 - Muğîre bin Şu’be’den o da Ömer bin Hattab’tan geçen hadisin manasında rivâyet olundu.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Hammad bin Zeyd ve Hammad bin Seleme Hişam bin Urve’den o da babasından “Ömer dedi” diye rivâyet etti.^[204]

٤٥٧٢- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عُمَرَ أَنَّهُ سَأَلَ عَنْ قُبَيْبَةَ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي ذَلِكَ فَقَامَ حَمَلُ بْنُ مَالِكِ بْنِ النُّبَيْتِ، فَقَالَ كُنْتُ

بَيْنَ امْرَأَتَيْنِ فَضَرَبْتُ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى بِمِسْطَاحٍ فَقَتَلْتَهَا وَجَبَّيْتُهَا فَقَضَى

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَبَّيْنَهَا بِغَزْوَةٍ وَأَنْ تُقْتَلَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ النُّفَرِيُّ بْنُ شَيْبَةَ الْمِسْطَاحُ هُوَ الْمَضْرُوبُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ وَقَالَ أَبُو عُيَيْنَةَ الْمِسْطَاحُ عُودٌ مِنْ أَغْوَادِ الْخِيَاءِ

4572 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan o da Ömer radiyallahu anh’dan rivâyet ettiğine göre Ömer radiyallahu anh, çocuğun düşürülmesi konusunda Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in hükmünden sordu. Bunun üzerine Hamel bin Malik bin el-Nebûğa ayağa kalktı ve şöyle dedi: Ben iki kadının kocası idim. İkiden birisi kürek ile öbürüne vurdu. Kadını

da, karnındaki çocuğu da öldürdü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, çocuğun öldürülmesinden dolayı gurreye kadının da kısasen öldürülmesine hükmetti. [205]

Ebû Dâvud şöyle dedi:

Nadr bin Şumeyl dedi ki: Mıstah fırından ekmek çıkarılan kürektir.

Ebû Dâvud dedi ki: Ebû Ubeyd ise; Mıstah çadır direklerinden birisidir dedi.

٤٥٧٣ - عَنْ طَاوُسٍ قَالَ: قَامَ عُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَلَى قُبُورِ

لَدَاكَ مَعْنَاهُ لَمْ يَذْكُرْ وَأَنَّ تَقْتُلَ زَاةَ بَشَرَةٍ عَبْدٍ أَوْ أَمَةٍ قَالَ: فَقَالَ عُمَرُ اللَّهُ

أَكْبَرُ لَوْ لَمْ أَسْمَعْ بِهَذَا لَقَضَيْتَا بِعَمْرِ هَذَا

4573 - Tavus radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Ömer radiyallahu anh minbere çıktı. Râvî geçen hadisin manasını anlattı ama “kadının öldürülmesini hükmetti” cümlesini zikretmedi. Bir erkek köle gurreyi veya kadın köle gurreyi cümlelerini ziyade etti ve dedi ki: Ömer radiyallahu anh Allahu Ekber: Eğer biz bunu işitmemiş olsa idik bundan başka bir şey ile hükmederdik, dedi. [206]

٤٥٧٤ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ فِي قُبْرِ حَمَلٍ بِنِ مَالِكٍ قَالَ: فَأَمْسَقْتُ

عَلَامًا قَدْ نَبَتْ شَعْرَهُ نَبَا وَمَاتِ الْمَرْأَةُ فَقَضَى عَلَى الْعَاتِلَةِ الْبَيْتَ:

فَقَالَ عَمْرُهَا إِنَّمَا قَدْ أَسْقَطْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ عَلَامًا قَدْ نَبَتْ شَعْرَهُ، فَقَالَ أَبُو

الْعَاتِلَةِ إِنَّهُ كَذِبٌ إِنَّهُ وَاللَّهِ مَا إِسْتَهْلَ وَلَا شَرِبَ وَلَا أَكَلَ فَوَيْلٌ يَطْلُ

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْجَعُ الْجَاهِلِيَّةِ وَكُفَّاتُهَا أَوْ فِي

الضَّبِّي غُرَّة

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: كَانَ إِسْمُ إِخْدَاهُمَا مَلِيكَةً وَالْأُخْرَى أُمُّ غُلَيْفٍ

4574 - İbn-i Abbas'tan Hamel bin Malik kıssası hakkında şöyle rivâyet olundu. Dedi ki: Kadın başının kılı bitmiş bir erkek çocuğu düşürdü. Ve kadın da öldü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem katilin asabelerine diyeti ödemesini hükmetti. Ölen kadının amcası şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü, o saçlı bitmiş bir erkek çocuğu düşürdü. Öldüren kadının babası ise, o yalan söylüyor vallahi çocuk ses çıkarmadı, yemedi ve içmedi, bunun durumunda olanın kanı hederdir dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bu senin sözlerin cahiliyet devrinin kafiyeli sözlerinden ve onların kehanetinden mi? Düşürülen sabinin diyeti olarak bir gurre (beş yüz dirhem) öde” buyurdu.

İbn-i Abbas şöyle dedi: Bu iki kadından birisinin adı Müleyke, öbürünün adı Ümmü Gutayf idi.

٤٥٧٤- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ امْرَأَتَيْنِ مِنْ هَذَيْلٍ قَتَلَتْ

إِخْدَاهُمَا الْأُخْرَى وَلِكُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا زَوْجٌ وَوُلِدَ فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِيَةَ الْمَقْتُولَةِ عَلِمَى عَاقِلَةَ الْقَاتِلَةِ وَبَوَّأَ زَوْجَهَا

وَوَلَدَهَا، قَالَ: فَقَالَ عَاقِلَةُ الْمَقْتُولَةِ مِيرَاثُهَا لَنَا قَالَ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا مِيرَاثُهَا لِزَوْجِهَا وَوَلَدِهَا

4575 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Hüzeyl kabilesinden iki kadından biri öbürünü öldürdü. Bu kadınlardan her birinin kocası ve çocuğu vardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, öldürülen kadının diyetini öldüren kadının diyetini ödemeğe mükellef olan yakınlarına yükledi. Kadının kocası ve çocuğunu diyet yüklemekten berî tuttu.

Câbir dedi ki: Öldürülen kadının âkileleri bu öldürülen yakınımızın mirası bize mi aittir, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hayır onun mirası kocasına ve çocuğuna aittir” buyurdu.^[207]

٤٥٧٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ أَكْتَلْتُ امْرَأَتَانِ مِنْ هَذَيْلٍ فَرَمَتْ

إِخْدَاهُمَا الْأُخْرَى بِحَجَرٍ فَقَتَلَتْهَا فَأَخْتَصَمُوا إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِيَّةَ جَنِينِهَا غُرَّةَ
عَبْدٍ أَوْ وَلِيدَةٍ وَقَفَسَ بِدِيَّةِ الْمَرْأَةِ عَلَى غَائِلَتِهَا وَوَرَّتْهَا وَلَدَهَا وَمَنْ
نَعَهُمْ فَقَالَ حَمَلُ بْنُ عَالِيٍّ بْنِ النَّابِغَةِ الْهَذَلِيُّ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ أُغْرِمُ
دِيَّةَ مَنْ لَا شَرِبَ وَلَا أَكَلَ لَا نَطَقَ وَلَا إِشْتَهَلَ فَبِشَلْ ذَلِكَ يُطَلَّ فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّمَا هَذَا مِنْ إِخْوَانِ الْكُفَّانِ مِنْ أَجْلِ
سَجْعَةِ الَّذِي سَجَعَ

4576 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Hüzeyl kabilesinden iki kadın birbirleri ile dövüştüler. Biri öbürüne bir taş attı. Ve onu öldürdü. Taraflar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzurunda mahkemeleştiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ölen kadının karnındaki çocuğun diyetini bir köle veya cariye olarak gurre, kadının diyetini de katilin âkilesinin ödemesine hükmetti. Ve diyete öldürülen kadının çocuğunu ve onlarla beraber olan hak sahiplerini mirasçı kıldı. Bunun üzerine kadınların kocası, Huzeyl kabilesinden Hamel bin Malik bin el-Nabiğa şöyle dedi:

– Ey Allah'ın Rasûlü, henüz yemeyen, içmeyen, konuşmayan ve ses çıkarmayan sabinin diyetine nasıl borçlanırım? Bunun gibilerin kanı heder değil midir? Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Gerçekten bu kimse kâhinlerin kardeşlerindendir” buyurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bu sözü Hamel bin Malik'in secili kafiyesi konuşmasından dolayı söylemiştir. [\[208\]](#)

٤٥٧٧- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ فِي هَلْبِ الْفِصَةِ قَالَ: ثُمَّ إِنَّ الْمَرْأَةَ الَّتِي
نَفَسَ عَلَيْهَا بِالْعُرَّةِ تَوَفَّيْتُ فَقَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
بِأَنَّ مِيرَاثَهَا لِنِسْبَتِهَا وَأَنَّ الْعَقْلَ عَلَى غَضَبِهَا

4577 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan şu geçen kıssa rivâyet edildi: Ve şöyle dedi: Sonra aleyhine gurre (beş yüz dirhem gümüş) diyet hükmolunan kadın vefat etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, mirasının oğluna kalmasını diyetini de âkilesi (asabesi) üzerine kalmasını hükmetti. [209]

٤٥٧٨ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ امْرَأَةً حَدَّثَتْ امْرَأَةً

قَالَتْ قُلْتُ فَوَيْعَ ذَلِكَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَجَلَ فِي

وَلَدِهَا خَمْسَ مِائَةِ شَاةٍ وَنَهَى يُؤْتِيَهُ عَنِ الْخَلْبِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: كَذَا الْحَدِيثُ خَمْسَ مِائَةِ شَاةٍ وَالصَّوَابُ مِائَةُ شَاةٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَكَذَا قَالَ عَبَّاسٌ وَهُوَ وَهْمٌ

4578 - Abdullah bin Büreyde radiyallahu anh'dan:

– Bir kadın diğer bir kadına (taş) attı. Kadın çocuğunu düşürdü. Bu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e dava olundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, kadının çocuğu için beş yüz koyun takdir etti. Ve o gün (taş, sopa ve baston gibi şeyleri) atmaktan nehyetti.

Ebû Dâvud dedi ki: Hadis çocuğun diyeti beş yüz koyun diye böyle gelmiştir. Ama doğrusu yüz koyun olmasıdır.

Ebû Dâvud dedi ki: Abbas böyle (beş yüz koyun) dedi. O bir vehimdir. [210]

İZAH

Bu hadiste düşürülen çocuğa karşılık beş yüz koyun diyet gerektiği bildirilmiş ise de Avnul Mâ'bûd'da kaydedildiğine göre bu rivâyet vehimdir. Doğrusu yüz koyun hükmedilmesidir. Bezl-ül Mechud'da müellif şöyle diyor: Bence bu rivâyet aslında beş yüz dirhem imiş, dirhem yerine şât kelimesi konulmuş, yanlışlıkla sabînin diyeti beş yüz koyun şeklini almıştır.

Çünkü ceninin diyeti bir gurredir. Bir gurre beş yüz dirhemdir. Bu da bir diyetin onda birinin yarısına bedeldir ki: Tam diyetin yirmide biri demektir.

Tam diyet iki bin koyundur. Bunun yirmide biri yüz koyun eder. Doğrusu ceninin diyeti yüz koyun olmasıdır.

٤٥٧٩ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَتَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فِي الْحَبَشَةِ بَعْرَةً أَوْ أَمَةً أَوْ قَوْسٍ أَوْ بَعْلٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَى هَذَا الْحَدِيثَ حَمَّادُ بْنُ سَلَمَةَ وَخَالِدُ بْنُ عَبْدِ

اللَّهِ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ زَيْدٍ أَوْ قَوْسٍ أَوْ بَعْلٍ

4579 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, cenin diyeti hakkında gurre: köle, câriye, at veya katır ile hükmetti.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Hammad bin Seleme, Halid bin Abdullah, Muhammed bin Amr'dan rivâyet ettiler. Her ikisi de at veyahut katır kelimelerini zikretmediler. [\[211\]](#)

٤٥٨٠ - عَنِ الشَّعْبِيِّ قَالَ: الْغُرَّةُ خُمُسُ مِائَةِ دِرْهَمٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ زَيْبَةُ الْغُرَّةُ خُمُسُونَ دِينَارًا

4580 - Şa'bî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Düşürülen çocuğun diyeti olan gurre: Beş yüz dirhem gümüştür, dedi.

Ebû Dâvud dedi ki: Rabia şöyle demiştir: Gurre elli dinar altındır.

İZAH

Tam diyet, bin dinar olunca onun yirmide biri elli dinar eder. Düşürülen ceninin diyeti olan gurre beş yüz dirhem gümüş ve elli dinar altındır.

22 - MÜKÂTEBİN DİYETİ

٤٥٨١ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَتَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فِي دِيَّةِ الْمُكَاتَّبِ يَفْتَلُ يُوْدَى مَا أَدَّى مِنْ مُكَاتَّبِهِ دِيَّةَ الْحُرِّ وَمَا

بَقِيَ دِيَّةَ الْمَمْلُوكِ

4581 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, öldürülen mükâtebin diyetinde şöyle hükmetti:

Mükâtebe akdinden ötürü ödediği oranda hür diyeti, kalandan da köle diyeti ödenir.

İZAH

Bu hadis-i şerifin anlamı şudur:

Bir köle efendisine elli bin lira karşılığında beni azat et der. Efendisi de kabul ederek, bana elli bin lira ödediğin gün hürsün dese, bu köle de efendisine otuz bin lira ödese, yirmi bin lira borçlu kalsa bu arada bu zat öldürülse bunun diyeti ödediği otuz bin lira tam fiyatın beşte üçü olduğu için tam diyetin beşte üçü hür diyeti olarak ödenir.

Geriye kalan beşte ikiyi de henüz ödemediği için köle diyeti olarak ödernir. Bunu rakam olarak vermek gerekirse hürün diyeti yüz devedir. Beşte üçü altmış deve eder. Kölenin diyeti hürün diyetinin yarısı kadar olduğundan diyetin beşte ikisi kırk devedir. Onun yarısı da yirmi deve eder.

Bu hadis-i şerif: Fukahâdan İbrahim en-Nehâî'nin delilidir. Diğer Fukahâca mükâteb borçlandığı mükâtebe bedelini ödemedikçe köle sayılır. Öldürüldüğünde köle diyeti ödenir. (Mealim-üs-Sünen, c. 6, s. 374)

٤٥٨١- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

إِذَا أَصَابَ الْمُكَاتَّبُ خُلًّا أَوْ وَرِثَ مِيرَاثًا يَرِثُ عَلَى قَدْرِ مَا غَتَّقَ مِنْهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ وَهْبُ عَنْ أَيُّوبَ عَنْ عِكْرِمَةَ عَنْ عَلِيٍّ عَنِ

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَرْسَلَهُ حُمَادُ بْنُ زَيْدٍ وَإِسْمَاعِيلُ عَنْ أَيُّوبَ

عَنْ عِكْرِمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَعَلَهُ إِسْمَاعِيلُ ابْنَ عَلِيَّةَ

قَوْلُ عِكْرِمَةَ

4582 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Mükâteb bir hadde uğrar veya mirasa vâris olursa azat ettiği kadarına vâris olur.”

Ebû Dâvud dedi ki: bu hadisi Vüheyb rivâyet etti. O da Eyyüb'ten o da İkrime'den, o da Ali'den, o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etti. Hammad bin Zeyd ve İsmail ise Eyyüb'ten o da İkrime tarikiyle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem 'den rivâyet etmiştir. İsmail bin Uleyye bunu İkrime'nin sözü saymıştır.

İZAH

Mükâteb kitâbet bedelinin yarısını ödedikten sora, babası ölse, babasına yalnız vâris olsa kendisinin yarısı azat edilmiş olduğu için mirasın yarısına sahip olabilir. Eğer kendisine cinayet işlenmişse katil olan kimse bu mükâtebin vârislerine ödediği miktar diyet öder. Henüz borçlu bulunduğu efendisine de köle diyeti öder.^[212]

23 - ZİMMÎNİN DİYETİ

٤٥٨٣- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ دِيَةُ الْمَخَادِبِ نِصْفُ دِيَةِ الْحَرِّ

قَالَ أَبُو قَاوُودَ: زَوَّاهُ أَسْلَعَةُ بْنُ زَيْدٍ اللَّيْثِيُّ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ الْحَارِثِ

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ مِثْلَهُ

4583 - Amr bin Şuayb'ın dedesi Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Anlaşma gereği İslam yurdunda bulunan gayri müslimin diyeti hürün diyetinin yarısıdır.”^[213]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Üsâme bin Zeyd el-Leysî ve Abdurrahman bin el-Hâris Amr bin Şuayb'ten geçen hadisin mislini rivâyet ettiler.

İZAH

Ehl-i kitabın diyeti hakkında en açık hüküm budur. İmam-ı Mâlik ve Ahmed bin Hanbel'in görüşü böyledir. Ahmed bin Hanbel bu hüküm katil hata ile olduğu vakit böyledir, demiştir. Ama kasten olursa buna on iki bin dirhem eklenir, demiştir.

Hanefilerce; zimmînin diyeti Müslümanın diyeti gibidir.

Şafiî'ye göre; zimmînin diyeti Müslümanın diyetinin yarısı kadardır. (Bezlül-Mechud, c. 18, s. 102)

24 - BİRİSİYLE DÖVÜŞÜP KENDİSİNİ KORUMAYA ÇALIŞAN KİMSENİN DURUMU

٤٥٨٤ - عَنْ صَفْوَانَ بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَاتَلَ أَعْمَى لِي وَجُلًّا

فَقَعَسَ يَدَهُ فَاتَزَعَهَا فَنَلَزَتْ نِيْبَهُ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَأَهْلَكَهَا وَقَالَ أَتُرِيدُ أَنْ يَضَعَ يَدَهُ فِي فَيْكِ تَقْبِضُهَا كَلَفَمَحِلٍ

قَالَ وَأَخْبِرْنِي ابْنُ أَبِيهِ مُلَيْكَةً عَنْ جَدِّهِ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

أَهْلَكَهَا وَقَالَ يَمُدُّتْ يَدَهُ

4584 - Safvan'ın babası Yâ'la radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Benim bir işçim bir zat ile dövüştüler. İşçim o kimsenin elini ısırdı, adam elini işçimin ağzından çıkardı. Elini çıkarırken işçimin dişi düştü, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi. O da dişin heder olduğunu (diyet ödenmeyeceğine) hükmetti ve şöyle buyurdu: “O kimsenin elini senin ağzına koymasını senin de onu erkek deve gibi kemirmeni mi istiyorsun?”

Atâ şöyle dedi: Bana Ebû Müleyke'nin oğlu dedesinden naklen haber verdi. Ebû Bekir radiyallahu anh, onun dişini heder saydı. Ve şöyle dedi: Dişi kalmayasıca. [\[214\]](#)

İZAH

İki kişi dövüşürken birisi öbürüne yumruk vurup dişini kırırsa dişin diyetini ödemesi gerekir. Ama elini ısırılmışsa adam kendisini korumak için elini çektiğinde ısıranın dişi kırılmışsa bu dişe diyet ödemek mecburiyeti yoktur. Çünkü adam kendisini korumak için dişi çekmek mecburiyetindedir. Bu hadis-i şerifte Şâfiî hazretleri istidlâl ederek şöyle demiştir: bir boğa, at, it ve buna benzer bir hayvan insana saldırırsa bu hayvanlardan kendisini başka türlü koruma imkânı bulamayarak öldürse, sahibine kıymetini ödemek mecburiyetinde değildir.

٤٥٨٥ - عَنْ يَحْيَى بْنِ أُمَيَّةَ بِهَذَا زَادَ ثُمَّ قَالَ يَغْنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْعَاقِصِ إِذَا شَتَّ أَنْ تُمَكِّنَهُ مِنْ يَدَيْهِ فَيَعْمُهَا ثُمَّ تَتَرَعُّهَا مِنْ

فِيهِ وَأَبْطَلَ دِيَّةَ أَشْنَانِهِ

4585 - Ya'lâ bin Ümeyye'den bu hadis rivâyet olundu. Orada şu ziyade var: Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elini ısırana "İstersen sen elini ona tutuverseydin. O da senin elini ısırırdı. Sonra, o ısırıp (işini bitirince) sen elini onun ağzından çekerdin" buyurdu. Ve onun dişlerinin diyetini iptal etti.

İZAH

Hiç kimse eli ısırılırken onun dişini incitmeyeyim diye düşünmez. Kim elinin başkası tarafından ısırılmasına razı olur? Onun için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, dişi düşene istersen, sen elini onun ağzına ver o senin elini ısırırsın. Sonra elini onun ağzından çekersin, buyurdu.

25 - TABİPLİK TASLAYARAK HASTAYA ZARAR VEREN KİMSENİN DURUMU

٤٥٨٦- عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ تَطَلَّبَ وَلَا يَعْلَمُ مِنْهُ طَبِّ فَهُوَ ضَايِرٌ

قَالَ نَضْرَ: قَالَ حَدَّثَنِي ابْنُ جُرَيْجٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَذَا لَمْ يَزِدْهُ إِلَّا الْوَلِيدُ لَا تَذَرِي هُوَ صَحِيحٌ أَمْ لَا

4586 - Amr bin Şuayb'ın dedesi Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kendisinin tıp bilgisi olmadığı halde doktorluk yapan kimse (hastada meydana gelen sakatlığı) ödemeye mecbur olur.”

Nasr bana İbn-i Cüreyc haber verdi, demiştir.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi Velid'den başkası rivâyet etmedi. Sahih mi değil mi bilmiyoruz. [\[215\]](#)

٤٥٨٧- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْعَزِيزِ بْنُ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ حَدَّثَنِي بَعْضُ

التَّوَفِيدِ الَّذِينَ قِيمُوا عَلَى أَبِي قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّمَا طَبِّبَ عَلَى قَوْمٍ لَا يَعْرِفُونَ تَطَلَّبَ تَبَلَّ ذَلِكَ فَأَعْنَتَ

فَهُوَ ضَايِرٌ

قَالَ عَبْدُ الْعَزِيزِ أَمَا إِنَّهُ لَيْسَ بِالتَّعَبِ إِنَّمَا هُوَ قَطْعُ الْعُرْوَةِ وَفَيْطُ

وَالْكَيْ

4587 - Ömer bin Abdülaziz'in oğlu Abdülaziz'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bana babama gelen heyetlerden birisi haber verdi, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu söyledi:

“Hangi doktor ki, kendisinden daha önce doktorluk tecrübesi görülmeyen bir konuda tedavi yapar, hastanın bir uzvuna zarar getirirse onu ödemeye mecbur olur.”

Abdülaziz dedi ki: Ödemeye mecbur olmak hastada ilacın aksi tesir yapmasında değil, damarı kesmesi bir yerini yarması veya dağılayıp yakmasıdır.

İZAH

Doktorluk yapan kişinin verdiği ilaç aksi tesir yaparsa doktora zararı ödemek gerekmez. Ama operatör olmadığı halde ameliyata kalkar, damar keser, bir yerini yarar, dağılayacağım derken yakarsa, sakat ettiği âzânın diyetini ödemesi gerekir.

26 - KASTEN ÖLDÜRMEYE BENZEYEN HATA İLE ÖLDÜRMENİN DİYETİ

٤٥٨٨ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ مُسَدَّدٌ خَطَبَ يَوْمَ الْفَتْحِ ثُمَّ اتَّفَقَا فَقَالَ أَلَا إِنَّ كُلَّ مَائِيَّةٍ

كَانَتْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ مِنْ دَمٍ أَوْ مَالٍ تُذَكَّرُ وَتُدْعَى تَحْتَ قَدَمِي إِلَّا مَا

كَانَ مِنْ بَقَايَةِ الْحَاكِجِ وَسِدَائَةِ النَّبِيِّ ثُمَّ قَالَ أَلَا إِنَّ جِنَّةَ الْخَطِيئَةِ شِبِيرُ

الْعَتِيدِ مَا كَانَ بِالشُّوْطِ وَالْعَصَا مِثْلَهُ مِنَ الْإِبِلِ مِنْهَا أَرْبَعُونَ فِي بَطْنِهَا

أَوْلَادُهَا

4588 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

Müsedded rivâyetinde şöyle dedi: Mekke'nin fethi günü hutbe okudu. Sonra Süleyman bin Harb ile Müsedded rivâyetlerine şöyle ittifak ettiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: “Haberiniz olsun cahiliyet devrinde olan kan davası, o devirden kalma alınacağı iddia edilen (faiz) malı ve diğer âdetler ayaklarımın altındadır. Ancak hacılara su dağıtma görevi ile Kâbe'nin hizmeti görevi hariç.” Sonra şöyle dedi: “Haberiniz olsun ki, şüphesiz kasten öldürmeye benzeyen hataen cinayetin diyeti yüz devedir. Bunlardan kırkının karnında yavruları olacaktır.^[216]

٤٥٨٩ - عَنْ خَالِدٍ بِهَذَا الْإِسْنَادِ نَحْنُ مَعْنَاهُ

4589 - Halid'den bir önce geçen hadisin isnâdı ile onun manasının benzeri rivâyet olundu.

27 - FAKİRLERE AİT KÖLENİN CİNAYETİ

٤٥٩٠ - عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّ غُلَامًا لِأَنْبَاسٍ فَقَرَاءَ فَقَطَّعَ أُذُنَ

غُلَامٍ لِأَنْبَاسٍ أَطْنَبَاءَ فَأَتَى أَهْلَهُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا يَا

رَسُولَ اللَّهِ إِنَّا أَنْبَاسٌ فَقَرَاءَ فَلَمْ يَجْعَلْ عَلَيْهِ شَيْئًا

4590 - İmran bin Husayn radiyallahu anh'dan rivâyet edilmiştir:

Fakir bir ailenin kölesi zengin bir ailenin kölesinin kulağını kesti. Fakir çocuğun ailesi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip şöyle dediler: "Ey Allah'ın Rasûlü, biz fakir kimseleriz, o çocuğa diyet cezası yükleme."^[217]

İZAH

Hadisin zahirine bakılırsa fakir birkaç kişinin ortak olduğu bir köle, zengin birkaç kişinin ortak oldukları bir kölenin kulağını kestiği anlaşılır. Ama kölenin yaptığı cinayette köleye ceza gerekip sahiplerine gerekmeceğinden, hadiste geçen gulamı oğlan çocuğu, ünası da aile olarak tercüme ettik. Çünkü hürün işlediği cinayetten asabeler sorumlu olur. Onlar diyet öderler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip, biz fakiriz, bu çocuğa diyet yükleme diyenler cinayeti işleyen çocuğun diyetini ödemeye mecbur olan âkileleri, asabeleridir.

28 - BİR KAVİM ARASINDA ÖLDÜRÜLÜP, KATİLİ BELLİ OLMAYAN KİMSEYE AİT HÜKÜM

٤٥٩١ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مَنْ قَتَلَ فِي عِيَّتِنَا أَوْ دِمْنًا يَكُونُ بَيْنَهُمْ بِحَجَرٍ أَوْ بِسَوْطٍ فَعَقَلَهُ

عَقْلٌ عَطِلٌ وَمَنْ قَتَلَ عَمَلًا فَقَوْدُ يَدَيْهِ فَمَنْ حَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ

اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

4591 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Bir kavim aralarında taşla, sopa ile birbirlerine atarlarken kimin attığı görülmeyerek bir kimse öldürülürse, onun diyeti hata ile öldürülenin diyeti kadardır. Kim kasten öldürülürse katilin kısas için ellerinin bağlanması gerekir. Kim katilin kısas edilmesine mani olarak araya girerse Allah'ın, meleklerin ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun.”

İZAH

Bu hadisin açıklaması 4550 numaralı hadiste geçmiştir.

29 - AYAĞI İLE TEPEN HAYVANIN VERDİĞİ ZARAR

٤٥٩٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

الرَّجُلُ جُنَابُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الدَّابَّةُ تَضْرِبُ بِرِجْلِهَا وَهِيَ رَاكِبٌ

4592 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hayvanın tepmesinden meydana gelen cinayete bir şey gerekmez.”

Ebû Dâvud dedi ki: Bir kimse hayvana binerken arkasında olan birisini teperse bir şey gerekmez, demektir.

İZAH

Vasıtaya binen kimse birisini çiğnetirse zararını öder. Ama salınmış bir hayvan arkasına yaklaşan birisine tekme vurursa veya üstünde sahibi biniyor da olsa yine bir şey gerekmez. (Avnul Mâ'bûd, c. 4, s. 322)

30 - HAYVAN, MADEN VE KUYUDAN DOLAYI VUKU BULAN ZARARLAR HEDERDİR

٤٥٩٣ - أَبَا هُرَيْرَةَ يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: الْعَجَمَاءُ جُرْحُهَا جَبَارٌ وَالْمَغْدُونُ جَبَارٌ وَالْبَيْتُ جَبَارٌ وَفِي الرِّكَازِ

الْخُمْسُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الْعَجَمَاءُ الْمُتَنَفِّلَةُ الَّتِي لَا يَتَكُونُ مَعَهَا أَحَدٌ وَتَكُونُ

بِالنَّهَارِ لَا تَكُونُ بِاللَّيْلِ

4593 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dilsiz hayvanın meydana getirdiği yaradan bir şey gerekmez. (Bir kimsenin açtığı) madene (birisinin düşmesinden) bir şey gerekmez. Hazinelelerin beşte birini ödemek gerekir.

Ebû Dâvud; ACMA: Başiboş ve yanında kimse bulunmayan hayvan demektir. Bu gündüz. Gece olmaz, demiştir.^[218]

İZAH

Bir kimsenin hayvanı bir kimseye tekme vurur veya boş gezerken birisini ısırır, öldürürse hayvan sahibinin ölen kimsenin diyetini ödemesi gerekmez.

Bir kimse tarlasına kuyu açar, bir kimse de bu kuyuya düşerse veya ücretle tarlasına kuyu kazdırırken kuyu yıkılıp ölse, kuyu sahibinden diyet gerekmez.

Bir kimse maden ocağı açtırsa, birisi düşüp ölse veya maden ocağında ücretle çalışırken ocak yıkılıp ölse, ocak sahibine diyet gerekmez.

Bir kimse vaktiyle gömülmüş bir hazine bulursa, beşte birini devlete vermek mecburiyetindedir. Beşte birini ödedikten sonra gerisi helal olur.

31 - BAŞKA TARAF SİÇRAYIP ZARAR VEREN ATEŞLE İLGİLİ HÜKÜM

٤٥٩٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ النَّارُ جَبَارٌ

4594 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Ateşin yaktığı hederdir.”

İZAH

Bir kimsenin bacasından çıkan kıvılcım rüzgâr ile başka birisinin bir eşyasını yaksa veya evini yaksa, bacasından kıvılcım çıkan kimseye bir şey gerekmez. Evi yananın evini ödemek mecburiyetinde değildir.

Ama bir kimsenin evinin önünde bulunan odunları tutuşturuveren kimse bu yangının yapacağı zarardan sorumlu olur.^[219]

32 - DİŞİN KIRILMASINDAN DOLAYI KISAS

٤٥٩٥- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَسَرَتِ الرُّيْبِيعُ أُنْثَى بَنِي

النُّضْرِ نَيْتَةً إِمْرَأَةً فَأَتَاها النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَضَى بِكِتَابِ اللَّهِ

الْقِصَاصَ فَقَالَ أَنَسُ بْنُ النَّضْرِ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ لَا تَكْسِرُ نَيْتَهَا

الْيَوْمَ قَالَ يَا أَنَسُ كِتَابُ اللَّهِ الْقِصَاصُ فَرَضُوا بِأَزْوَاجِ أَخَذُوهُ فَعَجَبَ

نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ: إِنَّ مِنْ عِبَادِ اللَّهِ مَنْ لَوْ أَقْسَمَ

عَلَى اللَّهِ لَا يَرِيهِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: سَمِعْتُ أَحْمَدَ بْنَ حَنْبَلٍ قِيلَ لَهُ كَيْفَ يَفْتَضِلُ مِنْ

النِّسَاءِ قَالَ يُبْرَدُ

4595 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Enes bin Nadr'ın kız kardeşi Rubeyyi, bir kadının ön dişini kırmıştı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah'ın kitabı ile kısasla hükmetti. Enes bin Nadr dedi ki:

– Seni hak Peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki bu gün kız kardeşimin dişi kırılmaz, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Enes Allah'ın kitabında bunun cezası kısastır” buyurdu. Kadının yakınları diyete razı oldular. Onu aldılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bundan taaccüp etti ve şöyle buyurdu: “Allah'ın kulları arasında öyle kimseler var ki bir konuda Allah'a yemin etse Allah onu yerine getirir.”

Ebû Dâvud dedi ki:

Ahmed bin Hanbel'e diştten nasıl kısas olur, diye sordular. O da törpülenir diye cevap verdi. [\[220\]](#)

[\[158\]](#) Neseî, K. Kasame, Babu te'vili kavllillahi teala ve in hakemte, N. 4736

[\[159\]](#) Neseî, K. Kasâme, N. 4842; İbn-i Mâce, K. Diyet, N. 2669

[\[160\]](#) İbn-i Mâce, K. Diyât, Babu men kutile lehü katilun, N. 2623

[\[161\]](#) Neseî, K. Kasâme, N. 4786; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2692

[\[162\]](#) Tirmizî, Kitabu Diyât Babu fî hükmi velîyyi katil N. 1407; Neseî, Kitabu Kasâme Babul Kavedi, N. 4726; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât Babul afvi anil katil, N. 2690

[\[163\]](#) Müslim, K. Kasâme Babu Sıhbatil İkrar, N. 1680; Neseî, K. Kasem Babu Kavedi, n 4727; Neseî, K. Azad, Babu işaretil Hakim, N. 5417

[164] Müslim, K. Kasame, N. 1680; Neseî, K. Kasâme, N. 4731

[165] Neseî, K. Tahrîmi'd-Demi Babu zikri mâ yehillü bihi demul Müslim, N. 4024; Tirmizî, K. Fiten la yehillu Demû'm-riin müslimin, N. 2459

[166] İbn-i Mâce, K. Diyât babu men katele amden, N. 2625

[167] Tirmizî, K. Diyât babun fi hükmi velîyyin katili, N. 1406

[168] Buhârî, Kitabu İlim Kitabu Diyât Babu men kutile lehu katil; Müslim, Kitabu Hac Babu tahrimi Mekke, N. 1355; Neseî, Kitabu Hac Babu Hurmeti, Mekke, N. 2877; İbn-i Mâce, Kitabu Hac Babu Fadlu Mekke, N. 3109; Tirmizî, Kitabu İlim Babur-ruhsati fi kitabetil ilmi, N. 2669

[169] Tirmizî, Kitabu Diyât Babun fi Diyetil küffar, N. 1413; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât Babun la yüktelü Müslimün bi kâfirin, N. 2659

[170] Buhârî, Kitabu Hîbe, Babu Kabulül Hediyyeti minel Müşrîkine N. 3/214; Müslim, Kitabu Selam Babus-sem, no, 2190

[171] Tirmizî, K. Diyât, N. 1414

[172] Neseî, K. Kasame, N. 4742

[173] Buhârî, Kitabu Edep 8/14; Kitabu Diyât, 9/11; Müslim, Kasame, N. 1669; Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1442; Neseî, K. Kasame, N. 4714

[174] Buhârî, Kitabu Diyât; Müslim, Kitabu Kasâme; Neseî, K. Kasâme, N. 4714; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2677

[175] Buhârî, K. Diyât, N. 9/11; Müslim, K. Kasame, N. 5; Neseî, K. Kasâme, N. 1719

[176] Buhârî, K. Vasâyâ, N. 4/4, Kitabu Diyât Husumet; Müslim, Kitabu Kasâme, N. 1672; Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1394; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2665; Neseî, Kitabu Kasâme, N. 1745

[177] Müslim, K. Kasâme, N. 26; Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4746

- [178] Buhârî, Kitabu Diyât; Müslim, K. Kasâme, N. 1672; Neseî, K. Kasâme, N. 4745; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2666
- [179] Neseî, K. Kasâme, N. 4738; Tirmizî, K. Diyât, N. 1412
- [180] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2685
- [181] Müslim, Kitabu Lian, N. 1498; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, N. 2605
- [182] Müslim, Kitabu Lian, N. 15
- [183] Neseî, K. Kasâme, N. 4782; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2638
- [184] Neseî, K. Kasâme, N. 4777
- [185] Neseî, K. Kasâme, N. 4781
- [186] Neseî, K. Kasâme, N. 4792
- [187] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2635
- [188] Neseî, K. Kasâme, N. 4793
- [189] Neseî, K. Kasâme, N. 4805; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2630
- [190] Tirmizî, K. Diyât, N. 1386; Neseî, K. Kasâme, N. 4806
- [191] Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1388; Neseî, K. Kasâme, N. 4808; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2629
- [192] Neseî, K. Kasâme, N. 4797; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2628
- [193] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2627; Neseî, K. Kasâme, N. 4795
- [194] Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4849; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2654
- [195] Buhârî, Kitabu Diyât, N. 8/10; Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1392; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2652; Neseî, K. Kasâme, N. 4852

- [196] Tirmizî, K. Diyât, N. 1391; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2650
- [197] Neseî, K. Kasâme, N. 4854
- [198] Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4845
- [199] Neseî, K. Kasâme, N. 4805; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2630
- [200] Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4856; Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1390
- [201] Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4844
- [202] Müslim, K. Kasâme, Babu diyetil cenin, N. 1682; Tirmizî, K. Diyât, N. 1411
- [203] Müslim, K. Kasâme, N. 1689; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2640
- [204] Buhârî, K. Diyât, N. 8/14
- [205] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2641; Neseî, K. Kasâme, N. 4820
- [206] Neseî, K. Kasâme, N. 4820
- [207] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2648
- [208] Buhârî, K. Diyât, N. 9/15; Müslim, K. Kasâme, N. 1681; Neseî, K. Kasâme, N. 4832
- [209] Müslim, K. Kasâme, N. 1681; Tirmizî, K. Diyât, N. 1410
- [210] Neseî, K. Kasâme, N. 4817; İbn-i Mâce, K. Saydi, N. 3227; Tirmizî, K. Diyât, N. 1410
- [211] Tirmizî ve İbn-i Mâce'nin rivâyetlerinde de bu cümleler yoktur. Tirmizî, K. Diyât, Babu fî diyetil cenin, N. 1410
- [212] Tirmizî, K. Büyû, N. 1259; Neseî, K. Kasâme, N. 4815

[213] Tirmizî, K. Diyât, N. 1413; Neseî, K. Kasâme, N. 4810; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2644

[214] Buhârî, K. Diyât, N. 9/9; Müslim, K. Kasâme, N. 1673; Neseî, K. Kasâme, N. 4769; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2656

[215] Neseî, K. Kasâme, N. 4834; İbn-i Mâce, K. Tıb, N. 3466

[216] Neseî, K. Kasâme, N. 4795; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2627

[217] Neseî, K. Kasâme, N. 4755

[218] Neseî, K. Zekat, N. 2496; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2673

[219] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2676

[220] Neseî, K. Kasâme, N. 4760; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 4649

[158] Neseî, K. Kasame, Babu te'vili kavllillahi teala ve in hakemte, N. 4736

[159] Neseî, K. Kasâme, N. 4842; İbn-i Mâce, K. Diyet, N. 2669

[160] İbn-i Mâce, K. Diyât, Babu men kutile lehü katilun, N. 2623

[161] Neseî, K. Kasâme, N. 4786; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2692

[162] Tirmizî, Kitabu Diyât Babu fı hükmi velîyyi katil N. 1407; Neseî, Kitabu Kasâme Babul Kavedi, N. 4726; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât Babul afvi anil katil, N. 2690

[163] Müslim, K. Kasâme Babu Sıhbatil İkrar, N. 1680; Neseî, K. Kasem Babu Kavedi, n 4727; Neseî, K. Azad, Babu işaretil Hakim, N. 5417

[164] Müslim, K. Kasame, N. 1680; Neseî, K. Kasâme, N. 4731

[165] Neseî, K. Tahrîmi'd-Demi Babu zikri mâ yehillü bihi demul Müslim, N. 4024; Tirmizî, K. Fiten la yehillu Demû'm-riin müslimin, N. 2459

[166] İbn-i Mâce, K. Diyât babu men katele amden, N. 2625

[167] Tirmizî, K. Diyât babun fi hükmi velîyyin katili, N. 1406

[168] Buhârî, Kitabu İlim Kitabu Diyât Babu men kutile lehu katil; Müslim, Kitabu Hac Babu tahrimi Mekke, N. 1355; Neseî, Kitabu Hac Babu Hurmeti, Mekke, N. 2877; İbn-i Mâce, Kitabu Hac Babu Fadlu Mekke, N. 3109; Tirmizî, Kitabu İlim Babur-ruhsati fi kitabetil ilmi, N. 2669

[169] Tirmizî, Kitabu Diyât Babun fi Diyetil küffar, N. 1413; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât Babun la yüktelü Müslimün bi kâfirin, N. 2659

[170] Buhârî, Kitabu Hîbe, Babu Kabulül Hediyyeti minel Müşrîkine N. 3/214; Müslim, Kitabu Selam Babus-sem, no, 2190

[171] Tirmizî, K. Diyât, N. 1414

[172] Neseî, K. Kasame, N. 4742

[173] Buhârî, Kitabu Edep 8/14; Kitabu Diyât, 9/11; Müslim, Kasame, N. 1669; Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1442; Neseî, K. Kasame, N. 4714

[174] Buhârî, Kitabu Diyât; Müslim, Kitabu Kasâme; Neseî, K. Kasâme, N. 4714; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2677

[175] Buhârî, K. Diyât, N. 9/11; Müslim, K. Kasame, N. 5; Neseî, K. Kasâme, N. 1719

[176] Buhârî, K. Vasâyâ, N. 4/4, Kitabu Diyât Husumet; Müslim, Kitabu Kasâme, N. 1672; Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1394; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2665; Neseî, Kitabu Kasâme, N. 1745

[177] Müslim, K. Kasâme, N. 26; Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4746

[178] Buhârî, Kitabu Diyât; Müslim, K. Kasâme, N. 1672; Neseî, K. Kasâme, N. 4745; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2666

[179] Neseî, K. Kasâme, N. 4738; Tirmizî, K. Diyât, N. 1412

- [180] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2685
- [181] Müslim, Kitabu Lian, N. 1498; İbn-i Mâce, Kitabu Hudûd, N. 2605
- [182] Müslim, Kitabu Lian, N. 15
- [183] Neseî, K. Kasâme, N. 4782; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2638
- [184] Neseî, K. Kasâme, N. 4777
- [185] Neseî, K. Kasâme, N. 4781
- [186] Neseî, K. Kasâme, N. 4792
- [187] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2635
- [188] Neseî, K. Kasâme, N. 4793
- [189] Neseî, K. Kasâme, N. 4805; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2630
- [190] Tirmizî, K. Diyât, N. 1386; Neseî, K. Kasâme, N. 4806
- [191] Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1388; Neseî, K. Kasâme, N. 4808; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2629
- [192] Neseî, K. Kasâme, N. 4797; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2628
- [193] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2627; Neseî, K. Kasâme, N. 4795
- [194] Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4849; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2654
- [195] Buhârî, Kitabu Diyât, N. 8/10; Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1392; İbn-i Mâce, Kitabu Diyât, N. 2652; Neseî, K. Kasâme, N. 4852
- [196] Tirmizî, K. Diyât, N. 1391; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2650
- [197] Neseî, K. Kasâme, N. 4854
- [198] Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4845

- [199] Neseî, K. Kasâme, N. 4805; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2630
- [200] Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4856; Tirmizî, Kitabu Diyât, N. 1390
- [201] Neseî, Kitabu Kasâme, N. 4844
- [202] Müslim, K. Kasâme, Babu diyetil cenin, N. 1682; Tirmizî, K. Diyât, N. 1411
- [203] Müslim, K. Kasâme, N. 1689; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2640
- [204] Buhârî, K. Diyât, N. 8/14
- [205] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2641; Neseî, K. Kasâme, N. 4820
- [206] Neseî, K. Kasâme, N. 4820
- [207] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2648
- [208] Buhârî, K. Diyât, N. 9/15; Müslim, K. Kasâme, N. 1681; Neseî, K. Kasâme, N. 4832
- [209] Müslim, K. Kasâme, N. 1681; Tirmizî, K. Diyât, N. 1410
- [210] Neseî, K. Kasâme, N. 4817; İbn-i Mâce, K. Saydi, N. 3227; Tirmizî, K. Diyât, N. 1410
- [211] Tirmizî ve İbn-i Mâce'nin rivâyetlerinde de bu cümleler yoktur. Tirmizî, K. Diyât, Babu fî diyetil cenin, N. 1410
- [212] Tirmizî, K. Büyû, N. 1259; Neseî, K. Kasâme, N. 4815
- [213] Tirmizî, K. Diyât, N. 1413; Neseî, K. Kasâme, N. 4810; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2644
- [214] Buhârî, K. Diyât, N. 9/9; Müslim, K. Kasâme, N. 1673; Neseî, K. Kasâme, N. 4769; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2656
- [215] Neseî, K. Kasâme, N. 4834; İbn-i Mâce, K. Tıb, N. 3466

[216] Neseî, K. Kasâme, N. 4795; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2627

[217] Neseî, K. Kasâme, N. 4755

[218] Neseî, K. Zekat, N. 2496; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2673

[219] İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 2676

[220] Neseî, K. Kasâme, N. 4760; İbn-i Mâce, K. Diyât, N. 4649

Ebû Dâvud şöyle dedi: Kurayza ve Nadr Harun Peygamber'in çocuklarındandırılar.^[158]

Ben babamla birlikte Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına gitmiştim. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem babama, "Bu senin oğlun mudur?" dedi. Babam: Kâbe'nin Rabbine yemin olsun evet oğlumdur, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Gerçekten mi?" dedi. Babam: Ona şahitlik ederim ki oğlumdur, dedi. Ebû Rimse dedi ki: Benim babama açıktan benzeyişimden babamın benim üzerime vallahi oğlumdur, diye yemin etmesinden dolayı gülmeye başladı. Sonra: "Bu çocuğun işlediği cinayetten sen sorumlu tutulamazsın. Senin işlediğin cinayetten bu çocuk sorumlu olamaz" buyurdu. "Ve hiçbir kimse başkasının günahını yüklenemez." (En'am sûresi, 164) ayetini okudu.^[159]

3 - Veya diyet alır. Eğer mağdur olan, dördüncüyü isterse onun iki elini tutunuz (engelleyiniz)." "Kim bundan sonra haddi aşarsa onun için acıklı azap vardır."^[160]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e, kısas bulunan bir suçlu getirildiğinde onun ancak affı emrettiğini gördüm.^[161]

Ebû Hüreyre dedi ki: Öldürülenin velîsi katili salıverdi. Dedi ki: Katilin kolları kayış ile arkasına bağlı idi. Kayışı sürüyerek çıktı gitti. Bundan sonra bu adam zû nis'a (kayışlı) diye anıldı.^[162]

"Eğer sen onu affetsen kendi günahı ve öldürdüğü arkadaşının günahı katile döner" buyurdu. Vail dedi ki: Velî katili affetti. Ben katilin boynundaki kayışı sürüyerek gittiğini gördüm.^[163]

– “Hayır ödemezler” dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem öldürülenin amcasına; “Al bunu götür” buyurdu. Katili öldürmek için dışarı çıkardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Eğer bu adam katili öldürürse O da onun gibi katil olur” buyurdu. Öldürülenin amcası dinliyordu. Bu sözü işitti ve şöyle dedi: Ya Rasûlallah işte katil onun hakkında ne yapmamı emrederseniz öyle yapayım, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu gönder (bir rivâyette) onu bırak salıver kendi günahı ve öldürdüğü arkadaşının günahı ile döner. Ve ateş ehlinde olur” buyurdu. Vâil dedi ki: Bunun üzerine adam katili salıverdi.^[164]

Hazreti Ebû Bekir ve Hazreti Osman içkiyi cahiliyet devrinde terk etmişlerdi.^[165]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Nadr bin Şümeyl, “el-Gıyar” diyet demektir demiştir.^[166]

“Dikkat Ey Huzaa topluluğu! Siz Huzeyl kabilesinden şu maktulü öldürdünüz. Onun diyetini ödeyecek âkilesi benim. Benim şu sözü söylediğimden sonra kimin bir yakını öldürülürse onun ailesi diyet almak veya kısas olarak katili öldürmek arasında muhayyerdir” buyurdu.^[167]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bana yazın sözüyle Ebû Şah Rasûlullah’ın hutbesini kastediyordu.^[168]

4506 - Amr bin Şuayb’ın babasından o da dedesinden o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den rivâyet ettiğine göre şöyle buyurmuştur: “Bir kafire karşılık mü’min öldürülemez. Kim kasten bir mü’mini öldürürse katil öldürülenin velîlerine teslim edilir. İsterlerse katili öldürürler. İsterlerse diyet alırlar.”^[169]

– “Allah seni ona Mûsâllat etmedi. Veya bana Mûsâllat etmedi” buyurdu. Ashab o kadını öldürmeyelim mi dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hayır öldürmeyin” buyurdu. Enes dedi ki: Ben biliyorum ki o zehir Rasûlullah’ın küçük dilinde devam ediyordu.^[170]

– “Kim kölesini öldürürse bizde onu öldürürüz. Kim kölesinin bazı uzuvlarını keserse bizde onun uzuvlarını keseriz.”^[171]

– “Kim kölesinin yumurtalarını çıkarır iğdiş ederse, biz de onu iğdiş ederiz” buyurdu. Sonra râvî Şu’be ve Hammad’ın hadsinin aynısını zikretti.^[172]

– Yahudiler de yapacakları elli yeminle sizin iddianızdan temizlenirler ama İbn-i Uyeyne hak sahibi olursunuz cümlesini zikretmedi.^[173]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona yaşta büyük olanı kastederek “Büyük konuşsun, büyük konuşsun” buyurdu. Huvayyisa konuştu: Sonra Muhayyisa konuştu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yahudiler yakınınızın diyetini öderler veya harbe hazır olurlar.” Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bunu Yahudilere yazdırdı. Yahudiler de cevapla: Vallahi biz onu öldürmedik diye yazdılar. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Yemin eder ve kardeşinizin kanını (diyetini) hak eder misiniz?” dedi. Onlar da şahsen (kim öldürdüğünü bilmediğimiz için) hayır yemin edemeyiz dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Peki Yahudiler bunu yapmadıklarına size yemin ederler” buyurdu. Onlarda Yahudiler Müslüman değildirler, (yeminlerine güvenilmez dediler) bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun diyetini kendi tarafından ödedi. Onlara yüz deve gönderdi. Hatta o develer evlerine kadar sokuldu Sehl der ki: O develerden kızıl bir deve bana tekme vurdu.^[174]

Sehl dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ölünün yakınlarına bunu kimin öldürdüğüne delil getirebilir misiniz?” dedi. Onlar bizim delilimiz yoktur, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Yahudiler size bunu yapmadıklarına yemin ederler” dedi. Onlar biz Yahudilerin yeminlerine razı olmayız dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun kanını iptal etmeyi hoş bulmadı. Sadaka develerinden yüz deve ile onun diyetini ödedi.^[175]

4527 - Enes radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Baş 1 iki taş arasında ezilmiş bir kız çocuğu bulundu. Sana bunu kim yaptı? Falan m1, filan m1, denildi. Yahudi’nin adı söylenince baş 1 ile o, yaptı diye işaret etti. Bunun üzerine Yahudi yakalandı. Suçunu itiraf etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’de Yahudi’nin başının aynı şekilde yaralanmasını emir buyurdu.^[176]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi İbn-i Cüreyc de, Eyyüb’den benzer şekilde rivâyet etti.^[177]

– Başî ile hayır dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Seni falan mı öldürdü” dedi kız başî ile hayır dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Seni Falan mı öldürmeğe teşebbüs etti” dedi. Kız başî ile evet dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem katilin öldürülmesini emir buyurdu. Katil Yahudi’nin başî iki taş arasında ezilerek öldürüldü.^[178]

– Mü’minlerin akıtılan kanlarına karşılık kısas yapılır. Mü’minler başkalarına karşı yardımlaşmada bir tek el gibidir. En aşağı rütbede olan mü’min bütün mü’minlerin emniyeti ile gezer. Dikkat kâfir yüzünden mü’min öldürülmez. Arada anlaşma bulunan kimse anlaşma süresi içerisinde öldürülemez. Kim bir hâdisi çıkarır cinayet işlerse yaptığından kendisi sorumludur. Kim bir hâdisi çıkarır veya hadise çıkaran bir cânîyi korur barındırırsa, Allah, melekler ve insanların hepsinin lâneti üzerine olsun.^[179]

– Mü’minlerin mevkide en aşağı derecede olanları onlar adına eman verir. Kuvvetli olanları zayıflarına, harbe çıkanlar geride oturanlara ganimetten hisse verirler.^[180]

– “Seyyidinizin söylediğine kulak verin” Abdulvehhab rivâyetinde Sa’d’ın söylediğine kulak verin buyurdu, dedi.^[181]

– “Evet dört şahit getirene kadar ona mühlet vereceksin” dedi.^[182]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Huzeyfe’nin oğlu Ebû Cehm’i zekât tahsildârı olarak gönderdi. Bir zat malının zekâtı konusunda onunla tartıştı. Ebû Cehm de ona vurup kafasını yaraladı. Yaralananın kabilesi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldiler. Ya Rasûlallah sallallahu aleyhi ve sellem kısas istiyoruz, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara (buna karşılık) “Size şöyle şöyle var” buyurdu. Buna razı olmadılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara “Size şöyle şöyle karşılık var” buyurdu. Yine razı olmadılar. Üçüncü defa “Size şöyle şöyle var” buyurdu. Razı oldular. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ben akşamüstü insanlara hutbe okuyacağım ve onlara sizin razı olduğunuzu haber

vereceğim” buyurdu. Onlar da evet dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem insanlara hutbe okudu. Şöyle dedi: “O Leys kabilesinden olan insanlar bana geldiler. Ebû Cehm’den kısas istiyorlar. Ben de onlara şöyle şöyle mal teklif ettim. Razı oldular.” (Sonla Leyslilere dönerek) “Bu mala razı oldunuz mu?” dedi. Leysliler (bu sefer yine) hayır razı olmadık dediler. Muhacirler onlara hücum etmek istediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem muhacirlere onlara dokunmamalarını emretti. Muhacirler onlardan ellerini çektiler. Sonra Leyslileri çağırdı. Onlara vaat ettiği malı biraz artırdı. Bunun üzerine razı oldunuz mu, dedi. Onlar evet razı olduk dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ben insanlara hutbe okuyacağım, sizin razı olduğunuz onlara haber vereceğim” dedi. Onlar evet dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hutbe okudu. Ve onlara “Razı oldunuz mu?” buyurdu. Onlar da evet olduk dediler.^[183]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elinde bulunan kuru hurma çöpünü (geri çekil diye) ona batırdı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona “Gel sende benden hakkını al” buyurdu. O zat, ey Allah’ın Rasûlü ben seni affettim, dedi.^[184]

Bir amir emrindekilerden birini tedip etse sen de ona kısas tatbik eder misin? Hazreti Ömer evet nefsim kudreti altında olan Allah’a yemin ederim ki ona kısas tatbik ederim. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i kendi zatına kısas uygulatırken gördüm, dedi.^[185]

– Maktulün kısas isteyen velîlerinin, bundan vazgeçme hakkı vardır. Bu kadın bile olsa maktule yakınlık sırasına göredir.^[186]

– Kim katilin öldürülmesine engel olursa Allah’ın gazabı ve lâneti onun üzerine olsun. O kimsenin ne farzı ve ne de nâfilesi kabul edilsin.^[187]

Râvi bir önce geçen Süfyan hadisinin manasını zikretti.^[188]

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hata ile öldürülen kimsenin diyetini otuzu iki yaşında, otuzu üç yaşında, otuzu dört yaşında dişi deve ile, onu üç yaşında erkek olmak üzere yüz deve olarak hükmetti.^[189]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hata ile meydana gelen katlin diyeti dört yaşına girmiş yirmi dişi deve, beş yaşına girmiş yirmi dişi deve, iki yaşına girmiş yirmi dişi deve, üç yaşına girmiş yirmi dişi deve, iki yaşına girmiş yirmi erkek deve olmak üzere yüz devedir” buyurdu. Bu rivâyet Abdullah bin Mes’ûd’un sözüdür.^[190]

Adiy oğullarından bir zat öldürülmüştü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun diyetini on iki bin dirhem olarak takdir etti.^[191]

– “Haberiniz olsun şüphesiz kamçı ve sopa ile olan amde benzeyen hataen öldürmenin diyeti yüz devedir. Bunlardan kırkının karınlarında yavruları olacaktır.” Müsedded’in rivâyeti daha tamamdır.^[192]

4549 - İbn-i Ömer radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den geçen hadisle aynı manada rivâyet olunmuştur. İbn-i Ömer dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem fetih günü veya Mekke’nin fethi günü Beyt’in veya Kâbe’nin merdiven basamağında hutbe okudu.^[193]

– “(Diyetleri hususunda) parmaklar birbirine müsâvîdirler.” Ben her birinin diyeti onar deve midir?” dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Evet” buyurdu.^[194]

– Baş ve küçük parmağı kast ederek diyet hususunda “Şu ve şu (parmaklar) müsâvîdir” buyurdu.^[195]

– “(Diyetler hususunda) parmaklar eşittir. Dişler de eşittir. Ön dişlerle kesici diş eşittir. Şu ve şu diş müsâvîdir” buyurdu.^[196]

– “Parmakların diyeti onar deve onar devedir” buyurdu.^[197]

– “Dişlerin diyeti beşer deve, beşer devedir.”^[198]

“Yakınını öldüren katile miras yoktur. Eğer öldürülenin vârisi yoksa insanların ona en yakın olanları ki, (asabeleri) ona vâris olurlar. Hiçbir surette akrabasını öldüren ona vâris olamaz.” Muhammed bin Raşid şöyle dedi: şunların hepsini bana Süleyman bin Mûsâ haber verdi. O da bunları

Amr b. Şuayb'ten, o babasından o da babası vasıtasıyla Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etmiştir.^[199]

– “Kemiğe varan yaraların diyeti beş devedir.”^[200]

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yerinde sabit duran fakat görme kabiliyetini kaybeden gözün diyetini diyetin üçte biri olarak hükmetti.^[201]

“Bedevîlerin secîli konuşmaları gibi mi konuşuyorsun” buyurdu ve annesi karnında öldürülen sabi için gurra (beş yüz dirhem) diyetle hükmetti. Ve bunun ödenmesini öldüren kadının akîlesi (diyetini ödemeğe mecbur olan yakınları) üzerine yükledi.^[202]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Ebû Ubeyde'den bana ulaştığına göre çocuk düşürmeye imlas deniliyor. Çünkü kadın doğum zamanı gelmeden çocuğunu ondan koparmış oluyor. El ve diğer şeylerden bir şey koparsa melise denir.^[203]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Hammad bin Zeyd ve Hammad bin Seleme Hişam bin Urve'den o da babasından “Ömer dedi” diye rivâyet etti.^[204]

4572 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan o da Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet ettiğine göre Ömer radiyallahu anh, çocuğun düşürülmesi konusunda Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hükmünden sordu. Bunun üzerine Hamel bin Malik bin el-Nebûğa ayağa kalktı ve şöyle dedi: Ben iki kadının kocası idim. İkidenden birisi kürek ile öbürüne vurdu. Kadını da, karnındaki çocuğu da öldürdü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, çocuğun öldürülmesinden dolayı gurreye kadının da kısasen öldürülmesine hükmetti.^[205]

– Ömer radiyallahu anh minbere çıktı. Râvî geçen hadisin manasını anlattı ama “kadının öldürülmesini hükmetti” cümlesini zikretmedi. Bir erkek köle gurresi veya kadın köle gurresi cümlelerini ziyade etti ve dedi ki: Ömer radiyallahu anh Allahu Ekber: Eğer biz bunu işitmemiş olsa idik bundan başka bir şey ile hükmederdik, dedi.^[206]

Câbir dedi ki: Öldürülen kadının âkileleri bu öldürülen yakınımızın mirası bize mi aittir, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hayır onun mirası kocasına ve çocuğuna aittir” buyurdu.^[207]

“Gerçekten bu kimse kâhinlerin kardeşlerindendir” buyurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bu sözü Hamel bin Malik’in secili kafiyesi konuşmasından dolayı söylemiştir.^[208]

4577 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan şu geçen kıssa rivâyet edildi: Ve şöyle dedi: Sonra aleyhine gurre (beş yüz dirhem gümüş) diyet hükmolunan kadın vefat etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, mirasının oğluna kalmasını diyetini de âkilesi (asabesi) üzerine kalmasını hükmetti.^[209]

Ebû Dâvud dedi ki: Abbas böyle (beş yüz koyun) dedi. O bir vehimdir.^[210]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Hammad bin Seleme, Halid bin Abdullah, Muhammed bin Amr’dan rivâyet ettiler. Her ikisi de at veyahut katır kelimelerini zikretmediler.^[211]

Mükâteb kitâbet bedelinin yarısını ödedikten sora, babası ölse, babasına yalnız vâris olsa kendisinin yarısı azat edilmiş olduğu için mirasın yarısına sahip olabilir. Eğer kendisine cinayet işlenmişse katil olan kimse bu mükâtebin vârislerine ödediği miktar diyet öder. Henüz borçlu bulunduğu efendisine de köle diyeti öder.^[212]

“Anlaşma gereği İslam yurdunda bulunan gayri müslimin diyeti hürün diyetinin yarısıdır.”^[213]

Atâ şöyle dedi: Bana Ebû Müleyke’nin oğlu dedesinden naklen haber verdi. Ebû Bekir radiyallahu anh, onun dişini heder saydı. Ve şöyle dedi: Dişi kalmayasıca.^[214]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi Velid’den başkası rivâyet etmedi. Sahih mi değil mi bilmiyoruz.^[215]

Müsedded rivâyetinde şöyle dedi: Mekke’nin fethi günü hutbe okudu. Sonra Süleyman bin Harb ile Müsedded rivâyetlerine şöyle ittifak ettiler.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: “Haberiniz olsun cahiliyet devrinde olan kan davası, o devirden kalma alınacağı iddia edilen (faiz) malı ve diğer âdetler ayaklarımın altındadır. Ancak hacılara su dağıtma görevi ile Kâbe’nin hizmeti görevi hariç.” Sonra şöyle dedi: “Haberiniz olsun ki, şüphesiz kasten öldürmeye benzeyen hataen cinayetin diyeti yüz devedir. Bunlardan kırkının karnında yavruları olacaktır.”^[216]

Fakir bir ailenin kölesi zengin bir ailenin kölesinin kulağını kesti. Fakir çocuğun ailesi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelip şöyle dediler: “Ey Allah’ın Rasûlü, biz fakir kimseleriz, o çocuğa diyet cezası yükleme.”^[217]

Ebû Dâvud; ACMA: Başboş ve yanında kimse bulunmayan hayvan demektir. Bu gündüz. Gece olmaz, demiştir.^[218]

Ama bir kimsenin evinin önünde bulunan odunları tutuşturuveren kimse bu yangının yapacağı zarardan sorumlu olur.^[219]

Ahmed bin Hanbel’e dışten nasıl kısas olur, diye sordular. O da törpülenir diye cevap verdi.^[220]

سُنَنُ كِتَابِ السُّنَّةِ ۃۛۛۛ SÜNNET KİTABI

كِتَابُ السُّنَّةِ

1 - SÜNNETİN MAHİYETİ HAKKINDA AÇIKLAMA

Sünnet: Gidilecek yol demektir. İstilahta ise Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in bize örnek olarak çizdiği İslam'ı yaşama yoludur. Sünnet üç türdür:

1 - Kavî Sünnet: Hazreti Peygamber'in bizlere yönelik emir, nehiy ve tavsiye nitelikli her türlü sözleridir.

2 - Fiilî Sünnet: Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'in yaşantısı, ibadetleri, bize yol göstermesidir.

3 - Takrîrî Sünnet: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bir kimseyi veya bir cemaati bir davranış içinde görüp o davranışı men etmeyip sükût etmesidir.

٤٥٩٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اِفْتَرَقَتِ الْيَهُودُ عَلَى إِحْدَى أَوْ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً وَتَفَرَّقَتِ النَّصَارَى

عَلَى إِحْدَى أَوْ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً وَتَفَرَّقَتِ أُمَّي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ

فِرْقَةً

4596 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yahudiler yetmiş bir veya yetmiş iki fırkaya ayrıldılar. Hıristiyanlar yetmiş bir veya yetmiş iki fırkaya ayrıldılar ve benim ümmetim de yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır.”^[221]

٤٥٩٧- عَنْ أَبِي غَابِرٍ الْهَزْزَنِ عَنْ مُعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سَفْيَانَ أَنَّهُ قَامَ

فِينَا فَقَالَ أَلَا إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ فِينَا فَقَالَ أَلَا إِنَّ
مَنْ قَبْلَكُمْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ افْتَرَقُوا عَلَى ثَلَاثِينَ وَسَبْعِينَ مِلَّةً وَإِنَّ هَذِهِ
الْمِلَّةَ سَتَفْتَرِقُ عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ مِلَّةً وَتَبْعُونَ فِي النَّارِ وَوَلَجَدْتُ فِي
الْحَقِّ وَهِيَ الْجَمَاعَةُ زَادَ ابْنُ أَبِي عُمَرَ وَغَمَزُوا فِي خَدَيْتَيْهِمَا وَلَهُ سَيُخْرِجُ
مِنْ أَفْوَاهِهِمْ أَقْوَامٌ تَجَارَى بِهِمْ تِلْكَ الْأَمْوَاءُ كَمَا يَتَجَارَى الْكَلْبُ بِصَاحِبِهِ
وَقَالَ عُمَرُو الْكَلْبُ بِصَاحِبِهِ لَا يَبْقَى مِنْهُ عِزٌّ وَلَا مُفَصَّلٌ إِلَّا دَخَلَهُ

4597 - Ebû Âmir Hevzânî radiyallahu anh'dan rivâyete göre o dedi ki bir gün, Muaviye bin Ebû Süfyan, Ebû Süfyan bizim aramızda ayağa kalktı ve dedi ki: Şunu iyi bilin, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bizim aramızda ayağa kalktı ve şöyle buyurdu: “Dikkat edin sizden önce geçen kitap ehli (Yahudi ve Hristiyanlar) yetmiş iki fırkaya ayrıldılar. Şu millet de yetmiş üç fırkaya ayrılacak. Yetmiş ikisi ateşte, bir fırkası cennettedir. Cennette olan fırka ise (ehl-i sünnet ve) cemaat olanlardır.”

Muhammed bin Yahya ve Amr rivâyet ettikleri hadislerinde şöyle dediler: Benim ümmetim içinde kavimler çıkacak, kuduz mikrobunun hastanın vücudunda dolaştığı gibi, arzular da onların vücudunda öyle dolaşacak.

Âmir rivâyetinde, kuduz, sahibinde tek bir damar ve mafsâl bırakmadan hepsini dolaşır, dedi.

2 - MÜNAKAŞA ETMEK VE MÜTEŞABİH AYETLERE UYMANIN HÜKMÜ

٤٥٩٨- عَنْ عَابِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَذِهِ آيَةً، هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْ آيَاتٍ

مُخْتَلَفَاتٍ إِلَى «أُولَوِ الْأَلْيَابِ» قَالَتْ: فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ إِذَا رَأَيْتُمْ «الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ» فَأُولَئِكَ الَّذِينَ

سَمَى اللَّهَ فَاحْذَرُوهُمْ

4598 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “O Allah kitabı sana indirdi. Onun bazı ayetleri açık anlamlıdır” Mealindeki ayeti “Akl-ı selim sahiplerinden başkası düşünüp anlamaz” kısmına kadar okudu.

Yine Aişe radiyallahu anha dedi ki; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Kur'an'daki müteşâbih ayetlere uyanları gördüğünüz vakit işte onlar Allah'ın kendilerinden sakının diye adlandırdığı kimselerdir” buyurdu.

İZAH

Kur'an-ı Kerim'de müteşâbih ayetler vardır. Bu ayetlerin bir kısmı mânâ yönünden müteşâbih, diğer bir kısmı da lafız yönünden müteşâbihtir. Lafız yönünden müteşâbih olanlar sûrelerin evvelindeki harfler gibi, çünkü bunların lügatte manası yoktur. Her biri tek tek harftir, ama Rabbimizle Peygamberimiz arasında birer şifre olduğunda şüphe yoktur. Mânâ yönünden müteşâbih olan ayetlerin bir yakın ve bir de uzak manası vardır. Yakın mânâsını versek makama uygun düşmüyor, icabında şirk koşmuş olma tehlikesi baş gösteriyor. Yedullah, Allah'ın eli demektir. Yed kelimesinin yakın manası el demektir. Allah'ın eli demek insanı biraz düşündürür ve uzak manası kudret demektir. Onun için uzak manasını vermek zorundayız. Uzak manasını bırakıp yakın manası ile uğraşanlar maksatlı olduklarından onlardan sakınılması gerektiği bildiriliyor.^[222]

3 - HEVÂ VE HEVESLERİNE UYANLARDAN UZAK KALMAK VE ONLARA BUĞZ ETMEK

٤٥٩٩- عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْمَحَبَّةُ فِي اللَّهِ وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ

4599 - Ebû Zer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Amellerin en faziletlisi Allah için sevmek ve Allah için buğz etmektir.”

٤٦٠٠- عَنْ ابْنِ شِهَابٍ قَالَ: أَخْبَرَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ

بْنِ كَعْبٍ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ كَعْبٍ بْنَ مَالِكٍ وَكَانَ قَائِدَ كَعْبٍ

بْنِ بَيْتِهِ جِيءَ عَمِي قَالَ سَمِعْتُ كَعْبَ بْنَ مَالِكٍ وَذَكَرَ ابْنُ السَّرْحِ

بَعْضَهُ تَحْلِفُهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ قَالَ وَقَعَى

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُسْلِمِينَ عَنْ كَلَامَاتِ أَيُّهَا الثَّلَاثَةُ

خَتَمِي إِذَا طَالَ عَلَيَّ تَسَوُّدَتْ جَنَازَ خَالِطٍ أَبِي فَتَأْتُهُ وَهُوَ ابْنُ عَتَمِي

فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ فَوَاللَّهِ مَا رَدَّ عَلَيَّ السَّلَامَ ثُمَّ سَأَلَ خَبَرَ تَنْزِيلِ تَوْبَتِهِ

4600 - İbn-i Şihab'dan, ona da Ka'b bin Malik'in oğlu Abdullah'ın oğlu Abdurrahman haber vermiş. Çünkü Abdullah bin Ka'b bin Malik, Ka'b âmâ olunca çocukları arasında onun yedekçisi, yol göstericisi idi. Abdullah dedi ki: Ka'b bin Malik'ten dinledim. Râvî dedi ki: İbn-i Serh Ka'b'ın Tebük Gazasında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den geri kalması kıssasını zikretti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Müslümanların içlerinde benim de bulunduğum üç kişi ile konuşmalarını yasakladı. Bu boykot bana uzayınca amcam oğlu Ebû Katâde'nin bahçe duvarına tırmandım. Ona selam verdim Allah'a yemin ederim ki, selamıma karşılık vermedi. Sonra tevbesinin kabulü hakkında indirilen haberi sevk etti.^[223]

İZAH

Bu kısas Tebük Seferine katılmayanlarla ashabın ilgiyi kestiğine, hevesine uyanlarla ilginin kesilebileceğine, sonradan hevesi bırakıp hakka uyanlarla yeniden ilgi kurulabileceğine işaret için sevk edilmiştir.

4 - HEVÂ VE HEVESİNE DÜŞKÜN OLANLARA SELAM VERMEMEK

٤٦٠١- عَنْ عُمَارِ بْنِ يَاسِرٍ قَالَ: قَدِمْتُ عَلَى أَهْلِي وَغَدَّ تَنَقُّفْتُ

بَنَآيَ فَخَلَقْتَنِي بِزُغْفَرَانَ فَقَدَوْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نَسِيتُ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرُدُّ عَلَيَّ وَقَالَ اذْهَبْ فَأَعْبِلْ هَذَا عَتَقَ

4601 - Ammar bin Yâsir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi: Ehlimin yanına gelmiştim. Ellerim çatlamıştı. Ehlim beni zağferân kokusu ile kokuladılar. Bunun üzerine sabahleyin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına vardım. Selam verdim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem selamıma karşılık vermedi. Ve şöyle buyurdu: “Git şu üzerindeki kokuyu yıka.”

İZAH

Bu hadisin izahı “K. Tereccül Babu Mâ câe Fil haluk Lir-ricâli”de geçti, oraya bakınız.

Hadis numarası: 4176 - 4182

٤٦٠٢ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا إِذْ غُتِلَ بِبَعِيرٍ لِيَصْفِيَةَ بَنِي

حَنِيْفٍ وَعِنْدَ زَيْنَبَ فَضَلَّ ظَهْرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لِزَيْنَبَ أَغْطِيهَا بِبَعِيرٍ فَقَالَتْ: أَنَا أُغْطِي بِلُكِ الْيَهُودِيَّةِ فَقَضَبَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهَجَرَهَا ذَا الْحِجَّةِ وَالْمَحْزَمِ وَيَقْعُضُ صَفْرٍ

4602 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

(Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımlarından) Huyey kızı Safiye'nin bindiği deve hastalandı. Hazreti Zeynep'in yanında binit için fazla deve vardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Zeynep'e “Safiye'ye bir deve ver” dedi. Zeynep ise, o Yahudi'ye mi deve vereceğim, dedi. Bu söz üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gazaplandı. Hazreti Zeynep'e, Zilhicce, Muharrem ve Safer ayının bir kısmında uğramadı.

İZAH

Hazreti Safiye, Hayber Yahudilerinden Huyey bin Ahdab'ın kızı idi. Hazreti Harun'un neslindendi. Hayber fethedilince Safiye Müslüman olmuş, Peygamber Efendimiz de Safiye'yi nikâhlamıştı. Hazreti Zeynep de Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in diğer hanımı idi. Müslüman olmuş bir kimseyi geçmiş ile itham etmenin caiz olmayacağını bildirmek için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Zeynep'e iki buçuk ay kadar uğramamıştır. Önceden gayri Müslim veya kafir iken İslamiyet şerefine eren bir kimse önceki gayri Müslimliği veya kafirliği ile itham edilemez. Sen dönmesin diye Müslümanlığa sonradan katılması başa kakılmaz. Çünkü bu davranış İslam'a yeni giren kimseyi İslam'a ısındırmaz, uzaklaştırır.

5 - KUR'AN-I KERİM AYETLERİ ÜZERİNDE MÜNAKAŞA ETMENİN YASAKLANMASI

٤٦٠٣ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

الْجَرَاءُ فِي الْقُرْآنِ كُفْرٌ

4603 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kur'an ayetleri üzerinde (şüphe edencesine) münakaşa etmek küfürdür.”

İZAH

Kur'an ayetleri üzerindeki münakaşa birkaç çeşit olabilir. Birincisi Kur'an-ı Kerimin şu ayeti Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e böyle inmemiştir, öbür birisi böyle inmiştir gibi münakaşa etmektir.

İkincisi, bu ayet böyle demek değildir, diye başka ayetleri öne sürerek ayetleri ayetler karşısında delil olarak kullanmak sureti ile yapılan münakaşadır. Bu çeşit münakaşa tehlikelidir. Sonunda taraflardan birisini şüpheye düşürüp küfre sevk edebileceğinden Kur'an üzerinde biri öbürünün delil getirdiği bir ayeti başka bir ayet ile çürütmeğe çalışmasının küfür olduğu bildirilerek bu davranıştan sakındırılmıştır.

6 - SÜNNETE SIKI SARILMANIN GEREĞİ

٤٦٠٤ - عَنِ الْمُقَدَّمِ بْنِ مَعْدِي كَرِيبٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: لَا إِلَهِيَ أَوْثَقُ الْكِتَابِ وَبِثَلَّةٍ مَعَهُ إِلَّا يَوْشَكَ رَجُلٌ

شَبَعَانُ عَلَى أَرِيكَتَيْهِ يَقُولُ عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْقُرْآنِ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ

حَلَالٍ فَأَحِلُّوهُ وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ إِلَّا لَا يَجِلْ لَكُمْ لَحْمٌ

الْجَمَارِ الْأَمْهَلِيٍّ وَلَا تُلْ ذِي نَابٍ مِنَ الشَّيْءِ وَلَا لُقْطَةٌ مُتَعَادِلَةٌ إِلَّا أَنْ

يَشْعُرَ بِهَا صَاحِبُهَا وَمَنْ نَزَلَ بِقَوْمٍ فَعَلَيْهِمْ أَنْ يَقْرَؤَهُ فَإِنْ لَمْ يَقْرَؤَهُ

قَالَ أَنْ يُغَيِّبَهُمْ بِبَشَلٍ قَرَأَهُ

4604 - Mikdam bin Ma'di Kerib radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Dikkat ediniz! Bana Kur'an verildi. Kur'an'la beraber onun bir benzeri daha verildi. Dikkat ediniz! Yakında midesi tok, rahat koltuğunda oturan bir kimse şöyle der: Şu Kur'an'a sıkı sarılın. Onda helal olarak bulduğunuzu helal sayın. Haram olarak bulduğunuzu da haram sayın, dikkat ediniz! Size ehl-i eşeklerin eti helal değildir. Yırtıcı hayvanlardan, parçalayıcı dişi olanların eti helal değildir. Kendileri ile aranızda anlaşma bulunan kimselerin yitirdiklerini almanız size helal değildir. Ancak sahibinin ona ihtiyacı yoksa o zaman helal olur. Bir kimse bir kavme misafir olursa onu ağırlamaları gerekir. Eğer onu ağırlamazlarsa, o misafir ağırlama hakkını alarak onları cezalandırabilir.^[224]

٤٦٠٥ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا إِلَهَيْنِ أَحَدَكُم مُتَكِنًا عَلَى أَرِيكَتَيْ يَأْيِيهِ الْأَمْرُ مِنْ

أَمْرِي مِمَّا أَمَرْتُ بِهِ أَوْ نَهَيْتُ عَنْهُ فَيَقُولُ لَا تَدْرِي مَا وَجَدْنَا فِي كِتَابِ

اللَّهِ إِيْتِغَانَهُ

4605 - Ubeydullah bin Ebû Rafi'den, onun babası Ebû Rafi'den, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiğine göre şöyle buyurdu: “Sizden birinizi koltuğunda oturmuş, benim emrimden bir emir veya nehiy ettiğim

şeylerden bir nehiy geldiğinde sakın biz Allah'ın kitabında bulduğumuza uyarız, başkasını bilmeyiz demesin.”[225]

İZAH

Kur'an-ı Kerim Allah kelâmıdır. Allah kelimasının müfessiri Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem efendimizdir. Kur'an-ı Kerim'de açık olarak bildirilmeyen bazı konular var ki onların hükmünü Cenabı Allah, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e vahiy etmiş. Peygamber Efendimiz de hadis-i şerifler ile bunları bize bildirmiştir. Koltuğuna oturup Kur'an'da helal olarak bulduğumuzu helal, haram olarak bulduğumuzu haram kabul ederiz, diyen kimse biz hadis-i şerifleri kabul etmeyiz. Hadis ile sabit olan haram ve helallere itibarımız yoktur demiş olur. Bu davranışta olanları peygamber efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem ihtar ediyor. Sakın sizden birinizi böyle bulmayayım diye uyarıyor.

٤٦٠٦- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أَخَذَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ فِيهِ فَهُوَ رَدٌّ

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ صَنَعَ أَمْرًا

عَلَى غَيْرِ أَمْرِنَا فَهُوَ رَدٌّ

4606 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Kim bizim şu dinimizde olmayan bir şeyi sonradan icat ederse onun bu icadı ret olunmuştur.”

Muhammed bin İsa rivâyetinde şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim bizim sünnetimizin aksine bir şey yaparsa, o ret olunmuştur.”

٤٦٠٧- عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَمْرِو السَّلْمِيِّ وَخُجْرُ بْنُ خُجْرٍ قَالَا:

أَتَيْنَا الْعِرْنَاضَ بْنَ سَابِئَةَ وَهُوَ مِمَّنْ نَزَلَ فِيهِ «وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا اتَّوَكَّدُوا

لِيُحْمِلَهُمْ قُلْتُ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ» فَسَلَّمْنَا وَقُلْنَا أَتَيْنَاكَ زَائِرِينَ

وَعَابِدِينَ وَمُتَشَبِّهِينَ فَقَالَ الْعِرْنَاضُ صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ ثُمَّ أَقْبَلَ عَلَيْنَا فَوَعظَنَا مَوْعِظَةً بَلِيغَةً ذَرَفَتْ مِنْهَا الدُّعُورُ
وَوَجِلَتْ مِنْهَا الْقُلُوبُ فَقَالَ قَائِلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَأَنَّ هَذِهِ مَوْعِظَةُ مُوَيْجٍ
فَمَاذَا تَعْبَهُ إِلَيْنَا؟ فَقَالَ: أَوْصِيَكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنَّ عَبْدًا
حَبِيبًا فَأِنَّهُ مَنْ يَمَسَّ مِنْكُمْ بَعْضِي فَيَسْرِى إِنْخِلَافًا كَثِيرًا فَعَلَيْكُمْ بِشَيْبِ
وَشَيْبَةِ الْخُلَفَاءِ الْمُهْدِيَيْنَ الرَّاشِدِينَ تَمَسُّكُوا بِهَا وَغَضُّوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ
وَإِنَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ كُلَّ مُحَدَّثَةٍ بِدْعَةٍ وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ

4607 - Abdurrahman bin Amr es-Sülemî ve Hucr bin Hucr'dan rivâyet edildiğine göre, her ikisi birden şöyle dediler: Biz İrbaz bin Sâriye radiyallahu anh'e geldik. Tevbe sûresinin şu (yedinci) ayeti “Sen, sizi bindirecek bir şey bulamıyorum deyince harcayacak bir şey bulamadıklarından dolayı üzüntüden gözlerinden yaş akarak dönen kimselerin aleyhine bir yol yoktur.” İrbaz hakkında inen ayetlerdendir. Kendisine selam verdik. Ve kendisine biz, sana seni ziyaret etmek, hal hatır sormak ve senden bilgi almak için geldik, dedik.

İrbaz şöyle dedi: Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize namaz kıldırды. Sonra yüzünü bize döndü ve sonra çok belagatli bir vaaz etti ki gözler ağladı, gönüller titredi. Bir sözcü, ey Allah'ın Rasûlü şu konuşma ayrılış konuşmasına benziyor, bize ne tavsiye ediyorsun, dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ben size Allah'tan korkmanızı ve üzerinize Habeşli bir köle de âmir dikilse emirlerini dinleyip itaat etmenizi tavsiye ederim. Gerçekten benden sonra sizden kim yaşarsa çok ihtilaflar görecektir. Sizlere benim sünnetime ve benden sonra gelecek yol gösteren ve reşid halifelerimin sünnetine uymanızı tavsiye ederim. Bu sünnetlere uyun ve azı dişlerinizle bu sünnetleri ısırırçasına bunlara sıkı sarılın. Dinde sonradan çıkarılan işlerden sakının. Gerçekten her sonradan çıkarılan şey bid'attır. Ve her bid'at sapıklıktır.”^[226]

İZAH

Bid'at, sonradan icat edilen şey demektir. Peygamberimizden bize nakledilmemiş olup ibadetlere sonradan ilave edilecek her şey bid'attır. Sanki peygamberimiz bilmemiş de biz bilmişiz. Peygamberimiz düşünmemiş de biz düşünmüşüz gibi bir cürettir ki, tam sapıklıktır. Ama dünya işlerinde sanatta ve teknikte olan yeni icatlar bu hadiste bahsedilen bid'atlerden sayılmaz, mucidi ayıplanmaz, takdir edilir, taltif edilir.

٤٦٠٨ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: أَلَا هَلْكَ الْبَشَرُ ثَلَاثَ مَرَاتٍ:

4608 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem arka arkaya üç defa: “Haddi aşanlar helak oldu” buyurmuştur.

7 - SÜNNETE SARILMAK

٤٦٠٩ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ

مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا وَمَنْ دَعَا إِلَى ضَلَالَةٍ كَانَ عَلَيْهِ مِنَ الْإِثْمِ مِثْلُ آثَامِ

مَنْ تَبِعَهُ لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ آثَامِهِمْ شَيْئًا

4609 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim bir doğru yola çağırırsa onun için ona uyanların sevaplarından hiçbir şey eksilmeden ona bir misli sevap vardır. Kim bir sapıklığa çağırırsa, onun için ona uyanların vebâlinin bir misli vardır. O da onların vebâlinde bir şey eksiltmez.”^[227]

٤٦١٠ - عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَعْظَمَ الْمُنْجَلِينَ فِي الْمُنْجَلِينَ جُزْأً عَنْ سَأَلِ

عَنْ أَمْرِ نَفْسٍ يُخَوِّمُ فُجُورَ غُلَى النَّاسِ مِنْ أَجْلِ مَسْأَلَةٍ

4610 - Amir bin Sa'd'ın babasından rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şüphesiz ki, Müslümanlar arasında en büyük günahkâr kimse, haram kılınmamış bir hususa dair soru sorup da, bundan dolayı o hususun insanlara haram kılınmasına sebep olan kişidir.”^[228]

٤٦١١- أَنَّ يَزِيدَ بْنَ عُمَيْرَةَ وَكَانَ مِنْ أَصْحَابِ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ

أَخْبَرَهُ قَالَ: كَانَ لَا يَجْلِسُ مَجْلِسًا لِلدَّبْحِ جِئَ يَجْلِسُ إِلَّا قَالَ اللَّهُ

حُكْمَ قِسْطِ هَٰلِكَ الْمُتَرَاتِبُونَ فَقَالَ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ يَوْمًا إِنَّ مِنْ وَرَثَتِكُمْ

بَنَاتًا يَكْثُرُ فِيهَا الْمَاءُ وَيُفْتَحُ فِيهَا الْقُرْآنُ حَتَّى يَأْخُذَهُ الْمُؤْمِنُ وَالْمُنَافِقُ

وَالرَّجُلُ وَالْمَرْأَةُ وَالصَّبِيُّ وَالْكَبِيرُ وَالْعَبْدُ وَالْحُرُّ فَيُوشِكُ قَائِلًا أَنْ

يَقُولَ مَا لِلنَّاسِ لَا يَشْعُرُونِي وَقَدْ قَرَأْتُ الْقُرْآنَ مَا هُمْ بِشُعْبِي حَتَّى

أُبْتَدِعَ لَهُمْ غَيْرَهُ فَإِنَّا كُنَّا وَمَا ابْتَدِعَ فَإِنْ مَا ابْتَدِعَ ضَلَالَةً وَأَحْذَرُكُمْ

رُؤْمَةَ الْحَكِيمِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ يَقُولُ كَلِمَةً الضَّلَالَةِ عَلَى لِسَانِ

الْحَكِيمِ وَقَدْ يَقُولُ الْمُنَافِقُ كَلِمَةَ الْحَقِّ قَالَ قُلْتُ لِمُعَاذٍ مَا يَذَرِي

رُحِمَكَ اللَّهُ أَنْ الْحَكِيمِ قَدْ يَقُولُ كَلِمَةَ الضَّلَالَةِ وَأَنْ الْمُنَافِقُ قَدْ

يَقُولُ كَلِمَةَ الْحَقِّ قَالَ بَلَى اجْتَنِبْ مِنْ كَلَامِ الْحَكِيمِ الْمُشْهَرَاتِ

الَّتِي يَقَالُ لَهَا مَا هَلْبِهِ وَلَا يَشِيئُكَ ذَلِكَ عَنْهُ فَإِنَّهُ لَعَلَّهُ أَنْ يَرَا جَعٍ وَتَلَقَّ

الْحَقَّ إِذَا سَمِعْتَهُ فَإِنْ عَلَى الْحَقِّ نُورًا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ مَعْمَرُ عَنْ الزُّهْرِيِّ فِي هَٰذَا الْحَبِيثِ وَلَا يَشِيئُكَ

إِلَّا بِكَ عَنْهُ مَكَانَ يَشِيئُكَ وَ قَالَ صَالِحُ بْنُ كَيْسَانَ عَنْ الزُّهْرِيِّ فِي هَٰذَا

الْمُشْهَرَاتِ مَكَانَ الْمُشْهَرَاتِ وَقَالَ لَا يَشِيئُكَ كَمَا قَالَ عَفِيلٌ وَ قَالَ ابْنُ

إِسْحَاقَ عَنْ الزُّهْرِيِّ قَالَ بَلَى مَا تَشَابَهَ عَلَيْكَ مِنْ قَوْلِ الْحَكِيمِ حَتَّى

4611 - Muaz bin Cebel'in arkadaşlarından Yezid bin Amîra dedi ki: Muaz bin Cebel her hangi bir meclise vaaz için otursa şöyle derdi:

Allah hakemdir, adaletlidir. Şüphede olanlar helak oldu. Yine bir gün Muaz bin Cebel şöyle dedi: Gerçekten sizin arkanızda fitneler var, orada mal çoğalacak, Kur'an açılacak, ondan mü'min, münafık, erkek, kadın, küçük, büyük, köle ve hür herkes alacak (okuyacak). Yakındır ki birisi çıkıp insanlara ne oldu, ben Kur'an okuduğum halde bana uymuyorlar, ben onlara Kur'an'dan başka bir şey uydurmadıkça bana uymayacaklar der. Sizleri din adına ortaya atılan yeniliklerden sakındırırım. Sizleri bilgili kimselerin ayağının kaymasından sakındırırım. Gerçekten şeytan bazen batıl sözü âlim kişinin diline söyletir. Bazı kere münafık hak bir söz söyleyebilir. Yezid dedi ki, ben Muaz bin Cebel'e Allah sana merhamet etsin. Âlim kimsenin bazen batıl söylediğini, münafığın da bazen doğru söylediğini nasıl anlarım, dedim. Muaz dedi ki:

– Evet sen âlimin herkesin gözünde batan ve hakkında bu da nedir böyle deyip tepki gösterdikleri sözünden sakın! Fakat âlimin bazen böyle yanılması seni onun sözlerini dinlemekten vazgeçirmesin. Çünkü onun (o sözünden) hakka dönüş yapman her zaman için mümkündür. Sen hakkı işittiğin zaman onu al. Çünkü hakkın üzerinde nur vardır.

Ebû Dâvud dedi: Ma'mer şu hadiste, seni yolundan döndürmesin, yerine yolundan çevirmesin, dedi. ;Bu hadiste Salih bin Keysan Zühri'den naklen müştehirat kelimesi yerine müştebihat, dedi. İbn-i İshak Zühri'den naklen şöyle dedi: Âlimin sözü sana karışık gelen o bu söz ile ne kastetti, diye hayrete düştüğün sözdür.

İZAH

Bu hadis-i şerif, mucize hadislerindendir. Gelecekte birçok fitnenin olacağını, Kur'an okuyanların çoğalacağını, amel edenin azalacağını, dini dışında birçok uydurmanın çıkacağını, ilim adamı bilinenlerin duyulacağını, bunların çıktığı zamana yetişenlerin, âlimin halk arasına yayılan yanlış sözlerinin bizi yolumuzdan alıkoymaması gerektiği öğütleniyor.

٤٦١٢- عَنْ أَبِي الصَّلْتِ وَهَذَا لَفْظُ حَبِيبِ ابْنِ كَثِيرٍ وَمَعْنَاهُمْ

قَالَ: كَتَبَ رَجُلٌ إِلَى عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ يَسْأَلُهُ عَنِ الْقَدْرِ فَكَتَبَ أَمَّا
بَعْدُ أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالْإِقْبَادِ فِي أَمْرِهِ وَاتِّبَاعِ شَيْءٍ نَبِيهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَرْكِ مَا أَخَذَتْ الْمُخْبِلُونَ بَعْدَ مَا جَوَزَ بِهِ شَيْئًا وَكُفُّوا
مُؤْتَنَةً فَعَلَيْكَ بِتَرْوِمِ الشَّيْءِ فَإِنَّهَا لَكَ بِإِذْنِ اللَّهِ عِصْمَةٌ ثُمَّ اعْلَمْ أَنَّهُ لَمْ
يَتَّخِذِ النَّاسُ بِدْعَةً إِلَّا قَدْ مَضَى قَبْلُهَا مَا هُوَ ذَلِيلٌ عَلَيْهَا أَوْ عِبْرَةٌ فِيهَا
فَإِنَّ الشَّيْءَ إِنَّمَا سَنَّهَا مَنْ قَدْ عَلِمَ مَا فِي حِلَالِهَا وَلَمْ يَقُلْ ابْنُ كَثِيرٍ مَنْ
قَدْ عَلِمَ مِنَ الْخَطِ وَالزُّلْلِ وَالْمُضَيِّقِ وَالْمُتَمَقِّقِ فَارْهَسْ لِنَفْسِكَ مَا رَضِيَ
بِهِ الْقَوْمُ لِأَنْفُسِهِمْ فَإِنَّهُمْ عَلَى عِلْمٍ رَفَعُوا وَيَنْصِرُ نَادِلٌ كَفُّوا وَهُمْ عَلَى
كُتُفِ الْأُمُورِ كَانُوا أَقْرَى وَيَفْضَلُ مَا كَانُوا فِيهِ أَوْلَى فَإِنْ كَانَ الْهَدَى مَا
أَنْتُمْ عَلَيْهِ لَقَدْ سَبَقْتُمُوهُمْ إِلَيْهِ وَلَيْسَ قُلْتُمْ إِنَّمَا حَدَثَ بَعْدَهُمْ مَا أَخَذْتُمْ
إِلَّا مَنْ اتَّبَعَ غَيْرَ سَبِيلِهِمْ وَرَغِبَ بِنَفْسِهِ عَنْهُمْ فَإِنَّهُمْ هُمُ السَّابِقُونَ فَقَدْ
تَكَلَّمُوا فِيهِ بِمَا يَكْفِي وَوَصَفُوا بِنَهْ مَا يَنْفِي فَمَا دُونَهُمْ مِنْ مُقْصِرٍ وَمَا
مُؤَقَّتُهُمْ مِنْ مُخْصِرٍ وَقَدْ قَصَرَ قَوْمٌ دُونَهُمْ فَجَفَرُوا وَطَمَحَ عَنْهُمْ أَقْوَامٌ
فَعَلُوا وَإِنَّهُمْ بَيْنَ ذَلِكَ «لَعَلَى هُدَى مُسْتَقِيمٍ»

كَتَبْتُ تَسْأَلُ عَنِ الْإِقْرَارِ بِالْقَدْرِ فَعَلَى الْخَبِيرِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَعْتُ
مَا أَعْلَمُ مَا أَخَذَتْ النَّاسُ مِنْ مُحَلِّتٍ وَلَا ابْتِدَعُوا مِنْ بِدْعَةٍ هِيَ أَمِينُ
أَمْرٍ وَلَا أَثْبَتَ أَمْرًا مِنَ الْإِقْرَارِ بِالْقَدْرِ لَقَدْ كَانَ ذِكْرُهُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ
الْجَهْلَاءِ يَتَكَلَّمُونَ بِهِ فِي كَلَامِهِمْ وَفِي شِعْرِهِمْ يُعْزَوْنَ بِهِ أَنْفُسَهُمْ
عَلَى مَا قَاتَهُمْ ثُمَّ لَمْ يَزِدْهُ الْإِسْلَامُ بَعْدَ إِلَّا بِدْعَةً وَلَقَدْ ذَكَرَهُ رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَيْرِ حَدِيثٍ وَلَا حَدِيثَيْنِ وَقَدْ سَمِعَهُ
مِنْهُ الْمُتَّبِعُونَ فَتَكَلَّمُوا بِهِ فِي حَيَاتِهِ وَبَعْدَ وَفَاتِهِ بِرَبِّنَا وَتَسْلِيمًا لِرَبِّهِمْ
وَتَضَمُّنًا لِنَفْسِهِمْ أَنْ يَكُونَ شَيْءٌ لَمْ يَحِطْ بِهِ عِلْمُهُ وَلَمْ يَخْصِمِهِ كِتَابُهُ
وَلَمْ يَمُضْ فِيهِ قَدْرُهُ وَإِنَّهُ مَعَ ذَلِكَ لَفِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ مِنْهُ اقْتَبَسُوهُ وَمِنْهُ
تَعَلَّمُوهُ وَلَيْنَ قُلْتُمْ لَمْ أَنْزَلِ اللَّهُ آيَةً كَذَا لِمَ قَالَ كَذَا لَقَدْ قَرَأُوا مِنْهُ مَا
قَرَأْتُمْ وَعَلِمُوا مِنْ تَأْوِيلِهِ مَا جَهِلْتُمْ وَقَالُوا بَعْدَ ذَلِكَ كُلِّهِ بِكِتَابٍ وَقَدِيرٍ
رَكَّيْتِ الشَّقَاوَةَ وَمَا يَقْدَرُ يَكُنْ وَمَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ
وَلَا نَعْلَمُكَ إِلَّا نَفْسَنَا ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ثُمَّ رَغِبُوا بَعْدَ ذَلِكَ وَرَهَبُوا

4612 - Ebû's-Salt radiyallahu anh'dan: (bu rivâyet İbn-i Kesir'in rivâyet ettiği hadisın lafzı ve onların manalarıdır)

Ebû's-Salt dedi ki: Bir zat Ömer bin Abdülaziz'e mektup yazarak, kader hakkında bilgi istedi. Ömer bin Abdülaziz ona şöyle cevap yazdı:

(Ey mektup sahibi!) Sana Allah'tan korkmayı, onun emrini yerine getirmede orta yolu tutmanı, Rasûlü'nün sallallahu aleyhi ve sellem sünnetine uymayı ve Hazreti Peygamber'in sünneti yürürlüğe girdikten sonra (dinde) ihtiyaç duyulmadığı halde ortaya atılan bid'atleri terk etmeyi tavsiye ediyorum. Sana gereken sünnete sarılmaktır. Çünkü sünnet Allah'ın izniyle senin için bir kurtuluş vesilesidir.

Şunu bil ki; insanların uydurduğu ne kadar bid'at varsa mutlaka bu bi'dat uydurulmadan önce onun kötülüğüne dair (Kur'an ya da sünnette) bir delil veya onun hakkında bir söz geçmiştir. Çünkü bir hayat tarzı olarak sünneti; hata, sürçme, budalalık, zorluk çıkarma gibi, sünnetin aksini de bilen bir zat ortaya koymuştur. Ancak (ravi) İbn-i Kesir bilen anlamındaki tabiri kullanmamıştır. (Ömer bin Abdülaziz mektuba şöyle devam ediyor).

(Ey mektup sahibi!) Sahabe-i kirâmın kendileri için seçtikleri yolu sen de kendin için seç. Çünkü onlar meselelere vakıf olabilecek bir ilme sahiplerdi. Onlar meselelerin aslına nüfûz eden bir görüşle dine muhalif davranışlardan

uzak kalırlardı. Yine onlar dînî işlerin hakikatini kavramakta başkalarından daha kuvvetlidirler. İşte sahabe-i kirâm sahip oldukları bu faziletleri sebebiyle dînî hususlarda örnek alınmaya daha layıktır.

(Ey bi'datçiler!) Eğer sizce hidayet, üzerinde bulunduğunuz bi'datler ise o zaman siz, onlardan (sahabeden) önce hidayete erişmişiniz demektir. Şayet, onlardan sonra yeni bir takım şeyler ortaya çıktı (bunun için biz de bi'datler ortaya çıkardık) diyorsanız, şunu bilin ki, ashaptan sonra ortaya çıkan bu bi'datleri onların yolundan başka bir yolu takip eden ve onlardan yüz çeviren bir kimse ortaya koymuştur. Ashab ise sizden öndedir. Onlar din konusunda yeterli bir şekilde konuşmuşlar ve sadra şifâ olacak gerekli açıklamaları yapmışlardır. Onların daraltmalarının altında bir daraltma, getirdikleri genişliğin üstünde bir genişlik yapmak doğru olmaz. Bir topluluk onların daraltmalarının altında bir daraltma yaptılar da bir daha itidal sınırına erişemediler. Bir takım topluluklar da onların ölçülerinin üstüne çıktılar onlar da sınırı aşmış oldular. Oysa ashab-ı kirâm bu iki ölçüsüzlüğün arasında doğru bir yol üzeredirler.

(Ey mektup sahibi!) mektubunda kaderi soruyorsun. Allah'ın izniyle bu hususu tam bilene sordun. İnsanların din adına ortaya attığı hiçbir yeniliğin ve bi'datçilerin geliştirdiği hiçbir bi'datin dînî bir eser ve mesele olarak kadere imandan daha açık olduğuna inanmıyorum.

Cahiliye döneminde cahiller nesirlerinde ve şiirlerinde kadere imanı dile getirirler, ellerinden kaçan nimetlere karşı kendilerini onunla tesellî ederlerdi. Sonra İslam geldi, kazâ ve kadere imanı ancak ona inanmayı farz kılarak pekiştirdi. Hakikaten Hazreti Peygamber bir iki hadisinde değil, pek çok hadisinde kaderden bahsetti. Müslümanlar kadere ait açıklamaları ondan işittiler. Hazreti Peygamber sağlığında ve vefatından sonra da kuvvetle inanarak ve Allah'a teslim olarak kaderden bahsettiler. Bir şeyin Allah'ın ilminin dışında olmasını, Allah'ın ezeldeki yazgısının onu tespit etmemiş olmasını ve o şey hakkında Allah'ın ezelî bir takdirinin bulunmamış olmasını düşünmekte kendilerini yetkisiz ve hatalı görerek kaderden bahsettiler.

Bununla birlikte kader Allah'ın manası apaçık olan Kur'an'ında da mevcuttur. Ashab-ı kirâm kader inancını Kur'an'dan almışlar ve ona imanı Kur'an'dan öğrenmişlerdir.

(Ey Bidatçiler!) eğer siz, (madem öyle de) Allah niçin (kader inancına aykırı görünen) falan ayeti indirdi ve (bu inanca aykırı düşen) şöyle sözler söyledi, derseniz ben de size şöyle derim:

Sizin Kur'an'dan okuduğunuzu sahabe-i kirâm da okudular. Onlar ondan sizin bilmediğiniz bazı manaları anladılar. Sonra da şöyle dediler: Kâinatta vuku bulan hâdiselerin hepsi ezel olan bir takdir ile meydana gelmektedir. Şahitlik dahi yazılmıştır. Takdir edilen olur. Allah'ın dilediği gerçekleşmiştir, dilemediği ise olmamıştır. Biz kendimize fayda ve zarar verme gücüne sahip değiliz. Sahabiler bu hükme vardıktan sonra Allah'a ibadet etmeye rağbet ettiler, kötü amellerden de olanca güçleriyle kaçındılar.

İZAH

Bu rivâyetle kader konusu işlenmektedir. Allah'ın takdirine inanmakla beraber irademizi de kullanmaktan geri kalmamamız öğütlenmektedir. Biz kaderimizin nasıl olduğunu bilemeyiz. Bize düşen sonunda sevap olanları yapmak, sonunda ceza olan davranışlardan sakınmaktır.

٤٦١٣- عَنْ نَافِعٍ قَالَ: كَانَ لِابْنِ عُمَرَ صَدِيقٌ مِنْ أَهْلِ الشَّامِ

يُكَاتِبُهُ فَكَتَبَ إِلَيْهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ إِنَّهُ بَلَّغَنِي أَنَّكَ تَكَلَّمْتَ فِي شَيْءٍ

مِنَ الْقَدْرِ فَإِنَّكَ أَنْ تَكْتُبَ إِلَيَّ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّهُ سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَكْذِبُونَ بِالْقَدْرِ

4613 - Nâfi radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Abdullah bin Ömer'in Şam halkından bir dostu vardı. Onunla daima mektuplaşırdı. Abdullah bin Ömer ona şöyle yazdı: Bana ulaştığına göre sen kaderi inkâr eden bir takım sözler söylemişsin. Binaenaleyh sakın bir daha bana mektup yazma. Çünkü ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle buyurduğunu işittim: “Gelecekte ümmetim içinde kavimler çıkacak ve kaderi inkâr edecekler.”

٤٦١٤- عَنْ خَالِدِ بْنِ الْحَدَّادِ قَالَ: قُلْتُ لِلْمَحْسَنِيِّ يَا أَبَا سَعِيدٍ أَخْبِرْنِي

عَنْ آدَمَ أَلَسْنَا خُلِقَ أَمْ لِلْأَرْضِ قَالَ لَا بَلِ لِلْأَرْضِ قُلْتُ أَرَأَيْتَ لَوْ
بَغْتَضَمَ فَلَمْ يَأْكُلْ مِنَ الشَّجَرَةِ قَالَ لَمْ يَكُنْ لَهُ يَمَنٌ بَدَأْتُ أَخْبِرُكَ عَنْ
قَوْلِهِ تَعَالَى «مَا أَنْتُمْ بِفَانِينَ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالٍ الْجَحِيمِ» قَالَ إِنَّ
الشَّيَاطِينَ لَا يَقْتُونَ بِضَلَالَتِهِمْ إِلَّا مَنْ أَوْجَبَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَحِيمَ

4614 - Halid el-Hazzâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki:
Hasen'e sordum. Ey Ebû Said, bana Âdem'den haber ver. Âdem yer için mi
yaratıldı, yoksa semâ için mi?

Dedi ki; Ebû Said, hayır yer için yaratıldı. Ben ne dersin eğer Âdem kendini
korumuş olsaydı ağaçtan yemezdi dedim. Dedi ki: “Tabî o ağaçtan yemeğe
mecbur değildi.” Ben bana Cenab-ı Allah'ın “Cehennem ehlinde başkasını
saptıramazsınız” sözünü açıkla dedim. Dedi ki: Şeytanlar kendi sapıklıkları
ile Allah'ın üzerlerine ateşi vacip kıldıklarından başkasını sapıtamazlar.

٤٦١٥- حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْخِزْمَةِ عَنْ الْحَسَنِ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى

«وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ»

قَالَ خَلَقَ هَؤُلَاءَ لَهُمْ وَهَؤُلَاءَ لَهُمْ

4615 - Halid el-Hazzâ Hasan el-Basrî'nin “Zaten Allah onları bunun için
yaratmıştır” (Hud sûresi, 119) ayetini şunlar (mü'minler) şunun için (cennet
için) şunlar (kafirler) şunun için (cehennem için) yaratıldı, şeklinde
açıkladığını söylemiştir.

٤٦١٦- حَدَّثَنَا خَالِدُ بْنُ الْخِزْمَةِ عَنْ الْحَسَنِ قُلْتُ لِلْحَسَنِ «مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ

بِفَانِينَ إِلَّا مَنْ هُوَ صَالٍ الْجَحِيمِ» قَالَ إِلَّا مَنْ أَوْجَبَ اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ

أَنَّهُ يَضِلُّ الْجَحِيمَ

4616 - Halid el-Hazzâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki:

Hasan-ı Basrî'ye, “Siz onlardan ateşe düşeceklerden başkasını
sapıtamazsınız” mealindeki Saffat sûresinin 163. ayetini sordum. “Ancak
Allah'ın cehenneme girmesini vacip kıldığı kimseler” diye tefsir etti.

٤٦١٧- كَانَ الْخَسَنُ يَقُولُ لَأَنْتَ يُسْقَطُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ

أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَقُولَ الْأَمْرُ بِيَدِي

4617 - Hasan (el-Basrî) şöyle derdi: “Gökten yere düşmek bana, ‘iş kendi elimdedir’ demekten daha sevimli gelir.”

İZAH

Kul teşebbüs eder, Allah yaratır. Bizim inancımız budur. Kulun işi yapan ve yaratan benim emrim elimdedir, demesini Hasan-ı Basrî semâdan düşmekten tehlikeli kabul ediyor.

٤٦١٨- حَدَّثَنَا حَمِيدٌ قَالَ: قَدِمَ عَلَيْنَا الْحَسَنُ مَكَّةَ فَكَتَلَمَنِي فَقَهَهُ

أَهْلَ مَكَّةَ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ فِي أَنْ يَجْلِسَ لَهُمْ يَوْمًا يَخْطُبُهُمْ فِيهِ فَقَالَ نَعَمْ

فَاجْتَمَعُوا فَخَطَبَهُمْ فَمَا زَايَتْ أَخْطَبَ مِنْهُ فَقَالَ رَجُلٌ يَا أَبَا سَعِيدٍ

مَنْ خَلَقَ الشَّيْطَانَ فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ «هَلْ مِنْ خَالِقٍ غَيْرَ اللَّهِ؟» خَلَقَ

اللَّهُ الشَّيْطَانَ وَخَلَقَ الْخَيْرَ وَخَلَقَ الشَّرَّ قَالَ الرَّجُلُ: قَاتِلْهُمْ اللَّهُ كَتَبَ

يَكْذِبُونَ عَلَى هَذَا الشَّيْخِ

4618 - Humeyd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Hasan-ı Basrî Mekke'de yanımıza geldi. Mekke'nin fakihleri benim Hasan-ı Basrî'ye bir gün onlara vaaz etmesini söylememi istediler. Hasan, evet vaaz ederim, dedi. Toplandılar, onlara bir konuşmada bulundu. Ondan daha güzel hitabe yapan birisini görmedim. Bir zat şöyle dedi: Ey Ebû Said, şeytanı kim yarattı?

Hasan, Sübhanallah, “Allah’tan başka yaratıcı mı var?” Şeytanı Allah yarattı, hayrı Allah yarattı, şerri de Allah yarattı dedi. Adam Allah onların canını alsın. Bu şeyh hakkında nasıl da yalan uyduruyorlar dedi.

٤٦١٩- عَنِ الْحَسَنِ «كَذَلِكَ تَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ» قَالَ الشَّيْخَانِ

4619 - Hasan radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: “Böylece biz onu mücrimlerin kalplerine sevk ederiz” mealindeki Hicr sûresinin 12. ayetinde müşriklerin gönüllerine sevk edilen şey şirktir, dedi.

٤٦١٩- عَنْ الْحَسَنِ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «وَجَعَلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا

يَشْتَهُونَ» قَالَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْإِيمَانِ

4620 - Hasan radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, (Sebe sûresinin 54. ayeti) “Onlara arzu ettikleri arasına perde çekilir” ayeti hakkında onlarla iman arasına perde çekilir, dedi.

٤٦٢٠- عَنْ ابْنِ عَوْنٍ قَالَ كُنْتُ أَسِيرُ بِالشَّامِ فَتَأَذَّنِي رَجُلٌ مِنْ

خَلْقِي فَالْتَمَعْتُ فَإِذَا رَجُلَانِ مِنْ حَيَوَةٍ فَقَالَ: يَا أَبَا عَوْنٍ مَا هَذَا الَّذِي

يَذْكُرُونَ عَنِ الْحَسَنِ؟ قَالَ: قُلْتُ إِنَّهُمْ يَكْذِبُونَ عَلَى الْحَسَنِ كَثِيرًا

4621 - İbn-i Avn radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Ben Şam'da gidiyordum. Arkamdan bir zat bana seslendi. Döndüm baktım. Çağıran zat Recâ bin Hayve'dir.

Ey Ebû Avn, şu Hasan hakkında insanların konuştukları sözün gerçeği nedir, dedi. Avn şöyle dedi: Ben onlar Hasan'a çok yalan isnad ediyorlar dedim.

٤٦٢١- حَدَّثَنَا حَمَّادٌ قَالَ: سَمِعْتُ أَيُّوبَ يَقُولُ كَذَبَ غَدَرُ

الْحَسَنِ حَضْرَتَانِ مِنَ الثَّانِي قَوْمَ الْقَدَرِ زَائِهِمْ وَهُمْ يُرِيدُونَ أَنْ يَنْقُضُوا

بِذَلِكَ زَائِهِمْ وَقَوْمٌ لَهُ فِي قُلُوبِهِمْ شَكٌّ وَبُغْضٌ يَقُولُونَ أَلَيْسَ مِنْ قَوْلِهِ

كَذَا أَلَيْسَ مِنْ قَوْلِهِ كَذَا

4622 - Hammad haber verdi. Eyyub'un şöyle dediğini işittim: İnsanlarından iki grup Hasan'a yalan isnad ediyorlar. Bir kavim var ki, kaderin olmadığı inancındadırlar. Onlar Hasan kaderi inkar ediyor, demekle fikirlerinin yaygınlaşmasını istiyorlar. Bir kavim var ki onların Hasan'a düşmanlıkları

ve kalplerinde buğuzları var, şöyle şöyle dememiş mi idi? Şöyle söylememiş mi idi, diyorlar.

٤٦٢٣- أَنَّ يَحْيَى بْنَ كَثِيرٍ الْغُبَرِيُّ حَدَّثَهُمْ قَالَ: كَانَ قُوَّةُ بْنُ غَزَالٍ

يَقُولُ لَنَا يَا فِتْيَانُ لَا تُغْلَبُوا عَلَى الْحَسَنِ فَإِنَّهُ كَانَ رَأْبَهُ الشُّنَّةَ وَالضُّوَابَ

4623 - Yahya bin Kesîr el-Anberî dedi ki; Kura bin Halid bize şöyle derdi: Ey delikanlılar! (Kaderciler) Hasan-ı Basrî hakkında size galip gelmesinler. Gerçekten Hasan'ın görüşü sünnete uygun ve doğrudur.

٤٦٢٤- عَنْ ابْنِ عَزْوَ قَالَ: لَوْ عَلِمْنَا أَنَّ كَلِمَةَ الْحَسَنِ تَبْلُغُ مَا

بَلَّغَتْ لَكُنَّا بِرُجُوعِهِ كِتَابًا وَأَشْهَدْنَا عَلَيْهِ شُهُودًا وَلَكِنَّا فُكْنَا كَلِمَةً

خَرَجَتْ لَا تُحْمَلُ

4624 - İbn-i Avn radiyallahu anh dedi ki: Eğer biz Hasan-ı Basrî'nin sözünü bu kadar halk arasına yayılıp yankı yaptığını bilseydik. O'nun bu sözünden döndüğü hakkında kitap yazar ve ona şahitler de tutardık. Lakin Hasan'ın ağzından akan bu kelime bu manaya haml olunmaz, dedik.

٤٦٢٥- عَنْ أَيُّوبَ قَالَ: قَالَ لِي الْحَسَنُ مَا أَنَا بِعَائِدٍ إِلَى شَيْءٍ مِنْهُ أَبَدًا

4625 - Eyyub radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Hasan-ı Basrî bana şöyle dedi:

Ben kaderi inkârı vehm ettiren her hangi bir sözü asla ağzıma almayacağım.

٤٦٢٦- عَنْ عُثْمَانَ الْبَيْهَقِيِّ قَالَ مَا قَسَرَ الْحَسَنُ آيَةً قَطُّ إِلَّا عَنْ الْإِنْبَاءِ

4626 - Osman el-Betti radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi:

Hasan-ı Basrî ne kadar ayet tefsir etti ise, hepsinde kaderi ispat etti.

8 - FAZÎLET BABI

٤٦٢٧- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: كُنَّا نَقُولُ فِي رَمَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نَفْعِلُ بِأَبِي بَكْرٍ أَحَدًا ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ عُثْمَانُ ثُمَّ نَتَوَكَّلُ

أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا نَقَابِلُ بَيْنَهُمْ

4627 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında Ebû Bekir'i kimseye denk tutmayız. Sonra Ömer'i, sonra Osman'ı kimseye denk tutmayız. Peygamber'in diğer sahabîlerini ise (kendi hallerine) bırakırız. Diğerlerinin arasında fazilet farkı gözetmeyiz" derdik. [229]

٤٦٢٨- إِنَّ ابْنَ عُمَرَ قَالَ: كُنَّا نَقُولُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ حَيًّا أَفْضَلُ أُمَّةٍ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَهُ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ

عُمَرُ ثُمَّ عُثْمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَجْمَعِينَ

4628 - İbn-i Ömer şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hayatta iken biz şöyle derdik: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sonra ümmetinin en faziletlisi Ebû Bekir'dir. Sonra Ömer'dir. Sonra da Osman'dır. Allah hepsinden razı olsun.

٤٦٢٩- عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَقِيقَةِ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي أَبِي النَّاسِ غَيْرِ

بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَبُو بَكْرٍ، قَالَ: قُلْتُ ثُمَّ مَنْ؟

قَالَ: ثُمَّ عُمَرُ، قَالَ: ثُمَّ خَشِيتُ أَنْ أَقُولَ ثُمَّ مَنْ فَيَقُولَ عُثْمَانُ فَقُلْتُ ثُمَّ

أَنْتَ يَا أَبَتِ قَالَ مَا أَنَا إِلَّا رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

4629 - Muhammed bin Hanefîyye radiyallahu anh dedi ki: Babama (Ali radiyallahu anh) Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sonra insanların en hayırlısı kimdir, diye sordum. Ebû Bekir'dir, dedi. Ben sonra kimdir, dedim. Babam, sonra Ömer'dir dedi. Bundan sonra kimdir demekten korktum. Çünkü Osman'dır, diyebilirdi. Sonra sen daha faziletlisin, değil mi babacığım, dedim. Babam (Ali radiyallahu anh), hayır ben Müslümanlardan bir ferdim, diye cevap verdi. [230]

İZAH

Muhammed bin Hanefîyye Hazreti Ali'nin oğludur. Hanefîyye ise Hazreti Ali'nin hanımıdır.

٤٦٣٠- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ أَبِي الْقُرَيْبٍ قَالَ: سَمِعْتُ سُفْيَانَ يَقُولُ

مَنْ زَعَمَ أَنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ أَحَقَّ بِالْوِلَايَةِ مِنْهُمَا فَقَدْ خَطَأَ أَبَا

بَكْرٍ وَعُمَرَ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارَ وَمَا أَرَاءَهُ يَرْتَفِعُ لَهُ مِنْ هَذَا عَمَلٍ

إِلَى السَّمَاءِ

4630 - Muhammed bin Feryâbî şöyle rivâyet etti: Süfyan-ı Sevrî'nin şöyle dediğini işittim: Kim Hazreti Ali'nin halifelîğe Hazreti Ebû Bekir ve Hazreti Ömer'den daha haklı olduğunu iddia ederse Hazreti Ebû Bekir'i, Hazreti Ömer'i muhacirleri ve ensârı hatalı saymış olur. Bu inancı ile onun iyi amellerinin semâya çıkacağı (kabul göreceği) görüşünde değilim.

٤٦٣١- حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ السُّلَّامِ قَالَ: سَمِعْتُ سُفْيَانَ الثَّوْرِيَّ يَقُولُ

الْخُلَفَاءُ خَمْسَةٌ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَغُثَمَانُ وَعَلِيٌّ وَعُمَرُ بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

4631 - Bize Abbad es-Simak haber verdi. Süfyan es-Sevrî'nin şöyle dediğini işittim. Halifeler beş tanedir. Ebû Bekir, Ömer, Osman, Ali ve Ömer bin Abdülaziz'dir. Allah hepsinden râzı olsun.

9 - HALİFELİK BABI

٤٦٣٢- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كُنَّ أَبُو هُرَيْرَةَ يُحَدِّثُ أَنَّ رَجُلًا

أَتَى إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنِّي أَرَى اللَّيْلَةَ ظِلَّةً

يَتَطَلَّفُ مِنْهَا الشُّعْرُ وَالْعَمَلُ فَأَرَى النَّاسَ يَتَكَفَّفُونَ بِأَيْدِيهِمْ فَلَا مُسْتَكْبِرَ

وَالْمُسْتَقْبِلُ وَأَرَى مَنِيئًا وَاحِدًا مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ فَأَرَاكَ يَا رَسُولَ

اللَّهُ أَخَذَتْ بِهِ فَعَلَوْتُ بِهِ ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَعَلَا بِهِ ثُمَّ أَخَذَ بِهِ
رَجُلٌ آخَرُ فَعَلَا بِهِ ثُمَّ أَخَذَ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَانْقَطَعَ ثُمَّ وَصَلَ فَعَلَا بِهِ قَالَ
أَبُو بَكْرٍ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لَتَدْعَنِي فَلَا عِزَّ لَهَا فَقَالَ أَفَبِزَعًا قَالَ أَمَا الظُّلَّةُ فَظُلَّةُ
الْإِسْلَامِ وَأَمَا مَا يَنْطَفِئُ مِنَ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ فَهُوَ الْفِرَاقُ لِيْنَهُ وَخِلَافُهُ
وَأَمَا الْمُتَكَبِّرُ وَالْمُنْتَقِلُ فَهُوَ الْمُتَكَبِّرُ مِنَ الْقُرْآنِ وَالْمُنْتَقِلُ مِنْهُ
وَأَمَا السَّبَبُ الْوَاصِلُ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ فَهُوَ الْحَقُّ الَّذِي أَتَتْ
عَلَيْهِ تَأْخُذُ بِهِ فَيُعْلِيكَ اللَّهُ ثُمَّ يَأْخُذُ بِهِ بَعْدَكَ رَجُلٌ فَيَعْلُو بِهِ ثُمَّ يَأْخُذُ بِهِ
رَجُلٌ آخَرُ فَيَعْلُو بِهِ ثُمَّ يَأْخُذُ بِهِ رَجُلٌ آخَرُ فَيَنْقَطِعُ ثُمَّ يَوْصِلُ لَهُ فَيَعْلُو
بِهِ أَيُّ رَسُولِ اللَّهِ لَتَخَذَنِي أَصَبْتُ أَمْ أَخْطَأْتُ فَقَالَ أَصَبْتُ بَعْضًا
وَأَخْطَأْتُ بَعْضًا فَقَالَ أَفَسَمِعْتَ يَا رَسُولَ اللَّهِ لَتَخَذَنِي مَا الَّذِي لَأَخْطَأْتُ
فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَقْسِمُ

4632 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Ebû Hüreyre şöyle anlatırdı:

Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi. Şöyle dedi: Ben bu gece bir bulut gördüm.

O, buluttan bal ve yağ akıyordu. İnsanların, o bal ve yağdan kimisinin az kimsinin de çok olarak avuçladıklarını gördüm. Bir de tâ gökten yere kadar uzanan ip gördüm. Ya Rasûlallah önce senin, o ipe tutunup onunla semaya çıktığını gördüm. Sonra birisi tutunda o da tırmandı. Sonra bir zat daha uttundu o da tırmandı. Sonra başka bir zat daha tutundu. İp koptu. Sonra ip birbirine bağlandı. O da yükseldi çıktı. Ebû Bekir radiyallahu anh şöyle dedi: gölgeli bulut İslam'dır. Ondan damlayan yağ ile bal Kur'an'ın yumuşaklığı ve tadıdır. Az ve çok avuçlayan; Kur'an'ı az öğrenen az alandır. Çok okuyan çok alandır. Semâdan yeryüzüne uzanan ipe gelince, Ey Allah'ın Rasûlü, o senin üzerinde bulunduğun hak Peygamberlik makamıdır. Sen ona tutunacaksın, Allah seni onu başarmaya muvaffak

kılacak, senden sonra halifelige bir zat tutunacak, o da başaracak. Sonra bir zat daha tutunacak, o da başaracak. Sonra bu ipe bir başka zat daha tutunacak, ip kopacak. İp onun için eklenip uzanarak o zat da çıkacak. Ey Allah'ın Rasûlü, tabirde isabet mi ettim, yoksa hata mı ettim, bana haber ver, dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Bazı yerinde hata ettin ve bazı yerinde isabet ettin” buyurdu. Ebû Bekir radiyallahu anh, yemin veriyorum hata ettiğim yeri bana haber ver ey Allah'ın Rasûlü, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Yemin verme” buyurdu. [231]

İZAH

Bu rüya, Peygamber Efendimiz'in Peygamberliğini tamamlayacağını, sonra Ebû Bekir'in halifeliği tam yapacağını, sonra Hazreti Ömer'in, halifeliği devam ettireceğini, onun devrinde de bir şey olmayacağını, sonra Hazreti Osman'ın halifeliği sırasında fitne çıkacağını haber vermiştir.

٤٦٣٣- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذِهِ

الْقِصَّةِ قَالَ فَأَبَى أَنْ يُخْبِرَهُ

4633 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir önce geçen şu kıssa rivâyet olundu: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Bekir'in hata ettiği yerleri haber vermekten kaçındı. [232]

٤٦٣٤- عَنْ أَبِي بَكْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ذَاتَ

يَوْمٍ عَنْ رَأْيِ مَنَّاكُمْ رُؤْيَا فَقَالَ رَجُلٌ أَنَا رَأَيْتُ أَنَّ مِيرَانًا نَزَلَ مِن

السَّمَاءِ فَوَزِنَتْ أَثْقَتْ وَأَبُو بَكْرٍ فَوَزِنَتْ أَثْقَتْ بِأَبِي بَكْرٍ وَوُزِنَ عُمَرُ وَأَبُو

بَكْرٍ فَوَزِنَ أَبُو بَكْرٍ وَوُزِنَ عُمَرُ وَعُثْمَانُ فَوَزِنَ عُمَرُ ثُمَّ رَفَعَ الْجَبَرَانُ

فَوَرَأَيْنَا الْكَرَابِيَّةَ فِي وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4634 - Ebû Bekre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün “Sizden kim rüya gördü” buyurdu. Bir zat, ben semâdan bir terâzinin indiğini gördüm. Seninle Ebû Bekir tartıldınız. Sen Ebû Bekir'den ağır geldin. Ömer'le Ebû Bekir tartıldı. Ebû Bekir ağır geldi. Ömer'le Osman tartıldı. Ömer ağır geldi. Sonra terazi kaldırıldı, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yüzünde bir hoşnutsuzluk gördük. [233]

İZAH

Bu hadis-i şerif hilafetin Hazreti Ebû Bekir, sonra Ömer ve sonra Osman radiyallahu anh'a geçeceğini, sonra Hazreti Ali devrinde bazı hadiselerin olacağını haber veriyor.

٤٦٣٥- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: ذَاتَ يَوْمٍ أَتَيْتُمْ رَأَى رُؤْيَا فَنَذَرْتُمْ مَنَاءَ وَلَمْ يَذْكُرِ
الْكُرَاعِيَّةَ قَالَ فَاثْنَاءَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْنِي فَسَاءَهُ
ذَلِكَ فَقَالَ خِلَافَةُ نَبِيٍّ لَمْ يُؤْتِ اللَّهُ الْمُلْكَ مِنْ يَسَاءِ

4635 - Abdurrahman'ın babası Ebû Bekre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hanginiz rüya gördü” buyurdu. Geçen hadisın manasını zikretti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hoşnutsuzluğunu söylemedi. (Ancak bunun yerine) şöyle dedi: Bu rüya Rasûlullah'ı üzdü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bu peygamberlik halifelîğidir. Sonra Allah mülkü dilediğine verir.”

٤٦٣٦- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّهُ كَانَ يُحَدِّثُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَرَى الْقِلَّةَ رَجُلًا ضَالِحًا أَنَا أَبَا بَكْرٍ نِيْطُ بِرَسُولِ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنِيْطُ عُمرُ بِأَبِي بَكْرٍ وَنِيْطُ عُثْمَانُ بِعُمَرَ قَالَ جَابِرُ
فَقُلْنَا قُمْنَا مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْنَا أَمَا الرَّجُلُ
الضَّالِّحُ فَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَمَا تَنْتَوِطُ بِغَضَبِهِمْ يَغْضَبُ

فَهُمْ وَلَاءُ هَذَا الْأَمْرِ الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ بِهِ نَبِيَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4636 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, o Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu haber vermiş:

– Bu gece salih bir zata Ebû Bekir'in (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e) tutunduğu, Ömer'in Ebû Bekir'e tutunduğunu, Osman'ın da Ömer'e tutunduğu rüyasında gösterilmiş.

Câbir dedi ki: Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanından kalkınca şöyle dedik: Rüyayı gören salih zât Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'dir. Bazısının bazısına tutunması ise Allah'ın Peygamberini gönderdiği şu din emrine halifelik yapacak kimselerdir.

٤٦٣٦- عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي

رَأَيْتُ ثَلَاثًا ذُلُّوا ذُلِّي مِنَ السَّمَاءِ فَجَاءَ أَبُو بَكْرٍ فَأَخَذَ بِغَرَائِقِهَا فَشَرِبَ

ثُمَّ بَا ضَعِيفًا ثُمَّ جَاءَ عُمَرُ فَأَخَذَ بِغَرَائِقِهَا فَشَرِبَ حَتَّى تَضَلَّعَ ثُمَّ جَاءَ

عُثْمَانُ فَأَخَذَ بِغَرَائِقِهَا فَشَرِبَ حَتَّى تَضَلَّعَ ثُمَّ جَاءَ عَلِيٌّ فَأَخَذَ بِغَرَائِقِهَا

فَانْتَشَطَتْ وَانْتَضَحَ عَلَيْهِ مِنْهَا شَيْءٌ

4637 - Semure bin Cündeb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre bir zat şöyle dedi: Ya Rasûlallah ben gördüm ki, semâdan bir kova sarkıtıldı. Ebû Bekir geldi. Kovanın sapından tuttu, az su içti. Sonra Ömer geldi, kovanın sapından tuttu, kanıncaya kadar içti. Sonra Osman geldi o da sapından tuttu kanıncaya kadar su içti. Sonra Ali geldi, kovanın sapından tuttu, kova sallandı. Kovadan üzerine su sıçradı.

٤٦٣٨- عَنْ مَكْحُولٍ قَالَ: لَتَمُخَّرَنَّ الرُّومُ الشَّامَ أَرْبَعِينَ صَبَاحًا لَا

يَمْتَنِعُ مِنْهَا إِلَّا دِمَشْقُ وَعَمَّانُ

4638 - Mekhul radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rumlar kırk sabah önlerini yara yara Şam bölgesinde ilerleyecekler. Bu saldırıdan sadece Şam ve Amman kurtulabilecek.

İZAH

Temhuran ve vapurun sesli olarak suyu yarması manasına gelir. Burada sesli olarak saldırıda bulunur, anlamı taşır.

٤٦٣٩- عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَلْمَانَ يَقُولُ سَيَأْتِي مَلِكٌ مِنْ مُلُوكِ

الْعَجَمِ يَطْفُرُ عَلَى الْمَدَائِنِ كُلِّهَا إِلَّا بَصْرَةَ

4639 - Abdurrahman bin Selman radiyallahu anh şöyle dedi: Gelecekte Acem meliklerinden bir melik gelecek, sadece Şam hariç bütün şehirlere üstün gelecek.

٤٦٤٠- عَنْ مَكْهُولٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

مَوْجِعُ قُنَطَاطِ الْمَسِيحِ فِي التَّلَاجِمِ أَرْضُ يَفْقُلُ لَهَا الْعُوطَةُ

4640 - Mekhul radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Savaşta Müslümanların çadırlarının yeri (Şam bahçelikleri çevresinde) el-Guta denilen yer olacak.”

٤٦٤١- عَنْ عَوْفٍ قَالَ: سَمِعْتُ الْحَجَّاجَ يَخْطُبُ وَهُوَ يَقُولُ إِنَّ

نَفْلَ عُثْمَانَ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ آيَةَ يَقْرُؤُهَا

يُنْفِئُهَا «إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنِي مَرْيَمَ وَرَافِعُكَ إِلَيَّ وَمُطَهِّرُكَ مِنَ

الَّذِينَ كَفَرُوا» يُشِيرُ إِلَيْنَا بِيَدِهِ وَإِلَى أَهْلِ الشَّامِ

4641 - Avf (bin Ebû Cemile el-Arabî) radiyallahu anh dedi ki: Haccac'ı hutbe okurken dinledim, şöyle diyordu: “Hazreti Osman'ın durumu Meryem oğlu İsa'nın durumu gibidir. Sonra şu ayeti okuyor ve tefsir ediyordu: “Allah Teâlâ şöyle buyurdu: “Ya İsa ben seni vefat ettireceğim ve seni bana yükselteceğim ve küfredenlerden seni temizleyeceğim.” O esnada Haccac eliyle bize ve Şamlılara işaret ediyordu.

٤٦٤٢- عَنْ الرَّبِيعِ بْنِ خَالِدٍ الضَّبِّيِّ قَالَ سَمِعْتُ الْحَجَّاجَ يَخْطُبُ

نَقَالَ فِي خُطْبَتِهِ رَسُولُ أَحَدِكُمْ فِي حَاجَتِهِ أَكْثَرُ عَلَيْهِ أَمَ خَلِيفَتُهُ

يَا أَهْلِي قُلْتُ فِي نَفْسِي اللَّهُ عَلَى أَلَا أَصْلِي خَلَقَكَ صَلَاةً أَبَدًا وَإِنْ

رَجَدْتُ قَوْمًا يُجَاهِدُونَكَ لِأُجَاهِدُكَ مَعَهُمْ زَادَ إِسْحَاقُ فِي حَدِيثِهِ قَالَ

فَقَاتَلَ فِي الْجَمَاعِمِ حَتَّى قُتِلَ

4642 - Rabî bin Halid Ezzabî radiyallahu anh'dan: Haccac'ı hutbe okurken dinledim. Hutbesinde şöyle diyordu: Sizden birinizin ihtiyacı için gönderdiği elçisi mi daha hayırlıdır. Yoksa ehline bekçi olarak bıraktığı halifesi mi daha hayırlıdır.

(Râvi) Rabî diyor ki, bunun üzerine ben kendi kendime Allah'a yemin ederim ki, ben senin arkanda bir daha namaz kılmayacağım. Eğer seninle savaşan bir cemaat bulursam onların yanında seninle savaşacağım, dedim. Râvî İshak bu habere şu sözleri de ilave etti: Gerçekten Rebî Cemacim savaşında şehit edilinceye kadar Haccac'a karşı savaştı.

İZAH

Cemâcım savaşı Haccac bin Yusuf'un ordusu ile Abdurrahman bin Eş'as arasında oldu. Rabî bu harpte savaştı ve şehit düştü. Haccac'ın bu hutbesinden Abdulmelik'in Peygamberden üstün olduğu anlamında bir mana bulunduğu için Rabî bu söze çok içerlemişti. Çünkü elçiden Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, halifeden de Abdulmelik'i kastettiğini anlamıştı.

٤٦٤٢ - عَنْ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: سَمِعْتُ الْحَجَّاجَ وَهُوَ عَلَى الْخَيْرِ يَقُولُ

إِثْقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ لَيْسَ فِيهَا مَشَقَّةٌ وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا لَيْسَ فِيهَا

مَشَقَّةٌ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَبْدِ الْمَلِكِ وَاللَّهُ لَوْ أَمَرْتُ النَّاسَ أَنْ يَخْرُجُوا

مِنْ بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ الْمَسْجِدِ فَخَرَجُوا مِنْ بَابٍ آخَرَ لَخَلْتُ لِي بِمَنَافِعِهِمْ

وَأَمْوَالِهِمْ وَاللَّهُ لَوْ أَخَذْتُ رِبْعَةَ رِبْعَةٍ لَكُنْتُ ذَلِكَ لِي مِنَ اللَّهِ خَلَاةً

وَيَا غَدِيرِي مِنْ عَبْدِ هَذِهِ يَزْعُمُ أَنَّ قِرَاءَتَهُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَا هِيَ إِلَّا

رَجَزٌ مِنْ رَجَزِ الْأَغْرَابِ مَا أُنْزِلَهَا اللَّهُ عَلَى نَبِيِّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَغَدِيرِي

مِنْ هَذِهِ الْحَقَرَاءِ يُزْعِمُ أَهْلُهُمْ أَنَّهُ يَزِي، بِالْحَبَشَةِ يَقُولُ إِلَى أَنْ يَقَعَ

الْحَبَشَةِ قَدْ حَدَّثَ أَمْرٌ قَوْلَهُ لَأَدْعِيَهُمْ كَأَلَانِيسِ النَّبِيرِ قَالَ قَدْ عَزَمْتُ

لِلْأَعْمَشِ فَقَالَ أَنَا وَاللَّهِ سَمِعْتُهُ مِنْهُ

4643 - Âsım radiyallahu anh'dan rivâyete göre şöyle dedi: Haccac'ın minber üzerinde şöyle konuştuğunu işittim: Allah'tan korkunuz, burada hiçbir istisnâ yoktur. Mü'minlerin emiri Abdulmelik'in sözünü dinleyin ve ona itaat ediniz. Buradan kimse hariç kalamaz. Allah'a yemin ederim ki insanlara caminin bir kapısından çıkmayı emretsem, insanlar da başka bir kapıdan çıkarsalar, onların kanlarını akıtıp, mallarına el koymam bana helâl olur. Vallahi ben Mudar kabilesinin malları karşılığında Rabia kabilesinin mallarını alsam, bana Allah tarafından helal kılınır. Benî Hüzeyl'in kölesi (Abdullah bin Mes'ûd) hakkında beni kim mazur sayar? O kendi kıraatinin Allah tarafından olduğunu iddia ediyor. Allah'a yemin olsun, onun okuduğu, Arapların vezinli söylediği sözlerden başka bir şey değildir. Allah peygamberine bu kıraati indirmemiştir. Şu acemler hakkında konuşmamı kim mazur görür? Onlardan birisi bir taş atıp, attığı taş düşünce kadar (kısa zamanda) bir hadise meydana gelebileceğini iddia eder. Allah'a yemin olsun ki, onları geçmiş gün gibi hükümsüz hale getireceğim.

Asım dedi ki: Bunu A'meş'e söyledim. A'meş: Allah'a yemin olsun ki aynı şeyi Haccac'dan ben de işittim, dedi.

İZAH

Haccac-ı Zalim'den rivâyet edilen bu sözlerin bazısı İslam'a uygun düşmemektedir.

1 - Bir yöneticinin sözünü tutmayanın başını uçurmak hakkı olduğu yanlıştır.

2 - İbn-i Mes'ûd'un okuduğu Kur'an'ın Arapların recezi olduğu sözü de yanlıştır. Çünkü İbn-i Mes'ûd Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in getirdiği Kur'an'ı en iyi okuyan hafızlardan birisidir.

٤٦٤٤- عَنْ الْأَعْمَشِ قَالَ: سَمِعْتُ الْحَجَّاجَ يَقُولُ عَلَى قِيَابَرِ

هَلْبِهِ الْحَمْرَاءُ هَبْرُ هَبْرٍ أَمَا وَاللَّهِ لَوْ قَدْ مَرَعْتُ غَضًا بِغَضٍ لَأَقْدَرْتُهُمْ

كَالْأَمْسِ الدَّاهِبِ يَغْنِي الْمَوَالِي

4644 - A'meş radiyallahu anh'dan Haccac'ın minber üzerinde şöyle söylediğini işittim: Şu Acemler yok mu, hepsi de boyunları vurulmaya müstahaktırlar. Eğer bir sopayı diğer bir sopaya vursa idim, onları geçmiş gün yok ederdim. Bu sözü ile Arap olmayanları kastetmiştir.

٤٦٤٥ - عَنْ سُلَيْمَانَ الْأَعْمَشِ قَالَ: جِئْتُكَ مَعَ الْخِجَاجِ فَخُطِبَ

فَذَكَرَ حَبِيبَ أَبِي بَكْرٍ بْنُ عَاشٍ قَالَ فِيهَا فَاسْتَمِعُوا وَأَطِيعُوا لِخَلِيفَةِ

اللَّهِ وَصَفِيٍّ عَبْدِ الْمَلِكِ بْنِ مَرْوَانَ وَسَاقِ الْخَبِيرِ قَالَ وَلَوْ أَخَذْتُ

رَبِيعَةَ بِمَضْرٍ وَلَمْ يَذْكُرْ قِصَّةَ الْحَمْرَاءِ

4645 - Süleyman el-A'meş radiyallahu anh'dan: Haccac'la bir Cuma namazı kıldım. Hutbe okudu, deyip Ebû Bekir'in hadisini zikretti. Orada dedi ki: Dinleyiniz, Allah'ın halifesi ve safisi Abdulmelik bin Mervan'a uyunuz hadisini sevk etti.

Râvi dedi ki: Eğer ben Rabia kabilesinin toprakları karşılığında almış olsam bu bana helal olur şeklinde rivâyet etti, ancak iki hadisin önce geçen Arap olmayanlar kıssasını zikretmedi.

٤٦٤٦ - عَنْ سَفِينَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خِلَافَةُ النَّبِيِّ ثَلَاثُونَ سَنَةً ثُمَّ يُؤْتِي اللَّهُ الْمُلْكَ أَوْ مُلْكُهُ مِنْ يَمَانٍ

قَالَ سَعِيدٌ: قَالَ لِي سَفِينَةُ أُنْسِكَ عَلَيْكَ أَمَا بَكْرٍ سَتَكُنْ وَعُمَرُ

عَشْرًا وَعُثْمَانُ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ وَعَلِيٌّ كَذَا قَالَ سَعِيدٌ قُلْتُ لِسَفِينَةَ إِنَّ هَؤُلَاءِ

يَزْعُمُونَ أَنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمْ يَكُنْ بِخَلِيفَةٍ قَالَ كَذَبْتَ أَتَشَاءُ بَنِي

الرُّزْقَاءِ يَغْنِي بَنِي مَرْوَانَ

4646 - Sefine radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Peygamberlik halifeliği otuz

senedir, sonra Allah mülkü veya mülkünü dilediğine verir.”^[234]

Râvi Said bin Cümhan dedi ki: (Bu hadisi rivâyet eden) Sefîne bana şunu iyi belle: Ebû Bekir’in halifeliği iki senedir. Ömer’inki on, Osman’inki on ikidir. Ali’de aynı şekilde peygamber’in halifesidir.

Said dedi ki: Sefîne’ye dedim ki: Onlar (Mervan ve taraftarları) Ali radıyallahu anh’ın halife olmadığını iddia ediyorlar. Sefîne, Mervan’ı kastederek şöyle dedi: Zerka oğullarının kışları yalan söylemiştir.

٤٦٤٧- عَنْ سَعِيدِ بْنِ جُمَهَانَ عَنْ سَفِينَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخِلَافَةِ النَّبِيِّ ثَلَاثُونَ سَنَةً ثُمَّ يُؤَيِّي اللَّهُ فُلَانًا

مَنْ يَشَاءُ أَوْ مَلِكًا مَنْ يَشَاءُ

4647 - Said bin Cühman radıyallahu anh’dan: Sefîne radıyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Nübüvvet halifeliği otuz senedir. Sonra Allah mülkü dilediğine verir veya mülkünü dilediğine verir.”

İZAH

Nübüvvet halifeliği otuz senedir, Hazreti Ebû Bekir iki sene üç ay ve on gün.

Hazreti Ömer, on sene altı ay ve sekiz gün. Hazreti Osman’ın halifeliği on bir sene on bir ay ve dokuz gün, Hazreti Ali’nin halifeliği dört sene dokuz ay yedi gün sürmüştür.

٤٦٤٨- سَمِعْتُ سَعِيدَ بْنَ زَيْدٍ بْنَ عَمْرٍو بْنِ نُفَيْلٍ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ

فُلَانٌ إِلَى الْكُوفَةِ أَتَانِي فُلَانٌ خَطِيبًا فَأَخَذَ بِيَدِي سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ فَقَالَ أَلَا

تَرَى إِلَى هَذَا الطَّالِمِ فَأَشْهَدُ عَلَى النَّسَخَةِ إِنَّهُمْ فِي الْحَقِّ وَكَوْ شَهِدْتُ

عَلَى الْعَاشِرِ لَمْ يَشْهَدُوا

قَالَ ابْنُ إِدْرِيسَ وَالْعَرَبِيُّ فَقُولُوا أَتَمَّ قُلْتُمْ وَمَنْ النَّسَخَةُ؟ قَالَ: قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ عَلَى حِوَارِ أَثْبَتَ حِوَارٍ إِنَّهُ لَيْسَ
عَلَيْكَ إِلَّا نَبِيٌّ أَوْ شَهِيدٌ قُلْتُ وَمَنْ التَّسْعَةُ؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَغُثَّانُ وَعَلِيٌّ وَطَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ
وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَّاصٍ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ قُلْتُ وَمَنْ الْعَاشِرُ فَكَلَّمَا
هُنَيَّةٌ ثُمَّ قَالَ أَنَا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: زَوَاهُ الْأَشْجَبِيُّ عَنْ شُعْبَانَ عَنْ مَنْصُورٍ عَنْ هِلَالٍ
بْنِ يَسَافٍ عَنْ إِبْنِ حَيَّانٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ ظَالِمٍ بِإِسْنَادِهِ نَحْوُهُ

4648 - Said bin Zeyd bin Amir bin Nüfeyl'in şöyle dediği rivâyet edilmiştir. Falan kimse (Muaviye) Küfe'ye gelince, falan kimse (Muğîre bin Şu'be) kalkıp bir hutbe okudu.

(Bu hutbesinde Hazreti Muaviye'yi övüp, Hazreti Ali'yi yerdi). Bunun üzerine (cennetle müjdelenmiş on kişiden biri olan Said bin Zeyd elimden tuttu ve (hatibi işaret ederek) şöyle dedi:

Şu zalimi görüyor musun? Ben dokuz zat üzerine şahidim ki onlar cennettedir. Eğer onuncunun da cennetlik olduğuna şahitlik etsem günah olmazdı. İbn-i İdris şöyle dedi: Ben dokuzuncu kimdir, dedim. Şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Hıra dağı üzerinde bulunuyordu. Şöyle buyurdu: “Hıra dağı, sallanma, dur. Senin üzerinde başkası değil bir peygamber, bir Sıddık ve şehit vardır.”

Ben yine cennetlik; dokuz kimse kimlerdir dedim. Said şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: Ebû Bekir, Ömer, Osman, Ali, Talha, Zübeyir, Said bin Ebû Vakkas, Abdurrahman bin Avf'tır, buyurdu. Ben onuncu kimdir, dedim. Biraz durakladı. Sonra benim, diye cevap verdi.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Eşcaî, Süfyan'dan, o da Mansur'dan, o da Hilal bin Yesaf'dan, o da İbn-i Hayyan'dan, o da Abdullah bin Zalim'den aynı isnadla benzerini rivâyet etti. [235]

١٦٤٩ - عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ الْأَخْطَبِ أَنَّهُ كَانَ فِي الْمَسْجِدِ

فَذَكَرَ رَجُلٌ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَامَ سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ فَقَالَ أَشْهَدُ عَلَى
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنِّي سَمِعْتُهُ وَهُوَ يَقُولُ عَشْرَةَ فِي
الْجَنَّةِ النَّبِيُّ فِي الْجَنَّةِ وَأَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعُثْمَانُ
فِي الْجَنَّةِ وَعَلِيٌّ فِي الْجَنَّةِ وَطَلْحَةُ فِي الْجَنَّةِ وَالزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ فِي
الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ مَالِكٍ فِي الْجَنَّةِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ فِي الْجَنَّةِ
وَلَوْ شِئْتُ لَسَمَّيْتُ الْعَاشِرَ، قَالَ: فَقَالُوا: مَنْ هُوَ؟ فَسَكَتَ، قَالَ: فَقَالُوا:
مَنْ هُوَ؟ فَقَالَ هُوَ سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ

4649 - Abdurrahman bin Ahnes radiyallahu anh'dan: O, mescidde bulunuyordu. Bir zat Ali radiyallahu anh'a dil uzattı. Said radiyallahu anh, ayağa kalktı. Şöyle dedi: ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şahit oldum, şöyle buyurduğunu işittim. On kimse cennettedir. Peygamber cennettedir, Ebû Bekir cennettedir, Ömer cennettedir, Ali cennettedir, Talha cennettedir, Zübeyir bin Avam cennettedir, Said bin Malik cennettedir, Abdurrahman bin Avf cennettedir. Dilersem, onuncuyu da söylerim. Abdurrahman dedi ki:

(Orada bulunanlar) o kimdir, dediler. Said bin Zeyd sükût etti. Tekrar, o kimdir dediler. O, Said bin Zeyd'dir, diye cevap verdi. [\[236\]](#)

٤٦٥٠- رِيَّاحُ بْنُ الْحَارِثِ قَالَ كُنْتُ قَاعِدًا عِنْدَ فُلَانٍ فِي
مَسْجِدِ الْكُوفَةِ وَعِنْدَهُ أَهْلُ الْكُوفَةِ فَجَاءَ سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ بِنِ عَتْرٍ وَبِ
نُفَيْلٍ فَرَحَّبَ بِهِ وَخَيَّاهُ وَأَقْعَدَهُ عِنْدَ رِجْلَيْهِ عَلَى الشَّرِيرِ فَجَاءَ رَجُلٌ
مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ يُقَالُ لَهُ تَيْسُ بْنُ عَلْقَمَةَ فَاسْتَقْبَلَهُ نَسَبٌ وَسَبٌّ فَقَالَ
سَعِيدٌ مَنْ يَسُبُّ هَذَا الرَّجُلَ قَالَ يَسُبُّ عَلِيًّا قَالَ أَلَا أَرَى أَصْحَابَ
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسَبُّونَ عَنْقَلَهُ ثُمَّ لَا تُكَيَّرُ وَلَا تُغَيَّرُ
أَنَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَإِنِّي لَغَنِيٌّ أَنَّ

أَقُولُ عَلَيْهِ مَا لَمْ يَقُلْ فَيَسْأَلُنِي عَنْهُ عَدَا إِذَا لَقِيْتُهُ أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ
وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَسَاقَ مَعْنَاهُ ثُمَّ قَالَ لَمَشْهُدُ رَجُلٍ مَعَهُمْ مَعَ رَسُولِ
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْتَبِرُ فِيهِ وَجْهَهُ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِي أَحَدِيكُمْ
عُمْرَةُ وَلَوْ عُمَرُ عُمَرُ نُوْحٍ

4650 - Riyâh bin el-Hâris'ten rivâyet edildiğine göre dedi ki:

Ben Kûfe camiinde falanın (Muğîre'nin) yanında oturuyordum. Yanında küfeliler de vardı. Said bin Zeyd bin Amr bin Nüfeyl geldi. (Muğîre bin Şu'be) ona merhaba, dedi. Onu selamladı. Ve ayağının yanındaki yaygı üzerine oturttu. Küfe halkından Kays bin Alkame denen bir zat geldi. Muğîre onu karşıladı. Adam sövdü. Said, bu adam kime sövüyordu, dedi. (Said) Ali'ye sövüyor, dedi.

Said dedi ki: Ben görüyorum ki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına senin yanında sövülüyor. Sonra onun bu davranışını yadırgamıyor ve değiştirmiyorsun. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in söylemediği bir söz söylemeye ihtiyacım yok. Söylemem. Çünkü yarın kıyamet gününde kendisine kavuştuğumda bana hesabını elbette sorar. Ebû Bekir cennettedir, Ömer cennettedir.” Râvî önce geçen hadisin manasını sevk etti. Sonra Sa'd şöyle dedi: Ashab'tan bir zâtın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile bir seferde bulunup, o sefere yüzünün tozlanması, sizden birinize Hazreti Nuh'un ömrü kadar da ömür verilse, ömür boyu yaptığı amelden daha hayırlıdır buyurdu. [237]

٤٦٥١- عَنْ قَتَادَةَ أَنَّ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ حَدَّثَهُمْ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَعِدَ أُخْدُودًا فَتَبِعَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ فَزَجَفَ بِهِمْ
فَضْرَبَهُ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرِجْلِهِ وَقَالَ اثْبُتْ أُخْدُودَ نَبِيٍّ
وَصِدِّيقٍ وَشَهِيدَانِ

4651 - Katâde radiyallahu anh'den: Onlara Enes bin Malik haber verdi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Uhud dağına çıkmıştı. Arkasından

Ebû Bekir, Ömer, Osman da çıkmıştı. Derken dağ deprenip onları sallamaya başladı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ayağıyla Uhud’a vurarak şöyle buyurdu: “Uhud dağı dur, çünkü senin üstünde bir Peygamber (bir) Sıddık ve iki şehit vardır” buyurdu. [238]

İZAH

Bu hadis-i şerif, Peygamber Efendimiz’in büyük mucizelerinden birini bildiriyor. Hazreti Ömer ve Hazreti Osman’ın şehit edileceklerini önceden haber veriyor.

٤٦٥٢ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا فِي جَنَّةٍ فَأَخَذَ بِيَدِي فَأَرَانِي بَابَ الْجَنَّةِ الَّذِي تَدْخُلُ مِنْهُ أُمَّتِي فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَدِدْتُ أَنِّي كُنْتُ مَعَكَ حَتَّى أَنْظُرَ إِلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا إِنَّكَ يَا أَبَا بَكْرٍ أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي

4652 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Cibril (a.s) bana geldi. Elimi tuttu ve ümmetimin gireceği cennetin kapısını bana gösterdi.” Ebû Bekir radiyallahu anh, Ya Rasûlullah, ben de seninle beraber olup cennetin kapısına bakmayı isterdim dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ama ey Ebû Bekir, sen ümmetimin cennet’e ilk girecek olanısın” buyurdu.

٤٦٥٣ - عَنْ جَابِرٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ مِمَّنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ

4653 - Câbir radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Rıdvan beyâtında) ağacın altında beyat edenlerden hiç birisi ateşe girmeyecektir.” [239]

İZAH

Hudeybiye seferinde Semure ağacının altında Allah ve Rasûlü uğrunda ölmeye hiçbir surette dönmemeye söz verenlerin bu fedakarlığı karşısında cehennemi görmeyecekleri müjdelenmiştir.

٤٦٥٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ مُوسَى فَلَمَّا لَأَ اللَّهُ وَقَالَ ابْنُ سِنَانٍ اطْلُغْ اللَّهُ عَلَى أَهْلِ بَدْرٍ

فَقَالَ ااعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ فَقَدْ غَفَرْتُ لَكُمْ

4654 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Râvîlerden Mûsâ bin İsmail'in rivâyetine göre "Allah'tan umulur ki" İbn-i Sînâ'nın rivâyetine göre "Allah Bedir Harbinde bulunanlara tecelli buyurup, ne isterseniz onu yapın, kesin olarak ben sizi bağışladım" buyurdu. [\[240\]](#)

İZAH

Bu hadis-i şerif, Bedir harbinde bulunanların derecesine işaret eder. Bu hadis-i şeriften şunu anlamalıyız; Allah (c.c.) Bedir'de bulunanların geçmiş günahlarını (hepsini) bağışladı. Gelecekte onlara günah işleme imkânı vermeyecektir. Bu hadisin zahirine bakarak Allah (c.c.) Bedir gâzilerine haramları helal kıldı, şeklinde anlamamalıdır. Çünkü haramlar bazı yararlılıkları yüzünden bazı kimselere helal ve serbest kılınmaz. Ama iyi amelleri sebebiyle Allah (c.c.) onları günahlardan koruyacağını vaat etmiştir.

٤٦٥٥- عَنِ ابْنِ جُرَيْجٍ قَالَ: أَخْرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ زَمَنَ الْحَدِيثِ فَقَدْ كَرَّ الْحَدِيثُ قَالَ: فَأَتَاهُ يَغْيِي عُرْوَةُ بْنُ مَسْعُودٍ

فَجَعَلَ يَكْلِمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَكَلَّمْنَا كَلِمَةً أَخَذَ بِلَحْيَتِهِ

وَالْمَغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ قَائِمٌ عَلَى رَأْسِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَعَهُ

السَّيْفُ وَعَلَيْهِ الْجَعْفَرُ فَضَرَبَ يَدَهُ بِتَغْلِي السَّيْفِ وَقَالَ أَخْبِرْ يَدَكَ عَنِ

لِحْيَتِهِ فَرَفَعَ عُرْوَةُ رَأْسَهُ فَقَالَ: مَنْ هَذَا؟ قَالُوا: الْمَغِيرَةُ بْنُ شُعْبَةَ

4655 - Misver bin Mahreme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hudeybiye zamanında (sefere) çıkmıştı. (Misver sözlerine devam ederek) Hudeybiye sulhu ile ilgili hadisi rivâyet etti ve şöyle dedi:

Urve bin Mes'ûd Hazreti Peygambere gelip konuşmaya başladı. Konuşurken Hazreti Peygamber'in sakalını tutuyordu. Muğîre o sırada Rasûlullah'ın yanında kılıcı ve miğferiyle birlikte duruyordu. (Hazreti Peygamber'in sakalını tuttuğunu görünce) Urve'nin eline kılıcın kını ile vurdu ve elini çek, dedi. Urve başını kaldırdı. Ve şu elime vuran kimdir dedi. Muğîre bin Şu'be'dir, dediler.

İZAH

Bu hadis Kitabu-l Cihad'da 2650 numara ile geçti.

Urve bin Mes'ûd Hazreti Muğîre'nin amcasıdır. Cahiliyet devrinde Hazreti Muğîre'nin bir diyetini üzerine almış, ödemiştir. Muğîre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e olan hürmetinden dolayı müşrik olan amcasının Arap âdetine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sakalını tutmasına razı olmamıştır.

٤٦٥٦- عَنْ الْأَنْزَارِيِّ عَنْ زَيْنِ الْخَطَّابِ قَالَ بَعَثَنِي عُمَرُ إِلَى

الْأَسْفَقِ فَدَعَوْتُهُ فَقَالَ لَهُ عُمَرُ وَهَلْ تَجِدُنِي فِي الْكِتَابِ؟ قَالَ: نَعَمْ

نَالَهُ: كَيْفَ تَجِدُنِي؟ قَالَ: أَجِدُكَ قَرْنًا فَرَقَعَ عَلَيْهِ الذِّبْرَةَ فَقَالَ قَرْنٌ مَدَّ فَقَالَ

قَرْنٌ خَدِيدٌ أَمِيرٌ قَدِيدٌ قَالَ: كَيْفَ تَجِدُ الَّذِي يَجِيءُ مِنْ بَغْدِي؟ فَقَالَ:

أَجِدُهُ خَلِيفَةً صَالِحًا غَيْرَ أَنَّهُ يُؤَيِّرُ قَوَائِمَهُ، قَالَ عُمَرُ يَرْحَمُ اللَّهُ عُثْمَانَ

ثَلَاثًا فَقَالَ كَيْفَ تَجِدُ الَّذِي بَعْدَهُ قَالَ أَجِدُهُ صَدًّا خَدِيدٌ فَوَضَعَ عُمَرُ

يَدَهُ عَلَى رَأْسِهِ فَقَالَ يَا دَفْرَاهُ يَا دَفْرَاهُ فَقَالَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ إِنَّهُ خَلِيفَةٌ

صَالِحٌ وَلَكِنَّهُ يَنْتَحِلُفُ جَيْشٌ يَنْتَحِلُفُ وَالسَّيْفُ مَسْكُولٌ وَالْقَدَمُ مَهْرَاقٌ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الدَّفْرُ الثَّنَاءُ

4656 - Ömer bin Hattab'ın müezzini Akra radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ömer beni Hıristiyan piskoposunu çağırmaya gönderdi. Piskoposu ona çağırdım (geldi). Ömer ona, sen beni kitapta (İncil de) bulabiliyor musun, dedi. Piskopos, kale olarak buluyorum dedi. Ömer ona eğri değneği kaldırdı. Ve neden yapılmış kale dedi. Piskopos, güvenilir, şiddetli demirden kale olarak buluyorum. Ömer, benden sonra (halife olarak) gelecek zatı nasıl buluyorsun, dedi. Piskopos, onu salih bir halife olarak görüyorum, fakat o akrabalarını başkasına tercih eder, dedi. Ömer üç kere, Allah Osman'a rahmet etsin, dedi. Ömer ondan sonra gelecek halifeyi nasıl bulursun, dedi. Piskopos, onu demirin pası gibi buluyorum, dedi. Ömer elini başına koydu, iki kere ey pis koku, ey pis koku (alçak dünya) diye bağırdı. Piskopos, ey mü'minlerin emîri, o zat salih bir halifedir, lakin o halifeliğe geçtiğinde kılıç sıyrılmış, kan akıtılmış olacak, dedi.

Ebû Dâvud dedi ki: Defir, pis koku demektir.

İZAH

Bu piskoposun halifelerin akıbetleri hakkında verdiği haber geçmiş kitaplarda okuduğu bilgilere dayanıyordu. Çünkü ahir zaman peygamberinin ve ondan sonra gelecek halifelerin durumu geçmiş kitaplarda yazılı idi.

10 - RESÛLULLAH (S.A.V) ASHABININ FAZİLETİ

٤٦٥٧- عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ أُمَّتِي الْقَرْنُ الَّذِينَ بَعَثْتُ فِيهِمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ

الَّذِينَ يَلُونَهُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ أَذْكَرَ الثَّلَاثِ أَمْ لَا ثُمَّ يَطْفَهُمْ فَهُمْ يُسْهَوْنَ

وَلَا يَنْتَبِهُونَ وَيَتَذَرُونَ وَلَا يُوقُونَ وَيَخُونُونَ وَلَا يُؤْتَمِنُونَ وَيَفْشَوْنَ

فِيهِمُ الْيَمِينُ

4657 - İmran bin Husay'ın radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ümmetimin hayırlısı benim içinde bulunduğum asırda bulunanlardır, sonra onları takip edenlerdir, sonra onları takip edenlerdir.”

(İmran dedi ki:) Üçüncüyü söyledi mi, söylemedi mi (hatırlamıyorum.) Allah daha iyi bilir. Hazreti Peygamber sözlerine şöyle devam etti.

“Ondan sonra bir kavim gelecek, şahit tutulmadan şahitlik edecekler, nezir edecekler, nezirlerini yerine getirmeyecekler, hainlik edecekler, kendilerine güvenilmeyecek, şişmanlık onlar arasında yayılacak.”^[241]

İZAH

Bu hadis-i şerif, insanların en faziletlisinin ashab-ı kiram, sonra tabiîn, sonra tebe-ü tabiîn sonra de etbe-ü tabiîn olduğunu, ondan sonra insanların mîdeleri derdine düşeceklerini haber veriyor.

11 - RESÛLULLAH (S.A.V.)'İN ASHABINA SÖVMekten SAKINDIRMAK

٤٦٥٨ - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: لَا تَسْبُوا أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنْفَقَ أَحَدُكُمْ مِثْلَ

أَخِي ذَهَبًا مَا بَلَغَ مِنْهُ أَخِيهِمْ وَلَا نَفِيقَهُ

4658 - Ebû Said radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ashabıma sövmeyin. Nefsim kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizden biriniz Uhud Dağı kadar altın sadaka verse onların verdiği bir müd veya o müddün yarısı kadar sadakaya denk olamaz.”^[242]

İZAH

Bu hadis-i şerif ashab-ı kiram ile bizim aramızdaki fazilet farkını gösteriyor. Biz Uhud Dağı kadar sadaka versek, onlardan birinin dağıttığı bir ölçeğe denk olmayacağı bildiriliyor.

٤٦٥٩- عَنْ عَمْرِو بْنِ أَبِي قُرَّةَ قَالَ: كَلَّمَ خَدِيفَةُ بِالْمَدَائِنِ

فَكَانَ يَذْكُرُ أَشْيَاءَ خَالَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِأَنَابِسٍ مِنْ

أَصْحَابِهِ فِي الْغَضَبِ فَيَنْطَلِقُ نَاسٌ مِنْ سَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ خَدِيفَةَ فَيَأْتُونَ

سَلْمَانَ فَيَذْكُرُونَ لَهُ قَوْلَ خَدِيفَةَ فَيَقُولُ سَلْمَانُ خَدِيفَةُ أَعْلَمَ بِمَا يَقُولُ

فَيَرْجِعُونَ إِلَى خَدِيفَةَ فَيَقُولُونَ لَهُ قَدْ ذَكَرْنَا قَوْلَكَ لِسَلْمَانَ فَمَا صَلَّيْتَ

وَلَا كَلَّمْتَكَ فَأَتَى خَدِيفَةَ سَلْمَانُ وَهُوَ فِي مَنْبَلَةٍ فَقَالَ يَا سَلْمَانُ مَا

يَنْتَعِلُكَ أَنْ تُضَيِّقَنِي بِمَا سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نَقَالَ سَلْمَانُ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَغْضَبُ فَيَقُولُ

فِي الْغَضَبِ لِنَاسٍ مِنْ أَصْحَابِهِ وَيَرْضَى فَيَقُولُ فِي الرِّضَا لِنَاسٍ مِنْ

أَصْحَابِهِ أَمَا تَنْتَهِي عَنِّي تَوَدُّتُ رَجُلًا لَا حُبَّ رَجُلٍ وَرَجُلًا لَا بُغْضَ رَجُلٍ

وَعَنِّي تَوَقَّعَ اخْتِلَافًا وَفُرْقَةً وَلَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ خَطَبَ فَقَالَ أَيْمَنَا رَجُلٍ مِنْ أُمَّتِي سَيَبْنُو سَبْئًا أَوْ لَعْنَةً لَعْنَةً فِي

عَظْبِي فَإِنَّمَا أَنَا مِنْ وَلَدِ آدَمَ أَغْضَبُ كَمَا يَغْضَبُونَ وَإِنَّمَا بَعَثَنِي رَحْمَةً

لِلْعَالَمِينَ فَاجْعَلْهَا عَلَيْهِمْ صَلَاةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَاللَّهُ لَتَنْتَهِيَنَّ أَوْ لَا تَنْتَهِيَنَّ إِلَى عَمَرَ

4659 - Amr bin Ebû Kurra'dan rivâyete göre şöyle dedi: Hazreti Huzeyfe, Medain'de bulunuyor. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in gazap halinde iken ashabına söylediği bazı sözlerini naklediyordu. İnsanlardan bazısı Huzeyfe'den işittiğini alıp Hazreti Selman'a anlatıyorlardı. Hazreti Selman da Huzeyfe söylediğini benden daha iyi bilir, derdi.

Aynı şahıslar Hazreti Huzeyfe'ye döner ve şöyle derler: Ya Huzeyfe, biz senin sözünü Selman'a anlattık, seni ne tasdik etti ve ne de yalanladı. Huzeyfe, Hazreti Selman'ın bakla tarlasında yanına geldi ve şöyle dedi:

Ey Selman, benim Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den işittiğim şeyleri tasdik etmekten seni ne alıyordu? Selman radıyallahu anh şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bazen öfkelenir ve öfkeli iken ashabından bazılarına (bazı ağır) sözler söylerdi. Ve bazen hoşnut olur ve hoşnutluk halinde iken ashabından bazı kimselere hakkında sitayişkâr sözler söylerdi. Sen bazı kimselerin bazı kimseler sevgi beslemesine, yine bazı kimselerin diğer bazılarına buğz etmesine, aralarında ihtilaf ve ayrılık olmasına sebep olacak davranışta bulunmaktan vazgeçmeyecek misin? Yemin olsun ki sen biliyorsun. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hutbe okudu ve şöyle dedi:

“Ben ümmetimden bazı kimselere ağır sözler söyler veya bir kimseye öfke içinde lânet edersem, ben de Âdem'in çocuklarındayım. Onların gazaplandığı gibi ben de gazaplanırım. Gerçekten Allah beni âlemlere rahmet için gönderdi. Ben onlara söylediklerimi ahirette onlar için rahmet kılarım.”

Allah'a yemin ederim ki bu davranıştan ya vaz geçersin veya bunları (halife) Ömer'e yazarım dedi. [\[243\]](#)

İZAH

Bu rivâyette büyük bir müjde var. Çünkü peygamber sallallahu aleyhi ve sellem, öfke ile bir mü'mine ağır bir söz söylerse, bu söz kıyamet gününde sevaba ve rahmete dönüşecek, o gün sahibi sevinecek.

12 - HAZRETİ PEYGAMBERİN EBÛ BEKİR'İ NAMAZDA YERİNE VEKİL BIRAKMASI

١٦٦١- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ زُرْعَةَ قَالَ: لَمَّا أَسْتَبْرَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا عَنْدهُ فِي نَقَرٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ دَعَا بِلَالٍ إِلَى

الصَّلَاةِ فَقَالَ مُرُوا مَنْ يُصَلِّيَ لِنَاسٍ فَمَخَّرَجَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ زُرْعَةَ فَإِذَا

عُمَرُ فِي النَّاسِ وَكَانَ أَبُو بَكْرٍ غَائِبًا فَقُلْتُ يَا عُمَرُ هُمْ فَصَلِّ بِالنَّاسِ

تَقَدَّمَ فَكَثِّرَ فَلَمَّا سَمِعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَوْتَهُ وَكَانَ

عُمَرُ وَرَجُلًا مُجَهَّرًا قَالَ قَاتَيْنِ أَبُو بَكْرٍ يَا أَبَى اللَّهِ ذَلِكَ وَالْمُسْلِمُونَ يَا أَبَى

اللَّهُ ذَلِكَ وَالْمُسْلِمُونَ فَبَعَثَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ فُجَاءَ بَعْدَ أَنْ صَلَّى عُمَرُ

تِلْكَ الصَّلَاةَ فَصَلَّى بِالنَّاسِ

4660 - Abdullah bin Zem'a radiyallahu anh'dan rivâyete göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e hastalık galebe ettiğinde ben Müslümanlardan bir cemaatin içinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bulunuyordum. Bilal onu namaza çağırdı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Cemaatle namaz kıldıran bir kimseye emir edin (kıldırsın)" buyurdu. (Ben) Abdullah bin Zem'a dışarıya çıktı(m) bir de baktım ki Hazreti Ömer cemaat içerisinde bulunuyor. Ebû Bekir yoktu. Ben, ey Ömer kalk cemaate namaz kıldır dedim. Ömer öne geçti, tekbir aldı. Ömer yüksek sesli bir zattı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, sesini işitince "Ebû Bekir nerede? Ebû Bekir'den başkasının imam olmasını Allah da kabul etmez, Müslümanlarda kabul etmez" buyurdu. Ebû Bekir'e haber saldı. Ömer bu namazı kıldırdıktan sonra Ebû Bekir geldi ve ashaba namaz kıldırdı.

٤٦٦٠ - عَنْ عُثَيْبِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَمْعَةَ أَخْبَرَنِي

بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ: لَمَّا سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَوْتَ عُمَرَ قَالَ

إِنَّ زَمْعَةَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَطْلَعَ رَأْسَهُ مِنْ حُجْرَتِهِ

ثُمَّ قَالَ: لَا، لَا، لَا يُصَلِّيَ لِنَتَابِ ابْنِ أَبِي سُحَيْفَةَ يَقُولُ ذَلِكَ مُعْظِمًا

4661 - Ubeydullah bin Abdullah bin Utbe'den şu geçen haberi ona Abdullah bin Zem'a haber verdi.

Dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ömer'in sesini işitince İbn-i Zem'a'nın dediğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem çıktı. Başını hücrelerinden mescide doğru çıkardı. "Hayır hayır insanlara Kuhafe'nin oğlu (Ebû Bekir) namaz kıldırsın" buyurdu. Bu sözleri söylerken öfkeli konuştu.

13 - FİTNE ZAMANINDA FİTNEYİ ARTIRACAK SÖZLERİ TERK ETMEK

٤٦٦٢ - عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لِمُحَسِّنِ بْنِ عَلِيٍّ إِنَّ أَيْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَإِنِّي أَرْجُو أَنْ يُضْلِحَ اللَّهُ بِهِ بَيْنَ

بَيْنَتَيْنِ مِنْ أُمَّتِي وَقَالَ فِي حَدِيثٍ حَمَّادٍ وَقَالَ اللَّهُ أَنْ يُضْلِحَ اللَّهُ بِهِ بَيْنَ

بَيْنَتَيْنِ مِنْ الْمُسْلِمِينَ عَظِيمَتَيْنِ

4662 - Ebû Bekre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ali'nin oğlu Hasan'a şöyle buyurdu: “Benim şu oğlum seyyiddir. Umarım ki Allah (c.c.) onunla ümmetimden iki ordunun arasını ıslah eder.” Hammad'ın rivâyet ettiği hadisinde: “Allah'tan umulur ki bunun sebebi ile ümmetimden iki büyük ordunun arasını ıslah eder.”^[244]

İZAH

Hazreti Ali'nin şehit edilmesinden sonra Hazreti Hasan halife tayin edilmiş, birkaç ay sonra Hazreti Muaviye ordusu ile Hicaz ve Irak ordusundan kanlı bir savaşa girme ihtimaline karşı halifelikten istifa etmiş, Hazreti Muaviye'ye biat etmiş, böylece kaynayan fitne kazanını teskin etmiştir.

٤٦٦٣ - عَنْ مُحَمَّدٍ قَالَ: قَالَ خَدِيفَةُ مَا أَخَذَ مِنَ النَّاسِ ثَلَاثَةٌ

الْفِتْنَةُ إِلَّا أَنَا أَخَافُهَا عَلَيْهِ إِلَّا مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَضُرُّكَ الْفِتْنَةُ

4663 - Muhammed (bin Şirin) radiyallahu anh'dan: Huzeyfe şöyle dedi: Muhammed bin Mesleme'den başka kendisine erişecek fitneden korkmadığım hiçbir kimse yoktur. Çünkü ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Muhammed bin Mesleme'ye “Sana fitne zarar vermez” buyurduğunu işittim.

٤٦٦٤ - عَنْ ثَعْلَبَةَ بْنِ صُبَيْعَةَ قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى خَدِيفَةَ فَقَالَ: إِنِّي

لَا تُهْرَفُ رَجُلًا لَا تَضُرُّهُ الْفِتْنُ شَيْئًا قَالَ فَخَرَجْنَا فَإِذَا مُسْتَطَاطٌ مَضْرُوبٌ

فَدَخَلْنَا فَإِذَا فِيهِ مُحَمَّدُ بْنُ سَلَمَةَ فَسَأَلْنَاهُ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ مَا أُرِيدُ أَنْ

يُشْتَجَلَ عَلَيَّ شَيْءٌ مِنْ أَنْصَارِكُمْ حَتَّى تَتَجَلَّى عَمَّا انْجَلَتْ

4664 - Sa'lebe bin Dubaya'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Biz Huzeyfe'nin yanına girmiştik. Şöyle dedi: Ben bir zat biliyorum ki, ona fitne hiçbir zarar vermez. Sa'lebe dedi ki: Dışarıya çıktık ki kurulmuş bir çadır var, çadıra girdik ki içinde Muhammed bin Mesleme var. Kendisine bu çadırda ne yaptığını sorduk, şöyle dedi: Sizin şehirlerinizden bana bir fitne gelmesini istemiyorum (da böyle halktan ayrı yaşıyorum). Ortaya çıkan bunca fitne ortadan kalkıncaya kadar (böyle yaşamaya devam edeceğim).

٤٦٦٥- عَنْ حُصَيْنَةَ بِنِ حُصَيْنِ الثَّعْلَبِيِّ بِمَعْنَاهُ

4665 - Dubey'a bin Husayn el-Sa'lebî'den bir önce geçen hadisin manası rivâyet olundu.

٤٦٦٦- عَنْ قَتَيْبِ بْنِ عَبَّادٍ قَالَ قُلْتُ لِبُعْلَبِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَخْبَرَنَا

عَنْ مَسِيرِكٍ هَذَا أَعْهَدَ عَهْدَهُ إِلَيْكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمْ

رَأَيْتَ رَأَيْتَهُ فَقَالَ مَا عَهْدَ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشَيْءٍ

وَلَكِنَّهُ رَأَيْتَ رَأَيْتَهُ

4666 - Kays bin Ubad radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Ben Ali radiyallahu anh'e şöyle dedim: Ya Ali, senin (şu Irak'a) gelişin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sana bir emri midir, yoksa senin reyin midir, dedim. Ali radiyallahu anh, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu konuda bana hiçbir şey emretmedi. Lakin (Irak'a) gelişim benim kendimin kararlaştırdığı bir reyimdir.

٤٦٦٧- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ تَمُوتُ مَارِقَةً عِنْدَ فُرْقَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَقْتُلُهَا أَوْلَى الطَّائِفَتَيْنِ

بِالْحَقِّ

4667 - Ebû Said radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Müslümanların bölünmeleri sırasında bir fırka ortaya çıkacak ve iki cemaatten hakka en yakın olanı onu öldürecektir.

İZAH

Hazreti Ali ile Hazreti Aişe arasında yapılan Cemel savaşından sonra Hazreti Ali'ye baş kaldıran bir gurup türedi ki, bunlara Havâric denir. Bunlar dînî hükümlerde çok sert davranan Hazreti Ali'yi bile küfürle itham eden kimselerdir. Hak üzere olan bölüğün Havâric'le savaş edeceği bildirildiğine göre Hazreti Ali'nin hak üzere olduğu açıkça anlaşılıyor. Ama biz tarihte geçen gönülleri yaralayan olaylara dönüp haklı haksız arayıp ashabın bir kısmını haksızlıkla itham edecek değiliz, çünkü bu içtihad konusudur. Haklı da, haksız da me'cûr olabilir. Ama dil uzatanlar ise kendilerini kurtaramazlar.

14 - PEYGAMBERLERİN BİRİ DİĞERİNE TERCİH EDİLMEZ

٤٦٦٨ - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا تُخَيِّرُوا بَيْنَ الْأَنْبِيَاءِ

4668 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Peygamberler arasında bazısını diğer bazısına hayırlı sayarak ayırım yapmayın.”^[245]

٤٦٦٩ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا

يَتَّبِعُنِي لِغَبْدٍ أَنْ يَقُولَ إِنِّي خَيْرٌ مِنْ يُوسُفَ بْنِ مَتَّى

4669 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hiçbir kula ben Metta oğlu Yunus'tan daha hayırlıyım demesi yakışmaz” buyurdu.^[246]

İZAH

Enbiyâ fazilet yönünden birbirinden farklıdır. Ama peygamberlik yönünden aralarında fark yoktur. Hazreti Yunus, balık karnına girip çıkmak gibi büyük imtihana tabi olmuş bir peygamberdir. Onun faziletini, derecesini ifade için böyle buyrulmuştur.

٤٦٧٠- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ جَعْفَرٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا يَنْجِيهِ لِنَبِيِّ أَنْ يَقُولَ إِنِّي خَيْرٌ مِنْ يُوسُفَ بْنِ مَرْيَمَ

4670 - Abdullah bin Cafer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hiçbir peygambere ben Mettâ oğlu Yunus’tan daha hayırlıyım demesi yakışmaz.”

٤٦٧١- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ مِنَ الْيَهُودِ وَالَّذِي اضْطَقَّ

مُوسَى فَرَفَعَ الْمُسْلِمُ يَدَهُ فَلَطَمَ وَجْهَ الْيَهُودِيِّ فَلَقَبَ الْيَهُودِيُّ إِلَى

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا تُخَيِّرُونِي عَلَى مُوسَى فَإِنَّ النَّاسَ يُضَعِفُونَ فَأَكُونُ أَوَّلَ مَنْ

يُغِيقُ فَإِذَا مُوسَى بَاطِشٌ فِي جَانِبِ الْعَرْشِ فَلَا أَذْرِي أَكُنْ مِنْ ضِعْفٍ

نَأْفَاقٍ قَبْلِي أَوْ كَانَ مِنْ إِسْتَشْنَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ وَحَدِيثُ ابْنِ يَحْيَى أَنَّهُ

4671 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Yahudilerden bir zat şöyle dedi: Mûsâ'yı peygamberlerden üstün tutan Allah'a yemin olsun.

Bir Müslüman elini kaldırıp Yahudi'ye bir tokat attı. Yahudi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar gitti. Müslüman'ın yaptığını haber verdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Beni Mûsâ'ya üstün tutmayın. İnsanlar ölecek, ilk defa uyanacak olan ben olacağım. İlk defa uyanacak olan ben olacağım. Bir de göreceğim ki Mûsâ arşın bir tarafından

tutmuş durmaktadır. Artık ölenler arasındaydı da benden önce mi dirildi, yoksa Allah Teâlâ'nın istisnâ ettiklerinden miydi bilmiyorum.”[247]

٤٦٧٢ - عَنْ مُخْتَارِ بْنِ قُلْفُلٍ يَذْكُرُ عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا خَيْرَ النَّبِيِّينَ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَلِكَ إِبْرَاهِيمَ

4672 - Muhtar bin Fülful'den, o da Enes'ten naklediyor. Enes radiyallahu anh dedi ki: Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e “Ey mahlûkatın en hayırlısı” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “O, İbrahim'di” buyurdu.[248]

٤٦٧٣ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَنَا سَيِّدُ وَلَدِ آدَمَ وَأَوَّلُ مَنْ تَشَقَّقَتْ عَنْهُ الْأَرْضُ وَأَوَّلُ شَافِعٍ وَأَوَّلُ مُشَقِّعٍ

4673 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben Âdemoğlunun efendisiyim. Kabri ilk açılacak olan zat benim, ilk şefaate edecek ve şefaati ilk kabul edilecek olan kimse de benim” buyurdu.[249]

٤٦٧٤ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا أَذْرِي أَتَّبِعُ لَعِينٍ هُوَ أَمْ لَا وَمَا أَذْرِي أَغْزِيَنِي هُوَ أَمْ لَا

4674 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Tubba', melun mudur, değil midir bilmiyorum Üzeyir nebi midir değil midir bunu da bilmiyorum.”

İZAH

Yemen krallarına tubba' denirdi. Bu hadis, Tubba' hakkında ayet gelmeden önce idi. Tubba hakkında ayet geldikten sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Tubba'ya sövmeyin, çünkü Tubba Müslüman olmuştur” buyurdu.

٤٦٧٥ - أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَسَلَّمَ يَقُولُ: أَنَا أَوَّلُ النَّاسِ بِابْنِ مَرْيَمَ الْأَنْبِيَاءِ أَوْلَادَ عِلَّاتٍ وَلَيْسَ

بَيْنِي وَبَيْنَهُ نَبِيٌّ

4675 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir: "Ben Meryem'in oğluna (İsa'ya) insanların en yakın olanıyım. Peygamberler baba bir kardeş gibidirler. Benimle onun arasında başka bir peygamber de yoktur."^[250]

15 - MÜRCİİYİ REDDEDEN HADİSLER

٤٦٧٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

الْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ أَفْضَلُهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْعَطْفِ

عَنِ الْعَرَبِيِّ وَالْخِيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ

4676 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İman yetmiş bu kadar şubedir. En yüksek şubesi Allah'tan başka ilah olmadığını tasdik ve ikrardır. En aşağı şubesi yoldan kemiği (ve pisliği) kaldırıvermektir. Utanmak ta imandan bir şubedir."^[251]

İZAH

Ebû Dâvud'un bazı nüshalarında bu hadis-i şerifte geçen yoldan kemiği kaldırmaktır. Yerine yoldan ezâyı kaldırmak şeklindedir. Kemik mezbahaların çevresinde yaygın ise de, her yolda düşünülemez. Ama ezâ her yerde, her yolda olabilir. Daha şümullüdür.^[252]

Yollarda geçişi engelleyen taşlar ezâdır. İnsanları tiksindirecek ağız suyu ve burun kırı ezâdır. Ayak ve elbiseyi kirleten çamur toz da eza sayılır.

٤٦٧٧- أَبُو جَهْمَةَ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ قَالَ: إِنْ وَغَدَ عَبْدٌ

الْقَبْرِ لَمَّا قَدِمُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَهُمْ

بِالْإِيمَانِ بِاللَّهِ قَالَ: أَتَلْزَمُونَ مَا الْإِيمَانُ بِاللَّهِ قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ،

قَالَ شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ

وِلْيَتَاءُ الزَّكَاةِ وَصَوْمُ رَمَضَانَ وَأَنْ تُعْطُوا الْخُمْسَ مِنَ الْمَغْنَمِ

4677 - Ebû Hamza radiyallahu anh dedi ki: İbn-i Abbas'ın şöyle dediğini işittim. Abdulkays heyeti Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldiği vakit onlara, Allah'a iman etmelerini emretti. Allah'a iman nedir bilir misiniz, dedi. Onlar Allah ve Peygamberi daha iyi bilir dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "İman: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şehadet etmek, namazı kılmak, zekatı vermek, Ramazan orucunu tutmak ve ganimet malından beşte birini vermenizdir" buyurdu. [253]

٤٦٧٨- عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ

الْعَبْدِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ تَرْكُ الصَّلَاةِ

4678 - Câbir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kulla küfür arasındaki (perde) namazı terk etmektir." [254]

İZAH

İbadeti terk edenler hakkında ilim adamlarının görüşü şöyledir:

Bir kimse unutarak ve bir mazereti ile namazı terk ederse kafir olmaz. Ama bir kimse mazeretsiz kasten namazı terk ederse, İbrahim Neha-i, İbn-i Mübarek, Ahmed bin Hanbel, İshak bin Rahaveyh'e göre imandan çıkar. Çünkü bu davranış namazı inkar anlamında tefsir edilir. Ahmed bin Hanbel, biz ehl-i kible den hiç birini günahı sebebi ile kafir saymayız. Yalnız namazı terk edenler hariç, dedi.

Mekhul ve Şafiî'ye göre namazı terk edenler, kâfirin öldürüldüğü gibi öldürülürler. Şafiîlerden bazısına göre cenaze namazı da kılınmaz. Öldürme şekli için iki görüş belirtirler: birincisi, bağlayıp kılıçla öldürmek. İkincisi vurarak; ya namazı kılarım der veya ölür.

Ebû Hanife ve taraftarlarına göre: Namazı terk eden kâfir olmaz ve hemen de öldürülmez. Ama namazı kılanı kadar hapis edilir. Ve ara ara dövülür. (Malim-üs-Sünen)

16 - İMANIN ARTIP EKSİLDİĞİNİN DELİLİ

٤٦٩- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مَا رَأَيْتُ مِنْ

تَأْتِيَصَاتِ عَقْلٍ وَلَا دِينٍ أَغْلَبَ لِيْلِي لُبٌ يَنْكُرُ قَالَتْ: وَمَا نَقْصَانُ

الْعَقْلِ وَالذِّمَنِ؟ قَالَ: أَمَا نَقْصَانُ الْعَقْلِ فَشَهَادَةُ أَمْرَيْنِ شَهَادَةُ رَجُلٍ

وَأَمَّا نَقْصَانُ الْبَيْتِ فَإِنَّ إِحْدَاكُمُ تَغْطِيهِ رَمَضَانُ وَتُقِيمُ أَيْمَانًا لَا تُضَلِّي

4679 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (kadınlara) şöyle buyurdu: “Akıllı ve dini noksan olanlardan akıl sahiplerine sizden daha galip gelen kimseyi görmedim.”

Aişe radıyallahu anha akıl ve dinin noksanlığı nedir dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Aklın noksanlığı iki kadının şahitliği, bir erkeğin şahitliği sayılıyor. Dinin noksanlığına gelince, sizden bir kadın (hayız ve nifas sebebi ile) Ramazanda orucu yer ve birçok günleri namazı bırakır, bir daha bu namazı kaza da etmez” buyurdu. [\[255\]](#)

İZAH

Hayız ve nifas halinde geçirilen namazlar kaza edilmez ama o günlerin oruçları kaza edilir.

٤٦٨٠- عَنْ إِبْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: لَمَّا تَوَجَّهَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِلَى الْكَفَّةِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَكَيْفَ الَّذِينَ مَاتُوا وَهُمْ يُصَلُّونَ إِلَى

يَتَّبِعِ الْمُقْلِبِينَ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى «وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّكُمْ»

4680 - İbn-i Abbas radiyallahu anh dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, namazlarda yönünü Kâbe tarafına çevirince ashab, ey Allah'ın

Rasûlü, Mescid-i Aksâ tarafına dönerek namaz kılarlarken ölenlerin hali nasıl olacak, dediler. Bunun üzerine Allah Teâlâ Bakara sûresinin 143. ayetini indirdi. Mealen: “Allah sizin imanınızı zayi etmez.”^[256]

İZAH

Bu ayetteki imandan maksat namazdır. Namaz imanın olgunlaşmasına sebep olduğu için iman lafzı ile gelmiştir. Çünkü mü'minler önceleri bir müddet bir hikmet altında Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksa'da olan Kubbetü's-Sahrâ'ya dönmüşler. Sonraları Kâbe'ye yönelmeleri emredilmiş, önceleri ölenlerin namazlarının kabul edilip edilmediğinde endişeler doğmuştu. Mü'minlerin bu endişesi bu ayetle giderildi. Kiblenin Kâbe'ye dönmesinden önce ölenlerin namazının kabul edildiği bildirildi.

٤٦٨١- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ

قَالَ مَنْ أَحَبَّ اللَّهَ وَأَبْغَضَ اللَّهَ وَأَعْطَى اللَّهَ وَمَنَعَ اللَّهَ فَقَدْ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ

4681 - Ebû Ümâme radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Kim sevdiğini Allah için sever, buğzettiğine Allah için buğzeder, verdiği Allah için verir ve men ettiğini Allah için men ederse imanını kemale erdirmiş olur” buyurdu.

٤٦٨٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ اكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا

4682 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Mü'minlerin iman yönünden en mükemmel olanları ahlak yönünden en güzel olanlarıdır.”^[257]

İZAH

Güzel huy, imanın kemâline sebep olur. Çünkü kötü huylu insan yaptığı iyiliğin sevabını zayi eder. İyi huylu insanın imanı daima olgunlaşır.

٤٦٨٣- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ حَبِيبٍ حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ ثَوْرٍ عَنْ مَعْمَرٍ

قَالَ وَأَخْبَرَنِي الزُّهْرِيُّ

عَنْ عَامِرِ بْنِ سَعْدٍ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أَعْطَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا وَلَمْ يُعْطِ رَجُلًا مِنْهُمْ شَيْئًا فَقَالَ سَعْدٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَعْطَيْتَ فَلَانًا وَفُلَانًا وَلَمْ تُعْطِ فَلَانًا وَفُلَانًا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ مُسْلِمٌ حَتَّى أَغَادِمَا سَعْدٌ فَلَانًا وَفُلَانًا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِيَّيْ أَعْطِي رَجُلًا وَأَذْعُ مَنْ هُوَ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُمْ لَا أُعْطِيهِ شَيْئًا مَخَافَةَ أَنْ يَكْتُبُوا فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ

4683 - Âmir bin Sa'd bin Ebû Vakkas'tan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bazı kimselere (ganimet mallarından) bir şeyler verdi. Bazı kimselere ise bir şey vermedi. Sa'd dedi ki. Ey Allah'ın Rasûlü, falan ve falana bir şeyler verdin. Ama falan ve falana bir şeyler vermedin. Hâlbuki o da mü'mindir dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Yahud müslümandır" diyebilirsin dedi. Sa'd bu sözünü üç defa tekrarladı. Hazreti Peygamber de (her defasında) "Yahut Müslümandır" diyebilirsin dedi. Sonra da: "Ben (verilmediği takdirde) yüzleri üstüne ateşe düşecekleri korkusuyla (bu mallardan) bazı kimselere veriyorum. Bana onlardan daha sevimli kimseleri de (haklarında böyle bir tehlike sezmediğim için) bırakıyorum, onlara vermiyorum" buyurdu. [258]

İZAH

Bu hadis-i şeriften anlaşıldığına göre iman ile İslam aynıdır. Aralarında lügat yönünden ayrılık varsa da gerçekte ikisi de birdir. Hazreti Sa'd bin Ebû Vakkas o da mü'mindir deyince, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Yahut Müslümandır" buyurarak onu ikaz edip, aynı zamanda ona Müslüman olduğunu bildirmiştir.

٤٦٨٤ - وَقَالَ الزُّهْرِيُّ: «قُلْ لَمْ تُؤْمِسُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا» قَالَ

نَرَى أَنَّ الْإِسْلَامَ الْكَلِمَةُ وَالْإِيمَانُ الْعَمَلُ

4684 - Zührî Hucurat sûresinin “De ki: İman etmediniz, lâkin Müslüman olduk deyin” mealindeki 14. ayet-i kerimesi hakkında şöyle dedi: Bu ayetin, İslam’ın kelime-i şahadet getirmek olduğu, imanın da kelime-i şahadet ile amel etmek olduğu anlamına geldiğine inanırız.

٤٦٨٤- عَنْ غَابِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَسَمَ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ قَسَمًا قُلْتُ أَعْطِ فَلَانًا فَإِنَّهُ مُؤْمِرٌ قَالَ أَوْ

مُسْلِمٌ إِنِّي لَأَعْطِي الرَّجُلَ الْعَطَاءَ وَغَيْرَهُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُ مَخَافَةَ أَنْ يَكْتُبَ

عَلَى وَجْهِهِ

4685 - Âmir bin Sa’d bin Ebû Vakkas radiyallahu anh’dan rivâyet edilmiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Müslümanlar arasında taksimat yaptı. Ben falana da ver, o da mü’mindir dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Veya da müslümandır.” Ben bir adama başkası bana ondan daha sevimli olduğu halde (cehenneme) yüzüstü düşeceği korkusuyla bağıшта bulunurum” buyurdu.

٤٦٨٦- ابْنُ عُمَرَ يُحَدِّثُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ

لَا تَرْجِعُوا بَعْدِي كُفَّارًا يَضْرِبُ بِنَصْصِكُمْ رِقَابَ بَعْضِهِمْ

4686 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Siz benden sonra bazınız bazınızın boyunun vurarak kâfir olarak dönmeyin.”^[259]

İZAH

Mü’minin mü’mini öldürmesi haramdır. Bir katil bir mü’mini öldürürken, niçin öldürüyorsun denildiğinde bunun öldürülmesi helal, derse haramı helal saymaktan dolayı kafir olur.

٤٦٨٧- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَيُّمَا رَجُلٍ مُسْلِمٍ أَكْثَرَ رَجُلًا مُسْلِمًا فَإِنْ كَانَ كَاغِيرًا وَإِلَّا كَانَ هُوَ الْكَافِرُ

4687 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hangi bir Müslüman kimse Müslüman bir kimseyi kâfirlikle itham ederse, eğer kâfir ise (bir şey yok) eğer kafir değilse söyleyen kafir olur.”

İZAH

Mü'min işlediği bazı hatası yüzünden günahkâr olursa da haramı helâl saymadıkça kâfir olmaz. Mü'mine kafir diyen kimsenin bu sözü söylediği kimseye gelir. O kimse, kâfir olmadığı için söyleyen kimse mü'minin küfrüne razı olduğundan kendisi kâfir olur. Müslümanlarda gördükleri kusur dolayısıyla ona kâfir diyenlerin kulakları çınlasın.

٤٦٨٨ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَبُّ مَنْ كُنَّ فِيهِ مَنَافِقُ خَالِئٌ وَمَنْ كَانَتْ فِيهِ خَلَّةٌ

بَيْنَهُمْ كَانَ فِيهِ خَلَّةٌ مِمَّنْ بَنَاقٍ حَسَى يَدْعُهَا إِذَا خَلَّتْ كَذَبٌ وَإِذَا وَعَدَ

أَخْلَفَ وَإِذَا عَاهَدَ عَدَرَ وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ

4688 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Dört haslet var ki, kimde bulunursa o kimse katıksız münafıktır. Eğer bu dört şeyden tek birisi bulunursa onu bırakıncaya kadar kendisinde münafıklıktan bir haslet bulunmuş olur. (Onlar da şunlardır) konuştuğu zaman yalan söyler, söz verdiği zaman sözünden döner, anlaşma yaptığında anlaşma hilafına hareket eder. Bir kimseye basım olunca da aşırı kötülük yapar.”^[260]

٤٦٨٩ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا يَتَّخِذُ الزَّانِي حِينَ يَتْرِبُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَشْرِبُ حِينَ يَشْرَفُ

وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَشْرَبُ الْخَمْرَ حِينَ يَشْرِبُهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَالتَّوْبَةُ

مَغْرُوضَةٌ بَعْدُ

4689 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Zina yapan kimse zinâ yaptığı

zaman mü'min olarak zinâ etmez. Hırsızlık yapan kimse hırsızlık yaptığı zaman mü'min olarak hırsızlık yapmaz. İçki içen kimse içki içtiğinde mü'min olarak içmez. Bundan sonra bu günahları işleyenlere tevbe kapısı açıktır.”[261]

İZAH

Zina eden, içki içen ve hırsızlık eden kimseler, bu haramları helal saymadıkça kafir olmazlar. Ancak imanın bu günahlar işlenirken büyük kriz geçirdiği bir gerçektir. Mü'min bu günahlardan son derece kaçınmalıdır.

٤٦٩٠ - أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا رَأَى الرَّجُلَ خَرَجَ مِنَ الْإِيمَانِ كَانَ عَلَيْهِ كَالظِّلِّ فَإِذَا انْقَطَعَ

رَجَعَ إِلَى الْإِيمَانِ

4690 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kimse zinâ ettiği vakit iman ondan çıkar, onun üzerinde gölge gibi durur. Zina etmekten ayrıldığı vakit iman ona yine döner.”

17 - KADER MESELESİ

٤٦٩١ - عَنْ ابْنِ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

الْقَدَرُ مَجْرُوسٌ هَذِهِ الْأُمَّةُ إِنْ مَرَضُوا فَلَا تَعُودُهُمْ وَإِنْ مَاتُوا فَلَا

تَشْهَدُهُمْ

4691 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kaderi inkar edenler şu ümmetin Mecûsîleridir. Eğer hasta olurlarsa onları ziyaret etmeyiniz. Eğer ölürlerse cenazelerinde bulunmayınız.”

٤٦٩٢ - عَنْ خَلِيفَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لِكُلِّ أُمَّةٍ مَجْرُوسٌ وَمَجْرُوسُ هَذِهِ الْأُمَّةِ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا قَدَرَ مِنْ عَمَلٍ

مِنْهُمْ فَلَا تَشْهَدُوا جَنَازَتَهُ وَمَنْ مَرَّصَ مِنْهُمْ فَلَا تُغَوِّدُوهُمْ وَهُمْ شَيْعَةُ

الدُّجَالِ وَحَقُّ عَلِيٍّ أَنَّهُ أَنْ يَلْبَحِقَهُم بِالْأَدْبَالِ

4692 - Huzeyfe radıyallahu anh dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her ümmetin bir Mecûsîsi vardır. Bu ümmetin Mecûsîsi de kader yoktur diyen kimselerdir. Onlardan kim ölürse cenazesinde bulunmayın. Onlardan her kim hasta olursa ziyaret etmeyiniz. Onlar Deccal’ın taraftarlarıdır. Allah Teâlâ kesinlikle onları Deccal’a kavuşturacaktır.

٤٦٩٣- حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى الْأَشْعَرِيُّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ آدَمَ مِنْ قَبْضَةٍ قَبْضُهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَرْضِ

فَجَاءَ بَنُو آدَمَ عَلَى قَدَرِ الْأَرْضِ جَاءَ مِنْهُمْ الْأَحْمَرُ وَالْأَبْيَضُ وَالْأَسْوَدُ

وَيَبِينُ ذَلِكَ وَالسَّهْلُ وَالْحَزَنُ وَالْخَبِيثُ وَالْعَلِيبُ

4693 - Ebû Mûsâ el-Eş’arî radıyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah (c.c.) Hazreti Âdem’i yeryüzünün her tarafından avuçladığı bir avuç topraktan yarattı. Bu sebeple Âdem oğulları yeryüzünün renkleri ve özellikleri kadar (değişik şekillerde vücuda) geldiler. Onlardan kimisi kızıl, kimisi beyaz kimisi siyah, kimisi de bunların karışımıdır. Kimisi yumuşak, kimisi sert, kimisi kötü kimisi de iyi huyludur.”[262]

İZAH

Toprakta ne kadar renk varsa, insanlarda o kadar renk vardır. Çünkü aslımız topraktır. Renkler nasıl ayrıldı diye düşünmeye mahal yok. Dedemiz Âdem’in vücudunu teşkil eden toprak renkleri neslinde karakterini göstermiştir.

٤٦٩٤- عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: كُنَّا فِي جَنَازَةٍ فِيهَا رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَّبِعُ الْغَرْقَدَ فَجَاءَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

لِلَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَلَسَ وَمَعَهُ مَخْضَرَةٌ فَبَجَلَتْ يَتَكَلَّفُ بِالْمَخْضَرَةِ فِي

الْأَرْضِ ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ فَقَالَ مَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ مَا مِنْ نَفْسٍ مَثْنُوسَةٍ
 إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ مَكَانَهَا مِنَ النَّارِ أَوْ مِنَ الْجَنَّةِ إِلَّا قَدْ كُتِبَتْ شَقِيَّةٌ أَوْ
 سَعِيدَةٌ قَالَ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَفَلَا نَمُكِّثُ عَلَى كِتَابِنَا
 وَنَدْعُ الْعَمَلَ فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ لِيَكُونُوا إِلَى السَّعَادَةِ وَمَنْ
 كَانَ مِنْ أَهْلِ الْبَشْفَةِ لِيَكُونُوا إِلَى الْبَشْفَةِ قَالَ: إِعْمَلُوا كُلُّ مِثْرٍ
 أَمَا أَهْلُ السَّعَادَةِ فَيَسْرُونَ لِلْسَّعَادَةِ وَأَمَا أَهْلُ الْبَشْفَةِ فَيَسْرُونَ
 إِلَى الْبَشْفَةِ ثُمَّ قَالَ نَبِيُّ اللَّهِ ﷺ «أَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى
 فَسَنِيَرُهُ لِلْيُسْرَى وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنَى وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى
 فَسَنِيَرُهُ لِلْعُسْرَى»

4694 - Ali radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Biz Bakîu'l-
 Garkad'da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in de bulunduğu bir
 cenazede bulunduk. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geldi, oturdu.
 Berâberinde bir asâ vardı. Asâ ile yerde nokta işareti yapmaya başladı.
 Sonra başını kaldırdı. Şöyle buyurdu:

“Sizden hiçbir kimse yok ki, doğan hiçbir kimse yok ki Allah onun cennet
 veya cehennemdeki yerini yazmış olmasın. Her nefis said midir, şakî midir
 mutlaka yazılmıştır.” Cemaatten bir zat şöyle dedi:

Ey Allah'ın Nebîsi, biz hakkımızda yazılan kitabımız üzerinde durup ameli
 terk mi edelim? Çünkü kim saadet ehlinden ise saadet içinde olacak. Kim
 ehl-i şekavetten olursa şekavet içinde kalacak, değil mi? Rasûlullah
 sallallahu aleyhi ve sellem “Amel edin, herkes kendisi için yaratılana
 kavuşacaktır. Ama ehl-i saadet saadete kavuşacaklar. Ama ehl-i şekavet
 şekavete kavuşacaklar.” Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Leyl
 sûresinin 5.6.7. ayetlerini okudu. Mealen: “Kim sadaka verir ve Allah'tan
 korkarsa hüsnâyı (güzel olan tevhidi) tasdik ederse, biz ona yüs râyı (salih
 ameli) kolay kılabiliriz. Ama kim cimrilik eder, dünya nimeti ile yetinir, tevhidi
 yalanlarsa biz ona şerri kolaylaştırırız.”^[263]

٤٦٩٥- عَنْ يَحْيَى بْنِ يَعْمَرٍ قَالَ: كَانَ أَوَّلُ مَنْ تَكَلَّمَ فِي

الْقَدْرِ بِالْبَصْرَةِ مَعْبِدُ الْجَهَنِّي فَأُطْلِقَتْ أَنَا وَحَمِيدُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ

الْحَمِيرِيُّ حَاجِبَيْنِ أَوْ مُعْتَبَرَيْنِ فَقُلْنَا لَوْ لَقِينَا أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلْنَاهُ عَمَّا يَقُولُ هَؤُلَاءِ فِي

الْقَدْرِ فَوَقَّعَ اللَّهُ لَنَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو دَاخِلًا فِي الْمَسْجِدِ فَأَتَيْنَاهُ

أَنَا وَصَاحِبِي فَطَلَبْتُ أَنْ صَاحِبِي سَيَكُلُ الْكَلَامَ إِلَيَّ فَقُلْتُ يَا عَبْدَ

الرَّحْمَنِ إِنَّهُ قَدْ ظَهَرَ قِبَلَنَا نَاسٌ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ وَيَتَقَرَّوْنَ الْعِلْمَ

يَزْعُمُونَ أَنَّ لَا قَدَرَ وَالْأَمْرُ أَنتَ فَقَالَ إِذَا لَقِيتَ أُولَئِكَ فَأَخْبِرْهُمْ أَنِّي

بَرِيءٌ مِنْهُمْ وَهُمْ بَرَاءٌ مِنِّي وَالَّذِي يَخْلِفُ بِهِ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَمْرٍو لَوْ أَنَّ

لَاخِذِيهِمْ بِمِثْلِ أَحَدٍ دَهَبًا فَأَتَقَفَهُ مَا قَبِلَهُ اللَّهُ مِنْهُ حَتَّى يُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ

لَمْ قَالَ حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ بَيْنَمَا نَحْنُ جُنْدُ رَسُولِ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ

شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ لَا يَرَى عَلَيْهِ أَثَرُ الشَّمْرِ وَلَا نَعْرِفُهُ حَتَّى جَلَسَ

إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَمْسَكَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ وَوَضَعَ

كَفَّيْهِ عَلَى فَجْدَيْهِ وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ، فَقَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ

مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ وَتَعُومَ رَمَضَانَ

وَتُحْجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا، قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَعَجَبْنَا

لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ قَالَ فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ، قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ

وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَتُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ

قَالَ: صَدَقْتَ، قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ، قَالَ: أَنْ تُعْبِدَ اللَّهَ تَأْتِكَ

تَوَاهُ فَإِنَّ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ. قَالَ فَأَتَعَبُونِي مِنَ السَّاعَةِ. قَالَ: عَا
الْمَشْتَوِي عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ. قَالَ: فَأَتَعَبُونِي عَنْ أَعَارِئِهَا قَالَ أَنْ
تَبْلُغَ الْأُمَّةَ رَجَّتْهَا وَأَنْ تَرَى الْمُحْفَاةَ الْمَرْأَةَ وَالْعَالَةَ بِرِغَاءِ الشَّامِ يَطْطَاوُلُونَ
فِي الْبُتْيَانِ. قَالَ: ثُمَّ انْطَلَقْتُ فَلَبِثْتُ ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ: يَا عَمْرُ هَلْ تَذَرِي
مَنْ السَّائِلُ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: قَوْلُهُ جَبْرِئِلُ أَمَّا كُمْ
يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ

4695 - Yahya bin Ya'mer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Kader hakkında ilk söz söyleyen Basra'da Ma'bed el-Cühenî'dir. Ben ve Humeyd bin Abdurrahman el-Humeyrî Hac veya umre için gitmiştik. Şöyle dedik:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabından bir zâta rastlarsak ve ona ashâbın kader hakkında ne dediklerini sorsaydık, dedik. Allah bize tam mescide girerken, Abdullah bin Ömer ile görüşmeyi muvaffak kıldı. Ben ve arkadaşım iki tarafını sardık. Ben, arkadaşım sözü bana bırakacak zannı ile şöyle dedim: Ey Abdurrahman'ın babası, bizim tarafımızda bir takım insanlar türedi. Kur'an'ı okuyorlar, ilim araştırıyorlar ve kaderin olmadığını iddia ediyorlar. İşler hemen başlar (onlara kader geçmemiştir) diyorlar.

İbn-i Ömer şöyle dedi: Sen onlara rastladığın vakit onlara haber ver, ben onlardan berîyim. Onlar da benden uzaktırlar.

İbn-i Ömer Allah'a yemin ederek şöyle diyordu: Eğer onlardan birisi Uhud Dağı kadar altın dağıtsa, kadere inanmadıkça Allah onun sadakasını kabul etmez. Sonra şöyle dedi: Bana Ömer bin Hattab haber verdi, dedi ki: Biz bir zaman Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında oturuyorduk, çok beyaz bir elbise giyinmiş, saçları simsiyah, üzerinde sefer eseri görünmeyen hiç de tanımadığımız bir zat çıka geldi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in önünde oturdu, dizlerini dizlerine dayadı, ellerini iki uyluğu üzerine koydu ve şöyle dedi:

Ya Muhammed, bana İslam'dan haber ver. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "İslam, senin Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed

aleyhisselam'ın O'nun Rasûlü olduğuna şehâdet getirmen, namazı kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman gücün yeterse Hac etmenden ibarettir” dedi. Gelen zat, doğru söyledin, dedi.

Ömer dedi ki, hayret ettik. Hem soruyor ve hem de tasdik ediyor. Misafir bana imandan haber ver dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “İman senin Allah’a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kaderin hayrına da şerrine de inanmaklığındır” dedi. Misafir doğru söyledin dedi. Misafir bana ihsandan haber ver dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“İhsan, senin Allah’ı görüyor gibi O’na ibadet etmekliğidir. Sen Allah’ı görmesen de Allah seni görüyor” buyurdu. Misafir, bana kıyametten haber ver dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Kıyametin ne zaman kopacağını sorulan sorandan daha iyi bilmemektedir.” Misafir, öyle ise işaretlerinden haber ver dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Câriyenin kendi efendisini doğurması, ayakları yalın çıplak fakir koyun çobanlarının binalar yapmada yarışa girmeleri ve bununla övünmeleridir” dedi. Sonra misafir gitti. Üç gün durdum, sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ya Ömer soruyu soran zat kimdi biliyor musun?” buyurdu. Ben, Allah ve Rasûlü daha iyi bilir dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “O zat, Cibril idi. Size dininizi öğretmek için gelmişti” buyurdu. [264]

٤٦٩٦- عَنْ يَحْيَى بْنِ يَعْمَرَ وَحُمَيْدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَا

لَقِينَا عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ فَذَكَرْنَا لَهُ الْقَدْرَ وَمَا يَقُولُونَ فِيهِ فَذَكَرَ نَحْوَهُ

زَادَ قَالَ وَسَأَلَهُ رَجُلٌ مِنْ مَرْيَتَةٍ أَوْ جُهَيْنَةَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ فِيمَا

نَعْمَلُ أَفِي شَيْءٍ قَدْ خَلَا أَوْ مَضَى أَوْ فِي شَيْءٍ يَسْتَأْنِفُ الْآنَ قَالَ:

فِي شَيْءٍ قَدْ خَلَا وَمَضَى، فَقَالَ الرَّجُلُ أَوْ بَعْضُ الْقَوْمِ قَبِيحِ الْعَمَلِ

قَالَ إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَسْرُونَ لِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَإِنَّ أَهْلَ النَّارِ يَسْرُونَ

لِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ

4696 - Yahya bin Ya'mer ve Humeyd bin Abdurrahman radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre her ikisi birden dedi ki:

Biz Abdullah bin Ömer’e rastladık. Ona kaderden söz açtık ve kaderi inkâr edenlerin bu mevzuda söyledikleri sözleri anlattık. Râvî geçen hadisin benzerini zikretti ve şu ziyadeyi söyledi: Hazreti Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem’e Müzeyne kabilesinden veya Cüheyne kabilesinden bir zat sordu. Ve ey Allah’ın Rasûlü, biz ne diye amel edelim, hükmü şu anda yeni başlayan bir şey için mi amel edelim, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hükmü kaderde geçen bir şey için amel et” buyurdu. O zat veya cemaatten birisi kaderde her şey geçtiğine göre, biz ne için amel edelim, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ehl-i cennet, ehl-i cennetin ameline kolayca kavuşurlar. Ehl-i cehennemde ehl-i cehennemin ameline kolayca kavuşurlar” buyurdu.

٤٦٩٧- عَنْ ابْنِ يَنْعَمَ بِهَذَا الْحَدِيثِ يَزِيدُ وَيَنْقُصُ، قَالَ: فَمَا

الْإِسْلَامُ؟ قَالَ: إِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ وَحُجُّ الْبَيْتِ وَصَوْمُ شَهْرِ

رَمَضَانَ وَالْإِعْتِسَالُ مِنَ الْجَنَابَةِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ غَلَقَمَةُ مُرْجِيٍّ

4697 - İbn-i Ya’mer’den bir önce geçen şu hadis bazı kelimeler ziyade ve bazı kelimeler noksan olarak rivâyet olundu:

Misafir (Cibril) İslam neden ibaret, dedi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Namaz kılmak, zekât vermek, hacetmek, Ramazan orucunu tutmak ve cünüplükten yıkanmaktır” cevabını verdi.

Ebû Dâvud dedi ki: Râvîlerden Alkame bin Mersed mürciedendir.

٤٦٩٨- عَنْ أَبِي ذَرٍّ وَأَبِي مُزَيْنَةَ قَالَا: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْلِسُ بَيْنَ ظَهْرَيْنِ أَصْحَابِهِ فَيُحِبُّ الْعَرِيبَ فَلَا يَتْرِي إِلَهُم

هُوَ حَتَّى يَسْأَلَ فَنُطْلَبْنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ نَجْعَلَ

لَهُ مَجْلِسًا يَغْرِفُهُ الْعَرِيبُ إِذَا أَتَاهُ، قَالَ: فَبَيَّنَّا لَهُ دُكَّانًا مِنْ طِينٍ فَجَلَسَ

عَلَيْهِ وَكُنَّا نَجْلِسُ بِجَنْبَيْهِ وَدُكَّرَ نَحْوُ هَذَا الْحَبِيرِ فَأَقْبَلَ رَجُلٌ فَذَكَرَ هَيْبَتَهُ

حَتَّى سَلَّمَ مِنْ طَرَفِ السَّمَاءِ، فَقَالَ: أَلَسَلَامُ عَلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ قَالَ قُرْدٌ

عَلَيْهِ السَّلَامُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4698 - Ebû Zer ve Ebû Hüreyre'den her ikisi de dedi ki. Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabı arasında otururken ansızın yabancı bir adam çıkageldi. Hazreti Peygamber'in kim olduğunu soruncaya kadar onun orada bulunanların hangisi olduğunu öğrenemedi. Bu olaydan sonra biz Hazreti Peygamber'den bir yabancı geldiğinde kendisini kolayca tanıyabileceği bir oturma yeri tahsis etmesini istedik. (Bunu kabul etti.) Biz de kendisine çamurdan oturacak bir yer yaptık da oraya oturur, biz de onun etrafına otururduk. (Hadisin ravisi) bundan sonraki kısımda “Bir adam çıka geldi” diyerek sözlerine devam edip şu hadisin benzerini rivâyet etti ve gelen adamın heyetinden bahsetti ve şöyle devam etti. “Adam cemaatin alt tarafından “Esselamü aleyküm ya Muhammed” diye selam verdi. Peygamberimiz de onun selamını aldı.”[265]

٤٦٩٨- عَنْ ابْنِ الدَّلْجِيِّ قَالَ: أَتَيْتُ أَبْنِي بَنِي كَعْبٍ فَقُلْتُ لَهُ

وَقَعَ فِي نَفْسِي شَيْءٌ مِنَ الْقَدَرِ فَخَذَّنِي بِشَيْءٍ لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَذْهَبَهُ مِنْ

قَلْبِي، قَالَ: لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَذَّبَ أَهْلَ سَمَاوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذَابَهُمْ وَهُوَ

غَيْرُ ظَالِمٍ لَهُمْ وَلَوْ رَجَعْتُهُمْ كَمَا نَحْنُ رَحِمَتُهُ غَيْرًا لَهُمْ مِنْ أَعْمَالِهِمْ وَلَوْ

أُنْفَقَتْ بِضَلُّ أَخِي دَعْبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا قَبِلَهُ اللَّهُ مِنْكَ حَتَّى تُؤْمِنَ

بِالْقَدَرِ وَتَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِئَكَ وَأَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ

يَكُنْ لِيُصِيبَكَ وَلَوْ مِتُّ عَلَى غَيْرِ هَذَا لَدَخَلْتُ النَّارَ قَالَ ثُمَّ أَتَيْتُ عَبْدَ

اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ، فَقَالَ: بِمِثْلِ ذَلِكَ قَالَ ثُمَّ أَتَيْتُ حَلِيفَةَ بَنِي الْيَمَانِ،

فَقَالَ بِمِثْلِ ذَلِكَ قَالَ ثُمَّ أَتَيْتُ زَيْنَدَ بْنَ ثَابِتٍ فَخَذَّنِي عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِثْلِ ذَلِكَ

4699 - İbn-i Deylemî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Übey bin Ka'b'a geldim. Ona şöyle dedim. İçimde kader hakkında bir şey (vesvese) meydana geldi. Bana bir şey haber ver, umulur ki Allah onu benim kalbimden giderir dedim. Übey bin Ka'b şöyle dedi: Eğer Allah

semâvât ehlini ve yeryüzünde bulunanları doğrudan azab etmiş olsaydı. Onlara zulmetmiş sayılmazdı. Eğer gök ve yer halkına merhamet etmiş olsaydı, onun rahmeti onların amellerinden daha hayırlı olurdu. Eğer Allah yolunda Uhud Dağı kadar altın dağıtsan, sen kadere inanmadıkça Allah kabul etmez. Bilmelisin ki, sana isabet edecek olan senden yan çizemeyecektir. Sana yan çizen de sana isabet etmeyecektir. Eğer kadere inanmayarak ölürsen ateşe girersin.

Dedi ki: Sonra Abdullah bin Mes'ûd'a geldim. O da (Ubey bin Ka'b'ın söylediklerinin benzerini söyledi.

Dedi ki: Sonra Huzeyfe bin Yeman'a geldim. O da bunun benzerini söyledi.

Dedi ki: Sonra Zeyd bin Sabit'e geldim. O da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bana bunun benzerini haber verdi. [\[266\]](#)

٤٧٠٠- عَنْ أَبِي حَفْصَةَ قَالَ: قَالَ عَبَادَةُ بْنُ الصَّامِتِ لِأَبِي بَنِي
إِنَّكَ لَنْ تَجِدَ مَلْعَمَ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ حَتَّى تَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ
لِيُخْطِئَكَ وَمَا أَخْطَاكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبِكَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ أَوَّلَ مَا خَلَقَ اللَّهُ الْقَلَمَ فَقَالَ لَهُ: اكْتُبْ، قَالَ: رَبِّ
وَمَاذَا أَكْتُبُ؟ قَالَ: «اَكْتُبْ مَقَادِيرَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ» يَا بَنِي
إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ مَاتَ عَلَى غَيْرِ
هَذَا فَلَيْسَ مِنِّي

4700 - Ebû Hafsa radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Ubâde bin Sâmit oğluna şöyle dedi: Oğulcuğum, sana isâbet edecek olanın senden şaşmayacağını, sana isabet etmeyenin sana isabet etmeyeceğini bilmedikçe imanının hakikatının tadını bulamazsın. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim:

“Allah (c.c.)’ın ilk yarattığı şey kalemdir. Kaleme “yaz” dedi. Kalem “Yâ Rabbi ne yazayım” dedi. Allah (c.c.) “Kıyamet kopuncaya kadar olacak şeylerin miktarını yaz” buyurdu. Ey oğulcuğum, ben Rasûlullah sallallahu

aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: “Kim şu inancın dışında ölürse benden değildir.”

٤٧٠١- عَنْ عَمْرِو بْنِ دِينَارٍ سَمِعَ طَاوُوسَ يَقُولُ سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ

يُخْبِرُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِخْتِجِ آدَمَ وَمُوسَى فَقَالَ:

مُوسَى يَا آدَمُ أَنْتَ أَبُونَا حَبِيبُنَا وَأَخْرَجْتَنَا مِنَ الْجَنَّةِ، فَقَالَ آدَمُ أَنتَ

مُوسَى إِضْطَقَّاكَ اللَّهُ بِكَلَامِهِ وَخَطَأَ لَكَ التَّوْرَةَ يَبْدِيهِ تَلُوْمُنِي عَلَى أَمْرِ

نَزَرَهُ عَلَيَّ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَنِي بِأَرْبَعِينَ سَنَةً فَخَجَّ آدَمُ مُوسَى

قَالَ أَحْمَدُ بْنُ صَالِحٍ عَنْ عَمْرِو عَنْ طَاوُوسٍ سَمِعَ أَبَا هُرَيْرَةَ

4701 - Amr bin Dînâr radiyallahu anhu'dan rivâyet olunduğuna göre Tavus'un şöyle dediğini işitmiş. Ben Ebû Hüreyre'den dinledim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den naklediyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Âdem ile Mûsâ birbirlerinden delil isteyerek münazara yaptılar. Mûsâ şöyle dedi: Yâ Âdem, sen bizim babamızsın, bizi mahrumiyet içinde bıraktın, bizleri (sulbünde) cennetten çıkarttın. Âdem şöyle cevap verdi: Sen Mûsâ'sın, Allah seninle konuşarak kulları arasında seni seçti. Tevrat'ı senin için Kudreti ile yazdı. Allah beni yaratmadan kırk sene önce benim için takdir ettiği şey için beni ayıplıyorsun dedi. Hazreti Âdem Mûsâ'ya delille galip geldi.”^[267]

٤٧٠٢- عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ عَمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ قَالَ: قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مُوسَى قَالَ: يَا رَبِّ أَرِنَا آدَمَ الَّذِي

أَخْرَجْتَنَا وَنَفْسَهُ مِنَ الْجَنَّةِ فَأَرَاهُ اللَّهُ آدَمَ فَقَالَ: أَنْتَ أَبُونَا آدَمُ؟ فَقَالَ لَهُ

آدَمُ: نَعَمْ، قَالَ: أَنْتَ الَّذِي نَفَخَ اللَّهُ فِيكَ مِنْ رُوحِهِ وَعَلَّمَكَ الْأَسْمَاءَ

كُلَّهَا وَأَمَرَ الْمَلَائِكَةَ فَسَجَدُوا لَكَ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فَمَا حَمَلْتُكَ عَلَى أَنْ

أَخْرَجْتَنَا وَنَفْسَكَ مِنَ الْجَنَّةِ؟ فَقَالَ لَهُ آدَمُ: وَمَنْ أَنْتَ؟ قَالَ: أَنَا مُوسَى

قَالَ: أَنْتَ نَبِيَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ الَّذِي كَلَّمَكَ اللَّهُ مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ لَمْ
يَجْعَلْ بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ رَسُولًا مِنْ خَلْقِهِ، قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: أَمَّا وَجَدْتَ أَنَّ
ذَلِكَ كَانَ فِي حِجَابِ اللَّهِ قَبْلَ أَنْ أُخْلَقَ؟ قَالَ: نَعَمْ، قَالَ: فِيمَ تَلَوْنِي فِي
شَيْءٍ سَبَقَ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى فِيهِ الْقَضَاءُ قَبْلِي؟ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عِنْدَ ذَلِكَ فَحَجَّ آدَمُ مُوسَى فَحَجَّ آدَمُ مُوسَى

4702 - Zeyd bin Eslem'den rivâyetle Ömer bin Hattab radiyallahu anh dedi ki:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Mûsâ (a.s.), Yâ Rabbî, bizi ve kendisini cennetten çıkaran Adem'i bana göster” dedi. Allah (c.c.) ona Adem'i gösterdi. Mûsâ: Sen babamız Adem misin, dedi. Adem ona, evet diye cevap verdi. Mûsâ: Sen Allah'ın kendisine rûhundan üflediği ve isimlerin hepsini kendisine öğrettiği, Allah'ın emriyle meleklerin secde ettiği zat mısın, dedi. Adem (a.s.), evet dedi. Mûsâ (a.s.), bizi ve kendini cennetten çıkarmana seni sevk eden şey nedir dedi. Adem ona, sen kimsin, dedi. O da ben Mûsâ'yım, dedi. Adem: Sen İsrail oğullarının Peygamberi, Allah'ın kendisi ile senin aranda yarattıklarından hiç birini elçi kılmayarak perde arkasından konuştuğu zat mı, dedi. Mûsâ: Evet, dedi. Adem: Bunların hepsini ben yaratılmadan Allah'ın kitabında bulmadın mı, dedi. Mûsâ: Evet cevabını verir. Adem, peki öyle ise Allah'tan benim için kaza geçmiş olan bir konuda beni neden kınıyorsun” dedi. İşte orada Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Adem Mûsâ'ya galip geldi, Adem Mûsâ'ya galip geldi” buyurdu.

٤٧٠٢- عَنْ مُسْلِمِ بْنِ يَسَارٍ الْجَمْعِيِّ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ سَمِعَ

عَنْ خَلِيفَةِ الْأَيَّةِ «وَلَوْ أَخَذَ ذَلِكَ مِنْ نَبِيِّ آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ»

نَالَ قَرَأَ الْقَضِيَّةَ الْأَيَّةَ فَقَالَ عُمَرُ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ سَمِعَ عَنْهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ

وَجَلَّ خَلَقَ آدَمَ ثُمَّ مَسَحَ ظَهْرَهُ بِيَمِينِهِ فَاسْتَخْرَجَ مِنْهُ ذُرِّيَّةً فَقَالَ خَلَقْتُ

هَؤُلَاءِ لِلْجَنَّةِ وَيَعْمَلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ يَعْمَلُونَ ثُمَّ مَسَحَ ظَهْرَهُ فَاتَّخَذَ مِنْهُ
نُزِيَةً فَقَالَ خَلَقْتُ هَؤُلَاءِ لِلنَّارِ وَيَعْمَلُ أَهْلُ النَّارِ يَعْمَلُونَ فَقَالَ رَجُلٌ يَا
رَسُولَ اللَّهِ فَيَمِيزُ الْعَمَلُ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ
عَزَّ وَجَلَّ إِذَا خَلَقَ الْعَبْدَ لِلْجَنَّةِ اسْتَعْمَلَهُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَمُوتَ
عَلَى عَمَلٍ مِنْ أَعْمَالِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهُ بِهِ الْجَنَّةَ وَإِذَا خَلَقَ الْعَبْدَ
لِلنَّارِ اسْتَعْمَلَهُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى يَمُوتَ عَلَى عَمَلٍ مِنْ أَعْمَالِ أَهْلِ
النَّارِ فَيَدْخُلُهُ بِهِ النَّارَ

4703 - Müslim bin Yesâr el-Cühenî radiyallahu anh'dan:

Ömer bin Hattab radiyallahu anh'e şu ayetten soruldu: “Rabbin Âdemoğullarının sulbünden (soylarını) çıkartmıştı.”

Ebû Dâvud dedi ki: Ka'nebî ayetin tamamını okudu. Ömer radiyallahu anh şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bu ayetten sorulduğunu işittim: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi:

“Aziz ve Celil olan Allah, Adem'i yarattı. Sonra onun sırtını sağ eli (kudreti) ile okşadı. Ondan zürriyetini çıkardı.” Dedi ki: “Ben, o insanları cennet için yarattım. Ehli cennetin ameli ile amel ederler. Sonra Adem'in sırtını okşadı. Bir zürriyet daha çıkardı. Ben bunları da ateş için yarattım. Cehennemliklerin yaptıkları ameli yaparlar” buyurdu.

Bir zat, ey Allah'ın Rasûlü (herkes gideceği yere göre yaratıldığına göre) amel etmenin anlamı ne, dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Allah (c.c.) kulu cenneti için yaratınca onu ehl-i cennet'in ameline kullanır. O kimse cennetliklerin yaptığı amel üzerine ölür ve onu cennete koyar. Kulu ateş için yaratınca onu cehennemliklerin işinde kullanır. Cehennemliklerin işi üzerine ölür ve onu bu ameli sebebi ile ateşe sokar” buyurdu. [268]

٤٧٠٤- عَنْ نُعَيْمِ بْنِ رَبِيعَةَ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ يَهْدِي

الْحَدِيثُ وَخَدِثَ مَالِكٌ أَنَّهُ

4704 - Nuaym bin Rabia radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben Ömer bin Hattab'ın yanında idim, diye şu geçen hadisi nakletti. Ama Malik'in hadisi daha tamamdır.

٤٧٠٤ - عَنْ أَبِي بَرْكَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ الْمَلَأَمُ الَّذِي قَتَلَ الْخَضِرَ طَبَعَ كَافِرًا وَلَوْ عَاشَ لَأَرَمَقَ أَبَوَيْهِ

طُعْيَانًا وَكُفْرًا

4705 - Übey bin Ka'b radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hızır (a.s.)'ın öldürdüğü çocuk kafir olarak yaratıldı. Eğer yaşamış olsaydı, anne ve babasını da sapıklık ve kafirliğe sürükleyecekti.”

٤٧٠٥ - حَدَّثَنَا أَبِي بْنُ كَعْبٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي قَوْلِهِ «وَأَمَّا الْمَلَأَمُ فَكَانَ أَبَوَاهُ مُؤْمِنَيْنِ» وَكَانَ

طَبَعَ يَوْمَ طَبَعَ كَافِرًا

4706 - Übey bin Ka'b radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Kehf sûresindeki “Ama çocuğa gelince anne ve babası mü'min idiler” ayetin tefsirinde, yaratıldığında kafir olarak yaratılmıştı, buyurduğunu işittim demiştir.

٤٧٠٦ - أَبِي بْنُ كَعْبٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

أَبْصَرَ الْخَضِرَ مُلَآمًا يَلْعَبُ مَعَ الصَّبْيَانِ فَتَنَاوَلَ رَأْسَهُ فَخَلَعَهُ فَقَالَ

مُوسَى «أَقْتَلْتَ نَفْسًا رَكِيَّةً» الْآيَةُ

4707 - Übey bin Ka'b radiyallahu anh'dan rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: “Hızır çocuklarla oynayan bir çocuk gördü. Başını tuttu. Gövdesinden çekti, çıkardı. Hazreti Mûsâ “Hızır'a temiz, suçsuz bir nefsi öldürdün” dedi.”^[269]

İZAH

Hazreti Mûsâ cenab-ı Allah'ın kendisine İlm-i Ledün verdiği kullarından birisini görmek istedi. Allah (c.c.) Hazreti Hızır'la karşılaştırdı. Hazreti Hızır üç önemli şey yaparak Hazreti Mûsâ'ya insanların iç yüzünü bilmediği işler olduğunu anlatmış oldu. Bunlardan birisi çocuklar içerisinde oynayan bir sabiyi tutup boynunu koparması olmuştur. Hazreti Mûsâ suçsuz bir sabiyi öldürmenin sebebini bilmediği için, Hızır'a itirazda bulunmuş. Hızır (a.s.) eğer bu çocuğu öldürmese idim mü'min olan anne ve babasını isyana, küfre sevk edecekti, diye cevap verip hikmetsiz öldürmediğini bildirmiştir. Asıl bu hadisin burada sevk edilmesinin sebebi insanlar yaratılırken ne hal üzere öleceklerse ona göre yaratıldıklarını, yaratıldıkları seciye üzerine de işlerini devam ettireceklerine delil olarak getirilmiştir. Kul takdirin ne olduğunu bilmez, o, elindeki irade dümenini kullanmakla mükelleftir. İrade dümenini iyi kullanmazsa akıbeti fenadır, iyi kullanırsa saadet evi onun içindir. Kadere şeksiz imanla beraber irade hakkında da böyle düşünmelidir.

٤٧٠٨ - حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ قَالَ حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ إِنَّ خَلْقَ أَحَدِكُمْ يَجْمَعُ فِي

بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا ثُمَّ يَكُونُ عِلْقَةً بِنَلِّ ذَلِكَ ثُمَّ يَكُونُ مُهْمَةً بِنَلِّ

ذَلِكَ ثُمَّ يَبْعَثُ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَقْرَأُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ فَيَكْتَتِبُ رِزْقَهُ وَأَجَلَهُ

وَعَمَلَهُ ثُمَّ يَكْتَتِبُ شَقِيٌّ أَوْ سَعِيدٌ ثُمَّ يُنْفَخُ فِيهِ الرُّوحُ فَإِنْ أَحَدَكُمُ لَيَعْمَلُ

بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ أَوْ قِيدٌ فَيَزَاغُ فَيَسْبُو

عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُهَا وَإِنْ أَحَدَكُمُ لَيَعْمَلُ

بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّى مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ أَوْ قِيدٌ فَيَزَاغُ فَيَسْبُو

عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا

4708 - Abdullah İbn-i Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Doğru ve doğruluğu tasdik edilmiş olan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle haber verdi: “Sizden birinizin hilkati annesinin

karnında kırk gün toplanır. Sonra kırk gün kan parçası olur. Sonra kırk gün et parçası olur. Sonra ona bir melek gönderilir. Dört kelime ile emrolunur. Rızkı yazılır. Eceli yazılır. Ameli yazılır. Sonra şakî mi olacak said mi olacak o yazılır. Sonra ona ruh üfürülür. Sizden biriniz ehl-i cennetin amelini yaparak cennetle arasında bir arşın veya bir arşın miktarı kalacak kadar cennet'e yaklaşır. Kendisi için (melek tarafından) yazılan kitap ileri geçer. Cehennem halkının amelini işler, cehenneme girer. Sizden biriniz cehennemliklerin amelini yaparak cehennemle arasında bir arşın veya arşın kalacak kadar cehenneme yaklaşır. Kendisi için (melek tarafından) yazılan kitap ileri geçer cennetliklerin amelini işler cennete girer.”[270]

٤٧٠٩- عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَغْلِبَ أَهْلُ الْجَنَّةِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ؟ قَالَ: نَعَمْ،

قَالَ: فَصِمَ يَحْمِلُ الْعَابِلُونَ قَالَ كُلُّ مُسْرِ لِمَا خَلَقَ لَهُ

4709 - İmran bin Husayn radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ey Allah'ın Rasûlü cennetliklerin kimler, cehennemliklerin kimler olduğu bilinir mi, denildi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Evet bilinir” cevabını verdi. Dedi ki:

“Peki ibadet edenler niçin ibadet ediyorlar? Nasıl olsa durumları önceden kesinleşmiş”

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Herkes kendisi için yaratılana kavuşacaktır. Verilen emri yerine getirecektir. Amelinin karşılığını bekleyecektir” buyurdu.[271]

٤٧١٠- عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: لَا تُجَالِسُوا أَهْلَ الْقَبْرِ وَلَا تُقَاتِبُوهُمْ

4710 - Ömer bin Hattab radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Kaderi inkar edenlerle karşılıklı oturmayın (onlarla sohbet etmeyin) ve davalarınızı onlara götürmeyiniz!”

18 - MÜŞRİKLERİN ÇOCUKLARININ AHİRETTEKİ DURUMU

٤٧١١- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ عَنْ

أَوْلَادِ الْمُشْرِكِينَ، فَقَالَ: اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ

4711 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e müşriklerin çocuklarından soruldu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Allah onların (dünyada yaşadıkları takdirde) ne yapacak olduklarını en iyi bilendir.”^[272]

٤٧١٢- عَنْ عَائِشَةَ عَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ ذُرَارِي الْمُؤْمِنِينَ

تَقَالُ هُمْ مِنْ آبَائِهِمْ فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ بَلَا عَمَلٍ قَالَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا

كَانُوا عَامِلِينَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَذُرَارِي الْمُشْرِكِينَ قَالَ مِنْ آبَائِهِمْ

قُلْتُ بَلَا عَمَلٍ قَالَ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ

4712 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ey Allah'ın Rasûlü, mü'minlerin çocukları ne olacaklar, dedim.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onlar babalarındandır. (Onlarla beraber olacaklar) buyurdu. Ben amel etmedikleri halde babaları ile beraber mi olacaklar, dedim.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bulağa ermiş olanların ne yapacaklarını Allah daha iyi bilir” buyurdu. Ben ya müşriklerin çocukları ne olacak, dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onlar babalarına tabidirler” buyurdu. Ben amel etmedikleri halde babaları ile beraber mi olacaklar, dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Buluğ çağına erselerdi ne yapacak olduklarını Allah daha iyi bilir” dedi.

İZAH

Mü'minlerin çocukları ittifakla cennettedir. Müşriklerin çocuklarına gelince bu hadis-i şerife bakarak birçok ilim adamları onların ateşte olacaklarını söylemiştir. İkinci bir grup ise hadis-i şerifte onları ne yapacağını Allah daha iyi bilir, buyurulduğundan bu konuda duraklamayı tavsiye etmişlerdir. Üçüncü grup ise onların cennetlik olduğu ve cennetliklere hizmet edecekleri görüşündedirler.

٤٧١٣ - عَنْ عَائِشَةَ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ: أَبِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ بِضَيْبٍ مِنَ الْأَنْصَارِ يُصَلِّي عَلَيْهِ قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ طَوَيْتُ

بِهَذَا لَمْ يَغْنَلْ شَرًّا وَلَمْ يَذَرْ بِهِ قَقَالَ: أَوْ غَيْرَ ذَلِكَ يَا عَائِشَةُ إِنَّ اللَّهَ

خَلَقَ الْجَنَّةَ وَخَلَقَ لَهَا أَهْلًا وَخَلَقَهَا لَهُمْ وَهُمْ فِي أَصْلَابِ آبَائِهِمْ

وَخَلَقَ النَّارَ وَخَلَقَ لَهَا أَهْلًا وَخَلَقَهَا لَهُمْ وَهُمْ فِي أَصْلَابِ آبَائِهِمْ

4713 - Mü'minlerin annesi Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e cenaze namazını kılması için bir çocuk getirildi. Aişe radiyallahu anha dedi ki: Ben, ey Allah'ın Rasûlü, ne mutlu bu çocuğa henüz şer işlemedi. Ve şerrin ne olduğunu da bilmedi, dedim.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ya Aişe, durum başka da olabilir, buyurdu. Allah (c.c.) cenneti yarattı. Cennete girecekleri de yarattı. Onlar babalarının sulbünde iken cenneti onlar için yarattı. Ateşi yarattı. Ona girecek olanları da yarattı. Onlar babalarının sulbünde iken ateşi onlar için yarattı (hazırladı)” buyurdu.^[273]

٤٧١٤ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ كُلُّ مَوْلُودٍ يُوَلَّدُ عَلَى الْفِطْرَةِ فَأَبَوَاهُ يَهُودَانِهِ وَيَنْتَعِبَرَانِهِ كَمَا تَنْتَعِبُ

الْإِبِلُ مِنَ بَهِيمَةِ جَفْعَاءَ هَلْ تُجَسَّسُ مِنْ جَدْعَاءَ

نَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَرَأَيْتَ مَنْ يَمُوتُ وَهُوَ ضَبِيرٌ؟ قَالَ: اللَّهُ أَعْلَمُ

بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ

4714 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her doğan çocuk İslam fitratı üzerine doğar, anne ve babası o çocuğu ya Yahudi veya Hıristiyan yaparlar. Tıpkı devenin bütün organları tam bir yavru dünyaya getirdiği gibi, bu yavrunun vücudunda kesik bir organ göre biliyor musunuz?”

Ashab dediler ki ey Allah'ın Rasûlü çocukken ölenlerin akıbetini nasıl görüyorsun?

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Allah (yaşadıkları takdirde) onların ne yapacak olduklarını daha iyi bilir” buyurdu. [274]

٤٧١٥- أَخْبَرَنَا ابْنُ وَهْبٍ قَالَ: سَمِعْتُ عَلِيًّا قِيلَ لَهُ إِنَّ أَهْلَ

الْأَهْوَاءِ يَخْتَلِفُونَ عَلَيْنَا بِهَذَا الْحَدِيثِ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنْ خَلَجَ عَلَيْهِمْ بِأَحَدِهِ

قَالُوا أَرَأَيْتَ مَنْ يَمُوتُ وَهُوَ صَبِيرٌ قَالَ اللَّهُ أَعْلَمَ بِمَا كَانُوا عَامِلِينَ

4715 - İbn-i Vehb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Ben İmam-ı Mâlikî dinledim. Ona arzu düşkünleri, bu hadisle bizim aleyhimize delil getiriyorlar dedim.

Malik şöyle dedi: başka bir hadisle de onların aleyhine delil getirildi.

Dediler ki; Çocukken ölenler hakkındaki görüşün ne? Malik: (buluğa erselerdi) onların ne yapacaklarını Allah daha iyi bilir dedi.

٤٧١٦- حَجَّاجُ بْنُ الْمُنْهَالِ قَالَ: سَمِعْتُ حَمَّادَ بْنَ سَلَمَةَ يَقْبِئُ

حَدِيثَ كُلِّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ قَالَ هَذَا عِنْدَنَا حَيْثُ أَخَذَ اللَّهُ

عَلَيْهِمُ الْعَهْدَ فِي أَصْلَابِ آبَائِهِمْ حَيْثُ قَالَ أَنْتَ بِرَبِّكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى

4716 - Haccac bin Minhal şöyle demiştir: “Her doğan çocuk İslam fitratı üzerine doğar” hadisini Hammad bin Seleme'nin şöyle tefsir ettiğini işittim.

Hammad dedi ki: işte bu bize göre şöyledir. Allah bu çocuklardan daha babalarının sulbünde iken onlardan ahit aldı. Ve “ben sizin Rabbiniz değil miyim?” dedi. “Onlar da evet Rabbimizsin” dediler.

٤٧١٧- عَنْ عَامِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

الْوَالِدَةُ وَالْمَوْلُودَةُ فِي النَّارِ

4717 - Âmr (eş-Şa'bî) radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Çocuğunu diri diri toprağa gömen anne ve toprağa gömülen çocuk ateştedir.”

İZAH

Bu hadisin zahirinden cahiliyet devrinde kız çocuğunu diri diri toprağa gömen müşrike anneler ateşte olduğu gibi onların gömülen çocukları da ateştedir, anlamı çıkar. Bu hadisi tevil edip rıza göstererek çocuğunu gömülmesine ses çıkarmayan anne ateşte olduğu gibi emriyle çocuğu gömülen anne de ateştedir, denebilir. Ama hadisin buraya sevk edilmesinin sebebi müşriklerin çocuklarının ateşte olduğunu ispatlamak içindir.

٤٧١٨- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيْنَ أَبِي؟ قَالَ: أَبُوكَ

فِي النَّارِ، فَلَمَّا قُفِيَ قَالَ إِنَّ أَبِي وَأَبَاكَ فِي النَّارِ

4718 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre:

Bir zat ey Allah'ın Rasûlü babam nerededir, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Baban ateştedir” buyurdu. O, zat sırtını dönüp gidince (kendisini çağırarak şöyle buyurdu: “Gerçekten benim ve senin baban ateştedir.”^[275]

İZAH

Bu hadis-i şerifte Peygamber Efendimiz'in babasının ateşte olduğu bildiriliyor. Zayıf da olsa bazı rivâyetlerde Peygamber Efendimiz'in anne ve babasının özel bir muameleye tabi olacakları haberi bizi sevindiriyor. Bu konuda İmam Suyûtî bir risâle yazmış, Rasûlullah Efendimiz'in anne ve babası hakkındaki delilleri ele alarak hemen onların ateşte olduğuna hüküm

etmemeli demiştir. Kurtulacakları yolundaki haberlere meyil etmeli. Hiç değilse bu konuda aleyhte karar vermekten duraklayıp Allah daha iyi bilir demelidir.

٤٧١٩- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ إِنَّ الشَّيْطَانَ

يَخْرِجِي مِنَ ابْنِ آدَمَ مَجْزَى الدَّمِ

4719 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şeytan Âdemoğlunun vücudunda damarlarda kanın dolaştığı gibi dolaşır.”^[276]

٤٧٢٠- عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ لَا تُجَالِسُوا أَهْلَ الْقَدْرِ وَلَا تُفَاتِحُوهُمْ الْحَدِيثَ

4720 - Ömer bin Hattab radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“(Kaderi inkar eden) ehl-i kaderle oturup sohbet etmeyiniz ve onlara davalarınızı götürmeyiniz (veya onlarla, münakaşayı siz başlatmayınız).”

19 - CEHMIYYE İLE İLGİLİ HADİSLER

٤٧٢١- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا يَزُولُ النَّاسُ بِسَاءَلُونَ حَتَّى يَقَالَ هَذَا خَلَقَ اللَّهُ الْخَلْقَ فَمَنْ

خَلَقَ اللَّهُ فَمَنْ وَجَدَ مِنْ ذَلِكَ شَيْئًا فَلْيَقُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ

4721 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“İnsanlar karşılıklı sormaya devam edecekler. Hatta yaratıkları Allah yarattı. Pekiyi Allah'ı kim yarattı sözünü dahi söyleyecekler. Kim içinde böyle bir şey bulursa Allah'a iman ettim desin.”^[277]

İZAH

Allah vacibül vücuttur. Onun varlığı Zatının icabıdır. Allah'ın varlığından daha önce bir varlık yok ki Allah'ı yaratmış olsun. Çünkü cenabı Allah'ın sıfatlarından birisi de kıdem sıfatıdır. Kıdem varlığının evveli yok demektir. Kendisi için evvel düşünülmeyen Allah'a nasıl olur da kim yarattı sorusu sorulabilir?

٤٧٢٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ فَذَكَرَ نَحْوَهُ قَالَ فَإِذَا قَالُوا ذَلِكَ فَقُولُوا «اللَّهُ أَحَدٌ اللَّهُ

الْمُتَعَدِّ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ» ثُمَّ يَسْأَلُ عَنْ يَسَارِهِ

ثَلَاثًا وَلَيَسْتَعِذَّ مِنَ الشَّيْطَانِ

4722 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh “Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken işittim” demiş ve (sözlerine şöyle devamla bir önceki hadisin benzerini rivâyet etmiştir. Yine bu rivâyetin devamında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “(Allah’ı kim yarattı sözünü) söyledikleri vakit siz “Allah birdir, Allah sameddir, doğurmadı, doğurulmadı, hiçbir kimse O’na denk olmadı” deyin. Sonra (o, kimse) sol tarafına üç defa tükürsün ve şeytandan Allah’a sığınsın.”

٤٧٢٣- عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ قَالَ: كُنْتُ فِي الْبَلْحَمِ

فِي عَصَابَةٍ فِيهِمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَرَّتْ بِهِمْ سَحَابَةٌ

نَنْظُرُ إِلَيْهَا فَقَالَ: مَا تَسْمُونَهُ هَذِهِ؟ قَالُوا: السَّحَابُ، قَالَ: وَالْعَرَنُ، قَالُوا:

وَالْمُرَنُ، قَالَ: وَالْعَنَانُ، قَالُوا: وَالْعَنَانُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: ثُمَّ أَقْبَعَ الْعَنَانُ جَنَدًا قَالَ: هَلْ تَذَرُونَ مَا بَعْدَ مَا بَيْنَ

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ؟ قَالُوا: لَا نَدْرِي، قَالَ: إِنْ بَعْدَ مَا بَيْنَهُمَا إِمَّا وَاحِدَةٌ أَوْ

إِثْنَانِ أَوْ ثَلَاثٌ وَسَبْعُونَ سَنَةً ثُمَّ السَّمَاءُ فَوْقَهَا كَذَلِكَ حَتَّى عَدَّ سِتْعَ

سَمَاوَاتٍ ثُمَّ فَوْقَ السَّابِعَةِ بَحْرٌ بَيْنَ أَسْفَلِهِ وَأَعْلَاهُ مِثْلُ مَا بَيْنَ سَمَاءِ

إِلَى سَمَاءٍ ثُمَّ فَوْقَ ذَلِكَ ثَمَانِيَةُ أَوْغَالٍ بَيْنَ أَطْلَافِهِمْ وَرُجُومِهِمْ مِثْلُ مَا

بَيْنَ سَمَاءٍ إِلَى سَمَاءٍ ثُمَّ عَلَى ظُهُورِهِمُ الْعَرْشُ مَا بَيْنَ أَسْفَلِهِ وَأَعْلَاهُ

بِشَلِّ مَا بَيْنَ سَمَاءٍ إِلَى سَمَاءٍ ثُمَّ اللَّهُ تَجَارَكَ وَتَعَالَى فَوْقَ ذَلِكَ

4723 - Abbas bin Abdulmuttalib radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir: Ben Batha mevkiinde içinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in de bulunduğu bir cemaatte bulunuyordum. Onlara bir bulut rastladı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona baktı ve şöyle buyurdu: “Buna ne dersiniz?” Ashab (bulut) deriz dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Müznüdür” buyurdu. Ashab da Müznü de deriz dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Anan da denir” buyurdu. Ashab biz de Anan deriz ey Allah'ın Rasûlü dediler.

Ebû Dâvud dedi ki: Ben bu hadisi bana rivâyet eden şeyhimden anan kelimesini iyice sağlam bir şekilde tespit edemedim.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gökle yer arasının uzaklığı ne kadardır biliyor musunuz?” Ashab bilmiyoruz dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Gökle yerin birbirinden uzaklığı yetmiş bir veya yetmiş iki veya yetmiş üç senelik yoldur. Sonra onun üstündeki sema da o kadardır. Hatta böyle yedi kat semayı saydı. Sonra yedinci katın üzerinde deniz var. Dibi ile üstü arasında iki sema arası kadardır. Sonra onun üstünde teke gibi sekiz yaratık vardır. Tırnakları ile dizleri arası gökle yer arası genişliği kadardır. Sonra onların sırtlarında altı ile üstü arası iki gök arası kadar olan arş bulunmaktadır. Sonra Allah (c.c.) de onun üstündedir.”^[278]

İZAH

Bu hadis-i şerif yedi kat sema bulunduğuna. Bu semalarda da deniz ve atmosfer olduğuna, semalarda hayvanattan bilhassa görkemli tekeler bulunduğuna delâlet eder. Allah (c.c.) hazretlerinin arş üzerinde olduğunu ifade eder. Burada dikkat edilmesi gereken husus şudur: Allah (c.c.) hazretlerinin arş üzerinde olması ve Arş'a oturmasını gerektirmez. Onun yüceliğini ifade eder. Arş her şeyin üzerinde olduğu gibi Arş'ın yaratıcısı da Arş'ında üstünde hükmü Arş'ı da kaplar anlamı taşır. Arş'ın üstündedir demek bir mekân ispatı olmayıp O'nun hükmünün Arş'tan da üstün olduğunu bildirir.

٤٧٢٤ - عَنْ سِمَاكٍ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ

4724 - Simâk radiyallahu anh'dan bir önceki hadis aynı isnâdıyla ve aynı mânâda rivâyet olundu.

٤٧٢٥ - عَنْ سِمَاكٍ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ لَطَوِيلٌ

4725 - Simâk radiyallahu anh'dan geçen şu uzun hadisin manası aynı isnâdıyla rivâyet olundu.

٤٧٢٦ - عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ مُطْعَمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَعْفَرٍ

قَالَ: أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَغْرَابِيٌّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

جُهِدْتَ أَنْفُسَ وَضَاعَتْ الْعِيَالُ وَنَهَكَتِ الْأَمْوَالُ وَهَلَكَتِ الْأَنْعَامُ

فَامْتَسَقَى اللَّهُ لَنَا فَإِنَّا نَسْتَغْفِرُ بِكَ عَلَى اللَّهِ وَنَسْتَغْفِرُ بِاللَّهِ عَنْكَ،

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: زَيْحُكَ أَتُنْذِرِي مَا تَقُولُ وَسَبِّحِ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَا زَالَ يُسَبِّحُ حَتَّى عُرِفَ ذَلِكَ

فِي وَجْهِهِ أَصْحَابِهِ ثُمَّ قَالَ وَزَيْحُكَ إِنَّهُ لَا يَسْتَغْفِرُ بِاللَّهِ عَلَى أَحَدٍ مِنْ

خَلْقِهِ شَأْنٌ اللَّهُ أَكْظَمُ مِنْ ذَلِكَ وَزَيْحُكَ أَتُنْذِرِي مَا اللَّهُ إِنْ عَرَضَ عَلَى

سَمَآوَاتِهِ لَهَكَدَا وَقَالَ بِأَصَابِعِهِ مِثْلَ الْقُبَّةِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَيَسْطُرُ بِهِ أَطْلَافَ

الرُّوحِ بِالزَّكَاكِ

قَالَ ابْنُ بَشَّارٍ فِي حَدِيثِهِ: إِنَّ اللَّهَ قَرَفَ عَرْشَهُ وَعَرْشَهُ قَرَفَ سَمَآوَاتِهِ

وَسَاقِ الْحَدِيثِ

وَقَالَ عَبْدُ الْأَعْلَى وَابْنُ الْعَتَّى وَابْنُ بَشَّارٍ عَنْ يَغْمُوتَ بْنِ عَتْبَةَ

وَجُبَيْرِ بْنِ مُحَمَّدٍ بْنِ جُبَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَعْفَرٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَالْحَدِيثُ بِإِسْنَادِ أَحْمَدَ بْنِ سَعِيدٍ هُوَ الْمُسَجِّحُ

وَأَقْفَهُ عَلَيْهِ جَمَاعَةٌ مِنْهُمْ يَحْيَى بْنُ مَعِينٍ وَعَلِيُّ بْنُ الْحَدَّادِ وَزَوْدُهُ

جَمَاعَةٌ عَنْ ابْنِ إِسْحَاقَ كَمَا قَالَ أَحْمَدُ أَيْضًا وَكَانَ سَمَاعُ عَبْدِ الْأَعْلَى

وَابْنُ الْمُنْكَثَرِ وَابْنُ بَشَّارٍ مِنْ نُسَخَةٍ وَاحِدَةٍ فِيمَا يُلْقِي

4726 - Cübeyr bin Muhammed'in dedesi Cübeyr bin Mut'im radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre, dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir bedevî geldi ve şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü, canlar sıkıntıya girdi. Çocuklar zâyî oldu. Mallar noksanlaştı. Hayvanlar helak oldu, Allah'tan bizim için yağmur iste. Biz (senin vücûdunu rahmet biliyor) Allah katında senin şefaatin istiyoruz. Senden bitecek işlerimizin çözümü için de Allah'ın şefaatin isteriz.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Yazık sana ne söylediğini biliyor musun?” buyurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Sübhanallah” dedi. Sübhanallah kelimesini tekrarlamaya devam etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in (öfkesinden) tesbihinin eseri ashabın (değişen) yüzünde bile belli oldu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yazık sana, Allah mahlûkundan hiç birisine şefaatchi tutulamaz. Allah'ın şanı bundan yücedir. Yazık sana Allah kimdir bilir misin? Allah'ın Arş'ı semalar üzerinde şöyledir” parmağı ile arşın semalar üzerinde kubbe olduğuna işaret etti.

Arş, Allah'ın azameti sebebi ile semerin süvarinin ağırlığından dolayı gıcırdadığı gibi gıcırdar. Râvî İbn-i Beşşâr rivâyet ettiği hadis'te Allah (c.c.) arşı üzerindedir. Ardı da yarattığı göklerin üzerindedir dedi. Hadisin devamını sevk etti.

Abdul A'la, İbnü Müsennâ ve İbnü Beşşâr, Yakub bin Ukbe, Cübeyr bin Muhammed bin Cübeyr'den dediler. O da babasından, o da dedesinden dedi:

Ebû Dâvud dedi ki: Hadis Ahmed bin Said'in isnâdı ile gelmiştir. Sahih olan budur. Onlardan bir cemaat bu rivâyet üzerine muvafakat ettiler. Yahya bin Maîn, Ali bin el-Medînî, onlardandır. Yine bu hadisi Ahmed bin Abdul A'lâ'nın, İbnü Müsennâ'nın hadisi dinlemeleri bana ulaştığına göre tek bir nüshadan olmuştur.

٤٧٢٧- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: أُذِنَ لِي أَنْ أَخْبِثَ عَنْ مَلَكٍ مِنْ مَلَائِكَةِ اللَّهِ مِنْ حَمَلَةِ الْعَرْشِ إِنَّ

مَا بَيْنَ شَحْمَةِ أُذُنِهِ إِلَى عَاتِقِهِ مَسِيرَةُ سَنَةٍ مِائَةَ عَامٍ

4727 - Câbir İbn-i Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’ın arşı yüklenen meleklerinden bir melek hakkında söz söylememe izin verildi. O, meleğin kulak yumuşağı ile omuzu arasındaki mesafe yedi yüz yıllık yoldur.”

İZAH

Bu hadis-i şerifte bildirilen mesafeler ve meleğin büyüklüğü hakkındaki rivâyetler uzaklık ve büyüklüğü ifade için bildirilmiştir.

٤٧٢٨- أَبُو يُونُسَ سُلَيْمُ بْنُ جُبَيْرٍ مَوْلَى أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ

أَبَا هُرَيْرَةَ يَقْرَأُ هَلِيمَ الْآيَةِ «إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى

أَهْلِهَا» إِلَى قَوْلِهِ تَعَالَى «سَمِيعًا بَصِيرًا» قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ إِيَّاهُمَا عَلَى أُذُنِهِ وَالَّتِي تَلِيهَا عَلَى عُنُقِهِ

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْرَأُهَا

وَيَضَعُ إِيَّاهُمَا

قَالَ ابْنُ يُونُسَ قَالَ الْمُفَرِّجُ يَغْنِي «إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ» يَغْنِي أَنَّ

لِلَّهِ سَمْعًا وَبَصَرًا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَهَذَا رَدُّ عَلَى الْجَهْمِيَّةِ

4728 - Ebû Hüreyre’nin azatlısı Ebû Yunus Süleym bin Cübeyr’den rivâyet edildiğine göre şöyle dedi: Ben Ebû Hüreyre’nin Nisâ sûresinin 58. ayetini “Allah (c.c.) size emanetleri ehline vermenizi insanlar arasında hüküm verdiğinizde adaletle hükmetmenizi emreder. Allah bununla size ne güzel vaaz eder. Allah işitici ve görücüdür.” Okuduğunu işittim. Dedi ki:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in başparmağını kulağına onu takip eden şahadet parmağını da gözüne koyduğunu gördüm.

Ebû Hüreyre dedi ki: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bu ayeti okuduğunu iki parmağını (kulak ve gözüne) koyduğunu gördüm. İbn-i Yunus Mukrî şöyle dedi; diyor. (Allah işiticidir ve görücüdür) ayetinden Allah'ın işitme ve görme duygusu olduğunu kast ederdi.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadis (Allah'ın sıfatlarını inkâr eden) Cehmiyye'ye reddir.

20 - AHİRETTE ALLAH'IN GÖRÜLMESİ

٤٧٢٩- عَنْ جَرِيرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جُلُوسًا فَتَنَظَّرَ إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ لَيْلَةَ أَرْبَعِ عَشْرَةَ فَقَالَ

إِنكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرَوْنَ هَذَا لَا تُضَاوُونَ فِي رُؤْيَا فِي رُؤْيَا فَإِنْ اسْتَطَعْتُمْ

أَنْ لَا تُغْلَبُوا عَلَى صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا فَافْعَلُوا ثُمَّ

نُورًا هَلْبَةً الْآيَةُ «فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا»

4729 - Cerir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi: Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'le beraber oturuyorduk. Ayın on dördünde (bedir gecesinde) aya baktı şöyle buyurdu: (Şu ayı gördüğünüz gibi) “Siz gelecekte Rabbinizi göreceksiniz. Onu görmenizde şüphede etmeyeceksiniz. Eğer güneş doğmadan ve güneş batmadan önce namaz kılmaya mağlup olmamaya gücünüz yeterse kılınız” buyurdu. Sonra şu ayeti okudu: “Güneş doğmadan ve güneş batmadan önce Rabbinizi hamd ile tesbih et.”

٤٧٣٠- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ نَاسٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ أُنْزِيَ رَبُّنَا

يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ: هَلْ تُضَاوُونَ فِي رُؤْيَا الشَّمْسِ فِي الظُّهْرِ لَيْسَتْ

فِي سَحَابَةٍ؟ قَالُوا: لَا، قَالَ: هَلْ تُضَاوُونَ فِي رُؤْيَا الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ لَيْسَتْ

فِي سَحَابَةٍ؟ قَالَ: لَا، قَالَ: وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَضَارُونَ فِي ذُنُوبِكُمْ إِلَّا

كَمَا تَضَارُونَ فِي ذُنُوبِكُمْ أَعْبَدْنَا

4730 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: İnsanlardan bazıları “Ey Allah’ın Rasûlü kıyamet gününde biz Rabbimizi görecek miyiz, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bulutsuz bir günde öğle vaktinde güneşi görmek için izdihama düşer misiniz?” buyurdu. Ashab hayır dediler.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bulutsuz bir havada ayın on dördünde ayı görmekte izdihama düşer misiniz?” dedi. Ashab hayır dediler.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Nefsim kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki böyle bir havada ayla güneşten birini görmek için çektiğiniz sıkıntı kadar bir sıkıntı çekersiniz (o kadar)” buyurdu.

٤٧٣١- عَنْ أَبِي زَرِينٍ قَالَ: مُوسَى الْغَفِيلِيُّ قَالَ: قُلْتُ يَا رَسُولَ

اللَّهِ أَكُنَّا نَرَى رَبَّنَا؟ قَالَ ابْنُ مُعَاذٍ مَخْلُوبًا بِهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَا آيَةُ ذَلِكَ فِي

خَلْقِهِ قَالَ يَا أَبَا زَرِينٍ أَلَيْسَ تَكُنُّكُمْ نَرَى الْقَمَرَ قَالَ ابْنُ مُعَاذٍ لَيْلَةَ الْبَدْرِ

مَخْلُوبًا بِهَ ثُمَّ انْتَفَاقًا قُلْتُ بَلَى قَالَ فَاللهُ أَعْظَمُ قَالَ ابْنُ مُعَاذٍ قَالَ فَإِنَّمَا هُوَ

خَلَقَ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ فَاللهُ أَجَلُ وَأَعْظَمُ

4731 - Ebû Rezin radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi: Mûsâ Ukaylî radiyallahu anh şöyle dedi: Rezin, ben ey Allah’ın Rasûlü hepimiz ayrı ayrı Rabbini görecek mi dedim.

Râvi İbn-i Muaz rivâyetinde dedi ki: Kıyamet gününde tek başına görecek mi, buna mahlûkatından alamet var mı? İbn-i Muaz’ın rivâyetinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi: “Ey Ebû Rezin, hepimiz ayın on dördü Bedir gecesinde ayı tek başına görmez mi,” buyurdu. Sonra Mûsâ Ukaylî ile İbn-i Muaz rivâyette ittifak ettiler. Ebû Rezîn evet görürüz dedim.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Allah daha büyüktür” dedi.

İbn-i Muaz rivâyetinde; “Ay Allah’ın yaratıklarından bir yaratıktır. Allah ise daha büyük ve yücedir” buyurdu dedi.

İZAH

Bu hadis-i şerifler mü’minlerin kıyamet gününde Allah (c.c.) hazretlerini göreceklerine delil olarak sevk edilmiştir. Bulutsuz bir gecede aya bakan insan gördüğünün ay olduğundan şüphe etmediği gibi mü’minlerde cennette gördüklerinin Allah (c.c.) olduğunda şüphe etmeyeceklerdir. Dünyada iken ahirette Allah’ı görmeyi inkâr edenlerin cezası Allah’ın cemalini seyredememek olacaktır.

Mu’tezile Allah (c.c.) hazretlerini ne dünyada ne de ahirette görmek mümkün değildir derler. Buna delil olarak En’am sûresinin 103. ayetini delil gösterirler. Bu ayet “Onu gözler idrak edemez Allah ise gözleri idrak eder. Allah latif ve her şeyden haberdardır.” Ama ehl-i sünnete göre bu ayet gözlerin Allah’ı göremeyeceğini değil idrak edemeyeceğini bildirir. Yunus sûresinin 26. ayetinde; “Dünyada iyi amel işleyenlere iyi amellerine karşılık daha güzel şeyler bir deziyadesi var” buyrulur. Bu ziyade cemalullah’ı görmektir. Dehr sûresinin 23. ayetinde “bir bölük yüzler o gün güzeldir. Rablerinin cemaline bakmaktadırlar” buyurdu. Bu ayetler de cemalullah’ın ahirette görüleceğine şahittirler. Rabbimizi dünyada görmemize aklen bir mani yoktur. Çünkü görülmesi mümkündür. Ama göremeyişimizin birçok sebepleri vardır. Evvelâ bu zayıf vücudumuz ilahî tecellîye dayanamayacağı için göremiyoruz.

21 - CEHMIYYENİN GÖRÜŞLERİNİ REDDEDEN HADİSLER

٤٧٣٢ - أَخْبَرَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَطْوِي اللَّهُ السَّمَوَاتِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ يَأْخُذُهُنَّ بَيْنَ يَدَيْهِ

ثُمَّ يَقُولُ: أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ الْجَبَّارُونَ أَيْنَ الْمُتَكَبِّرُونَ ثُمَّ يَطْوِي الْأَرْضِينَ

ثُمَّ يَأْخُذُهُنَّ

قَالَ ابْنُ الْعَلَاءِ بِإِذْنِهِ الْأَخْرَى ثُمَّ يَقُولُ أَنَا الْمَلِكُ أَيْنَ الْجَبَّارُونَ أَيْنَ

الْمُنْكَرُونَ

4732 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah (c.c.) kıyamet gününde gökleri dürecektir sonra onları sağ eline (kudreti altına) alacak “zulmeden zalimler nerede, kibirliler nerede” buyuracak. Sonra da yerleri dürüp alacak.” Râvî İbnü'l-A'lâ öbür eline alacak dedi. Sonra şöyle buyuracak: “Mülkün sahibi benim. Zalimler nerede, kibirliler nerede” buyuracak.^[279]

İZAH

Allah (c.c.) hazretlerinin gökleri ve yerleri yaratıp onları ellerine alması kudreti ile tutması anlamındadır. Bu hadis-i şerif Allah (c.c.) hazretlerinin sıfatlarını inkâr eden Cehmiyye'ye ret için sevk edilmiştir. Allah (c.c.) hazretlerinin tutma sıfatı olduğunu ispat etmektedir. Bizim inancımıza göre Rabbimizin zatının ayrı ve gayrı olmayan kadîm sıfatları vardır. Bunlar sıfât-ı Zatiye, Sıfât-ı Subûtiye ve sıfât-ı Fiiliyeye kısımlarına ayrılırlar. Bu sıfatlara inanırız. Çünkü bu sıfatlar olmazsa Rabbimizi tanımamız güçleşir ve Rabbimize noksanlık isnat edilmiş olunur.

٤٧٣٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: قَالَ

يُنْزَلُ رَبُّنَا كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا حَتَّى يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْأَخِيرِ يَقُولُ

مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ مَنْ يَسْأَلُنِي فَأُعْطِيَهُ مَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ

4733 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her gece, gecenin son üçte birinde (seher vaktinde) Rabbimiz dünya göğüne iner ve şöyle buyurur: Bana kim dua eder duasını kabul edeyim. Kim benden istekte bulunur istediğini vereyim. Kim bana istiğfar eder onu bağışlayayım.”^[280]

İZAH

Allah (c.c.) hazretlerinin dünya semâsına inişi, tecellîsi ile tefsir edilir. Allah (c.c.) gecenin son üçte biri kalınca dünya semasına tecellî eder ve âleme hadiste bildirildiği şekilde hitap buyurur. Ayet ve hadis-i şeriflerde geçen Allah (c.c.) hazretlerine nispet edilen gitmek, gelmek, inmek gibi sıfatlar tecellîsi ile; eliyle tutmak, kudreti ile Arş üzerine oturmak, “Arşı kudreti hükmü kuşattı. Hükmü Arşa galebe etti” şeklinde tevil edilmektedir. Selefiye mezhebinde olanlar biz buna benzeyen ayetleri olduğu gibi anlar. Ama keyfiyetini bilmeyiz derler. Biz ise tevil tarafını alırız.

22 - KUR’AN’IN ALLAH KELAMI OLDUĞUNA DAİR HADİSLER

٤٧٣٤ - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْرُشُ نَفْسَهُ عَلَى النَّاسِ فِي الْمَوَاقِفِ فَقَالَ: أَلَا رَجُلٌ

يَحْمِلُنِي إِلَى قَوْمِهِ فَإِنْ قُرَيْشًا قَدْ مَنَعُونِي أَنْ أُبَلِّغَ كَلَامَ رَبِّي

4734 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Arafat ta) Vakfe mahallinde kendisini insanlara tanıtarak şöyle buyururdu: “Kureyş beni Rabbimin kelimini tebliğ etmekten alıkoydu. Beni alıp kavmine götürecek kimse yok mu?”^[281]

٤٧٣٥ - عَنْ حَدِيثِ عَائِشَةَ وَكُلِّ خَدِيجِي طَائِفَةٍ مِنَ الْحَدِيثِ

قَالَتْ: وَلَشَأْنِي فِي نَفْسِي كَانَ أَخْفَرُ مِنْ أَنْ يَتَكَلَّمَ اللَّهُ فِي بَأْمِرٍ يُنْزَلِي

4735 - Hazreti Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre demiştir ki: (Bana şu meşhur iftira edilince) kendimce benim halim, Allah’ın hakkımda okunan bir vahiyle konuşmasından daha aşağı bir seviyedeydi.^[282]

٤٧٣٦ - عَنْ عَابِرِ بْنِ شَاهِرٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ النَّجَاشِيِّ فَقَرَأَ ابْنُ لَه

لِيَّةُ مِنَ الْإِنْجِيلِ فَصَجَّكَتُ فَقَالَ أَتَضَعُكَ مِنْ كَلَامِ اللَّهِ

4736 - Âmir bin Şehr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Ben Necaşi'nin yanında bulunuyordum. Onun oğullarından birisi İncil'den bir ayet okudu. Ben güldüm. Necaşi: Allah'ın Kelamına mı gülüyorsun, dedi.

İZAH

Necaşi Habeş kralıdır. İman etmiştir. Peygamber Efendimiz onun üzerine gıyâben cenaze namazı kılmıştır. Bu hadis-i şerif Tevrat ve İncil'den gayri Müslimlerin okuyacağı ayetlere gülünmemesi gerektiğini aslında onların da Allah kelamı olduğunu, ancak hükümlerinin kaldırıldığını ve bir kısmının tahrif edildiğini, tahrif edilenler arasında tahrif edilmeyen bölümlerin de bulunduğunu öğütler.

٤٧٣٧- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يُعَوِّذُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ أَعِيذُكُمَا بِكَلِمَاتِ اللَّهِ الثَّامَةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ

وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَا مِثْلَ قَوْلِهِ كَانَ أَبُوكُمْ يُعَوِّذُ بِهِمَا بِسْمِجِيلٍ

وَأِسْحَاقَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هَذَا دَلِيلٌ عَلَى أَنَّ الْقُرْآنَ لَيْسَ بِمَخْلُوقٍ

4737 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hazreti Hasan ve Hazreti Hüseyin'e Şeytan'dan koruyacak şeyler okur şöyle derdi: “Allah'ın tam kelimesi ile ikinizin de her Şeytan'dan her zehirleyici hayvandan ve her hastalandırıcı gözden korunmanızı niyaz ederim.” Sonra şöyle derdi: “Atanız (İbrahim) oğulları İsmail ve İshak'a bu kelimelerle korunmalarını isterdi.”

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadis Kur'an'ın mahlûk olmadığına delildir.^[283]

İZAH

Bu hadis-i şerif Allah (c.c.) hazretlerinin kelimesini tâmmе ile sıfatlandırmıştır. Tâmmе ile sıfatlanan kelâm mahlûk olamaz. Ahmed bin Hanbel bu hadis-i şerifle istidlâl ederek Kur'an-ı Kerim'in yaratılmış olmadığını söylerdi. Bu yüzden çok işkencelere maruz kalmıştır.

٤٧٣٨ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِذَا تَكَلَّمَ اللَّهُ بِالْوَحْيِ سَمِعَ أَهْلُ السَّمَاءِ لِلْسَّمَاءِ صَلَافَةً كَجَوْرِ السَّبَلَةِ

صَلَّى الصَّغَا فَيَضَعُونَ قَلَا يَزَالُونَ كَذَلِكَ حَتَّى يَأْتِيَهُمْ جِبْرِيلُ حَتَّى إِذَا

جَاءَهُمْ جِبْرِيلُ فَرَعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالَ قَيُّوْلُونَ يَا جِبْرِيلُ مَاذَا قَالَ رَبُّكَ

فَيَقُولُ الْحَقُّ قَيُّوْلُونَ الْحَقُّ الْحَقُّ

4738 - Abdullah (bin Mes'ûd) radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre demiş ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah (c.c.) bir vahiy indirince semâ halkı semâdan düz taş üzerinde zincirin çıkardığı ses gibi bir ses işitir, bayılırlar. Hazreti Cebrâil onların yanına gelinceye kadar o durumda devam ederler. Cibril (a.s.), gelince kalplerindeki korku gider ve ey Cibrîl, Rabbin ne buyurdu derler? Cibril Hakkı (gerçeği) söyledi der. Melekler de Hak Hak derler.”^[284]

23 - ŞEFAAT KONUSUNDAKİ HADİSLER

٤٧٣٩ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

شَفَاعَتِي لِأَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ أُمَّتِي

4739 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şefaetim ümmetimden büyük günah sahiplerinedir.”

İZAH

Peygamber Efendimiz'in ahiret gününde şefaati haktır. Ehl-i Sünnet'ten selef ve halef'in mezhebi böyledir. Ama Mu'tezile'den bazıları ile Havarice göre ahirette şefaati yoktur. Havarice cehennemden girenlerin bir daha cehennemden çıkamayacaklarını onlara şefaatin fayda vermediğini iddia ederler. Hâlbuki onların delil olarak öne sürdükleri ayetler kafirler hakkındadır. Ehl-i İmandan bazı günahları dolayısıyla ateşe girenler cezasını çektikten sonra veya Peygamber Efendimiz'in şefaati ile ateşten çıkarılacaklardır.

٤٧٤٠- عَمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: يُخْرِجُ قَوْمٌ مِنَ النَّارِ بِشَفَاعَةِ مُحَمَّدٍ فَيَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَيُسْقَوْنَ

الْجَهَنَّمِيِّينَ

4740 - İmran bin Husayn radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in şefaatiyle cehennemden bir kavim çıkacak cennete girecekler. (Bunlar, cehennemden çıktıkları için) cehennemlikler diye anılacaklar.”^[285]

İZAH

Cehennemden çıkıp cennete girenlere cehennemlikler denilmesinin sebebi onlara hakaret için değil onlara kurtulduklarını hatırlatıp sevindirmek içindir. Ama bu ismi almadan doğrudan cennete girmek ne büyük bahtiyarlıktır. İnsan o günleri düşünerek kendisine gelip çok çalışması gerekir.

٤٧٤١- عَنْ جَابِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَأْكُلُونَ فِيهَا وَيَشْرَبُونَ

4741 - Câbir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: “Cennet ehli cennette yerler ve içerler.”^[286]

İZAH

Müslim'in rivâyeti şöyledir: “Ehl-i cennet, cennette yerler ve içerler, cennette tükürmezler, küçük ve büyük abdest bozmazlar. Burun kirini atmazlar.” Ashab yenen yemekler ne oluyor diye sordular.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem; “Geğirtidir, misk kokusu gibi bir terden ibarettir.” Nefes alıp vermek ilham olunduğu gibi tesbih ve hamd de kendilerine ilham olunur buyurdu. Temiz olan cennette her şey ona göre yaratılmıştır.

24 - ÖLDÜKTEN SONRA DİRİLME VE SÛR'UN ÜFLENMESİ

٤٧٤٢- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: الصُّورُ قَرْنٌ يُنْفَخُ فِيهِ

4742 - Abdullah bin Amr radıyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Sûr (içi boş) bir boynuzdur (Kıyamet gününde) ona üfürülür.”[\[287\]](#)

İZAH

Sûr Hazreti İsrâfil'in kıyamet günü üfüreceği dağların yerinden oynayıp havaya uçmasına sebep olacak alettir. Peygamber Efendimiz zihinlere yatırmak ve onlara anlatabilmek için sur'u boynuz olarak tarif buyuruyor.

٤٧٤٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

كُلُّ ابْنِ آدَمَ تَأْكُلُ الْأَرْضَ إِلَّا عَجَبَ الذَّنَبِ مِنْهُ خَلِقَ وَيَبِيهُ يُرْتَقَبُ

4743 - Ebû Hüreyre radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Adem oğlunun kuyruk kemiğinden başka her yerini toprak yer. İnsan ondan yaratıldı ve o kemikten (yeniden) meydana gelecek.”[\[288\]](#)

İZAH

İnsanlar ölünce Peygamberler ve ilahî mumya ile mumyalanan büyükler hariç vücutlarının diğer uzuvları çürür. Sadece acbüzzenb denen kuyruk kemiği çürümez. O kemik insanın bütün karakterini içinde toplayan küçük maketini taşımaktadır. Mahşer gününde arının ocağından çıktığı gibi insan da o kemikten meydana çıkacaktır.

25 - CENNET VE CEHENNEM'İN YARATILMASI

٤٧٤٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ الْجَنَّةَ قَالَ لِجِبْرِيلَ إِذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَذَهَبَ فَانْظُرَ إِلَيْهَا

ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ: أَيُّ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَا يَسْمَعُ بِهَا أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَهَا ثُمَّ خَفَهَا

بِالْمَكَاوِرِ،

ثُمَّ قَالَ يَا جِبْرِيلُ إِذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَذَهَبَ فَانْظُرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ

فَقَالَ أَيُّ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ لَا يَدْخُلَهَا أَحَدٌ قَالَ فَلَمَّا خَلَقَ

اللَّهُ النَّارَ قَالَ يَا جِبْرِيلُ إِذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَذَهَبَ فَانْظُرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ

فَقَالَ أَيُّ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَا يَسْمَعُ بِهَا أَحَدٌ يُدْخِلُهَا فَمَحُفَّتُهَا بِالشَّهَوَاتِ،

ثُمَّ قَالَ يَا جِبْرِيلُ، إِذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا فَذَهَبَ فَانْظُرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ، فَقَالَ

أَيُّ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَشِيتُ أَنْ لَا يَبْقَى أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَهَا

4744 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah (c.c.) cenneti yarattığı vakit Cebrail’e şöyle dedi: Git cennete bak. Cebrail gitti cennete baktı. Sonra geldi ve ey Rabbim izzetine yemin olsun. Cenneti kim iştirse muhakkak ona girer dedi. Sonra Allah onu zorluklarla (nefsin hoşlanmadığı şeylerle) donattı. Sonra ey Cibril git cennete bak buyurdu. Cibril gitti cennete baktı. Sonra geldi. Ve ey Rabbim izzetine yemin olsun ki, ona kimsenin girememesinden korkarım.” (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle) buyurdu: “Allah (c.c.) ateşi yarattığı vakit Cebrail’e ey Cebrail git cehenneme bak buyurdu. Cebrail gitti cehenneme baktı. Sonra geldi ve ey Rabbim izzetine yemin ederim ki, cehennemi kim iştirse ona (asla) girmez dedi. Allah cehennemi şehvet çekici şeylerle donattı. Sonra Ey Cibril git ona bak buyurdu. Cibril gitti cehenneme baktı. Sonra geldi. Ey Rabbim izzetine yemin ederim ki, hiçbir kimse dışarıda kalmadan (hepsi) cehenneme girer diye korkarım dedi.”^[289]

İZAH

Soğukta abdest almak, mal sarf ederek haccetmek, sıcak günlerde oruç tutmak, kazandığın malın öşür ve zekâtını vermek, cennet hep böyle zor şeylerle kuşatılmış. Nefis hiç bunları istemez. Ama cehennem kadın, fuhuş, içki, kumar, çalgı gibi şehvet çekici şeylerle donanmıştır. Bunun tâlibi daha çoktur.

26 - HAVZ-I KEVSER

٤٧٤٥- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّا أَمَانَتُكُمْ حَوْضًا مَا بَيْنَ نَاجِيَّتِهِ نَكْمًا بَيْنَ جَزَاءٍ وَأَذْرَاحٍ

4745 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizin önünüzde bir havuz var. Onun iki köşesi arasındaki mesafe Cerba (şehri) ile Ezruh (şehri) arası kadardır.”^[290]

İZAH

Havz-ı Kevser hakkındaki hadis-i şerifi kırk sahabi rivâyet etmiştir. Mütevâtir bir hadistir. Cerba Şam'ın kazalarından birisidir. Ezruh Cerba'ya yaklaşık yüz kilometrelik bir şehirdir. Burada Kevser Havzı'nın köşelerinin birbirine olan uzaklıklarını tayin değil, havzın büyüklüğünü anlatmak için sevk edilmiştir.

٤٧٤٦- عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَقَدْ تَرَكْنَا مَثَرًا لَا نَقْطَعُ مَا أَنْتُمْ جُزْءٌ مِنْ مِائَةِ أَلْفٍ جُزْءٍ مِمَّنْ يَرِدُ عَلَى

الْحَوْضِ، قَالَ: قُلْتُ: كَمْ تَكُونُونَ يَوْمَئِذٍ؟ قَالَ: سِتِّينَ مِائَةً أَوْ ثَمَانِينَ مِائَةً

4746 - Zeyd bin Erkam radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bulunuyorduk. Bir konak yerine indik. Şöyle buyurdu: “Siz Kevser Irmağı başına varanların yüz binde biri kadar bile değilsiniz.” Ebû Hamza dedi ki: Ben Zeyd bin

Erkam'a o gün kaç kişi idiniz, dedim. Zeyd bin Erkam yedi yüz veya sekiz yüz kadardık dedi.

İZAH

Havzı Kevser Peygamberimize müjdelenmiş cennette bir Havz'ın adıdır. Mü'minlerden bu Havz'a varıp içme şerefine erenlerin sayısı pek çok olacaktır. Bunu ifade için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Siz onların yüz binde biri kadar bile değilsiniz" buyurmuştur. O gün sekiz yüz sahabe olsun $100000 \times 800 = 80.000.000$ milyondan çok olduğu anlaşılır. Bu rakam kesin değildir. Çünkü yüz binde biri bile değilsiniz buyurarak cennete gireceklerin çok olacağını bildirmiştir.

٤٧٤٧- عَنِ الْمُخْتَارِ بْنِ فُلْفُلٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ

يَقُولُ: أَخْبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِحْفَاءَةً فَرَفَعَ رَأْسَهُ

مُتَبَيِّئًا فَإِذَا قَالَ لَهُمْ وَإِنَّمَا قَالُوا لَهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَ صَحَجْتَ

فَقَالَ إِنَّهُ أَتَرَأَتْ عَلَيَّ آيَةً سُوْرَةٍ فَقَرَأَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

«إِنَّمَا أُعْطِينَاكَ الْكَوْثَرُ» حَتَّى خَشَمَهَا فَلَمَّا تَرَاهَا قَالَ: هَلْ تَلْرُونَ مَا

الْكَوْثَرُ؟ قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَبُئِيَ نَهْرٌ وَعَذِيْبٌ زَيْي غُرٌّ

وَجَلُّ فِي الْجَنَّةِ وَعَلَيْهِ خَيْرٌ كَثِيْرٌ عَلَيْهِ حَوْضٌ تَرْدُ عَلَيْهِ أُمَّتِي يَوْمَ

الْقِيَامَةِ آيَتُهُ عَذَدُ الْكَوَاكِبِ

4747 - Muhtar bin Fülful radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, dedi ki: Ben Enes bin Malik'in şöyle dediğini işittim: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hafifçe uyumuştı. Gülümseyerek başını kaldırdı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara "Niçin güldüğümü biliyor musunuz."

Onlar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ey Allah'ın Rasûlü niçin güldünüz dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Hemen şimdi bana bir sûre indi" dedi ve "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla başlarım. Gerçekten ben sana Kevser'i verdim" mealindeki sûreyi sonuna

kadar okudu. Bu sûreyi okuduğunda “Kevser’in neden ibaret olduğunu bilir misiniz?” buyurdu. Ashab Allah ve Rasûlü daha iyi bilir dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kevser Aziz ve Celil olan Rabbimin bana Cennette va’d ettiği bir nehirdir. Onun üzerinde çok hayır var (ayrıca) onun üzerinde bir havuz var. Kıyamet gününde ümmetim ona uğrayacak. O havuzun bardakları yıldızların sayısı kadardır” buyurdu.^[291]

İZAH

Kevser’e uğrayacak mü’minlerin sayısı pek kabarık olacak. Kevser havuzu başına geldiklerinde beklemeyeceklerini hatırlatmak için onun bardakları gökteki yıldızların sayısı kadardır buyurarak sayısız yıldızlar olduğu gibi sayısız bardak olduğunu bildirmiştir.

٤٧٤٨ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: لَمَّا عَرِجَ بِنَبِيِّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجَنَّةِ أَوْ كَمَا قَالَ غُرِضَ لَهُ نَهْرٌ خَائِفَةٌ الْيَأُثُوثِ

الْمَجِيبِ أَوْ قَالَ الْمَجْرُوفِ فَضَرَبَ الْمَلَكُ الَّذِي مَعَهُ يَدَهُ فَاسْتَفْرَجَ

مِنْهَا فَقَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْمَلَكِ الَّذِي مَعَهُ مَا هَذَا

قَالَ الْكَوْثَرُ الَّذِي أَعْطَاكَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

4748 - Enes bin Malik radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, dedi ki: Allah’ın Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem miraca çıkarıldığında cennete veya söylediği gibi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir nehir arzolundu. Nehir’in her iki tarafı içi boş veya boşaltılmış yakuttur. Yanında bulunan Melek elini vurdu, misk çıkarttı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanında bulunan meleğe “Bu nedir?” dedi. Melek bu Allah’ın size verdiği Kevser’dir, cevabını verdi.^[292]

٤٧٤٩ - حَدَّثَنَا عَبْدُ السَّلَامِ بْنُ أَبِي حَارِثٍ أَبُو طَالُوتَ قَالَ: شَهِدْتُ

أَبَا بَرَزَةَ دَخَلَ عَلَى عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ زَيْنَادٍ فَمَحَدَنِي فَلَانِ سَمَاءَ مُسْلِمٍ وَكَانَ

فِي السَّمَاءِ فَلَمَّا رَأَاهُ عُبَيْدُ اللَّهِ قَالَ: إِنَّ مَحَدَنِيكُمْ هَذَا الْمَخْدُوحُ

فَفَهَمَهَا الشَّيْخُ فَقَالَ مَا كُنْتُ أَحْسِبُ أَنِّي أَبْقَى فِي قَوْمٍ يُعَذِّبُونِي بِصُحْبَةِ

مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ غَيْدُ اللَّهِ إِنَّ مُحَبَّةَ مُحَمَّدٍ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَكَ زَقَقَ غَيْرَ شَيْءٍ قَالَ إِنَّمَا بَعَثْتَ إِلَيْكَ لِأَسْأَلَكَ عَنْ
الْخَوَافِ سَجَعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَذْكُرُ بِهِ شَيْئًا
فَقَالَ لَهُ أَبُو بَرْزَةَ: نَعَمْ لَا مَرَّةَ وَلَا اثْنَيْنِ وَلَا ثَلَاثًا وَلَا أَرْبَعًا وَلَا خَمْسًا
فَمَنْ كَذَّبَ بِهِ فَلَا سَقَاءَ اللَّهُ مِنْهُ ثُمَّ خَرَجَ مُغَضَّبًا

4749 - Abdüsselam bin Hâzim Ebû Talut'tan rivâyet edildiğine göre, dedi ki: Falan zat bana haber verdiği göre, Ebû Berze'nin Ubeydullah bin Ziyad'ın yanına girdiğine şahit oldum.

Ebû Dâvud aslında şeyhim Müslim bu zatın ismini bana söylemişti, diyor. Bu zatın verdiği bilgiye göre: Ubeydullah kalabalık cemaat içindeydi. Ubeydullah Ebû Berze'yi görünce şöyle dedi: Sizin Muhammed'e ashab olanınız şu kısa boylu şişman kişi mi? Ebû Berze onun ne demek istediğini anladı. Ve Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in sohbetinde bulunduğum için beni ayıplayan cemaatin içinde kalacağımı zannetmiyorum dedi.

Bunun üzerine Ubeydullah bin Ziyad ona “Gerçekten Muhammed'in sohbeti senin için ziynettir. Senin için kusur değildir” dedi. Sonra Ubeydullah şöyle dedi: “Ben sana Kevser'den sormak için haber gönderdim. Havuz hakkında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediği bir şey işittin mi?” dedi.

Ebû Berze ona “Evet bir kere iki kere, üç kere, dört kere, beş kere değil (çok kere dinledim.) Kim Havzı yalanlarsa Allah onu Havz-ı Kevser'den su içmekten mahrum edecektir” dedi. Ve öfkeli olarak çıktı gitti.

27 - KABİRDEKİ SORU VE KABİR AZABI

٤٧٥٠- عَنْ الزَّيَّادِ بْنِ عَازِبٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا سُئِلَ فِي الْقَبْرِ فَشَهِدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ لَكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «يُثَبِّتُ اللَّهُ

الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ»

4750 - Berâ bin Âzib radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müslüman’a kabirde sorulduğu vakit Müslüman Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in Allah’ın kulu ve Rasûlü olduğuna şahadet eder işte bunun için Aziz ve Celil olan Allah’ın “(Allah iman edenleri sabit söz (Tevhid) ile yerinde sabit kılar” buyurduğunda anlatılan hal budur. (İbrahim sûresi, 27)^[293]

٤٧٥١- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: إِنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ دَخَلَ نَحْلًا لِيَنِي الشَّجَارِ فَسَمِعَ صَوْتًا فَنَزَعَ فَقَالَ مَنْ أَصْحَابُ

هَذِهِ الْقُبُورِ؟ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ نَاسٌ مَاتُوا فِي الْجَاهِلِيَّةِ، فَقَالَ: تَعُوذُوا

بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ النَّارِ وَمِنْ فِتْنَةِ الدُّجَالِ؟ قَالُوا وَبِمِمْ ذَلِكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

قَالَ إِنَّ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا وَضِعَ فِي قَبْرِهِ أَمَاءُ مَلَكَ فَيَقُولُ لَهُ مَا كُنْتَ تَعْبُدُ فَإِنْ

اللَّهُ هَدَاهُ قَالَ كُنْتُ أُعْبُدُ اللَّهَ فَيَقَالَ لَهُ مَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ

فَيَقُولُ هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ فَمَا يُسْأَلُ عَنْ شَيْءٍ غَيْرِهَا فَيُعَلِّقُ بِهِ إِلَى

يَتَبَّ كَانَ لَهُ فِي النَّارِ فَيَقَالَ لَهُ هَذَا يَبْنِيكَ كَانَ لَكَ فِي النَّارِ وَلَكِنَّ اللَّهَ

عَصَمَكَ وَرَحِمَكَ فَأَبْنَيْكَ بِهِ بَيْنَا فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ دَعُونِي حَتَّى أَذْهَبَ

نَأْبِيئِمْ أَهْلِي فَيَقَالَ لَهُ اسْكُنْ وَإِنَّ الْكَافِرَ إِذَا وَضِعَ فِي قَبْرِهِ أَمَاءُ مَلَكَ

فَيُسْتَهْزَأُ فَيَقُولُ لَهُ مَا كُنْتَ تَعْبُدُ؟ فَيَقُولُ: لَا أَدْرِي فَيَقَالَ لَهُ لَا دَرَيْتَ

وَلَا تَلَيْتَ فَيَقَالَ لَهُ فَمَا كُنْتَ تَقُولُ فِي هَذَا الرَّجُلِ فَيَقُولُ كُنْتُ أَقُولُ

مَا يَقُولُ النَّاسُ فَيَضْرِبُهُ بِحِطْرَاقٍ مِنْ حَدِيدٍ بَيْنَ أُنْتَيْهِ فَيَصِيحُ صَاحَةً

يَسْمَعُهَا الْخَلْقُ غَيْرَ الثَّقَلَيْنِ

4751 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Benî Neccar'ın Hurma bahçesine girmişti. Şiddetli bir ses işitti, korktu. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Şu kabirlerin sahipleri kimlerdir?” dedi.

Ashab ya Rasûlallah sallallahu aleyhi ve sellem onlar cahiliyet devrinde ölen kimselerdir dediler.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kabir azabından ve Deccal'in fitnesinden Allah'a sığın” dedi. Ashab o nedendir ey Allah'ın Rasûlü dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Gerçekten mü'min kabrine konulduğu vakit ona bir melek gelir ve “neye ibadet ederdin” der. Eğer Allah ona hidayet ederse “Allah'a ibadet ediyordum” der. Yine o kimseye “şu zat (Peygamber) hakkında ne dersin?” denir. “Allah'ın kulu ve peygamberidir” der. Bundan gayri bir şey sorulmaz. O zat götürülür, cehennemdeki evi gösterilir. Ve bu senin ateşteki evindir. Lakin Allah seni korudu, sana merhamet etti. Buna karşılık sana cennette bir eve tebdil etti denir. Ölü beni bırakın ben ehlime gideyim makamımı müjde edeyim der. Ona sakın ol denir.

Kâfir kabrine konulduğu vakit ona bir melek gelir yaptıkları ile onu ihtar ederek ona şöyle der: “Kime ibadet ederdin?” Kâfir “bilmiyorum” der. Ona dünyada ne okudun ve ne de bildin denir. Ona dünya da iken Peygamber hakkında ne diyordun, denir. (İnanmayan) insanların dediğini derdim diye cevap verir. Bunun üzerine Melek onun iki kulağı arasına demirden bir balyozla vurur. Öyle bir feryat eder ki, onun feryadını insanlar cinlerden başka her şey işitir.”

İZAH

Kabirde ölümlere azap olunduğu azabın, hem ruh ve hem de cesede beraber olduğu ahiret inancımızın temelini teşkil eder. Kabirdeki azaba şeksiz inanıyoruz. Bu konuda bize Peygamberimizden kesin olarak bildirilenlerin hepsi haktır. Balyozla vurulacağı şekli azabı tarif içindir.

٤٧٥٢- حَدَّثَنَا عَبْدُ الْوَهَّابِ بِمِثْلِ هَذَا الْإِسْنَادِ نَحْوَهُ قَالَ:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرْعَ

يَعَالِيَهُمْ فَيَأْتِيهِمْ مَلَكَانِ فَيَقُولَانِ لَهُ قَدْ كُنْتَ قَرِيبًا مِنْ حَدِيثِ الْأَوَّلِ قَالَ

فِيهِ وَأَمَّا الْكَافِرُ وَالْمُنَافِقُ فَيَقُولَانِ لَهُ زَادَ الْمُنَافِقُ وَقَالَ يَسْمَعُهَا

مَنْ وَلَيْتَهُ غَيْرَ الثَّقَلَيْنِ

4752 - Abdulvehhab radiyallahu anh'dan, bir önce geçen isnadla geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kul kabre konulduğu, dostları ondan ayrılıp döndükleri vakit onların ayakkabılarının sesini işitir. Ona iki Melek gelir ve şöyle derler” diye bir önce geçen hadise yakın şekilde zikretti de devamında ama münafık ve kafire şöyle derler dedi: bu rivâyette münafık kelimesi ziyadedir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ölünün feryadını insan ve cinlerden başka ona yakın olan her varlık işitir” buyurdu.

İZAH

Bu hadis 3230 numarada geçti. Bu hadis-i şerif ölümler azap olunduklarında ses çıkardıklarına ve onların feryadını insan ve cinler işitmezse de hayvânâtın işittiğine delâlet eder.

٤٧٥٢- عَنْ الزَّيْلَعِيِّ بْنِ عُلَازِيقٍ قَالَ: خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي جَنَازَةِ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ فَأَتَيْنَاهُ إِلَى الْقَبْرِ وَلَمَّا

يَلْحَقُ فَجَلَسَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ كَمَا كُنَّا

عَلَى رُءُوسِنَا الطُّيُورُ وَفِي يَدِهِ حَوْذٌ يَتَكَلَّمُ بِهِ فِي الْأَرْضِ فَرَفَعَ رَأْسَهُ

نَقَالَ اسْتَعْبِدُوا بِاللَّهِ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ مَرَّتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا زَادَ فِي حَدِيثٍ

بِجَرِيرٍ هَاهُنَا وَقَالَ وَإِنَّهُ لَيَسْمَعُ خَفَقَ نَعَالِهِمْ إِذَا وَلَوْ مُذِيرِينَ حِينَ يُقَالُ

لَهُ يَا هَذَا مَنْ رُبُّكَ وَمَا دِينُكَ وَمَنْ نَبِيُّكَ

قَالَ هَذَا قَالَ وَيَأْتِيهِ مَلَكَانِ فَيَجْلِسَانِيهِ فَيَقُولَانِ لَهُ مَنْ رُبُّكَ فَيَقُولُ

رَبِّي اللَّهُ فَيَقُولَانِ لَهُ مَا دِينُكَ فَيَقُولُ دِينِي الْإِسْلَامُ فَيَقُولَانِ لَهُ مَا هَذَا

الرَّجُلُ الَّذِي بُعِثَ فِيكُمْ قَالَ فَيَقُولُ هُوَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فَيَقُولَانِ وَمَا يَنْذِرُكَ فَيَقُولُ قَرَأْتُ كِتَابَ اللَّهِ فَأَمْسَتْ بِهِ وَصَلَّتْ
زَادَ فِي حَدِيثِ جَرِيرٍ فَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «يَتَّبِعُ اللَّهُ الَّذِينَ
آمَنُوا» آيَةً ثُمَّ اتَّفَقَا قَالَ فَيَنَادِي مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ أَنْ قَدْ صَلَّقَ عَبْدِي
لَأَفْرِشُوهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَافْتَحُوا لَهُ بَابًا إِلَى الْجَنَّةِ وَالْأَشْهُوَ مِنَ الْجَنَّةِ قَالَ
لِيَأْتِيَهُ مِنْ رَوْحِهَا وَطَبِيبُهَا قَالَ وَيُفْتَحُ لَهُ فِيهَا مَدْبَعُهُ
قَالَ وَإِنَّ الْكَافِرَ لَهَذَاكَ عَذَابٌ قَالَ وَتُعَادُ رُوحُهُ فِي جَسَدِهِ وَيَأْتِيهِ
مَلَكَانِ فَيُعَلِّمَانِيهِ فَيَقُولَانِ لَهُ مَنْ رُبُّكَ فَيَقُولُ هَاهُ هَاهُ لَا أَدْرِي
فَيَقُولَانِ لَهُ مَا دِيْنُكَ فَيَقُولُ هَاهُ هَاهُ لَا أَدْرِي فَيَقُولَانِ مَا هَذَا الرَّجُلُ
الَّذِي يُعِثُّ فِيكُمْ فَيَقُولُ هَاهُ هَاهُ لَا أَدْرِي فَيَنَادِي مُنَادٍ مِنَ السَّمَاءِ أَنْ
كَذَّبَ فَأَفْرِشُوهُ مِنَ النَّارِ وَالْأَشْهُوَ مِنَ النَّارِ وَافْتَحُوا لَهُ بَابًا إِلَى النَّارِ
قَالَ فَيَأْتِيهِ مِنْ حَرِّهَا وَسُوءِهَا قَالَ وَيُضَيِّقُ عَلَيْهِ قَبْرُهُ حَتَّى تَحْتَلِفَ فِيهِ
أَصْلَاغُهُ زَادَ فِي حَدِيثِ جَرِيرٍ قَالَ ثُمَّ يَقْبِضُ لَهُ أَعْمَى أَنْكُمْ مَعَهُ مَرْزَبَةٌ
مِنْ حَدِيدٍ لَوْ ضُرِبَ بِهَا جَبَلٌ لَصَارَ تُرَابًا قَالَ فَيَضْرِبُهَا بِهَا صَوْتُهُ يَسْمَعُهَا
مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ إِلَّا الثَّقَلَيْنِ فَيَصِيرُ تُرَابًا قَالَ ثُمَّ تُعَادُ فِيهِ الرُّوحُ

4753 - Berâ bin Âzib radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile ensardan bir zatın cenazesine çıktık. Cenaze lahde konulacağı vakit kabre vardık. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem oturdu. Bizde sanki başımızda kuş varmışcasına (sesiz ve hareketsiz) etrafına oturduk. Elinde bir çöp vardı, onunla toprağa noktalar koyuyor vuruyordu. Başını kaldırdı, iki ve üç defa “Kabir azabından Allah’a sığınım” buyurdu.

Cerir'in rivâyet ettiği hadiste burada şu ziyade var: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: “Ölü yakınları dönüp gittiklerinde onların ayak

seslerini işitir. O vakit ölüye şöyle denir: Ey Filan! Rabbin kimdir, Dinin nedir, Peygamberin kimdir?”

Râvi Hennad rivâyetinde şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dedi ki: “Cenazeye iki melek gelir onu oturturlar. Ona Rabbin kim derler o da Rabbim Allah der. Ona dinin ne derler, dinim İslam der. Şu içinizden gönderilen zat kimdir, derler. O Allah’ın Rasûlüdür der. Ona onun Allah’ın Rasûlü olduğunu nasıl bildin, derler. Allah’ın kitabını okudum ona inandım ve tasdik ettim der” Cerir’in rivâyet ettiği hadiste “Allah iman edenleri Tevhid ile tespit eder” (İbrahim sûresi, 27) ziyadedir.

Sonra Râvîlerin ikisi de ittifak ettiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Semadan bir seslenici seslenir. Benim kulum doğru söyledi. Ona cennetten bir döşek döşeyin ona cennette bir kapı açın ve ona cennetten bir elbise giydirin denilir. Ona cennetten rahatlık ve en güzel kokular gelir ve onun için kabir gözünün görebildiği kadar genişletilir.”

Ama kafire gelince, onun ölümünü anlattıktan sonra dedi ki: “Ruhu cesedine iade olunur. İki melek gelir, onu oturturlar ve şöyle derler: Rabbin kim? Kafir ise: Ha, ha bilmiyorum der. Ona dinin nedir derler. Ha, ha bilmiyorum der. Şu sizin aranızdan gönderilen zat hakkında ne dersin, derler. Ha, ha bilmiyorum der. Semâdan bir seslenici şöyle seslenir: Yalan söyledi. Ona ateşten bir döşek döşeyin. Ateşten bir elbise giydirin ve ateşten bir kapı açın.” Ona ateşin sıcaklığı ve yakıcılığı gelir. Ve ona kabir kaburgaları birbirine girecek şekilde daraltılır.” Cerir’in hadisinde şu ziyade de var. Dedi ki: “Sonra ona gözü görmez, dili söylemez, elinde demirden balyoz bulunan bir dağa vursa toz duman olabilecek kuvvette bir melek Mûsâllat edilir. Onunla kafire bir kere vurur. Vuruşunu doğu’yla batı arasında insanlarla cinlerden başka her şey işitir. Yediği bu darbe yüzünden toz haline gelir. Sonra (azabın devam etmesi için) ruhu tekrar kendisine iade edilir” buyurdu. [294]

٤٧٥٤- عَنْ أَبِي عُمَرَ زَاذَانَ قَالَ: سَجَّئْتُ الْبَرَاءَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَذَكَرَ نَحْوَهُ

4754 - Ebû Ömer Zazan’dan rivâyete göre şöyle demiş: Berâ bin Âzib radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den duydum demiş.

Berâ bir önce geçen hadisin benzerini zikretti.

28 - MİZAN (AMELLERİN TARTILMASI)

٤٧٥٥- عَنْ عَائِشَةَ أَنَّهَا ذَكَرَتْ النَّارَ فَبَكَتَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَكْبِيكِ؟ قَالَتْ: ذَكَرْتُ النَّارَ فَبَكَيتُ فَهَلْ تَذْكُرُونَ

أَهْلِيكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّا فِي

ثَلَاثَةِ مَوَاطِنَ فَلَا يَذْكُرُ أَحَدٌ أَحَدًا عِنْدَ الْمِيزَانِ حَتَّى يَعْلَمَ أَنَّهُ خَيْرٌ

أَوْ يَثْقُلُ وَعِنْدَ الْكِتَابِ حِينَ يُقَالُ «هَؤُلَاءِ اقْرَأُوا كِتَابِي» حَتَّى يَعْلَمَ أَيْنَ

يَقَعُ كِتَابُهُ أَيْ يَمِينِهِ أَمْ فِي شِمَالِهِ أَمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِهِ وَعِنْدَ الصِّرَاطِ إِذَا

وُضِعَ بَيْنَ ظَهْرِي جَهَنَّمَ

قَالَ يَعْثُوبٌ عَنْ يُونُسَ وَهَذَا لَفْظُ حَدِيثِهِ

4755 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre: O ateşi hatırladı, ağladı. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Neye ağlıyorsun?” Aişe radiyallahu anha “Ateşi hatırladım, ona ağladım. Kıyamet gününde hanımlarınızı hatırlayacak mısınız?” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Üç yer var ki, orada kimse kimseyi hatırlamaz.

1 - Ameller tartılırken amelleri hafif mi geldi ağır mı geldiğini bilene kadar.

2 - Kitap verilirken “Geliniz kitabınızı okuyunuz” buyrulduğu vakit. (Hakka, 19) kitabı sağından mı, solundan mı yoksa arkasından mı verilecek, bilene kadar.

3 - Sırat cehennemine üzerine kurulduğu zaman” buyurdu.

Râvi Yakub Yunus'tan rivâyet edildi, dedi. Yakub'un rivâyet ettiği hadisin lafzı budur.

İZAH

Bu hadis-i şerif, mahşer gününde en sıkıntılı anların hangi zamanlar olduğunu bildirmekte ve mîzânın hak olduğunu duyurmaktadır. Bu hadis-i şerifin lafzına bakarak kıyamet gününde şefaatin olmadığı anlaşılmamalıdır. Peygamber Efendimiz bu üç yerde insanın büyük sıkıntı çekeceğini hatırlatarak, gayrete davet etmekte, yalnız kendinizi idare edecek şekilde hazırlanmamızı istemektedir. Amellerin tartılması hak, amel defterlerinin verilmesi hak ve cehennemün üzerine sıratın kurulması haktır. Bu üçüne iman ahirete iman içerisinde dâhildir. Kur'an-ı Kerim ile sabittir. İnkâr eden kimse imandan çıkar.

29 - DECCAL

٤٧٥٦- عَنْ أَبِي غِيَاثٍ بْنِ الْخَزَّازِ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّهُ لَمْ يَكُنْ نَبِيٌّ بَعْدَ نُوحٍ إِلَّا وَقَدْ أَتَاهُ الدَّجَالُ قَوْمَهُ

وَأَنِّي أَتَدْرِكُهُمْ قَوْمَهُ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ

لَعَلَّهُ سَيُفْرِكُهُ مَنْ قَدْ رَأَى وَسَمِعَ كَلَامِي قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ

قُلُونَا يَوْمَئِذٍ أَمِنَّا الْيَوْمَ قَالَ أَوْ غَيْرَ

4756 - Ebû Ubeyde bin Cerrah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir. “Nuh Peygamber'den sonra ne kadar Peygamber geldi ise hepsi de ümmetini Deccal'dan korkutmuştur. Ben de Deccal'ın şerrinden sizi korkuturum.” Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Deccal'ın sıfatını bize şöyle anlattı: “Umulur ki beni görenler ve kelâmımı işitenler Deccal'a yetişebilirler.” Ashab: O gün gönüllerimiz nasıl olacak, ey Allah'ın Rasûlü bu günkü gibi mi olacak, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Belki daha hayırlı olacak” buyurdu. ^[295]

İZAH

Deccal: Allah'ın insanları imtihan için göndereceği birçok becerileri olan bir şahıstır. Allah'ın kendisine ölüleri diriltmek, yağmur yağdırmak gibi gözleri boyayacak enteresan kabiliyetler verdiği bir şahıstır. Bir gözü

kördür. Kendine çekebildiklerini çekecektir. Onun öldürülmesi Hazreti İsa'ya aittir.

٤٧٥٧- عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فِي النَّاسِ فَأَتَى عَلَى اللَّهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ فَذَكَرَ الدَّجَالَ فَقَالَ إِنِّي

لَأَنْبِئُكُمْ بِهِ وَمَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا قَدْ أَنْذَرَهُ قَوْمَهُ لَقَدْ أَنْذَرَهُ نُوحٌ قَوْمَهُ وَلِكَيْفَ

سَأَقُولُ لَكُمْ بِهِ قَوْلًا لَمْ يَقُلْهُ نَبِيٌّ لِقَوْمِهِ يُعْلَمُونَ أَنَّهُ أَغْوَرُ وَأَنَّ اللَّهَ

لَيْسَ بِأَغْوَرَ

4757 - Salim'in babasından rivâyet edildiğine göre demiş ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem insanların arasında ayağa kalktı. Ve Allah'a layık sözlerle övgüde bulundu, bu arada Deccal'ı da andı ve şöyle dedi: “Sizi onun şerrinden korkuturum. Hazreti Nuh da kavmini Deccal'dan korkutmuştur. Lakin ben size bu konuda bir söz söyleyeyim. Benden önce hiçbir peygamber bunu ümmetine söylememiştir. Şunu biliniz ki Deccal'ın gözü kördür, gerçekten Allah kör değildir.”^[296]

İZAH

Deccal'ın kötü fiilleri itibari ile birçok alametleri var. En açık alameti bir gözü kördür. Yaptığı işler hep nefsânî, şeytânî işlerdir. Nefsânî işler ise, insanların hoşuna gideceğinden pek çok insanı kandırabilecektir.

30 - HAVARİCİN KATLI

٤٧٥٨- عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

مَنْ فَارَقَ الْجَمَاعَةَ شَبْرًا فَقَدْ خَلَعَ رِبْقَةَ الْإِسْلَامِ مِنْ عُنُقِهِ

4758 - Ebû Zer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim İslam cemaatinden bir karış ayrılırsa boynundan İslam bağını çıkarmış olur.”

İZAH

Havaric: Hazreti Osman’a buğz eden Hazreti Ali, Hazreti Aişe ve Hazreti Muaviye’ye aralarında olan anlaşmazlık yüzünden buğz besleyen, büyük günah işleyenler, kâfirdir diyen, ithamkar bir zümredir. Kendileri ile Hazreti Ali ve Hazreti Muaviye savaş yapmıştır. Âlem-i İslam’ın bütün çektiği içinden çıkan bu ve benzerleri yüzündendir. Eğer birlik bozulmayıp ciddî hareket edilebilse idi her engel aşılabılırdi. Ayrıca Hazreti Ali hakeme razı olduğu için kâfir oldu diyen aşırı görüşlü bir zümredir. Bugün sayıları çok azdır.

٤٧٥٩- عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كَتِفَ أَنْتُمْ وَأَيُّكُمْ مِنْ بَغْدِي يَسْتَأْذِنُونَ بِهَذَا الْقَتْلِ قُلْتُ إِذَنْ وَالَّذِي

بَعَثَكَ بِالْحَقِّ أَصْحَابِي عَلَى عَاتِقِي ثُمَّ أَضْرِبُ بِهِ حَتَّى أَقْلَكَ أَوْ

أَلْحَقَكَ قَالَ أَوْ لَا أَذُنُكَ عَلَى خَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ تُضِرُّ حَتَّى تُلْقِي

4759 - Ebû Zer radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Benden sonra imamlar gelecek, ganimet malını kendilerine çevirecekler o zaman siz ne yapacaksınız?” Ben, seni hak din ile gönderen Allah’a yemin ederim ki, o zaman kılıcı omzuma takıp sana kavuşuncaya veya sana ulaşuncaya kadar (onlara) kılıcımla vurayım mı, dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (bana) “Ben sana bundan daha hayırlısını bildireyim mi? Bana kavuşuncaya kadar sabredersin” buyurdu.

٤٧٦٠- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ: قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَتَكُونُ عَلَيْكُمْ أُمَّةٌ تَعْرِفُونَ مِنْهُمْ

وَتُنَكِّرُونَ فَمَنْ أَلْكَزَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ هِشَامُ بِلِسَانِهِ فَقَدْ بَرَأَ وَمَنْ كَرِهَ بِقَلْبِهِ فَقَدْ سَلِمَ

وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ رَتَابَهُ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا نَقَاتِلُهُمْ قَالَ ابْنُ دَاوُدَ:

أَفَلَا نَقَاتِلُهُمْ قَالَ: لَا مَا صَلُّوا

4760 - Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Ümmü Seleme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gelecekte sizin üzerinize imamlar (idareciler) olacak onların dine uygun olan ve uygun olmayan davranışlarını göreceksiniz. Kim dine uymayan davranışları reddederse.”

Ebû Dâvud'a göre Hişam şöyle demiş:

“Dili ile reddederse kötülükten berî olur. Kim kalben hoş görmezse selamet bulur. Lakin kim razı olur ve kötülüğe uyarsa (kurtulamaz).” Bunun üzerine ey Allah'ın Rasûlü, onları öldürmeyelim mi, denildi.

Süleyman İbn-i Dâvud dedi ki: Onlarla savaşmayalım mı, denildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Namaz kıldıkları müddetçe hayır” buyurdu. [\[297\]](#)

١٧٦١- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ قَالَ:

فَمَنْ كَرِهَ فَقَدْ بَرَأَ وَمَنْ أَتَكَرَّ فَقَدْ سَلِمَ

قَالَ قَتَادَةُ: يَغْنِي مَنْ أَتَكَرَّ بِقَلْبِهِ وَمَنْ كَرِهَ بِقَلْبِهِ

4761 - Ümmü Seleme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir önce geçen hadisin manası rivâyet olundu: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “(Kim devlet adamlarının dine uymayan hallerini) hoş görmezse kurtulur. Kim onlara bu yaptığınız haramdır diye söyleyebilirse selamet bulur” buyurdu.

Katade radiyallahu anh yani kim kalben kötülüğü reddederse ve kalben kötülüğü hoş görmezse demektir dedi.

١٧٦٢- عَنْ عُرْفَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ سَتَكُونُ فِي أُمَّتِي هَنَاتٌ وَهَنَاتٌ وَهَنَاتٌ فَمَنْ أَرَادَ أَنْ

يُفَرِّقَ أَمْرَ الْمُسْلِمِينَ وَهُمْ جَمِيعٌ فَاضْرِبُوهُ بِالسَّيْفِ كَأَنَّا عَنْ كَانَ

4762 - Arfece radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir:

“Gelecekte ümmetim içerisinde fitneler, fitneler, fitneler olacak. Müslümanlar toplu ve birlik halinde iken kim Müslümanların birliğini bozmak isterse, kim olursa olsun onun boynunu kılıçla vurun.”^[298]

İZAH

Müslümanların arasına sokulan fitne, Müslümanları silahla öldürmek kadar tehlikelidir. Çünkü bir kişinin attığı silah bir veya birkaç kişiyi öldürür. Hâlbuki fitne binlerce insanın öldürülmesine sebep olabilir. Müslümanlar ittifak ve birlik içerisinde iken onların birliğini bozmak isteyen insan onların binlercesinin ölümüne sebep olacağı için onun vücûdunun ortadan kaldırılmasının daha uygun olacağı öğütleniyor. Tabîî bunu devlet başkanı ve mahkemelerin kararları tespit edecek ve onlar yerine getirecektir.

31 - HAVARİC İLE SAVAŞ

٤٧٦٣- عَنْ عُبَيْدَةَ بْنِ أَبِي رَافَةَ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ ﷺ يَقُولُ: قَاتِلُوا الْفِرَاقَ فَإِنَّ فِيهِمْ رَجُلًا

مُؤْتَدُّ الْيَدِ أَوْ مُخْدَجُ الْيَدِ أَوْ مَثْلُونُ الْيَدِ لَوْلَا أَنِّي تَبَيَّنْتُ لَتَبَاتَكُمْ مَا

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَهُمْ عَلَى لِسَانِ مُحَمَّدٍ ﷺ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: قُلْتُ أَتَيْتُ سَمِعْتُ هَذَا مِنْهُ، قَالَ: قَالَ إِي وَرَبِّ الْكَعْبَةِ

4763 - Abîde (es-Selmânî) radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir:

Hazreti Ali Nehrevan halkından bahsetti şöyle dedi: “Onlar arasında eli kısa veya eli güdük veya eli kısa pazusu yumru bir kimse var. Eğer şırmamayacağınızı bilseydim. Peygamberinizin dili ile onu öldürenlere Allah'ın vereceği sevap sözünü size haber verirdim.

Abide dedi ki: Ben Ali radıyallahu anh'e sen bu sözü bizzat Peygamberimiz'den işittin mi, dedim. Hazreti Ali radıyallahu anh “Kâbe'nin Rabbine yemin olsun evet” dedi.^[299]

İZAH

Hazreti Ali'nin sıfatlarını verdiği çolak kimse, Havaric'in elebaşlarından idi. Önceleri fakir bilinen bir kimse idi. Hazreti Ali aleyhine halkı kışkırtanlardandı. Muhlec diye bilinen bu kimse bilâhare Nehrevan savaşında öldürülmüştür. Durumu rivâyetlerde açık olarak gelecektir.

٤٧٦٤- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْهَدْرِيِّ قَالَ: بَعَثَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى
الْثَّيْبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمِغَنِيَّةٍ فِي ثَرِيئَةٍ فَقَسَمَهَا بَيْنَ أَرْبَعَةِ بَنِي
الْأَكْرَحِ بْنِ حَابِسٍ الْحَنْظَلِيِّ ثُمَّ الْمَجَاسِمِيِّ وَبَيْنَ حُثَيْبَةَ بْنِ بَدْرِ الْفَزَارِيِّ
وَبَيْنَ زَيْدِ الْخَثَلِيِّ الطَّائِفِيِّ ثُمَّ أَحَدَ بَنِي تَيْهَانَ وَبَيْنَ غُلَقَمَةَ بْنِ عَلَانَةَ
الْعَامِرِيِّ ثُمَّ أَحَدَ بَنِي كِلَابٍ قَالَ فَمَضَتْ قُرَيْشٌ وَالْأَنْصَارُ وَقَالَتْ
يُعْطِي صَنَادِيدَ أَهْلِ نَجْدٍ وَيَدْعُنَا فَقَالَ إِنَّمَا أَنَا لَهُمْ قَالَ فَأَنْبَلَ رَجُلٌ
عَابِرُ الْعَيْنَيْنِ مُشْرِفُ الْوُجْهَتَيْنِ نَائِرُ الْجَبِينِ كَثُ الْيَخِيَّةِ مَخْلُوقٌ قَالَ
إِنِّي اللَّهُ يَا مُحَمَّدُ فَقَالَ مَنْ يُعْطِي اللَّهُ إِذَا عَصَيْتُهُ أَبَاثْنِي اللَّهُ عَلَى أَهْلِ
الْأَرْضِ وَلَا تَأْمَنُونِي قَالَ فَسَأَلَ رَجُلٌ قَتْلَهُ أَخِيْبُهُ خَالِدُ بْنُ الْوَلِيدِ قَالَ
نَمْنَعُهُ قَالَ فَلَمَّا وَلَّى قَالَ إِنَّ مِنْ هَيْبَتِي هَذَا أَوْ فِي عَقِبِ هَذَا قَوْمًا
يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ حَنَاجِرَهُمْ يَمْرُقُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ مُزُوقِ السَّهْمِ
مِنَ الرُّبِيَّةِ يَفْتُلُونَ أَهْلَ الْإِسْلَامِ وَيَدْعُونَ أَهْلَ الْأَوْثَانِ لِيُنْ أُنَا أَذْرُكْتَهُمْ
فَقَتْلَهُمْ قَتْلَ عَادٍ

4764 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi: Ali radiyallahu anh Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem'e toprakla karışık altın külçe gönderdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de bu külçeyi dört kişiye taksim etti.

1 - Akra bin Habis el-Hanzalî (Sonra da mecaşdır)

2 - Uyeyne bin Bedril Fezarî

3 - Zeydül Hayl (Hayr) et-Tâî radiyallahu anh sonra Benî Kilab'dan birisidir.

Ebû Said dedi ki: Bunun üzerine Kureyş ve Ensar öfkelenildiler. Necid'in ileri gelenlerine veriyor. Bizi bırakıyor dedi(ler.) Buna Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Ben onların gönüllerini İslam'a ısındırmaya çalışıyorum" cevabını verdi. Ebû Said dedi ki: Bir de gözleri çukura düşmüş, yanakları sivri, alnı yumruca, sık sakallı, başı kazınmış birisi geldi de yâ Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem Allah'tan kork dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Eğer ben Allah'a âsî olursam Allah'a kim itaat eder. Allah beni yer halkına emin tayin ediyor da siz mi emanete riayetimi kabul etmiyorsunuz?" buyurdu. Zannıma göre, Halid bin Velid onun öldürülmesine müsaade istedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu men etti. Müsaade etmedi Said dedi ki: O kimse döndüğünde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İşte bu adamın neslinden veya bunun arkasından bir kavim gelecek Kur'an-ı okuyacaklar, ama Kur'an hançerelerinden aşağı (kalplerine) geçmeyecektir. Okun yaydan fırladığı gibi İslam'dan çıkacaklar Müslümanları öldürecekler, putperestleri bırakacaklar. Eğer ben onlara yetişebilirim Âd Kavmi'nin öldürüldüğü gibi onları öldürün."^[300]

İZAH

Zızıî: Asıl demektir. Bunun asıl olduğu bir nesil gelecek demektir. Gelecekte Kur'an okuyan birçok kimselerin onunla amel etmemeleri yüzünden İslam'dan uzaklaşacakları, İslam'dan uzaklaşanların İslam adına Müslümanları öldürecekleri, putperestleri bırakacakları bu yüzden öldürülmeye müstahak olacakları bildiriliyor.

٤٧٦٥- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ وَأَنَسِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ رَسُولِ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ سَيَكُونُ فِي أُمَّتِي اخْتِلَافٌ وَفُرْقَةٌ قَوْمٌ

يُحْسِنُونَ الْقِيلَ وَيُسَيِّئُونَ الْفِعْلَ يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ لَا يُجَاوِزُ تَرَاقِيهِمْ

يَمْرُقُونَ مِنَ الدِّينِ مُزُوقِ السَّهْمِ مِنَ الرِّمِيَةِ لَا يَزِجُّعُونَ حَتَّى يَزِيدَ عَلَى

قُوَّةِهِ هُمْ شَرُّ الْخَلْقِ وَالْخَلِيقَةِ طَوْبَى لِمَنْ قَتَلَهُمْ وَقَتْلُوهُ يَذْعُونَ إِلَى

كِتَابُ اللَّهِ وَلْيَسْرًا مِنْهُ قَبِي شَيْءٌ مَنْ قَاتَلَهُمْ كَانَ أَوَّلَىٰ بِاللَّهِ مِنْهُمْ فَأَلَوْا:

يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا سِيمَاهُمْ؟ قَالَ: التَّخْلِيْقُ

4765 - Ebû Saîd el-Hudrî ve Enes bin Malik radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet olunduğuna göre şöyle buyurmuş: “Gelecekte benim ümmetimde ihtilaf ve ayrılık olacak bir cemaat dedikoduyu güzel yapacaklar ama işi iyi yapamayacaklar. Kur'an okuyacaklar ama boğazlarından aşağıya geçmeyecek okun yaydan fırladığı gibi dinden çıkacaklar. Ok atıldığı yere dönünceye kadar onlar dine dönmeyecekler. Onlar insanların ve bütün mahlûkatın en şerlileridir. Onları öldürenlere veya onların öldürdüğü kimseye ne mutlu, kendileri Allah'ın Kitabına çağırıyorlar, kendilerinin Allah'ın Kitabı ile hiçbir ilişkileri yoktur, onlarla kim savaşırsa Allah'a onlardan daha yakın olur.”

Ashab: Ey Allah'ın Rasûlü, onların simâları nasıl olacak dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Saçları kazınmış olacak” buyurdu.

İZAH

Halk: Yaratılmış insan.

Halika: Yaratılmış hayvanlar demektir.

Haricîlerin saçlarının tıraşlı olması saçı kazımanın yasak olmasını gerektirmez. Ama onlar kendi aralarında sembol olarak saçlarını kazırlardı.

٤٧٦٦- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحَوَهُ قَالًا:

سِيمَاهُمُ التَّخْلِيْقُ وَالتَّنْسِيْدُ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمْ فَأَنِيْمُوهُمْ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: التَّنْسِيْدُ اسْتِئْصَالُ الشَّعْرِ

4766 - Enes radiyallahu anh'dan: Geçen hadisin benzeri rivâyet edildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Onların simâları, başlarını kazımak ve saçlarının bakımsız olmasıdır, onları gördüğünüz vakit öldürün.”

Ebû Dâvud: et-Tesbîd saçı istisal etmektir dedi.

٤٧٦٧- عَنْ سُؤَيْدِ بْنِ غَفَلَةَ قَالَ: قَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا حَدَّثْتُكُمْ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدِيثًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنَ السَّمَاءِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَكْذِبَ عَلَيْهِ وَإِذَا حَدَّثْتُكُمْ فِيمَا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ فَإِنَّمَا الْحَرْبُ خُدْعَةٌ سَجِثَتْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ بَأْتِي فِي آخِرِ الزَّمَانِ قَوْمٌ خُدَثَاءُ الْأَسْنَانِ شَفَهَاءُ الْأَخْلَامِ يَقُولُونَ مِنْ قَوْلِ خَيْرِ النَّبِيِّ يَمْرُقُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا يَمْرُقُ الشَّهْمُ مِنَ الرِّمَّةِ لَا يُجَاوِزُ إِيْمَانَهُمْ حَنَاجِرَهُمْ فَأَيْنَمَا لَقِيتُمُوهُمْ فَأَقْتُلُوهُمْ فَإِنَّ قَتْلَهُمْ أَجْرٌ لِمَنْ قَتَلَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

4767 - Süveyd bin Gafele radıyallahu anh'dan: Ali radıyallahu anh şöyle dedi: Ben size Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir söz haber verdiğimde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in söylemediği bir şeyi söyledi diye yalan söylemektense, semâdan düşmek benim için daha iyidir. Ama sizinle aramızda konuştuğum hususlarda durum böyle değildir. Çünkü harp hîledir. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: “Ahir zamanda yaşları genç akılları zayıf bir kavim çıkacak hayatta bulunanların hayırlısının sözlerinden konuşacaklar. Okun yaydan fırladığı gibi dinden çıkacaklar. Onların imanları hançerelerini geçmeyecek. Onlara nerede rastlarsanız öldürünüz. Onların öldürülmesi kıyamet gününde öldürene mükâfattır.”^[301]

٤٧٦٨- عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ قَالَ أَخْبَرَنِي زَيْدُ بْنُ وَهَبٍ الْجُهَنِيُّ أَنَّهُ كَانَ فِي الْجَيْشِ اللَّيْلِ كَانُوا مَعَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الَّذِينَ سَارُوا إِلَى الْحَوَارِجِ فَقَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي سَجِثْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَخْرُجُ قَوْمٌ مِنْ أُمَّتِي يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ لَيْسَتْ قِرَاءَتُكُمْ إِلَى قِرَاءَتِهِمْ شَيْئًا وَلَا صَلَاتُكُمْ إِلَى صَلَاتِهِمْ شَيْئًا وَلَا صِيَامُكُمْ إِلَى صِيَامِهِمْ شَيْئًا يَقْرَأُونَ الْقُرْآنَ يَخْسِرُونَ أَنَّهُ لَهُمْ وَهُمْ عَلَيْهِمْ

لَا تُجَاوِزُ صَلَاتُهُمْ تَرَاقِيَهُمْ يَتَرَفَعُونَ مِنَ الْإِسْلَامِ كَمَا يَتَرَفَعُ الشَّهْمُ مِنَ
الرُّومِيَّةِ لَوْ يَعْلَمُ الْحَيْشُ الَّذِينَ يُصِيبُونَهُمْ مَا أَقْبَضِي لَهُمْ عَلَى لِسَانِ نَبِيِّهِمْ
عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَتَكَلَّوْا عَنِ الْعَمَلِ وَبَيِّنَ ذَلِكَ أَنَّ فِيهِمْ رَجُلًا لَهُ
عَقْدٌ وَلَيْسَتْ لَهُ ذِرَاعٌ عَلَى عَقْدِهِ بِشَقِ حَلْمَةِ الثَّغْيِ عَلَيْهِ شَعْرَتٌ
يَبْسُ أَكْثَلُهُمْ إِلَى مَغْلُوبَةٍ وَأَهْلِ الشَّامِ وَتَتَرَفَعُونَ هَؤُلَاءِ يَخْلُقُونَكُمْ فِي
أَرَابِئِكُمْ وَأَمْرًا بَكُمْ وَاللَّهُ إِنِّي لَأَرْجُو أَنْ يَكُونُوا هَؤُلَاءِ الْقَوْمَ فَإِنَّهُمْ قَدْ
سَفَكُوا الدَّمَ الْحَرَامَ وَأَعْلَوْا فِي سَرْحِ النَّاسِ فَبِزُوا عَلَى اسْمِ اللَّهِ
نَالٌ سَلْمَةٌ بَيْنَ كَهَيْلٍ فَتَزْلِقِي زَيْدُ بْنُ وَهَبٍ مَنَزِلًا مَنَزِلًا حَتَّى مَرَّ بِهَا
عَلَى قَنْطَرَةٍ قَالَ قَلَمًا التَّقِينَا وَعَلَى الْحَوَارِجِ عَثِمُ اللَّهِ بْنُ وَهَبٍ الرَّاسِي
فَقَالَ لَهُمْ: أَلْفُوا الرِّمَاحَ وَشَلُّوا السُّيُوفَ مِنْ جُفُونِهَا فَإِنِّي أَخَافُ أَنْ
يَتَأَشِدُّوكُمْ كَمَا تَأَشِدُّوكُمْ يَوْمَ حَزْوَرَاءَ،
قَالَ: فَوَحَّشُوا بِرِمَاحِهِمْ وَاسْتَلُّوا السُّيُوفَ وَشَجَرَهُمُ النَّاسُ
بِرِمَاحِهِمْ قَالَ وَقَتَّلُوا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضِهِمْ، قَالَ: وَمَا أَصِيبُ مِنَ النَّاسِ
يُؤْمِنُونَ إِلَّا رَجُلَانِ فَقَالَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ائْتِمِسُوا فِيهِمُ الْمُخْلَجُ
فَلَمْ يَجِدُوا، قَالَ: فَقَامَ عَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِتَقْرِ حَتَّى أَتَى نَاسًا قَدْ
قُتِلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ، فَقَالَ: أَخْرِجُوهُمْ قَوَّعِدُوهُ مِنَّا يَلِي الْأَرْضَ
مَكْتَبَرٌ وَقَالَ صَدَقَ اللَّهُ وَبَلَغَ رَسُولُهُ فَقَامَ إِلَيْهِ عَبْدُ السَّلَامِيِّ فَقَالَ يَا
أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَقَدْ سَمِعْتُ هَذَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ
عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: إِي وَاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ حَتَّى اسْتَخْلَفَهُ
ثَلَاثًا وَهُوَ يَخْلِفُ

4768 - Seleme bin Küheyl radiyallahu anh dedi ki: Bana Zeyd bin Vehb el-Cühenî haber verdi. Zeyd, Hazreti Ali Havâric üzerine yürüdüğü zaman maiyetindeki ordu içerisinde bulunuyormuş. Hazreti Ali şöyle demiş:

Ey insanlar ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim: “Gelecekte ümmetinden bir kavim çıkacak Kur'an okuyacaklar onların kıraatı sizin kıraatınıza hiç benzemeyecek sizin namazınız onların namazına, sizin orucunuz onların orucuna hiç benzemeyecek. Kur'an okuyacaklar okudukları Kur'an'ı lehlerine zannedecekler, hâlbuki aleyhlerine olacak. Kıldıkları namazları boğazlarını geçmeyecektir. Okun yaydan çıktığı gibi İslam'dan çıkarlar. Eğer o ordu öldürdüklerine karşılık Peygamberlerinin dili ile kendilerine va'd olunan (tehdîdi) bilmiş olsalar başka amel yapmaktan vazgeçerlerdi. O kavmin alameti içlerinde bir zat var onun kolu yok, pazusu var, pazusunda da memenin emziği gibi bir yumruluk var onun üzerinde de beyaz kıllar var.”

Siz Şam'a Muaviye ile savaşmaya gider de onları (Havârici) çocuklarınız ve mallarınızın başında geride mi bırakırsınız? Allah'a yemin ederim, ben bunların Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in haber verdiği zümre olduğu ümidindeyim. Çünkü onlar akıtılması haram kan akıttılar. İnsanların salma hayvanlarını yağmaladılar. Allah'ın ismi ile yürüyün.

Seleme bin Küheyl dedi ki: Zeyd bin Vehb beni yolumuz bir köprüye gelene kadar ordunun konakladığı yerleri birer birer anlattı. Biz (Haricîlerle) karşılaştığımızda Haricîlerin başında Abdullah bin Vehb bin Râsibî vardı. Abdullah Hâricîlere: “Okları atın, kılıçları kınından sıyırın, Harura gününde sulh istedikleri gibi bu günde sulh istemelerinden korkarım dedi. Uzaktan oklarını attılar, kılıçlarını kınından çıkardılar. Halk onları okları ile hançerlediler. Bazısı, bazısının üzerinde öldürüldüler. O gün Ali tarafından iki kişi isabet aldı.

Ali radiyallahu anh onlar arasında Fihdec-i (kolu kısıy) arayın dedi. Onu bulamadılar. Dedi ki, Ali ayağa kalktı: Üst üste öldürülmüş olanların yanına geldi. Onları çıkarın dedi. Fihdec-i altta kalmış olanların arasından buldular. Ali radiyallahu anh tekbir getirdi ve “Allah doğru söyledi, Peygamber'i de tebliğ etti” dedi.

Abide es-Selmânî huzura kalktı ve ey mü'minlerin emiri, kendisinden başka ilah olmayan Allah hakkı için söyle! Sen hakikaten bu hadisi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den işittin mi, diye sordu. Hazreti Ali de "Evet kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin olsun ki, ben bu hadisi Hazreti Peygamber'den işittim dedi. Abide, Hazreti Ali'den üç defa yemin etmesini istedi. Hazreti Ali de yemin etti.^[302]

٤٧٦٩ - حَدَّثَنَا أَبُو الرُّمَيْيَّةِ قَالَ: قَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ اطْلُبُوا

الْمُخْدَجَ فَذَكَرَ الْعَلْبَيْتُ فَاسْتَفْزَعُوهُ مِنْ تَحْتِ الْقَتْلِ فِي طَبَقٍ قَالَ أَبُو

الرُّمَيْيَّةِ فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَيْهِ حَبِيشِي عَلَيْهِ قُرَيْطُ لَهُ إِخْدَى بَلَدَيْنِ مِثْلُ ثُدْيِ

الْمَرْأَةِ عَلَيْهَا شُعَيْرَاتٌ مِثْلُ شُعَيْرَاتِ الْبُتِّي تَكُونُ عَلَى ذَنْبِ الْبُزْبُوعِ

4769 - Ebû'l Vadî' radiyallahu anh'dan rivâyetle, Ali radiyallahu anh Mihdac-ı arayınız dedi ve râvî hadisi sonuna kadar zikretti. Şunları söyledi.

Mihdac-ı ölülerin altından çamur içerisinden çıkardılar.

Ebû'l Vadî' dedi ki: Şu anda onu aynen görüyor gibiyim. Üzerinde bir cübbe vardı. Habeşli idi. Ellerinden birisi kadının memesi gibi idi. Üzerinde köstebeğin kuyruğunda bulunan kıllar gibi kıllar vardı.

٤٧٧٠ - عَنْ أَبِي مَرْيَمَ قَالَ: إِنَّ كَانَ ذَلِكَ الْمُخْدَجُ لَمَعَنَا يَوْمَئِذٍ فِي

الْمَسْجِدِ مُجَالِسُهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَكَانَ قَبِيرًا وَزَائِنَةً مَعَ الْمَسَاكِينِ يَشْهَدُ

طَعَامَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَعَ النَّاسِ وَقَدْ كَسَوْتُهُ بُرْنَسًا لِي قَالَ أَبُو مَرْيَمَ

وَكَانَ الْمُخْدَجُ يُسَمَّى نَافِعًا ذَا الثُّدْيِ وَكَانَ فِي يَدَيْهِ مِثْلُ ثُدْيِ الْمَرْأَةِ

عَلَى رَأْسِهِ خَلْمَةٌ مِثْلُ خَلْمَةِ الثُّدْيِ عَلَيْهِ شُعَيْرَاتٌ مِثْلُ سِبَالَةِ الْبَيْتُورِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ وَهُوَ عِنْدَ النَّاسِ إِشْمَةٌ خَرْقُوسُ

4770 - Ebû Meryem'den rivâyet edildiğine göre, şöyle dedi:

İşte o, Mihdac bir mescidde bizim ile beraber bulunurdu. Gece ve gündüz onunla beraber otururduk. Fakir idi, yoksullarla birlikte Hazreti Ali'nin yemeğinde bulunduğunu gördüm. Benim bir bornozum vardı, onu ona giyindirmiştım.

Ebû Meryem dedi ki: Mihdac'a memeli Nâfi denirdi. Kolunda kadının memesi gibi yumruluk vardı. Başında da meme çıkıntısı gibi bir çıkıntı vardı. Üzerinde de kedinin bıyığı gibi kıllar bulunuyordu.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Mihdac'ın halk arasındaki adı Harkus idi.

32 - HIRSIZLARA KARŞI MÜCÂDELENİN HÜKMÜ

٤٧٧١- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: مَنْ أَرَادَ مَالَهُ بِغَيْرِ حَقٍّ فَقَاتَلَ فَقُتِلَ فَهُوَ شَهِيدٌ

4771 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş:

“Haksız yere bir kimsenin malı istenir, o da karşı kor da öldürülürse o kimse şehittir.”^[303]

٤٧٧٢- عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَعَنْ قُتِلَ دُونَ أَهْلِهِ أَوْ دُونَ دَمِهِ أَوْ دُونَ

دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ

4772 - Said bin Zeyd radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Kim malını müdafaa ederken öldürülürse şehittir. Kim ırzını yahut kanını veyahut dinini müdafaa ederken öldürülürse şehittir.”^[304]

İZAH

Eşkîyâlar bir kimsenin malına saldırır, o da eşkıyâya karşı kor, mücadele ederlerken eşkıyâ o kimseyi öldürse, o kişi şehit sevabı alır. Bir kimsenin karısına birisi göz kor, o da karısını korurken öldürülürse şehitlik sevabı alır. Kendisini öldürmek isteyen birisine veya dinine saldıran birisine müdahalede bulunur da öldürülürse, o kimse de şehittir. Bu hadis-i şerif hırsızlarla savaşmak hakkında sevk edilmiştir.

[221] Tirmizî, K. İman, N. 2642; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3991

[222] Buhârî, Âl-i İmrân sûresi Tefsiri, Müslim, K. İlim, N. 2665; Tirmizî, K. Tefsiri sure-i Al-i İmrân, N. 2696

[223] Müslim, K. Tevbe, N. 2769; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3101

[224] Tirmizî, K. İlim, N. 2666; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 12

[225] Tirmizî, K. İlim, N. 2665; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 13

[226] Tirmizî, K. İlim, N. 2678; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 42

[227] Müslim, K. İlim, N. 2674; Tirmizî, K. İlim, N. 2679; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 206

[228] Buhârî, K. İ'tisâm; Müslim, K. Fezâil, N. 2358

[229] Buhârî, K. Fezâil, N. 5/5; Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3707

[230] Buhârî, K. Fezaili-s-Sahabe, N. 5/9; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 106

[231] Müslim, K. Rüyâ, N. 2269; Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2294; İbn-i Mâce, K. Tabîr-i Rüyâ, N. 3918

[232] Müslim, K. Rüyâ, N. 2269; İbn-i Mâce, K. Ta'bîr-i-rüyâ, N. 3918

[233] Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2288

[234] Tirmizî, K. Fiten, N. 2287

[235] Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3758; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 134

[236] Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3758

[237] İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 134

[238] Buhârî, Fedailüs Sahabeti, N. 5/11; Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3697

[239] Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3859

[240] Buhârî, K. Meğazi; Müslim, K. Fedailüs Sahabe, N. 2494; Tirmizî, K. Tefsiri Sure-i Memteherine, N. 3302

[241] Müslim, K. Fedaili-s-Sahabe, N. 2535; Tirmizî, K. Fiten, N. 2223; Neseî, K. Nüzûr, N. 3840

[242] Buhârî, K. Fedaili-s-Sahabe, N. 5/5; Müslim, K. Fedaili-s-Sahabe, N. 2541; Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3860

[243] Buhârî, K. Deavât, N. 8/96; Müslim, K. Birri, N. 2601

[244] Buhârî, K. Sulhi, N. 5/32

[245] Buhârî, K. Husûmet, N. 3/159; Be'yat, N. 9/16; Müslim, K. Fedâil, N. 2374

[246] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/193

[247] Buhârî, K. Husûmât, N. 3/155; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3349

[248] Müslim, K. Fedâil, N. 2369

[249] Müslim, K. Fedâil, N. 2278

[250] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/202; Müslim, K. Fedâil, N. 2365

[251] Buhârî, K. İman, N. 1/9; Müslim, K. İman, N. 35; Tirmizî, K. İman, N. 2617; Neseî, K. İman, N. 5007; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 57

[252] Buhârî, K. İman, N. 9/1; Müslim, K. İman, N. 35; Tirmizî, K. İman, N. 2617

[253] Müslim, K. İman, N. 17; Tirmizî, K. İman, N. 2614; Neseî, K. İman, N. 5034

[254] Müslim, K. İman N. 134; Tirmizî, K. İman, N. 2621; İbn-i Mâce, K. İkametis Salât, N. 1078

[255] Müslim, K. İman, N. 79

[256] Tirmizî, K. Tefsir, N. 2968

[257] Tirmizî, Kitabür-ridai, N. 1162

[258] Buhârî, K. İman, N. 12/1; Müslim, K. İman, N. 150

[259] Buhârî, K. Edeb, N. 48/8; Müslim, K. İman, N. 66; Neseî, K. Tahrimüddem, N. 4130; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3943

[260] Buhârî, K. İman, N. 1/15; Müslim, K. İman, N. 85; Neseî, K. İman, N. 5023; Tirmizî, K. İman, N. 2634

[261] Buhârî, K. Mezalim, N. 3/178; Müslim, K. İman, N. 52; Tirmizî, K. İman, N. 2627

[262] Tirmizî, K. Tefsir, N. 2958; Müsned, 4/400 - 406

[263] Buhârî, K. Cenâiz, N. 2/120; Müslim, K. Kader, N. 2647; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3341; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 78; Müsned, N. 3/84

[264] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/144; Müslim, K. İman, N. 8; Tirmizî, K. İman, N. 2613; Neseî, K. İman, N. 4993; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 63

[265] Neseî, K. İman, N. 4994; Müslim, K. İman, N. 9; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 64

[266] İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 77

[267] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/121; Müslim, K. Kader, N. 2652

[268] Tirmizî, K. Tefsir, N. 3077

[269] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/181; Müslim, K. Fedâil, N. 2378; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3/148

[270] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/161; Müslim, K. Kader, N. 2643; Tirmizî, K. Kader, N. 2138; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 76

[271] Buhârî, K. Tevhid, N. 8/152; Müslim, K. Kader, N. 2649; Neseî, K. Cenâiz, N. 1954

[272] Buhârî, K. Cenâiz, N. 2/125; Müslim, K. Kader, N. 2660; Neseî, K. Cenâiz, N. 1954

[273] Müslim, K. Kader, N. 2662; Neseî, K. Cenâiz, N. 1949

[274] Buhârî, K. Cenâiz; Müslim, K. Kader, N. 2658

[275] Müslim, K. İman, N. 203

[276] Müslim, K. Selam, N. 2174

[277] Buhârî, K. Bedil, N. 4/149; Müslim, K. İman, N. 134

[278] Tirmizî, K. Tefsir, N. 3320; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 193

[279] Müslim, K. Fi Sıfatül Münafık, N. 2788; Buhârî, K. Rikak, N. 8/135; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 198

[280] Buhârî, Teheccüd, Babu'd Duâ, N. 2/66; Tevhid Babu yüdirune an yubeddilu Kelamullah, N. 9/175; Müslim, K. Salatıl Misafirin, N. 758; Tirmizî, K. Salât, N. 446; İbn-i Mâce, K. İkametissalat, N. 1366; Müsned, N. 2/264

[281] Tirmizî, K. Sevabı Kur'an, N. 2926; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 201; Müsned, N. 3/322

[282] Buhârî, K. Tevhid, N. 9/176; Müslim, K. Tevbe, N. 2770; Müsned, N. 6/197

[283] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/176; Tirmizî, K. Tıb, N. 2061

[284] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/100; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3221; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 194

[285] Buhârî, K. Rikak, N. 8/145; Tirmizî, K. Fî-sıfatı Cehennem N. 2603; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4315

[286] Müslim, K. Cennet, N. 2832

[287] Tirmizî, K. Tefsiri Sûret-i Zümer, N. 3239

[288] Müslim, K. Fiten, N. 2955; Nesa-i K. Cenâiz, N. 4079; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4266

[289] Tirmizî, K. Sıfatül Cenneti, N. 2563; Nesai, K. İman, N. 3794

[290] Müslim, K. Fedâil, N. 2299

[291] Müslim, K. Salât, N. 400

[292] Tirmizî, K. Tefsir, N. 3358; Nesai, K. İftitah, N. 905

[293] Müslim, K. Cennet, N. 2871; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3119; Neseî, K. Cenâiz, N. 2059

[294] Neseî, K. Cenâiz, N. 2059; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4269

[295] Tirmizî, K. Fiten, N. 2235

[296] Buhârî, K. Tevhid, N. 9/148; Müslim, K. Fiten, N. 100; Tirmizî, K. Fiten, N. 2236

[297] Müslim, K. İmare, N. 1854; Tirmizî, K. Fiten, N. 2266

[298] Müsned, N. 4/24; Müslim, K. İmare, N. 1852

[299] Müslim, K. Zekat, N. 1066; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 167

[300] Buhârî, K. Meğazi, N. 5/208; Müslim, K. Zekat, N. 1064; Neseî, K. Zekat, N. 2579

[301] Buhârî, K. Menakıp, N. 4/244; Müslim, K. Zekât, N. 1066

[302] Müslim, K. Zekat, N. 1066

[303] Tirmizî, K. Diyât, N. 1420; Neseî, K. Fi Tahrîmid-Demi, N. 1093

[304] Tirmizî, K. Diyât, N. 1421; Neseî, K. Muharebe, N. 1421; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2580

[221] Tirmizî, K. İman, N. 2642; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3991

[222] Buhârî, Âl-i İmrân sûresi Tefsiri, Müslim, K. İlim, N. 2665; Tirmizî, K. Tefsiri sure-i Al-i İmrân, N. 2696

[223] Müslim, K. Tevbe, N. 2769; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3101

[224] Tirmizî, K. İlim, N. 2666; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 12

[225] Tirmizî, K. İlim, N. 2665; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 13

[226] Tirmizî, K. İlim, N. 2678; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 42

[227] Müslim, K. İlim, N. 2674; Tirmizî, K. İlim, N. 2679; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 206

[228] Buhârî, K. İ'tisâm; Müslim, K. Fezâil, N. 2358

[229] Buhârî, K. Fezâil, N. 5/5; Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3707

[230] Buhârî, K. Fezaili-s-Sahabe, N. 5/9; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 106

[231] Müslim, K. Rüyâ, N. 2269; Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2294; İbn-i Mâce, K. Tabîr-i Rüyâ, N. 3918

- [232] Müslim, K. Rüyâ, N. 2269; İbn-i Mâce, K. Ta'bîri-r-rüyâ, N. 3918
- [233] Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2288
- [234] Tirmizî, K. Fiten, N. 2287
- [235] Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3758; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 134
- [236] Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3758
- [237] İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 134
- [238] Buhârî, Fedailüs Sahabeti, N. 5/11; Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3697
- [239] Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3859
- [240] Buhârî, K. Meğazi; Müslim, K. Fedailüs Sahabe, N. 2494; Tirmizî, K. Tefsiri Sure-i Memteherine, N. 3302
- [241] Müslim, K. Fedaili-s-Sahabe, N. 2535; Tirmizî, K. Fiten, N. 2223; Neseî, K. Nüzûr, N. 3840
- [242] Buhârî, K. Fedaili-s-Sahabe, N. 5/5; Müslim, K. Fedaili-s-Sahabe, N. 2541; Tirmizî, K. Menâkıb, N. 3860
- [243] Buhârî, K. Deavât, N. 8/96; Müslim, K. Birri, N. 2601
- [244] Buhârî, K. Sulhi, N. 5/32
- [245] Buhârî, K. Husûmet, N. 3/159; Be'yat, N. 9/16; Müslim, K. Fedâil, N. 2374
- [246] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/193
- [247] Buhârî, K. Husûmât, N. 3/155; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3349
- [248] Müslim, K. Fedâil, N. 2369
- [249] Müslim, K. Fedâil, N. 2278

[250] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/202; Müslim, K. Fedâil, N. 2365

[251] Buhârî, K. İman, N. 1/9; Müslim, K. İman, N. 35; Tirmizî, K. İman, N. 2617; Neseî, K. İman, N. 5007; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 57

[252] Buhârî, K. İman, N. 9/1; Müslim, K. İman, N. 35; Tirmizî, K. İman, N. 2617

[253] Müslim, K. İman, N. 17; Tirmizî, K. İman, N. 2614; Neseî, K. İman, N. 5034

[254] Müslim, K. İman N. 134; Tirmizî, K. İman, N. 2621; İbn-i Mâce, K. İkametis Salât, N. 1078

[255] Müslim, K. İman, N. 79

[256] Tirmizî, K. Tefsir, N. 2968

[257] Tirmizî, Kitabür-ridai, N. 1162

[258] Buhârî, K. İman, N. 12/1; Müslim, K. İman, N. 150

[259] Buhârî, K. Edeb, N. 48/8; Müslim, K. İman, N. 66; Neseî, K. Tahrimüddem, N. 4130; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3943

[260] Buhârî, K. İman, N. 1/15; Müslim, K. İman, N. 85; Neseî, K. İman, N. 5023; Tirmizî, K. İman, N. 2634

[261] Buhârî, K. Mezalim, N. 3/178; Müslim, K. İman, N. 52; Tirmizî, K. İman, N. 2627

[262] Tirmizî, K. Tefsir, N. 2958; Müsned, 4/400 - 406

[263] Buhârî, K. Cenâiz, N. 2/120; Müslim, K. Kader, N. 2647; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3341; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 78; Müsned, N. 3/84

[264] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/144; Müslim, K. İman, N. 8; Tirmizî, K. İman, N. 2613; Neseî, K. İman, N. 4993; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 63

[265] Neseî, K. İman, N. 4994; Müslim, K. İman, N. 9; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 64

[266] İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 77

[267] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/121; Müslim, K. Kader, N. 2652

[268] Tirmizî, K. Tefsir, N. 3077

[269] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/181; Müslim, K. Fedâil, N. 2378; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3/148

[270] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/161; Müslim, K. Kader, N. 2643; Tirmizî, K. Kader, N. 2138; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 76

[271] Buhârî, K. Tevhid, N. 8/152; Müslim, K. Kader, N. 2649; Neseî, K. Cenâiz, N. 1954

[272] Buhârî, K. Cenâiz, N. 2/125; Müslim, K. Kader, N. 2660; Neseî, K. Cenâiz, N. 1954

[273] Müslim, K. Kader, N. 2662; Neseî, K. Cenâiz, N. 1949

[274] Buhârî, K. Cenâiz; Müslim, K. Kader, N. 2658

[275] Müslim, K. İman, N. 203

[276] Müslim, K. Selam, N. 2174

[277] Buhârî, K. Bedil, N. 4/149; Müslim, K. İman, N. 134

[278] Tirmizî, K. Tefsir, N. 3320; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 193

[279] Müslim, K. Fi Sıfatül Münafık, N. 2788; Buhârî, K. Rikak, N. 8/135; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 198

[280] Buhârî, Teheccüd, Babu'd Duâ, N. 2/66; Tevhid Babu yüdirune an yubeddilu Kelamullah, N. 9/175; Müslim, K. Salatil Misafirin, N. 758;

Tirmizî, K. Salât, N. 446; İbn-i Mâce, K. İkametissalat, N. 1366; Müsned, N. 2/264

[281] Tirmizî, K. Sevabı Kur'an, N. 2926; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 201; Müsned, N. 3/322

[282] Buhârî, K. Tevhid, N. 9/176; Müslim, K. Tevbe, N. 2770; Müsned, N. 6/197

[283] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/176; Tirmizî, K. Tıb, N. 2061

[284] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/100; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3221; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 194

[285] Buhârî, K. Rikak, N. 8/145; Tirmizî, K. Fî-sıfatı Cehennem N. 2603; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4315

[286] Müslim, K. Cennet, N. 2832

[287] Tirmizî, K. Tefsiri Sûret-i Zümer, N. 3239

[288] Müslim, K. Fiten, N. 2955; Nesa-i K. Cenâiz, N. 4079; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4266

[289] Tirmizî, K. Sıfatül Cenneti, N. 2563; Nesai, K. İman, N. 3794

[290] Müslim, K. Fedâil, N. 2299

[291] Müslim, K. Salât, N. 400

[292] Tirmizî, K. Tefsir, N. 3358; Nesai, K. İftitah, N. 905

[293] Müslim, K. Cennet, N. 2871; Tirmizî, K. Tefsir, N. 3119; Neseî, K. Cenâiz, N. 2059

[294] Neseî, K. Cenâiz, N. 2059; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4269

[295] Tirmizî, K. Fiten, N. 2235

[296] Buhârî, K. Tevhid, N. 9/148; Müslim, K. Fiten, N. 100; Tirmizî, K. Fiten, N. 2236

[297] Müslim, K. İmare, N. 1854; Tirmizî, K. Fiten, N. 2266

[298] Müsned, N. 4/24; Müslim, K. İmare, N. 1852

[299] Müslim, K. Zekat, N. 1066; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 167

[300] Buhârî, K. Meğazi, N. 5/208; Müslim, K. Zekat, N. 1064; Neseî, K. Zekat, N. 2579

[301] Buhârî, K. Menakıp, N. 4/244; Müslim, K. Zekât, N. 1066

[302] Müslim, K. Zekat, N. 1066

[303] Tirmizî, K. Diyât, N. 1420; Neseî, K. Fi Tahrîmid-Demi, N. 1093

[304] Tirmizî, K. Diyât, N. 1421; Neseî, K. Muharebe, N. 1421; İbn-i Mâce, K. Hudûd, N. 2580

4596 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yahudiler yetmiş bir veya yetmiş iki fırkaya ayrıldılar. Hıristiyanlar yetmiş bir veya yetmiş iki fırkaya ayrıldılar ve benim ümmetim de yetmiş üç fırkaya ayrılacaktır.”^[221]

Kur'an-ı Kerim'de müteşâbih ayetler vardır. Bu ayetlerin bir kısmı mânâ yönünden müteşâbih, diğer bir kısmı da lafız yönünden müteşâbihtir. Lafız yönünden müteşâbih olanlar sûrelerin evvelindeki harfler gibi, çünkü bunların lügatte manası yoktur. Her biri tek tek harftir, ama Rabbimizle Peygamberimiz arasında birer şifre olduğunda şüphe yoktur. Mânâ yönünden müteşâbih olan ayetlerin bir yakın ve bir de uzak manası vardır. Yakın mânâsını versek makama uygun düşmüyor, icabında şirk koşmuş olma tehlikesi baş gösteriyor. Yedullah, Allah'ın eli demektir. Yed kelimesinin yakın manası el demektir. Allah'ın eli demek insanı biraz düşündürür ve uzak manası kudret demektir. Onun için uzak manasını vermek zorundayız. Uzak manasını bırakıp yakın manası ile uğraşanlar maksatlı olduklarından onlardan sakınılması gerektiği bildiriliyor.^[222]

4600 - İbn-i Şihab'dan, ona da Ka'b bin Malik'in oğlu Abdullah'ın oğlu Abdurrahman haber vermiş. Çünkü Abdullah bin Ka'b bin Malik, Ka'b âmâ olunca çocukları arasında onun yedekçisi, yol göstericisi idi. Abdullah dedi ki: Ka'b bin Malik'ten dinledim. Râvî dedi ki: İbn-i Serh Ka'b'ın Tebük Gazasında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den geri kalması kıssasını zikretti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Müslümanların içlerinde benim de bulunduğum üç kişi ile konuşmalarını yasakladı. Bu boykot bana uzayınca amcam oğlu Ebû Katâde'nin bahçe duvarına tırmandım. Ona selam verdim Allah'a yemin ederim ki, selamıma karşılık vermedi. Sonra tevbesinin kabulü hakkında indirilen haberi sevk etti.^[223]

“Dikkat ediniz! Bana Kur'an verildi. Kur'an'la beraber onun bir benzeri daha verildi. Dikkat ediniz! Yakında midesi tok, rahat koltuğunda oturan bir kimse şöyle der: Şu Kur'an'a sıkı sarılın. Onda helal olarak bulduğunuzu helal sayın. Haram olarak bulduğunuzu da haram sayın, dikkat ediniz! Size ehl-i eşeklerin eti helal değildir. Yırtıcı hayvanlardan, parçalayıcı dişi olanların eti helal değildir. Kendileri ile aranızda anlaşma bulunan kimselerin yitirdiklerini almanız size helal değildir. Ancak sahibinin ona ihtiyacı yoksa o zaman helal olur. Bir kimse bir kavme misafir olursa onu ağırlamaları gerekir. Eğer onu ağırlamazlarsa, o misafir ağırlama hakkını alarak onları cezalandırabilir.^[224]

4605 - Ubeydullah bin Ebû Rafi'den, onun babası Ebû Rafi'den, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiğine göre şöyle buyurdu: “Sizden birinizi koltuğunda oturmuş, benim emrimden bir emir veya nehiy ettiğim şeylerden bir nehiy geldiğinde sakın biz Allah'ın kitabında bulduğumuza uyarız, başkasını bilmeyiz demesin.”^[225]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ben size Allah'tan korkmanızı ve üzerinize Habeşli bir köle de âmir dikilse emirlerini dinleyip itaat etmenizi tavsiye ederim. Gerçekten benden sonra sizden kim yaşarsa çok ihtilaflar görecektir. Sizlere benim sünnetime ve benden sonra gelecek yol gösteren ve reşid halifelerimin sünnetine uymanızı tavsiye ederim. Bu sünnetlere uyun ve azı dişlerinizle bu sünnetleri ısırırcasına bunlara sıkı sarılın. Dinde sonradan çıkarılan işlerden sakının. Gerçekten her sonradan çıkarılan şey bid'attir. Ve her bid'at sapıklıktır.”^[226]

4609 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim bir doğru yola çağırırsa onun için ona uyanların sevaplarından hiçbir şey eksilmeden ona bir misli sevap vardır. Kim bir sapıklığa çağırırsa, onun için ona uyanların vebâlinin bir misli vardır. O da onların vebâlinde bir şey eksiltmez.”^[227]

4610 - Amir bin Sa'd'ın babasından rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şüphesiz ki, Müslümanlar arasında en büyük günahkâr kimse, haram kılınmamış bir hususa dair soru sorup da, bundan dolayı o hususun insanlara haram kılınmasına sebep olan kişidir.”^[228]

4627 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in zamanında Ebû Bekir'i kimseye denk tutmayız. Sonra Ömer'i, sonra Osman'ı kimseye denk tutmayız. Peygamber'in diğer sahabîlerini ise (kendi hallerine) bırakırız. Diğerlerinin arasında fazilet farkı gözetmeyiz” derdik.^[229]

4629 - Muhammed bin Hanefîyye radiyallahu anh dedi ki: Babama (Ali radiyallahu anh) Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den sonra insanların en hayırlısı kimdir, diye sordum. Ebû Bekir'dir, dedi. Ben sonra kimdir, dedim. Babam, sonra Ömer'dir dedi. Bundan sonra kimdir demekten korktum. Çünkü Osman'dır, diyebilirdi. Sonra sen daha faziletlisin, değil mi babacığım, dedim. Babam (Ali radiyallahu anh), hayır ben Müslümanlardan bir ferdim, diye cevap verdi.^[230]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Bazı yerinde hata ettin ve bazı yerinde isabet ettin” buyurdu. Ebû Bekir radiyallahu anh, yemin veriyorum hata ettiğim yeri bana haber ver ey Allah'ın Rasûlü, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Yemin verme” buyurdu.^[231]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir önce geçen şu kıssa rivâyet olundu: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, Ebû Bekir'in hata ettiği yerleri haber vermektan kaçındı.^[232]

4634 - Ebû Bekre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün “Sizden kim rüya

gördü” buyurdu. Bir zat, ben semâdan bir terâzinin indiğini gördüm. Seninle Ebû Bekir tartıldınız. Sen Ebû Bekir’den ağır geldin. Ömer’le Ebû Bekir tartıldı. Ebû Bekir ağır geldi. Ömer’le Osman tartıldı. Ömer ağır geldi. Sonra terazi kaldırıldı, dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yüzünde bir hoşnutsuzluk gördük.^[233]

4646 - Sefine radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Peygamberlik halifeliği otuz senedir, sonra Allah mülkü veya mülkünü dilediğine verir.”^[234]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Eşcaî, Süfyan’dan, o da Mansur’dan, o da Hilal bin Yesaf’dan, o da İbn-i Hayyan’dan, o da Abdullah bin Zalim’dan aynı isnadla benzerini rivâyet etti.^[235]

(Orada bulunanlar) o kimdir, dediler. Said bin Zeyd sükût etti. Tekrar, o kimdir dediler. O, Said bin Zeyd’dir, diye cevap verdi.^[236]

Said dedi ki: Ben görüyorum ki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabına senin yanında sövülüyor. Sonra onun bu davranışını yadırgamıyor ve değiştirmiyorsun. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in söylemediği bir söz söylemeye ihtiyacım yok. Söylemem. Çünkü yarın kıyamet gününde kendisine kavuştuğumda bana hesabını elbette sorar. Ebû Bekir cennettedir, Ömer cennettedir.” Râvî önce geçen hadisin manasını sevk etti. Sonra Sa’d şöyle dedi: Ashab’tan bir zâtın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile bir seferde bulunup, o sefere yüzünün tozlanması, sizden birinize Hazreti Nuh’un ömrü kadar da ömür verilse, ömür boyu yaptığı amelden daha hayırlıdır buyurdu.^[237]

4651 - Katâde radiyallahu anh’dan: Onlara Enes bin Malik haber verdi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Uhud dağına çıkmıştı. Arkasından Ebû Bekir, Ömer, Osman da çıkmıştı. Derken dağ deprenip onları sallamaya başladı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ayağıyla Uhud’a vurarak şöyle buyurdu: “Uhud dağı dur, çünkü senin üstünde bir Peygamber (bir) Sıddık ve iki şehit vardır” buyurdu.^[238]

4653 - Câbir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Rıdvan beyâtında) ağacın altında beyat edenlerden hiç birisi ateşe girmeyecektir.”^[239]

4654 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: Râvîlerden Mûsâ bin İsmail'in rivâyetine göre “Allah'tan umulur ki” İbn-i Sînâ'nın rivâyetine göre “Allah Bedir Harbinde bulunanlara tecelli buyurup, ne isterseniz onu yapın, kesin olarak ben sizi bağışladım” buyurdu.^[240]

“Ondan sonra bir kavim gelecek, şahit tutulmadan şahitlik edecekler, nezir edecekler, nezirlerini yerine getirmeyecekler, hainlik edecekler, kendilerine güvenilmeyecek, şişmanlık onlar arasında yayılacak.”^[241]

4658 - Ebû Said radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ashabıma sövmeyin. Nefsim kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizden biriniz Uhud Dağı kadar altın sadaka verse onların verdiği bir müd veya o müddün yarısı kadar sadakaya denk olamaz.”^[242]

Allah'a yemin ederim ki bu davranıştan ya vaz geçersin veya bunları (halife) Ömer'e yazarım dedi.^[243]

4662 - Ebû Bekre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ali'nin oğlu Hasan'a şöyle buyurdu: “Benim şu oğlum seyyiddir. Umarım ki Allah (c.c.) onunla ümmetimden iki ordunun arasını ıslah eder.” Hammad'ın rivâyet ettiği hadisinde: “Allah'tan umulur ki bunun sebebi ile ümmetimden iki büyük ordunun arasını ıslah eder.”^[244]

4668 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Peygamberler arasında bazısını diğer bazısına hayırlı sayarak ayırım yapmayın.”^[245]

4669 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hiçbir kula ben Metta oğlu Yunus'tan daha hayırlıyım demesi yakışmaz” buyurdu.^[246]

Bir Müslüman elini kaldırıp Yahudi'ye bir tokat attı. Yahudi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar gitti. Müslüman'ın yaptığını haber verdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Beni Mûsâ'ya üstün tutmayın. İnsanlar ölecek, ilk defa uyanacak olan ben olacağım. İlk defa uyanacak olan ben olacağım. Bir de göreceğim ki Mûsâ arşın bir tarafından tutmuş durmaktadır. Artık ölenler arasındaydı da benden önce mi dirildi, yoksa Allah Teâlâ'nın istisnâ ettiklerinden miydi bilmiyorum.”^[247]

4672 - Muhtar bin Fülful'den, o da Enes'ten naklediyor. Enes radiyallahu anh dedi ki: Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e “Ey mahlûkatın en hayırlısı” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “O, İbrahim'di” buyurdu.^[248]

4673 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben Âdemoğlunun efendisiyim. Kabri ilk açılacak olan zat benim, ilk şefaate edecek ve şefaati ilk kabul edilecek olan kimse de benim” buyurdu.^[249]

4675 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir: “Ben Meryem'in oğluna (İsa'ya) insanların en yakın olanıyım. Peygamberler baba bir kardeş gibidirler. Benimle onun arasında başka bir peygamber de yoktur.”^[250]

4676 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İman yetmiş bu kadar şubedir. En yüksek şubesi Allah'tan başka ilah olmadığını tasdik ve ikrardır. En aşağı şubesi yoldan kemiği (ve pisliği) kaldırırmaktır. Utanmak ta imandan bir şubedir.”^[251]

Ebû Dâvud'un bazı nüshalarında bu hadis-i şerifte geçen yoldan kemiği kaldırmaktır. Yerine yoldan ezâyı kaldırmak şeklindedir. Kemik mezbahaların çevresinde yaygın ise de, her yolda düşünülemez. Ama ezâ her yerde, her yolda olabilir. Daha şümullüdür.^[252]

4677 - Ebû Hamza radiyallahu anh dedi ki: İbn-i Abbas'ın şöyle dediğini işittim. Abdulkays heyeti Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldiği vakit onlara, Allah'a iman etmelerini emretti. Allah'a iman nedir

bilir misiniz, dedi. Onlar Allah ve Peygamberi daha iyi bilir dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “İman: Allah’tan başka ilah olmadığına ve Muhammed’in Allah’ın Rasûlü olduğuna şehadet etmek, namazı kılmak, zekatı vermek, Ramazan orucunu tutmak ve ganimet malından beşte birini vermenizdir” buyurdu.^[253]

4678 - Câbir radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kulla küfür arasındaki (perde) namazı terk etmektir.”^[254]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Aklın noksanlığı iki kadının şahitliği, bir erkeğin şahitliği sayılıyor. Dinin noksanlığına gelince, sizden bir kadın (hayız ve nifas sebebi ile) Ramazanda orucu yer ve birçok günleri namazı bırakır, bir daha bu namazı kaza da etmez” buyurdu.^[255]

4680 - İbn-i Abbas radiyallahu anh dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, namazlarda yönünü Kâbe tarafına çevirince ashab, ey Allah’ın Rasûlü, Mescid-i Aksâ tarafına dönerek namaz kılarlarken ölenlerin hali nasıl olacak, dediler. Bunun üzerine Allah Teâlâ Bakara sûresinin 143. ayetini indirdi. Mealen: “Allah sizin imanınızı zayi etmez.”^[256]

4682 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Mü’mînlerin iman yönünden en mükemmel olanları ahlak yönünden en güzel olanlarıdır.”^[257]

4683 - Âmir bin Sa’d bin Ebû Vakkas’tan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bazı kimselere (ganimet mallarından) bir şeyler verdi. Bazı kimselere ise bir şey vermedi. Sa’d dedi ki. Ey Allah’ın Rasûlü, falan ve falana bir şeyler verdin. Ama falan ve falana bir şeyler vermedin. Hâlbuki o da mü’mindir dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Yahud müslümandır” diyebilirsin dedi. Sa’d bu sözünü üç defa tekrarladi. Hazreti Peygamber de (her defasında) “Yahut Müslümandır” diyebilirsin dedi. Sonra da: “Ben (verilmediği takdirde) yüzleri üstüne ateşe düşecekleri korkusuyla (bu mallardan) bazı kimselere veriyorum. Bana onlardan daha sevimli kimseleri de (haklarında böyle bir tehlike sezmediğim için) bırakıyorum, onlara vermiyorum” buyurdu.^[258]

4686 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Siz benden sonra bazınız bazınızın boyunun vurarak kâfir olarak dönmeyin.”^[259]

4688 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Dört haslet var ki, kimde bulunursa o kimse katıksız münafıktır. Eğer bu dört şeyden tek birisi bulunursa onu bırakıncaya kadar kendisinde münafıklıktan bir haslet bulunmuş olur. (Onlar da şunlardır) konuştuğu zaman yalan söyler, söz verdiği zaman sözünden döner, anlaşma yaptığında anlaşma hilafına hareket eder. Bir kimseye basım olunca da aşırı kötülük yapar.”^[260]

4689 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Zina yapan kimse zinâ yaptığı zaman mü'min olarak zinâ etmez. Hırsızlık yapan kimse hırsızlık yaptığı zaman mü'min olarak hırsızlık yapmaz. İçki içen kimse içki içtiğinde mü'min olarak içmez. Bundan sonra bu günahları işleyenlere tevbe kapısı açıktır.”^[261]

4693 - Ebû Mûsâ el-Eş'arî radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah (c.c.) Hazreti Âdem'i yeryüzünün her tarafından avuçladığı bir avuç topraktan yarattı. Bu sebeple Âdem oğulları yeryüzünün renkleri ve özellikleri kadar (değişik şekillerde vücuda) geldiler. Onlardan kimisi kızıl, kimisi beyaz kimisi siyah, kimisi de bunların karışımıdır. Kimisi yumuşak, kimisi sert, kimisi kötü kimisi de iyi huyludur.”^[262]

Ey Allah'ın Nebîsi, biz hakkımızda yazılan kitabımız üzerinde durup ameli terk mi edelim? Çünkü kim saadet ehlinden ise saadet içinde olacak. Kim ehl-i şekavetten olursa şekavet içinde kalacak, değil mi? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Amel edin, herkes kendisi için yaratılana kavuşacaktır. Ama ehl-i saadet saadete kavuşacaklar. Ama ehl-i şekavet şekavete kavuşacaklar.” Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Leyl sûresinin 5.6.7. ayetlerini okudu. Mealen: “Kim sadaka verir ve Allah'tan korkarsa hüsnâyı (güzel olan tevhidi) tasdik ederse, biz ona yüs râyı (salih ameli) kolay kılalım. Ama kim cimrilik eder, dünya nimeti ile yetinir, tevhidi yalanlarsa biz ona şerri kolaylaştırırız.”^[263]

“İhsan, senin Allah’ı görüyor gibi O’na ibadet etmekliğidir. Sen Allah’ı görmesen de Allah seni görüyor” buyurdu. Misafir, bana kıyametten haber ver dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Kıyametin ne zaman kopacağını sorulan sorandan daha iyi bilmemektedir.” Misafir, öyle ise işaretlerinden haber ver dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Câriyenin kendi efendisini doğurması, ayakları yalın çıplak fakir koyun çobanlarının binalar yapmada yarışa girmeleri ve bununla övünmeleridir” dedi. Sonra misafir gitti. Üç gün durdum, sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ya Ömer soruyu soran zat kimdi biliyor musun?” buyurdu. Ben, Allah ve Rasûlü daha iyi bilir dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “O zat, Cibril idi. Size dininizi öğretmek için gelmişti” buyurdu.^[264]

4698 - Ebû Zer ve Ebû Hüreyre’den her ikisi de dedi ki. Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashâbı arasında otururken ansızın yabancı bir adam çıkageldi. Hazreti Peygamber’in kim olduğunu soruncaya kadar onun orada bulunanların hangisi olduğunu öğrenemedi. Bu olaydan sonra biz Hazreti Peygamber’den bir yabancı geldiğinde kendisini kolayca tanıyabileceği bir oturma yeri tahsis etmesini istedik. (Bunu kabul etti.) Biz de kendisine çamurdan oturacak bir yer yaptık da oraya oturur, biz de onun etrafına otururduk. (Hadisin ravisi) bundan sonraki kısımda “Bir adam çıka geldi” diyerek sözlerine devam edip şu hadisin benzerini rivâyet etti ve gelen adamın heyetinden bahsetti ve şöyle devam etti. “Adam cemaatin alt tarafından “Esselamü aleyküm ya Muhammed” diye selam verdi. Peygamberimiz de onun selamını aldı.”^[265]

Dedi ki: Sonra Zeyd bin Sabit’e geldim. O da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den bana bunun benzerini haber verdi.^[266]

“Âdem ile Mûsâ birbirlerinden delil isteyerek münazara yaptılar. Mûsâ şöyle dedi: Yâ Âdem, sen bizim babamızsın, bizi mahrumiyet içinde bıraktın, bizleri (sulbünde) cennetten çıkarttın. Âdem şöyle cevap verdi: Sen Mûsâ’sın, Allah seninle konuşarak kulları arasında seni seçti. Tevrat’ı senin için Kudreti ile yazdı. Allah beni yaratmadan kırk sene önce benim için takdir ettiği şey için beni ayıplıyorsun dedi. Hazreti Âdem Mûsâ’ya delille galip geldi.”^[267]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Allah (c.c.) kulu cenneti için yaratınca onu ehl-i cennet’in ameline kullanır. O kimse cennetliklerin yaptığı amel üzerine ölür ve onu cennete koyar. Kulu ateş için yaratınca onu cehennemliklerin işinde kullanır. Cehennemliklerin işi üzerine ölür ve onu bu ameli sebebi ile ateşe sokar” buyurdu.^[268]

4707 - Übey bin Ka’b radiyallahu anh’dan rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu ki: “Hızır çocuklarla oynayan bir çocuk gördü. Başını tuttu. Gövdesinden çekti, çıkardı. Hazreti Mûsâ “Hızır’a temiz, suçsuz bir nefsi öldürdün” dedi.”^[269]

4708 - Abdullah İbn-i Mes’ûd radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Doğru ve doğruluğu tasdik edilmiş olan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle haber verdi: “Sizden birinizin hilkatı annesinin karnında kırk gün toplanır. Sonra kırk gün kan parçası olur. Sonra kırk gün et parçası olur. Sonra ona bir melek gönderilir. Dört kelime ile emrolunur. Rızkı yazılır. Eceli yazılır. Ameli yazılır. Sonra şakî mi olacak said mi olacak o yazılır. Sonra ona ruh üfürülür. Sizden biriniz ehl-i cennetin amelinin yaparak cennetle arasında bir arşın veya bir arşın miktarı kalacak kadar cennet’e yaklaşır. Kendisi için (melek tarafından) yazılan kitap ileri geçer. Cehennem halkının amelinin işler, cehenneme girer. Sizden biriniz cehennemliklerin amelinin yaparak cehennemle arasında bir arşın veya arşın kalacak kadar cehenneme yaklaşır. Kendisi için (melek tarafından) yazılan kitap ileri geçer cennetliklerin amelinin işler cennete girer.”^[270]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Herkes kendisi için yaratılana kavuşacaktır. Verilen emri yerine getirecektir. Amelinin karşılığını bekleyecektir” buyurdu.^[271]

“Allah onların (dünyada yaşadıkları takdirde) ne yapacak olduklarını en iyi bilendir.”^[272]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ya Aişe, durum başka da olabilir, buyurdu. Allah (c.c.) cenneti yarattı. Cennete girecekleri de yarattı. Onlar babalarının sulbünde iken cenneti onlar için yarattı. Ateşi yarattı. Ona girecek olanları da yarattı. Onlar babalarının sulbünde iken ateşi onlar için yarattı (hazırladı)” buyurdu.^[273]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Allah (yaşadıkları takdirde) onların ne yapacak olduklarını daha iyi bilir” buyurdu.^[274]

Bir zat ey Allah’ın Rasûlü babam nerededir, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Baban ateştedir” buyurdu. O, zat sırtını dönüp gidince (kendisini çağırarak şöyle buyurdu: “Gerçekten benim ve senin baban ateştedir.”^[275]

4719 - Enes bin Malik radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şeytan Âdemoğlunun vücudunda damarlarda kanın dolaştığı gibi dolaşır.”^[276]

“İnsanlar karşılıklı sormaya devam edecekler. Hatta yaratıkları Allah yarattı. Pekiyi Allah’ı kim yarattı sözünü dahi söyleyecekler. Kim içinde böyle bir şey bulursa Allah’a iman ettim desin.”^[277]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gökle yer arasının uzaklığı ne kadardır biliyor musunuz?” Ashab bilmiyoruz dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Gökle yerin birbirinden uzaklığı yetmiş bir veya yetmiş iki veya yetmiş üç senelik yoldur. Sonra onun üstündeki sema da o kadardır. Hatta böyle yedi kat semayı saydı. Sonra yedinci katın üzerinde deniz var. Dibi ile üstü arasında iki sema arası kadardır. Sonra onun üstünde teke gibi sekiz yaratık vardır. Tırnakları ile dizleri arası gökle yer arası genişliği kadardır. Sonra onların sırtlarında altı ile üstü arası iki gök arası kadar olan arş bulunmaktadır. Sonra Allah (c.c.) de onun üstündedir.”^[278]

4732 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah (c.c.) kıyamet gününde gökleri dürecek sonra onları sağ eline (kudreti altına) alacak “zulmeden zalimler nerede, kibirliler nerede” buyuracak. Sonra da yerleri dürüp alacak.” Râvî İbnü’l-A’lâ öbür eline alacak dedi. Sonra şöyle buyuracak: “Mülkün sahibi benim. Zalimler nerede, kibirliler nerede” buyuracak.^[279]

4733 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her gece, gecenin son üçte

birinde (seher vaktinde) Rabbimiz dünya göğüne iner ve şöyle buyurur: Bana kim dua eder duasını kabul edeyim. Kim benden istekte bulunur istediğini vereyim. Kim bana istiğfar eder onu bağışlayayım.”^[280]

4734 - Câbir bin Abdullah radıyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Arafat ta) Vakfe mahallinde kendisini insanlara tanıtarak şöyle buyururdu: “Kureyş beni Rabbinin kelimasını tebliğ etmekten alıkoydu. Beni alıp kavmine götürecektir kimse yok mu?”^[281]

4735 - Hazreti Aişe radıyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre demiştir ki: (Bana şu meşhur iftira edilince) kendimce benim halim, Allah’ın hakkımda okunan bir vahiyle konuşmasından daha aşağı bir seviyedeydi.^[282]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadis Kur’an’ın mahlûk olmadığına delildir.^[283]

4738 - Abdullah (bin Mes’ûd) radıyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre demiş ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah (c.c.) bir vahiy indirince semâ halkı semâdan düz taş üzerinde zincirin çıkardığı ses gibi bir ses işitir, bayılırlar. Hazreti Cebrâil onların yanına gelinceye kadar o durumda devam ederler. Cibril (a.s.), gelince kalplerindeki korku gider ve ey Cibrîl, Rabbin ne buyurdu derler? Cibril Hakkı (gerçeği) söyledi der. Melekler de Hak Hak derler.”^[284]

4740 - İmran bin Husayn radıyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’in şefaatiyle cehennemden bir kavim çıkacak cennete girecekler. (Bunlar, cehennemden çıktıkları için) cehennemlikler diye anılacaklar.”^[285]

4741 - Câbir radıyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre dedi ki Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim: “Cennet ehli cennette yerler ve içerler.”^[286]

4742 - Abdullah bin Amr radıyallahu anh’dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Sûr (içi boş) bir boynuzdur (Kıyamet gününde) ona üfürülür.”^[287]

4743 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Adem oğlunun kuyruk kemiğinden başka her yerini toprak yer. İnsan ondan yaratıldı ve o kemikten (yeniden) meydana gelecek.”^[288]

4744 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah (c.c.) cenneti yarattığı vakit Cebrail'e şöyle dedi: Git cennete bak. Cebrail gitti cennete baktı. Sonra geldi ve ey Rabbim izzetine yemin olsun. Cenneti kim iştirse muhakkak ona girer dedi. Sonra Allah onu zorluklarla (nefsin hoşlanmadığı şeylerle) donattı. Sonra ey Cibril git cennete bak buyurdu. Cibril gitti cennete baktı. Sonra geldi. Ve ey Rabbim izzetine yemin olsun ki, ona kimsenin girememesinden korkarım.” (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle) buyurdu: “Allah (c.c.) ateşi yarattığı vakit Cebrail'e ey Cebrail git cehenneme bak buyurdu. Cebrail gitti cehenneme baktı. Sonra geldi ve ey Rabbim izzetine yemin ederim ki, cehennemi kim iştirse ona (asla) girmez dedi. Allah cehennemi şehvet çekici şeylerle donattı. Sonra Ey Cibril git ona bak buyurdu. Cibril gitti cehenneme baktı. Sonra geldi. Ey Rabbim izzetine yemin ederim ki, hiçbir kimse dışarıda kalmadan (hepsi) cehenneme girer diye korkarım dedi.”^[289]

4745 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizin önünüzde bir havuz var. Onun iki köşesi arasındaki mesafe Cerba (şehri) ile Ezruh (şehri) arası kadardır.”^[290]

Onlar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ey Allah'ın Rasûlü niçin güldünüz dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Hemen şimdi bana bir sûre indi” dedi ve “Rahman ve Rahim olan Allah'ın adiyle başlarım. Gerçekten ben sana Kevser'i verdim” mealindeki sûreyi sonuna kadar okudu. Bu sûreyi okuduğunda “Kevser'in neden ibaret olduğunu bilir misiniz?” buyurdu. Ashab Allah ve Rasûlü daha iyi bilir dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kevser Aziz ve Celil olan Rabbimin bana Cennette va'd ettiği bir nehirdir. Onun üzerinde çok hayır var (ayrıca) onun üzerinde bir havuz var. Kıyamet gününde ümmetim ona uğrayacak. O havuzun bardakları yıldızların sayısı kadardır” buyurdu.^[291]

4748 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, dedi ki: Allah'ın Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem miraca çıkarıldığında cennete veya söylediği gibi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir nehir arzolundu. Nehir'in her iki tarafı içi boş veya boşaltılmış yakuttur. Yanında bulunan Melek elini vurdu, misk çıkarttı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanında bulunan meleğe "Bu nedir?" dedi. Melek bu Allah'ın size verdiği Kevser'dir, cevabını verdi.^[292]

4750 - Berâ bin Âzib radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müslüman'a kabirde sorulduğu vakit Müslüman Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'in Allah'ın kulu ve Rasûlü olduğuna şahadet eder işte bunun için Aziz ve Celil olan Allah'ın "(Allah iman edenleri sabit söz (Tevhid) ile yerinde sabit kılar" buyurduğunda anlatılan hal budur. (İbrahim sûresi, 27)^[293]

Ama kafiye gelince, onun ölümünü anlattıktan sonra dedi ki: "Ruhu cesedine iade olunur. İki melek gelir, onu oturturlar ve şöyle derler: Rabbin kim? Kafir ise: Ha, ha bilmiyorum der. Ona dinin nedir derler. Ha, ha bilmiyorum der. Şu sizin aranızdan gönderilen zat hakkında ne dersin, derler. Ha, ha bilmiyorum der. Semâdan bir seslenici şöyle seslenir: Yalan söyledi. Ona ateşten bir döşek döşeyin. Ateşten bir elbise giydirin ve ateşten bir kapı açın." Ona ateşin sıcaklığı ve yakıcılığı gelir. Ve ona kabir kaburgaları birbirine girecek şekilde daraltılır." Cerir'in hadisinde şu ziyade de var. Dedi ki: "Sonra ona gözü görmez, dili söylemez, elinde demirden balyoz bulunan bir dağa vursa toz duman olabilecek kuvvette bir melek Mûsâllat edilir. Onunla kafiye bir kere vurur. Vuruşunu doğu'yla batı arasında insanlarla cinlerden başka her şey ıştır. Yediği bu darbe yüzünden toz haline gelir. Sonra (azabın devam etmesi için) ruhu tekrar kendisine iade edilir" buyurdu.^[294]

4756 - Ebû Ubeyde bin Cerrah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir. "Nuh Peygamber'den sonra ne kadar Peygamber geldi ise hepsi de ümmetini Deccal'dan korkutmuştur. Ben de Deccal'ın şerrinden sizi korkuturum." Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Deccal'ın sıfatını bize şöyle anlattı: "Umulur ki beni görenler ve kelâmımı işitenler Deccal'a

yetişebilirler.” Aşab: O gün gönüllerimiz nasıl olacak, ey Allah’ın Rasûlü bu günkü gibi mi olacak, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Belki daha hayırlı olacak” buyurdu.^[295]

4757 - Salim’in babasından rivâyet edildiğine göre demiş ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem insanların arasında ayağa kalktı. Ve Allah’a layık sözlerle övgüde bulundu, bu arada Deccal’ı da andı ve şöyle dedi: “Sizi onun şerrinden korkuturum. Hazreti Nuh da kavmini Deccal’dan korkutmuştur. Lakin ben size bu konuda bir söz söyleyeyim. Benden önce hiçbir peygamber bunu ümmetine söylememiştir. şunu biliniz ki Deccal’ın gözü kördür, gerçekten Allah kr değildir.”^[296]

Süleyman İbn-i Dâvud dedi ki: Onlarla savaşmayalım mı, denildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Namaz kıldıkları müddetçe hayır” buyurdu.^[297]

“Gelecekte mmetim içerisinde fitneler, fitneler, fitneler olacak. Müslümanlar toplu ve birlik halinde iken kim Müslümanların birliğini bozmak isterse, kim olursa olsun onun boynunu kılıçla vurun.”^[298]

Abide dedi ki: Ben Ali radyallahu anh’e sen bu sözü bizzat Peygamberimiz’den işittin mi, dedim. Hazreti Ali radyallahu anh “Kâbe’nin Rabbine yemin olsun evet” dedi.^[299]

Ebû Said dedi ki: Bunun zerine Kureyş ve Ensar fkelendiler. Necid’in ileri gelenlerine veriyor. Bizi bırakıyor dedi(ler.) Buna Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ben onların gönüllerini İşlam’a ısındırmaya şalışıyorum” cevabını verdi. Ebû Said dedi ki: Bir de gözleri çukura düşmüş, yanakları sivri, alnı yumruca, sık sakallı, başı kazınmış birisi geldi de yâ Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem Allah’tan kork dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Eğer ben Allah’a âsî olursam Allah’a kim itaat eder. Allah beni yer halkına emin tayin ediyor da siz mi emanete riayetimi kabul etmiyorsunuz?” buyurdu. Zannıma göre, Halid bin Velid onun öldürülmesine müsaade istedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu men etti. Müsaade etmedi Said dedi ki: O kimse döndüğünde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İşte bu adamın neslinden veya bunun arkasından bir kavim gelecek Kur’an-ı okuyacaklar, ama Kur’an

hançerelerinden aşağı (kalplerine) geçmeyecektir. Okun yaydan fırladığı gibi İslam'dan çıkacaklar Müslümanları öldürecekler, putperestleri bırakacaklar. Eğer ben onlara yetişebilirim Âd Kavmi'nin öldürüldüğü gibi onları öldürün.”^[300]

4767 - Süveyd bin Gafele radiyallahu anh'dan: Ali radiyallahu anh şöyle dedi: Ben size Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir söz haber verdiğimde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in söylemediği bir şeyi söyledi diye yalan söylemektense, semâdan düşmek benim için daha iyidir. Ama sizinle aramızda konuştuğum hususlarda durum böyle değildir. Çünkü harp hîledir. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: “Ahir zamanda yaşları genç akılları zayıf bir kavim çıkacak hayatta bulunanların hayırlısının sözlerinden konuşacaklar. Okun yaydan fırladığı gibi dinden çıkacaklar. Onların imanları hançerelerini geçmeyecek. Onlara nerede rastlarsanız öldürünüz. Onların öldürülmesi kıyamet gününde öldürene mükâfattır.”^[301]

Abide es-Selmânî huzura kalktı ve ey mü'minlerin emiri, kendisinden başka ilah olmayan Allah hakkı için söyle! Sen hakikaten bu hadisi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den işittin mi, diye sordu. Hazreti Ali de “Evet kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin olsun ki, ben bu hadisi Hazreti Peygamber'den işittim dedi. Abide, Hazreti Ali'den üç defa yemin etmesini istedi. Hazreti Ali de yemin etti.”^[302]

“Haksız yere bir kimsenin malı istenir, o da karşı kor da öldürülürse o kimse şehittir.”^[303]

4772 - Said bin Zeyd radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Kim malını müdafaa ederken öldürülürse şehittir. Kim ırzını yahut kanını veyahut dinini müdafaa ederken öldürülürse şehittir.”^[304]

٣٥- كِتَابُ الْاَدَبِ EDEB KİTABI

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كِتَابُ الْأَدَبِ

1 - HİLİM VE RESÛLULLAH'IN AHLÂKI

٤٧٧٣- حَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ خَالِدٍ الشُّعْبَرِيُّ حَدَّثَنَا عَنْهُ عَنْ بَنِي يُوْنُسَ

حَدَّثَنَا عِكْرِمَةُ بْنُ يَغْنِي ابْنِ عَمَّارٍ قَالَ حَدَّثَنِي إِسْحَاقُ بْنُ يَغْنِي ابْنِ عَبْدِ اللَّهِ

بْنِ أَبِي طَلْحَةَ قَالَ: قَالَ أَنَسُ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ

أَحْسَنِ النَّاسِ خُلُقًا فَأَرْسَلَنِي يَوْمًا لِحَاجَةٍ فَقُلْتُ وَاللَّهِ لَا أَذْهَبُ وَفِي

نَفْسِي أَنْ أَذْهَبَ لِمَا أَمَرَنِي بِهِ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَخَرَجْتُ

عَلَيَّ أُمُّ عَلِيٍّ صَبِيحًا وَهُمْ يَلْعَبُونَ فِي السُّوقِ فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَلْبُضُ بِقَفَائِي مِنْ وَزَائِي فَتَنَظَّرْتُ إِلَيْهِ وَهُوَ يَضْحَكُ فَقَالَ يَا

أَنَسُ إِذْهَبْ خَبِرْتُ أَمْرَكَ، قُلْتُ، نَعَمْ أَنَا أَذْهَبُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

قَالَ أَنَسُ وَاللَّهِ لَقَدْ خَدَعْتُهُ سَنَعٌ بَيْنَ أَوْ تَشَعٌ بَيْنَ مَا عَلِمْتُ

قَالَ إِبْنُ أَبِي سِنَانٍ صَنَعْتُ لِمَ فَعَلْتُ كَذَا وَكَذَا وَلَا لِشَيْءٍ تَرَكْتُ هَذَا فَعَلْتُ

كَذَا وَكَذَا

4773 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ahlak yönünden insanların en güzel huylusu idi. (Çocukluğumda) bir gün beni bir hizmete gönderdi. Vallahi gitmeyeceğim dedim. Ama içimde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in emrettiği yere gitmek niyetinde idim. Evden çıktım çocukların sokakta oynadıkları yere uğradım. Birden Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kafamı eli ile arkadan tuttu. Döndüm baktım gülüyordu, şöyle buyurdu:

“Enes’ cik, haydi emrettiğim yere git.” Ben de evet hemen gidiyorum dedim, gittim.

Enes dedi ki, yemin olsun Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e yedi sene veya dokuz sene hizmet ettim. Yaptığım hiçbir şey için bunu neden şöyle, şöyle yaptın ve yapmadığım hiçbir şey içinde şöyle yapman gerekmez mi idi diye azarladığını bilmiyorum. [305]

İZAH

Peygamber Efendimiz’in emrini tutmayacağım diye Hazreti Enes nasıl yemin eder. Allah ve Rasûlü’nün emrine hiç karşı gelinir mi? Cevabı: Hazreti Enes bu çocukluğu yaptığında küçük yaşta idi. Arkadaşları ile oynamak derdine ağız alışkanlığı böyle bir yemin etmişti. Yoksa Peygamber Efendimiz’e isyan etmek için söylememiş idi.

Fakat kalben emredilen yere gitmek niyetinde idi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz bu Enes’te bir alışkanlık haline gelmesin diye onu takip etti. Emri tekrar ederek ânî olarak yemininden dönüşünü, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e itaatini sağladı. Enes’e güler yüz gösterdi, kalbini kırmadı. Güzel huyda ona ve insanlığa numûne oldu. Bu güzel davranış Enes’in hatırandan bir daha çıkmadı.

٤٧٧٤- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: خَدَمْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَشْرَ سِنِينَ بِالْمَدِينَةِ وَأَنَا غُلَامٌ لَيْسَ كُلُّ أَمْرِي كَمَا يَشْتَهِي صَاحِبِي

أَنْ أَكُونَ عَلَيْهِ مَا قَالَ لِي فِيهَا أَقْبَطُ وَمَا قَالَ لِي لِمَ فَعَلْتَ هَذَا أَوْ

أَلَا فَعَلْتَ هَذَا

4774 - Enes radiyallahu anh’dan:

Medine’de on sene Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e hizmet ettim. O zaman ben bir çocuktum. Her işim Efendimiz’in benden beklediği şekilde olmuyordu. O hizmet devremde katiyen bana üf bile demedi. Ve yine bana neden şunu şöyle yaptın veya şöyle yapman gerekmez mi idi demedi.

٤٧٧٥- قَالَ أَنَسُ مُرْتَبَةً وَهُوَ يُخْبِرُنَا كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَجْلِسُ مَعَنَا فِي الْمَجْلِسِ يَحْدِثُنَا لَمَّا قَامَ قَعْنَا قِيَامًا حَتَّى نَرَاهُ
لَمْ يَدْخُلْ بَعْضُ نِيَّوَاتِ أَزْوَاجِهِ فَعَدَلْنَا يَوْمًا فَقَعْنَا جِئْنَا قَامَ فَتَطَرْنَا إِلَى
أَعْرَابِيٍّ قَدْ أَذْرَكَهُ قَهْقَرُهُ بِرِدَائِهِ قَمَحْمَرٍ وَرَقَبَةٍ،
قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ: وَكَانَ رِذَاءَ غَشِيَتَا فَانْتَفَتْنَا فَقَالَ لَهُ الْأَعْرَابِيُّ أَجْمَلُ
لِي عَلَى بَعْضِ هَذَيْنِ فَإِنَّكَ لَا تَحْمِلُ لِي مِنْ مَالِكَ وَلَا مِنْ مَالِي أَبِكَ
فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا وَاسْتَغْفِرُ اللَّهَ لَا وَاسْتَغْفِرُ اللَّهَ
لَا وَاسْتَغْفِرُ اللَّهَ لَا أَجْمَلُ لَكَ حَتَّى تُقِيدَنِي مِنْ جَبَذِكَ الَّتِي جَبَذْتَنِي
فَكُلُّ ذَلِكَ يَقُولُ لَهُ الْأَعْرَابِيُّ وَاللَّهِ لَا أُقِيدُكَهَا فَذَكَرَ الْحَبِيثُ
قَالَ ثُمَّ دَعَا رَجُلًا فَقَالَ لَهُ أَجْمَلُ لِي عَلَى بَعْضِ هَذَيْنِ عَلَى بَعْضِ شُعْبَةٍ
وَعَلَى الْأَعْرَابِيِّ ثُمَّ انْتَفَتْنَا فَقَالَ انْصَبِرُوا عَلَى بَرَكَةِ اللَّهِ تَعَالَى

4775 - Ebû Hüreyre dedi ki:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mecliste bizimle beraber oturuyor ve bize hadislerini anlatıyordu. Ayağa kalktığında kendisini görmek için bizde ayağa kalkardık. Hanımlarından birinin evine girdiğini görünceye kadar kendisini takip ederdik. Bir gün yine bize konuştu. Kalkınca bizde kalktık. Bir de baktık ki, bir bedevî Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e yetiştii ve cübbesinden çekti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ense kısmı kıpkırmızı olmuştu.

Ebû Hüreyre dedi ki, cübbe sert bir cübbe idi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bedevîye döndü, bedevî ona şu iki deveme benim için mal yükletiver. Çünkü sen bana ne kendi malından ve ne de babanın malından yükleteceksin dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Hayır, estağfirullah, hayır estağfirullah, hayır estağfirullah elbette kendi malımdan ya da babamın malından yükletecek değilim. Ancak bu kaftanımı çekmenden dolayı sana kısas cezası uygulamadıkça (senin yaptığını yapmadıkça) senin için

yükletmeyeceğim” dedi. Bütün bu sözlere karşı bedevî: “Vallahi sana kısas uygulatmam” diye cevap verdi.

Râvî hadisi zikretti. Ebû Hüreyre dedi ki: Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir zatı çağırdı ona: “Bu bedevî’nin şu iki devesinden birine arpa öbürüne hurma yükletiver” buyurdu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize döndü ve “Allah’ın bereketiyle (yerlerinize) gidiniz” buyurdu. [306]

İZAH

Hadis-i şerifte geçen ahlak örneğini hiçbir devlet reisinde ve hiçbir belediye başkanında görmek mümkün değildir. Hatta bir il müftüsüne birisi gelip yakasından tutarak, bana iki deve yükü mal vereceksin diyecek, onlar da ona emirlerine olan iki deve yükü mal verecekler, bu mümkün değildir. Bu güzel huy Fahr-i Kâinat’ta bitmeyen bir hazine gibiydi. Kötülüklere iyiliklerle karşılık verirdi.

2 - VAKAR (AĞIR BAŞLILIK)

٤٧٧٦ - عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عَبَّاسٍ أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: إِنَّ الْهَدْيَ الصَّالِحَ وَالسُّمْتَ الصَّالِحَ وَالْإِقْبَضَةَ جُزْءٌ مِنْ خَمْسَةِ

عَشْرِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبُوَّةِ

4776 - Abdullah bin Abbas radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Salih bir davranış, salih bir gidişat ve ölçülü olmak Peygamberliğin yirmi beşte biridir.”

İZAH

Güzel davranmak, iyi bir yolda gitmek, malını nereden kazanacağını ve nereye sarf edeceğini bilmek, israfçı, batakcı olmamak Peygamberliğin yirmi beş cüzünden birisini teşkil eder. Bütün Peygamberlerin davranışı bu güzel huylardan ibarettir. Bu şekilde davrananlar Peygamberlerin yolunu devam ettirmiş olurlar.

3 - ÖFKESİNİ YENEN KİMSE

٤٧٧٧- عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ كَظَمَ غَيْظًا وَهُوَ قَادِرٌ عَلَيْهِ أَنْ يُنْفِذَهُ دَعَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

عَلَى رُءُوسِ الْخَلَائِقِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُخَيِّرَهُ اللَّهُ مِنَ الْخُورِ الَّتِي مَا شَاءَ

4777 - Sehl'in babası Muaz radiyallahu anh'dan rivâyetle: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim istediğini yerine getirmeye gücü yettiği halde öfkesini yenerse, Allah (c.c.) kıyamet gününde bütün halkın huzurunda onu çağırarak ve onu hûrilerden dilediğini almakta muhayyer kılacak.”^[307]

İZAH

Öfkelenen insanın anormal hale gelen sinir sisteminden kaynaklanan bütün istekleri yenerek ona hâkim olabilmesi, bir pehlivanın rakibini yenmesinden daha takdîre şayan bir üstünlüktür. Nefsin kötü yöndeki isteğini frenleyebilen bu mü'mine Allah (c.c.) ikramiye olarak ehl-i cennete hazırladığı hûrilerden dilediği kadarını almaya hak tanıyacağı müjde edilmektedir.

٤٧٧٨- عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَبْنَاءِ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْنُ قَالُ مَا لَكُمْ

اللَّهُ أَمَّا وَإِيمَانًا لَمْ يَلْغُزْ قِصَّةَ دَعَاةِ اللَّهِ زَادَ وَعَنْ تَرْفَعَةَ ثُبَسَ ثَوْبٍ

جَنَابِي وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ قَالَ بَشَرٌ أَحْبَبَهُ قَالَ تَوَاضَعَا كَسَاءَ اللَّهِ حُلَّةَ

الْكَرَامَةِ وَمَنْ رُوجَ إِلَهُ تَعَالَى تَوَجَّهَ اللَّهُ تَاجَ الْمَلِكِ

4778 - Nebî sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabının çocuklarından bir zattan, o da (sahabî olan) babasından rivâyet ettiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir önceki hadisin benzeri rivâyet edilmiştir. Ancak bu rivâyette ziyâde olarak şöyle buyurulmuştur. Râvî onu çağırır

cümlesini zikretmedi. Şu cümleyi de ilave etti. “Kimin güzel elbise giyinmeye gücü yettiği halde onu giymeyi terk ederse.”

Râvî Bişr zannedersem (tevâzudan dolayı terk ederse) dedi. Allah ona keramet elbisesi giyindirir. Kim Allah rızası için evlenirse, Allah onu mülk tacı ile taçlandırır.

İZAH

Nefsini haramdan korumak, Allah yolunda çalışacak nesil yetiştirmek için evlenen, oğlunu kızını bu niyetle evlendiren, devamlı süslü gezmeyip ara sıra alçak gönüllülük için orta halli elbise giyinen kimseye cennette Allah (c.c.) hazretlerinin padişahlık tacı giydireceği müjde ediliyor. Tevazu, insanın diğer mü'minlere göstereceği insanî yaklaşımın şartıdır. Tevazu olmadan başka iyi huylar düşünülemez.

٤٧٧٩- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا تَعْدُونَ الصُّرْعَةَ فَيَكُنْ قَالُوا قُلْدِي لَا يَصْرَعُهُ الرَّجُلُ قَالَ لَا وَلَكِنَّهُ

الَّذِي يَمْلِكُ نَفْسَهُ عِنْدَ الْغَضَبِ

4779 - Abdullah (bin Mes'ûd) radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, dedi ki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Sizde kimi pehlivan sayarsınız?” buyurdu. Ashab: Kendisini erkeklerin yenemediği kimseyi pehlivan sayarız, dediler.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Hayır, pehlivan o değildir. Asıl pehlivan gazaplandığı zaman nefsine sahip olabilir” buyurdu. [\[308\]](#)

İZAH

Er meydanında bazı oyunlar tatbik ederek karşısındaki pehlivani yenenler çoktur. Ama gazaplandığı anda dilini, yumruğunu tutanların sayısı daha azdır. Bunlardan hangisi gerçek pehlivandır? Elbette diline ve eline sahip olabilen gerçek pehlivandır.

4 - GAZAPLANINCA EDİLECEK DUA

٤٧٨٠- عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ اسْتَبْرَأْتُ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعُصِبَ أَحَدُهُمَا غَضَبًا شَدِيدًا حَتَّى خَبِلَ إِيَّاهُ أَنْ يَقُولَ

يَتَمَرَّعُ مِنْ شِدَّةِ غَضَبِهِ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَأَعْلَمُ

كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا لَذَهَبَ عَنْهُ مَا يَجِدُهُ مِنَ الْغَضَبِ فَقَالَ مَا هِيَ يَا رَسُولَ

اللَّهِ قَالَ يَقُولُ: اَللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، قَالَ: فَجَعَلَ

مُعَاذٌ يَأْتِرُهُ قَأْبِي وَمَجْجُكَ وَجَعَلَ يَزْدَادُ غَضَبًا

4780 - Muaz bin Cebel radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında iki kişi birbirlerine sövmeye başladılar. Biri diğerine o kadar şiddetle sinirlendi ki öfkesinden burnu çatlayacak gibi oldu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben bir kelime biliyorum. Eğer bu zat, o kelimeyi söylerse duymakta olduğu öfke kendisinden gider.” Muaz, o kelime nedir ey Allah'ın Rasûlü dedi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ya Rabbi kovulmuş şeytanın şerrinden sana sığınırım.” Muaz, o kimseye bu sözleri söylemesini emrediyordu. O kimse ise bu kelimeyi söylemekten kaçınıyor, düşmanlığında ısrar ediyor, gazabı da artıyordu.^[309]

İZAH

Gazap sinir sisteminin ters yönde etkilenmesi, damardaki kanın köpürerek beyne baskı yapmasıdır. İnsanoğlunun böyle zayıf anlarını gözeten şeytan da yangına körükle gideceğinden öfkelenmiş insanı tahrik eder. Peygamber Efendimiz'in tarif ettiği kelimeleri okuyan kimse şeytanın şerrinden korunmuş, siniri çabuk yatışmış olur.

٤٧٨١- عَنْ شَلِيمَانَ بْنِ صُرَدٍ قَالَ: اسْتَبْرَأْتُ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَ أَحَدُهُمَا تَحْمَرُّ غِنَاءَهُ وَتَتَفَحُّ أَوْدَاجُهُ

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَا أَغْرِفُ كَلِمَةً لَوْ قَالَهَا هَذَا

لَلَّذِي عَنْهُ الَّذِي يَجِدُ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، فَقَالَ الرَّجُلُ هَلْ

تَرَى بِي مِنْ جُنُونٍ

4781 - Süleyman bin Surad radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş. İki kişi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında birbirlerine sövmeye başladılar. İkiden birinin gözleri kızarmaya boyun damarları şişmeye başladı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben bir kelime biliyorum, eğer bu kimse o kelimeyi söylese duymakta olduğu öfke kendisinden gider. O kelime kovulmuş şeytanın şerrinden Allah'a sığınırım kelimesidir.”

O zat; yoksa bende bir delilik mi görüyorsun (ki şeytandan sığınacağım) dedi. [\[310\]](#)

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında öfkelenen zat ya cahillerden veya bedevîlerden birisi olsa gerek. Çünkü şeytan sadece delilerle meşgul olmaz. Her insanla uğraşan bir şeytan vardır. Şeytandan sığınmak delilere aitte değildir. Her insan şeytandan sığınmaya muhtaçtır. Hele öfkelenen insanlar şeytanın şerrinden Allah'a sığınmalıdırlar ki, öfkelerini yenebilsinler.

٤٧٨١ - عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: لَنَا إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ قَائِمٌ فَلْيَجْلِسْ فَإِنَّ ذَهَبَ عَنْهُ الْغَضَبُ

وَالْأَفْلَاحُ تَطْجَعُ

4782 - Ebû Zer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize şöyle dedi: “Sizden biriniz ayakta iken öfkelenirse otursun. Eğer öfkesi giderse (ne âlâ, değilse) sırt üstü yatsın” buyurdu.

İZAH

Ayakta duran insanın öfkelendiği zaman onun elinden kaza çıkması an meselesidir. Oturunca ayaktakine nispetle hareket çabukluğu azalmış olur. Yattığı zaman vücut baskısı ile gerilen damarlarda bir gevşeme, gazapta bir serinleme görünür. Bu sünnete uyanlar birçok tehlikeden kendilerini kurtarmış olurlar.

٤٧٨٣- عَنْ بَكْرِ بْنِ أَبِي شَيْبَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ أَبَا دَاوُدَ بِهَذَا

الْحَدِيثِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَهَذَا أَصَحُّ الْحَدِيثَيْنِ

4783 - Bekir radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Zer'i göndermişti diyerek bir önce geçen şu hadisi sevk etti.

Ebû Dâvud bu hadis, iki hadisten en sahih olandır dedi.

٤٧٨٤- حَدَّثَنَا أَبُو وَائِلٍ الْقَاسِمِيُّ قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى عُزْوَةَ بِنْتِ مُحَمَّدٍ

السَّعْدِيَّةِ فَكَلَّمَهُ رَجُلٌ فَأَغَضِبَهُ فَقَامَ فَتَوَضَّأَ ثُمَّ رَجَعَ وَقَدْ تَوَضَّأَ فَقَالَ

خَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي عَطِيَّةٌ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّ الْغَضَبَ مِنَ الشَّيْطَانِ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ خُلِقَ مِنَ النَّارِ وَإِنَّمَا تُطْفَأُ

النَّارُ بِالمَاءِ فَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَضَّأْ

4784 - Ebû Vâil radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, dedi ki: Urve bin Muhammed Sadi'nin yanına girdik. Ona bir zat bir şeyler söyleyip gazaplandırdı. Urve kalktı. Abdest aldı. (Sonra döndü yine abdest aldı) dedi ki: Babam, dedemden o da Atiyye'den naklederek bana haber verdi. Atiye'ye demiş ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Gazap şeytandandır. Şeytan ise ateşten yaratıldı. Ateş ancak su ile söndürülür. Sizden biriniz gazaplandığı vakit abdest alsın.”

İZAH

Gazaplanan insanın vücudunun ne büyük sarsıntı geçirdiği bellidir. Bu arada vücut ateşlenir. Kulaklara kadar kızarır. Abdest alınca bir serinlik ve

sinirlerde bir yatışma, gazabın yaktığı alevi sakinleştirmek, asabî tansiyonu biraz düşürmek mümkün olur.

5 - AFFEDİCİ OLMAK

٤٧٨٥- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا خَيْرَ رَسُولٍ اللَّهُ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَمْرَيْنِ إِلَّا اخْتَارَ أَيْسَرَهُمَا مَا لَمْ يَكُنْ إِثْمًا

فَإِنْ كَانَ إِثْمًا كَانَ أَثَمًا بَعْدَ النَّاسِ بَنُو وَدَّاءَ اتَّقَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لِنَفْسِهِ إِلَّا أَنْ تُتَهَكَ حُرْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى فَيَنْتَقِمَ اللَّهُ بِهَا

4785 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem iki şey arasında muhayyer kılındığında günah olmadığı takdirde kolay olanını seçerdi. Eğer günah ise insanların ondan en uzak duranı olurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kendi nefsi için intikam almazdı. Ancak Allah'ın bir yasağının çiğnenmesi müstesnâ. O vakit kendisi çiğnenen yasaklardan dolayı Allah için intikam alırdı.^[311]

İZAH

İslam, kolaylık dinidir. İslam Peygamberi de daima kolaylık gösterir. Hangi işte numûne olacaksa, o işte kolay tarafı alır. Ümmetine kolaylık göstermiş olurdu. Şahsı için kimseden intikam almaz daima af ile muamele ederdi. Ama dînî bir haddin yerine gelmesinde gereğini yapar, Allah'ın hükmünü yerine getirirdi.

٤٧٨٦- عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ خَادِمًا وَلَا امْرَأَةً قَطُّ

4786 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ne bir hizmetçi ve ne de (hanımlarından) bir kadını katiyen dövmemiştir.^[312]

İZAH

Hizmetçi ve kadın zayıf kimselerdir. Zayıflara merhamet dinimizin prensiplerindendir. Rasgele zayıfları dövmek zulüm olur. Zalimlerin hasmı Allah (c.c.)’dır. Mazlumların dostu da Allah’tır. Zulümden en çok kaçınan Peygamberimiz ne hizmetçilerini ve ne de hanımlarını asla dövmemiştir. Onlara daima merhametle muamele etmiştir. Hatalı davranışlarını uyararak düzeltmiştir. Şöyle yapılması Allah’ın rızasına daha uygundur diyerek onları hikmetli sözlerle ikaz buyurmuştur.

٤٧٨٧- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي نَضْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ «الْعَفْوُ» قَالُوا

أَمْرٌ نَبِيٌّ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَأْخُذَ الْعَفْوَ مِنَ الْخَلْقِ النَّاسِ

4787 - Abdullah bin Zübeyr radiyallahu anh’dan:

Araf sûresinin “Sen af yolunu tut,” 199. ayeti hakkında şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem insanların (kaba) huyları karşısında affa sarılmakla emrolundu. [\[313\]](#)

İZAH

İnsanların huyları çeşitlidir. Üç kardeşten birisi iyi huylu olduğu halde ikisi kötü huylu olabilir. Peygamber’e, anne ve babasına sert çıkışlar yapabilirler. Böyle sert huyluların kaba davranışına karşılık Peygamberimiz af ile muamele etmekle emrolundu. Gerçekte bu emrin muhatabı biziz. Bizim de af ile muamele etmemiz emrolunmuş oldu.

6 - İNSANLARLA İYİ GEÇİNMEK

٤٧٨٨- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ ﷺ إِذَا بَلَغَهُ عَنِ الرَّجُلِ الشَّيْءَ لَمْ يَقُلْ مَا بَالُ فُلَانٍ يَقُولُ

وَلَكِنْ يَقُولُ مَا بَالُ أَقْوَامٍ يَقُولُونَ كَذَا وَكَذَا

4788 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet olunduğuna göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir zatın kötü davranışı ve sözü ulaştığında “falan isimli kişiye ne oluyor da böyle söylüyor” demezdi. “Bu

insanlara ne oluyor da şöyle şöyle konuşuyorlar” derdi.

İZAH

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem en güzel huyla bezenmiş ve donatılmış öyle gönderilmişti. Ashab arasında hoşla gitmeyecek söz söyleyen veya davranışta bulunanlar olabiliyordu. Onları uyarmak gerektiğinde direk onları muhatap almazdı. O huyda olan bir kavim varmış gibi çoğul sigası kullanırdı. Böylece huzurunda bulunan o ferdin gönlünü yıkmadan uyarmış olur, hatayı işleyenlerde hissesini alırlardı.

٤٧٨٩- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَجُلًا دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ أَثَرُ صُفْرَةٍ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْنَا

يُؤَاجِهْ رَجُلًا فِي وَجْهِهِ شَيْءٌ يَكْرَهُهُ فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ لَوْ أَمَرْتُمْ هَذَا أَنْ

يَغْتَسِلَ ذَا عَنَّةَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: سَلَّمَ لَيْسَ هُوَ عَلَوِيًّا كَلَّا يَتَّبِعُ فِي التَّجَرُّمِ وَشَهَدَ

عِنْدَ عَبْدِ عَدِيِّ بْنِ أَرْطَاءَةَ عَلَى رُؤْيَةِ الْهَلَالِ فَلَمْ يَجِزْ شَهَادَتَهُ

4789 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Üzerinde Sufra (sarı boya) işi bulunan bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem üzerinde hoşlanmadığı bir şey bulunan kimsenin yüzüne az bakardı. O zat dışarıya çıkınca şöyle buyurdu: “Adama söylemeniz de üzerindeki şu izi yıkasaydı.”

Ebû Dâvud şöyle dedi: İsnadda ismi geçen Selm, Ali evlâdından değildir. Selm yıldızları gözetirdi. Adiy bin Ertat'ın yanında ayı gördüğüne şahadette bulundu. Adiy onun şahitliğini geçerli saymadı.

İZAH

Bu hadisin 4182 numarada izahı geçti.

٤٧٩٠- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَفَعَهُ جَبِيحًا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُ غَرُّ كَرِيمٍ وَالْفَاجِرُ حَبِّ لَيْثِمٍ

4790 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan merfûan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Mü'min saf ve kerem sahibidir. Facir ise aldatıcı, alçak ve cimridir.”^[314]

İZAH

Mü'min başkasına kötülük düşünmeyen saf ve temiz bir kalbe sahiptir. Onun başlıca vasıfları iyilik yapmak insanlara karşı kerem sahibi olmaktır. Cömert davranmaktır. Facir kimseler ise daima kötülük düşünür. İki komşunun, iki kardeşin, hatta karı kocanın arasını açarlar. Onları birbirine düşürürler, cimridirler. Yanında can veren birisi olsa ağzına bir damla zezem dahi damlatmazlar, kötü huyludurlar.

٤٧٩٠- عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ: بَشَرُ ابْنِ الْعَشِيرَةِ أَوْ بَشَرُ رَجُلٍ الْعَشِيرَةِ ثُمَّ قَالَ إِذْ لَقُوا لَهُ

قُلْنَا دَخَلَ الْأَنْ لُهُ الْقَوْلُ فَقَالَتْ عَائِشَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَأَنْتَ لُهُ الْقَوْلُ

وَقَدْ قُلْتَ لَهُ مَا قُلْتَ، قَالَ: إِنْ شَرَّ النَّاسِ بَعَثَ اللَّهُ مَرْيَلَةَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ

وَدَعَاهُ أَوْ تَرَكَهُ النَّاسُ لِإِيْقَاءِ فَخْشِهِ

4791 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyetle: Bir kimse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girmek için izin istedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kabilenin oğlu ne kötüdür veya kabilenin bu adamı ne kötüdür” buyurdu.

Sonra “Ona izin verin gelsin” buyurdu. O kimse içeriye girdiğinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona yumuşak sözler söyledi. (Şahıs çıktıktan sora) Aişe radiyallahu anha, ey Allah'ın Rasûlü, o kimse için önce söylediklerini söylemiştin. (İçeriye girdiğinde) kendisine yumuşak konuşun, dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Kıyamet gününde insanların mevki yönünden en şerlisi çirkin ve kaba sözlerden dolayı insanların kendisini yalnız bıraktığı veya terk ettiği kimsedir” buyurdu.^[315]

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in yanına girmeye izin isteyen kimse Uyeyne bin Hısn idi. Zâhiren Müslüman görünüyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun iç halini ashaba bildirmek için bu kabilenin çocuğu ne fenadır demiştir. Bu şahıs Peygamberimizin vefatından sonra irtidat etmiş, esirler arasında Hazreti Ebû Bekir'e getirilmiştir. Ama Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun iç halini bilmesine rağmen onu idâre etmiştir. Fâsık kimselerin fıskını mü'minlere bildirmekte mahzur yoktur. Çünkü mü'min onun şerrinden emin olur.

٤٧٩٢- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَجُلًا اسْتَأْذَنَ عَلَى النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِشْنُ أَخُو

الْعَشِيرَةِ فَلَمَّا دَخَلَ انْبَسَطَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَلَّمَهُ

فَلَمَّا خَرَجَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَا اسْتَأْذَنَ قُلْتُ بِشْنُ أَخُو الْعَشِيرَةِ فَلَمَّا

دَخَلَ انْبَسَطَ إِلَيْهِ فَقَالَ يَا عَائِشَةُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُجِبُّ الْمَاجِسَ الْمُنْتَجِسَ

4792 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre, bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girmeye müsaade istedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Kabilenin kardeşi ne fena adam" buyurdu. O kimse içeri girince Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu iyi karşılamış ve ona (tatlı) konuşmuştu. O kimse çıktığı vakit ben ey Allah'ın Rasûlü, izin istediğinde kabilenin kardeşi ne fena dedin. İçeri girince de onu iyi karşıladın, dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Ey Aişe, Allah kötüye ve kötülüğü ortaya çıkarmaya çalışanı sevmez" buyurdu.

٤٧٩٣- عَنْ عَائِشَةَ فِي هَذِهِ الْقِصَّةِ قَالَتْ: فَقَالَ تَغْنِي النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ إِنَّ مِنْ شِرَارِ النَّاسِ الَّذِينَ يُكْذِرُونَ

إِتْقَاءَ أَلْسِنَتِهِمْ

4793 - Şu bir önce geçen kıssa hakkında Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Ey Aişe dillerinden kurtulmak için ikram olunan kimseler insanların en şerlilerindendir.”

٤٧٩٤- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: مَا رَأَيْتُ رَجُلًا إِلَّا تَقَرَّبَ أَذُنَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَنْتَجِي رَأْسَهُ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَنْتَجِي رَأْسَهُ

وَمَا رَأَيْتُ رَجُلًا أَخَذَ بِبَدْوِ فَتَرَكَ يَدَهُ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَذْغُ يَدَهُ

4794 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kulağına eğilip bir şey söylemek isteyen kimse kendisi doğrulup başını uzaklaştırmadıkça Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in başını uzaklaştırdığını görmedim. Bir kimse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in elini tuttuğunda tutan kimse kendisi bırakmadıkça Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in elini bıraktığını görmedim.

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelen ve özel derdi olan kimsenin derdini dinler, sözünü kesivermezdi. Ellerini tuttuğunda elini bırakıvermez, küçümsemez, gönlünü kırmazdı.

7 - HAYÂ DUYGUSU

٤٧٩٥- عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى

رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ وَهُوَ يَبْطُلُ أَخَاهُ فِي الْحَيَاءِ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: دَعُهُ، فَإِنَّ الْحَيَاءَ مِنَ الْإِيمَانِ

4795 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyete göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem: “Kardeşine hayâ konusunda öğüt vermekte olan Ensar'dan bir zata uğramıştı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu bırak (varsın utansın) gerçekten hayâ imandandır” buyurdu. [\[316\]](#)

٤٧٩٦- عَنْ أَبِي قَتَادَةَ قَالَ: كُنَّا مَعَ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ وَتَمَّ بَشِيرٌ

بْنُ كَثْبٍ فَخَدَّتْ عِمْرَانُ بْنُ حُصَيْنٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْحَيَاءُ خَيْرٌ كُلُّهُ أَوْ قَالَ الْحَيَاءُ كُلُّهُ خَيْرٌ فَقَالَ بُشَيْرُ بْنُ
كَثْبٍ إِنَّا نَجِدُ فِي بَعْضِ الْكُتُبِ أَنَّ مِنْهُ سَكِينَةٌ وَوَقَارٌ وَمِنْهُ ضَعْفٌ فَأَعَادَ
عِمْرَانُ الْحَدِيثَ وَأَعَادَ بُشَيْرُ الْكَلَامَ قَالَ فَغَضِبَ عِمْرَانُ حَتَّى احْمَرَّتْ
عَيْنَاهُ وَقَالَ أَلَا أَرَأَيْتَ أُخْبِثُكَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
وَتُخْبِثُنِي عَنْ كُتُبِكَ قَالَ: قُلْنَا يَا أَبَا نُجَيْدٍ لِمَ إِذَا

4796 - Ebû Katâde radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Biz
İmran bin Husayn ile beraber bulunuyorduk. Orada Büşeyr bin Ka'b da
bulunuyordu.

İmran bin Husayn bir hadis haber verdi. Dedi ki: Rasûlullah sallallahu
aleyhi ve sellem “Hayâ tamamıyla hayırdır veya utanmanın hepsi de
hayırdır” buyurdu. Büşeyr bin Ka'b dedi ki: Bazı kitaplarda hayâdan ağır
başlılığa sakinliğe sevk edeni olduğu gibi zaaf alameti olanları da
buluyoruz. İmran bin Husayn hadisi iade etti. Beşir de sözünü iade etti.
Bunun üzerine İmran bin Husayn; görüyorum ki ben sana Rasûlullah
sallallahu aleyhi ve sellem'den hadis naklediyorum, sen de bana kitaplardan
nakilde bulunuyorsun, dedi.

Ebû Katâde dedi ki: Bizde (İmran bin Husayn'e) Ey Ebû Nüceyd, yeter
yeter (fazla kızma) dedik.^[317]

İZAH

Hayânın hepsi cidden güzeldir. Cemiyette görülen bütün haksızlıklar
hayâsızlıktandır. Dinsizliğin kökünde hayâsızlık yatmaktadır. Bu gün iffet
yağmasının başında hayâsızlık gelmektedir. Hazreti Büşeyr itiraz
etmiyordu. Bazı utanmaların ilim öğrenme hakkını istemeyi zayıflatacağı
kaydını okuduğunu söylüyordu. Hazreti İmran ise bunu hadisin zahirine de
bir itiraz gibi kabul ederek kızmıştı. Aslında Büşeyr de sahabi idi. Hadise
itiraz etmiyor, gördüğünü söylemeye çalışıyordu.

٤٧٩٧- عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّ مِمَّا أَخَذَكَ النَّاسُ مِنْ قَلَامِ النُّبُوَّةِ الْأُولَى إِذَا لَمْ تُسَبِّحْ فَأَفْعَلْ

مَا شِئْتَ

4797 - Ebû Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “İnsanların ilk Peygamberlikten beri duya geldikleri sözlerden biri “utanmazsan dilediğini yap” sözüdür.”^[318]

İZAH

Bütün kötülüklerin anası utanmazlıktır. Utanmayan insanın yapamayacağı fenalık yoktur. Cemiyette bütün huzursuzluk hayâsız insanlardan gelmektedir. Bütün peygamberlerin ortaklaşa söyledikleri sözün özü de budur. Utanmadıktan sonra ne istersen yap. Seni kötülükten alıkoyacak başka bir şey yoktur. Bütün engeller kalkmıştır. Çünkü hayâ insanla kötülük arasında perdedir.

8 - GÜZEL HUY

٤٧٩٨- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيُتَرَكُ بِخَيْرِ خَلْقِهِ دَرَجَةِ الصَّائِمِ الْقَائِمِ

4798 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: “Muhakkak mü'min güzel huyu sayesinde (nafile) oruç tutan ve namaz kılanların derecesine yetişebilir.”

İZAH

Nafile amel edip huyunu düzeltmeyenler huysuzluğu yüzünden amellerinin sevabını kayırabilirler. Nâfile amel edemeyen ama insanlara güzel muamelede bulunan insanlar nafile amel sevabını alırlar.

٤٧٩٩- عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَا

مِنْ شَيْءٍ أَثْقَلَ فِي الْأَجْرَانِ مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ

4799 - Ebû Derdâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Kıyamet gününde) mizanda güzel huydan daha ağır basacak bir şey yoktur.”^[319]

٤٨٠٠ - عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَنَا رَجِيمٌ بِبَيْتٍ فِي رَيْصِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَزَلَّ الْجِرَاءُ وَإِنْ كَانَ شَجَعًا وَبَيْتٍ

فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ لِمَنْ تَزَلَّ الْكَذِبُ وَإِنْ كَانَ مَارِحًا وَبَيْتٍ فِي أَعْلَى

الْجَنَّةِ لِمَنْ حَسَنَ خُلُقُهُ

4800 - Ebû Ümâme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Haklı dahi olsa münakaşayı terk eden kimseye cennetin kenarında bir köşk, şaka da olsa yalanı terk edene cennetin ortasında bir köşk, ahlakını güzelleştirene cennetin en yüksek katında bir köşk verileceğine kefilim.”

İZAH

Münakaşa gönüllerin kırılmasına, düşmanlıkların gönüllere ekilmesine, önü alınamayacak olayların olmasına sebep olabilir. Haklı dahi olsa münakaşayı terk eden kimse bu zararlardan kendisini alıkoymuş olur. Yalan şaka da olsa gerçek değildir, şakadan yalanların dahi çok kötü sonuçlandığı bir gerçektir. Ahlakını güzelleştirenler ise sadece kendilerini değil cemiyeti de dinlendirmiş olurlar. Bu üç şeye söz verenlere Efendimiz'in şefaati edileceği cennetin her kademesinde makam verileceği müjdeleniyor.

٤٨٠١ - عَنْ حَارِثَةَ ابْنِ وَهَبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ الْجَوَاظُ وَلَا الْجَعْفَرِيُّ

قَالَ وَالْجَوَاظُ الْغُلِيظُ الْقَطُّ

4801 - Harise bin Vehb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Katı sözlü, kaba tabiatlı ve kibirli kimseler cennete giremezler.”^[320]

İZAH

Cevvaz: Katı sözlü, katı huylu, kaba tabiatlı demektir.

Ca'zeriyyi: Kaba tabiatlı, övüngen ve kibirli demektir.

Kaba huylu insanlar yaptıkları hayırlı işleri kaba davranışları ile alt üst ederler. Kendilerini saadet evine götüren ibadetlerin sevabını uçururlar. Örnek: Bir fakire bir lokma verseler söyledikleri acı sözle onun sevabını kaçıırırlar. Cennete girseler de girişleri gecikir.

9 - DÜNYA İŞLERİNDE ÜSTÜNLÜK TASLAMANIN ÇİRKİNLİĞİ

٤٨٠٢- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كُنْتُ بِالْعُضْبَاءِ لَا تُبْقَى قَبَاءُ أَغْرَابِي

عَلَى قَعُودٍ لَهُ فَسَابَقَهَا فَسَبَقَهَا الْأَغْرَابِي فَكَأَنَّ ذَلِكَ شَقٌّ عَلَى أَصْحَابِ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ: حَقٌّ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنُ لَا

يَرْفَعُ شَيْئًا مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا وَضَعَهُ

4802 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in devesi) Adbâ hiçbir deve tarafından geçilemezdi. Bir bedevî altında yük devesi ile geldi. Adbâ ile yarıştı bedevînin devesi Adbâ'yı geçti. Bu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına ağır geldi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Dünyada her yükselen şeyi oradan tekrar aşağı indirmek Allah'ın kanunudur."[\[321\]](#)

İZAH

Adba: Kulağı yarık demektir. Fakat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in devesinin kulağı yarık değildi. Adbâ, Kusvâ, Cezâ, Harma Muhazırma hepsi aynı devedir. Veda haccında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu deve üzerinde hutbe okumuştı.

Kuud: Binek için ayrılmış iki ile beş yaş arasında olan deve demektir.

٤٨٠٣ - عَنْ أَنَسٍ بِهَذِهِ الْقِصَّةِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: إِنَّ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ لَا يَرْتَفِعَ شَيْءٌ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا وَضَعَهُ

4803 - Enes radiyallahu anh'dan bir önce geçen hadisteki kıssa nakledildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Dünyadakilerden her yükselen şeyi aşağı indirmek Aziz ve Celil olan Allah’ın kanunudur.”^[322]

İZAH

Bu iki hadis-i şeriften şu hükümleri anlıyoruz.

- 1 - Yarış yapmak caizdir.
- 2 - İsteddiği olunca, üstünlük taslamak doğru değildir.
- 3 - Üstünlük taslayanı Allah alçaltır.

10 - YÜZE KARŞI ÖVMENİN ÇİRKİNLİĞİ

٤٨٠٤ - عَنْ هَمَّامٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ قَائِلِي عَلَى غُفَّانَ فِي وَجْهِهِ

تَأَخَذَ الْجُفَّاءُ بِنِ الْأَسْوَدِ ثَرَابًا فَحَنَّنَا فِي وَجْهِهِ وَقَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا لَقِيتُمُ الْمَدَاحِينَ فَاسْخَرُوا فِي وُجُوهِهِمُ التُّرَابَ

4804 - Hemmâm radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir zat geldi. Hazreti Osman'ı yüzüne karşı övdü. Mikdad bin el-Esved de toprak aldı. Onun yüzüne saçtı ve dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Methedenlerle karşılaştığınız zaman onların yüzüne toprak saçınız.”^[323]

İZAH

Öven kimsenin yüzüne toprak saçmak şu demektir: Toprağı eline alır onun tarafına saçarsın. Fazla övme bunun evveli toprak sonu da bir avuç topraktır demek istersin.

٤٨٠٥- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي بَكْرَةَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَجُلًا أَتَى

عَلَى رَجُلٍ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ قَطَعْتَ عُنُقَ

صَاحِبِكَ ثَلَاثَ مَوَاتٍ ثُمَّ قَالَ إِذَا نَذَحَ أَحَدُكُمْ صَاحِبَهُ لَا مَحَالَةَ فَلْيَقُلْ

إِنِّي أَخْبِئُهُ كَمَا يُرِيدُ أَنْ يَقُولَ وَلَا أَرْكَبِهِ عَلَى اللَّهِ

4805 - Abdurrahman'ın babası Ebû Bekre'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bir kimseyi övmüştü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun için üç kere şöyle dedi: “Arkadaşının boynunu kesmiş oldun.” Sonra da şöyle buyurdu: “Sizden biriniz muhakkak arkadaşını övecekse şöyle desin: Ben onun söylemek istediklerini söyleyerek şöyle şöyle olduğunu düşünüyorum. (Fakat) onu Allah’a karşı tezkiye edemem (çünkü kalbini Allah bilir)” desin.”[324]

İZAH

İnsanların iç âlemini ve insanların görmediği yerdeki davranışlarını ancak Allah bilir. Onun için bir kimseyi överken böyledir, diye değil böyle zannediyorum demeli. Onun iç âlemini Allah’a havale etmelidir.

٤٨٠٦- عَنْ مُطَرِّفٍ قَالَ: قَالَ أَبِي انْطَلَقْتُ فِي وَلَدٍ بَنِي غَابِرٍ إِلَى

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْنَا أَنْتَ سَيِّئٌ فَقَالَ: أَلَيْسَ اللَّهُ

تَبَازُؤُكُمْ وَتَعَالَى قُلْنَا وَأَنْظَرْنَا قَوْلَهُ، وَأَغْطَيْنَا طَوْلَهُ، فَقَالَ: قُولُوا بِقَوْلِكُمْ

أَوْ بَعْضُ قَوْلِكُمْ وَلَا تَسْتَجِرِيكُمْ الشَّيْطَانُ

4806 - Mutarrif (bin Abdullah) radiyallahu anh'dan rivâyete göre şöyle demiştir: Benî Âmir heyeti içerisinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gitmiştim. Biz, sen bizim ulumuzsun dedik. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ulu Allah'dır” dedi. Biz fazilette en efdalimiz, ikramda en büyüğümüz dedik. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bu sözünüzü veya bu sözünüzün bir kısmını söyleyin, şeytan sizi kendi yoluna sürüklemesin” buyurdu.

İZAH

Bu hadis-i şerif bir insanın Allah'a yaraşan sıfatlarla övülmemesi gerektiğini, kulu kula ait sıfatlarla övmenin doğru olacağını ifade eder. Benî Âmir yeni Müslüman olmuşlardı. Onların kendi başkanlarını övdükleri gibi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i övmelerinin doğru olmayacağını, insanları ilahlaştırmanın sakıncasını anlatmış, Peygamber de olsa Peygambere yakışan sözlerle övülmek gerektiğini izah etmiştir. İnsanların birbirlerini övdüğü sözlerle değil Allah'ın Peygamberini övdüğü sözlerle Peygamberi övmek gerektiğine işaret buyurmuştur.

11 - YUMUŞAK HUylU OLMAK

٤٨٠٧- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُغَفَّلٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ اللَّهَ رِيقٌ يُحِبُّ الرِّيقَ وَيُعْطِي عَلَيْهِ مَا لَا يُعْطِي

عَلَى الْغَنَفِ

4807 - Abdullah bin Muğaffel radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: "Allah yumuşak muamele yapar, yumuşak muamele yapanları da sever. Sert muameleye vermediğini yumuşak muameleye verir."[\[325\]](#)

٤٨٠٨- عَنِ الْمُقَدَّمِ بْنِ شُرَيْحٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ عَنِ

الْبَدَاوَةِ فَقَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتْلُو إِلَى هَلِيقِ

الْبَلْعِ وَإِنَّهُ أَرَادَ الْبَدَاوَةَ مَرَّةً فَأَرْسَلَ إِلَيَّ نَاقَةً مُحْرَمَةً مِنْ إِبِلِ الْعَشْرَةِ

فَقَالَ لِي يَا عَائِشَةُ أُرْغِظِي فَإِنَّ الرِّيقَ لَمْ يَكُنْ فِي شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا زَانَهُ وَلَا

نَزَعٌ مِنْ شَيْءٍ قَطُّ إِلَّا شَانَهُ

قَالَ ابْنُ الصَّبَّاحِ فِي حَدِيثِهِ مُحْرَمَةٌ يَغْنِي لَمْ تُرَكَّبْ

4808 - Mikdam bin Şüreyh babasından rivâyetle demiştir ki: Hazreti Aişe'ye Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kır gezisine çıkmasından

sordum o şöyle dedi: Hazreti Peygamber yukarıdan aşağıya inen şu su kanallarına geziye çıkardı. Bir defasında böyle bir kır gezisine çıkmak istemişti de (bu yolculukta benim binmem için) bana zekât develerinden olan ve binmek için kullanılmayan bir dişi deve göndermişti. Ve bana: “Ey Aişe, buna yumuşak muamele et, gerçekten yumuşak muamele kimde bulunursa onu ziynetlendirir. Ve kimden soyulursa onu da çirkinleştirir” buyurdu. [326]

İbn-i Sabbah hadisinde muharreme kelimesini binilmeyen deve diye açıkladı.

٤٨٠٩- عَنْ جَرِيرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

يُخْرِمُ الرِّقْقَ يُخْرِمِ الْخَيْرَ كُلَّهُ

4809 - Cerir (bin Abdullah) radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Kim yumuşak muameleden mahrum kalırsa bütün hayırlardan mahrum kalır.”

İZAH

Acıyarak yapılan ince muamele hayırların anasıdır. Ondan mahrum olanlar bütün hayırlardan mahrum olur, yumuşak muamele bulunursa hayırlar çoğalır, kuvvet bulur. Sert muamele hangi şeyde bulunursa onu çirkinleştirir.

٤٨١٠- قَالَ الْأَعْمَشُ: وَقَدْ سَمِعْتُهُمْ يَذْكُرُونَ عَنْ مُصْعَبِ بْنِ

سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ الْأَعْمَشُ وَلَا أَعْلَمُهُ إِلَّا عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: النَّوْذَةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا فِي عَمَلِ الْآخِرَةِ

4810 - A'meş dedi ki: Bu hadisi ben ancak Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den merfûan rivâyet edilmiş olarak biliyorum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ahiret amelleri dışında kalan her işte teennî ile hareket edilmelidir.”

İZAH

Teennî, yavaş ve yumuşak hareket etmektir. Nefsini sabır ve sebata alıştıranlar bu huya sahip olurlar.

Dünya işlerinde gelecek ve gideceği fayda ve zararı hesaplayarak teennî ile hareket etmek vardır. Neticeye ulaşmak da vasıtaadır. Ama ahiret işlerine ait ibadetlerde yarın yapayım, sonra yapayım, gibi bir teennî yoktur. Emredildiği zaman içinde yapmak mecburiyetindeyiz.

12 - İYİLİĞE TEŞEKKÜR ETMEK

٤٨١١- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا

يُشْكُرُ اللَّهُ مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ

4811 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “İnsanlara teşekkür etmeyen kimse Allah’a şükretmez.”^[327]

İZAH

Yapılan iyiliklere insanlar aracıdır. Aslında iyilik kimin tarafından olursa olsun asıl sahibi Allah'tır. Aracısına teşekkür etmemeyi, nankörlükte bulunmayı adet edinen kimse, asıl sahibine de teşekkürü ihmal ederse, gafillerden olur.

٤٨١٢- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ الْمُهَاجِرِينَ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَهَبَتْ

الْأَنْصَارُ بِالْأَجْرِ كُلِّهِ قَالَ لَا مَا دَعَوْتُمْ اللَّهَ لَهُمْ وَأَنْتُمْ عَلَيْهِمْ

4812 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, muhacirler ey Allah'ın Rasûlü, ensar (kardeşlerimiz) sevabın hepsini aldı götürdüler dediler: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hayır siz onlara dua ettiğiniz ve onları hayırla andığınız müddetçe (siz de onlarla sevapta) ortaksınız” buyurdu.

٤٨١٣- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ أَعْطَى عَطَاءً فَوَجَدَ فَلْيَجِدْ بِهِ فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَلْيَتَّقِ بِهِ

فَمَنْ آتَى بِهِ فَقَدْ شَكَرَهُ وَمَنْ كَتَمَهُ فَقَدْ كَفَرَهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: زَوَاهُ يَحْيَى بْنُ أَلِيبٍ عَنْ عُمَارَةَ بْنِ عَرْفَةَ عَنْ

شُرَحْبِيلَ عَنْ جَابِرٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَهُوَ شُرَحْبِيلُ بَغْنِي رَجُلًا مِنْ قَوْمِي كَانَتْهُمْ كَرَاهُوهُ

فَلَمْ يُسَمِّهِ

4813 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kime bir ikramda bulunulmuşsa, verebilecek bir şey bulabilirse karşılık versin. Eğer verecek bir şey bulamazsa ona övgüde bulunsun, kim ona övgüde bulunursa muhakkak ona teşekkür etmiş olur. Kim de bu iyiliği gizlerse ona nankörlük etmiş olur” buyurdu.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Yahya bin Eyyub, İmare bin Gaziyye'den o da Şurahbil'den o da Câbir'den rivâyet etti.

Ebû Dâvud dedi ki: Senette “kavmimden bir adam” diye bahsedilen râvî Şurahbil'dir. Herhalde ondan hoşlanmadıkları için onun ismini açıkça vermemişlerdir.

٤٨١٤- عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ آتَى

بِلَاءٍ فَذَكَرَهُ فَقَدْ شَكَرَهُ وَإِنْ كَتَمَهُ فَقَدْ كَفَرَهُ

4814 - Câbir radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet olunduğuna göre şöyle buyurmuş: “Bir kimseye bir nimet ikram olunur. O kimsede o nimeti anarsa ona şükretmiş olur. Eğer nimeti saklarsa ona nankörlük etmiş olur.”

İZAH

Belâ: İmtihan anlamınadır. Hayırda da şerde de kullanılır. Hayırda kullanıldığı zaman belâen hasenen gibi iyilikle sıfatlanır. Şerde kullanıldığı vakit mutlak zikredilir. Nimet ve ikram manasında da kullanılır.

13 - YOLLARDA OTURMAK

٤٨١٥- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا كُنْتُمْ وَالْجُلُوسَ بِالطَّرَاقِ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا بَدَأْنَا مِنْ مَجَالِينَا نَسْأَلُكَ فِيهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ أَمْرَكُمْ فَأَعْطُوا الْعَلِيْقَ حَقَّهُ، قَالُوا: وَمَا حَقُّ الْعَلِيْقِ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: عَضُّ النَّصْرِ وَكُفُّ الْأَذَى وَرَدُّ السَّلَامِ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ

4815 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yollarda oturmaktan sakınınız.”

Ashab ey Allah'ın Rasûlü yollardaki meclislerimizden ayrılmamız güçtür. Çünkü orada (ihtiyaçlarımızı) konuşuyoruz, dediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Eğer mutlaka orada oturmanız gerekiyorsa bari yolun hakkını verin” dedi.

Ashab: Yolun hakkı nedir, ey Allah'ın Rasûlü dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Gözü haramdan korumak, gelip geçenleri rahatsız etmekten sakınmak verilen selâmı almak, iyiliği emretmek, kötülükten nehyetmektir” buyurdu. [\[328\]](#)

İZAH

Zarûret olmadıkça yol üzerinde oturmamalı, çünkü yollar her çeşit insanın gelip geçtiği yerlerdir. Gözlere hedef olacak kadınlar gelip geçebilir. Geçitler kapatılabilir. İffetsizlikler olabilir. Mecbûren oturacak olanlar gözlerini korumalıdır. Kötülüklerle dur demelidir, iyilikleri emretmeli, kötülükten nehyetmelidir.

٤٨١٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذِهِ

الْقِصَّةِ قَالَ: وَإِذَا شَاءَ السَّبِيلِ

4816 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir önce geçen hadis rivâyet olundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yolun haklarından biri de yolunu şaşırana yol göstermektir.”

İZAH

Yolda oturmaya mecbur olan kimse beş şeye dikkat etmeye mecburdur. Bu beş şeyden birisi de yolunu kaybetmiş olanlara yolunu bulduruvermektir.

٤٨١٦- عَنْ ابْنِ حُجَيْبٍ الْعَدَوِيِّ قَالَ سَمِعْتُ عُقْرَةَ بْنَ الْخَطَّابِ

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذِهِ الْقِصَّةِ قَالَ وَتُبَيِّثُوا الْمَلْهُوفَ

وَتَهْدُوا الضَّالَّ

4817 - İbn-i Huceyr el-Adevî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, dedi ki: Ömer bin Hattab'ın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den naklen şu geçen hadis hakkında şöyle dediğini işittim: “Yolların haklarından biri de oradan geçenlerden) yardıma muhtaçlara yardım etmeniz ve yolunu şaşırana da yol göstermenizdir” buyurdu.

٤٨١٧- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: جَاءَتْ امْرَأَةٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي إِلَيْكَ حَاجَةً فَقَالَ لَهَا يَا أُمُّ قُلَافٍ

اِجْلِسِي فِي أَهْلِ نَوَاجِي الْمَسْكَةِ فَتُحِبُّ أَحَدًا مِنْهُمْ قَالَ فَجَلَسَتْ

فَجَلَسَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَيْهَا حَتَّى قَضَتْ حَاجَتَهَا

لَمْ يَذْكُرْ ابْنُ عَرَبٍ حَتَّى قَضَتْ حَاجَتَهَا وَ قَالَ خَيْرٌ عَنْ حُمَيْدٍ

عَنْ أَنَسٍ

4818 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir kadın gelerek şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü benim sana (arz etmem gereken) bir ihtiyacım var.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona “Ey falanın annesi şu sokağın arzu ettiğin tarafına otur, ben de oturayım” buyurdu. Kadın oturdu

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem de oturdu. Nihayet (Hazreti Peygamber'in yardımıyla) kadın ihtiyacını karşıladı.

Râvi İbn-i İsa: İhtiyacını gören kadar cümlesini zikretmedi.

Kesir bu rivâyeti “Humeyd'den, Enes'den şeklinde nakletmiştir.

İZAH

Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem dulların, yetimlerin, zayıf ve düşkünlerin koruyucusu, yardımcısı durumunda idi. İhtiyacını gördürmek isteyen zayıf bir kadının gönlünü alır, hizmetini görür ve onu memnun etmek için yol kenarında temiz bir yere oturur, tevâzu gösterirdi.

٤٨١٩- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ امْرَأَةً كَانَتْ فِي عَقْلِهَا شَيْءٌ يَمْنَعُهَا

4819 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre (aklında) bir şey (kaçıklık) bulunan bir kadın vardı, dedi ve hadisin bundan sonraki kısmını bir önce geçen hadisla aynı manada rivâyet etti. [\[329\]](#)

14 - MECLİSİN GENİŞ OLMASI

٤٨٢٠- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ خَيْرُ الْمَجَالِسِ أَوْسَعُهَا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: هُوَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَمْرِو بْنِ أَبِي عَمْرٍة الْأَنْصَارِيُّ

4820 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir. “Meclislerin en hayırlısı geniş olanıdır.”

Ebû Dâvud dedi ki: Senedde geçen Abdurrahman el-Ensârî'den maksat Abdurrahman bin Amr bin Ebû Amre el-Ensârîdir.

15 - GÖLGE İLE GÜNEŞ ARASINDA OTURMAK

٤٨٢١- أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فِي الشَّمْسِ وَقَالَ مَخْلَدٌ فِي الْقَيْءِ فَقَلِّصْ عَنْهُ الظِّلَّ

وَصَارَ يَغْشَاهُ فِي الشَّمْسِ وَيَغْشَاهُ فِي الظِّلِّ فَلْيَقُمْ

4821 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu söylemiştir: “Sizden biriniz güneşte iken - Mahled (bu cümleyi) “gölgede iken” diye rivâyet etti,- kendisinden gölge çekilip bir kısmı güneşte bir kısmı da gölgede kalacak olursa oradan kalksın.”

İZAH

Güneşin insan vücuduna yaptığı etki ile gölgenin yaptığı etki aynı değildir. Bir anda vücudun birazına güneş bir kısmına da gölge vurduğunda iki zıddın vücutta çarpışması insanın mizacını bozar. Onu hasta eder. Sıhhî tedbir almamız için Peygamber Efendimiz bizi uyarıyor.

٤٨٢٢- حَلَّتْنِي قَيْشٌ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ جَاءَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخْطُبُ فَقَامَ فِي الشَّمْسِ فَأَمَرَ بِهِ فَحَوَّلَ إِلَى الظِّلِّ

4822 - Kays'ın babasından rivâyet edildiğine göre bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hutbe okurken bu zat gelmiş güneşte durmuş Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu bu halde görünce emretmiş o da gölgeye çekilmiştir.

İZAH

Arabistan'ın güneşi insanı çarpar, ölüme götürecek şekilde hasta edebilir. Ümmetine şefkatle dolu olan Peygamberimiz ümmetini uyarmayı onların hayatını korumayı ihmal etmemiştir.

16 - TEK BİR HALKA TEŞKİL EDECEK ŞEKİLDE OTURMAK

٤٨٢٣- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ الْمَسْجِدَ وَهُمْ جُلُوسٌ، فَقَالَ: مَا لِي أَرَاكُمْ عَزِيزِينَ

4823 - Câbir bin Semure radiyallahu anh'dan rivâyetle dedi ki:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mescide girdi. Ashab ayrı ayrı halkalar halinde idiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bana ne oldu ki, sizleri ayrı ayrı oturmuş görüyorum.”^[330]

İZAH

Daima birlik ve beraberliğe önem veren Peygamberimiz ashabının halka halka oturmalarına razı olmamış. Niçin ayrı ayrı oturduklarını sormuştur.

٤٨٢٤- عَنْ الْأَعْمَشِ بِهَذَا قَالَ ثَابِتٌ يُحِبُّ الْجَمَاعَةَ

4824 - Şu bir önceki hadis A'meş radiyallahu anh'dan de rivâyet olundu. Buna göre hadisin ravisi dedi ki: Hazreti Peygamber bu sözü söylerken cemaat olmayı seviyor intibainı vermektedir.

İZAH

Ashab-ı kirâm namazda dahi birliği muhafaza için omuzları omuzlarına dayanırdı ceketleri ilk defa omuzdan eskiyordu.

٤٨٢٥- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: كُنَّا إِذَا أَتَيْنَا الشَّيْءَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ جَلَسَ أَحَدُنَا حَيْثُ يَنْتَهِي

4825 - Câbir bin Semure radiyallahu anh'dan, dedi ki: Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna vardığımızda her birimiz önüne gelen ilk boş yere otururdu. (İleri gitmek üzere kimseyi rahatsız etmezdi.)^[331]

İZAH

Camiye gelen insan, camide boş bulduğu yere oturur. Buraya falan oturur, burası falan beyin yeridir diye bir şey düşünmez. Çünkü camide insanlar aynı hakka sahip olmanın örneğini verirler. Ashab-ı kirâm böyle yapardı, biz de aynıını yapmak durumundayız.

17 - MECLİSİN ORTASINDA OTURMAK

٤٨٢٦- عَنْ حُذَيْفَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَعَنَ مَنْ

جَلَسَ وَسَطَ الْحَلْفَةِ

4826 - Huzeyfe radıyallahu anh'dan: Gerçekten Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (meclis) halkasının ortasına oturana lânet etti. [332]

İZAH

Halka halinde oturmuş bir topluluğa gelen kimsenin boş bulduğu bir yere oturması gerekir. Boş yerleri bırakıp omuzları çiğneye çiğneye geçip halkanın ortasına oturan kimse cemaati rahatsız etmiş olur. Ayrıca sırtı bazı kimselerin önüne geleceğinden sohbete mani olur. Cemaatin buğuz beslemesine sebep olur. Bunun için Efendimiz halkanın ortasına oturmaktan nehyetmiştir.

18 - KİŞİNİN BAŞKA BİRİSİ İÇİN YERİNDEN KALKMASI

٤٨٢٧- عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ قَالَ جَاءَنَا أَبُو بَكْرَةَ فِي شَهَادَةٍ

فَقَامَ لَهُ رَجُلٌ مِنْ مَجْلِسِهِ فَأَبَى أَنْ يَجْلِسَ فِيهِ وَقَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ ذَا وَنَهَى النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يَتَسَحَّ

الرَّجُلُ يَدَهُ بِتُؤَبٍ مَنْ لَمْ يَكُنْهُ

4827 - Said bin Ebûl Hasen radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir şahitlik için Ebû Bekre bize gelmişti. Bir şahıs ona yer vermek için yerinden kalkmıştı. Ebû Bekre onun yerine oturmaktan kaçındı ve şöyle dedi: gerçekten Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bunu ve bir kimsenin (kendi gönlüyle) giydirmedeği kimsenin elbisesine dokunmayı yasakladı.

٤٨٢٨- عَنْ ابْنِ عُثْمَرَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ لَهُ رَجُلٌ مِنْ مَجْلِسِهِ فَذَهَبَ لِيَجْلِسَ فِيهِ فَتَنَاهُ رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4828 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir zat geldi. Bir kimse de ona ayağa kalktı ve onu yerine oturtmaya çalıştı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (gelen) adamı bu yere oturmaktan nehyetti. [333]

İZAH

Bir kimse bir yere oturmuşsa geçici olarak da olsa orası onun hakkıdır. Yeni gelen kimseye yerini vermesi bir bakıma ikram ise de rast gele herkese böyle davranmanın mahzurları vardır. Birincisi yerini veren kimse küçümsenmiş olur. Aşağılık duygusuna itilir. Yer verilen de büyüklük duygusuna kapılır. Bunun için mahzurludur. İkincisi, kalkan kimsenin yeri sıcaktır. Onun yeri soğumadan yerine oturmak uygun düşmeyeceği içindir. Ama birisi geldiğinde mecliste yer yoksa cemaat biraz sıkışarak ona yer açarlar. Allah da onların yerini genişletir.

19 - BİRLİKTE OTURULMASI TAVSİYE EDİLEN KİMSELER

٤٨٢٩- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْنُ

الْمُؤْمِنُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ مَثَلُ الْأَنْزِجَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ

وَمَثَلُ الْمُؤْمِنِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الثَّمَرَةِ طَعْمُهَا طَيِّبٌ وَلَا

رِيحُهَا وَمَثَلُ الْفَاجِرِ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الزُّبْحَانَةِ رِيحُهَا طَيِّبٌ

وَطَعْمُهَا مُرٌّ وَمَثَلُ الْفَاجِرِ الَّذِي لَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ كَمَثَلِ الْمُعْتَظَلَةِ طَعْمُهَا

مُرٌّ وَلَا رِيحُهَا وَمَثَلُ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ كَمَثَلِ صَاحِبِ الْمِسْكِ إِنْ لَمْ

يُعِيبَكَ مِنْهُ شَيْءٌ أَصَابَتْكَ مِنْ رِيحِهِ وَمَثَلُ جَلِيسِ الشُّوءِ كَمَثَلِ صَاحِبِ

الْكَبِيرِ إِنْ لَمْ يُعِيبَكَ مِنْ سَوَادِهِ أَصَابَتْكَ مِنْ دُخَانِهِ

4829 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kur'an okuyan mü'minin misali portakal gibidir. Kokusu güzel tadı da güzeldir. Kur'an okumayan mü'minin misali hurma gibidir. Tadı güzeldir. Ama kokusu yoktur. Kur'an okuyan fâcirin misali Reyhan çiçeğine benzer. Kokusu güzeldir, ama tadı acıdır. Kur'an okumayan fâcirin misali ise Ebû Cehil karpuzuna benzer. Tadı acıdır, kokusu da yoktur. İyi arkadaş, güzel koku satan kimse gibidir. Sana ondan hiçbir şey isabet etmese bile güzel kokusu isabet eder. Kötü arkadaş ise körükçüye benzer. Onun işinden sana bir şey bulaşmasa da en azından dumanı isabet eder.”

٤٨٢٩ - عَنْ أَنَسٍ عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِهَذَا الْكَلَامِ الْأَوَّلِيِّ إِلَى قَوْلِهِ وَطَعْنَهَا نَزْرًا

وَرَأَى ابْنُ مُعَازٍ قَالًا: قَالَ أَنَسٌ وَكُنَّا نَتَعَدُّهُ أَنْ مَثَلَ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ

وَسَاقُ بَقِيَّةِ الْحَدِيثِ

4830 - Enes radiyallahu anh'dan o da Ebû Mûsâ'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şu hadisin birinci cümlesini (Reyhanın kokusu güzel) tadı acıdır kısmına kadar rivâyet olundu.

İbn-i Muaz şunu ilave etti, dedi ki: Enes radiyallahu anh şöyle dedi: Biz konuşurduk güzel arkadaşın misali (kokucuya benzer) diye konuşuyorduk dedi ve hadisin geri kalan kısmını sevk etti. [\[334\]](#)

٤٨٣٠ - عَنْ أَنَسٍ بْنِ مَالِكٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

مَثَلَ الْجَلِيسِ الصَّالِحِ فَذَكَرَ نَحْوَهُ

4831 - Enes bin Malik'ten rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur. “Salih arkadaşın misali (koku sahibine benzer)” deyip geçen hadisin benzerini zikretti.

٤٨٣١ - عَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

لَا تُصَاحِبْ إِلَّا مُؤْمِنًا وَلَا يَأْكُلْ مِلْحَانَكَ إِلَّا تَقِي

4832 - Ebû Said radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Mü'minden başkasına arkadaş olma ve yemeğini ancak muttaki kimse yesin.”[335]

٤٨٣٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

الرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يَخَالِلُ

4833 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kişi dostunun dini üzeredir. Öyleyse her biriniz kimi dost edindiğine dikkat etsin.”[336]

٤٨٣٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَرْفَعُهُ قَالَ: الْأَرْوَاحُ جُنُودٌ مُجَنَّدَةٌ فَمَا

تَعَارَفَ مِنْهَا إِيْتَلَفَ وَمَا تَنَافَرَ مِنْهَا اِخْتَلَفَ

4834 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan merfûan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ruhlar tanzim edilmiş ordular gibidir. Âlem-i ervâhta tanışanlar ülfet ederler. Tanışamayanlar ihtilafa düşerler.”[337]

İZAH

Kişinin dini dostunun dini ile ölçülür. Devamlı kafir ile gezenin inancında bir kurt yeniği bulunabilir. Dost edinirken iyi kimseleri dost edinelim ki, sonunda pişman olmayalım. Ruhlar, alem-i ervâhta düzenli bir ordunun intizamı üzere bulunurlar, birbirleri ile tanışırlar, bilişirler. Ruhlar aleminde tanışanlar hemen kaynaşıverirler. Ama ruhlar aleminde tanışamayanlar dünyada aynı apartmanda da kalsalar tanışamaz, bilişemezler, birbirlerine yabancı gibi davranırlar.

20 - MÜNAKAŞANIN ÇİRKİNLİĞİ

٤٨٣٥- عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا بَعَثَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فِي بَعْضِ أَمْرٍ، قَالَ: يَسِّرُوا وَلَا

تُعَيِّرُوا وَيَسِّرُوا وَلَا تُعَيِّرُوا

4835 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, demiştir ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabından birini bir işine gönderdiği vakit şöyle buyururdu: “Müjdeleyin nefret ettirmeyin, kolaylaştırın zorlaştırmayın.”[338]

٤٨٣٦ - عَنِ السَّائِبِ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَجَعَلُوا يَتَنَوَّنُ عَلَيَّ وَتَدَاكُرُونِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَنَا أَعْلَمُكُمْ بِغَنِي بِهِ قُلْتُ صَدَقْتَ يَا بِي أَنْتَ وَأُمِّي كُنْتُ شَرِيكِي فَنِعِمَّ

الشَّرِيكَ كُنْتُ لَا تُدَارِي وَلَا تُمَارِي

4836 - Sâib radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim. Ashab beni övüyorlar ve beni anıyorlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Onu ben sizden daha iyi bilirim” buyurdu. Ben de annem ve babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü, sen benim ortağım idin. Ne güzel ortakydın, muhalefet etmez mücadele de etmezdin dedim.[339]

İZAH

Saib bin Ebû Sâib, Abdullah bin Sâib'in babası idi. Ashaptandır. Hadis-i şerifte geçtiği gibi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in nübüvvetten önce ticaret ortağı idi. Fahr-i Kâinat'ın nübüvvetten önceki davranışlarını da böylece dile getirmiş. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in iyi geçimi, uyumlu durumu hakkında malumat vermiştir.

21 - KONUŞMA TARZI VE ÜSLÛBU

٤٨٣٧ - عَنْ يُوسُفَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ سَلَامٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَلَسَ يَتَخَدَّثُ بِخَيْرِ أَنْ يَرْفَعَ

طَرَفَهُ إِلَى السَّمَاءِ

4837 - Yusuf'un babası Abdullah bin Selam radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem oturup

hadis haber verirken gözünü çok kere semâya dikerdi.

İZAH

İlahî vahye mazhar olan Peygamber Efendimiz her an ilahî vahyi beklediği için hadis haber verirken semâyı gözetirdi.

٤٨٣٨ - جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ: كَانَ فِي كَلَامِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَرْتِيلٌ أَوْ تَرْسِيلٌ

4838 - Câbir bin Abdullah şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in konuşmasında bir netlik ve rahatlık vardı.

٤٨٣٩ - عَنْ عَلِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ كَلَامُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلَامًا مُضْمَلًا يُفْهَمُهُ كُلُّ مَنْ سَمِعَهُ

4839 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyetle, dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gayet açık ve tane tane konuşurdu. Onu her işiten anlardı.

٤٨٤٠ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: كُلُّ كَلَامٍ لَا يُبْدَأُ فِيهِ بِالْحَمْدِ لِلَّهِ فَهُوَ أَجْذَمٌ،

4840 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Elhamdülillah kelimesi ile başlanmayan her söz bereketsizdir.”^[340]

22 - HUTBE

٤٨٤١ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: كُلُّ

خُطْبَةٍ لَيْسَ فِيهَا تَشَهُّدٌ فَهِيَ كَالْيَدِ الْجَذْمَاءِ

4841 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'ın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiğine göre, şöyle buyurdu: “İçinde şahadet kelimesi bulunmayan her hutbe kesik el gibidir.”^[341]

İZAH

Besmele, sonra hamdele ile başlanmayan her sözü sonuçsuz olduğu gibi, içinde şahadet kelimesi bulunmayan her hutbe de sonuçsuzdur. Besmele her kapalı kapının anahtarı, Elhamdülillah muvaffakiyetin şükürü, şahadet kelimesi şahsın imanını itirafıdır. Hutbe ister Cuma, ister Bayram ve isterse Nikah hutbesi olsun fark etmez.

23 - İNSANLARA MEVKİLERİNE GÖRE MUAMELE

٤٨٤٢- عَنْ مَيْمُونِ بْنِ أَبِي شَيْبٍ أَنَّ عَائِشَةَ مَرَّ بِهَا سَائِلٌ فَأَعْطَتْهُ

كِسْرَةً وَمَرَّ بِهَا رَجُلٌ عَلَيْهِ ثِيَابٌ وَهَيْئَةٌ فَأَقْعَدَتْهُ فَأَكَلَ فَقِيلَ لَهَا فِي ذَلِكَ

فَقَالَتْ، قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْزَلُوا النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَحَدِيثٌ يَحْيَى مُخْتَصَرٌ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: مَيْمُونٌ لَمْ يَسْرِ بِهَا عَائِشَةَ

4842 - Meymun bin Ebû Şebîb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Aişe radiyallahu anha'ye bir dilenci uğramıştı. Ona bir ekmek parçası verdi. Daha sonra üzerinde elbise bulunan kılık kıyafeti düzgün birisi uğradı. Aişe radiyallahu anha onu oturttu (yemek koydu) dinlendi, yedi. Aişe radiyallahu anha'ye bu konuda (neden ayrı muamele yaptın) denildi. O da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “İnsanlara mevkiine göre muamele edin” buyurdu dedi.

Ebû Dâvud dedi ki: Yahya'nın hadisi muhtasardır. Meymun, Aişe radiyallahu anha'ye rastlamamıştır.

٤٨٤٣- عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ إِجْلَالِ اللَّهِ إِتْرَامَ ذِي الشَّيْبَةِ الْمُسْلِمِ وَحَابِلِ الْقُرْآنِ

غَيْرِ الْعَالِي فِيهِ وَالْمَجَافِي عَنْهُ وَإِتْرَامَ ذِي السُّلْطَانِ الْمُعْطِ

4843 - Ebû Mûsâ el-Eş'arî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Saçı ağarmış yaşlı Müslüman’a, hükümlerini çiğnemeyen, okumayı terk etmeyen, Kur’an hafızlarına ve adaletli sultana hürmet etmek Allah’a saygıdandır.”^[342]

İZAH

Ömrünü Müslüman olarak geçirmiş, saçını sakalını İslam’da ağartmış mü’mine saygı, onun inancına saygıdır. Allah için saygıdır. Ezberlediği Kur’an ile amel eden, gece gündüz okumayı ihmal etmeyen mü’mine saygı, onun okuduğu Kur’an’dan dolaydır. Allah için saygıdır. Adaletli sultan Allah’ın hükmünü adaletle icra edeceği için ona saygı adaletinden dolaydır. Allah rızası içindir. Allah’ın rızası için yapılan her ikram Allah’a saygı sayılır.

24 - BİR KİMSENİN İZİNSİZ OLARAK İKİ KİŞİ ARASINA OTURMASI

٤٨٤٤ - عَنْ عُمَرَ بْنِ شُعَيْبٍ قَالَ: ابْنُ عَبَّادَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَجْلُسُ بَيْنَ رَجُلَيْنِ

إِلَّا يَأْذَنُ بِهِمَا

4844 - Amr bin Şuayb’ın dedesinden rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İzinleri olmadan iki kişi arasına oturulamaz.”

٤٨٤٥ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَجْلُسُ لِرَجُلٍ أَنْ يَفْرُقَ بَيْنَ اثْنَيْنِ إِلَّا يَأْذَنُ بِهِمَا

4845 - Abdullah bin Amr’dan rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İzinleri olmadan iki kişinin arasını ayırmak (aralarına oturmak) bir kimse için helal değildir.”^[343]

İZAH

İki kişi bir yerde oturup sohbet ederlerken üçüncü bir kimse gelip aralarını açarak ikisi arasına oturamaz. Böyle bir davranış edebe uygun düşmez. Ama buyur aramıza otur derlerse, o zaman oturabilir. İslam âdâbı edeplerin en güzelidir. Peygamberimiz bu edepleri tam olarak öğretmek üzere gönderilmiştir. Gerçekten edeplerin hepsini de öğretmiştir.

25 - KİŞİNİN OTURMA ŞEKLİ

٤٨٤٦ - أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كَانَ إِذَا جَلَسَ اخْتَبَى بِيَدِهِ

4846 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem oturduğu vakit (dizlerini diker) eli ile dizlerini sarardı.

İZAH

İhtiba: Dizleri dikip elleri ile dizlerin arkasından tutup oturmaktır.

Avret mahalli açık değilse, bulunduğu yer cami gibi cemaatle namaz kılınan bir yer de değilse bunda mahzur yoktur. Ama namazda bu şekilde oturmak caiz değildir.

٤٨٤٧ - قَيْلَةُ بِنْتُ مَحْرَمَةَ وَكَانَتْ جَدَّةَ أَبِيهَا أَنَّهَا أَخْبَرَتْهُمْ أَنَّهَا

رَأَتْ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ قَاعِدُ الْقُرْصَاءِ، فَلَمَّا رَأَتْ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ انْمَحْتَشَمَ

4847 - Kayla binti Mahreme Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i kalçaları üzerine oturup dizlerini dikerek ellerini önden kavuşturmuş bir şekilde otururken gördüğünü söylemiş ve şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i böyle mütevazi bir halde görünce korkudan bana bir titreme geldi.^[344]

26 - MEKRUH OLAN OTURUŞ

٤٨٤٨ - عَنْ عَمْرِو بْنِ الشَّرِيدِ عَنْ أَبِيهِ الشَّرِيدِ بْنِ سُوَيْدٍ قَالَ سَمِعْتُ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا جَالِسٌ مَعَهُ وَقَدْ وَضَعْتُ

يَدَيَّ الْيُسْرَى خَلْفَ ظَهْرِي وَاتَّكَأْتُ عَلَى أَلْيَةِ يَدِي فَقَالَ اتَّقِعْدُ قَعْدَةَ

الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ

4848 - Amr'ın babası Şerid bin Süveyd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Ben şöylece sol elimi arkama koydum. Elimin kabası üzerine dayanmış oturuyordum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana “Kendilerine gazap olunmuşların oturuşu gibi mi oturuyorsun” buyurdu.

İZAH

Elleri arkaya koyarak oturmak kibirli, gururlu kimselerin âdeti olduğu için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara benzemekten nehyetmiştir. Kendilerine gazap olunanlardan bir güruh da Yahudilerdir. Onlara, benzemek de mahzurludur. Mü'minin hiçbir millete benzemesi uygun değildir.

27 - YATSIDAN SONRA SOHBET ETMEK

٤٨٤٩ - عَنْ أَبِي بَرْزَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يُنْهَى عَنِ النَّوْمِ قَبْلَهَا وَالْحَدِيثِ بَعْدَهَا

4849 - Ebû Berze radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatsı namazından önce yatıp uyumaktan ondan sonra da konuşmaktan sakındırırdı.^[345]

İZAH

Yatsıdan önce uyuyan kimsenin gece uyanıp yatsıyı kılabilmesi kesin değildir. Yatsıdan sonra sohbetle vakit geçiren kimse de sabah namazını kaçırabilir. Bundan dolayı yatsıdan önce uyumaktan, sonra da sohbetten nehyedilmiştir.

28 - KİŞİNİN BAĞDAŞ KURARAK OTURMASI

٤٨٥٠- عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: ثَمَّانُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْقَجَزَ تَزَيَّعَ فِي مَجْلِسِهِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ

حَسَاءً

4850 - Câbir bin Semure radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını kıldıktan sonra güneş güzelce doğuncaya kadar namazgâhında bağdaş kurarak otururdu.^[346]

29 - FISILDAŞMANIN HÜKMÜ

٤٨٥١- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

لَا يَنْتَجِي اثْنَانِ دُونَ الثَّلَاثِ فُلَا ذَلِكَ يُخْرِئُهُ

4851 - Abdullah (bin Mes'ûd) radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir yerde otururlarken üç kişiden ikisi gizli (fısıldaşarak) konuşmasınlar. Çünkü bu davranış üçüncüye eziyet olur.”^[347]

٤٨٥٢- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مِثْلَهُ

قَالَ أَبُو صَالِحٍ: قُلْتُ لِابْنِ عُمَرَ فَأَرْبَعَةٌ قَالَ لَا يَضُرُّكَ

4852 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir önceki geçen hadisteki gibi buyurdu.

Ebû Salih dedi ki: Ben İbn-i Ömer'e dört kişi olurlarsa (iki kişinin fısıltı ile konuşması) yine mahzurlu mudur, dedim. İbn-i Ömer: Dört kişi olurlarsa

senin için zararı yok dedi.

İZAH

Ceminin (çoğulun) en azı üçtür. Dört kişi ise ceminin en azından bir fazlasıdır. Cemaat sayılır. İki kişi konuşurlarken üçüncü ile dördüncü de beraber konuşur şüphelenme ortadan kalkar.

30 - BİR KİMSENİN OTURDUĞU YERDEN KALKIP SONRA ORAYA TEKRAR DÖNMESİ

٤٨٥٣- عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ قَالَ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي جَلَسَ

وَعِنْدَهُ غُلَامٌ فَقَامَ ثُمَّ رَجَعَ فَخَبَّرْتُ أَبِي عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا قَامَ الرَّجُلُ مِنْ مَجْلِسٍ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِ

فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ

4853 - Süheyl bin Ebû Salih radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben babamın yanında oturuyordum. Yanında bir oğlan çocuğu vardı. Yerinden kalktı. Sonra yerine döndü. Bunun üzerine babam Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu haber verdi: "Bir kimse oturduğu yerinden kalktığı, sonra yerine döndüğü vakit oraya oturmaya başkasından daha haklıdır."^[348]

٤٨٥٤- عَنْ كَعْبِ الْإِيَادِيِّ قَالَ كُنْتُ أَسْتَلِفُ إِلَى أَبِي الْقَزَافِ

فَقَالَ أَبُو الْقَزَافِ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا جَلَسَ

وَجَلَسْنَا حَوْلَهُ فَقَامَ فَأَرَادَ الرَّجُلُ أَنْ يَرْجِعَ نَفَعْنَاهُ أَوْ بَعْضُ مَا يَكُونُ عَلَيْهِ

فَيَعْرِفُ ذَلِكَ أَصْحَابُهُ وَيُشِيرُونَ

4854 - Ka'b el-İyâdî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre dedi ki: Ben ara sıra Ebû Derdâ'ya gider gelirdim. Ebû Derdâ şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem oturduğunda bizde çevresine otururduk.

Kalkardı. Yerine dönmek istediğinde nalinlerini çıkarır veya üzerinde olanın bazısını çıkarırdı. Bunu ashabı bilir hepsi yerlerinde dururlardı.

31 - BİR KİMSENİN YERİNDEN KALKIP ALLAH’I ZİKRETMEMESİNİN KERAHATİ

٤٨٥٥- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: مَا مِنْ قَوْمٍ يَشْرُمُونَ مِنْ مَجْلِسٍ لَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ فِيهِ إِلَّا قَامُوا

عَنْ مِثْلِ جِفَّةِ جَمَارٍ وَكَانَ لَهُمْ حَسْرَةٌ

4855 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her hangi bir kavim bir meclisten kalkar da orada Allah’ı zikretmezlerse bir merkep laşesinden dağılmış gibi olurlar. Onlar için nedâmet olur.”

İZAH

Topluluklarda dedikodu eksik olmaz. Meclisten kalkarken okuyacağınız ayetler günahlara kefaret olacak ve o, meclisin hayırlı bir meclis olmasına sebep olacaktır. Ama yapılan gıybet ve dedikodularla kalkılırsa, lâşeden dönen hayvanların ağızı kirlenip koktuğu gibi, o, kimsenin ağızı da manen kokar.

٤٨٥٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَنَّهُ قَالَ: مَنْ قَعَدَ مَقْعَدًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ فِيهِ تَكَاثَرَ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تَوْرَةً وَمِنْ

إِسْمَ الْجَمْعِ مَضْجَعًا لَا يَذْكُرُ اللَّهَ فِيهِ تَكَاثَرَ عَلَيْهِ مِنَ اللَّهِ تَوْرَةً

4856 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Bir kimse bir oturma yerinde oturur orada Allah’ı zikretmezse onun hakkında Allah’ın bir intikamı olur. Bir kimse bir yatakhane yatar orada Allah’ı zikretmezse onun hakkında Allah’ın bir intikamı olur.”

32 - MECLİSİN KEFFÂRETİ

٤٨٥٧- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَامِسِ أَنَّهُ قَالَ: كَلِمَتٌ لَا يَتَكَلَّمُ بِهِنَّ أَحَدٌ فِي مَجْلِسٍ عِنْدَ قِيَامِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ إِلَّا كُفِّرَ بِهِنَّ عَنْهُ زَلَا يَقُولُهُنَّ فِي مَجْلِسٍ خَيْرٌ وَمَجْلِسٍ ذِكْرٌ إِلَّا خْتِمَ لَهُ بِهِنَّ عَلَيْهِ كَمَا يُخْتَمُ بِالْخَاتَمِ عَلَى الصَّحِيفَةِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

4857 - Abdullah bin Amr bin Âs radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Birçok kelimeler vardır ki, kim onları oturduğu yerden kalkarken üç defa okursa, orada kendisinden sâdır olan hatalara keffâret olur. Eğer bir hayır toplantısında ve zikir toplantısında bu kelimeleri söylerse, sayfeler üzerine mühürle mühür vurulduğu gibi meclislerde bu kelimelerle mühürlenir. O kelimeler şunlardır; “Allah’ım Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Sana hamd ederim. Senden başka ilah yoktur. İstiğfar eder ve sana tevbe ederim.”

٤٨٥٨- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِفَتْةٍ

4858 - Ebû Hüreyre radıyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den geçen hadisin misli rivâyet olundu. [\[349\]](#)

٤٨٥٩- عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ بِأَخْرَجَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَقُومَ مِنَ الْمَجْلِسِ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ

وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ فَقَالَ رَجُلٌ

يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّكَ لَتَقُولُ قَوْلًا مَا كُنْتَ تَقُولُهُ فِيمَا مَضَى فَقَالَ تَقُولُهُ

لِمَا يَكُونُ فِي الْمَجْلِسِ

4859 - Ebû Berze el-Eslemî radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem meclisten kalkmak istediğinde son oturuşunda şöyle derdi: “Allah’ım Seni tesbih ederim, Sana hamd ederim, ben şahidim Senden başka ilah yok, Sana istiğfar eder ve Sana tevbe ederim.”

Bir gün bir adam ey Allah’ın Rasûlü, daha önce söylemediğin bir sözü şimdi söylüyorsun dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bu kelimeler mecliste yapılan (hatalara) keffârettir” buyurdu.

33 - MECLİSTEN SÖZ TAŞIMAK

٤٨٦٠ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَبْلُغُنِي أَحَدٌ مِنْ أَصْحَابِي عَنْ أَحَدٍ شَيْئًا فَإِنِّي أُحِبُّ أَنْ

أُخْرَجَ إِلَيْكُمْ وَأَنَا سَلِيمٌ الصَّدْرِ

4860 - Abdullah bin Mes’ûd radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ashabımdan hiçbir kimse, ashabımdan hiçbir kimseden bana (sevmeyeceğim) bir sözü duyurmasın, ben sizin yanınıza gönlüm kinden temiz olarak çıkmayı severim.”^[350]

34 - İNSANLARDAN SAKINMAK

٤٨٦١ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْقَعْقَاءِ الْخَزَاعِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ:

دَعَانِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ أَرَادَ أَنْ يَتَعَتَّنِي بِمَالٍ

إِلَى أَبِي شَفِيانَ يَقْبِضُهُ فِي فُرَيْشٍ بِمَكَّةَ بَعْدَ الْفَتْحِ فَقَالَ التَّوَسَّ صَاحِبًا

قَالَ فَجَاءَنِي عَمْرُو بْنُ أُمَيَّةَ الضَّمَرِيُّ فَقَالَ بَلِّغْنِي أَنَّكَ فَرِيدُ الْخُرُوجِ

وَتَلْتَمِشُ صَاحِبًا، قَالَ: قُلْتُ أَجَلٌ، قَالَ: فَإِنَّا لَكَ صَاحِبٌ، قَالَ فَجِئْتُ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْتُ قَدْ وَجَدْتُ صَاحِبًا، قَالَ: فَقَالَ

مَنْ قُلْتُ عَمْرُو بْنُ أُمَيَّةَ الدَّمَرِيُّ، قَالَ: إِذَا هَبَطْتَ بِبِلَادِ قَوْمِهِ فَأَخَذَ رَهْ
فَرَانَهُ قَدْ قَالَ الْقَائِلُ أَخُوكَ الْبَكْرِيُّ وَلَا تَأْمَنَّهُ فَمَخَرَجْنَا حَتَّى إِذَا كُنْتُ
بِالْأَبْوَاءِ قَالَ إِنِّي أُرِيدُ حَاجَةً إِلَى قَوْمِي يَوْذَا نَفَلْتُ لِي قُلْتُ رَاشِدًا
فَلَمَّا وَلى ذَكَرْتُ قَوْلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَلَّمْتُ عَلَى
بَعِيرِي حَتَّى خَرَجْتُ أَوْضَعُهُ حَتَّى إِذَا كُنْتُ بِالْأَصَافِرِ إِذَا هُوَ يُعَارِضُنِي
فِي رَهْطٍ قَالَ وَأَوْضَعْتُ فَسَبَّحْتُ فَلَمَّا رَأَيْتُ قَدْ قُتِلَ انْصَرَفُوا وَجَاءَنِي
فَقَالَ: كَأَنَّكَ لِي إِلَى قَوْمِي حَاجَةٌ، قَالَ: قُلْتُ أَجَلٌ وَمَعَيْنَا حَتَّى قَبِدْنَا
مَكَّةَ فَدَفَعْتُ الْمَالَ إِلَى أَبِي سُفْيَانَ

4861 - Abdullah'ın babası Amr bin Fağve el-Huzâî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem beni çağırdı. Fetihden sonra idi. Mekke'de Kureyş arasında taksim etmesi için biraz mal ile Ebû Süfyan'a göndermek istedi. Şöyle buyurdu: “Kendine arkadaş ara. Amr bin Ümeyye ed-Damrî bana geldi. Bana ulaşan habere göre sen (Mekke'ye) çıkmak istiyormuşsun ve arkadaş arıyormuşsun dedi? Ben de evet dedim. Öyleyse ben sana arkadaşım dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim ve ey Allah'ın Rasûlü, ben arkadaş buldum dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kimi buldun dedi. Ben Amr bin Ümeyye ed-Damrî'yı buldum dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onun kavminin beldesine indiğin vakit ondan sakın” dedi. Nitekim birisi vaktiyle büyük biraderine bile güvenme demiştir. Biz beraber çıktık. Ebva'ya geldiğimizde şöyle dedi. Ben Vedan köyündeki kavmimden bir hâcetimi görmek istiyorum. Sen beni bekle dedi. Ben de güle güle dedim. Amr kavmine döner dönmez ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in sözünü hatırladım. Devemi mahmuzlayıp koşturmaya başladım. Köyden çıktığım halde devemi koşmaya zorluyordum. Bir de Asâfir denen yere geldim ki, Amr bin Ümeyye kavminden bir toplulukla benim yolumu kesmeye yelteniyor. Devemi koşmaya zorladım. Onu geçtim gittim. Benim kendini geçip gittiğimi görünce geri döndüler. (Sonra) Amr

banâ geldi yetişti. Kavmime bir ihtiyaçım vardı dedi. Ben de evet dedim. Yürüdük Mekke'ye geldik. Ben malı Ebû Süfyan'a verdim.

İZAH

Amr'ın davranışı yeni Müslüman olduğu günlerde idi. Sonradan ihlâsı arttı. Samimi olan sahabeden oldu. Hadis-i şeriften anladığımız hususları üç noktada özetleyebiliriz.

- 1 - Yolculukta arkadaş tutacağın kişiyi iyi seçeceksin.
- 2 - Yakınının dahi olsa bir noktadan sonra ihtiyatla karşılayıp tedbir alacaksın.
- 3 - Arkadaşın yaptığı kötü planı sezmediğini zannederse yüzüne vurmayıp idare edeceksin.

٤٨٦٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ:

لَا يُلْدَغُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرِ وَاحِدٍ مَرَّتَيْنِ

4862 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Mü'min bir delikten iki kere sokulmaz.”[\[351\]](#)

İZAH

Mü'min uyanık olur. Bir yerde zarar görürse artık tedbirini alır. Kendisini korur, ikinci kere aynı yerden zarar görmez. Bedir savaşında esir düşen Ebâ Gırra yalvardı, yakardı beni salıverirseniz bir daha Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem aleyhinde şiir söylemeyeceğim dedi. Serbest bırakıldı. Kavmine dönünce yine aleyhte konuşmaya başladı. Uhud harbinde yine esir alındı. Yine yalvarmaya başladı. Bir daha aleyhte şiir yazmam dedi. Bunun üzerine mü'min bir delikten iki kere sokulmaz buyruldu.

35 - YÜRÜME TARZI

٤٨٦٣- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَشَى

كَأَنَّهُ يَنْزِلُ

4863 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yürüdüğü vakit sanki (yokuş aşağı inercesine) öne eğilerek yürürdü.

٤٨٦٤- عَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قُلْتُ كَيْفَ رَأَيْتَهُ؟ قَالَ: كَانَ أَيْبَسَ عَلَيَّ إِذَا مَشَى كَأَنَّمَا يَهْوِي

فِي صَبُوبٍ

4864 - Ebû Tüfeyl, radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i gördüm. Said bin Cerir dedi ki: Onu nasıl gördün dedim. Ebû Tüfeyl:

– Rasûlullah beyaz benizli, güzel yüzlü idi. Yürüdüğü zaman sanki yokuş aşağı iner gibiydi.

İZAH

Yetevekkeü: Süratli öne doğru meyledercesine demektir.

Sabub: İniş demektir.

Fahr-i Kâinat Efendimiz insanların en güzeli idi. Hilkat ve ahlak yönünden insanların en üstünü idi. Yürüyüşü çok heybetli idi. Uzun boylu insanların yanında durduğunda hepsinden uzun görünürdü. İlk defa görenler bir heybete kapılır, içi sevgi ile dolardı. [\[352\]](#)

36 - AYAK AYAK ÜSTÜNE ATARAK OTURMAK

٤٨٦٥- عَنْ جَابِرٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَنْ يَضَعَ وَقَالَ قُتَيْبَةُ يَرْفَعُ الرَّجُلُ إِحْدَى رِجْلَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى زَادَ قُتَيْبَةُ

وَهُوَ مُسْتَلْقٍ عَلَى ظَهْرِهِ

4865 - Câbir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi: “Kişinin iki ayağından birini öbürü üzerine koymasından, (Kuteybe rivâyetinde birinin öbürü üzerine kaldırılmasından) nehyetti” dedi.

Kuteybe'nin rivâyetinde sırtı üzerine yatmış olduğu halde cümlesi ziyâdedir.^[353]

٤٨٦٥ - عَنْ عَبْدِ بْنِ تَمِيمٍ عَنْ عَجَبَةَ أَنَّه رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَخَبِّطًا قَالًا الْقَتَنِ فِي الْمَسْجِدِ وَاقْبَعًا إِخَذَى رِجْلَيْهِ

عَلَى الْأُخْرَى

4866 - Abbâd bin Temîm'in amcası Abdullah bin Zeyd radiyallahu anh'dan: Ka'nebî dedi ki; o Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i mescidde bir ayağını öbür ayağı üzerine koymuş sırt üstü yatarken görmüş.”^[354]

İZAH

Sırt üstü yatıp bir ayağı öbür ayak üzerine atmak konusu bu iki hadis-i şerifte açıklanıyor. Birinci hadis-i şerifte mescidde namaz vakti dışında sırt üstü yatıp bir ayağı öbür ayak üzerine atmaktan nehyediliyor. İkincisi hadis-i şerifte Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in böyle yaptığını Abdullah bin Zeyd gördüğünü haber veriyor. Bu iki haber arası şöyle birleştirilebilir. Altta don bulunmazda sadece entari ile böyle yatılmışsa bir ayak öbür ayak üzerine kaldırıldığında avret mahalli görüneceğinden bu sakıncalıdır. Ama donu varsa yanında kimse yokken sırt üstü yatıp ayaklarının birini öbürü üzerine atıp yatmakta beis yoktur. Çünkü bir yeri açılmaz.

٤٨٦٦ - عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ وَغُنْمَانَ بْنَ

عُمَرَ كَانَا يَتَخَبَّطَانِ ذَلِكَ

4867 - Said bin Museyyeb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Ömer bin Hattab ve Osman bin Affan'da bunu yaparlardı. (Ayaklarının birini öbürünün üstüne atarak sırt üstü yatarlardı).

37 - SÖZ TAŞIMAK

٤٨٦٨ - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا حَدَّثَ الرَّجُلُ بِالْحَدِيثِ ثُمَّ انْصَحَتْ فِيهِ أُمَّةٌ

4868 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kimse bir söz söyleyip sonra (acaba başka duyan oldu mu dercesine) iki tarafına bakındığı zaman bu söz (işitenlere) emanettir.”^[355]

İZAH

Bir kimse bir yerde konuşur, sonra bunu arzulamadığı kimselerin duyup duymadıklarını kontrol için sağa sola bakıyorsa bu söz işitenlere emanettir. Bu sözü başka yerde konuşmamalıdır. Bir sır olarak saklamalıdır.

٤٨٦٩ - عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْأَمَانَةِ إِلَّا ثَلَاثَةً صِبْغَاتُ صَفْكَ دَمِ حَرَامٍ أَوْ

فَرْجٍ حَرَامٍ أَوْ اقْتِطَاعُ مَالٍ بِغَيْرِ حَقٍّ

4869 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Üç meclis hariç bütün meclisler (de yapılan, konuşulan şeyler) emanettir.

Hariç olanlar:

- 1 - Haram olan bir kan akıtılmışsa,
- 2 - Haram olan bir iffete tecavüz edilmişse,
- 3 - Haksız yere yol kesilmiş bir mal alınmışsa (bu meclislerde olanları duyurmak sakıncalı değil görev olur.)”

٤٨٧٠ - سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَعْظَمَ الْأَمَانَةِ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الرَّجُلُ يُقْبِضِي

إِلَى امْرَأَتِهِ وَتُقْضَى إِلَيْهِ ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا

4870 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününde Allah’ın huzurunda (hıyanet cezası) en büyük olacak emanet, erkek (yatakta) hanımına cima eder, kadın da erkeğine yapar. Sonra erkeğin tutup kadının sırrını ifşa etmesidir.”

İZAH

Nikâhlı kadınla erkeğin, kadının da kocası ile yatıp ailevî muamele yapmaları her ikisinin de hakkıdır, helaldir. Çünkü neslin devamı için gereken işlem budur. Ama bir aile sırrı olarak kalması lazım gelen bu işlemi erkek gider, erkek arkadaşlarına anlatırsa emanete hıyanet etmiş olur. Bu hıyanet, hıyanetlerin en büyüğü olarak ceza çekilmeye sebep olacaktır. [\[356\]](#)

38 - KOĞUCULUK

٤٨٧١ - عَنْ حَدِيثِ عَمَّالٍ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ كَاتِبٌ

4871 - Huzeyfe radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Müslümanlar arasında) söz getirip götürülen cennete giremez.” [\[357\]](#)

İZAH

Kattat: Konuşulana şahit olmasa da, duyduğunu başkasına aktaran kimsedir.

Nemmam: Konuşulana şahit olup onu başkasına duyuran kimsedir.

Nemimeci insan, söz getirip götürmek helaldir diye itikat ederse inancından olacağı için cennete giremez. Ama bu haramdır diye inandığı halde kendisine sahip olamaz da söz getirip götürürse ilk girenlerle cennete giremez. Günahını çekip, kulların da hakkını ödedikten sonra girebilir.

39 - İKİ YÜZLÜLÜK

٤٨٧٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مِنْ

شَرِّ النَّاسِ ذُو الزَّجَجَيْنِ الَّذِي يَأْتِيَهُ هُوْلَاءُ بِوَجْهِهِ وَهُوْلَاءُ بِوَجْهِهِ

4872 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İnsanların en şerlilerinden birisi de şunlara bir yüzle, şunlara da başka yüzle gelen kimsedir.”^[358]

٤٨٧٣- عَنْ عُمَارٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

كَانَ لَهُ وَجْهَانِ فِي الدُّنْيَا كَانَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِسَانَانِ مِنْ نَارٍ

4873 - Ammar radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kimin dünyada iki yüzü olursa, kıyamet gününde ateşten iki dili olur.”

İZAH

İki yüzlülük, birbirine dargın iki kişiden birinin yanına varır, öbürünü kötüler, öbürünün yanına varır öncekini kötüler. Müslümanın yanına varır Müslümanların lehinde, dinsizlerin aleyhinde bulunur. Dinsizlerin yanına varır dinsizleri över, dindarların aleyhinde bulunur. Böyle ikiyüzlülerin ahirette ateşten iki dilleri olacak, ateşle cezalanacaklardır.

40 - GIYBET

٤٨٧٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا الْغَيْبَةُ قَالَ بَذْرُؤُكَ

أَخَاكَ بِمَا يَكْرَهُ قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَحَبِّ مَا أَقُولُ قَالَ إِنْ كَانَ فِيهِ

مَا تَقُولُ فَقَدْ إِغْتَابْتَهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ بَغْتَهُ

4874 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre, ey Allah'ın Rasûlü, gıybet nedir denilmiş. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Mü'min kardeşini hoşlanmayacağı bir sıfatla anmandır” buyurmuş.

Peki, benim söylediğim sıfat onda varsa görüşünüz nedir denilmiş.
Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Eğer söylediğin onda varsa, gerçekten onu gıybet etmiş olursun, eğer söylediklerin onda yoksa ona iftira etmiş olursun” cevabını verdi.^[359]

٤٨٧٥- عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ قُلْتُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

خَبْرَكَ مِنْ ضَعِيفَةٍ كَذَا وَكَذَلِكَ قَالَ غَيْرُ مُسْنَدٍ تَغْنِي قَمِيْرَةً فَقَالَ لَقَدْ

قُلْتُ كَلِمَةً لَوْ مَرَجَتْ بِمَاءِ الْبَحْرِ لَمَرَجَتْهُ قَالَتْ وَحَكَيْتُ لَهُ إِنْسَانًا

فَقَالَ مَا أَحْبَبْتُ أَنِّي حَكَيْتُ إِنْسَانًا وَأَنْ لِي كَذَا وَكَذَلِكَ

4875 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre şöyle anlatmış:
Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e Safiye’nin şöyle şöyle sıfatları
(kusur olarak) sana yeter dedim. Müseddet’ten başka raviler Aişe
radiyallahu anha Safiye’nin kısa boyluluğunu kast etti, dediler. Rasûlullah
sallallahu aleyhi ve sellem: “Ey Aişe, sen öyle bir kelime konuştun ki, eğer
deniz suyu ile karıştırılsa, denizin suyuna galebe çalar, onu berbat ederdi.”

Aişe dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir kimsenin taklidini
yaptım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ben bir kimsenin taklidini
yapmayı sevmiyorum. İsterse karşılığında vereceğin şu kadar, şu kadar
servetim olsun” buyurdu.^[360]

İZAH

Gıybet vücutta olan kısalık veya uzunluk da olsa, vebali büyüktür.
Başkasının söz ve davranışını taklit etmenin vebali, çok dünyalık verilse de
karşılanamayacak kadar büyüktür.

٤٨٧٦- عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

إِنَّ مِنْ أَرْبَى الرِّبَا الْإِسْطِطَالَةَ فِي عِزِّهِ الْمُنْصَلِمِ بِغَيْرِ حَقٍّ

4876 - Said bin Zeyd radiyallahu anh’dan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve
sellem’den, rivâyet olunduğuna göre şöyle buyurmuş:

“Ribânın en çok veballisi haksız yere mü'minin ırzına dil uzatmak, saldırmaktır.”

٤٨٧٧- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكِبَايِرِ إِسْطِطَالَةَ الْمَرْءِ فِي عِزِّهِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ بِغَيْرِ

حَقٍّ وَمِنْ الْكِبَايِرِ السَّبْتَانِ بِالسَّبَةِ

4877 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Büyük günahlardan birisi de mü'min kişinin namusuna haksız yere dil uzatmaktır. Bir sövmeye karşılık iki kere sövmekte büyük günahlardandır” buyurdu.

İZAH

Haksız yere bir mü'minin şerefini kirletecek söz söylemek haram olduğu gibi kaba bir söz söyleyen kimseye kaba iki söz söyleyen kimse de haram işlemiş, büyük günah işlemiş olur.

٤٨٧٨- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَمَّا عَرَجَ بِي مَرَزَتْ بِقَوْمٍ لَهُمْ أَطْفَارٌ مِنْ نَحَائِسٍ يَحْمُسُونَ

وَجَوَّهَهُمْ وَضَدُّوهُمْ فَقُلْتُ مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جِبْرِيلُ قَالَ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ

يَأْكُلُونَ لَحْمَ النَّاسِ وَيَقْعُونَ فِي أَعْرَاضِهِمْ

4878 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Miraca çıkarıldığım vakit bakırdan tırnakları bulunan, onlarla yüzlerini ve göğüslerini yırtan bir kavme uğradım. Bunlar kimlerdir ey Cibril, diye sordum. Cibril, bunlar (gıybet ederek) insanların etini yiyen ve onların şereflerine saldırıp duranlardır” buyurdu.

٤٨٧٩- عَنْ أَبِي الْمُغِيرَةِ ثَمَّاءَ قَالَ: ابْنُ الْمُصَفَّى

4879 - Ebû Muğîre radiyallahu anh'dan bir önce İbnü'l Mûsâffa'dan rivâyet edildiği gibi rivâyet olundu.

٤٨٨٠- عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسَدِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مَعْشَرَ مَنْ آمَنَ بِلِسَانِهِ وَلَمْ يَدْخُلِ الْإِيمَانُ قُلُوبَهُ لَا تَتَنَبَّأُوا

الْمُسْلِمِينَ وَلَا تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ فَإِنَّهُ مَنْ اتَّبَعَ عَوْرَاتِهِمْ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ

وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْرَتَهُ يَفْضَحْهُ فِي بَيْتِهِ

4880 - Ebû Berzete’l Eslemî radiyallahu anh’dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, şöyle buyurdu: “Ey dili ile inanıp, iman kalbine inmeyenler topluluğu, Müslümanları gıybet etmeyiniz. Onların ayıplarını araştırmayınız. Kim onların ayıplarını araştırırsa Allah da onların ayıplarını araştırır. Allah kimin ayıbını araştırırsa onun evinin içinde dahi ayıplarını açar, perişan eder.”

٤٨٨١- عَنْ وَقَّاصِ بْنِ زَيْبَةَ عَنِ الْمُسْتَوْرِدِ أَنَّهُ حَدَّثَهُ أَنَّ النَّبِيَّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ أَكَلَ بِرَجُلٍ مُسْلِمٍ أَكَلَهُ أَكْلَهُ فَإِنْ اللَّهُ يَطْعَمُهُ

بِخَلْفِهِ مِنْ جَهَنَّمَ وَمَنْ كَتَمَ تَوْبَةَ بِرَجُلٍ مُسْلِمٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَكْتُمُ بَخْلَهُ مِنْ

جَهَنَّمَ وَمَنْ قَامَ بِرَجُلٍ مَقَامَ شَمْعَةٍ وَرِيَاءٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُومُ بِهِ مَقَامَ شَمْعَةٍ

وَرِيَاءٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

4881 - Vakkas bin Rabia’dan, Müstevrid radiyallahu anh’dan Vakkas’a, Müstevrid’in haber verdiğiine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş:

“Kim bir Müslüman’ı kötüleme karşılığında bir lokma yerse, Allah onun bir mislini de ateşten yedirecektir. Kime bir Müslüman’ı çekiştirmesi karşılığında elbise giyindirilirse Allah onun bir mislini de ateşten giydirecektir. Kim bir kimseyi (fazla överek) gösteriş ve riyâ makamına dikerse Allah da o kimseyi kıyamet gününde riyâ ve gösteriş makamına çıkaracaktır (azap eder).”

٤٨٨٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ مَالُهُ وَبَعْرُهُ وَدَمُهُ حَسْبُ امْرِئٍ مِنْ

الشَّرُّ أَنْ يَخْفِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ

4882 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müslüman’ın malı, ırzı ve kanı diğer Müslüman’a haramdır. Kişiye şer olarak Müslüman kardeşini hakir görmesi yeterlidir.”^[361]

41 - MÜSLÜMANIN GIYBETİNİN YAPILMASINA ENGEL OLMAK

٤٨٨٢- عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذٍ بْنِ أَنَسٍ الْجُهَنِيِّ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ حَمَى مُؤْمِنًا مِنْ مُنَافِقٍ أَرَاهُ قَالَ بَعَثَ

لَهُ مَلَكًا يَحْمِيهِ لَحْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ نَارِ جَهَنَّمَ وَمَنْ رَمَى مُسْلِمًا

بِشَيْءٍ يُرِيدُ شَيْئَهُ بِهِ حَبَسَهُ اللَّهُ عَلَى جِسْرِ جَهَنَّمَ حَتَّى يَخْرُجَ وَمَا قَلَّ

4883 - Sehl bin Muaz bin Esed el-Cühenî radiyallahu anh'dan; babası Muaz'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet olunduğuna göre şöyle buyurmuştur:

“Kim bir mü'mini bir münafığın şerrinden korursa Allah (c.c.) ona bir melek gönderir. Kıyamet gününde onun etini cehennem ateşinden korur. Kim bir Müslüman'ı kötölemek isteyerek ona söz atarsa söylediği sözü ispat edip, içinden çıkana kadar Allah onu cehennem köprüsü üzerinde bekletir.”

٤٨٨٣- جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ وَأَبَا طَلْحَةَ بْنُ سَهْلِ الْأَنْصَارِيِّ

يَقُولَانِ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ امْرِئٍ يَحْدِلُ

امْرَأًا مُسْلِمًا فِي مَوْضِعٍ تُنْتَهَكُ فِيهِ حُرْمَتُهُ وَيَتَّقَصُّ فِيهِ مِنْ عِزِّهِ إِلَّا

خَذَلَهُ اللَّهُ فِي مَوْضِعٍ يَجِبُ فِيهِ نُصْرَتُهُ وَمَا مِنْ امْرِئٍ يَنْصُرُ مُسْلِمًا

فِي مَوْضِعٍ يَتَّقَصُّ فِيهِ مِنْ عِزِّهِ وَيُنْتَهَكُ فِيهِ مِنْ حُرْمَتِهِ إِلَّا نَصَرَهُ

الله في موطن يحب نضرته

4884 - Câbir bin Abdullah ve Talha bin Sehl'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim hürmeti düşecek, şerefinden noksanlık olacak bir yerde Müslüman’a yardımcı olmaz, onu yalnız bırakırsa Allah (c.c.) de yardımını istediği yerde onu yalnız bırakır. Kim şerefinden kaybedeceği, saygısının azalacağı bir yerde Müslüman’a yardımcı olursa, yardımını istediği yerde Allah ona yardımcı olur.”

42 - ARKASINDAN YAPILAN ÇEKİŞTİRME GIYBET SAYILMAYAN KİMSELER

٤٨٨٥ - حَدَّثَنَا جُنْدُبٌ قَالَ جَاءَ أَهْرَابِي فَأَتَانِي رَجُلَانِ ثُمَّ عَقَلَهَا

ثُمَّ دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَصَلَّى خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَلَمَّا سَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّى رَجِلَتُهُ فَأَطْلَقَهَا ثُمَّ

رَجَبْتُ ثُمَّ نَادَى أَللَّهُمَّ ارْحَمْنِي وَمَحْشَلَنَا وَلَا تُشْرِكْ فِي رَحْمَتِنَا أَحَدًا

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَقُولُونَ هُوَ أَضَلُّ أَمْ بَعِيرُهُ أَلَمْ

تَسْمَعُوا إِلَى مَا قَالَ؟ قَالُوا: بَلَى

4885 - Cündüb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir bedevî geldi, devesini çökertti, sonra bağladı, sonra mescide girdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in arkasında namaz kıldı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e selam verdikten sonra devesinin yanına geldi, deveyi çözdü sonra bindi, sonra da şöyle dedi. Ya Allah, bana ve Muhammed'e merhamet et. Bize olan merhametinde kimseyi ortak kılma. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Söyler misiniz bu kimse mi yoksa deve mi daha cahil? Ne dediğini duymadınız mı?” Ashab evet işittik dediler.

İZAH

Bedevî, Allah'ın geniş olan rahmetine uymayan söz sarf ettiği için onun gerçeği bilmemekte deveden farksız olduğu ifade edilmiş. Böyle yanlış söyleyenlerin ikaz edilmesi bakımından onun hakkında bu söz sarf edilmiştir.^[362]

43 - KENDİSİNİ GIYBET EDENE HAKKINI HELAL ETMEK

٤٨٨٦- عَنْ قَتَادَةَ قَالَ أَيْعِزُّ أَخَذُكُمْ أَنْ يَكُونَ مِثْلَ أَبِي ضَمِيمٍ

أَوْ ضَمِيمٍ شَكَّ ابْنُ عَبَّادٍ كَانَ إِذَا أَصْبَحَ قَالَ: اَللّٰهُمَّ إِنِّي قَدْ تَضَدَّقْتُ

بِعِزِّي عَلَى عِبَادِكَ

4886 - Katâde radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Sizden biriniz, Ebû Daygam veya Ebû Damdam gibi olmaktan aciz mi?” demiştir. Şüphe eden İbn-i Ubeyd'dir.

Damdâm, sabahladığı vakit şöyle derdi: Allah'ım hakkımda söyledikleri sözlerden dolayı kullarına hakkımı sadaka olarak helal ettim!

٤٨٨٧- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْعِزُّ أَخَذُكُمْ أَنْ يَكُونَ مِثْلَ أَبِي ضَمِيمٍ؟

قَالُوا: وَمَنْ أَبُو ضَمِيمٍ؟ قَالَ: رَجُلٌ فِيمَنْ كَانَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِمِغْنَاءٍ قَالَ

عِزِّي لِمَنْ شِئْتَنِي

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ هَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ قَالَ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ

الْعَدَنِيِّ عَنْ ثَابِتٍ قَالَ حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِمِغْنَاءٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَحَدِيثُ حُمَادٍ أَصَحُّ

4887 - Abdurrahman bin Aclan radiyallahu anh'dan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz Ebû Damdam gibi olmaktan aciz midir?” Ashab, Ebû Damdam kimdir, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Sizden önce geçenlerden bir zattır” buyurdu, diye geçen hadisin manasında rivâyet olundu. Bu rivâyette Ebû Damdam, Allah’ım! Beni kötöleyenlerin hakkımdaki dedikodularını bağışladım, derdi.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Hişam bin Kasım rivâyet etti ve Muhammed bin Abdullah el-Ammi’den o da Sabit’ten dedi. O da bize Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den naklen Enes haber verdi dedi.

Ebû Dâvud: Hammad’ın hadisi daha sahihtir, dedi.

44 - GİZLİ KUSURLARI ARAŞTIRMAK YASAKTIR

٤٨٨٨- عَنْ مُعَاوِيَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّكَ إِذَا اتَّبَعْتَ عَوَازِبَ النَّاسِ أَفْسَدْتَهُمْ أَوْ كَذَّبْتَ أَنَّ

تَقْسِدَهُمْ

نَقَالَ أَبُو الدُّدَامِ: كَلِمَةً سَمِعَهَا مُعَاوِيَةَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تَعَالَى بِهَا

4888 - Muaviye radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim: “Eğer sen insanların ayıplarını araştırmaya kalkarsan, onları ifşad eder veya ifsad etmeye ramak kalırsın.”

Ebû Derdâ şöyle dedi: Bu Muaviye’nin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den işittiği ve gereğince amel ettiği için kendisinden faydalandığı bir sözdür.

٤٨٨٩- عَنْ جُنَيْدِ بْنِ نَعْتَانَ وَكَثِيرِ بْنِ مُرَّةَ وَعَمْرِو بْنِ الْأَسْوَدِ

وَالْمُقَدَّمِ بْنِ مَعْقِدٍ كَرِبَ وَأَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: إِنَّ الْأَمِيرَ إِذَا اتَّبَعَ الرِّبِّيَّةَ فِي النَّاسِ أَفْسَدَهُمْ

4889 - Cübeyir bin Nüfeyr, Kesir bin Mürre, Amr bin Esved, Mikdam bin Ma'di Kerib ve Ebû Ümâme'den rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur. "Emir insanlar hakkında şüpheyeye düştüğü vakit onları ifsad eder."

٤٨٩٠- عَنْ زَيْدِ بْنِ وَهْبٍ قَالَ: أَنِّي ابْنُ مَسْعُودٍ فَقِيلَ هَذَا فُلَانٌ

نَقَطُوا لِحَيْتَهُ خُمْرًا فَقَالَ عَبْدُ اللَّهِ إِنَّا قَدْ نُهَيْتَا عَنْ التَّجَسُّسِ وَلَكِنْ إِنْ

يُظْهَرُ لَنَا شَيْءٌ نَأْخُذُ بِهِ

4890 - Zeyd bin Vehb radiyallahu anh'dan; İbn-i Mes'ûd'a bir kimse getirildi, bu falan kimsenin sakalından rakı damlıyor, dediler. Abdullah bin Mes'ûd şöyle dedi: Biz gizli kusurları araştırmaktan nehyolunduk, lakin eğer açıktan gördüğümüz bir hatası olursa onun sebebi ile onu yakalarız.

45 - MÜSLÜMANIN KUSURLARINI ÖRTMEK

٤٨٩١- عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

مَنْ رَأَى عَوْرَةً فَسَتَرَهَا كَانَ كَمَنْ أَحْيَا مَوْتُودَةً

4891 - Ukbe bin Âmir radiyallahu anh'dan rivâyete göre; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Kim bir ayıp görür de onu örterse (cahiliye devrinde) toprağa diri diri gömülen kızları diriltmiş gibi olur" buyurdu.

٤٨٩٢- عَنْ كَعْبِ بْنِ عُلْقَمَةَ أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا الْهَيْثَمِ يَذْكُرُ أَنَّهُ سَمِعَ

ذَخِيتَا كَاتِبَ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: كَانَ لَنَا جِيرَانٌ يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ فَتَهَيَّئُهُمْ

نَلْمُ يَتَنَهَوْنَ فَقُلْتُ لِعُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ إِنْ جِيرَانَنَا هَؤُلَاءِ يَشْرَبُونَ الْخَمْرَ وَإِنِّي

لَهَيَّئُهُمْ فَلَمْ يَتَنَهَوْا فَأَنَا ذَايعٌ لَهُمْ الشُّرْبُ فَقَالَ دَعُهُمْ ثُمَّ رَجَعْتُ إِلَى عُقْبَةَ

مَرَّةً أُخْرَى فَقُلْتُ إِنْ جِيرَانَنَا قَدْ أَبَوْا أَنْ يَتَنَهَوْا عَنْ شُرْبِ الْخَمْرِ وَإِنِّي

دَاعِ لَهُمُ الشَّرْطَ قَالَ وَيَخُكْ دَعُوهُمْ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ كَرَّمَ مَعْنَى حَدِيثِ مُسْلِمٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ هَاشِمُ بْنُ الْقَاسِمِ عَنْ أَبِي نَيْثٍ فِي هَذَا الْحَدِيثِ قَالَ

لَا تَفْعَلْ وَلَكِنْ عِظْهُمْ وَتَهَذِّبْهُمْ

4892 - Ka'b bin Alkame'den, Ebû'l Heysemî dinlemiş, o da Âmir bin Ukbe'nin kâtibi Duhayn'dan işitmiş. Duhayn demiş ki; bizim komşularımız vardı, içki içerlerdi, ben onları içkiden nehyettim. Fakat vazgeçemediler. Ukbe bin Amr'a şöyle dedim: bizim şu komşularımız, içki içiyorlar, ben onları nehyettim, vazgeçmiyorlar, ben onlara kolluk kuvveti çağıracağım dedim. Ukbe onları bırak dedi. Sonra Ukbe'ye bir daha müracaat ettim ve bizim bu komşularımız şarap içmekten vazgeçmiyorlar. Ben onlara kolluk kuvveti çağıracağım dedim. Ukbe, onları bırak. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den işittim, diye Müslim bin İbrahim'in rivâyet ettiği bir önceki hadisin manasını zikretti.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadiste Haşim bin Kasım, Leys'ten naklen şöyle dedi: Yapma, lakin onlara nasihat et ve (dinlemezlerse) kendilerini tehdit et.

İZAH

Bu iki hadisten anlaşıldığına göre mü'minlerden gördüğümüz gizli sırları ifşa etmek, kardeşlerimizi öldürmektir. Sırları ifşa etmemek ise ölmüş insanı diriltmek kadar önemli ve sevaptır. Ancak kusurunu gördüğümüz kardeşimizin kusurunu başkasına ifşa etmeden kendisini ikaz etmek de bir görevdir. Zararı başkasına geçerse zararı önlemek için, o zaman zabıtaya müracaat edilir.

46 - DİN KARDEŞLİĞİ

٤٨٩٣- عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُظْلَمُهُ مَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ إِلَى أَخِيهِ فَيَنْ

لَهُ فِي حَاجَتِهِ وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ

كُتِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

4893 - Salim'in babası (Abdullah bin Ömer) radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Müslüman, müslümanın kardeşidir. Ona zulüm etmez, onu tehlikeye atmaz, kim kardeşinin bir ihtiyacını karşılırsa Allah da onun ihtiyacını karşılar. Kim bir müslümandan bir sıkıntıyı giderirse, Allah da onun sebebi ile ondan kıyamet sıkıntılarından bir sıkıntıyı giderir. Kim bir müslümanın hatalarını örterse, kıyamet gününde de Allah onun kusurlarını örter.”^[363]

47 - BİRBİRLERİNE SÖVENLERİN VEBÂLİ

٤٨٩٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

الْمُسْتَبَانِ مَا قَالَا فَعَلَى الْبَايِ مِنْهُمَا مَا لَمْ يَغْتَدِ الْمُظْلُومُ

4894 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Karşılıklı olarak sövüşen her iki kişinin söyledikleri kötü sözlerinin günahı, kendisine sövülerek haksızlığa uğrayan mazlum kimse, sövmeyi başlatan kimseden daha ileri gitmediği sürece, sövmeye ilk başlayan kimsenin üzerinedir.”^[364]

İZAH

Birbirlerine söven iki kişiden ilk başlayan öbürünü tahrik etmiş sinir sistemini bozmuş olduğundan vebalin büyüğü onun boynundadır. Eğer o sövmeseydi o da sövmeyecek iş büyüyecekti. Sövülen kimse bir aşağılık psikolojisi içinde kalır, cevap vermezse çok sıkıntı çeker, bu yüzden karşılık verir. Eğer sövülen aşırı gitmez ise vebali sövmeye ilk başlayana aittir.

48 - TEVAZU

٤٨٩٥- عَنْ عِيَّاضِ بْنِ جِمَارٍ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا حَتَّى لَا يَبْغِيَ أَحَدٌ عَلَى

أَحَدٌ وَلَا يَفْخَرُ أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ

4895 - Iyaz bin Hımar radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Teâlâ bana, mütevazî olmanızı ve bu sayede kimsenin kimseye zulmetmesini ve büyüklük taslamamasını vahyetti.”^[365]

49 - İNTİKAM ALMANIN HÜKMÜ

٤٨٩٦- عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ أَنَّهُ قَالَ: بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسٌ وَمَعَهُ أَصْحَابُهُ وَقَعَ رَجُلٌ بِأَبِي بَكْرٍ فَأَذَاهُ

لَضَمَّتْ عَنْهُ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ أَذَاهُ الثَّانِيَةَ فَضَمَّتْ عَنْهُ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ أَذَاهُ الثَّالِثَةَ

فَانْتَضَرَ بَيْنَهُ أَبُو بَكْرٍ فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ جِئَ انْتَضَرَ أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ

أَوْجَدْتُ عَلَيَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نَزَلَ مَلَكَ مِنَ السَّمَاءِ يَكَلِّمُهُ بِمَا قَالَ لَكَ فَلَمَّا انْتَضَرْتَ وَقَعَ الشَّيْطَانُ

فَلَمْ أَكُنْ لِأَجْلِسَ إِذْ وَقَعَ الشَّيْطَانُ

4896 - Said bin Museyyeb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir. Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem oturuyordu, beraberinde ashabı da vardı. Bir zat Ebû Bekir'e sataştı ve ona ezâda bulundu. Ebû Bekir, ona karşı sükût etti, ikinci defa yine ezâ yaptı, Ebû Bekir, yine sükût etti. Sonra üçüncü defa ona ezâ yaptı, bu defa Ebû Bekir ondan intikam almak istedi. Ebû Bekir intikam almak istediğinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ayağa kalktı, Ebû Bekir radiyallahu anh Ey Allah'ın Rasûlü, karşılık vermek isteysiime kızdınız mı dedi? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Semadan bir melek indi, onun sana söylediklerini yalanlıyordu, sen ondan intikam almak istediğinde araya şeytan düştü, araya şeytan düşünce benim oturmam uygun olmazdı.”

٤٨٩٧- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلًا كَانَ يَنْسُبُ أَبَا بَكْرٍ وَسَاقِ نَحْوَهُ

4897 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Bir kimse Ebû Bekir'e sövüyordu. Râvî bir önce geçen hadisin benzerini nakletti.

٤٨٩٨ - حَدَّثَنَا ابْنُ عُزَيْنٍ قَالَ: كُنْتُ أَسْأَلُ عَنِ الْإِنْتِصَارِ وَلَمَنْ

الْإِنْتِصَارُ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ

فَحَدَّثَنِي عَلِيُّ بْنُ زَيْدٍ بْنُ جُدْعَانَ عَنْ أُمِّ مُحَمَّدٍ امْرَأَةِ أَبِيهِ،

قَالَتْ ابْنُ عُزَيْنٍ وَزَعَمُوا أَنَّهَا كَانَتْ تَدْخُلُ عَلَى أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ قَالَتْ

قَالَتْ أُمُّ الْمُؤْمِنِينَ دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَعِنْدَنَا زَيْنَبُ بِنْتُ جَحْشٍ فَجَعَلَ يَضَعُ شَيْئًا بِيَدِهِ فَقُلْتُ بِيَدِهِ حَتَّى

فَعَلَتْهَا لَهَا فَأَمْسَكَ وَأَقْبَلْتُ زَيْنَبَ تَقَعُّمُ لِعَايِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

فَنَهَاهَا فَأَبَتْ أَنْ تَنْتَهِيَ فَقَالَ لِعَايِشَةَ سَبِّبِيهَا فَسَبَّبْتُهَا فَاعْلَلْتُ

زَيْنَبَ إِلَى عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَقَالَتْ إِنَّ عَايِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا

وَقَعَتْ بِكُمْ وَقَعَلْتُ قَمَجَاءَتْ فَأَطْلَعْتُ فَقَالَ لَهَا إِنَّهَا جِئْتُ أَبِيكَ وَرَبِّ

الْكُتَيْبَةِ فَأَنْصَرَفَتْ فَقَالَتْ لَهُمْ أَنِّي قُلْتُ لَهُ كَذًا وَكَذَا فَقَالَ لِي كَذًا

وَكَذَا قَالَ وَجَاءَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَكَلَّمَهُ فِي ذَلِكَ

4898 - İbn-i Avn radiyallahu anh'dan: Ben sövenden “kim zulüm olunduktan sonra intikam alırsa, onlar üzerine bir yol yoktur” (Şûrâ sûresi, 41) ayetinde sözü geçen intikam almanın hükmünü sordum.

Bana Ali bin Zeyd bin Cedan, babasının hanımı Ümmü Muhammed'den bir hadis naklederek bu soruma cevap verdi. İbn-i Avn dedi ki: Râvîlerin rivâyet ettiğine göre, Ümmü Muhammed mü'minlerin annesi Aişe'nin yanına girerdi. Dedi ki: Mü'minlerin annesi Aişe radiyallahu anha şöyle dedi:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir gün yanıma girmişti. Yanımızda Zeynep binti Caş vardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem eliyle bana bir şey yapıyordu. Ben elimle Zeynep'in gelmekte olduğunu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e işaret ettim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elini çekti. Zeynep radiyallahu anha geldi. Aişe radiyallahu anha'ya sataştı. Zeynep'i sataşmaktan nehyetti. Zeynep vazgeçmedi, bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Aişe'ye Zeynep'e bir şeyler söyle dedi. Aişe de Zeynep'e bir şeyler söyledi ve ona üstün geldi. Zeynep, Ali radiyallahu anha'ya gitti ve Aişe, Benî Haşim'e dil uzattı diye anlattı. Fatıma radiyallahu anha durumu söylemek için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kızı Fatıma'ya Kâbe'nin Rabbine yemin olsun Aişe babanın sevgilisidir (sakın ona bir şey söyleme) dedi. Fatıma, döndü ve Hâşimî'lere şöyle dedi. Ben, Aişe'nin söylediklerini Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e anlattım, babam bana şöyle söyledi. Dedi ki: Ayrıca Ali radiyallahu anha Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi bu mevzuda Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile konuştu.

İZAH

Bir nikâh altında bulunan iki kadından birinin öbürünü kıskanması tabiidir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Aişe radiyallahu anha'ya şaka yapmasını Zeynep radiyallahu anha tepki ile karşılamıştır. Aişe'ye sataşmıştır. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Zeynep'i men etmek istemişse de Zeynep vazgeçmeyince Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Aişe validemize mazlum durumunda olduğu için Zeynep'e bazı sözler söylemesine müsaade etmiştir. Bu arada Aişe radiyallahu anha'da öfke ile Haşim oğullarına dil uzattı ise de tahrik edilmiş olduğu için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bunu da müsamaha ile karşılamış, kızı Fatıma'ya da Aişe'yi çok sevdiğini bu konuda bir şey söylememesi gerektiğini tembihlemiştir.

50 - ÖLÜLER ALEYHİNE KONUŞMAK YASAKLANMIŞTIR

۴۸۹۹- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا مَاتَ صَاحِبُكُمْ فَذُغُوهُ وَلَا تَقْعُوا بِهِ

4899 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Dostunuz öldüğü vakit, onu çekiştirmekten vazgeçin, hakkında dedikodu yapmayın.”

İZAH

Ölüler yaptıklarının karşılığına kavuşmuşlardır. Onlar hakkında dedikodu yapmak kul hakkına tecavüz etmektir. Ölülerin hakkı dirilerin hakkından daha mühimdir. Çünkü dirilerle helalleşmek imkânı vardır, ölülerle bu imkân kalmamıştır.

۴۹۰۰- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ادْكُرُوا مَخَاسِنَ مَوْتَاكُمْ وَكُفُّوا عَنْ مَسَاوِيهِمْ

4900 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ölülerinizin iyiliklerini anınız, kötülüklerini (anmaktan) vazgeçiniz.”

İZAH

Ölülerin iyiliğini andığımızda bundan istifade eder. Ama kötülüğünü andığımızda onu rencide etmiş oluruz ve bir kimsenin kötülüğünü anmazsak bunu niçin anmadın diye sorulmaz.

51 - AZGINLIK (HADDİ AŞMAK) YASAKLANMIŞTIR

۴۹۰۱- قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَقُولُ كَانَ رَجُلَانِ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ مُتَوَاحِشَيْنِ فَكَانَ أَحَدُهُمَا يَقُولُ

وَالْآخَرُ مُجْتَهِدٌ فِي الْعِبَادَةِ فَكَانَ لَا يَزَالُ الْمُجْتَهِدُ يَرَى الْآخَرَ عَلَى

الدُّنْبُ يَقُولُ أَقْسِرْ قُوَّةَهُ يَوْمًا عَلَيَّ دُنْبٌ فَقَالَ لَهُ أَقْسِرْ فَقَالَ خَلِّينِي
وَرَبِّي أَبُيْتُتْ عَلَيَّ رَبِّيْنَا فَقَالَ وَاللَّهِ لَا يَغْفِرُ اللَّهُ لَكَ أَوْ لَا يَدْخِلُكَ اللَّهُ
الْجَنَّةَ فَقَطَّعَ أَرْوَاحَهُمَا فَاجْتَمَعَا عِنْدَ رَبِّ الْعَالَمِينَ فَقَالَ لِهَذَا لَمْ يَجْهَدِ
أَكُنْتُ فِي عَالِمًا أَوْ كُنْتُتْ عَلَيَّ مَا فِي يَدِي فَأَجِزُوا وَقَالَ لِلْمَذْنُوبِ إِذْغَبْ
فَادْخُلِ الْجَنَّةَ بِرُحْمَتِي وَقَالَ لِلْآخِرِ إِذْغَبُوا بِهِ إِلَى النَّارِ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ
وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَكَلَّمُ بِكَلِمَةٍ أَوْ بَقِيَّةِ دُنْيَاةٍ وَآخِرَتِهِ

4901 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim. İsrail oğullarında birbirlerini kardeş edinmiş iki zat vardı. Birisi günah işlemekle öbürü ibadetle meşguldü. İbadetle uğraşan öbürünü devamlı günah işlerken görüyor, bu günahı vazgeç diyordu. Yine bir gün onu günah işlerken gördü. Ona vazgeç dedi. Günah işleyen, benimle Rabbim arasından çık, sen benim üzerime gözcü mü tayin edildin, dedi. İbadetkar, Allah'a yemin olsun, Allah seni affetmez veya Allah seni cennete koymaz dedi. Bir süre sonra her ikisi de vefat etti ve âlemlerin Rabbinin huzurunda bir araya geldiler. Allah (c.c.) ibadete düşkün olana sen beni biliyor muydun veya benim kudretimde olana gücün yeter mi idi dedi. Günahkâra, git benim rahmetim sebebi ile cennete gir, dedi. Öbürüne ise bunu götürün, ateşe buyurdu.

Ebû Hüreyre radiyallahu anh dedi ki: Nefsim kudretimde olan Allah'a yemin ederim ki, o kimse bir kelime konuştu, dünya ve ahiretini helak etti. [366]

٤٩٠٢ - عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
مَا مِنْ دُنْبٍ أَجْدَرُ أَنْ يَغْفَلَ اللَّهُ تَعَالَى لِصَاحِبِهِ الْمَغْفُورَةَ فِي الدُّنْيَا مَعَ
مَا يَدْخِرُ لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِثْلُ الْبَنِي وَقَطِيعَةِ الرَّحِمِ

4902 - Ebû Bekre radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ahirete ertelenecek cezasıyla birlikte haksızlık ve akrabayı sılayı terk etmek kadar dünyada cezası acele edilmeye değer bir günah yoktur.”

İZAH

Her günahın ahirette kötü bir sonucu olacaktır. Dünyada da kötü etkileri olan günahlar vardır. Ama iki günah vardır ki, cezası iki âleme de şâmindir. Önce dünyada cezası çekilir. Ahirette yine cezası görülür. Birincisi haddi aşmak dille ona buna tecavüz etmek. İkincisi: Akrabayı sılayı terk etmek günahıdır.

52 - HASED

٤٩٠٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

إِيَّاكُمْ وَالْحَسَدَ فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْخَشَبَ

أَوْ قَالَ الْعُشْبَ

4903 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hasedden sakının, ateşin odunu yediği gibi, hased de iyi amelleri yer bitirir.” Yahut da odunu lafzı yerine otu diye buyurmuştur.

٤٩٠٤- أَنَّ سَهْلَ بْنَ أَبِي أُمَامَةَ حَدَّثَهُ أَنَّهُ دَخَلَ هُوَ وَأَبُوهُ عَلَى

أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ بِالْمَدِينَةِ فِي زَمَانِ عُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ وَهُوَ أَمِيرُ الْمَدِينَةِ

فَلَمَّا هُوَ يُصَلِّي صَلَاةً خَفِيفَةً ذَقِيقَةً كَأَنَّهَا صَلَاةُ مُسَافِرٍ أَوْ قَرِيبٍ مِنْهَا

فَلَمَّا سَلَّمَ قَالَ أَبِي يَزُحْمُكَ اللَّهُ أَرَأَيْتَ هَذِهِ الصَّلَاةُ الْمَكْتُوبَةُ أَوْ شَيْءٌ

تَنَقَّلَتْ قَالَ إِنَّهَا الْمَكْتُوبَةُ وَإِنَّهَا لَصَلَاةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا أَخْطَأَتْ إِلَّا شَيْئًا سَهَوْتُ عَنْهُ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ كَانُوا يَقُولُ لَا تُسَيِّدُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ فَيَسْلُبَ عَلَيْكُمْ فَإِنْ قَوْمًا

شَدُّوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ فَشَدَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ فَبَقَايَاهُمْ فِي الصَّوَامِعِ
وَالدِّيَارِ «وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ» ثُمَّ عَدَا مِنْ الْخَبَرِ فَقَالَ
أَلَا تَرَكَبُ لِنَظَرٍ وَلِنَعْتَبِرَ قَالَ نَعَمْ فَزَكَّيُوا جَمِيعًا فَإِذَا هُمْ بِدِيَارٍ بَادٍ أَهْلِهَا
وَأَقْبَضُوا وَقَتُوا خَاوِيَةً عَلَى غُرُوبِهَا فَقَالَ أَتَعْرِفُ هَذِهِ الدِّيَارَ فَقُلْتُ مَا
أَعْرِفُنِي بِهَا وَبِأَهْلِهَا هَذِهِ دِيَارُ قَوْمٍ أَهْلَكَهُمُ النَّبِيُّ وَالْحَسَدُ إِنَّ الْحَسَدَ
يُعْلِقُ نُورَ السَّعَادَاتِ وَالنَّبِيُّ يَضِيْقُ ذَلِكَ أَوْ يَكْذِبُهُ وَالْعَيْنُ تَرَى
رَاكِبًا وَالْقَدَمُ وَالْحَسَدُ وَالْإِنْسَانُ وَالْفَرْجُ يَضِيْقُ ذَلِكَ أَوْ يَكْذِبُهُ

4904 - Sehl bin Ebû Ümâme radiyallahu anh'dan: Sehl ve babası, Ömer bin Abdülaziz'in halifelîği sırasında Medine emîri olan Enes bin Malik'in yanına girdiler.

(Sehl diyor ki:) bir de baktık ki Enes radiyallahu anh misafir namazı gibi veya ona yakın çok hafif çabuk namaz kılıyordu, selam verdiği vakit, babam Allah (c.c.) sana rahmet etsin, şu kıldığın namaz farz bir namaz mı idi, yoksa kılmaya devam ettiğin bir nafil mi idi dedi. Enes, o farz namazdı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in namazı böyle idi. Ben unutarak yanıldığım bir şey dışında bunda (bile bile) hiçbir yanlışlık yapmadım.

Enes dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Nefislerinize güçlük çıkarmayın, sizin üzerinize de güçlük çıkarılır, bir kavim kendi nefislerine güçlük çıkardılar. Allah da onlara güçleştirdi. Manastırda ve memleketlerde olan rahipler, onların bakiyeleridir.”

Hadid sûresi yirmi yedinci ayetinde şöyle buyrulur: “Onların uydurdukları ruhbanlık ki, biz onu onlara farz kılmadık.” Sonra ertesi sabah Enes, âleme bakmak ve ibret almak için vasıtana binmez misin dedi. Babam, evet dedi, beraberce bindiler, ehli helak olmuş, noksanlaşmış ve fanî olmuş direkleri üzerine yaslanmış bir beldeye geldiler. Enes, bu beldeyi biliyor musun, dedi. Ben bu belde ve ehlini bana bildiren olmadı dedim. Enes, bu belde kendilerini hased ve azgınlığın helak ettiği kavmin beldesidir. Gerçekten hased iyi amellerin nûrunu söndürür, azgınlık ya hasedi tasdik eder veya

yalanlar. Göz zinâ eder, avuç ayak, ceset, dil ve avret mahalli bunu (tatbik ederek) ya tasdik eder veya (karşı koyarak) yalanlarlar, dedi.

53 - LANET ETMENİN HÜKMÜ

٤٩٠٥ - سَمِعْتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَيْنَ إِذَا لَعَنَ شَيْئًا صَبَدَتْ اللَّعْنَةُ إِلَى السَّمَاءِ فَتُخَلَّقُ أَبْوَابُ

السَّمَاءِ دُونَهَا ثُمَّ تَهْبِطُ إِلَى الْأَرْضِ فَتُخَلَّقُ أَبْوَابُهَا دُونَهَا ثُمَّ تَأْخُذُ بِيَمِينِ

وَشِمَالِهَا فَإِذَا لَمْ تَجِدْ مَسَاقًا رَجَعَتْ إِلَى الْيَدِ الَّتِي لَعَنَ فَإِنَّ كَلِمَةَ لَوْلَا

أَهْلًا وَإِلَّا رَجَعَتْ إِلَى قَائِلِهَا

4905 - Ebû'd-Derdâ'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kul, bir şeye lânet ettiği vakit, lânet semaya çıkar, sema kapıları ardından kilitlenir, sonra yere iner. Ardından yer kapıları kilitlenir, sonra sağa ve sola gider, artık gidecek yer bulunmayınca lânet olunana döner, eğer lânete hak kazanmışsa onda kalır, eğer müstahak değilse söyleyene döner.”

٤٩٠٦ - عَنْ سُمَيْرَةَ بِنْتِ جُنْدُبٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: لَا تَلْعَنُوا بِلَعْنَةِ اللَّهِ وَلَا بِغَضَبِ اللَّهِ وَلَا بِالنَّارِ

4906 - Sümere bin Cündüb radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Birbirinize Allah'ın lânetiyle, gazabıyla ve cehennem ateşiyle lânet etmeyiniz.”^[367]

٤٩٠٧ - عَنْ أَبِي حَازِمٍ وَثْقَالِ بْنِ أَشْلَمَ أَنَّ أُمَّ الدَّرْدَاءِ قَالَتْ

سَمِعْتُ أَبَا الدَّرْدَاءِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَقُولُ لَا يَكُونُ اللَّعَّانُونَ شَفَعَاءَ وَلَا شُهَدَاءَ

4907 - Ebû'd-Derdâ radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir: “Çok lânet ediciler, kıyamet

gününde şefaathçi olamazlar (geçmiş ümmetlerin durumuna) şahit de olamazlar.”[368]

İZAH

Kıyamet gününde salih mü'minler, mü'min kardeşlerine şefaath edecekler. Dünyada ona buna lânet edenler, şefaath etme hakkına sahip olamayacaklar, mahşer gününde geçmiş peygamberler ve ümmetlere Kur'an'dan öğrendikleri bilgi ile Peygamberimizin ümmetleri şahitlik edecekler. Ama lânetçi olanlar bu devlete eremeyecekler. Çünkü insanlara lânet edenler, onları öldürmüş gibi olacaklarından onlarda merhamet aramak ateşte su aramak gibidir.

٤٩٠٨ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَجُلًا لَعَنَ الرِّيحَ وَقَالَ مُسْلِمٌ إِنَّ رَجُلًا

لَا زَعْتُهُ الرِّيحَ رَدَّاهُ عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَعْنَهَا فَقَالَ

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُلْعَنُهَا فَإِنَّهَا مَأْمُورَةٌ وَإِنَّهُ مَنْ لَعَنَ شَيْئًا

لَيْسَ لَهُ بِأَهْلٍ رَجَعَتْ اللَّعْنَةُ عَلَيْهِ

4908 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyetle: Bir kimse rüzgâra lânet etmişti. Müslim bin İbrahim, şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in devrinde rüzgâr bir kimsenin cübbesini sırtından çıkarmaya zorlamıştı, o kimse rüzgâra lânet etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Rüzgâra lânet etme, çünkü o emr olunmuştur. Kim bir şeye lânet eder o şey de lânete müstahak değilse lânet o söyleyen kimseye döner.”[369]

54 - KENDİSİNE ZULMEDEN KİMSEYE BEDDUA ETMEK

٤٩٠٩ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: سَرَقَ لَهَا شَيْءٌ

فَبَعَثَتْ تَدْعُو عَلَيْهِ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا

تُسَيِّجِي عَنْهُ

4909 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Aişe radiyallahu anha'nın bir şeyi çalınmıştı, hırsıza beddua ediyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona “Böyle beddua ederek onun günahını hafifletme” buyurdu.

55 - MÜSLÜMAN KARDEŞİNE DARILAN KİMSE HAKKINDAKİ HADİSLER

٤٩١٠- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

لَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَحْسَدُوا وَلَا تَفْأَبَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا وَلَا

يَجُلُ لِلْمُسْلِمِ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ

4910 - Enes bin Malik radiyallahu anha'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Birbirinize buğz etmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Allah'ın kulları kardeş olunuz. Bir müslüman için müslüman kardeşine üç gecedен fazla küsmesi helal olmaz.”^[370]

٤٩١١- عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَجُلُ لِلْمُسْلِمِ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ أَيَّامٍ فَلْيَقِيَانِ

فَيُغْرِضَ هَذَا وَيُغْرِضَ هَذَا وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ

4911 - Ebû Eyyub el-Ensârî radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Hiçbir müslümana kardeşini, karşılaştıklarında biri yüzünü bir tarafa, diğeri öbür tarafa çevirerek, üç günden fazla terk etmesi helal değildir. Hayırlıları ise önce selam verenidir.”^[371]

٤٩١٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا

يَجُلُ لِلْمُسْلِمِ أَنْ يَهْجُرَ مُؤْمِنًا فَوْقَ ثَلَاثِ أَيَّامٍ مَوْتٍ بِهِ ثَلَاثُ فُلُقَيْفَةٍ

فَلْيَتَسَلَّمْ عَلَيْهِ فَإِنْ رَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ فَقَدْ اشْتَرَكَ فِي الْأَجْرِ وَإِنْ لَمْ يَرُدَّ

عَلَيْهِ فَقَدْ بَاءَ بِالْإِثْمِ زَادَ أَحْمَدُ وَخَرَجَ الْمُسْلِمُ مِنَ الْهَجْرَةِ

4912 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir mü'minin diğer bir mü'mine üç günden fazla küsmesi helal değildir, eğer üzerinden üç gün geçer de ona rastlarsa ona selam versin, selam verilen selama karşılık verirse sevapta ortak olurlar. Eğer selama karşılık vermezse günah ona döner.” Ahmed bin Said'in rivâyetinde “Selam veren küsmekten kurtulmuş olur” ziyadesi vardır.

٤٩١٢ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَكُونُ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ مُسْلِمًا فَوْقَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فَإِنَّا لَنَجِيهُ سَلَامًا

عَلَيْهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كُلُّ ذَلِكَ لَا يَرُدُّ عَلَيْهِ فَقَدْ بَاءَ بِإِثْمِهِ

4913 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir müslümanın diğer bir müslümana üç günden fazla dargın durması helal olmaz. Rast geldiğinde ona selam verir de, bu karşılaşma üç defa tekrarlandığında selam verilen iade etmezse küskünlüğün günahını yüklenmiş olur.”

٤٩١٣ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا يَجِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ فَمَنْ هَجَرَ فَوْقَ ثَلَاثِ

فَمَاتَ دَخَلَ النَّارَ

4914 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hiçbir müslümanın müslüman kardeşine üç günden fazla dargın durması helal olmaz, kim üç günün üzerinde dargın durur, bunun üzerine ölürse ateşe girer.”

٤٩١٤ - عَنْ أَبِي جَرَّاحٍ السُّلَمِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ هَجَرَ أَخَاهُ مَنَّةً فَهُوَ كَسَفَكَ دَبِيرَهُ

4915 - Ebû Hıraş es-Sülemî'den rivâyet edildiğine göre o Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işitmiştir. “Kim mü'min kardeşine bir sene dargın durursa, onun kanını dökmüş gibi (günaha girmiş) olur.”

٤٩١٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَفْتَحُ

أَبْوَابُ الْجَنَّةِ كُلُّ يَوْمٍ اثْنَيْنِ وَخَمْسِينَ فَتَعْتَمُرُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمَيْنِ لِكُلِّ عَبْدٍ

لَا يَشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَيْنَهُ وَبَيْنَ آبَائِهِ شَحْنَاءُ فَيَقَالُ أَنْظِرُوا هَذَيْنِ

حَتَّى يَضْطَلِحَا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَجَرَ بَعْضَ نَسَبِهِ

أَرْبَعِينَ يَوْمًا وَابْنُ عَمَرَ هَجَرَ ابْنَتَهُ إِلَى أَنْ مَاتَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: إِذَا كَانَتْ الْهَجْرَةُ لِمَنْ فَالْيَسَ مِنْ هَذَا بِشَيْءٍ وَإِنْ عَمَرَ

بْنُ عَبْدِ الْعَزِيزِ غُلَى وَجْهَهُ عَنْ رَجُلٍ

4916 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her Pazartesi ve Perşembe günü cennet açılır o iki günde mü'min kardeşine dargın olanlar hariç Allah'a şirk koşmayan herkes bağışlanır (meleklerle şu iki kimse anlaşınca ya kadar bunları bekletiniz” denir.^[372]

Ebû Dâvud dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hanımlarından birine kırk gün dargın durmuştu. İbn-i Ömer ise, oğullarından birine ölünceye kadar dargın durmuştur.

Ebû Dâvud dedi ki: Darılmak, Allah için olduğu zaman hadiste beyan edilen dargınlıktan sayılmaz. Ömer bin Abdülaziz, bir şahsa karşı (onu görmemek için) yüzünü kapatmıştı.

56 - KÖTÜ ZAN BESLEMENİN HÜKMÜ

٤٩١٧- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْعَلَبِيبِ وَلَا تَحْسَبُوا وَلَا تَحْسَبُوا

4917 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Zandan sakının. Çünkü zan,

sözlerin en yalan olanıdır. Başkalarının gizli konuşmalarını dinlemeyin. Kimsenin kusurunu araştırmayın.”^[373]

57 - MÜSLÜMANLARIN İYİLİĞİNE ÇALIŞMAK VE ONLARI KÖTÜLÜKTEN KORUMAK

٤٩١٨ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: الْمُؤْمِنُ مِرَآةُ الْمُؤْمِنِ وَالْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ يَكْفُفُ عَلَيْهِ ضَمِيئُهُ

وَيُخَوِّطُهُ مِنْ وَرَائِهِ

4918 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Mü'min mü'minin aynasıdır. Mü'min mü'minin kardeşidir. Onu kusurlardan men eder ve onu her tarafından kuşatır” buyurdu.

58 - DARGINLAR ARASINI DÜZELTMEK

٤٩١٩ - عَنْ أَبِي النُّزْدَاءِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلِ مِنْ دَرَجَةِ الْبَيْتَامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ؟ قَالُوا:

بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ، قَالَ: إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ وَقَسَادُ ذَاتِ الْبَيْنِ الْحَالِقَةُ

4919 - Ebû'd-Derdâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Dikkat size oruç, namaz ve sadaka derecesinden daha efdal olan bir ibadeti haber vereyim mi?” Ashab, evet dediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Dargınları barıştırmaktır. Dargınlar arasını ifsat etmek ise (imani kökünden) kazır” buyurdu.^[374]

٤٩٢٠ - عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: لِمَنْ يَكْذِبُ مِنْ نَفْسِ بَيْنِ اثْنَيْنِ لِتُصْلِحَ وَقَالَ أَحْمَدُ بْنُ حَنْبَلٍ

وَمُسَدَّدٌ لَيْسَ بِالْكَاذِبِ مَنْ أَصْلَحَ بَيْنَ النَّاسِ فَقَالَ خَيْرًا أَوْ نَمَى خَيْرًا

4920 - Humeyd bin Abdurrahman'ın annesi Ümmü Gülsüm radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İki kişi arasını ıslah için yalan söyleyen kimse yalan söylemiş olmaz.” Ahmed bin Muhammed ve Müsedded şöyle dediler. “İnsanlar arasını ıslah edip hayır konuşan veya hayır taşıyan kimse yalan söylemiş olmaz.”

٤٩٢٠ - عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ أُمِّ أَيْدٍ أُمِّ كَلْتُومَ بِنْتِ عَقْبَةَ

قَالَتْ مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُرَخِّصُ فِي شَيْءٍ

مِنَ الْكَذِبِ إِلَّا فِي ثَلَاثٍ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

لَا أُعْلِنُهُ كَاذِبًا الرَّجُلُ يَضْلِيحُ بَيْنَ النَّاسِ يَقُولُ الْقَوْلَ وَلَا يُرِيدُ بِهِ إِلَّا

الْإِصْلَاحَ وَالرَّجُلُ يَقُولُ فِي الْحَرْبِ وَالرَّجُلُ يُحَدِّثُ امْرَأَتَهُ وَالْمَرْأَةُ

تُحَدِّثُ زَوْجَهَا

4921 - Humeyd bin Abdurrahman'ın annesi Ukbe kızı Ümmü Gülsüm'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in üç yerin dışında yalan söylemeye müsaade ettiğini işitmedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kimse, iki kişinin arasını ıslah için söz söyler, bununla ancak ara bulmayı isterse, bir kimse harpte (düşmanın şerrini def için yalana benzer) bir söz söylerse ve bir kimse de hanımına, hanım da beyine (yalana benzer) bir söz söylerse bunu yalan saymam” buyurdu.^[375]

İZAH

Yalan, yalan olması bakımından daima fenâdır. Ancak sonuç olarak aile bağlarının kopmasına sebep olacak çekişmeleri önlemek, düşmanın istilasını önlemek dargınlıkların daha büyük felaketlere yol açmasını önlemek için kaçamaklı söze müsaade buyrulmuştur.

59 - ŞARKININ YASAK OLUŞU

٤٩٢٢- عَنْ الرُّبَيْعِ بِنْتِ مُعَاوِيَةَ ابْنِ عَفْرَاءَ قَالَتْ: جَاءَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَخَلَ عَلَيَّ صَبِيحَةً بِنْتِي بِي فَجَلَسَ عَلَيَّ فِرَاشِي

كَمَجْلَبِكَ يَتِي فَجَعَلَتْ جُؤَيْرِيَاتٍ يَضْرِبْنَ بِلُفٍّ لَهَا وَيَتَذَنَّنَ مَنْ قِيلَ

مِنْ آبَائِي نَوْمَ بَذْرِ إِلَى أَنْ قَالَتْ إِحْدَاهُنَّ وَقَيْنَا نَيْمِي يَغْلَمُ مَا فِي لَحْدِ

فَقَالَ دُجِي هَذِهِ وَقَوْلِي الَّذِي كُنْتَ تَقُولِينَ

4922 - Rubeyyi binti Muavviz bin Afra radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Benim gelin olduğum günün sabahı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geldi, içeri girdi senin bana göre şu oturduğun gibi benim sergime oturdu, bir kısım cariyeler deflerini çalıyorlar ve Bedir'de babalarından şehit edilenlere ağıt söylüyorlardı. İçlerinden birisi içimizde bir Peygamber var yarın olacak olanı bilir dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bu sözü bırak önceden söylemekte olduğun sözleri söyle” buyurdu.^[376]

٤٩٢٣- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: لَمَّا قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْمَدِينَةَ لَعِبَتْ الْحَبَشَةُ لِقْدُومِهِ فَرَحًا بِذَلِكَ لَعِبُوا بِحُرَابِهِمْ

4923 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Medine'ye geldiği vakit, gelişine sevindiklerinden dolayı Habeşliler mızraklarıyla oyun oynamışlardı.

İZAH

Aişe radiyallahu anha şöyle buyurmuş. Yanımda iki cariyeye Buas harbini anlatan sözleri şarkı olarak söylüyorlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem içeri girdi yatağına uzandı, yönünü öte tarafa çevirdi yattı. Bu sırada Ebû Bekir radiyallahu anh çıka geldi, beni azarladı ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında şeytanın çalgısını mı söyletiyorsun dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Bekir'e onu bırak dedi. Ebû Bekir'in görmez tarafından cariyeye göz ettim, onlar da çıktılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Bekir'in şeytanın çalgısı sözünü reddeden bir şey söylemedi. Câriyelere de bir şey söylemedi. Çünkü her ikisi buluş

çağına gelmemiş birer cariyeye idiler. Buas harbinde söylenen şecaat şiirlerinden şiirler söylüyorlardı.

60 - ŞARKI VE ÇALGININ KERAHATİ

٤٩٢٤ - عَنْ نَافِعٍ قَالَ سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَمْرُؤًا قَالَ: قَوَّضَعَ إِصْبَغِيهِ

عَلَى أُذُنَيْهِ وَتَأَى عَنِ الطَّرِيقِ وَقَالَ لِي يَا نَافِعُ هَلْ تَسْمَعُ شَيْئًا قَالَ

نَقَلْتُ لَا قَالَ فَوَضَعَ إِصْبَغِيهِ مِنْ أُذُنَيْهِ وَقَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعْتُ بِثُلْ هَذَا فَضَنَعْتُ بِثُلْ هَذَا

قَالَ أَبُو عَلِيٍّ الْفُلُولِيُّ: سَجَعْتُ أَبَا دَاوُدَ يَقُولُ هَذَا حَدِيثٌ مُتَكَرِّرٌ

4924 - Nâfi radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: İbn-i Ömer bir çalgı işitmişti. Nâfi dedi ki: Parmaklarını kulaklarına koydu, yoldan döndü ve bana: Ya Nâfi, sen bir şey işitiyor musun dedi. Ben hayır işitmiyorum dedim. İbn-i Ömer parmaklarını kulağından kaldırdı ve şöyle dedi. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraberdim. Böyle bir çalgı işitti ve benim yaptığım gibi yaptı.

Ebû Ali Lûlû, Ebû Dâvud'un bu hadis münkerdir dediğini işittim, dedi.

٤٩٢٥ - حَدَّثَنَا نَافِعٌ قَالَ: كُنْتُ بِذَقِّهِ ابْنَ عُمَرَ إِذْ مَرَّ بِرَاعٍ يَمْرُؤٍ

فَذَكَرَ نَحْوَهُ

4925 - Nâfi radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben İbn-i Ömer'in terkisinde idim. Çalgı çalan bir çobana rastladım, dedi. Ve geçen hadisin benzerini zikretti.

٤٩٢٦ - عَنْ نَافِعٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ ابْنِ عُمَرَ فَسَمِعَ صَوْتَ زَائِرٍ

فَذَكَرَ نَحْوَهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَهَذَا أَنْكَرُهَا

4926 - Nâfi radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, dedi ki: Biz İbn-i Ömer'le beraber bulunuyorduk, bir çalgının sesini işitti, dedi. Ve geçen hadisin benzerini zikretti.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadis bu konudaki hadis-i şeriflerin en münker olanıdır.

٤٩٢٦- عَنْ شَيْخٍ شَهِدَ أَبَا وَائِلٍ فِي وَلِيْمَةٍ فَمَجَّعُوا يَلْعَبُونَ يَلْعَبُونَ

يُخْتَلُونَ فَمَجَّعُ أَبُو وَائِلٍ خَيْرٌ مِنْهُ وَقَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ يَقُولُ سَمِعْتُ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْغَنَاءُ يُنْبِئُ التَّفَاقُ فِي الْقَلْبِ

4927 - Bir Şeyh'ten rivâyet edilmiştir. Ebû Vail bir düğünde hazır bulundu, oynuyorlar, oynatıyorlar ve türkü söylüyorlardı. Ebû Vail dikmiş olduğu dizlerini düzelterek ben Abdullah bin Ömer'in Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle dinledim, dediğini işittim dedi. “Şarkı gönülde münafıklık bitirir.”

61 - KADINA BENZEMEYE ÇALIŞAN ERKEĞİN DURUMU

٤٩٢٨- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّى

بِمِثْلَيْ قَدْ خُصِبَ يَدَيْهِ وَرَجُلَيْهِ بِالْجَنَاءِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: مَا بَالُ هَذَا: فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ يُشَبِّهُ بِالنِّسَاءِ فَأَمَرَ بِهِ فَتُفِيحَ إِلَى

النِّفَاحِ: فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا تَقْتُلُهُ فَقَالَ إِنِّي نَهَيْتُ عَنْ قَتْلِ الْمُضِلِّينَ

قَالَ أَبُو أُسَامَةَ: وَالنِّفَاحُ نَاحِيَةٌ عَنِ الْمَدِينَةِ وَلَيْسَ بِالْبَغِيضِ

4928 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e elini ve ayaklarını kına ile boyamış kadınlaştan bir erkek getirildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Bunun hali nedir?” dedi. Ashab, ey Allah'ın Rasûlü, kadınlara benzemeye özeniyor dediler.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem emretti, onu (Medine’den iki günlük uzakta) Nakı’a sürdüler. Ashab, onu öldürmeyelim mi, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ben namaz kılanları öldürmekten nehyolundum” buyurdu.

Ebû Üsame, Nakı Medine’nin (ayrı) bir nahiyesidir. Baki’a değildir dedi.

٤٩٢٩- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ عَلَيْهَا

وَعِنْدَهَا شَحْنَةٌ وَهُوَ يَقُولُ لَعَنَ اللَّهُ أُنْجِيَهَا إِنْ بَشَعَ اللَّهُ الطَّائِفَ غَدًا

ذَلِكَ عَلَى امْرَأَةٍ تُقِيلُ بَارِئِمْ وَتُدْبِرُ بَنَاتَيْنِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَخْرِجُوهُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الْمَرْأَةُ كَانَتْ لَهَا أَرْبَعُ عُنُقٍ فِي بَطْنِهَا

4929 - Ümmü Seleme radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına girmişti. Ümmü Seleme’nin yanında bir Muhannes (kadınlığa özenen) vardı. Ümmü Seleme’nin kardeşi Abdullah’a şöyle diyordu. Yarın, Allah (c.c.) Taif’in fethini nasip ederse sana bir kadın göstereceğim. Dörtle gelir sekizle gider.” Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Böylelerini evinizden çıkarınız” buyurdu.^[377]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bahsedilen kadının karnında dört boğum vardı.

İZAH

Bu hadis-i şeriften Taif’te çok şişman bir kadının bulunduğu, yürüyüşünde vücudunun dört köşe görüldüğü, görenlerin nazarı dikkatini celbettiği erkeklikten mahrum gibi görünen, bu sebeple kadınlar arasına girip çıkan bu kimsenin kadınlara ilgi duyduğu Taif’li kadını anmasından anlaşıldığı için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu ve diğer Muhanneslerin kadınlar arasına sokulmamalarını emir buyurdu.

٤٩٣٠- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَسَ

الْمُحَنَّثِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالْمُتَرَجِّلَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَقَالَ أَخْرِجُوهُمْ مِنْ

يُؤْتِكُمْ وَأَخْرِجُوا فَلَانًا وَقُلَانًا يَغْنِي الْمُخْتَلِينَ

4930 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem erkeklerden kadınlara benzemeye özenen kimselere ve kadınlardan erkeklere benzemeye özenenlere lânet etti. Muhannesleri (kadınlaşanları) kast ederek “falan ve falanı evlerinizden çıkarın” buyurdu. [378]

İZAH

Kadınlara benzemeye çalışan erkekler, evlere girer çıkar kadınlara benzemeye çalışırlardı. Onların kadınlar arasından çıkarılmaları kadınlarla sohbet etmemeleri hatta evlere sokulmamaları emredildi.

62 - OYUNCAK BEBEKLERLE OYNAMANIN HÜKMÜ

٤٩٣١- عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ كُنْتُ أَلْعَبُ بِالْبَنَاتِ فَرُبَّمَا دَخَلَ عَلَيَّ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعِنْدِي الْجَوَارِي فَإِذَا دَخَلَ خَرَجَنِي

وَإِذَا خَرَجَ دَخَلَنِي

4931 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir. Ben oyuncak bebeklerle oynuyordum yanımda küçük kızlar da bulunurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanıma giriverdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanıma girdiğinde kızlar dışarı çıkarlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem çıktığında yanıma gelirlerdi. [379]

٤٩٣٢- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَدِمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ غَزْوَةٍ قَبُولًا أَوْ خَيْرٍ وَفِي سَهْوَتِهَا بَشْرٌ فَهَبْتُ بَيْعَ

فَكَشَفْتُ نَاحِيَةَ الْبِشْرِ عَنْ بَنَاتٍ لِعَائِشَةَ لَعِبَ فَقَالَ مَا هَذَا يَا عَائِشَةُ

قَالَتْ بَنَاتِي وَرَأَى بَيْنَهُنَّ قَرْنًا لَهُ جَنَاحَانِ مِنْ رِقَاعٍ فَقَالَ مَا هَذَا الْبَيْ

أَرَى وَسَطَهُنَّ قَالَتْ فَرَسٌ قَالَ وَمَا هَذَا الْبَيْدِي عَلَيْهِ قَالَتْ جَنَاحَانِ قَالَ

فَرَسَ لَهُ جَنَاحَانِ قَالَتْ أَمَا سَمِعْتَ أَنَّ لِسُلَيْمَانَ خَيْلًا لَهَا أَجْنَحَةٌ قَالَتْ

فَضَحِكَ حَتَّى رَأَيْتُ نَوَاجِذَهُ

4932 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Tebük gazvesinden veya Hayber gazvesinden dönmüştü. Aişe'nin sofasında oyuncak kız bebeklerinin önünde perde vardı, rüzgâr esti, perdenin bir tarafını kızlar görünecek şekilde açtı.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ey Aişe, bu nedir?” dedi. Aişe, onlar benim oyuncak kızlarımdır dedi. Oyuncaklar arasında çaputtan yapılmış iki kanadı bulunan bir at gördü. “Ey Aişe, oyuncakların ortasında gördüğüm bu at nedir?” dedi. Aişe, attır dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onun üzerindeki nedir?” dedi. Aişe radiyallahu anha, ‘iki kanattır’ dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “İki kanatlı at öyle mi?” buyurdu. Aişe radiyallahu anha, ya Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem işitmediniz mi? Süleyman Peygamberin kanatlı atı varmış dedi.

Aişe radiyallahu anha diyor ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem o kadar güldü ki, azı dişlerini bile gördüm.

63 - SALINCAĞA BİNMEK

٤٩٣٣- عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تَزَوَّجَنِي وَأَنَا بِتَيْبِ سَيْبٍ أَوْ سَيْبٍ فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ أَتَيْتُ بِنُورَةَ وَقَالَ

يَسِّرْ فَأَتَيْتُ أُمَّ رُومَانَ وَأَنَا عَلَى أَرْجُوخَةٍ فَذَهَبَنِي بِي وَهَيَّأَنِي وَصَنَعَنِي

نَأْتِي بِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَنَى بِي وَأَنَا ابْنَةُ تَيْبِ

فَوَقَفْتُ بِي عَلَى الْبَابِ فَقُلْتُ هِيَ هِيَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: أَنِّي تَنَقَّصْتُ فَأَذْجَلْتُ بَيْتًا فَإِذَا فِيهِ بِنُورَةُ مِنَ الْأَنْصَارِ

فَقُلْنَا عَلَى الْخَيْرِ وَالْبَرَكَاتِ دَخَلَ حَدِيثُ أَخِيهِمَا فِي الْأَخْبَرِ

4933 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben yedi veya altı yaşında iken Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem beni nikahladı. Biz Medine'ye geldiğimizde kadınlar geldiler. Râvî Bişr, rivâyetinde bana Ümmü Rumman geldi dedi. Ben salıncak üzerinde idim, beni götürdüler, beni hazırladılar ve donattılar. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getirildim, bana zifafta bulundu. O zaman ben dokuz yaşında idim. (Annem Ümmü Rumman beni salıncaktan indirdiği zaman) beni kapının yanında durdurdu. Ben ise salıncağa binmekten iyice nefesim kesildiğinden hiih hiih diye zorla nefes alıyordum.

Ebû Dâvud der ki: Hih, hih, sözü zorla nefes aldı demektir. Bu hih, hih'den sonra hadisin devamı şöyledir: Ben bir eve götürüldüm veya annem beni bir eve götürdü. Bir de baktım ki evde ensardan bir takım kadınlar var. Hayırlı ve mübarek olsun dediler.

(Rivâyet böyle olması gerekirken) Râvî Mûsâ bin İsmail ile Bişr bin Halid'in rivâyetlerinin biri diğerine karışmıştır.

٤٩٣٣- حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ وَفُلَانُ قَالَ: عَلِيٌّ خَيْرٌ طَائِفٍ مَسْلَمَتِي

إِلَيْهِمْ فَفَسَلَنُ رَأْسِي وَأَحْلَحْتَنِي فَلَمْ يَزْغِنِي إِلَّا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَخَى فَأَسْلَمْتَنِي إِلَيْهِ

4934 - Ebû Üsame'den geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Dedi ki: (Hazreti Aişe'yi gelin alıcılar tebrik ettiklerinde) en hayırlı nasip üzerine dediler. Annem Ümmü Ruman, beni gelin alıcı kadınlara teslim etti. Kadınlar, benim başımı yıkadılar, üstümü başımı düzelttiler, kuşluk vakti aniden yanıma Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem çıka geldi. Beni, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e teslim ettiler.

٤٩٣٥- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: فَلَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ

جَاءَتْنِي بِسُوءٍ وَأَنَا أَلْعَبُ عَلَى أَرْجُوْحَةٍ وَأَنَا مُجَمَّمَةٌ فَدَعَبَنِي بِي فَهَيَّأَتْنِي

وَصَنَعَتْنِي ثُمَّ أَتَيْنِي بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَنَى بِي وَأَنَا

إِبْنَةُ تِسْعٍ سِنِينَ

4935 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Biz Medine'ye geldiğimizde ben salıncak üzerinde oynuyordum, o sırada kulaklarıma inen saçlarım vardı, bir takım kadınlar bana geldiler ve beni alıp götürdüler. Benim üstümü başımı düzeltip donattılar. Sonra beni Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e getirdiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana zifafta bulundu. O zaman ben dokuz yaşımdaydım.

٤٩٣٥- حَدَّثَنَا هِشَامُ بْنُ عُزْوَةَ بِإِسْنَادِهِ فِي هَذَا الْحَدِيثِ قَالَتْ:

رَأَيْتُ عَلَى الْأَرْجُوخَةِ وَمِثْلِهَا صَوَاحِبَاتِي فَأَدْخَلْنِي بَيْتًا فَإِذَا بِنْتُ بِنْتِ

الْأَنْصَارِ فَقُلْنَ عَلَيَّ الْخَيْرَ وَالْبَرَكَاتِ

4936 - Geçen hadis Hişam bin Urve'den aynı isnadla rivâyet olundu.

Aişe radiyallahu anha şöyle anlattı: Ben, salıncak üzerinde idim, benim yanımda kız arkadaşlarım vardı, onlar beni bir eve soktular, orada bir bölük kadın vardı. Bana hayır ve bereket üzerine olasın diye (tebrik ettiler).^[380]

٤٩٣٦- عَنْ يَحْيَى بْنِ يَعْنَى ابْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ خَالِطٍ قَالَ:

قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَقَدِمْنَا الْمَدِينَةَ فَتَزَلْنَا فِي بَيْتِ الْمَعَارِثِ

بِنْتِ الْخَزَرَجِ قَالَتْ فَوَاللَّهِ إِنِّي لَعَلَى أَرْجُوخَةٍ بَيْنَ عِذَّتَيْنِ فَجَاءَتْنِي أُمِّي

فَأَنزَلَتْنِي وَلِي جَمِيمَةٌ وَسَاقَ الْحَدِيثُ

4937 - Yahya bin Abdurrahman'dan rivâyet edildiğine göre, Aişe radiyallahu anha şöyle dedi. (Mekke'den) Medine'ye geldik. Hazrec'den Haris oğullarının yanına indik. Allah'a yemin olsun, ben iki hurma arasında bulunan bir salıncak üzerinde idim annem benim yanıma geldi ve beni salıncaktan indirdi, o zaman benim saçlarım kulaklarıma sarkıyordu. Râvî hadis'in devamını sevk etti.

İZAH

Cümme: Saçın toplu ve aşağı sarkan kısmına denir.

Ercuha: Salıncak demektir. Salıncak, uzun bir ağacın ortası bir yere tespit edilir, bir tarafına birisi ömür tarafına başka birisi biner. Bir defa birisi, bir defa da öbürü yukarı kalkar iner. Bir de, bir ağacın iki yanına ip bağlanır, sallanılır veya iki ağaca ipin birer tarafı bağlanır ipe tutunarak sallanılır. Bütün bu rivâyetlerden Hazreti Aîşe'nin çocuk yaşta iken evlenmesi o gün Arap yarımadası örfüne göre normaldir. Çünkü sıcak iklim de çocuklar çabuk gelişmekte on iki yaşındaki çocuklar hemen evlenmektedirler. Peygamber Efendimiz'in Hazreti Aîşe ile evlenmesini, tevil ederek dokuz yaşında nikâhlandı on sekiz yaşında evlendi demeye hacet yoktur. Çünkü bir muhitin örfüne muhalefet kızlar için evde kalmaya sebep olur. Bunun için peygamber Efendimiz, Arap yarımadasında normal ve hoş görülecek bir çağda Hazreti Aîşe ile evlenmiştir. Böylece o, mü'minlerin anası sıfatını elde etmiştir.

64 - TAVLA OYNAMAK YASAKLANMIŞTIR

٤٩٣٨- عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ لَعِبَ بِالْأَثْوَابِ فَقَدْ غَضِيَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ

4938 - Ebû Mûsâ el-Eş'arâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Tavla oynayan kimse Allah’a ve Rasûlüne âsî olmuş olur.”^[381]

٤٩٣٩- عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ لَعِبَ بِالْأَثْوَابِ فَقَدْ كَانَتْ غَمَسٌ يَدُهُ فِي لَحْمٍ

خَنْزِيرٍ وَدَمِهِ

4939 - Süleyman'ın babası Büreyde radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Tavla oynayan kimse sanki elini hınzırın kanına ve etine batırmış olur.”^[382]

İZAH

Oyun denince hatıra gaflet gelir, gafletle ömrü geçirmek uygun olmayacağından tavla oynamak yasaklanmıştır. Diğer vahşî hayvanların kanları ve etleri de pistir. Domuzun ismen tahsis edilmesi onun pisliği diğerlerinkinden daha şiddetli oluşundandır. Ehlî hayvanların damarından akan kanları pis, et kesilince etleri ve et içindeki kanları temizdir.

65 - GÜVERCİN İLE OYNAMAK

٤٩٤٠- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى

رَجُلًا يَتَّبِعُ حَمَامَةً فَقَالَ شَيْطَانٌ يَتَّبِعُ شَيْطَانَةً

4940 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem güvercin kovalayan bir zat gördü, şöyle buyurdu: “Bir şeytan, bir şeytanın peşine düşmüş, onu takip ediyor.”^[383]

İZAH

Bu hadis-i şerif, güvercinle oynamanın mekruh olduğunu ifade eder. Güvercin, mektup taşımak için, yavrusunu almak için beslenebilir, ama oynamak için uçuşlarına göre fal yapmak için beslemek yasaklanmıştır. Güvercinleri talih çekmek ve fal yapmak için uçurmak şeytanın vesvesesi ile olduğu için güvercine ve ona uyanlara şeytan denilmiştir.

66 - MERHAMET

٤٩٤١- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو يَتْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ الرَّاجِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ إِزْحَمُوا أَهْلَ الْأَرْضِ يَرْحَمُكُم مَّنْ

فِي السَّمَاءِ

لَمْ يَقُلْ مُسَدَّدٌ مَوْلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَقَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4941 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e merfuan rivâyet edilen bir hadiste şöyle buyurdu:

“Merhamet edenlere, Rahman olan Allah merhamet eder. Siz yeryüzü halkına merhamet edin ki, semâdakiler de size merhamet etsinler.”

Müsedded rivâyetinde Abdullah bin Amr’ın mevlâsını söylemedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu dedi.

İZAH

Yeryüzünde bulunan insan, hayvan ne varsa bütün canlılara merhamet edenlere Allah ve onun bütün melekleri merhamet eder. Bütün hayvanlar insanın emrine verilmiş, fakat onlara zulmedilmemesi de beraber emredilmiştir.”^[384]

٤٩٤٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ الضَّادَ

الْمَشْدُوقَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَاحِبَ هَذِهِ الْحَبْرَةِ يَقُولُ لَا تَنْزِعْ

الرَّحْمَةَ إِلَّا مِنْ شَقِيٍّ

4942 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan; şu ravzanın sahibi doğru ve doğruluğu tasdik edilmiş Kasım’ın babası Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’den şöyle buyurduğunu işittim “Merhamet ancak, şakilerden çıkarılıp, alınır.”^[385]

İZAH

İmanı sağlam, ameli devamlı olanlar merhametli olurlar. Ama ameli kendilerine yâr olmayanlar merhametten mahrum kalırlar. Saidler, merhametli şakîler ise merhametten mahrumdurlar. Şekavetleri sebebi ile merhametleri soyulmuştur.

٤٩٤٣- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو يَزِيدٍ قَالَ ابْنُ السَّرْحِ عَنْ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ لَمْ يَزِدْهُمْ صَغِيرًا وَتَعْرِفَ حَقَّ كَبِيرِنَا

فَلَيْسَ مِنَّا

4943 - Abdullah bin Amr’dan, merfûan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Küçüklerimize merhamet

etmeyen, büyüklerimizin hakkını bilmeyen bizden değildir.”

İZAH

Küçüklere merhamet, büyüklere saygı göstermek İslam’ın prensiplerindendir. Bu prensiplere riâyet etmeyenler Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yolundan gitmemiş olurlar.

67 - NASİHAT

٤٩٤٤ - عَنْ تَمِيمِ الدَّارِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: إِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ إِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ إِنَّ الدِّينَ النَّصِيحَةُ قَالُوا

لِمَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ اللَّهُ وَكِتَابُهُ وَرَسُولُهُ وَأَئِمَّةُ الْمُؤْمِنِينَ وَعَامَّتُهُمْ أَوْ

أَئِمَّةُ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتُهُمْ

4944 - Temimi’ d-Dârî radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Gerçekten din nasihatten ibarettir. Gerçekten din nasihatten ibarettir. Gerçekten din nasihatten ibarettir.” Ashab kimin için ey Allah’ın Rasûlü dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Allah için, Kitabı için, Rasûlü için ve mü’minlerin imamları için ve bütün müslümanlar için veyahut müslüman imamlar ve bütün müslümanlar için din nasihattir” buyurdu. [\[386\]](#)

İZAH

Din nasihatle devam eder. Nasihatın bittiği yerde dinin insanlar arasından yaşantısı kalkar. Nasihat mü’minliğin icaplarındandır.

٤٩٤٥ - عَنْ جَرِيرٍ قَالَ: بَايَعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَلَى السُّنَنِ وَالطَّاعَةِ وَأَنْ أَتَصْبِحَ بِكُلِّ مُسْلِمٍ

قَالَ وَكَأَنِّي إِذَا بَايَعْتُ الشَّيْءَ أَوْ إِشْرَاءً قَالَ أَمَا إِنَّ أَلْبِي أَمَلْنَا مِنْكَ

أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا أُعْطِينَاكَ فَأَعْتَرِ

4945 - Cerîr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e sözlerini dinleyip, itaat etmek her Müslümana nasihat etmek üzere bey'at ettim (söz verip uydum).

Ebû Zûra dedi ki, Cerîr, bir şey sattığı ve bir şey satın aldığında şöyle derdi. Bizim senden aldığımız, bizim sana verdiğimizden bize daha sevimlidir. Sen istediğin tarafı ihtiyar et.”^[387]

68 - MÜSLÜMANA YARDIM ETMENİN FAZİLETİ

٤٩٤٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ

نَفَسَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ

الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسِّرْ عَلَى مُعْسِرٍ يَسِّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ

سَتَرَ عَلَى مُسْلِمٍ سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ

مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: لَمْ يَذْكُرْ غُلَّتَانُ عَنْ أَبِي مُعَاوِيَةَ وَمَنْ يَسِّرْ عَلَى مُعْسِرٍ

4946 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş:

“Kim bir müslümana dünya sıkıntılarından nefes aldırırsa Allah da kıyamet günü sıkıntılarından bir sıkıntıdan (kurtararak) ona nefes aldırır. Kim bir fakire işini kolaylaştırırsa Allah da ona dünya ve ahiret işini kolaylaştırır. Kim bir Müslümanın ayıbını örterse Allah da onun dünya ve ahirette ayıbını örter. Kul kardeşinin yardımında oluğu müddetçe Allah da onun yardımındadır.”

Ebû Dâvud şöyle dedi: Osman Ebû Muaviye'den kim bir fakire kolaylaştırırsa, cümlesini zikretmedi.^[388]

٤٩٤٧- عَنْ خَدِيجَةَ قَالَتْ: قَالَ نَبِيُّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُلُّ

مَغْرُوفٍ صَدَقَةٌ

4947 - Huzeyfe radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(İnsanlara yapılan) her iyilik sadaka sayılır.”^[389]

69 - İSİMLERİ DEĞİŞTİRMEK

٤٩٤٨- عَنْ أَبِي النُّزْدَاءِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّكُمْ تُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَسْمَائِكُمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِكُمْ فَأَخْسِرُوا

أَسْمَاءَكُمْ

4948 - Ebû'd-Derdâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizler kıyamet gününde kendi isimleriniz ve babalarınızın isimleri ile çağırılacaksınız. Öyle ise isimlerinizi güzelleştiriniz.”

٤٩٤٩- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَحَبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَيَّ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ

4949 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah’a isimlerin en sevimlisi Abdullah ve Abdurrahman’dır.”

٤٩٥٠- عَنْ أَبِي وَهَبٍ الْجُسَيْمِيِّ وَكَانَتْ لَهُ صُحْبَةٌ قَالَتْ: قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسَمَّوْا بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَأَحَبُّ

الْأَسْمَاءِ إِلَيَّ اللَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ وَأَصْدَقُهَا عَارِثٌ وَهَمَامٌ

وَأَقْبَحُهَا حَرْثٌ وَمُرَّةٌ

4950 - Ebû Vehb el-Cüşemî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Peygamberlerin

adlarını (çocuklarınıza) isim olarak koyunuz. Allah’a isimlerin en sevimlisi Abdullah ve Abdurrahman isimleridir. En doğru isim Haris ve Hemmam’dır. En çirkin isimde Harb ve Mürre isimleridir.

İZAH

İsimler kişileri insanlar arasında tanıtan alâmetlerdir. Güzel ve manidar isim insanı iyi tanıtır. Manasız isimler insanı iyi tanıtmazlar. Haris: Çalışan, kazanan. Hemmam: Himmet ve yardım eden anlamında olduğu için isimlerin en iyisi olarak vasfedilmiştir. Harb: Canların kıyılmasına kan dökülmesine sebep olduğu için soğuk bir isimdir. Mürre: kelimesi de acı manasına olduğundan sevimsiz isimlerden sayılmıştır.

٤٩٥١- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: ذُخِبْتُ بِحَبِيبِ اللَّهِ بْنِ أَبِي طَلْحَةَ إِلَى النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ وُلِدَ وَالنَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي

خَبَاءَةٍ يَهْنَأُ بِعِيْوَا لَهَا قَالَ: هَلْ مَعَكَ تَمْرٌ؟ قُلْتُ: نَعَمْ، قَالَ: فَتَاوَلْتُهُ تَمْرًا

نَأَلْتَاهُ فِي فِيهِ فَلَا تَكْهَنُ ثُمَّ فَعَرَفَاهُ فَأَوْجَرَهُمْ إِثَاءَ فَجَعَلَ الْعَصِيَّ يَنْقَطُ

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُبُّ الْأَنْصَارِ الثَّمَرُ وَسَمَاءُ عَبْدِ اللَّهِ

4951 - Enes radiyallahu anh’dan: Abdullah bin Ebû Talha, dünyaya geldiğinde onu aldım, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e götürdüm. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem abasını giyinmiş devesini katranlıyordu. Bana yanında hurma var mı, buyurdu. Ben, evet var dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e birkaç tane hurma verdim.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hurmaları ağzına attı, onları güzelce çiğnedi, sonra çocuğun ağzını açtı çiğnediği hurmayı onun ağzına sürdü. Çocuk hoşlandığından dilini evirip çeviriyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ensar hurmayı sever (hurma ensarın göz ağrısıdır)” buyurdu. Çocuğa Abdullah adını koydu.

İZAH

Hena: Katran demektir.

Feğara: Ağzını açtı demektir.

Lakehünne: Onu çiğnedi demektir.

Evcerahünne: Onu soktu demektir.

Yetelemazü: Yalanıyor, evirip çeviriyor demektir.

Medine’de bir çocuk dünyaya gelse onu hemen alırlar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e getirirler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’de hurmayı çiğner çocuğun damağına çalardı. Buna tahnîk derlerdi. Abdullah da bunun için götürülmüştür.

70 - ÇİRKİN İSİMLERİ DEĞİŞTİRMEK

٤٩٥٢- عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَيَّرَ

اسْمَ عَاصِيَةَ وَقَالَ: أَنْتِ جَمِيلَةٌ

4952 - İbn-i Ömer radıyallahu anh’dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Asiye, ismini değiştirdi ve “Sen (bundan sonra) Cemile’sin” buyurdu. [\[390\]](#)

İZAH

Asiye, isyan eden, itaatsız demektir. Cemile ise güzel demektir.

٤٩٥٣- عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَطَاءٍ أَنَّ زَيْنَبَ بِنْتُ أَبِي سَلَمَةَ

سَأَلَتْهُ مَا سَمَّيْتَ ابْنَتَكَ قَالَ سَمَّيْتُهَا عَمْرَةَ فَقَالَتْ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى عَنْ هَذَا الْأِسْمِ سَمَّيْتُ بِرَبَّةَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا تَزَكُوا أَنْفُسَكُمْ اللَّهُ أَعْلَمُ بِأَهْلِ الْبُيُوتِ مِنْكُمْ فَقَالَ: مَا

نُسَمِّيَهَا؟ قَالَ: سَمَّوْهَا زَيْنَبَ

4953 - Muhammed bin Amr bin Atâ radiyallahu anh'dan: Zeynep binti Ebû Seleme O'na kızının adını ne koydun diye sordu? O da Berre (çok iyilik eden) koydum dedi. Zeynep bu ismi koymaktan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem nehyetti. Çünkü bana Berre ismi verilmişti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Nefislerinizi temize çıkarmayın, Allah sizden iyilik sahibi olanları daha iyi bilir” buyurdu.

Muhammed Ali Amr çocuğun ismini ne koyalım dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Zeynep koyun” buyurdu.

İZAH

Zeynep, görünüşü güzel kokusu güzel olgun ve dolgun demektir. Bu hadisi Müslim: Kitabu'l Edeb, Babu't-Ta'yînil İsmi no: 2142'de sevketti.

٤٩٥٣ - عَنْ عَمْرِو أَسَامَةَ بْنِ أَخْبَرَنِي أَنَّ رَجُلًا يَقُولُ لَهُ أَضْرَمَ كَانَ

فِي النَّفَرِ الَّذِينَ أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا اسْمُكَ؟ قَالَ: أَنَا أَضْرَمُ، قَالَ: بَلِ أَنْتَ زُرْعَةُ

4954 - Üsame bin Ahdarî radiyallahu anh'dan:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelen heyet içerisinde Asram (ilgiyi kesen) adında bir zat vardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ismin ne diye sordu. O zat, benim adım Asram'dır dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Gerçek senin adın Zür'a'dır” buyurdu.

İZAH

Asram: İlgiyi kesen, akrabalığı kesen demektir.

Zür'a: Ekip, biçen demektir.

٤٩٥٤ - عَنْ أَبِيهِ هَانِئٍ أَنَّهُ لَمَّا وَقَفَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مَعَ قَوْمِهِ مَسِيعَهُمْ يَخْتَلُونَ بِأَبِي الْحَكَمِ فَدَعَاهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَكَمُ وَإِلَيْهِ الْحُكْمُ فَلِمَ تُكْنَى أَبَا

الْحَكَمُ؟ فَقَالَ: إِنَّ قَوْمِي إِذَا اخْتَلَفُوا فِي شَيْءٍ أَتَوْنِي فَحَكَمْتُ بَيْنَهُمْ

فَرَضِي بَيْنَ الْفَرِيقَيْنِ، فَقَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا أَحْسَنَ

هَذَا فَمَا لَكَ مِنَ الْوَلَدِ قَالَ لِي شُرَيْحٌ وَمُسْلِمٌ وَعَبْدُ اللَّهِ، قَالَ: فَمَنْ

أَكْبَرُهُمْ قُلْتُ شُرَيْحٌ قَالَ فَأَنْتَ أَبُو شُرَيْحٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: شُرَيْحٌ هَذَا هُوَ الَّذِي كَسَرَ السِّلْسِلَةَ وَهُوَ بِمَنْ

دَخَلَ تُسْتَرٌ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَبَلَغَنِي أَنَّ شُرَيْحًا كَسَرَ بَابَ تُسْتَرٍ وَذَلِكَ أَنَّهُ

دَخَلَ مِنْ بَابِ

4955 - Hânî radiyallahu anh'dan: Hânî radiyallahu anh kavminden Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelen heyet içerisinde bulunuyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kavminin onu Ebûl-Hakem (hüküm babası) künyesi ile çağırdıklarını işitti.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onu çağırdı ve “Gerçekten hakem Allah’tır hüküm de Allah’a döner, niçin hüküm babası künyesini aldın” buyurdu.

Hânî şöyle dedi: Benim kavmim bir şeyde ihtilafa düştüklerinde bana gelirler, ben onlar arasında hükmederim. İki taraf da razı olurlar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Bu ne güzel bir künye, ama senin çocuğun yok mu” buyurdu. Hânî; Şüreyh, Müslim ve Abdullah adında üç oğlum var dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “En büyüğü hangisidir” buyurdu. Ben Şüreyh’tir dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Öyle ise senin künyen Ebû Şüreyh’dir” dedi. [391]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu Şüreyh, zinciri kırıp Tüster şehrine giren zattır.

Ebû Dâvud dedi ki: Bana ulaştığına göre Şüreyh, Tüster’in kapısını kırmıştır. Bu onun oraya gizli bir yoldan girmesi sebebiyle gerçekleşmiştir.

٤٩٥٦- عَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ مَا اسْمُكَ؟ قَالَ: حَزُنٌ قَالَ: أَنْتَ سَهْلٌ قَالَ: لَا

السَّهْلُ يُوطَأُ وَيُمْتَنَهُنَّ قَالَ سَعِيدٌ فَظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيَصِيبُنَا بَعْدَهُ حُزُونٌ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَعَبَّرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْمَ الْعَاصِي

وَعَزِيزٍ وَعَتَلَةٍ وَشَيْطَانٍ وَالْحَكِيمِ وَغُرَابٍ وَخُبَابٍ وَشِهَابٍ فَسَمَّاهُ

هَيْشَامًا وَسَمَّى حَزَنًا سَلْمًا وَسَمَّى الْمَضْطَّجِعَ الْمُتَجَبِّحَ وَأَرْضًا تُسَمَّى

غَفِيرَةً سَمَّاهَا خَضِرَةً وَشَعْبَ الضَّلَالَةِ سَمَّاهُ شَعْبَ الْهَدَى وَبَنِي الرَّيْثِ

سَمَّاهُمْ بَنِي الرَّشْدَةِ وَسَمَّى بَنِي مُغَوْنَةَ بَنِي رَشْدَةٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: تَرَكْتُ أَسَانِيدَهَا لِلِإِخْتِصَارِ

4956 - Said bin Müseyyeb radiyallahu anh'ın babası vasıtasıyla dedesinden rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem O'na "Adın nedir?" diye sordu. O da Hazn'dır dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Senin adın Sehl (kolay)dır" dedi. Said'in dedesi hayır, ya Rasûlallah sallallahu aleyhi ve sellem Sehl çiğnenir, hor görülür, dedi. Said dedi ki: Zannediyorum ki, (dedemin ismi Hüzün olduğundan) ondan sonra bize Hüzün ve keder isabet ediyordu.^[392]

Ebû Dâvud dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem insanlara konulan şeytan, Hakem, Gurab (karga), Hubab (yılan), Şihab (parlak yıldız alevi) isimlerini değiştirdi. Hişam, adını verdi. Harb adını değiştirdi. Silm Barış koydu. Muzdacı (uzanmış uyuyan) adını değiştirdi. Münbeis, (uyarıcı) koydu. Afire (otsuz, kıraç) adını değiştirdi. Hadıra (yeşil çimenlik) adını koydu. Şi'be'd-Dalâle, (sapıklık vadisi) adını değiştirdi. Şi'bel-Hüdâ (hidayet vadisi) koydu. Benü'z-Zinye (zina çocukları) adını değiştirdi. Onlara Beni'r-Rişde (nikahtan doğma) adını koydu. Benî Muğviye (azgın kadının çocukları) adını değiştirdi. Benî Rişde (nikahtan olma çocukları) adını koydu.

Ebû Dâvud dedi ki: Kısaltmak amacı ile bu hadislerin senedlerini terk ettim.

٤٩٥٧- عَنْ مُسْزُوقٍ قَالَ: لَقِيتُ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

نَقَالَ: مَنْ أَنْتَ قُلْتُ مُسْرُوقٌ بْنُ الْأَجْدَعِ فَقَالَ: عُمَرُ سَمِعْتُ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْأَجْدَعُ شَيْطَانٌ

4957 - Mesruk radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş:

Ömer bin Hattab'a rastladım. Ömer radiyallahu anh sen kimsin dedi. ben Mesruk bin Ecda'ım dedim. Ömer radiyallahu anh, ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Ecda: Şeytan (adıdır) dediğini işittim, dedi. [393]

٤٩٥٨ - عَنْ سَمُورَةَ بْنِ جُنْدُبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تُسَمِّيَنَّ عُلَامَتَكَ يَسَارًا وَلَا رَبَاحًا وَلَا نَجِيحًا وَلَا أَفْلَحَ

فَإِنَّكَ تَقُولُ أَنْتُمْ هُوَ فَيَقُولُ لَا إِنَّمَا هُمْ أَرْبَعٌ فَلَا تَزِيدَنَّ عَلَيْهِ

4958 - Semure bin Cündüb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Çocuğuna Yesar (kolay), Rabah (kör eden), Necih (kurtulan) ve Eflah (kurtuluşa eren) isimlerini koyma. Çünkü sen (bu isimlerden birini kastederek) orada mı dersin. Cevap veren hayır der. (Bu da iyi bir şey olmaz) bu isimler dört tanedir. Bunlardan başka bana isim ziyade etmeyin.” [394]

٤٩٥٩ - عَنْ سَمُورَةَ قَالَ نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ

تُسَمِّيَ رَقِيقًا أَرْبَعَةَ أَسْمَاءٍ أَفْلَحَ وَيَسَارًا وَنَافِعًا وَرَبَاحًا

4959 - Semure radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kölelerimize (şu) dört ismi koymamızı nehyetti. Eflah (kurtuluşa eren), Yesar (kolay), Nâfi (fayda veren) ve Rabah (kazanan). [395]

٤٩٦٠ - عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

إِنْ عَمِلْتُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ أَنَّنِي أُمِّي أَنْ تَسْمُوا نَافِعًا وَأَفْلَحَ وَبَرَكَتًا، قَالَ

الْأَعْمَشُ وَلَا أَدْرِي ذَكَرَ نَافِعًا أَمْ لَا فَإِنَّ الرَّجُلَ يَقُولُ إِذَا جَاءَ أَتَمَّ بَرَكَتَهُ

فَيَقُولُونَ لَا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَى أَبُو الزُّبَيْرِ عَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ نَحْوَهُ لَمْ يَذْكُرْ بَرَكَتَهُ

4960 - Câbir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Allah diler de ömrüm olursa, ümmetimi Nâfi, Eflah ve Bereket isimlerini koymaktan nehyedeceğim.” A'meş dedi ki, bilmiyorum Nâfi'yi zikretti mi etmedi mi? “Çünkü bir zat, (kölesini sormaya geldiğinde) Bereket orada mı, diye sorar, hayır burada bereket yok diye cevap verirler. (Bu da uygun düşmez)” buyurdu.

Ebû Dâvud dedi ki: Ebû Zübeyr, Câbir'den o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bu hadisin benzerini rivâyet etti. Bereket ismini zikretmedi.

٤٩٦١- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ يَتْلُو بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ أَخْتَنِي إِسْمَ عِنْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَزِمُ الْقِيَامَةَ رَجُلٌ تَسْمِي مَلِكِ

الْأَمَلَاكِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ شُعَيْبُ بْنُ أَبِي حَفْصَةَ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ بِإِسْنَادِهِ

قَالَ أَخْنَى إِسْمَ

4961 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan, merfuan, rivâyet edilen hadis-i şerifte Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kıyamet gününün de Allah Teâlâ indinde en aşağılık isim sahibi (dünyada) Melikül emlâk (mülklerin sahibi) ismiyle çağrılan adam olacaktır.”^[396]

Ebû Dâvud dedi ki: bu hadisi Şuayb bin Ebû Hamza, Ebûzzinad'dan aynı isnatla rivâyet etti. Ahnau yerine Ahna ismin dedi.

71 - LÂKÂPLAR

٤٩٦١- حَدَّثَنِي أَبُو جَبْرِ بْنُ الْمُصْحَلِ قَالَ: فِينَا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ

فِي بَنِي سَلَمَةَ «وَلَا تَتَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ بِشَى الْأَسْمِ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ»

ثُمَّ قَالَ قَدِيمُ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَابْنُ مَنَا رَجُلٌ إِلَّا

وَلَهُ اسْمَانِ أَوْ ثَلَاثَةٌ فَمَجَّلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ يَا فُلَانُ

فَيَقُولُونَ مَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ يَغْضَبُ مِنْ هَذَا الْإِسْمِ فَأَنْزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ

وَلَا تَتَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ

4962 - Ebû Cübeyr bin Dahhak radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre, şöyle demiştir. Şu ayet biz Benî Seleme kabîlesi hakkında inmiştir. “Kötü lakaplarla birbirinizi çekiştirmeyin, iman ettikten sonra fasıklık ne fenâ isimdir.”

Ebû Cübeyra, dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize kadar gelmişti. Bizden iki ve üç adı olmayan hiçbir erkek yoktu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ey falan buyurdu. Bunu işiten kimseler, ey Allah'ın Rasûlü onu bu isimle çağırmaktan vazgeç. Çünkü o bu isimden dolayı kızıyor, demeye başladılar. Bunun üzerine (lakaplarla birbirinizi çekiştirmeyin) mealindeki Hucûrât sûresinin on birinci ayeti indi. ^[397]

72 - BİR KİMSENİN EBÛ İSA DİYE KÜNYELENMESİ

٤٩٦٣- عَنْ زَيْدِ بْنِ أَسْلَمَ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ عُمَرَ بْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهُ ضَرَبَ ابْنًا لَهُ تَكْنَى أَبَا عَيْسَى وَأَنَّ الْمُغِيرَةَ بْنَ شُعْبَةَ تَكْنَى بِأَبِي

عَيْسَى فَقَالَ لَهُ عُمَرُ أَمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَكْنَى بِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَتَبَنِي فَقَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَدْ غَفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ وَإِنَّا فِي جُلُجُنَاتِنَا فَلَمْ يَزَلْ

يَكُنِّي بِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ حَتَّى هَلَكَ

4963 - Zeyd'in babası Eslem radiyallahu anh'dan: Ömer bin Hattab radiyallahu anh Ebû İsa diye künyelenen oğlunu dövdü. Muğîre bin Şu'be de Ebû İsa diye künyelenmişti. Ömer radiyallahu anh ona Ebû Abdullah diye künyelenmek sana yetmez mi, dedi.

Muğîre, bu künyeyi bana Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vermişti, dedi. Ömer radiyallahu anh gerçekten Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in geçmişteki ve gelecekteki zelleleri bağışlanmıştır. Biz ise kendi başımızdayız (Allah'ın bize nasıl muamele edeceğini bilmiyoruz) diye çıkıştı. Bunun üzerine Muğîre ölünceye kadar Ebû Abdullah künyesini taşıdı.

73 - BİR KİMSENİN BAŞKASININ ÇOCUĞUNA EY OĞLUM DEMESİ

٤٩٦٤- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

لَهُ: يَا بُنَيَّ

4964 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Enes'e “Ey oğulcuğum” diye hitap etmiştir.

İZAH

Hazreti Enes radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in terbiyesinde idi. Ona ey Enes diye hitap ettiği gibi, ey oğlum diye de hitap etmiştir. Bu hadis-i şerifte, yaşlı bir mü'minin genç birine oğlum demesinin bir mahzuru olmayacağı ifade ediliyor.

74 - KİŞİNİN EBU'L-KASIM DİYE KÜNYELENMESİ

٤٩٦٥- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلِّمْ تَسْمُوا بِاسْمِي وَلَا تَكْتُبُوا بِكُنْيَتِي

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَكَذَلِكَ زَوَّاهُ أَبُو سَالِحٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَكَذَلِكَ

رَوَاهُ أَبِي سُفْيَانَ عَنْ جَابِرٍ وَسَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ عَنْ جَابِرٍ وَسَالِمَانَ

الْيَشْكُرِيَّ عَنْ جَابِرٍ وَابْنِ الْمُثَنِّدِ عَنْ جَابِرٍ نَحْوَهُمْ وَأَبَى بَنِي عَالِيٍّ

4965 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Benim ismimle isimlenin, fakat künyemle künyelenmeyin” buyurdu.

Ebû Dâvud dedi ki: Ebû Salih de Ebû Hüreyre'den böyle rivâyet etti. Ebû Süfyan Câbir'den Salim bin Ebû Ca'd Câbir'den, Süleyman Yeşker Câbir'den ve İbn-i Münkedir Câbir'den yine benzerini rivâyet ettiler. Enes bin Malik'in de rivâyeti böyledir. [\[398\]](#)

İZAH

Peygamber Efendimiz, Muhammed, isminin çocuklara isim olarak konulmasını Ebûl Kasım künyesinin konulmamasını emretti. Çünkü Asr-ı Saadette Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in künyesi ile karışmış olurdu. Ama peygamberimizin vefatından sora çocuklara Ebûl Kasım ismin koymakta ulemâ mahzur görmemişler. Ebûl Kasım olarak künyelenen ve isim olarak kullanan çok ulema gelmiş geçmiştir. Bu lakap Tezhîbü't-Tehzîb'de çok yer tutuyor.

75 - RESULÜLLAH'IN İSMİYLE KÜNYESİ BİR KİMSEDE BİRLEŞTİRİLEMEZ DİYENLERİN DELİLLERİ

٤٩٦٦- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ تَسَمَّى

بِاسْمِي فَلَا يَتَكَبَّرُ بِكُنْيَتِي وَمَنْ تَكَبَّرَ بِكُنْيَتِي فَلَا يَتَسَمَّى بِاسْمِي

4966 - Câbir radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim benim ismim ile isimlenirse, künyemle künyelenmesin, kim künyemle künyelenirse ismimle isimlenmesin” buyurdu. [399]

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ismi ve künyesi başkası ile karışmaması için bir kimse çocuğuna Muhammed adını korsa, Ebûl Kasım künyesini koymaması, Ebûl Kasım künyesini koyarsa Muhammed adını koymaması bildiriliyor.

76 - HAZRETİ PEYGAMBER’İN HEM İSMİNİ HEM DE KÜNYESİNİ BİR ADAMA VERMENİN CAİZ OLDUĞUNU BİLDİREN HADİSLER

٤٩٦٧- عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنَفِيَّةِ قَالَ: قَالَ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قُلْتُ يَا

رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ وَلَدًا لِي مِنْ بَعْدِكَ وَلَدَ أُسَيَّبَ بِاسْمِكَ وَأَكْنِيهِ بِكُنْيَتِكَ

قَالَ: نَعَمْ وَلَمْ يَقُلْ أَبُو بَكْرٍ قُلْتُ قَالَ: قَالَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِلنَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

4967 - Muhammed bin Hanefîye’den rivâyet edildiğine göre, Ali radiyallahu anh şöyle demiş: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e şöyle dedim: Ey Allah’ın Rasûlü, eğer senin vefatından sonra bir çocuğum olursa ona senin ismini ve künyeni koyayım mı?

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Evet koy” buyurdu. Râvîlerden Ebû Bekir, ben dedim, kelimesini zikretmedi. Sadece Ali radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e şöyle dedi, diye rivâyet etti. [400]

٤٩٦٨- عَنْ عَلِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: جَاءَتْ إِسْرَافَةَ إِلَى

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي قَدْ وَلَدْتُ

عُلَامًا مُسَمِّيَةً مُحَمَّدًا وَكُنْيَتُهُ أَبَا الْقَاسِمِ فَذَكِّرْ لِي أَنَّكَ تَكُونُ ذَلِكَ فَقَالَ

مَا الَّذِي أَحَلَّ إِسْمِي وَحَرَّمَ كُنْيَتِي أَوْ مَا الَّذِي حَرَّمَ كُنْيَتِي وَأَحَلَّ إِسْمِي

4968 - Aişe radiyallahu anha'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir kadın geldi. Ey Allah'ın Rasûlü, ben bir oğlan çocuğu doğurdum, adını Muhammed, künyesini de Ebûl Kasım, koydum, bana anlatıldığına göre, siz isim ve künyenizin beraber konulmasını hoş görmüyormuşsunuz, dedi.

Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "İsmimi helal kılıp da künyemi ne haram kılabilir" buyurdu. "Yahut künyemi haram edip ismimi hangi şey helal kılabilir?"

İZAH

İlim adamları, bu hadislerle bakarak bazı görüşlere sahip oldular. Bir kısmı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in isminin ve künyesinin asr-1 saadette birleştirilerek bir şahsa isim olarak verilmesinin mahzurlu olduğunu, bir kısmı isminin konulmasının mahzurlu olmayıp, künyesinin konulmasının mahzurlu olduğunu, bir kısmı da, asr-1 saadetten sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in isim ve künyesinin başkalarına isim ve künye olarak takılabileceğini söylemişlerdir.

77 - ÇOCUĞU OLMAYAN KİMSENİN KÜNYELENMESİ

٤٩٦٩- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَدْخُلُ غُفَيَا وَلِيٍّ أَخٍ صَغِيرٍ يُكْنَى أَبَا عُمَيْرٍ وَكَانَ لَهُ نَعْرٌ يَطْعِبُ بِهِ

فَمَاتَ فَدَخَلَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ فَوَافَى حَزِينًا،

فَقَالَ: مَا شَأْنُكَ؟ قَالُوا: مَاتَ نَعْرُهُ، فَقَالَ: يَا أَبَا عُمَيْرٍ مَا فَعَلَ النُّعَيْرُ

4969 - Enes bin Malik radiyallahu anha'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bizim yanımıza girer (çıkardı) benim Ebû Umeyr, diye künyelenen (anne bir) oğlan kardeşim vardı. Onun bir kuşu vardı, onunla oynuyordu, kuşu öldü. Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına

girmişti, kardeşimi üzüntülü gördü, şöyle dedi. “Ey Ebû Umeyr, kuşçağızına ne oldu?”^[401]

İZAH

Ebû Umeyr’in çocukları yoktu. Aslında Umeyr diye bir çocuğu da yoktu. Buna rağmen Ebû Umeyr diye künyelenmiş oluşu, çocuğu olmayan kimsenin çocuğu varmış gibi künye kullanmasının caiz olacağını ifade içindir.

78 - KADININ KÜNYE KULLANMASI

٤٩٧٠ - عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ كُلُّ

صَوَاحِبِي لَهُنَّ كُنًى قَالَ فَكُنْتِي بِابْنِكَ عَبْدُ اللَّهِ يَغْنِي ابْنُ أَخْتِهَا

قَالَ مُسَدَّدٌ: عَبْدُ اللَّهِ بْنُ الزُّبَيْرِ قَالَ فَكَانَتْ تُكْنَى بِأُمِّ عَبْدِ اللَّهِ

4970 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ey Allah’ın Rasûlü, bütün kadın arkadaşlarımdan künyesi var dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Öyle ise sen de kız kardeşinin oğlu Abdullah’ın adıyla künyelen” buyurdu. Müsedded dedi ki: Bu, Abdullah bin Zübeyr idi. Bunun üzerine Aişe radiyallahu anha Abdullah’ın annesi diye künyelenmişti.

İZAH

Aişe radiyallahu anha’nın kız kardeşi Esmâ’nın oğlu Abdullah bin Zübeyr’e Hazreti Aişe oğlum derdi. Çünkü yeğeni idi. Hazreti Aişe, diğer ezvac-ı tâhirâtın künyeleri var. Benim de olsa idi, dediğinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sen de oğlum dediğin Abdullah’ın künyesi ile künyelen dedi. Bunun üzerine Aişe radiyallahu anha Ümmü Abdullah diye künyelenmişti.

79 - TA’RÎZ YOLUYLA KONUŞMAK

٤٩٧١ - عَنْ شُعْبَانَ بْنِ أَبِيهِ الْحَضْرَمِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: كَثُرَتْ خِيَانَةُ أَنْ تَحْدِثَ أَخَاكَ خَبِيرًا هُوَ

لَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ وَأَنْتَ لَهُ بِهِ كَاذِبٌ

4971 - Süfyan bin Esid el-Hadramî radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim.

“Senin söylediklerini tasdik edecek bir mü'min kardeşine yalan söylemen çok büyük bir hıyanettir.”

80 - “BAZILARI ŞÖYLE BİR İDDİADA BULUNDULAR” DİYEREK KONUŞMAK

٤٩٧٢- عَنْ أَبِي قِلَابَةَ قَالَ: قَالَ أَبُو مَسْعُودٍ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ أَوْ قَالَ

أَبُو عَبْدِ اللَّهِ لِأَبِي مَسْعُودٍ: مَا سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَقُولُ: فِي زَعْمُوا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

يُنْشِئُ مَطِيئَةَ الرَّجُلِ زَعْمُوا

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: أَبُو عَبْدِ اللَّهِ هَذَا حَدِيثُهُ

4972 - Ebû Kılabe radiyallahu anh'dan: Ebû Mûsâ, Ebû Abdullah'a veya Ebû Abdullah Ebû Mes'ûd'a “Rasûlullah'ı “Bazı kimseler şöyle bir iddiada bulundular” sözü hakkında ne buyururken işittin demiş.

(Ebû Abdullah veya Ebû Mes'ûd) şöyle cevap vermiştir: Ben Rasûlullah'ı bu söz hakkında şöyle buyururken işittim “Zeamû (idida ettiler) sözü kişinin ne kötü bir bineğidir.”

Ebû Dâvud şöyle dedi. Ebû Abdullah Hazreti Huzeyfe dir.

81 - KİŞİNİN HUTBESİNDE “AMMÂ BA'DÜ” DEMESİ

٤٩٧٣- عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطَبَهُمْ

قَالَ: أَمَّا بَعْدُ

4973 - Zeyd bin Erkam radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara hutbe okudu. Hutbesinde “ammâ ba'd” (bundan sonra) tabirini kullandı.^[402]

82 - KERM KELİMESİ VE DİLİ KORUMAK HAKKINDA GELEN HADİSLER

٤٩٧٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: لَا يَقُولُوا أَحَدُكُمْ الْكَرَمَ فَإِنَّ الْكَرَمَ الرَّجُلُ الْمُسْلِمُ وَلَكِنْ قُولُوا

خَدَائِقَ الْأَغْنَابِ

4974 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz, üzüm çubuğuna kerem demesin. Çünkü kerem Müslüman insan demektir. Lakin üzüm bağları deyin.”^[403]

İZAH

Üzüm ağacının Arapçası, kürümdür. Kerem kelimesi ile aynı kökten gelir. Kerem iyilik anlamındadır. Başkalarına iyilik eden zatlara kerem sıfat olmuştur. Bunun için kerem, hem üzüm hem de iyi insan anlamında kullanıldığından karışmasın diye üzüm ağacının bulunduğu bahçeye çeşitli üzümlerin bulunduğu bahçe anlamında “Hadaigu'l Ağnâb = üzüm bağları” deyin buyurdu.

83 - KÖLENİN “RABBÎ” VE “RABBETÎ” DEMEMESİ

٤٩٧٥- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: لَا يَقُولُوا أَحَدُكُمْ عَبْدِي وَأَمْنِي وَلَا يَقُولُوا الْمَمْلُوكَةُ رَبِّي وَرَبِّي

وَلْيُقَلِّ الْمَالِكُ قَتَايَ وَفَتَايَ وَلْيُقَلِّ الْمَمْلُوكُ سَيِّدِي وَسَيِّدَتِي فَإِنَّكُمْ

الْمَمْلُوكُونَ وَالرَّبُّ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ

4975 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz (erkek veya kadın kölesini çağırırken) kölem ve cariyem demesin. Köleler de kadın ve erkek sahiplerine Rabbim ve Rabbetim demesin. Sahipler kölelerine oğlum, kızım desin. Köleler efendilerine Seyyidî (erkek efendim) Seyyidetî (kadın efendim) desin. Siz hepiniz kulsunuz, Rab de, Allah'tır.”

İZAH

Rab, kelimesi sahip demektir. Esirlerin sahiplerine de rab denir. Bir kölenin efendisine ey rabbî diye çağırması, Allah'ın Rab ismiyle karışacağı için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem köleler sahipleri erkekse seyyidî, kadın ise seyyidetî desin, buyurdu. Herkes Allah'ın kulu olduğu için sahiplerin kölelerine abdi' kadın kölelerine emetî demeleri halinde bir mana karışıklığı olacağından herkes Allah'ın kuludur, kölelerinize delikanlım deyin buyurmuştur.

٤٩٧٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ فِي هَذَا الْخَبَرِ وَلَمْ يَذْكُرِ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: وَلْيُقَلِّ سَيِّدِي وَمَوْلَاتِي

4976 - Bir önceki hadisi Ebû Hüreyre'den Ebû Yunus da rivâyet etmiştir. Ancak Ebû Hüreyre bu hadiste Hazreti peygamberi anmadı. (Yani hadisi kendi sözü olarak zikretti ve) şöyle dedi. Fakat köle efendisine seyyidî (efendim) veya mevlâya (efendim) desin.

٤٩٧٧- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ﷺ لَا تَقُولُوا لِلْمَنَانِيِّ سَيِّدٌ فَإِنَّهُ إِنْ يَكُ سَيِّدًا فَقَدْ

أَسْخَطْتُمْ رَبَّكُمْ عَزَّ وَجَلَّ

4977 - Abdullah'ın babası Büreyde radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sakin münafığa efendi demeyin, eğer münafık efendi olursa aziz ve celil olan Allah'ı gazaplandırmış olursunuz” buyurdu. [404]

84 - NEFSİM “PİS OLDU” DEMEK DOĞRU DEĞİLDİR

٤٩٧٨- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ بْنِ سَهْلٍ بْنِ حَنَيْفٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ غَبَثْتُ نَفْسِي وَلَيَقُلَنَّ

لَقِثْتُ نَفْسِي

4978 - Ebû Ümâme'nin babası Sehl bin Huneyf radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz, nefsim pis oldu demesin. Nefsim kötüleşti desin.” [405]

٤٩٧٩- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: لَا يَقُولَنَّ أَحَدُكُمْ جَابَثْتُ نَفْسِي وَلَكِنْ يَقُلَنَّ لَقِثْتُ نَفْسِي

4979 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz, içim bulandı demesin. Lakin içim kötüleşti desin.” [406]

İZAH

Türkçemizde bazı kelimeleri olduğu gibi kullanmayız. Onun yerine edebe daha uygun olan başka bir kelime kullanılır. Tuvalet gideceğim yerine, abdest bozacağım tabirin kullandığımız gibi. Bu üç hadis-i şerifte söylenmemesi istenen habüset kelimesi kulağa hoş gelmiyor. Onun yerini tutacak olan lakıset kelimesi tavsiye buyruluyor. Lakısed kelimesi, Habüset kadar kulağı tırmalamıyor. Kulağa biraz daha hoş geliyor.

٤٩٨٠- عَنْ خَلِيفَةِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
لَا تَقُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ وَشَاءَ فُلَانٌ وَلَكِنْ قُولُوا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ شَاءَ فُلَانٌ

4980 - Huzeyfe radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş. “Sakın Allah diledi, falan da diledi demeyin. Lakin Allah diledi, sonra falan diledi deyin.”

İZAH

Allah diledi falan da diledi sözünden Allah'ın dilediği gibi falan da diledi anlamı çıkacağından Allah diledi sonra da falan diledi denmesi tavsiye buyruluyor.

85 - HİTÂBETTE VE ALLAH'A SIĞINMADA NEZÂKET ÖRNEKLERİ

٤٩٨١- عَنْ عَبْدِ بْنِ حَاتِمٍ أَنَّ خَطِيبًا خَطَبَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ زَيْدَ وَمَنْ يَعْصِيهِمَا، فَقَالَ:
قُمْ، أَوْ قَالَ: إِذْهَبْ فَيُنَسِّسُ الْخَطِيبُ أَنَّ

4981 - Adiy bin Hatem radiyallahu anh'dan rivâyet edilmiştir: Bir hatip, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında hutbe okudu, hutbesinde şöyle dedi. “Kim Allah ve Rasûlü’ne itaat ederse rüşte erer. Kim onların ikisine isyan ederse” dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kalk veya git, sen ne fena hatipsin” buyurdu.

İZAH

Hatip için konuşurken edebe uygun olan “kim Allah ve Rasûlü’ne isyan ederse” demesi idi. Fakat o, sanki Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah’a denkmiş gibi bir mânâ ifade eden tesniye zamiri ile “kim ikisine isyan ederse” demiş olduğu için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hatibi susturmuştur.^[407]

٤٩٨٢- عَنْ أَبِي الْمَلِيحِ عَنْ رَجُلٍ قَالَ: كُنْتُ زَيْدَ النَّبِيِّ

سَلَّمَ اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَثَرَتْ دَابَّةُ فَقُلْتُ تَعَسَ الشَّيْطَانُ فَقَالَ لَا
تَقُلْ تَعَسَ الشَّيْطَانُ فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ تَعَاطَمَ حَتَّى يَكُونَ مِثْلَ
النَّيْتِ وَيَقُولُ بِقُوَّتِي وَلَتَكُنْ قُلْ بِسْمِ اللهِ فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ
تَضَاعَرَ حَتَّى يَكُونَ مِثْلَ الذُّبَابِ

4982 - Ebûl Melih radiyallahu anh'dan: Bir zattan rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in terkisinde idim. Hayvanının ayağı kaydı. Ben hay burnu sürtülesice şeytan, dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Burnu sürtülesice şeytan deme. Gerçekten, sen böyle söylediğinde şeytan büyük, ev gibi olur ve bu işler benim kuvvetimle oldu der. Lakin Allah'ın adıyla oldu de, sen böyle söylediğin zaman, şeytan küçülür, hatta sinek gibi olur” buyurdu.

٤٩٨٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:
إِذَا سَجَعْتَ وَقَالَ مُوسَى إِذَا قَالَ الرَّجُلُ هَلْكَ النَّاسُ فَهُوَ أَهْلُكَهُمْ
قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ مَالِكٌ إِذَا قَالَ ذَلِكَ تَحَرُّنَا لِمَا يَرَى فِي النَّاسِ
يَغْنِي فِي أَمْرِ دِينِهِمْ فَلَا أَرَى بِهِ بَأْسًا وَإِذَا قَالَ ذَلِكَ عَجَبًا بِنَفْسِهِ
وَتَضَاعَرُوا لِلنَّاسِ فَهُوَ الْمَكْرُوهُ الَّذِي نَهَى عَنْهُ

4983 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sen (şu sözü) işittiğin zaman” Râvî Mûsâ hadisin devamını şöyle rivâyet etti. “Bir kimse (kendisini hariç görerek) insanlar helak oldu derse, o insanların en ziyade helak olanları içerisinde.”^[408]

Ebû Dâvud'un anlattığına göre, Malik hazretleri şöyle demiş. İnsanlar, helak oldu sözünü söyleyen kimse dînî konularda insanlarda gördüğü gafletten üzüldüğü için böyle söylerse bunda bir beis görmemeli. Ama bu sözü insanları küçümsemek nefsinde benlik görmek için söylemiş ise işte asıl nehyedilen kötü söz budur.

İZAH

Yapılan tenkitlerde ölçülü olmak mecburiyetindeyiz. Çünkü biz de insanların içerisinde olduğumuza göre onlarda olan bazı hatalar bizde de olabilir. Yapılan kötülükler dile getirilirken kendimizi hariç tutarak insanlar helak oldu dememeliyiz. Bu davranışla biz helak olacağız diye kendimizi de cemiyet içerisinde beraber görmeliyiz.

86 - YATSI NAMAZININ İSMİ

٤٩٨٤- عَنْ أَبِي سَلَمَةَ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: لَا تَدْعِيَنَّكُمْ الْأَعْرَابُ عَلَى إِسْمِ صَلَاتِكُمْ وَلَا وَاتِّهَا

الْعِشَاءَ وَلَكِنَّهُمْ يَغْتَمُونَ بِالْإِيلِ

4984 - Ebû Seleme'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. İbn-i Ömer'den işittiğime göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sakın bedevîler sizin namazınızın isminde size galebe etmesinler. Dikkat, o namazın adı işâ' (yatsıdır) lakin bedevîler devenin sağımını geciktirirler (ona da ateme derler).”^[409]

İZAH

Yatsı namazının asıl adı işâ'dır. Bedevîler develerin sağımını geciktirirler, buna ateme adı verirlerdi. Devenin sağımı yatsı vaktine rastladığı için yatsı namazına da “Salât-i ateme” derlerdi. Bu isim Salât-i işâ' isminden çok kullanılmaya başladığından Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz, bedevîlerin Salât-i ateme sözleri yatsının asıl adı olan Salât-i işâ' ismine galebe etmesin, sizi tesir altına koymasın. Yatsı namazının asıl adı işâ'dır diye ikaz buyurdu.

٤٩٨٥- عَنْ سَالِمِ بْنِ أَبِي الْجَعْدِ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ قَالَ يَسْغَرُ

أَرَاهُ مِنْ خُرَاعَةِ نَيْتِي صَلَاتُ فَاسْتَوْحِثْ فَكَأَنَّهُمْ عَابُوا عَلَيْهِ ذَلِكَ

فَقَالَ سَجِثْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: يَا بِلَالُ أَوِّمِ

الصَّلَاةَ أَرِخْنَا بِهَا

4985 - Salim bin Ebûl Ca'd radiyallahu anh'dan:

Mis'ar'ın hakkında Huzaa kabilesinden olduğunu zannediyorum dediği bir zat ne olaydı namazımı kılsam da istirahatı kavuşsam demiş. Cemaat onun bu sözünü ayıplar gibi olmuşlar. Bunun üzerine o zat şöyle demiş. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in, "Ey Bilal, namaza kamet et ve bizi onunla rahatlat" buyurduğunu işittim.

İZAH

Namaz kılalım da rahat edeyim sözü eğer namazı bir yük kabul eder de ondan kurtulayım anlamında kullanılırsa iyi değildir. Ama namaz bir görevdir, bunu yerine getireyim de görevini yapmış insanların huzuru içerisinde olayım, anlamında kullanırsa bunda bir sakınca yoktur. Çünkü namaz kılınca mü'minin içi huzur dolar, rahat eder. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in Hazreti Bilal'e ya Bilal, kametle, namazı kılalım. Kametinle bizi rahata kavuştur demesinin manası budur.

٤٩٨٦- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَنَفِيَّةِ قَالَ: إِتْلُوكُنِي يَا

أَبِي إِلَى صَبْرِ لَنَا مِنَ الْأَنْصَارِ نَعُوذُ بِكَ بِالصَّلَاةِ فَقَالَ لِيَعْنِي

أَهْلِهِ يَا جَارِئَةُ ابْنِ أَبِي بَرْصَةَ لَعَلِّي أَصْلِي فَأَسْتَرِيحَ قَالَ فَأَتَيْنَا ذَلِكَ

عَلَيْهِ فَقَالَ سَجِثْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: نُمُّ يَا بِلَالُ

فَأَرِخْنَا بِالصَّلَاةِ

4986 - Abdullah bin Muhammed, bin Hanefîye radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Ben ve babam, bir hısımlarımızı ziyarete gitmiştik, namaz vakti geldi. O zat aile fertlerinden birine ey kızcağız, bana abdest suyu getir. Umulur ki namazımı kılarım da rahatlarım dedi.

Abdullah dedi ki: Onun bu sözünü biz kerih gördük. O da bize Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in "Ey Bilal kalk, bizi namazla rahatlat"

buyurduğunu işittiğini söyledi.

٤٩٨٧- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْبِئُ أَحَدًا إِلَّا إِلَى اللَّهِ

4987 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre o şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i herhangi bir kimseyi dinden başka bir şeye nispet ederken asla işitmedim.

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem cahiliyet devrinde dedelerin kullandığı sözlere ve kelimelere asla itibar etmezdi. İslam'da muteber olan sözler ve kelimeleri tercih ederdi. Mesela, ateme kelimesi Araplar arasında kullanılan bir kelime olduğu halde bu kelimeye işâ' kelimesini tercih ederdi. Gelecekteki hadislerde görüleceği gibi bazı kere kelimayı genişletmek için isimlerde benzetmeler kullanırdı.

87 - TEŞBİH VE MECAZ YÜKLÜ KELİMELERİ KULLANMA RUHSATI

٤٩٨٨- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ فَرَجٌ بِالْمَدِينَةِ فَرَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَسًا لِأَبِي طَلْحَةَ فَقَالَ مَا رَأَيْنَا شَيْئًا أَوْ مَا رَأَيْنَا مِنْ فَرَسٍ

وَإِنْ وَجَدْنَاهُ لَبِخْرًا

4988 - Enes radiyallahu anha'dan rivâyet olunduğuna göre Medine'de ânî bir korku (düşman istilasî telaşı) oldu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Talha'nın kısırağına bindi (hâdisenin üzerine süratle gitti, kısa bir süre sonra geri dönüp) şöyle dedi:

“Biz bir şey görmedik veya biz korku verecek bir şey görmedik. Fakat bu atı deniz (gibi akıcı) bulduk” buyurdu. [\[410\]](#)

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Talha'nın kısrağının süratini denize benzetmiştir. Ebû Talha'nın kısrağı çok süratlidir, diye onun süratini direk bildirmemiş. Süratteki bitmeyen yorulmayan gücünü denize benzetmek sureti ile ifade etmiş, konuşurken bazı kelimelerin teşbîhî olabileceğine yol göstermiştir.

88 - YALAN HAKKINDA GELEN ŞİDDETLİ TEHDİTLER

٤٩٨٩- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:

إِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى

النَّارِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ وَيَتَخَوَّى الْكَذِبَ حَتَّى يَكْتَسِبَ جَنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا

وَعَلَيْكُمْ بِالْعِذْقِ فَإِنَّ الْعِذْقَ يَهْدِي إِلَى الْبَرِّ وَإِنَّ الْبَرَّ يَهْدِي إِلَى الْجَنَّةِ

وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيُضِلُّ وَيَتَخَوَّى الْعِذْقَ حَتَّى يَكْتَسِبَ جَنْدَ اللَّهِ صَافِيًا

4989 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yalan sözden sakının. Çünkü yalan kötülükleri işlemeye, kötülükleri işlemek de ateşe sevk eder. Kişi yalan bir sözü konuşur ve yalanı arar da nihayet Allah indinde yalancı kimse diye yazılır. Size doğru söylemek gerekir. Çünkü doğruluk iyiliğe iyilik de cennete götürür. Bir kimse doğru söyler ve doğruyu araştırır da nihayet Allah indinde siddîk diye yazılır.”^[411]

٤٩٩٠- عَنْ بَهْزِ بْنِ حَكِيمٍ قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ أَبِيهِ قَالَ: سَمِعْتُ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَقِيلَ لِلْبَلَدِيِّ يَحْدِثُ فَيَكْذِبُ

لِيُضْحِكَ بِهِ الْقَوْمَ وَيَلَّ نَهْ وَيَلَّ لَهُ

4990 - Behz bin Hakim radiyallahu anh'ın dedesi Muaviye bin Ceyd'e radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim. “Cemaati güldürmek için konuşup da yalan söyleyenlere yazıklar olsun, yazıklar olsun.”^[412]

٤٩٩١ - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ أَنَّهُ قَالَ: دَعَانِي أَبِي يَوْمًا وَرَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدٌ فِي بَيْتِنَا فَقَالَتْ: مَا تَعَالَ أُعْطِيكَ فَقَالَ

لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا أَرَدْتَ أَنْ تُعْطِيَ؟ قَالَتْ:

أُعْطِيهِ تَمْرًا، فَقَالَ لَهَا: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا إِنَّكَ لَوْنَمِ

تُعْطِي شَيْئًا كَثِيبٌ عَلَيْكَ كَذِبَةٌ

4991 - Abdullah bin Âmir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir gün annem beni çağırmıştı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bizim evimizde oturuyordu. Annem bana gel, sana bir şey vereceğim dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem anneme “Ona ne vermek istiyorsun” dedi. Annem ona hurma vereceğim dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem anneme “Eğer ona bir şey vermezsen sana bir yalan yazılır” buyurdu.

İZAH

Annelerin, çocuklarını çağırıp bir şey vereceklerini söyleyip, bir şey vermemeleri hem aldatmaca hem de yalan olur.

٤٩٩٢ - عَنْ خُثَيْبِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَنْ حَفْصِ بْنِ عَاصِمٍ قُلَّ

ابْنُ حُسَيْنٍ فِي حَدِيثِهِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ كَفَى بِالْمَرْءِ إِثْمًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكَلِّ مَا سَمِعَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَلَمْ يَذْكُرْ حَفْصُ أَبَا هُرَيْرَةَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَلَمْ يُسْنِدْهُ إِلَّا هَذَا الشَّيْخُ يَغْنِي عَلَيَّ بَنُ حَفْصِ

الْمَدَائِنِيِّ

4992 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kişiye işittiği her sözü söylemesi günah olarak yeter.”

Ebû Dâvud dedi ki: Hafs rivâyetinde Ebû Hüreyre'yi zikretmedi.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi şeyh Ali bin Hafs Medaini'den başkası isnad etmedi.

İZAH

Cemiyet içinde her çeşit söz dolaşıp durabilir, içinde yalan olanı doğru olanı, eğri olanı da vardır. İnsan incelemeye tabi tutmadan her işittiğini söylerse yalan yanlış her şeyi aktarmış olur. Bu ona vebal yönünden yeter.

89 - HÜSN-İ ZAN

٤٩٩٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: نَظَرْتُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: خَسَنُ الظَّنِّ مِنْ خَسَنِ الْعِبَادَةِ

4993 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Hüsn-i zan ibadetin güzelliğindendir.”

İZAH

Mü'minin Rabbine karşı hüsn-i zan beslemesi ibadetindeki samimiyetten ve ibadete olan bağlılığından ileri gelir. Mü'minin mü'minlere karşı bağlı olup iyi niyet beslemesi amelinin iyi meyve vermesinden ileri gelir.

٤٩٩٤- عَنْ صَفِيَّةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مُعْتَكِفًا فَأَتَتْهُ أَرْوَرَةُ لَيْلًا فَخَدَّعَتْهُ وَقَعَتْ فَأَنقَلَبْتُ فَقَامَ عَمِي لِيَقْلِبَنِي

وَكَانَ عَشَاةً فِي دَارِ أَسَاعَةَ بْنِ زَيْدٍ فَمَرُّ رَجُلَانِ مِنَ الْأَنْصَارِ فَلَمَّا رَأَى

النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْرَعَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَلَى رِشْلِكُمَا فِيهَا صَفِيَّةُ بِنْتُ حَنْظَلَةَ، قَالَا: سُبْحَانَ اللَّهِ يَا رَسُولَ اللَّهِ

قَالَ: إِنَّ الشَّيْطَانَ يَجْعَلِي مِنَ الْإِنْسَانِ مَجْزَى الدَّمِ فَخَرِشْتُ أَنْ يَقْلِبَ فِي

قُلُوبِكُمَا شَيْئًا أَوْ قَالَ شَرًّا

4994 - (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı) Safiye radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem itikâfta idi. Gece kendisini ziyarete gelmişim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile konuştum ve kalktım. Evime döndüm. Beni evime getirmek için beraber Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'de kalktı. Safiye'nin evi Üsame bin Zeyd'in evinin yanındaydı. Yolda ensardan iki zat rastladı.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i yanında kadınla gördüklerinde süratli yürümeye başladılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Yavaş olun, yanımdaki Huyey kızı Safiye'dir” buyurdu.

O, iki zat “Sübhânallah (senin hakkında yanlış bir şey nasıl düşünebiliriz) ey Allah'ın Rasûlü” dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Gerçekten şeytan insanoğlunun vücudunda kan gibi dolaşır. Sizin kalbinize bir şey veya şer atmasından korktum” buyurdu. [\[413\]](#)

İZAH

Peygamberler, Allah'ın elçileridir. Zinâ gibi fuhşiyâtın hepsinden beridirler. Ama insanların gönülleri tepelerin başındaki kuş tüyleri kadar hassas olup, en ufak bir şeyde sağ sola yalpa yapabilir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i gece karanlıkta bir kadınla giderken gören insanların kalbinde bir fitne uyanabilirdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir kadınla dolaşıyordu, düşüncesi hakim olunca Allah'a isyan eder, inançları fesada gidebilirdi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz kendisi için değil, o şahısların inancından endişe etmiştir.

90 - SÖZ VERMEK

٤٩٩٥- عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

إِذَا وَعَدَ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَمِنْ بَيْنِهِ أَنْ يَفِيَّ لَهُ فَلَمْ يَفِ رَأَى رَأْسَهُ لِلنَّاسِ

قَالَ إِنْ عَلِيٍّ

4995 - Zeyd bin Erkam radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Bir kimse mü'min kardeşine söz verir, sözünü yerine getirmek niyetinde olur da, mazereti sebebiyle yerine getiremez ve söz verdiği yerde bulunamazsa ona günah yoktur.”^[414]

٤٩٩٦- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي الْحَسَنِ قَالَ: بَايَعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَيْعٍ قَبْلَ أَنْ يَبْعَثَ وَبَيْعْتُ لَهُ بَيْعَةً فَوَعَدْتُهُ أَنْ آتِيَهُ بِهَا
فِي مَكَانِهِ فَتَبَيَّثْتُ ثُمَّ ذَكَرْتُ بَعْدَ ثَلَاثٍ لَمْ يَحِثْ فَوَإِذَا هُوَ فِي مَكَانِهِ فَقَالَ
يَا فُتَى لَقَدْ شَقَقْتَ عَلَيَّ أَنَا مَا مَنَّا مِنْكَ ثَلَاثَ أَتَنَظَّرُ
قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ يَحْيَى هَذَا عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ عَبْدِ
اللَّهِ بْنِ شَقِيقٍ قَالَ أَبُو دَاوُدَ هَكَذَا بَلَّغَنِي عَنْ عَلِيِّ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ أَبُو
دَاوُدَ بَلَّغَنِي أَنَّ بَشَرَ بْنَ الشَّرِيٍّ زَوَّاهُ عَنْ عَبْدِ الْكَرِيمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
شَقِيقٍ

4996 - Abdullah bin Ebûl Hamsa radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e, peygamberlik gelmeden önce Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile bir alış veriş yapmıştım. Ben de biraz alacağı kalmıştı, bulunduğu bir yerde alacağını getireceğimi vaat ettim. Getirmeyi unuttum. Üç gün sonra hatırladım, bir de geldim ki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bulunduğu yerde beklemektedir. Şöyle buyurdu: “Ey delikanlı, bana meşakkat verdin. Ben (bekle dediğin için) üç günden beri seni burada beklemekteyim.”

Râvi Muhammed bin Yahya: Bana göre Abdülkerim bin Şakib'tir.

Ebû Dâvud dedi ki: Bana ulaştığına göre bu hadisi Bişr bin el-Serî, Abdülkerim bin Abdullah bin Şakib'den rivâyet etmiştir. Ali bin Abdullah'tan bana böyle ulaşmıştır.

91 - KENDİSİNE VERİLMEMİŞ BİR ŞEYİ SANKİ VERİLMİŞ DE DOYMUŞ GİBİ GÖRÜNMEK

٤٩٩٧- عَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ أَبِي بَكْرٍ أَنَّ امْرَأَةً قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ

لِي جَارَةٌ تَغْنِي ضُرَّةَ هَلْ عَلَيَّ جُنَاحٌ إِنْ تَشَبَّعْتُ لَهَا بِمَا لَمْ يَغْطِ زَوْجِي

قَالَ الْمُنْتَضِعُ بِمَا لَمْ يَغْطِ كَلَابِيسَ تَوْبِي زَوْرٍ

4997 - Esmâ binti Ebû Bekir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir kadın ey Allah'ın Rasûlü benim bir ortağım (kocamın diğer karısı) var. Kocamın bana vermediği bir şeyi (ortağımı kızdırmak için) kocam vermiş gibi göstersem, bana bir günah var mı, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Verilmeyen bir şeyi verilmiş göstermek yalancı iki elbise giyinmek gibidir” buyurdu.^[415]

İZAH

Kadınlarda rekabet yaratılıştadır. Bir kadına bakarsınız, yabancı kadınların giyindiği ve kullandıkları ile rekabet içersinde olurlar. Ve yine başka bir kadına bakarsınız ortakları ile rekabet içersinde bulur. Kocasının kendisini daha çok sevdiğini söyler. Ortağımı kızdırmak için böyle yapar bir yerden hediye bir elbise gelse kocam aldı diyerek ortağının tahrik eder. Böyle davranışın uygun olmadığı yalandan elbise giyinmek gibi olduğu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tarafından açıklanmıştır.

92 - ŞAKA HAKKINDAKİ HADİSLER

٤٩٩٨- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ:

يَا رَسُولَ اللَّهِ احْمِلْنِي قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّا حَامِلُونَكَ

عَلَى وَلَدٍ نَاقَةٍ قَالَ وَمَا أَصْنَعُ بِوَلَدِ النَّاقَةِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ وَهَلْ تَلِدُ الْإِبِلَ إِلَّا التَّوْقَ

4998 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir zat geldi ve şöyle dedi. Ey Allah'ın Rasûlü, bana binecek deve ver. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Biz seni bir dişi devenin yavrusuna bindiririz” buyurdu. O kimse ben devenin yavrusunu ne yapayım dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Her deveyi bir dişi deve doğurmuş değil midir?” buyurdu.^[416]

٤٩٩٨- عَنْ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ اسْتَأْذَنَ أَبُو بَكْرٍ رَحْمَةً اللَّهُ عَلَيْهِ

عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ صَوْتَ عَائِشَةَ عَالِيًا فَلَمَّا دَخَلَ

تَنَاولَهَا لِيَلْطَمَهَا وَقَالَ أَلَا أَرَأَيْكَ تَرْفَعِينَ صَوْتَكَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَجَّلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْعِرُهُ وَخَرَجَ أَبُو

بَكْرٍ مُغَضَّبًا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِئْتَ خَرَجَ أَبُو بَكْرٍ كَيْفَ

رَأَيْتَنِي أَتَقَذِّلُكَ مِنَ الرَّجُلِ قَالَ فَمَكَثَ أَبُو بَكْرٍ أَيَّامًا ثُمَّ اسْتَأْذَنَ عَلَى

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدَهُمَا قَدْ إِصْطَلَحَا فَقَالَ لَهُمَا

أَدْخِلَانِي فِي سِلَاحِكُمَا كَمَا أَدْخَلْتُمَانِي فِي خِرْبِكُمَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ فَعَلْنَا قَدْ فَعَلْنَا

4999 - Numan bin Beşir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Ebû Bekir radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girmek için izin istedi. Aişe radiyallahu anha'nın yüksek sesle bağırıldığını işitti. İçeriye girer girmez tokatlamak için hemen (kızı) Aişe radiyallahu anha'yı yakaladı. Bir daha senin Rasûlullah'a karşı sesini böyle yükselttiğini görmeyeceğim dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hemen araya girdi, dövdürmedi.

Ebû Bekir radiyallahu anh öfkeli olarak çıktı, gitti. Ebû Bekir radiyallahu anh çıkıp gittikten sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Aişe radiyallahu anha'ya “Adamın dayağından seni nasıl kurtardığımı gördün mü?” diye şaka yaptı.

Numan dedi ki: Ebû Bekir radiyallahu anh bir müddet uğramadı, sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girmeye izin istedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile Hazreti Aişe radiyallahu anha'yı barışmış buldu. Her ikisine birden beni harbinize soktuğunuz gibi anlaştımanıza da sokunuz, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Harbimize soktuk, anlaşmamıza da" buyurdu.

۵۰۰۰- عَنْ غُذَفَةَ بْنِ مَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ قَالَ: أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ وَهُوَ فِي خِيَمَةٍ مِنْ أَدَمٍ فَنَلَمْتُ

فَرْدُ وَقَالَ: ادْخُلْ فَقُلْتُ أَكْثَلِي يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ تَخْلُكَ فَخَلْتُ

5000 - Avf bin Malik el-Eşcaî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Tebük, gazvesi esnasında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem deriden bir kubbe çadır içerisinde idi, selam verdim, selamıma karşılık verdi ve "İçeri gir" buyurdu. Ben de (şaka olsun diye) her tarafımla mı gireyim ey Allah'ın Rasûlü dedim? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Her tarafınla gir" buyurdu. Ben de girdim.^[417]

۵۰۰۱- بَنُ أَبِي الْعَاتِكَةِ قَالَ: إِذَا قَالَ ادْخُلْ كَلِمَةٍ مِنْ صَغِيرِ الْقُبَّةِ

5001 - Osman bin Ebûl Atike'den rivâyet edildiğine göre Eşcaî'nin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e her tarafımla mı gireyim demesi çadırın küçüklüğünden dolayı idi, dedi.

۵۰۰۲- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَا ذَا الْأُذُنَيْنِ

5002 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana "Ey iki kulaklı" diye şaka yaptı.^[418]

93 - BİR KİMSENİN MALINI HABERİ OLMADAN ŞAKA OLSUN DİYE ALMANIN

HÜKMÜ

٥٠٠٣- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ السَّائِبِ بْنِ يَزِيدَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّهُ

سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَا يَأْخُذَنَّ أَحَدُكُمْ مَتَاعَ

أَخِيهِ لَأَجْبَا وَلَا جَادًا وَقَالَ سُلَيْمَانُ لَجْبَا وَلَا جَدًّا وَمَنْ أَخَذَ عَصَا أَعْيِيهِ

فَلْيَزِدَّهَا

لَمْ يَقُلْ ابْنُ بَشَّارٍ ابْنُ يَزِيدَ وَقَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ

5003 - Abdullah bin Saib'in dedesi Yezid radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre o, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işitmiş. “Sizden biriniz ister şaka, isterse ciddi olarak kardeşinin eşyasını almasın” (Râvi Süleyman, laibden ve lacidden diye rivâyet etti) “Kim kardeşinin esasını bile alırsa kendisine iade etsin.”

Râvi İbn-i Beşşar, İbn-i Zeyd'i söylemedi, direk Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu dedi.^[419]

٥٠٠٤- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا أَصْحَابُ

مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُمْ كَانُوا يَسِيرُونَ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَنَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ فَانْطَلَقَ بَعْضُهُمْ إِلَى خِيَلٍ مَعَهُ فَأَخَذَهُ

فَفَرَعَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجِلُ لِمُسْلِمٍ أَنْ

يُرَوِّعَ مُسْلِمًا

5004 - Abdurrahman bin Ebû Leylâ'dan, rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir. Bize Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbı haber verdi dedi. Ashab, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber yürüyorlardı. Onlardan bir kimse uyuya kaldı. Ashabtan bazıları giderek onun yanında bulunan ipi almıştı. Uyuyan bundan korkuya düştü. Bunun üzerine

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bir müslümanın başka bir müslümanı korkutması helal değildir” buyurdu.

94 - GÜZEL KONUŞMAYA ÖZENEREK AĞZI DOLDURA DOLDURA KONUŞMAK

۵۰۰۵- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: أَبُو دَاوُدَ هُوَ ابْنُ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ الْبَلِغَ مِنَ الرِّجَالِ

الَّذِي يَتَخَلَّلُ بِلِسَانِهِ تَخَلُّلَ الْبَاقِرَةِ بِلِسَانِهَا

5005 - Abdullah radiyallahu anh'dan Ebû Dâvud dedi ki: O, İbn-i Amır'dır rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Aziz ve Celil olan Allah sığırın dilini çıkara çıkara yalandığı gibi, belagat taslamak için dilini çıkararak konuşan erkeklere buğz eder.”^[420]

۵۰۰۶- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مَنْ تَعَلَّمَ صَوْفَ الْكَلَامِ لِيُشْبِي بِهِ قُلُوبَ الرِّجَالِ أَوْ النَّاسِ لَمْ

يُغْبِلِ اللَّهُ بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا

5006 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim erkeklerin veya insanların gönüllerini kendisine bağlamak için iyi konuşmayı öğrenirse, Allah kıyamet gününde onun ne farzını ve ne de nafilisini kabul etmez.”

۵۰۰۷- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّهُ قَالَ: قَدِمَ رَجُلَانِ مِنَ الْمَشْرِقِ

نَحْمَلُهَا فَعَجِبَ النَّاسُ بِغَيْبِ لِسَانِهِمَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّ مِنَ الْبَيَانِ لِبُخْرًا أَوْ إِنَّ بَعْضَ الْبَيَانِ لِبُخْرٌ

5007 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Doğudan iki zât geldi, konuşma yaptılar, insanlar onların beyânlarından memnun ve hayrette kaldılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve

sellem “Öyle beyanlar var ki, sihir tesiri gösterir” buyurdu. Veya “bazı izahat vardır ki, sihir tesiri gösterir.”^[421]

٥٠٠٨- حَدَّثَنَا أَبُو ظَبْيَةَ أَنَّ عَمْرَو بْنَ الْعَاصِ قَالَ يَوْمًا وَقَمَ

رَجُلٌ فَأَكْتَرَ الْقَوْلَ فَقَالَ عَمْرُو لَوْ قَصَدَ فِي قَوْلِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُ سَمِعْتُ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: لَقَدْ رَأَيْتُ أَوْ أَمَرْتُ أَنْ أَتَجَوَّزَ

فِي الْقَوْلِ فَإِنَّ الْجَوَّازَ هُوَ خَيْرٌ

5008 - Ebû Zabye'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir gün bir kimse ayağa kalkıp sözü uzatmıştı. Bunun üzerine Amr bin Âs şöyle dedi. Eğer (o, kimse) konuşmasını fazla uzatmayıp yerinde kesse idi onun için daha hayırlı olurdu. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim:

“Ben özlü konuşmayı bilirim veya (râvînin şüphesine göre) özlü konuşmakla emr olundum. Çünkü özlü konuşmak daha hayırlıdır.”

95 - ŞİİR SÖYLEMEK

٥٠٠٩- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَأَنْ يَنْتَلِيَ جَوْفَ أَحَدِكُمْ قَبِيحًا خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَنْتَلِيَ شِعْرًا

قَالَ أَبُو عَلِيٍّ: يُلَغِي عَنْ أَبِي عُبَيْدٍ أَنَّهُ قَالَ: وَجْهُهُ أَنَّ يَنْتَلِيَ قَلْبَهُ

حَتَّى يَشْغَلَهُ عَنِ الْقُرْآنِ وَيُذَكِّرَ اللَّهُ فَإِذَا كَانَ الْقُرْآنُ وَالْعِلْمُ الْعَالِي

فَلَيْسَ جَوْفَ هَذَا عِنْدَنَا مُمْتَلَأًا مِنَ الشِّعْرِ وَإِنْ مِنَ الْبَيَانِ لَيَسْخَرَا قَالَ

كَأَنَّ الْمَعْنَى أَنَّ يَتَلَعَّ مِنْ بَيَانِهِ أَنْ يَمْدَحَ الْإِنْسَانَ فَيَضِلُّ فِيهِ حَتَّى

يَضُرِفَ الْقُلُوبَ إِلَى قَوْلِهِ ثُمَّ يَلْمِزُهُ فَيَضِلُّ فِيهِ حَتَّى يَضُرِفَ الْقُلُوبَ

إِلَى قَوْلِهِ الْآخِرِ فَكَأَنَّهُ سَحَرَ السَّامِعِينَ بِذَلِكَ

5009 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden birinizin içinin irinle dolması şiirle dolmasından daha hayırlıdır.”

Ebû Ali el-Lûlû şöyle dedi: Ebû Ubeyd'den, bana ulaştığına göre, o şöyle demiştir: Bu hadisin izahı şöyledir. Bir kimsenin Kur'an ve Allah'ın zikrinden hâlî olarak kalbini şiirle doldurması mahzurludur, ama kalbi Kur'an ve ilimle dolmuş olursa bize göre bu kimsenin içi şiirle dolmuş sayılmaz. Çünkü öyle konuşmalar var ki, sihir tesiri yapar. Sanki bu cümledeki mana şöyledir. Şiir, o raddeye varır ki, bir insanı över, gönülleri sözüne çevirene kendini tasdik ettirene kadar devam eder. Sonra o kimseyi zem eder, hatta gönülleri bu sözüne çevirene ve tasdik ettirene kadar devam eder. Sanki bu kimse, bu sözü ile dinleyicileri büyülemiş olur.^[422]

٥٠٠٩- عَنْ أَبِي بَنْ كَعْبٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِنَّ

مِنَ الشِّعْرِ حِكْمَةٌ

5010 - Übey bin Ka'b radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şüphesiz ki, bazı şiirler hikmettir.”^[423]

٥٠١٠- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَ أُعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَعَلَ يَتَكَلَّمُ بِكَلَامٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ مِنَ النَّبِيَّانِ سِحْرًا وَإِنَّ مِنَ الشِّعْرِ حِكْمًا

5011 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir bedevî geldi (güzel) bir kelamla konuşuyordu, bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şüphesiz, bazı sözler sihir, bazı şiirler hikmettir.”

٥٠١١- حَدَّثَنِي صَحْرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْلَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ

قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: إِنَّ مِنَ النَّبِيَّانِ

سِحْرًا وَإِنَّ مِنَ الْعِلْمِ جَهْلًا وَإِنَّ مِنَ الشِّعْرِ حِكْمًا وَإِنَّ مِنَ الْقَوْلِ عِيَالًا

فَقَالَ ضَعُفَةُ بْنُ صُوحَانَ صَدَقَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
أَمَّا قَوْلُهُ إِنَّ مِنَ النَّبِيِّينَ سِحْرًا فَأَلْزَجُلُ يَكُونُ عَلَيْهِ الْحَقُّ وَهُوَ الْحَقُّ
بِالْمَعْجِجِ مِنْ صَاحِبِ الْحَقِّ فَيَسْخَرُ الْقَوْمَ بَيِّنَاتِهِ فَيَلْعَبُ بِالْحَقِّ
وَأَمَّا قَوْلُهُ إِنَّ مِنَ الْعِلْمِ جَهْلًا فَيَتَكَلَّفُ الْعَالِمُ إِلَى عِلْمِهِ مَا لَا
يَعْلَمُ فَيَجْعَلُهُ ذَلِكَ وَأَمَّا قَوْلُهُ إِنَّ مِنَ الشَّعْرِ حُكْمًا فَهِيَ هَلْوَ الْمُؤَاجِزُ
وَالْأَمْثَالُ الَّتِي يَتَعَبُّ بِهَا النَّاسُ
وَأَمَّا قَوْلُهُ إِنَّ مِنَ الْقَوْلِ عِبْرًا لَا تُعَرِّضُكَ كَلَامَكَ وَحَدِيثَكَ عَلَى مَنْ
لَيْسَ مِنْ شَأْنِهِ وَلَا يُرِيدُهُ

5012 - Sahr'ın dedesi Büreyde radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim:

“Konuşmalar içersinde sihir tesiri gösterenler vardır, ilimler içersinde cehâlet olanı vardır. Şiirler içersinde hikmetlisi vardır. Sözlerden kaybolup gidecek olanlar vardır.”

Sa'saa bin Suhan şöyle dedi:

Allah'ın Rasûlü, bu sözlerinde doğrudur. Beyanlar içersinde sihir tesiri gösterenleri var, sözüne gelince bir kimse davasında haklı olur, ama başkası iddiasında delil getirmede daha iyi konuşur, dinleyenleri, sözü ile sihirler gerçeği ters yüz eder. Hakkı alır, götürür.

İlimden bazısı cehalettir sözüne gelince ilim, adamı konusu olmayan bir hususta kendisini zorlar. Bu konuda ilmi cehle döner.

Şiir de hikmet vardır, sözüne gelince şu vaazlar ve halkın öğüt aldığı darb-ı mesellerdir. Sözler içersinde zayi olacaklar var, ifadesine gelince, o da kelâmını ehli olmayan, faydalanmak istemeyen, kimselere söylemendir.

٥٠١٢- عَنْ سَعِيدٍ قَالَ: مَرَّ عَمْرُو بْنُ سَعْدَانَ وَهُوَ يَنْشُدُ فِي الْمُنْجَبِ

فَلَمَّحَطْ إِلَيْهِ فَقَالَ قَدْ كُنْتُ أَتَيْتُ وَبِهِ مِنْهُ خَيْرٌ مِنْكَ

5013 - Said radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Ömer radiyallahu anh, Hassan radiyallahu anh'a rastladı, o mescitte şiir söylüyordu. Ömer radiyallahu anh gözünün yanı ile vazgeç dercesine dikkatle baktı. Bunun üzerine Hassan radiyallahu anh bu mescitte senden daha hayırlı olan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem varken de ben burada şiir söylüyordum, dedi.

٥٠١٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ بِمَعْنَاهُ زَادَ قَمَحِي أَنْ يَزِيئَهُ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَجَارَهُ

5014 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan geçen hadisle aynı manada rivâyet olundu. Sadece bu rivâyette şu ziyâde var. Ömer radiyallahu anh Hassan'ın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şiir söyleme hususunda vermiş olduğu izne dayanmak sûretiyle karşılık vereceğinden endişe ettiği için ona bâ-husus izin verdi.^[424]

٥٠١٥- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ لِحْجَانَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ الْمَسْجِدِ فَيَقُومُ عَلَيْهِ يَهْجُو مِنْ

قَالَ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ رُوحَ الْقُدُسِ مَعَ حِجَانِ مَا نَافَعَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

5015 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet olunduğuna göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hazreti Hassan, için mescitte bir minber yaptırmıştı. Hassan o minber üzerine çıkar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem aleyhinde konuşanları hicvederdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hassan, Allah'ın Rasûlüne dil uzatanları men ettiği müddetçe Ruhul Kudüs (melek) onunla beraberdir.”^[425]

٥٠١٦- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: «وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْعَاوُونَ» فَتَسَخَّ

مِنْ ذَلِكَ وَاسْتَشْنَى فَقَالَ «إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا

5016 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Şuarâ sûresinin iki yüz yirmi dördüncü ayeti gelince, onlara da “Şairlere gelince, onlara da azgınlara uyar” ayetinin bir bölümü neshedildi. Şu ayetlerde müstesnâ kılındı. “Ancak, iman edip, salih ameller işleyenler ve Allah'ı çok zikredenler hariç.” (Şuarâ sûresi, 226)

96 - RÜYA HAKKINDA GELEN HADİSLER

٥٠١٧- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلَاةِ الْعَصَاةِ يَقُولُ هَلْ رَأَى أَحَدٌ يَتَكَلَّمُ اللَّيْلَةَ رُؤْيَا

وَيَقُولُ إِنَّهُ لَيْسَ يَتَقَى بَعْدِي مِنَ النَّبِيِّ إِلَّا الرُّؤْيَا الْمُسَلِّحَةُ

5017 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazından çıktığı vakit şöyle buyurdu. “Bu gece içinde rüya gören var mı?” Ve yine şöyle buyurdu. “Benden sonra peygamberlikten salih rüyadan başka bir şey kalmayacaktır.”

٥٠١٨- عَنْ عُثْمَانَ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ: عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ جُزْءٌ مِنْ سِتَّةٍ وَأَرْبَعِينَ جُزْءًا مِنَ النَّبِيِّ

5018 - Ubâde bin Sâmit radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Mü'minin rüyası, peygamberliğin kırk altı cüz'ünden bir cüzdür.”^[426]

İZAH

Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in peygamberliğinin ilk altı ayı salih rüyalar halinde geçmiştir. İlahî vahiyler rüya halinde tecellî buyrulmuştur. Peygamberimizin peygamberlik süresi olan 23 yıl içerisinde 46 tane altı ay vardır. Mü'minin göreceği salih rüya peygamberliğin ilk altı ayına benzediği için peygamberliğin kırk altı cüz'ünden bir cüzdür.

٥٠١٩- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

إِذَا اقْتَرَبَ الزَّمَانُ لَمْ تَكُنْ رُؤْيَا الْمُؤْمِنِ أَنْ تَكْذِبَ وَأَصْدَقُهُمْ رُؤْيَا
أَصْدَقُهُمْ حَدِيثًا وَالرُّؤْيَا فَلَا تَقْلَقُ فَالرُّؤْيَا الصَّالِحَةُ بُشْرَى مِنَ اللَّهِ وَالرُّؤْيَا
تَعَزِيزٌ مِنَ الشَّيْطَانِ وَرُؤْيَا صَبَا يُحَدِّثُ بِهِ الْمَرْءُ نَفْسَهُ فَإِذَا رَأَى أَحَدَهُمْ
مَا يَكْذُرُهُ فَلْيَقُمْ فَلْيَصَلِّ وَلَا يَحْدِثْ بِهَا النَّاسَ قَالُوا وَأَجِبْ الْقَيْدَ وَأَكْثِرْهُ
الْخَلَّ وَالْقَيْدَ ثَبَاتٌ فِي الدِّينِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: إِذَا اقْتَرَبَ الزَّمَانُ يَعْنِي إِذَا اقْتَرَبَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ

يَعْنِي يَسْتَوِيَانِ

5019 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'tan rivâyet edildiğine göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Kıyametin kopma zamanı yaklaştığı günlerde mü'minin rüyası hemen hemen yalan çıkmayacaktır. Rüyası en doğru olan sözü en doğru olandır.

Rüyâ üç çeşittir. Birincisi salih rüyadır ki, Allah'tan müjdedir. İkincisi, (korkulu rüyadır ki,) şeytanın mü'mini mahzun etmesidir. Üçüncüsü, kişinin gündüzleri içerisinde geçirdiği şeylerin gece rüyaya girmesidir.

Sizden biriniz, hoşuna gitmeyen bir rüya görürse kalksın namaz kılsın. Bunu insanlara söylemesin.”

Ebû Hüreyre dedi ki: Rüya kelepçe görmeyi severim, boyuna halka takılmış olmayı hoş görmem. Rüya görülen kayd (kelepçe) dinde sebattır.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Zamanın yakın olması demek gece ile gündüzün uzunlukta birbirlerine müsâvî olması demektir.^[427]

٥٠٢٠- عَنْ وَكَيْعِ بْنِ غُلَيْسٍ عَنْ عَوْنِ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الرُّؤْيَا عَلَى رَجُلٍ طَائِرٌ مَا لَمْ يُعْبَرْ فَإِذَا

عُبِّرَتْ وَقَعَتْ قَالُوا وَأَخْبِيئَهُ قَالَ وَلَا تَقْطَعْهَا إِلَّا عَلَى وَادٍ أَوْ فِي رَأْيٍ

5020 - Ebû Rezin'den, rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Tabir edilmediği müddetçe, rüya bir kuşun ayağında (gibi askıda)dır. Tabir olunduğu vakit düşer”

Rezin dedi ki: Zannedersem, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Rüyanı, tabiri ile seni sevindirecek kimseye veya (tabir ehliyeti bulunan) rey sahibi kimselere anlat.”[428]

٥٠٢٠- سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: الرُّؤْيَا مِنَ اللَّهِ وَالْحُلُمُ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا رَأَى

أَحَدُكُمْ شَيْئًا يَخْزُهُ فَلْيَتَّقِ عَنْ يَمَانِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ لِيَتَوَضَّأْ مِنْ

سِرِّهَا فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ

5021 - Ebû Katâde radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim. “Gerçek rüya Allah'tandır, (karışık olarak görülen) hulum şeytandandır. Sizden biriniz, hoşlanmadığı bir rüya görürse sol tarafına üç defa tükürsün. Sonra bu rüyanın şerrinden Allah'a sığınsın. O zaman bu rüya ona zarar vermez.”[429]

٥٠٢١- عَنْ جَابِرٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ

إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ الرُّؤْيَا يَخْزِيهَا فَلْيَتَوَضَّأْ عَنْ يَمَانِهِ وَلِيَتَوَضَّأْ بِاللَّهِ مِنْ

الشَّيْطَانِ ثَلَاثًا وَلِيَتَوَضَّأْ عَنْ جَنْبِهِ الَّذِي كَانَ عَلَيْهِ

5022 - Câbir radiyallahu anh'dan rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz, hoşlanmadığı bir rüya gördüğü vakit sol tarafına tükürsün ve üç kere şeytandan Allah'a sığınsın ve üzerinde bulunduğu taraftan öbür tarafına dönsün.”[430]

٥٠٢٢- أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ رَأَى فِي الْمَنَامِ فَسِيرَانِي فِي الْيَقَظَةِ أَوْ لَكَائِمًا رَأَى

فِي الْيَقَظَةِ وَلَا يَمْتَلِ الشَّيْطَانُ بِي

5023 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlü Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim beni rüyada görürse, uyanıkken de görür veya uyanıkken görmüş gibi olur. Çünkü şeytan benim suretime giremez.”^[431]

٥٠٢٣- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ

صَوَّرَ صُورَةً عَذَّبَهُ اللَّهُ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَنْفُخَ فِيهَا وَلَيْسَ بِنَافِخٍ

وَمَنْ تَحَلَّمَ كُفْلًا أَنْ يَغْفِقَ شَيْعِرَةً وَمَنْ اسْتَمَعَ إِلَى حَدِيثٍ قَدَّمَ يَفُودُنْ

بِهِ مِنْهُ صَبَّ فِي أُذُنِهِ الْأَنْكُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

5024 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim bir sûret (resim) yaparsa Allah kıyamet gününde o kimseye resmine ruh verene kadar azap eder. Halbuki o kimse o sûrete ruh verebilecek güce sahip değildir. Kim rüya görmediğini görmüş gibi anlatırsa arpayı birbirine bağlamaya mecbur edilecek. Kim kendisinden kaçan bir topluluğun konuşmasını (gizlice) dinlerse, kıyamet gününde onun iki kulağına kurşun dökülecek.”^[432]

İZAH

Bu hadis-i şerif, rüyaya yalan karıştırmanın fenalığını, rüya yalancılarının çok acıklı ve uzun azaba çarptırılacaklarını ifade eder. Ayrıca kimsenin gizli sırlarını dinlemememizi duyurur. Cezaların da ameller cinsinden olduğunu haber verir.

٥٠٢٤- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: رَأَيْتُ اللَّيْلَةَ كُنَّا فِي دَارِ عُقْبَةَ بْنِ زَافِعٍ وَأَتَيْنَا بِرُطَبٍ مِنْ رُطَبٍ

ابْنِ مَطَابٍ فَأَذَلَّتْ أَنَّ الرِّفْعَةَ لَنَا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَنَّ دِينَنَا

قَدْ طَابَ

5025 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bu gece rüyamda güya Ukbe bin Malik’in evinde imişim. Bize (Medine’nin meşhur hurmalarından birisi olan) İbn-i Tab hurmasından getirildi, ben bunu dünyada ve ahirette üstünlük bize aittir ve bizim dinimiz çok güzel oldu diye yorumladım.”^[433]

97 - ESNEMEKLE İLGİLİ HADİSLER

۵۰۲۶- عَنْ ابْنِ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا تَنَاءَبْتَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَبَرَّكَ عَمَّا فِيهِ فَإِنَّ

الشَّيْطَانَ يَدْخُلُ

5026 - İbn-i Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz esnediği vakit elini ağzına tutsun, çünkü (elini ağzına kapatmazsa) ağzına şeytan girer.”

۵۰۲۷- عَنْ سُهَيْلِ بْنِ نَحْوَةَ قَالَ: فِي الصَّلَاةِ فَلْيَكْظِمْ مَا اسْتَطَاعَ

5027 - Süheyl radiyallahu anh’dan: Bir önce geçen hadisin benzeri rivâyet olundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “(Sizden biriniz) namazda esnediği vakit gücünün yettiği kadar esnemeyi önlemeye çalışsın” buyurdu.

۵۰۲۸- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُطَّاسَ وَيَكْرَهُ الشَّاؤِبَ فَإِذَا تَنَاءَبْتَ أَحَدُكُمْ فَلْيَرُدَّهُ

مَا اسْتَطَاعَ وَلَا يَقُلْ هَاهُ هَاهُ فَإِنَّمَا ذَلِكَ مِنَ الشَّيْطَانِ يَفْضَحُكَ مِنْهُ

5028 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah hapşırmayı sever, esnemeyi hoş görmez. Sizden biriniz esnediği vakit gücünün yettiği kadar esnemeyi defetsin. Sakın (esneyip de) hah, hah demesin bu şeytandan gelen bir gaflettir. Şeytan buna güler.”^[434]

İZAH

Hapşirmek, az yemeye vücudun hafifliğine alamettir. Esnemek ise çok yemek yiyip, üzerine çok su içip gaflete bürünmekten ileri gelir. Tamamen gaflet eseridir.

98 - HAPŞIRMAKLA İLGİLİ HADİSLER

۵۰۲۹- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا عَطَسَ رَضَعَ يَدَهُ أَوْ ثَوْبَهُ عَلَى فِيهِ وَخَفَضَ أَوْ غَضَّ بِهَا

صَوْتَهُ شَكَّ يَحْيَى

5029 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hapşırdığı vakit elini veya elbisesini ağzına kordu. Bununla sesini azaltır veya kısardı.

Râvi Yahya, Ebû Hüreyre'nin azaltır veya kısardı sözünden hangisini söylediğinde şüphe etti. [\[435\]](#)

۵۰۳۰- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: خَمْسٌ تَجِبُ لِلْمُسْلِمِ عَلَى أَخِيهِ زُكَاةٌ وَالسَّلَامُ وَتَنْشِيطُ الْعَاطِسِ

وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ وَاتِّبَاعُ الْجَنَازَةِ

5030 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Beş haslet vardır ki, Müslümanın kardeşi üzerindeki vacip haklarındandır.

- 1 - Selam verdiğiinde selamına karşılık vermek,
- 2 - Hapşırdığı vakit Allah sana merhamet etsin demek,
- 3 - Davet ettiğinde davetini kabul etmek,
- 4 - Hastalandığında ziyaret etmek,
- 5 - Öldüğünde cenazesini uğurlamak.”[\[436\]](#)

99 - HAPŞIRANA “ALLAH SANA RAHMET ETSİN” DİYE DUA ETMEK

٥٠٣١- عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ قَالَ: كُنَّا مَعَ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ قَعَطَسَ

رَجُلٍ مِنَ الْقَوْمِ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ سَالِمٌ وَعَلَيْكَ وَعَلَى أُمِّكَ ثُمَّ

قَالَ بَعْدَ لَعْنِكَ وَجَدْتُ بِمَا قُلْتَ لَكَ قَالَ لَوِجِدْتُ أَنَّكَ لَمْ تَذْكُرْ أَبِي

بِخَيْرٍ وَلَا بَشِيرٍ قَالَ إِنَّمَا قُلْتَ لَكَ كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّا نَبَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا عَطَسَ

رَجُلٌ مِنَ الْقَوْمِ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ وَعَلَيْكَ وَعَلَى أُمِّكَ ثُمَّ قَالَ إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيُحَمِّدِ اللَّهَ قَالَ

تَذَكَّرَ بَعْضُ الْمَحَابِدِ وَلَيُثَلَّ لَهُ مِنْ عِنْدِهِ يَرْضَاهُ اللَّهُ وَلَيُرَدَّ بَعْضُ

عَلَيْهِمْ يَغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ

5031 - Hilal bin Yasef'ten rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Biz Salim bin Ubeyd ile beraber bulunuyorduk, cemaat içerisinde bir zat hapşırmıştı. (Ardından) o zat “Esselamü aleyküm” dedi. Salim, sana ve annene selâm olsun dedi. Ondan sonra Salim, o kimseye zannederim benim sana söylediğim sözden alındın, dedi. O zat ise annemi ne hayır ve ne de şerle anmamamı isterdim dedi. Salim ona ben sana Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in söylediği gibi söyledim, dedi. Çünkü biz bir zamanlar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında bulunuyorduk, cemaatten bir zat hapşırmıştı. (Ardından) “Esselamü aleyküm” dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’de ona “Sana ve annene selam olsun” buyurdu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz, hapşırdığı vakit Allah’a hamd etsin” (ravi bazı hamd şekillerini zikretti) “Hapşıranın yanında bulunanlar da Allah sana merhamet etsin desin. Hapşıran da Allah sizi ve bizi bağışlasın desin.”^[437]

٥٠٣٢- عَنْ مَتَشُورٍ عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ عَنْ خَالِدِ بْنِ عَزْفَجَةَ

عَنْ سَالِمِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُبَيْدٍ الْأَشْجَعِيِّ بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ

5032 - Salim bin Ubeyd el-Eşcaî'den rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den bir önce geçen hadis rivâyet olundu.

٥٠٣٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا

غَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ وَلْيَقُلْ أَسْأَلُهُ أَوْ صَاحِبَهُ

يَرْحَمُكَ اللَّهُ وَيَقُولَ هُوَ يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُضِلُّكُمْ بِالْكُفْرِ

5033 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz hapşırdığı vakit şöyle desin: Her hal üzerine Allah’a hamd olsun, kardeşi veya arkadaşı da ona Allah sana merhamet etsin desin. Hapşıran da Allah da sizi hidayete erdiresin. Durumunuzu ıslah etsin desin.”^[438]

100 - HAPŞIRANA KAÇ DEFA YERHAMÜKELLAH DİYE DUA EDİLİR

٥٠٣٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَخَاكَ ثَلَاثًا فَمَا زَادَ فَهُوَ زَكَاةٌ

5034 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre şöyle demiştir: Kardeşine hapşırdığında üç defaya kadar Allah rahmet etsin de, üçten sonra yine hapşırmaya devam ederse bu grip olmuştur (artık ona yerhamükellah demek gerekmez).

٥٠٣٥- عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: لَا أَغْلَقُهُ إِلَّا

أَنَّهُ رَفَعَ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: زَوَّاهُ أَبُو نُعَيْمٍ عَنْ مُوسَى بْنِ قَبِيصٍ عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ

عَبْدِ اللَّهِ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

5035 - Said bin Ebû Said radıyallahu anh o da Ebû Hüreyre radıyallahu anh'dan; Said dedi ki: Ben Ebû Hüreyre'nin geçen hadisin manasını ancak Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ref ettiğini biliyorum.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Ebû Nuaym Mûsâ bin Kays'dan o da Muhammed bin Aclan'dan o da Said'den o da Ebû Hüreyre'den, o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etti.

٥٠٣٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَوْ عَمِلَةَ بَنِي عُتَيْبَةَ بْنِ رِفَاعَةَ الزُّرَقِيِّ عَنْ

أَبِيهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثَلَاثُ أَلْفِ نَفْسٍ

ثَلَاثُ أَنْ تَشْفِيَهُ فَتَشْفِيَهُ وَإِنْ شِئْتَ فَتَكُفُّ

5036 - Ümmü Humeyde veya Ubeyde'nin babası Ubeyd bin Rufaa ez-Zürakî'den Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet olunduğuna göre şöyle buyurmuştur: “Hapşıran kimseye üç kere Allah sana merhamet etsin dersin. (Üçten sonra yine hapşırırsa) istersen ona yerhamükellah de, istersen deme.”

٥٠٣٧- عَنْ إِبْنِ أَبِي نَافِيسٍ بْنِ سَلَمَةَ بْنِ الْأَخْخَرِ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَجُلًا غَطَسَ

عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ يَرْحَمُكَ اللَّهُ ثُمَّ غَطَسَ فَقَالَ

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّجُلُ مَرْكُومٌ

5037 - İyas'ın babası Seleme bin Ekva radıyallahu anh'dan: Bir kimse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında hapşırmıştı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona “Allah sana merhamet etsin” buyurdu. O kimse tekrar hapşırdı bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu “Bu adam grip olmuştur.”^[439]

101 - HAPŞIRDIKLARINDA GAYR-İ MÜSLİMLERE NASIL TEŞMÎT OLUNUR?

٥٠٣٨- عَنْ أَبِي بَرَّةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَتْ الْيَهُودُ تَغَاظُّنَ عِنْدَ

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجَاءً أَنْ يَقُولَ لَهَا يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ فَكَانَ

يَقُولُ يَهْدِيكُمُ اللَّهُ وَيُضْلِحُ بِأَلْسِنَتِكُمْ

5038 - Ebû Bürde'nin babasından rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Yahudiler, kendilerine “yerhamükellah” demesi ümidi ile Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında karşılıklı olarak hapşırdılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ise onlara “Allah sizi hidayete erdirdi ve durumunuzu düzeltsin” buyurdu.^[440]

102 - HAPŞIRINCA ELHAMDÜLİLLAH DEMEYEN KİMSE HAKKINDA

٥٠٣٩- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: غَطَّسَ رَجُلَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فَسَمِعَتْ أَحَدَهُمَا وَتَرَكَ الْآخَرَ قَالَ فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَجُلَانِ

غَطَّسَا فَسَمِعْتُ أَحَدَهُمَا قَالَ أَحْمَدُ أَوْ قَسِمْتُ أَحَدَهُمَا وَتَرَكْتُ الْآخَرَ

فَقَالَ إِنَّ هَذَا حَمِدَ اللَّهَ وَإِنْ هَذَا لَمْ يَحْمِدِ اللَّهَ

5039 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: İki kişi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında hapşırdı. Onlardan birisine yerhamükellah dedi, diğerine bunu söylemedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e durum arz edilerek ey Allah'ın Rasûlü, iki kişi hapşırmıştır birisine yerhamükellah dediniz, diğerine böyle bir şey söylemediniz dediler.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi. “Şu elhamdülillah diyen Allah'a hamd etmiş oldu (bu sebeple ben de kendisine dua ettim). Şu ise Allah'a hamd etmedi.”^[441]

^[305] Müslim, K. Fedâil, N. 2310

^[306] Neseî, K. Kasâme, N. 480

^[307] Tirmizî, K. Birr, N. 2022; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4186

[308] Müslim, K. Birr, N. 2608

[309] Tirmizî, K. Davat, N. 3448

[310] Müslim, K. Birr, N. 2610

[311] Buhârî, K. Menâkıb, N. 4/230; Edep yessiru velâ tuassirû N. 8/30; Hudûd Babu ikametil Hudûd, N. 8/198; Müslim, K. Fedâil, N. 2327; Malik, K. Muvatta, N. 2

[312] Müslim, K. Fedâil, N. 2328; İbn-i Mâce, K. Nikah, N. 1984

[313] Buhârî, K. Tefsir

[314] Tirmizî, K. Birr, N. 1965

[315] Buhârî, K. Edeb, N. 8/15; Müslim, K. Birr, N. 2591

[316] Buhârî, K. İman, N. 8/35; Müslim, K. İman, N. 36; Tirmizî, K. İman, N. 2618; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 58

[317] Müslim, K. İman, N. 37

[318] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 8/35

[319] Tirmizî, K. Birr, N. 2004

[320] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/198; Eyman ve nüzûr, 8/167; Müslim, K. Cennet, N. 2853; Tirmizî, K. Sıfatı N. 2608; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4115; Ahmed bin Hanbel, c. 2, s. 169

[321] Buhârî, K. Cihad, N. 4/38

[322] Buhârî, K. Cihad, N. 4/38

[323] Müslim, K. Zühd N. 3002; Tirmizî, K. Zühd, N. 2395; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3742; Ahmed bin Hanbel, c. 6, s. 5

[324] Buhârî, K. Edeb, N. 8/22; Müslim, K. Zühd, N. 3000; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3744

[325] Müslim, K. Birr, N. 2593

[326] Müslim, K. Birr, N. 2594, Bu Hadis Ebû Dâvud da 2478'de geçti.

[327] Tirmizî, K. Birr, N. 1955

[328] Buhârî, K. Mezâlim, N. 3/173; Müslim, K. Libas, N. 2121; Müsned, N. 3/36

[329] Müslim, K. Fadail, N. 2326

[330] Müslim, K. Salât, N. 430

[331] Tirmizî, K. İstizan, N. 2726

[332] Tirmizî, K. Edeb, N. 2754

[333] Tirmizî, K. Edeb, N. 2750

[334] Buhârî, K. Tevhid, N. 9/198; Müslim, K. Salât, N. 897; Tirmizî, K. Emsal, N. 2769; Neseî, K. İman, N. 5041

[335] Tirmizî, K. Zühd, N. 2397

[336] Tirmizî, K. Zühd, N. 2379

[337] Müslim, K. Birr, N. 3638; Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/162

[338] Müslim, K. Cihad, N. 1732

[339] İbn-i Mâce, K. Ticaret, N. 2287

[340] İbn-i Mâce, K. Nikah, N. 1894

[341] Tirmizî, K. Nikah, N. 1106

[342] Tirmizî, K. Birr, N. 2023

[343] Tirmizî, K. Edeb, N. 2753

[344] Tirmizî, K. Edeb, N. 2815

[345] Buhârî, K. Mevâkit, N. 1/149; Tirmizî, K. Salât, N. 168; İbn-i Mâce, K. Salât, N. 701

[346] Müslim, K. Mesâcid, N. 670; Tirmizî, K. Salât, N. 585; Neseî, K. İftitah, N. 1358

[347] Buhârî, K. İstizan, N. 8/80; Müslim, K. Selâm, N. 2184; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3775

[348] Müslim, K. Selâm, N. 2179; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3717

[349] Tirmizî, K. Duâ, N. 3429

[350] Tirmizî, K. Menakıb, N. 3893

[351] Buhârî, K. Edeb, N. 8/38; Müslim, K. Zühd, N. 2998; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3982

[352] Müslim, K. Fedâil, N. 2340

[353] Müslim, K. Libas, N. 2089; Tirmizî, K. Edeb, N. 2767

[354] Buhârî, K. Salât, N. 1/128; Tirmizî, K. Edeb, N. 2766; Neseî, K. Mesâcid, N. 722

[355] Tirmizî, K. Birr, N. 1960

[356] Müslim, K. Nikah, N. 1437

[357] Buhârî, K. Edeb, N. 8/20

[358] Müslim, K. Birr, N. 2526

- [359] Müslim, K. Birr, N. 2589; Tirmizî, K. Birr, N. 1935
- [360] Tirmizî, K. Fi N. 2504
- [361] Tirmizî, K. Birr, N. 1928
- [362] Tirmizî, K. Vüdû', N. 147; Neseî, K. Taharet, N. 56
- [363] Buhârî, K. Mezâlim, N. 3/168; Müslim, K. Birr, N. 2580; Tirmizî, K. Hudûd, N. 1426
- [364] Müslim, K. Birr, N. 2587; Tirmizî, K. Birr, N. 1982
- [365] İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 1214
- [366] Tirmizî, Kıyametin Sıfatları, N. 1513; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4211
- [367] Tirmizî, K. Birr, N. 1977; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4211
- [368] Müslim, K. Birr, N. 2598
- [369] Tirmizî, K. Birr, N. 1979
- [370] Buhârî, K. Edeb, N. 8/23; Müslim, K. Birr, N. 2559; Tirmizî, K. Birr, N. 1936
- [371] Buhârî, K. Edeb, N. 8/26; Müslim, K. Birr, N. 2560; Tirmizî, K. Birr, N. 1933
- [372] Müslim, K. Birr, N. 2555; Tirmizî, K. Birr, N. 2024
- [373] Buhârî, K. Nikah, N. 7/24; Müslim, K. Seyr, N. 2563
- [374] Tirmizî, K. Sıfatı'l-Kıyamet, N. 2511
- [375] Müslim, K. Birr, N. 2605; Tirmizî, K. Birr, N. 194
- [376] Buhârî, K. Nikah, N. 7/25; İbn-i Mâce, K. Nikah, N. 1897; Tirmizî, K. Nikah, N. 1090

[377] Buhârî, K. Megazî, N. 5/198; Müslim, K. Selam, N. 2180; İbn-i Mâce, K. Nikâh, N. 1902

[378] Buhârî, K. Libas, N. 7/205; İbn-i Mâce, K. Nikâh, N. 1904

[379] Buhârî, K. Edeb, N. 7/37; Müslim, K. Fedâili's-Sahabe, N. 2440; İbn-i Mâce, K. Nikâh, N. 1982

[380] Buhârî, K. Nikah, N. 7/28; Müslim, K. Nikah, N. 1422; İbn-i Mâce, K. Nikah, N. 1826

[381] İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3672

[382] Müslim, K. Şiir, N. 2260; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3763

[383] İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3765

[384] Tirmizî, K. Birr, N. 1925

[385] Tirmizî, K. Birr, N. 1924

[386] Müslim, K. İman, N. 55; Neseî, K. Bi'a, N. 4202; Tirmizî, K. Birr, N. 1927

[387] Buhârî, K. İman, N. 1/22; Müslim, K. İman, N. 56; Neseî, K. Bi'a, N. 4161

[388] Müslim, K. Zikir, N. 2699; Tirmizî, K. Kıraat, N. 2946

[389] Müslim, K. Zekat, N. 1005

[390] Müslim, K. Edeb, N. 2139; Tirmizî, K. Edeb, N. 2840; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3773

[391] Neseî, K. Kara, No. 5389

[392] Buhârî, K. Edeb, N. 8/53

[393] İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3731

[394] Müslim, K. Edeb, N. 2137; Tirmizî, K. Edeb, N. 2838

[395] Müslim, K. Edeb, N. 2136; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3730

[396] Buhârî, K. Edeb, N. 8/56; Müslim, K. Edeb, N. 2143; Tirmizî, K. Edeb, N. 2839

[397] Tirmizî, K. Tefsir, N. 3264; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3741

[398] Buhârî, K. Edeb, N. 8/53; Müslim, K. Edeb, N. 2134; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 2735

[399] Tirmizî, K. Edeb, N. 2845

[400] Tirmizî, K. Edeb, N. 3846

[401] Buhârî, K. Edeb, N. 8/37; Müslim, K. Edeb, N. 2150; Tirmizî, K. Salât, N. 333; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3720

[402] Müslim, K. Fedail-i Ehl-i Beyt, N. 2408

[403] Müslim, K. Edeb, N. 2249

[404] Buhârî, K. Itik, N. 3/196; Müslim, K. Edeb, No: 2249

[405] Buhârî, K. Edeb, N. 8/51; Müslim, K. Fi'l Elfaz min'el-Edeb, N. 2251

[406] Buhârî, K. Edeb, N. 8/51; Müslim, K. Fi'l Elfaz min'el-Edeb, N. 2250

[407] Müslim, K. Cum'a, N. 870

[408] Müslim, K. Birr, N. 2623

[409] Müslim, K. Mesâcid, N. 644; Neseî, K. Mevakıt, N. 2542 - 2543; İbn-i Mâce, N. 704

[410] Buhârî, K. Cihad; Müslim, K. Fedâil, N. 2307

[411] Buhârî, K. Edeb; Müslim, K. Birr, N. 2607; Tirmizî, K. Birr, N. 1972

[412] Tirmizî, K. Zühd, N. 2316

[413] Buhârî, K. Ahkam, N. 9/87; Müslim, K. Selâm, N. 2175; İbn-i Mâce, K. Savm, N. 1779

[414] Tirmizî, K. İman, N. 2635

[415] Buhârî, K. Nikah, N. 7/45; Müslim, K. Libas, N. 2129

[416] Tirmizî, K. Birr, N. 4998

[417] Buhârî, K. Cizyeti, N. 4/123; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4042

[418] Tirmizî, K. Birr, N. 1993

[419] Tirmizî, K. Fiten, N. 2161

[420] Tirmizî, K. Edeb, N. 2857

[421] Buhârî, K. Nikah, N. 7/25

[422] Buhârî, K. Edeb, N. 8/45; Tirmizî, K. Edeb, N. 2855

[423] Buhârî, K. Edeb, N. 8/42

[424] Buhârî, K. Edeb, N. 8/45; Müslim, K. Fedailis-Sahabe, N. 2485; Neseî, K. Mesâcid, N. 117

[425] Tirmizî, K. Edeb, N. 2849

[426] Buhârî, K. Birr, N. 9/39; Müslim, K. Rüyâ, N. 2264; Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2272

[427] Buhârî, K. Birr, N. 9/47; Müslim, K. Rüyâ, N. 2262; Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2281; İbn-i Mâce, K. Rüyâ, N. 2226

[428] Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2279; İbn-i Mâce, K. Rüyâ, N. 3914

[429] Buhârî, K. Tabir, N. 9/45; Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2278; İbn-i Mâce, K. Rüyâ, N. 3909

[430] Müslim, K. Rüyâ, N. 2262; İbn-i Mâce, K. Rüyâ, N. 3908

[431] Buhârî, K. Birr, N. 9/42; Müslim, K. Rüyâ, N. 2266

[432] Buhârî, K. Libas, N. 8/217; Tirmizî, K. Libas, N. 1751

[433] Müslim, K. Zühd, N. 2995

[434] Buhârî, K. Edeb, N. 8/61; Tirmizî, K. Edeb, N. 2748

[435] Tirmizî, K. Edeb, N. 2746

[436] Buhârî, K. Cenâiz, N. 2/90; Müslim, K. Selâm, N. 2162

[437] Tirmizî, K. Edeb, N. 2741

[438] Buhârî, K. Edeb, N. 8/61

[439] Müslim, K. Zühd, N. 2993; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3714; Tirmizî, K. Edeb, N. 2744

[440] Tirmizî, K. Edeb, N. 2740

[441] Buhârî, K. Edeb, N. 8/60; Müslim, K. Zühd, N. 2992; Tirmizî, K. Edeb, No: 2743

[305] Müslim, K. Fedâil, N. 2310

[306] Neseî, K. Kasâme, N. 480

[307] Tirmizî, K. Birr, N. 2022; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4186

[308] Müslim, K. Birr, N. 2608

[309] Tirmizî, K. Davat, N. 3448

[310] Müslim, K. Birr, N. 2610

[311] Buhârî, K. Menâkıb, N. 4/230; Edep yessiru velâ tuassirû N. 8/30; Hudûd Babu ikametil Hudûd, N. 8/198; Müslim, K. Fedâil, N. 2327; Malik, K. Muvatta, N. 2

[312] Müslim, K. Fedâil, N. 2328; İbn-i Mâce, K. Nikah, N. 1984

[313] Buhârî, K. Tefsir

[314] Tirmizî, K. Birr, N. 1965

[315] Buhârî, K. Edeb, N. 8/15; Müslim, K. Birr, N. 2591

[316] Buhârî, K. İman, N. 8/35; Müslim, K. İman, N. 36; Tirmizî, K. İman, N. 2618; İbn-i Mâce, K. Mukaddime, N. 58

[317] Müslim, K. İman, N. 37

[318] Buhârî, K. Enbiyâ, N. 8/35

[319] Tirmizî, K. Birr, N. 2004

[320] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/198; Eyman ve nüzûr, 8/167; Müslim, K. Cennet, N. 2853; Tirmizî, K. Sıfatı N. 2608; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4115; Ahmed bin Hanbel, c. 2, s. 169

[321] Buhârî, K. Cihad, N. 4/38

[322] Buhârî, K. Cihad, N. 4/38

[323] Müslim, K. Zühd N. 3002; Tirmizî, K. Zühd, N. 2395; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3742; Ahmed bin Hanbel, c. 6, s. 5

[324] Buhârî, K. Edeb, N. 8/22; Müslim, K. Zühd, N. 3000; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3744

[325] Müslim, K. Birr, N. 2593

- [326] Müslim, K. Birr, N. 2594, Bu Hadis Ebû Dâvud da 2478'de geçti.
- [327] Tirmizî, K. Birr, N. 1955
- [328] Buhârî, K. Mezâlim, N. 3/173; Müslim, K. Libas, N. 2121; Müsned, N. 3/36
- [329] Müslim, K. Fadail, N. 2326
- [330] Müslim, K. Salât, N. 430
- [331] Tirmizî, K. İstizan, N. 2726
- [332] Tirmizî, K. Edeb, N. 2754
- [333] Tirmizî, K. Edeb, N. 2750
- [334] Buhârî, K. Tevhid, N. 9/198; Müslim, K. Salât, N. 897; Tirmizî, K. Emsal, N. 2769; Neseî, K. İman, N. 5041
- [335] Tirmizî, K. Zühd, N. 2397
- [336] Tirmizî, K. Zühd, N. 2379
- [337] Müslim, K. Birr, N. 3638; Buhârî, K. Enbiyâ, N. 4/162
- [338] Müslim, K. Cihad, N. 1732
- [339] İbn-i Mâce, K. Ticaret, N. 2287
- [340] İbn-i Mâce, K. Nikah, N. 1894
- [341] Tirmizî, K. Nikah, N. 1106
- [342] Tirmizî, K. Birr, N. 2023
- [343] Tirmizî, K. Edeb, N. 2753
- [344] Tirmizî, K. Edeb, N. 2815

[345] Buhârî, K. Mevâkit, N. 1/149; Tirmizî, K. Salât, N. 168; İbn-i Mâce, K. Salât, N. 701

[346] Müslim, K. Mesâcid, N. 670; Tirmizî, K. Salât, N. 585; Neseî, K. İftitah, N. 1358

[347] Buhârî, K. İstizan, N. 8/80; Müslim, K. Selâm, N. 2184; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3775

[348] Müslim, K. Selâm, N. 2179; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3717

[349] Tirmizî, K. Duâ, N. 3429

[350] Tirmizî, K. Menakıb, N. 3893

[351] Buhârî, K. Edeb, N. 8/38; Müslim, K. Zühd, N. 2998; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 3982

[352] Müslim, K. Fedâil, N. 2340

[353] Müslim, K. Libas, N. 2089; Tirmizî, K. Edeb, N. 2767

[354] Buhârî, K. Salât, N. 1/128; Tirmizî, K. Edeb, N. 2766; Neseî, K. Mesâcid, N. 722

[355] Tirmizî, K. Birr, N. 1960

[356] Müslim, K. Nikah, N. 1437

[357] Buhârî, K. Edeb, N. 8/20

[358] Müslim, K. Birr, N. 2526

[359] Müslim, K. Birr, N. 2589; Tirmizî, K. Birr, N. 1935

[360] Tirmizî, K. Fi N. 2504

[361] Tirmizî, K. Birr, N. 1928

[362] Tirmizî, K. Vüdû', N. 147; Neseî, K. Taharet, N. 56

[363] Buhârî, K. Mezalim, N. 3/168; Müslim, K. Birr, N. 2580; Tirmizî, K. Hudûd, N. 1426

[364] Müslim, K. Birr, N. 2587; Tirmizî, K. Birr, N. 1982

[365] İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 1214

[366] Tirmizî, Kıyametin Sıfatları, N. 1513; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4211

[367] Tirmizî, K. Birr, N. 1977; İbn-i Mâce, K. Zühd, N. 4211

[368] Müslim, K. Birr, N. 2598

[369] Tirmizî, K. Birr, N. 1979

[370] Buhârî, K. Edeb, N. 8/23; Müslim, K. Birr, N. 2559; Tirmizî, K. Birr, N. 1936

[371] Buhârî, K. Edeb, N. 8/26; Müslim, K. Birr, N. 2560; Tirmizî, K. Birr, N. 1933

[372] Müslim, K. Birr, N. 2555; Tirmizî, K. Birr, N. 2024

[373] Buhârî, K. Nikah, N. 7/24; Müslim, K. Seyr, N. 2563

[374] Tirmizî, K. Sıfati'l-Kıyamet, N. 2511

[375] Müslim, K. Birr, N. 2605; Tirmizî, K. Birr, N. 194

[376] Buhârî, K. Nikah, N. 7/25; İbn-i Mâce, K. Nikah, N. 1897; Tirmizî, K. Nikah, N. 1090

[377] Buhârî, K. Megazî, N. 5/198; Müslim, K. Selam, N. 2180; İbn-i Mâce, K. Nikâh, N. 1902

[378] Buhârî, K. Libas, N. 7/205; İbn-i Mâce, K. Nikâh, N. 1904

[379] Buhârî, K. Edeb, N. 7/37; Müslim, K. Fedâili's-Sahabe, N. 2440; İbn-i Mâce, K. Nikâh, N. 1982

[380] Buhârî, K. Nikah, N. 7/28; Müslim, K. Nikah, N. 1422; İbn-i Mâce, K. Nikah, N. 1826

[381] İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3672

[382] Müslim, K. Şiir, N. 2260; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3763

[383] İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3765

[384] Tirmizî, K. Birr, N. 1925

[385] Tirmizî, K. Birr, N. 1924

[386] Müslim, K. İman, N. 55; Neseî, K. Bi'a, N. 4202; Tirmizî, K. Birr, N. 1927

[387] Buhârî, K. İman, N. 1/22; Müslim, K. İman, N. 56; Neseî, K. Bi'a, N. 4161

[388] Müslim, K. Zikir, N. 2699; Tirmizî, K. Kıraat, N. 2946

[389] Müslim, K. Zekat, N. 1005

[390] Müslim, K. Edeb, N. 2139; Tirmizî, K. Edeb, N. 2840; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3773

[391] Neseî, K. Kara, No. 5389

[392] Buhârî, K. Edeb, N. 8/53

[393] İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3731

[394] Müslim, K. Edeb, N. 2137; Tirmizî, K. Edeb, N. 2838

[395] Müslim, K. Edeb, N. 2136; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3730

[396] Buhârî, K. Edeb, N. 8/56; Müslim, K. Edeb, N. 2143; Tirmizî, K. Edeb, N. 2839

[397] Tirmizî, K. Tefsir, N. 3264; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3741

[398] Buhârî, K. Edeb, N. 8/53; Müslim, K. Edeb, N. 2134; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 2735

[399] Tirmizî, K. Edeb, N. 2845

[400] Tirmizî, K. Edeb, N. 3846

[401] Buhârî, K. Edeb, N. 8/37; Müslim, K. Edeb, N. 2150; Tirmizî, K. Salât, N. 333; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3720

[402] Müslim, K. Fedail-i Ehl-i Beyt, N. 2408

[403] Müslim, K. Edeb, N. 2249

[404] Buhârî, K. Itik, N. 3/196; Müslim, K. Edeb, No: 2249

[405] Buhârî, K. Edeb, N. 8/51; Müslim, K. Fi'l Elfaz min'el-Edeb, N. 2251

[406] Buhârî, K. Edeb, N. 8/51; Müslim, K. Fi'l Elfaz min'el-Edeb, N. 2250

[407] Müslim, K. Cum'a, N. 870

[408] Müslim, K. Birr, N. 2623

[409] Müslim, K. Mesâcid, N. 644; Neseî, K. Mevakıt, N. 2542 - 2543; İbn-i Mâce, N. 704

[410] Buhârî, K. Cihad; Müslim, K. Fedâil, N. 2307

[411] Buhârî, K. Edeb; Müslim, K. Birr, N. 2607; Tirmizî, K. Birr, N. 1972

[412] Tirmizî, K. Zühd, N. 2316

[413] Buhârî, K. Ahkam, N. 9/87; Müslim, K. Selâm, N. 2175; İbn-i Mâce, K. Savm, N. 1779

[414] Tirmizî, K. İman, N. 2635

[415] Buhârî, K. Nikah, N. 7/45; Müslim, K. Libas, N. 2129

[416] Tirmizî, K. Birr, N. 4998

[417] Buhârî, K. Cizyeti, N. 4/123; İbn-i Mâce, K. Fiten, N. 4042

[418] Tirmizî, K. Birr, N. 1993

[419] Tirmizî, K. Fiten, N. 2161

[420] Tirmizî, K. Edeb, N. 2857

[421] Buhârî, K. Nikah, N. 7/25

[422] Buhârî, K. Edeb, N. 8/45; Tirmizî, K. Edeb, N. 2855

[423] Buhârî, K. Edeb, N. 8/42

[424] Buhârî, K. Edeb, N. 8/45; Müslim, K. Fedailis-Sahabe, N. 2485; Neseî, K. Mesâcid, N. 117

[425] Tirmizî, K. Edeb, N. 2849

[426] Buhârî, K. Birr, N. 9/39; Müslim, K. Rüyâ, N. 2264; Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2272

[427] Buhârî, K. Birr, N. 9/47; Müslim, K. Rüyâ, N. 2262; Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2281; İbn-i Mâce, K. Rüyâ, N. 2226

[428] Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2279; İbn-i Mâce, K. Rüyâ, N. 3914

[429] Buhârî, K. Tabir, N. 9/45; Tirmizî, K. Rüyâ, N. 2278; İbn-i Mâce, K. Rüyâ, N. 3909

[430] Müslim, K. Rüyâ, N. 2262; İbn-i Mâce, K. Rüyâ, N. 3908

[431] Buhârî, K. Birr, N. 9/42; Müslim, K. Rüyâ, N. 2266

[432] Buhârî, K. Libas, N. 8/217; Tirmizî, K. Libas, N. 1751

[433] Müslim, K. Zühd, N. 2995

[434] Buhârî, K. Edeb, N. 8/61; Tirmizî, K. Edeb, N. 2748

[435] Tirmizî, K. Edeb, N. 2746

[436] Buhârî, K. Cenâiz, N. 2/90; Müslim, K. Selâm, N. 2162

[437] Tirmizî, K. Edeb, N. 2741

[438] Buhârî, K. Edeb, N. 8/61

[439] Müslim, K. Zühd, N. 2993; İbn-i Mâce, K. Edeb, N. 3714; Tirmizî, K. Edeb, N. 2744

[440] Tirmizî, K. Edeb, N. 2740

[441] Buhârî, K. Edeb, N. 8/60; Müslim, K. Zühd, N. 2992; Tirmizî, K. Edeb, No: 2743

Enes dedi ki, yemin olsun Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e yedi sene veya dokuz sene hizmet ettim. Yaptığım hiçbir şey için bunu neden şöyle, şöyle yaptın ve yapmadığım hiçbir şey içinde şöyle yapman gerekmez mi idi diye azarladığını bilmiyorum.^[305]

Râvî hadisi zikretti. Ebû Hüreyre dedi ki: Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir zatı çağırdı ona: “Bu bedevî’nin şu iki devesinden birine arpa öbürüne hurma yükletiver” buyurdu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize döndü ve “Allah’ın bereketiyle (yerlerinize) gidiniz” buyurdu.^[306]

4777 - Sehl’in babası Muaz radiyallahu anh’dan rivâyetle: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim istediğini yerine getirmeye

gücü yettiği halde öfkesini yenerse, Allah (c.c.) kıyamet gününde bütün halkın huzurunda onu çağırarak ve onu hûrilerden dilediğini almakta muhayyer kılacak.”^[307]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Hayır, pehlivan o değildir. Asıl pehlivan gazaplandığı zaman nefesine sahip olabilendir” buyurdu.^[308]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında iki kişi birbirlerine sövmeye başladılar. Biri diğerine o kadar şiddetle sinirlendi ki öfkesinden burnu çatlayacak gibi oldu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ben bir kelime biliyorum. Eğer bu zat, o kelimeyi söylerse duymakta olduğu öfke kendisinden gider.” Muaz, o kelime nedir ey Allah’ın Rasûlü dedi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ya Rabbi kovulmuş şeytanın şerrinden sana sığınırım.” Muaz, o kimseye bu sözleri söylemesini emrediyordu. O kimse ise bu kelimeyi söylemekten kaçınıyor, düşmanlığında ısrar ediyor, gazabı da artıyordu.^[309]

O zat; yoksa bende bir delilik mi görüyorsun (ki şeytandan sığınacağım) dedi.^[310]

4785 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem iki şey arasında muhayyer kılındığında günah olmadığı takdirde kolay olanını seçerdi. Eğer günah ise insanların ondan en uzak duranı olurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kendi nefsi için intikam almazdı. Ancak Allah’ın bir yasağının çiğnenmesi müstesnâ. O vakit kendisi çiğnenen yasaklardan dolayı Allah için intikam alırdı.^[311]

4786 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ne bir hizmetçi ve ne de (hanımlarından) bir kadını katiyen dövmemiştir.^[312]

Araf sûresinin “Sen af yolunu tut,” 199. ayeti hakkında şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem insanların (kaba) huyları karşısında affa sarılmakla emrolundu.^[313]

4790 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Mü'min saf ve kerem sahibidir. Facir ise aldatıcı, alçak ve cimridir.”^[314]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Kıyamet gününde insanların mevki yönünden en şerlisi çirkin ve kaba sözlerden dolayı insanların kendisini yalnız bıraktığı veya terk ettiği kimsedir” buyurdu.^[315]

4795 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyete göre Nebî sallallahu aleyhi ve sellem: “Kardeşine hayâ konusunda öğüt vermekte olan Ensar'dan bir zata uğramıştı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Onu bırak (varsın utansın) gerçekten hayâ imandandır” buyurdu.^[316]

Ebû Katâde dedi ki: Bizde (İmran bin Husayn'e) Ey Ebû Nüceyd, yeter yeter (fazla kızma) dedik.^[317]

4797 - Ebû Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “İnsanların ilk Peygamberlikten beri duya geldikleri sözlerden biri “utanmazsan dilediğini yap” sözüdür.”^[318]

4799 - Ebû Derdâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Kıyamet gününde) mizanda güzel huydan daha ağır basacak bir şey yoktur.”^[319]

4801 - Harise bin Vehb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Katı sözlü, kaba tabiatlı ve kibirli kimseler cennete giremezler.”^[320]

4802 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in devesi) Adbâ hiçbir deve tarafından geçilemezdi. Bir bedevî altında yük devesi ile geldi. Adbâ ile yarıştı bedevînin devesi Adbâ'yı geçti. Bu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına ağır geldi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Dünyada her yükselen şeyi oradan tekrar aşağı indirmek Allah'ın kanunudur.”^[321]

4803 - Enes radiyallahu anh'dan bir önce geçen hadisteki kıssa nakledildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Dünyadakilerden her yükselen şeyi aşağı indirmek Aziz ve Celil olan Allah'ın kanunudur.”^[322]

4804 - Hemmâm radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir zat geldi. Hazreti Osman'ı yüzüne karşı övdü. Mikdad bin el-Esved de toprak aldı. Onun yüzüne saçtı ve dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Methedenlerle karşılaştığınız zaman onların yüzüne toprak saçınız.”^[323]

4805 - Abdurrahman'ın babası Ebû Bekre'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bir kimseyi övmüştü. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun için üç kere şöyle dedi: “Arkadaşının boynunu kesmiş oldun.” Sonra da şöyle buyurdu: “Sizden biriniz muhakkak arkadaşını övecekse şöyle desin: Ben onun söylemek istediklerini söyleyerek şöyle şöyle olduğunu düşünüyorum. (Fakat) onu Allah'a karşı tezkiye edemem (çünkü kalbini Allah bilir)” desin.”^[324]

4807 - Abdullah bin Muğaffel radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Allah yumuşak muamele yapar, yumuşak muamele yapanları da sever. Sert muameleye vermediğini yumuşak muameleye verir.”^[325]

4808 - Mikdam bin Şüreyh babasından rivâyetle demiştir ki: Hazreti Aişe'ye Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kır gezisine çıkmasından sordum o şöyle dedi: Hazreti Peygamber yukarıdan aşağıya inen şu su kanallarına geziye çıkardı. Bir defasında böyle bir kır gezisine çıkmak istemişti de (bu yolculukta benim binmem için) bana zekât develerinden olan ve binmek için kullanılmayan bir dişi deve göndermişti. Ve bana: “Ey Aişe, buna yumuşak muamele et, gerçekten yumuşak muamele kimde bulunursa onu ziyetlendirir. Ve kimden soyulursa onu da çirkinleştirir” buyurdu.”^[326]

4811 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “İnsanlara teşekkür etmeyen kimse Allah'a şükretmez.”^[327]

Ashab: Yolun hakkı nedir, ey Allah'ın Rasûlü dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Gözü haramdan korumak, gelip geçenleri rahatsız etmekten sakınmak verilen selâmı almak, iyiliği emretmek, kötülükten nehyetmektir" buyurdu.^[328]

4819 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre (aklında) bir şey (kaçıklık) bulunan bir kadın vardı, dedi ve hadisin bundan sonraki kısmını bir önce geçen hadisle aynı manada rivâyet etti.^[329]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem mescide girdi. Ashab ayrı ayrı halkalar halinde idiler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bana ne oldu ki, sizleri ayrı ayrı oturmuş görüyorum."^[330]

4825 - Câbir bin Semure radiyallahu anh'dan, dedi ki: Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in huzuruna vardığımızda her birimiz önüne gelen ilk boş yere otururdu. (İleri gitmek üzere kimseyi rahatsız etmezdi.)^[331]

4826 - Huzeyfe radiyallahu anh'dan: Gerçekten Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (meclis) halkasının ortasına oturana lânet etti.^[332]

4828 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir zat geldi. Bir kimse de ona ayağa kalktı ve onu yerine oturtmaya çalıştı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (gelen) adamı bu yere oturmaktan nehyetti.^[333]

İbn-i Muaz şunu ilave etti, dedi ki: Enes radiyallahu anh şöyle dedi: Biz konuşurduk güzel arkadaşın misali (kokucuya benzer) diye konuşuyorduk dedi ve hadisin geri kalan kısmını sevk etti.^[334]

4832 - Ebû Said radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Mü'minden başkasına arkadaş olma ve yemeğini ancak muttaki kimse yesin."^[335]

4833 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kişi dostunun dini üzeredir. Öyleyse her biriniz kimi dost edindiğine dikkat etsin."^[336]

4834 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ruhlar tanzim edilmiş ordular gibidir. Âlem-i ervâhta tanışanlar ülfet ederler. Tanışamayanlar ihtilafa düşerler.”^[337]

4835 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, demiştir ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ashabından birini bir işine gönderdiği vakit şöyle buyururdu: “Müjdeleyin nefret ettirmeyin, kolaylaştırın zorlaştırmayın.”^[338]

4836 - Sâib radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim. Ashab beni övüyorlar ve beni anıyorlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Onu ben sizden daha iyi bilirim” buyurdu. Ben de annem ve babam sana feda olsun ey Allah'ın Rasûlü, sen benim ortağım idin. Ne güzel ortaktın, muhalefet etmez mücadele de etmezdin dedim.^[339]

4840 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Elhamdülillah kelimesi ile başlanmayan her söz bereketsizdir.”^[340]

4841 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'ın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet ettiğine göre, şöyle buyurdu: “İçinde şahadet kelimesi bulunmayan her hutbe kesik el gibidir.”^[341]

4843 - Ebû Mûsâ el-Eş'arî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Saçı ağarmış yaşlı Müslüman'a, hükümlerini çiğnemeyen, okumayı terk etmeyen, Kur'an hafızlarına ve adaletli sultana hürmet etmek Allah'a saygıdandır.”^[342]

4845 - Abdullah bin Amr'dan rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İzinleri olmadan iki kişinin arasını ayırmak (aralarına oturmak) bir kimse için helal değildir.”^[343]

4847 - Kayla binti Mahreme Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i kalçaları üzerine oturup dizlerini dikerek ellerini önden kavuşturmuş bir şekilde otururken gördüğünü söylemiş ve şöyle demiştir: Rasûlullah

sallallahu aleyhi ve sellem'i böyle mütevazi bir halde görünce korkudan bana bir titreme geldi.^[344]

4849 - Ebû Berze radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatsı namazından önce yatıp uyumaktan ondan sonra da konuşmaktan sakındırırdı.^[345]

4850 - Câbir bin Semure radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabah namazını kıldıktan sonra güneş güzelce doğuncaya kadar namazgâhında bağdaş kurarak otururdu.^[346]

4851 - Abdullah (bin Mes'ûd) radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bir yerde oturlarken üç kişiden ikisi gizli (fısıldaşarak) konuşmasınlar. Çünkü bu davranış üçüncüye eziyet olur."^[347]

4853 - Süheyl bin Ebû Salih radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben babamın yanında oturuyordum. Yanında bir oğlan çocuğu vardı. Yerinden kalktı. Sonra yerine döndü. Bunun üzerine babam Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu haber verdi: "Bir kimse oturduğu yerinden kalktığı, sonra yerine döndüğü vakit oraya oturmaya başkasından daha haklıdır."^[348]

4858 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den geçen hadisin misli rivâyet olundu.^[349]

4860 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ashabımdan hiçbir kimse, ashabımdan hiçbir kimseden bana (sevmeyeceğim) bir sözü duyurmasın, ben sizin yanınıza gönlüm kinden temiz olarak çıkmayı severim."^[350]

4862 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: "Mü'min bir delikten iki kere sokulmaz."^[351]

Fahr-i Kâinat Efendimiz insanların en güzeli idi. Hilkat ve ahlak yönünden insanların en üstünü idi. Yürüyüşü çok heybetli idi. Uzun boylu insanların yanında durduğunda hepsinden uzun görünürdü. İlk defa görenler bir heybete kapılır, içi sevgi ile dolardı.^[352]

Kuteybe'nin rivâyetinde sırtı üzerine yatmış olduğu halde cümlesi ziyâdedir.^[353]

4866 - Abbâd bin Temîm'in amcası Abdullah bin Zeyd radiyallahu anh'dan: Ka'nebî dedi ki; o Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i mescidde bir ayağını öbür ayağı üzerine koymuş sırt üstü yatarken görmüş.^[354]

4868 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet olunduğuna göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kimse bir söz söyleyip sonra (acaba başka duyan oldu mu dercesine) iki tarafına bakındığı zaman bu söz (işitenlere) emanettir.”^[355]

Nikâhlı kadınla erkeğin, kadının da kocası ile yatıp ailevî muamele yapmaları her ikisinin de hakkıdır, helaldir. Çünkü neslin devamı için gereken işlem budur. Ama bir aile sırrı olarak kalması lazım gelen bu işlemi erkek gider, erkek arkadaşlarına anlatırsa emanete hıyanet etmiş olur. Bu hıyanet, hıyanetlerin en büyüğü olarak ceza çekilmeye sebep olacaktır.^[356]

4871 - Huzeyfe radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(Müslümanlar arasında) söz getirip götüren cennete giremez.”^[357]

4872 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “İnsanların en şerlilerinden birisi de şunlara bir yüzle, şunlara da başka yüzle gelen kimsedir.”^[358]

Peki, benim söylediğim sıfat onda varsa görüşünüz nedir denilmiş. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Eğer söylediğin onda varsa, gerçekten onu gıybet etmiş olursun, eğer söylediklerin onda yoksa ona iftira etmiş olursun” cevabını verdi.^[359]

Aişe dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e bir kimsenin taklidini yaptım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Ben bir kimsenin taklidini yapmayı sevmiyorum. İsterse karşılığında vereceğin şu kadar, şu kadar servetim olsun” buyurdu.^[360]

4882 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müslüman’ın malı, ırzı ve kanı diğer Müslüman’a haramdır. Kişiye şer olarak Müslüman kardeşini hakir görmesi yeterlidir.”^[361]

Bedevî, Allah’ın geniş olan rahmetine uymayan söz sarf ettiği için onun gerçeği bilmemekte deveden farksız olduğu ifade edilmiş. Böyle yanlış söyleyenlerin ikaz edilmesi bakımından onun hakkında bu söz sarf edilmiştir.^[362]

4893 - Salim’in babası (Abdullah bin Ömer) radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Müslüman, müslümanın kardeşidir. Ona zulüm etmez, onu tehlikeye atmaz, kim kardeşinin bir ihtiyacını karşılırsa Allah da onun ihtiyacını karşılar. Kim bir müslümandan bir sıkıntıyı giderirse, Allah da onun sebebi ile ondan kıyamet sıkıntılarından bir sıkıntıyı giderir. Kim bir müslümanın hatalarını örterse, kıyamet gününde de Allah onun kusurlarını örter.”^[363]

“Karşılıklı olarak sövüşen her iki kişinin söyledikleri kötü sözlerinin günahı, kendisine sövülerek haksızlığa uğrayan mazlum kimse, sövmeyi başlatan kimseden daha ileri gitmediği sürece, sövmeye ilk başlayan kimsenin üzerinedir.”^[364]

4895 - İyaz bin Hımar radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah Teâlâ bana, mütevazî olmanızı ve bu sayede kimsenin kimseye zulmetmesini ve büyüklük taslamamasını vahyetti.”^[365]

Ebû Hüreyre radiyallahu anh dedi ki: Nefsim kudretinde olan Allah’a yemin ederim ki, o kimse bir kelime konuştu, dünya ve ahiretini helak etti.^[366]

4906 - Sümere bin Cündüb radiyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Birbirinize Allah’ın

lânetiyle, gazabıyla ve cehennem ateşiyle lânet etmeyiniz.”^[367]

4907 - Ebû'd-Derdâ radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir: “Çok lânet ediciler, kıyamet gününde şefaatçi olamazlar (geçmiş ümmetlerin durumuna) şahit de olamazlar.”^[368]

4908 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyetle: Bir kimse rüzgâra lânet etmişti. Müslim bin İbrahim, şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in devrinde rüzgâr bir kimsenin cübbesini sırtından çıkarmaya zorlamıştı, o kimse rüzgâra lânet etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Rüzgâra lânet etme, çünkü o emr olunmuştur. Kim bir şeye lânet eder o şey de lânete müstahak değilse lânet o söyleyen kimseye döner.”^[369]

4910 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Birbirinize buğz etmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Allah'ın kulları kardeş olunuz. Bir müslüman için müslüman kardeşine üç gecedan fazla küsmesi helal olmaz.”^[370]

4911 - Ebû Eyyub el-Ensârî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Hiçbir müslümana kardeşini, karşılaştıklarında biri yüzünü bir tarafa, diğeri öbür tarafa çevirerek, üç günden fazla terk etmesi helal değildir. Hayırlıları ise önce selam verenidir.”^[371]

4916 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Her Pazartesi ve Perşembe günü cennet açılır o iki günde mü'min kardeşine dargın olanlar hariç Allah'a şirk koşmayan herkes bağışlanır (meleklerle şu iki kimse anlaşınca kadar bunları bekletiniz” denir.”^[372]

4917 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Zandan sakının. Çünkü zan, sözlerin en yalan olanıdır. Başkalarının gizli konuşmalarını dinlemeyin. Kimsenin kusurunu araştırmayın.”^[373]

4919 - Ebû'd-Derdâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Dikkat size oruç, namaz ve sadaka derecesinden daha efdal olan bir ibadeti haber vereyim mi?” Ashab, evet dediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Dargınları barıştırmaktır. Dargınlar arasını ifsat etmek ise (imani kökünden) kazır” buyurdu.^[374]

4921 - Humeyd bin Abdurrahman'ın annesi Ukbe kızı Ümmü Gülsüm'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in üç yerin dışında yalan söylemeye müsaade ettiğini işitmedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kimse, iki kişinin arasını ıslah için söz söyler, bununla ancak ara bulmayı isterse, bir kimse harpte (düşmanın şerrini def için yalana benzer) bir söz söylerse ve bir kimse de hanımına, hanım da beyine (yalana benzer) bir söz söylerse bunu yalan saymam” buyurdu.^[375]

4922 - Rubeyyi binti Muavviz bin Afra radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Benim gelin olduğum günün sabahı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geldi, içeri girdi senin bana göre şu oturduğun gibi benim sergime oturdu, bir kısım cariyeler deflerini çalıyorlar ve Bedir'de babalarından şehit edilenlere ağıt söylüyorlardı. İçlerinden birisi içimizde bir Peygamber var yarın olacak olanı bilir dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bu sözü bırak önceden söylemekte olduğun sözleri söyle” buyurdu.^[376]

4929 - Ümmü Seleme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına girmişti. Ümmü Seleme'nin yanında bir Muhannes (kadınlığa özenen) vardı. Ümmü Seleme'nin kardeşi Abdullah'a şöyle diyordu. Yarın, Allah (c.c.) Taif'in fethini nasip ederse sana bir kadın göstereceğim. Dörtle gelir sekizle gider.” Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Böylelerini evinizden çıkarınız” buyurdu.^[377]

4930 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem erkeklerden kadınlara benzemeye özenen kimselere ve kadınlardan erkeklere benzemeye özenenlere lânet etti.

Muhammedleri (kadınlaşanları) kast ederek “falan ve falanı evlerinizden çıkarın” buyurdu.^[378]

4931 - Aîşe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre, şöyle demiştir. Ben oyuncak bebeklerle oynuyordum yanımda küçük kızlar da bulunurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanıma giriverdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yanıma girdiğinde kızlar dışarı çıkarlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem çıktığında yanıma gelirlerdi.^[379]

Aîşe radiyallahu anha şöyle anlattı: Ben, salıncak üzerinde idim, benim yanımda kız arkadaşlarım vardı, onlar beni bir eve soktular, orada bir bölük kadın vardı. Bana hayır ve bereket üzerine olasın diye (tebrik ettiler).^[380]

“Tavla oynayan kimse Allah’a ve Rasûlüne âsî olmuş olur.”^[381]

“Tavla oynayan kimse sanki elini hıncının kanına ve etine batırmış olur.”^[382]

4940 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem güvercin kovalayan bir zat gördü, şöyle buyurdu: “Bir şeytan, bir şeytanın peşine düşmüş, onu takip ediyor.”^[383]

Yeryüzünde bulunan insan, hayvan ne varsa bütün canlılara merhamet edenlere Allah ve onun bütün melekleri merhamet eder. Bütün hayvanlar insanın emrine verilmiş, fakat onlara zulmedilmemesi de beraber emredilmiştir.”^[384]

4942 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan; şu ravzanın sahibi doğru ve doğruluğu tasdik edilmiş Kasım’ın babası Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’den şöyle buyurduğunu işittim “Merhamet ancak, şakilerden çıkarılıp, alınır.”^[385]

“Gerçekten din nasihatten ibarettir. Gerçekten din nasihatten ibarettir. Gerçekten din nasihatten ibarettir.” Ashab kimin için ey Allah’ın Rasûlü dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Allah için, Kitabı için, Rasûlü için ve mü’minlerin imamları için ve bütün müslümanlar için

veyahut müslüman imamlar ve bütün müslümanlar için din nasihattir” buyurdu.^[386]

Ebû Züra dedi ki, Cerîr, bir şey sattığı ve bir şey satın aldığında şöyle derdi. Bizim senden aldığımız, bizim sana verdiğimizden bize daha sevimlidir. Sen istediğin tarafı ihtiyar et.”^[387]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Osman Ebû Muaviye’den kim bir fakire kolaylaştırırsa, cümlesini zikretmedi.^[388]

4947 - Huzeyfe radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “(İnsanlara yapılan) her iyilik sadaka sayılır.”^[389]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Asiye, ismini değiştirdi ve “Sen (bundan sonra) Cemile’sin” buyurdu.^[390]

Hânî şöyle dedi: Benim kavmim bir şeyde ihtilafa düştüklerinde bana gelirler, ben onlar arasında hükmederim. İki taraf da razı olurlar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Bu ne güzel bir künye, ama senin çocuğun yok mu” buyurdu. Hânî; Şüreyh, Müslim ve Abdullah adında üç oğlum var dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “En büyüğü hangisidir” buyurdu. Ben Şüreyh’tir dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Öyle ise senin künyen Ebû Şüreyh’dır” dedi.^[391]

4956 - Said bin Müseyyeb radiyallahu anh’ın babası vasıtasıyla dedesinden rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem O’na “Adın nedir?” diye sordu. O da Hazn’dır dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Senin adın Sehl (kolay)dır” dedi. Said’in dedesi hayır, ya Rasûlallah sallallahu aleyhi ve sellem Sehl çiğnenir, hor görülür, dedi. Said dedi ki: Zannediyorum ki, (dedemin ismi Hüzün olduğundan) ondan sonra bize Hüzün ve keder isabet ediyordu.^[392]

Ömer bin Hattab’a rastladım. Ömer radiyallahu anh sen kimsin dedi. ben Mesruk bin Ecda’ım dedim. Ömer radiyallahu anh, ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in Ecda: Şeytan (adıdır) dediğini işittim, dedi.^[393]

“Çocuğuna Yesar (kolay), Rabah (kör eden), Necih (kurtulan) ve Eflah (kurtuluşa eren) isimlerini koyma. Çünkü sen (bu isimlerden birini kastederek) orada mı dersin. Cevap veren hayır der. (Bu da iyi bir şey olmaz) bu isimler dört tanedir. Bunlardan başka bana isim ziyade etmeyin.”^[394]

4959 - Semure radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kölelerimize (şu) dört ismi koymamızı nehyetti. Eflah (kurtuluşa eren), Yesar (kolay), Nâfi (fayda veren) ve Rabah (kazanan).^[395]

“Kıyamet günün de Allah Teâlâ indinde en aşağılık isim sahibi (dünyada) Melikül emlâk (mülklerin sahibi) ismiyle çağrılan adam olacaktır.”^[396]

Ebû Cübeyra, dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize kadar gelmişti. Bizden iki ve üç adı olmayan hiçbir erkek yoktu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, ey falan buyurdu. Bunu işiten kimseler, ey Allah'ın Rasûlü onu bu isimle çağdırmaktan vazgeç. Çünkü o bu isimden dolayı kızıyor, demeye başladılar. Bunun üzerine (lakaplarla birbirinizi çekiştirmeyin) mealindeki Hucûrât sûresinin on birinci ayeti indi.^[397]

Ebû Dâvud dedi ki: Ebû Salih de Ebû Hüreyre'den böyle rivâyet etti. Ebû Süfyan Câbir'den Salim bin Ebû Ca'd Câbir'den, Süleyman Yeşker Câbir'den ve İbn-i Münkedir Câbir'den yine benzerini rivâyet ettiler. Enes bin Malik'in de rivâyeti böyledir.^[398]

“Kim benim ismim ile isimlenirse, künyemle künyelenmesin, kim künyemle künyelenirse ismimle isimlenmesin” buyurdu.^[399]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Evet koy” buyurdu. Râvîlerden Ebû Bekir, ben dedim, kelimesini zikretmedi. Sadece Ali radiyallahu anh Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle dedi, diye rivâyet etti.^[400]

4969 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bizim yanımıza girer (çıkarı) benim Ebû Umeyr, diye künyelenen (anne bir) oğlan kardeşim vardı. Onun bir kuşu vardı, onunla oynuyordu, kuşu öldü. Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun yanına

girmişti, kardeşimi üzüntülü gördü, şöyle dedi. “Ey Ebû Umeyr, kuşcağızına ne oldu?”^[401]

4973 - Zeyd bin Erkam radıyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onlara hutbe okudu. Hutbesinde “ammâ ba’d” (bundan sonra) tabirini kullandı.^[402]

“Sizden biriniz, üzüm çubuğuna kerem demesin. Çünkü kerem Müslüman insan demektir. Lakin üzüm bağları deyin.”^[403]

4977 - Abdullah’ın babası Büreyde radıyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sakın münafığa efendi demeyin, eğer münafık efendi olursa aziz ve celil olan Allah’ı gazaplandırmış olursunuz” buyurdu.^[404]

“Sizden biriniz, nefsim pis oldu demesin. Nefsim kötüleşti desin.”^[405]

4979 - Aişe radıyallahu anha’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz, içim bulandı demesin. Lakin içim kötüleşti desin.”^[406]

Hatip için konuşurken edebe uygun olan “kim Allah ve Rasûlü’ne isyan ederse” demesi idi. Fakat o, sanki Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Allah’a denkmiş gibi bir mânâ ifade eden tesniye zamiri ile “kim ikisine isyan ederse” demiş olduğu için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hatibi susturmuştur.^[407]

“Sen (şu sözü) işittiğin zaman” Râvî Mûsâ hadisnin devamını şöyle rivâyet etti. “Bir kimse (kendisini hariç görerek) insanlar helak oldu derse, o insanların en ziyade helak olanları içerisinde dir.”^[408]

“Sakın bedevîler sizin namazınızın isminde size galebe etmesinler. Dikkat, o namazın adı işâ’ (yatsıdır) lakin bedevîler devenin sağımını geciktirirler (ona da ateme derler).”^[409]

“Biz bir şey görmedik veya biz korku verecek bir şey görmedik. Fakat bu atı deniz (gibi akıcı) bulduk” buyurdu.^[410]

4989 - Abdullah bin Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yalan sözden sakının. Çünkü yalan kötülükleri işlemeye, kötülükleri işlemek de ateşe sevk eder. Kişi yalan bir sözü konuşur ve yalanı arar da nihayet Allah indinde yalancı kimse diye yazılır. Size doğru söylemek gerekir. Çünkü doğruluk iyiliğe iyilik de cennete götürür. Bir kimse doğru söyler ve doğruyu araştırır da nihayet Allah indinde siddîk diye yazılır.”^[411]

4990 - Behz bin Hakim radiyallahu anh'ın dedesi Muaviye bin Ceyd'e radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim. “Cemaati güldürmek için konuşup da yalan söyleyenlere yazıklar olsun, yazıklar olsun.”^[412]

O, iki zat “Sübhânallah (senin hakkında yanlış bir şey nasıl düşünebiliriz) ey Allah'ın Rasûlü” dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Gerçekten şeytan insanoğlunun vücudunda kan gibi dolaşır. Sizin kalbinize bir şey veya şer atmasından korktum” buyurdu.^[413]

4995 - Zeyd bin Erkam radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Bir kimse mü'min kardeşine söz verir, sözünü yerine getirmek niyetinde olur da, mazereti sebebiyle yerine getiremez ve söz verdiği yerde bulunamazsa ona günah yoktur.”^[414]

4997 - Esmâ binti Ebû Bekir radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir kadın ey Allah'ın Rasûlü benim bir ortağım (kocamın diğer karısı) var. Kocamın bana vermediği bir şeyi (ortağımı kızdırmak için) kocam vermiş gibi göstersem, bana bir günah var mı, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Verilmeyen bir şeyi verilmiş göstermek yalancı iki elbise giyinmek gibidir” buyurdu.^[415]

4998 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir zat geldi ve şöyle dedi. Ey Allah'ın Rasûlü, bana binecek deve ver. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Biz seni bir dişi devenin yavrusuna bindiririz” buyurdu. O kimse ben devenin yavrusunu ne yapayım dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Her deveyi bir dişi deve doğurmuş değil midir?” buyurdu.^[416]

5000 - Avf bin Malik el-Eşcaî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Tebük, gazvesi esnasında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem deriden bir kubbe çadır içerisinde idi, selam verdim, selamıma karşılık verdi ve "İçeri gir" buyurdu. Ben de (şaka olsun diye) her tarafımla mı gireyim ey Allah'ın Rasûlü dedim? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Her tarafınla gir" buyurdu. Ben de girdim.^[417]

5002 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana "Ey iki kulaklı" diye şaka yaptı.^[418]

Râvi İbn-i Beşşar, İbn-i Zeyd'i söylemedi, direk Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem buyurdu dedi.^[419]

5005 - Abdullah radiyallahu anh'dan Ebû Dâvud dedi ki: O, İbn-i Amır'dır rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Aziz ve Celil olan Allah sığırın dilini çıkara çıkara yalandığı gibi, belagat taslamak için dilini çıkararak konuşan erkeklere buğz eder."^[420]

5007 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Doğudan iki zât geldi, konuşma yaptılar, insanlar onların beyânlarından memnun ve hayrette kaldılar. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Öyle beyanlar var ki, sihir tesiri gösterir" buyurdu. Veya "bazı izahat vardır ki, sihir tesiri gösterir."^[421]

Ebû Ali el-Lûlû şöyle dedi: Ebû Ubeyd'den, bana ulaştığına göre, o şöyle demiştir: Bu hadisin izahı şöyledir. Bir kimsenin Kur'an ve Allah'ın zikrinden hâlî olarak kalbini şiirle doldurması mahzurludur, ama kalbi Kur'an ve ilimle dolmuş olursa bize göre bu kimsenin içi şiirle dolmuş sayılmaz. Çünkü öyle konuşmalar var ki, sihir tesiri yapar. Sanki bu cümledeki mana şöyledir. Şiir, o raddeye varır ki, bir insanı över, gönülleri sözüne çevirene kendini tasdik ettirene kadar devam eder. Sonra o kimseyi zem eder, hatta gönülleri bu sözüne çevirene ve tasdik ettirene kadar devam eder. Sanki bu kimse, bu sözü ile dinleyicileri büyülemiş olur.^[422]

5010 - Übey bin Ka'b radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Şüphesiz ki, bazı şiirler hikmettir.”^[423]

5014 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan geçen hadisle aynı manada rivâyet olundu. Sadece bu rivâyette şu ziyâde var. Ömer radiyallahu anh Hassan'ın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şiir söyleme hususunda vermiş olduğu izne dayanmak sûretiyle karşılık vereceğinden endişe ettiği için ona bâ-husus izin verdi.^[424]

5015 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet olunduğuna göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hazreti Hassan, için mescitte bir minber yaptırmıştı. Hassan o minber üzerine çıkar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem aleyhinde konuşanları hicvederdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hassan, Allah'ın Rasûlüne dil uzatanları men ettiği müddetçe Ruhul Kudüs (melek) onunla beraberdir.”^[425]

5018 - Ubâde bin Sâmî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Mü'minin rüyası, peygamberliğin kırk altı cüz'ünden bir cüzdür.”^[426]

Ebû Dâvud şöyle dedi: Zamanın yakın olması demek gece ile gündüzün uzunlukta birbirlerine müsâvî olması demektir.^[427]

Rezin dedi ki: Zannedersem, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Rüyanı, tabiri ile seni sevindirecek kimseye veya (tabir ehliyeti bulunan) rey sahibi kimselere anlat.”^[428]

5021 - Ebû Katâde radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim. “Gerçek rüya Allah'tandır, (karışık olarak görülen) hulûm şeytandandır. Sizden biriniz, hoşlanmadığı bir rüya görürse sol tarafına üç defa tükürsün. Sonra bu rüyanın şerrinden Allah'a sığınsın. O zaman bu rüya ona zarar vermez.”^[429]

5022 - Câbir radiyallahu anh'dan rivâyete göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz, hoşlanmadığı bir rüya gördüğü

vakit sol tarafına tükürsün ve üç kere şeytandan Allah’a sığınsın ve üzerinde bulunduğu taraftan öbür tarafına dönsün.”^[430]

5023 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlü Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim beni rüyada görürse, uyanıkken de görür veya uyanıkken görmüş gibi olur. Çünkü şeytan benim suretime giremez.”^[431]

5024 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim bir sûret (resim) yaparsa Allah kıyamet gününde o kimseye resmine ruh verene kadar azap eder. Halbuki o kimse o sûrete ruh verebilecek güce sahip değildir. Kim rüya görmediğini görmüş gibi anlatırsa arpayı birbirine bağlamaya mecbur edilecek. Kim kendisinden kaçan bir topluluğun konuşmasını (gizlice) dinlerse, kıyamet gününde onun iki kulağına kurşun dökülecek.”^[432]

“Bu gece rüyamda göya Ukbe bin Malik’in evinde imişim. Bize (Medine’nin meşhur hurmalarından birisi olan) İbn-i Tab hurmasından getirildi, ben bunu dünyada ve ahirette üstünlük bize aittir ve bizim dinimiz çok güzel oldu diye yorumladım.”^[433]

5028 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah hapsirmayı sever, esnemeyi hoş görmez. Sizden biriniz esnediği vakit gücünün yettiği kadar esnemeyi defetsin. Sakın (esneyip de) hah, hah demesin bu şeytandan gelen bir gaflettir. Şeytan buna güler.”^[434]

Râvi Yahya, Ebû Hüreyre’nin azaltır veya kısaltır sözünden hangisini söylediğinde şüphe etti.^[435]

5 - Öldüğünde cenazesini uğurlamak.”^[436]

5031 - Hilal bin Yasef’ten rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Biz Salim bin Ubeyd ile beraber bulunuyorduk, cemaat içerisinde bir zat hapsirmişti. (Ardından) o zat “Esselamü aleyküm” dedi. Salim, sana ve annene selâm olsun dedi. Ondan sonra Salim, o kimseye zannederim benim sana söylediğim sözden alındın, dedi. O zat ise annemi ne hayır ve ne de şerle

anmamamı isterdim dedi. Salim ona ben sana Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in söylediği gibi söyledim, dedi. Çünkü biz bir zamanlar Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bulunuyorduk, cemaatten bir zat hapşırmıştı. (Ardından) "Esselamü aleyküm" dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'de ona "Sana ve annene selam olsun" buyurdu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz, hapşırıldığı vakit Allah'a hamd etsin" (ravi bazı hamd şekillerini zikretti) "Hapşıranın yanında bulunanlar da Allah sana merhamet etsin desin. Hapşıran da Allah sizi ve bizi bağışlasın desin." [437]

5033 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Sizden biriniz hapşırıldığı vakit şöyle desin: Her hal üzerine Allah'a hamd olsun, kardeşi veya arkadaşı da ona Allah sana merhamet etsin desin. Hapşıran da Allah da sizi hidayete erdirmesin. Durumunuzu ıslah etsin desin." [438]

5037 - İyas'ın babası Seleme bin Ekva radiyallahu anh'dan: Bir kimse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında hapşırmıştı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona "Allah sana merhamet etsin" buyurdu. O kimse tekrar hapşırdı bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu "Bu adam grip olmuştur." [439]

5038 - Ebû Bürde'nin babasından rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Yahudiler, kendilerine "yerhamükellah" demesi ümidi ile Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında karşılıklı olarak hapşırırlardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ise onlara "Allah sizi hidayete erdirmesin ve durumunuzu düzeltsin" buyurdu. [440]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi. "Şu elhamdülillah diyen Allah'a hamd etmiş oldu (bu sebeple ben de kendisine dua ettim). Şu ise Allah'a hamd etmedi." [441]

أَبْوَابُ النَّوْمِ UYKU İLE İLGİLİ HUSUSLAR

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَبْوَابُ النَّوْمِ

103 - KİŞİNİN KARNI ÜZERİNE YATMASI

٥٠٤٠- عَنْ يَحْيَى بْنِ مَحْفُظَةَ بْنِ قَيْسٍ الْغِفَارِيِّ قَالَ: كَانَ أَبِي
مِنْ أَصْحَابِ السُّفَّةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ انْطَلِقُوا
بِنَا إِلَى بَيْتِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَانْطَلَقْنَا فَقَالَ يَا عَائِشَةُ اطْعِمِينَا
فَجَاءَتْ بِخَبِيثَةٍ فَأَكَلْنَا ثُمَّ قَالَ يَا عَائِشَةُ اطْعِمِينَا فَجَاءَتْ بِخَبِيثَةٍ مِثْلِ
الْقُلَاطِ فَأَكَلْنَا ثُمَّ قَالَ يَا عَائِشَةُ اسْقِينَا فَجَاءَتْ بِمِثْقَلِ مِزْنَيْنِ مِنْ لَبَنٍ فَشَرَبْنَا ثُمَّ
قَالَ يَا عَائِشَةُ اسْقِينَا فَجَاءَتْ بِقَدَحٍ صَغِيرٍ فَشَرَبْنَا ثُمَّ قَالَ إِنَّ شَيْئَكُمْ يَشْتُمُ
وَأَنْ شَيْئَكُمْ انْطَلَقْتُمْ إِلَى الْمَسْجِدِ قَالَ نَبِينَا أَنَا مُضْطَجِعٌ فِي الْمَسْجِدِ
مِنَ الشَّخْرِ عَلَى بَطْنِي إِذَا رَجُلٌ يُخَرِّكُنِي بِرِجْلِهِ فَقَالَ إِنَّ هَذِهِ ضِجَّةٌ
يَنْفَعُهَا اللَّهُ قَالَ فَتَنَظَّرْتُ فَإِذَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

5040 - Yaış bin Tahfa bin Kays el-Gıfârî radıyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Babam ashab-ı suffeden idi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize “Haydi bizimle beraber Aişe'nin evine siz de gelin” buyurdu. Biz de gittik. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Aişe, bize yemek getir” buyurdu.

Aişe radıyallahu anha keşkek getirdi, yedik sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Aişe, bize yemek getir” buyurdu. Aişe radıyallahu anha unla hurmadan yapılmış herse getirdi. Güvercin büyüklüğünde idi, onu da yedik. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Aişe, bize içecek ver” buyurdu. Aişe radıyallahu anha bize bir büyük tas süt verdi, içtik sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve selle: “Ey Aişe, bize içecek ver” dedi. Aişe

radıyallahu anha bize küçük bir bardak getirdi, ondan su içtik, bize, sonra “Eğer isterseniz yatabilirsiniz, isterseniz mescide gidebilirsiniz” buyurdu. Yaş dedi ki: Bir ara ben ciğer ağrısından dolayı mescitte karnım üzerime yatmışım, birden bir zat beni ayağı ile sallamaya başladı ve “Bu şekilde yatmak Allah’ın kendisine buğz ettiği yatış şeklidir” dedi. Bir de baktım ki, beni ikaz eden zat, Allah’ın Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem idi. [\[442\]](#)

104 - KORKULUĞU OLMAYAN DAM ÜZERİNE YATMAK

٥٠٤١- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَلِيٍّ يَخْنِي ابْنَ شَيْبَانَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ:

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَنْ بَاتَ عَلَى ظَهْرِ نَيْتٍ لَيْسَ لَهُ

جِجَارٌ فَقَدْ بَرَأَتْ مِنْهُ الذِّمَّةُ

5041 - Abdurrahman’ın babası Ali bin Şeyban radıyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim korkuluğu bulunmayan bir binanın üzerinde yatarsa, Allah’ın koruması ondan beri olur.”

İZAH

Kul daima tedbirini almak mecburiyetindedir. Korkuluksuz olan yüksek bir yerde yatan insan daima tehlike ile karşı karşıyadır. Düşebilir, tedbirini alacak sonra Allah’a güvenecektir.

105 - ABDESTLİ UYUMAK

٥٠٤٢- عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

مَا مِنْ مُسْلِمٍ نَيْتٍ ذَكَرَ طَاهِرًا فَيَتَعَارَى مِنَ اللَّيْلِ فَيَسْأَلُ اللَّهَ خَيْرًا

مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ

قَالَ ثَابِتُ الْبُتَيْي قَدِمَ عَلَيْنَا أَبُو ظَهْرَةَ فَمَحَلَّنَا بِهَذَا الْحَدِيثِ عَنْ

مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ ثَابِتٌ قَالَ قُلَانٌ نَقَدَ

جَاهِدْتُ أَنْ أَقُولَهَا حِينَ أَتَيْتُ فَمَا قَدَرْتُ عَلَيْهَا

5042 - Muaz bin Cebel radiyallahu anh'dan rivâyetle Nebî sallallahu aleyhi ve sellem “Herhangi bir mü'min abdestli olarak, Allah'ı zikrederek yatar da gece uyanır, Allah'tan dünya ve ahiret hayrını isterse, Allah, ona istediğini verir.”

Sabit el-Bünânî şöyle dedi: Ebû Zabye bize gelmişti de bu hadisi bize Muaz bin Cebel yoluyla Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet etmişti.

Sabit diyor ki: Falan bana şöyle dedi. Ben bir gece uykudan uyandığımda gece yapılacak olan bu duaları okumak istedim de muvaffak olamadım. ^[443]

٥٠٤٣- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَامَ

مِنَ اللَّيْلِ فَقَضَى حَاجَتَهُ فَعَسَلَ وَجْهَهُ وَيَدَيْهِ ثُمَّ نَامَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: يَغْنِي بَالٌ

5043 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gece kalktı, ihtiyacını gördü, yüzünü ve ellerini yıkadı, sonra uyudu.

Ebû Dâvud ihtiyacını yerine getirdi demek, küçük abdest bozdu demektir, diyor. ^[444]

106 - YATARKEN NEREYE DÖNÜLÜR

٥٠٤٤- عَنْ بَعْضِ آلِ أُمِّ سَلَمَةَ كَانَتْ فِرَاشَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ تَحْتَ مَا يُوضَعُ الْإِنْسَانُ فِي قَبْرِهِ وَكَانَ الْمَسْجِدُ حِينَ رَأَاهُ

5044 - Ümmü Seleme'nin ailesinden birinden Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in döşeği insanın kabrine konulduğundaki durumunda idi. Mescid-i Saadet, başı tarafına gelirdi.

İZAH

Yatakta yatariken ayaklar kibleye gelmemeli. İnsanın kabrine konulduğu zaman ki gibi ayaklar doğuya, baş batıya, yüzde kibleye bakmalıdır. Bu tarif Kâbe'nin Kuzeyinde olanlar içindir. Kâbe'nin diğer yönlerinde yaşayanlar yüzleri Kâbe'ye gelecek şekilde yatarlar.

107 - YATARKEN NASIL DUA EDİLİR

۵۰۱۵- عَنْ خَفْصَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَرُقُدَ وَضَعَ يَدَهُ الْيُمْنَى

تَحْتَ خَبْئِهِ ثُمَّ يَقُولُ: اَللّٰهُمَّ فِينِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ

5045 - Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hanımı Hafsa radiyallahu anha'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatmak istediği vakit sağ elini yanağının altına koyar, sonra üç kere şöyle dua ederdi: “Ya Rabbi, kullarını kabirlerinden çıkardığın gün beni azabından koru.”

۵۰۴۶- حَدَّثَنِي الْبِرَاءُ بْنُ عَازِبٍ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَيْتَ مَضْجِعَكَ فَتَرَضَّأْ وَضَوِّعْ لِلصَّلَاةِ

ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْأَيْمَنِ وَتَعَلَّ اَللّٰهُمَّ اَسْلَمْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ

وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ وَالْجَنَاحَ ظَهْرِي إِلَيْكَ رَهْبَةً وَرَغْبَةً إِلَيْكَ لَا مَلْجَأَ

وَلَا مُنْجَى مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ أَمْسَتْ بِكَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ وَتَبَّيَّنَ إِلَيَّ الَّذِي

أَرْسَلْتَ

قَالَ: فَإِنْ مِتَّ مِتَّ عَلَى الْفِطْرَةِ وَاجْعَلْهُمْ آخِرَ مَا تَقُولُ

قَالَ الْبِرَاءُ: فَقُلْتُ أَسْتَذَكِّرُهُمْ فَقُلْتَ وَبِرَسُولِكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ قَالَ

لَا وَتَبَّيَّنَ إِلَيَّ الَّذِي أَرْسَلْتَ

5046 - Berâ bin Âzib radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: “Yatağına geldiğinde namaz abdestin gibi abdest al, sonra sağ tarafına yat ve ey “Allah’ım yüzümü sana teslim ettim, işlerimi

sana havale ettim, sırtımı sana dayadım, senden korkarak ve sana rağbet ederek senden başka sığınacak, senden başka yalvarılacak yok, ancak sen varsın. İndirdiğin kitabına, gönderdiğin peygamberine inandım, de. Eğer o gece ölürsen İslamiyet üzerine ölürsün. Bu sözler yatarken söylediğin en son sözün olsun.

Hadis ravisi Berâ bin Âzib dedi ki: Ben bunları bir daha hatırlayayım dedim. Ve “gönderdiğin Nebîn” yerine, “gönderdiğin Resûle” diye okudum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hayır, gönderdiğin Nebîne inandım de” buyurdu.^[445]

٥٠٤٧- سَمِعْتُ الْبَرَاءَ بْنَ عَازِبٍ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ وَأَنْتَ طَاهِرٌ فَتَرْتَدُّ يَمِينَكَ ثُمَّ

ذَكَرَ نَحْوَهُ

5047 - Berâ bin Âzib radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana şöyle dedi: “Yatağına abdestli olarak geldiğin vakit sağ elini başının altına koyarak yat.” Sonra geçen hadisin benzerini zikretti.

٥٠٤٨- عَنْ الْأَعْمَشِ وَمَنْصُورٍ عَنْ سَعْدِ بْنِ عُبَيْدَةَ عَنِ الْبَرَاءِ عَنِ

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِهَذَا قَالَ: سَفِيَانُ قَالَ أَخَذَهُمَا إِذَا أَتَيْتَ

فِرَاشَكَ طَاهِرًا وَقَالَ الْآخَرُ نَوْمًا وَصُورَكَ لِلصَّلَاةِ وَسَأَى مَعْنَى مُتَغَيِّرٍ

5048 - A'meş ve Mansur'dan geçen hadis rivâyet edildi: Süfyan şöyle dedi: Râvîlerden birisinin rivâyetine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Yatağına abdestli olarak geldiğin vakit” öbürünün rivâyetine göre “namaz abdesti gibi abdest al” buyurdu. Râvî hadisi, Mu'temir'in rivâyet ettiği gibi sevk etti.

٥٠٤٩- عَنْ حَذِيفَةَ قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا

نَامَ قَالَ: اَللّٰهُمَّ بِاسْمِكَ اَخِيَا وَآمَنْتُ وَإِذَا اسْتَقْبَطَ قَالَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ اَلْبَرِّي

اَخِيَانَا بَعْدَنَا اَمَانَتَا وَإِلَيْهِ التَّوَكُّلُ

5049 - Huzeyfe radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yattığı vakit şöyle derdi. “Ya Rabbi, senin isminle hayat bulur ve senin isminle vefat ederim.” Uyandığı vakit de “Bizi öldükten sonra dirilten ve dönüş kendisine olacak Allah’a hamd olsun” derdi.^[446]

٥٠٤٩- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا أَوَى أَحَدُكُمْ إِلَى فِرَاشِهِ فَلْيَتَّقِ فِرَاشَهُ بِدَاخِلَةِ إِزَارِهِ فَإِنَّهُ لَا

يَذَرِي مَا خَلَقَهُ عَلَيْهِ ثُمَّ لِيَضْطَجِعَ عَلَى شِقْوِ الْأَيْمَنِ ثُمَّ لِيَقُلْ بِاسْمِكَ

رَبِّي وَصَعْتُ جَنْبِي وَبِكَ أَرْفَعُهُ إِنْ أَمْسَكْتَ نَفْسِي فَارْحَمْهَا وَإِنْ

أَرْسَلْتَهَا فَاحْفَظْهَا بِنَا تَحْفَظُ بِعِبَادَتِكَ الصَّالِحِينَ

5050 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz yatağına geldiği vakit, yatağını gömleğinin içi ile silkip temizlesin, çünkü o, kalktıktan sora yatağına neyin girdiğini bilemez. Sonra sağ tarafı üzerine yatsın, sonra da şöyle desin. Ya Rabbî senin adınla yanımı yere koydum. Yine senin adınla kaldırıyorum. Eğer ruhumu alırsan ona merhamet et. Eğer uyanmaya serbest bırakır (bu âleme tekrar gönderirsen) salih kullarını koruduğun şeylerle onu da koru.”^[447]

٥٠٥٠- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ

يَقُولُ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ أَللَّهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ وَرَبَّ الْأَرْضِ وَرَبَّ

كُلِّ شَيْءٍ فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى مُنْزِلَ التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ أَعُوذُ

بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِي شَرٍّ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ

شَيْءٌ وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الظَّاهِرُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ

وَأَنْتَ الْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ

زَادَ وَهَبُ فِي حَبِيبِهِ أَفْضَلَ غَنِيِّ الدُّنْيَى وَأَغْنِيَنِ مِنَ الْفَقْرِ

5051 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatağına yatmak üzere geldiğinde şöyle derdi: “Ey semâların, yerin ve her şeyin Rabbi olan Allah'ım taneyi ve çekirdeği patlatarak bitiren, Tevrat, İncil ve Kur'an'ı indiren, her şerlinin şerrinden sana sığınırım. Onların yelesinden ancak sen tutarsın. Her şeyin evveli sensin. Senden önce bir şey yoktur. Her şeyin sonu sensin. Senden sonra da bir şey yoktur. Zâhir sensin, senin üstünde bir şey yoktur. Bâtın sensin. Senin dûnünde bir şey yoktur”

Vehb hadisinde şunu ilave etti “Borcumu öde ve beni fakirlikten zengin kıl.”^[448]

٥٠٥٢- عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ عِنْدَ مَضَجِهِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ

وَكَلِمَاتِكَ الثَّامَةِ مِنْ شَرِّ مَا أَنْتَ آخِذٌ بِتَأَمِّيهِ، اللَّهُمَّ أَنْتَ تَكْثِفُ

الْعَمْرَمَ وَالْمَأْتَمَ اللَّهُمَّ لَا يَهْزَمُ جُنْدُكَ وَلَا يَخْلَفُ وَعْدُكَ وَلَا يَنْفَعُ دَا

الْجِدَّ بِنُكْحِ الْقَيْدِ سُبْحَانَكَ وَبِحَمْدِكَ

5052 - Ali rahımehüllah'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatağına geldiği vakit şöyle derdi:

“Allah'ım. Yelelerini senin tuttuğun şeylerin şerrinden ben senin kerim cemâline sığınırım ve tam kelimelerine sığınırım. Ya Rabbî, borçları ve günah yerlerini sen açarsın. Yâ Rab, senin ordun bozguna uğramaz ve senin vaadin de muhalefet bulunmaz. Servet sahibinin serveti, senden gelecek azaba fayda vermez. Seni, tesbih eder ve sana hamd ederim.”

٥٠٥٣- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا

أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ قَالَ: اَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَمَلَعَنَا وَسَقَانَا وَكَفَانَا وَأَوَانَا فَكُنْ

مِمَّنْ لَا كَافِيَ لَهُ وَلَا مُؤَيِّي

5053 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatağına geldiği vakit şöyle buyururdu:

“Bizi doyuran, bizi sulayan ve bize yeteri kadar veren ve bizi barındıran Allah’a hamd olsun. Nice kimseler vardır ki, onların ne işlerini üzerine alıp kendilerine yetenleri vardır, ne de barındıranlar, vardır.”^[449]

٥٥٤- عَنْ أَبِي الْأَزْمَرِ الْأَنْمَارِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ مِنَ اللَّيْلِ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ وَضَعْتُ

جَنِبِي اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي ذَنْبِي وَأَخْسِنْ شَيْطَانِي وَفُكْ رَهَانِي وَاجْعَلْنِي

فِي النَّدَى الْأَعْلَى

5054 - Ebûl Ezher el-Enmârî radiyallahu anh’dan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gece yatağına geldiği vakit şöyle derdi.

“Allah’ın adıyla yanımı yatağa koydum. Yâ Rabbî, beni bağışla, benim şeytanımı uzaklaştır, rehin bağlarımı çöz, Ya Rabbî beni yüce meclislerde kıl.”

٥٥٥- عَنْ فُرْوَةَ بْنِ تَوْفَلٍ عَنْ أَبِي أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: لِيُنْزَلَ: اقْرَأْ «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» ثُمَّ نَمَّ عَلَى خَاتَمَيْهَا فَإِنَّهَا

بَرَاءَةٌ مِنَ الشِّرْكِ

5055 - Firve’nin babası Nevfel radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Nevfel’e şöyle buyurmuştu: “Kafirûn sûresini oku, sonunda uyu. Bu sûreyi okuyup yatmak şirkten kurtuluştur.”^[450]

٥٥٦- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ كَلَّمَ لَيْلَةً جَمَعَ كُفَيْهِ ثُمَّ نَفَثَ فِيهِمَا وَقَرَأَ

فِيهِمَا «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ وَقُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ»

ثُمَّ يَمْسَحُ بِهِمَا مَا اسْتَطَاعَ مِنْ جَسَدِهِ يَبْدَأُ بِهِمَا عَلَى رَأْسِهِ وَوَجْهِهِ وَمَا

أَقْبَلَ مِنْ جَسَدِهِ يَفْعَلُ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ

5056 - Aişe radiyallahu anha'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem her gece yatağına geldiğinde avuçlarını birleştirir sonra onların içine üfleyerek ihlas, felak ve nas sûrelerini okur, sonra ellerini cesedinden erişebildiği yerlere sürerdi. Evvela avuçlarını başına yüzüne ve cesedinin ön kısmına sürmekle (işe) başlar ve bunu üç defa tekrarlardı.

٥٠٥٦- عَنْ عَائِشَةَ بِنْتِ سَلِيمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ كَانَ يَقْرَأُ الْمُسْتَحَابَّ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ وَقَالَ إِنَّ فِيهِنَّ آيَةً أَفْضَلُ مِنْ

أَلْفِ آيَةٍ

5057 - İrbâz bin Sariye radiyallahu anh'dan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatmadan önce evvelinde tesbihat bulunan sûreleri okurdu ve “bu surelerde bir ayet var bin ayetten daha faziletlidir” buyururdu.^[451]

٥٠٥٨- عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ إِبْنِ عَمْرِو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْبَرِّي

كَفَّانِي وَأَوَّانِي وَأَطْعَمَنِي وَسَقَّانِي وَالْبَرِّي مَنْ عَنِّي فَأَفْضَلُ وَالْبَرِّي

أَعْطَانِي فَأَجْزَلُ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَمَّا كُلِّ خَالٍ أَلْلَهُمْ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ وَمَلِيكُهُ

وَالِلَّهِ كُلُّ شَيْءٍ أَعُوذُ بِكَ مِنَ النَّارِ

5058 - İbn-i Ömer'in Bureyde'nin oğluna anlattığına göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatağına geldiğinde şöyle buyururdu: “Bana yeten ve beni barındıran, yediren ve içiren ve bana ikram edip, ikramını bol kılan Allah’a hamd olsun. Bana veren ve verdiğini bol kılan Allah’a hamd olsun. Her hal üzerine Allah’a hamd olsun. Ey her şeyin Rabbi ve sahibi ve her şeyin ilâhı, ateşten sana sığınırım.”

٥٠٥٩- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مَنْ اضْطَجَعَ مَضْجَعًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ تَعَالَى فِيهِ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِ بَرَةٌ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَنْ قَعَدَ مَقْعَدًا لَمْ يَذْكُرِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فِيهِ إِلَّا كَانَ عَلَيْهِ

5059 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim bir yerde yatar da üzerinde Allah'ı zikretmezse (bu durum) kıyamet gününde kendisi için hasret ve pişmanlık olur. Kim bir mevkie oturur da orada Allah'ı zikretmezse (bu durum) kıyamet gününde kendisi için hasret ve pişmanlık olur.”

108 - GECE VAKTİ UYANAN KİMSE HANGİ DUAYI OKUR?

٥٠٦٠- عَنْ عُثْمَانَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَعَارَى مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَ جِئْتُ بِشَيْءٍ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ،

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ

إِلَّا بِاللَّهِ، ثُمَّ دَعَا رَبَّ اغْفِرْ لِي

قَالَ الْوَلِيدُ أَوْ قَالَ دَعَا اسْتَجِيبَ لَهُ فَإِنَّ قَامَ فَتَوَضَّأَ ثُمَّ صَلَّى

قُبِلَتْ صَلَاتُهُ

5060 - Ubâde bin Sâmit radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim gece uyanır ve uyandığında Allah'tan başka ilah yok, yalnız O var. O'nun ortağı yok, mülk O'nundur, hamd O'nadır. O her şeye muktedir. Allah'ı tesbih ederim. Allah'a hamd olsun, O'ndan başka ilah yok, Allah büyüktür. Allah'tan başkasında güç ve kuvvet yoktur deyip sonra Ya Rabbî, beni mağfiret et” diye dua ederse (o kimsenin günahları bağışlanır).

El-Velid (bu hadisi naklederken tereddüde düşerek dedi ki: - Yahut da Hazreti Peygamber şöyle buyurdu: “Dua edecek olursa kabul olunur. Eğer

kalkar da abdest alır sonra namaz kılarsa namazı kabul edilir.”

٥٠٦١- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا اسْتَيْقَظَ مِنَ النَّوْمِ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ

أَسْتَغْفِرُكَ لِذَنْبِي وَأَسْأَلُكَ رَحْمَتَكَ اللَّهُمَّ زِدْنِي عِلْمًا وَلَا تَرُغْ قَلْبِي بَعْدَ

إِذْ هَدَيْتَنِي وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ

5061 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gece uyandığı vakit şöyle derdi.

“Senden başka ilah yoktur. Ancak sen varsın, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Günahlarımdan sana istiğfar ederim. Senin rahmetinden isterim. Yâ Rabbî, ilmimi ziyade et. Beni hidayete erdirdikten sonra kalbimi kaydırma, bana kendi tarafından rahmet hîbe et. Sen bol bol hîbe edensin.”^[452]

109 - UYKU ANINDA TESBİH

٥٠٦٢- حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ شَكْرَةَ قَاطِمَةُ ابْنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مَا تَلَّاهُ فِي يَدَيَّ مِنَ الرَّحَى فَأُتِيَ بِسِنِّي فَأَتَتْهُ تَسْأَلُهُ فَلَمْ تَرَ

لَاخْبِرَتْ بِذَلِكَ عَائِشَةَ فَلَمَّا جَاءَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرَتْهُ

نَائِنًا وَقَدْ أَخَذْنَا مَضَاجِعَنَا فَلَمَّعْنَا لِبَقَرٍ فَقَالَ عَلَى مَكَائِكُمَا فَجَاءَهُ

فَقَعَدَ بَيْنَنَا حَتَّى وَجَدْتُ بَرْدَ قَدَمَيْهِ عَلَى صَدْرِي فَقَالَ أَلَا أَدُلُّكُمَا عَلَى

خَيْرٍ مِمَّا سَأَلْتُمَا إِذَا أَخَذْتُمَا مَضَاجِعَكُمَا فَسَبِّحَا ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَاحْمَدَا

ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ وَكَبِّرَا أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمَا مِنْ عَاجِمٍ

5062 - Ali radiyallahu anha’dan: Fatıma radiyallahu anha el değirmeninin eline yaptığı etkidten Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e şikâyet etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e esirler getirilmiş idi. Fatıma radiyallahu anha bir köle istemek için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve

sellem'e geldi. Fakat peygamberimizi göremedi. İstedigini Aişe radiyallahu anha'ya söyledi. Aişe radiyallahu anhâ, (Fatıma'nın) isteğini Rasûlullah'a haber verdi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize geldi. Hâlbuki biz yatağımıza girmiştik. Biz kalkmaya davrandık.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Yerinizden ayrılmayın” buyurdu. Ve geldi aramıza oturdu. Hatta ben ayaklarının soğukluğunu göğsümde buldum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Size istediğinizden daha hayırlısına delâlet edeyim mi? Siz yatağımıza geldiğinizde otuz üç defa sübhanallah, otuz üç defa el-hamdülillah deyin, otuz dört defa tekbir alın bunu söylemeniz bir hizmetçiden daha hayırlıdır.”^[453]

٥٠٦٣- عَنْ أَبِي الْوَزْدِ بْنِ ثَمَّانَةَ قَالَ: قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي رَافِعٍ لَابْنِ أَبِي رَافِعٍ أَلَا أُخْبِرُكَ عَنِّي وَعَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَتْ أَحَبَّ أَهْلِهِ إِلَيَّ وَكَانَتْ عِنْدِي فَمَجُورَتْ بِالرَّحَى حَتَّى أَكْثَرَتْ يَدَيَّهَا وَاسْتَعْتَبَتْ بِالْقَرْيَةِ حَتَّى أَكْثَرَتْ فِي نَحْرِهَا وَقَعَتِ الْبَيْتَ حَتَّى إِغْبَرَتْ ثِيَابَهَا وَأَوْقَدَتِ الْقَنْدَرِ حَتَّى دَكِنَتْ ثِيَابَهَا وَأَصَابَهَا مِنْ ذَلِكَ ضَرْبٌ فَسَجَعْنَا أَنْ زَيْفًا أُنِيَ بِهِمْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ لَوْ أَتَيْتُ أَبَاكَ فَسَأَلْتِيهِ خَادِمًا يَكْفِيكَ فَأَتَنَّهُ فَوَجَدَتْ عِنْدَهُ خَدَاتًا فَاسْتَحْيَيْتُ نَرْجَعَتْ فَعَدَا عَلَيْنَا وَنَحْنُ فِي الْفَاحِشَةِ فَمَجَلَسَ جِلْدَ رَأْسِهَا فَأَدْخَلَتْ رَأْسَهَا فِي اللَّفَافِ خِيَاءً مِنْ أَبِيهَا فَقَالَ مَا كَانَ حَاجَتَكَ أُمِّسَ إِلَى آلِ مُحَمَّدٍ فَسَكَتَتْ مَوْتِينَ فَقُلْتُ أَنَا وَاللَّهِ أُخْبِرُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ هَلِيهِ جُورَتْ عِنْدِي بِالرَّحَى حَتَّى أَكْثَرَتْ فِي يَدَيَّهَا وَاسْتَعْتَبَتْ بِالْقَرْيَةِ حَتَّى أَكْثَرَتْ فِي نَحْرِهَا وَكَسَعَتِ الْبَيْتَ حَتَّى إِغْبَرَتْ ثِيَابَهَا وَأَوْقَدَتِ الْقَنْدَرِ حَتَّى دَكِنَتْ ثِيَابَهَا وَبَلَعْنَا أَنَّهُ قَدْ أَتَاكَ زَيْفٌ أَوْ خَدَمٌ فَقُلْتُ لَهَا سَلِّيهِ خَادِمًا فَذَكَرْتُ عَنِّي حَدِيثَ الْحَكَمِ وَأَنْتُمْ

5063 - Ebûl Verd bin Sümâme radiyallahu anh'dan Ali radiyallahu anh, İbn-i Abûde şöyle dedi: Ben sana benden ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kızı Fatıma'dan bir haber vereyim mi?

Fatıma Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ehli içinde en sevdiği kimseydi. Fatıma benim yanımda (nikâhımda) idi. Değirmen elinde iz yapmıştı. Kırba ile su taşımış, o da boynunda iz yapmıştı. Evi süpürmüş, elbisesi toz olmuştu, tencere kaynatmış o da elbisesini paslandırmıştı. Bu işlerden Fatıma'ya sıkıntı basmıştı. İşittik ki, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e esirler getirilmiş. Ben Fatıma'ya babana gitsen, ondan bir hizmetçi istesen sana yeter dedim. Fatıma babasına varır, orada konuşan bir cemaat görür, utanır geri döner. Biz yorganımızın içersinde iken Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabahleyin bize geldi. Fatıma'nın başı ucuna oturdu. Fatıma, babasından utandığı için başını yorgana soktu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Dün Muhammed ailesine olan ihtiyacın ne idi?” diye iki defa sordu. Fatıma radiyallahu anha her ikisinde de sükût etti. Ben, yemin olsun ey Allah'ın Rasûlü, durumu ben anlatayım dedim. Şu (Fatıma) benim yanımda el değirmenini çevire çevire elinde kabarmalar oldu, su kırbaşı taşıya taşıya boynunda biçik meydana geldi. Evi temizledi, elbisesi tozlandı, tencerenin altını yaktı, elbisesi paslandı, bize gelen habere göre size köle veya hizmetçi gelmiş. Ben Fatıma'ya Rasûlullah'tan bir hizmetçi istesen dedim. Ravi bir önceki Hakem'in rivâyet ettiği hadisin manasını daha da tamam olarak nakletti.

٥٠٦٣- عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِهَذَا الْخَبَرِ قَالَ: يَبِيَّ قَالِ عَلِيٍّ فَمَا تَرَكْتَهُنَّ مَنَّا سَجَنَهُنَّ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا لَيْلَةً صَغِيرَةً عَائِي ذَكَرْتُهَا مِنْ آخِرِ اللَّيْلِ فَقُلْتُهَا

5064 - Ali radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den, şu bir önceki haber rivâyet edildi. Bu haberde Ali radiyallahu anh şöyle dedi: Bu tesbihleri Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den işittiğim günden beri hiç terk etmedim. Sadece Sıffîn (vakası) gecesi terk ettim. Onu da gecenin sonunda hatırladım ve söyledim.

٥٠٦٤- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: خَمْسَتَانِ أَوْ خَلَّتَانِ لَا يَحَافِظُ عَلَيْهِمَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ
مُتَمَيِّزٌ وَمَنْ يَعْمَلُ بِهِمَا قَلِيلٌ نَسِيَ فِي ذِكْرِ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرًا وَيَعْمَلُ
عَشْرًا وَيُكَبِّرُ عَشْرًا فَذَلِكَ خَمْسُونَ وَمِائَةً بِاللِّسَانِ وَأَلْفٌ وَخَمْسُونَ
مِائَةً فِي الْوِجَانِ وَيُكَبِّرُ أَرْبَعًا وَثَلَاثِينَ إِذَا أَخَذَ مَضْجَعَهُ وَيَعْمَلُ ثَلَاثًا
وِثَلَاثِينَ وَيَسْبِيحُ ثَلَاثًا وَثَلَاثِينَ فَذَلِكَ مِائَةٌ بِاللِّسَانِ وَأَلْفٌ فِي الْوِجَانِ
فَلَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْعَلُهَا بِحِدِّهِ قَالُوا يَا
رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ هُمَا يَسِيرٌ وَمَنْ يَعْمَلُ بِهِمَا قَلِيلٌ قَالَ يَأْتِي أَخَذَكُمْ
يَعْنِي الشَّيْطَانُ فِي مَنَامِهِ فَيَنْزِعُهُ قَبْلَ أَنْ يَقُولَهُ وَيَأْتِيهِ فِي صَلَاتِهِ فَيَذَرُ
حَاجَةً قَبْلَ أَنْ يَقُولَهَا

5065 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet olunduğuna göre şöyle buyurmuş:

“İki zikir çeşidi vardır ki bunlara devam eden Müslüman mutlaka cennete girer. Bunlar kolaydır. Ancak bunları yapanlar azdır. Her namazın ardından on defa sübhanallah, on defa elhamdülillah on defa Allahu ekber der. Böylece bunlar günde yüz elli defa söylenmiş olur. Mizanda ise bin beş yüz eder. Yatağına yattığında otuz dört defa “Allahu Ekber” otuz üç defa “elhamdülillah” otuz üç defa “sübhanallah” der. Böylece bunlar yüz defa dil ile söylenmiş olur. Mizanda ise bin kabul edilir.

Râvî dedi ki: Abdullah bin Amr dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i bunları elinin parmaklarıyla sayarken gördüm. Ashab: Yâ Rasûlallah bunları söylemek kolay olduğu halde yapan niçin az oluyor” diye sordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi: “Biriniz yatağındayken şeytan ona gelir. Bunları söylemeye fırsat vermeden uyutur. Namaz kılarken gelir. (Namaz sonunda) bunları söylemeden önce ona bir ihtiyacını hatırlatır (ve unutturur).”^[454]

إِخْدَاهُمَا أَنَّهَا قَالَتْ: أَصَابَ رَسُولُ اللَّهِ سَيِّئًا فَذَهَبْتُ أَنَا وَأَخْتِي فَاطِمَةُ
بِنْتُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
نَشْكُونَا إِلَيْهِ مَا نَحْنُ فِيهِ وَسَأَلْنَاهُ أَنْ يَأْمُرَ لَنَا بِشَيْءٍ مِنَ الشَّيْءِ فَقَالَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيَفْكَرُ بَيْنَهُمَا ثُمَّ ذَكَرَ قِسْمَةَ
النَّسَبِ قَالَ عَلَى أُمَّ كُلِّ صَلَاةٍ لَمْ يَذْكُرِ التَّوْحِيدَ

5066 - Ümmü'l-Hakem veya Zubâa'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiş: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e esirler düşmüştür. Ben ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kızı kardeşim Fatıma, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gittik. Biz içinde bulunduğumuz sıkıntıları şikâyet ettik ve esirlerden bize verilmesini istedik. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu.

“Bedir’de babaları şehit düşen yetimler sizi geçtiler.” (Onların öncelik hakkı var) sonra tesbih kıssasını zikretti. Her namazın arkasından fakat uyku (ya yatacağında) ibaresini zikretmedi.

110 - SABAHİ ÇIKINCA HANGİ DUA OKUNUR

٥٠٦٧- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: يَا
رَسُولَ اللَّهِ مُزِنِي بِكَلِمَاتٍ أَقُولُهُنَّ إِذَا أَصْبَحْتُ وَإِذَا أَمْسَيْتُ، قَالَ: قُلْ
اَللّٰهُمَّ فَاطِرَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ رَبِّ كُلِّ شَيْءٍ
وَمَلِيكَ اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ شَرِّ نَفْسِيْ وَشَرِّ الشَّيْطٰنِ
وَشَرِّ كُلِّ

5067 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Ebû Bekir es-Sıddık radiyallahu anh şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü, bana birkaç kelime emret, sabahladığım ve akşamladığım vakit onları söyleyeyim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu: “Ey Allahım,

gökleri ve yerleri yaratan, gaybı ve aşikâr olanı bilen her şeyin Rabbi ve meliki! Ben şahidim ki, senden başka ilah yoktur. Nefsimin şerrinden, şeytan ve ortaklarının şerrinden sana sığınırım. Sabahladığın, akşamladığın ve yatağına vardığın vakit bunu söyle.”^[455]

٥٠٦٨ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ

يَقُولُ إِذَا أَصْبَحَ أَلْلَهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ

وَالْإِلَهَ الشُّورُ وَإِذَا أَمْسَى قَالَ أَلْلَهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ

وَالْإِلَهَ الشُّورُ

5068 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabahladığı vakit şöyle derdi. “Ya Rabbî senin sayende sabahladık senin sayende akşamladık, senin diriltmenle hayat bulacağız, senin öldürmenle hayatımızı kaybedeceğiz ve senin huzuruna toplanacağız.” Akşamladığında da şöyle derdi: “Ya Rab senin sayende akşamladık, senin sayende dirilir ve senin öldürmenle hayatımızı kaybedeceğiz ve senin huzuruna toplanacağız.”^[456]

٥٠٦٩ - عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: مَنْ قَالَ جِئْتُكَ يَا رَبِّي أَلْلَهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أَشْهَدُكَ وَأُشْهِدُكَ

حَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ أَنَّكَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ أَعْتَقَ اللَّهُ رُبْعَهُ مِنَ النَّارِ فَمَنْ قَالَهَا مَرَّتَيْنِ

أَعْتَقَ اللَّهُ نِصْفَهُ وَمَنْ قَالَهَا ثَلَاثًا أَعْتَقَ اللَّهُ ثَلَاثَةَ أَرْبَاعِهِ فَإِنْ قَالَهَا أَرْبَعًا

أَعْتَقَهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ

5069 - Enes bin Malîk radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim sabahladığı ve akşamladığı vakit şu sözleri söylerse Allah onun dörtte birini ateşten azat eder. Yâ Rab, ben sabahladım. Seni arşı hâmil olan meleklerini bütün meleklerini ve bütün yarattıklarını şahit tutuyorum ki, sen

Allah'sın. Senden başka ilah yok, ancak sen varsın. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem senin kulun ve Peygamberin. Kim bu kelimeleri iki kere söylerse Allah onun yarısını ateşten korur. Kim üç kere söylerse, Allah onun dörtte üçünü ateşten korur. Kim dört defa söylerse Allah onun (tamamını) ateşten korur.”

٥٠٧٠- عَنْ إِبْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُضَيِّحُ أَوْ حِينَ يُنْسِي اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا

أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ

بِكَ مِنْ شَرِّ مَا مَخَّضْتَ أَبْوَابَ بِنْعَمَتِكَ وَأَبْوَابَ بَذَلْنِي فَاغْفِرْ لِي إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ

لِلْأُتُوبِ إِلَّا أَنْتَ لَمَمَاتٍ مِنْ يُزِيهِ أَوْ مِنْ لَيْلِيهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ

5070 - Büreyde radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Kim akşamladığı ve sabahladığı vakit şu kelimeleri söyler ve o gün veya o gece vefat ederse cennete girer. Ey Allah'ım, sen benim Rabbimsin, senden başka ilah yok, ancak sen varsın, beni sen yarattın ben senin kulunum ve gücüm yettiği müddet (ruhları yarattığın zaman) sana verdiğim akitte duruyorum. Bir gün huzuruna çıkacağımız va'dine iman ediyorum. İşlediklerimin şerrinden sana sığınırım. Nimetini itiraf ederim. Günahımı da itiraf ederim. Beni bağışla günahları senden başka kimse bağışlayamaz.”^[457]

٥٠٧١- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ

إِذَا أَمْسَى أَمْسَيْنَا وَأَمْسَى الْمَلِكُ لِلَّهِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

زَادَ فِي حَدِيثِ جَرِيرٍ: وَأَمَّا زَيْدٌ كَانَ يَقُولُ كَانَ إِبْرَاهِيمُ بْنُ سُوَيْدٍ

يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْخِزْيُ وَهُوَ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، رَبِّ أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَخَيْرَ مَا

بَعْدَهَا وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهَا رَبِّ أَعُوذُ

بِكَ مِنَ الْكُفْلِ وَمِنْ سُوءِ الْكِبْرِ أَوْ الْكُفْرِ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ فِي

النَّارِ وَعَذَابِ فِي الْقَبْرِ وَإِذَا أَصْبَحَ

قَالَ ذَلِكَ أَيْضًا أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ اللَّهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ شُعْبَةُ عَنْ سَلَمَةَ بْنِ كُهَيْلٍ عَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ

سُوَيْدٍ قَالَ قَالَ مِنْ سُوءِ الْكِبْرِ وَلَمْ يَذْكُرْ سُوءَ الْكُفْرِ

5071 - Abdullah (bin Mes'ûd) radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem akşamladığı vakit şöyle derdi. “Biz akşamladık, mülk de Allah için akşamladı, Allahtan başka ilah yoktur, ancak O vardır. O’nun eşi benzeri yoktur.”

Cerir’in rivâyetinde şu ziyade var. Zübeyd İbrahim bin Süveyd’in şöyle dediğini söylerdi: “Allah’tan başka ilah yoktur. Yalnız O vardır. O’nun ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’na dır. O, her şeye muktedir. Ya Rab, bu gecede ve daha sonraki gecelerde olacak olanın hayırlısını isterim. Bu gece ve daha sonra gelecek gecelerin şerrinden sana sığınırım. Ya Rabbî, tembellikten, ihtiyarlığın fenalığından, (kibirden) veya küfürden sana sığınırım. Ya Rab, kabirde ve ateşte azap olunmaktan sana sığınırım.” Sabahladığı zamanda bunu aynen söylerdi. “Sabahladık Allah’a ait olmak üzere mülk de sabahladı” derdi. [458]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi, Şu’be, Seleme bin Küheyl’den, İbrahim bin Süveyd’den, rivâyet etti, dedi ki: İhtiyarlığın fenalığından, fakat küfrün fenalığından cümlesini söylemedi.

İZAH

Kiberu kelimesi kibri şeklinde de okunabilir. Kiberi okunursa ihtiyarlık. Kibrü okunursa kibir anlamına gelir. Şârihler, kiberu okumasını tercih ediyorlar.

٥٠٧٢- عَنْ أَبِي سَلَامٍ أَنَّهُ كَانَ فِي مَسْجِدِ حِمَاصٍ فَمَرَّ بِهِ رَجُلٌ

فَقَالُوا هَذَا خَدَمُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ إِلَيْهِ فَقَالَ حَدِّثْنِي

بِحَدِيثٍ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَتَدَاوَلْهُ بَيْنَكَ
وَبَيْنَهُ الرَّجَالُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ وَإِذَا أَمْسَى رَحِمَنَا بِاللَّهِ دَنَا وَيَا لِسَلَامٍ دِينًا وَبِسَمْعِهِ
رَسُولًا إِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُرَحِمَنِي

5072 - Ebû Sellam'dan; o Humus mescidinde bulunuyordu. Ona bir zat rastladı. Şu kimse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hizmetçisi dediler. Onun yanında durdu ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den işittiğin seninle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem arasında ravilerin girmediği bir haberi bana anlat dedi.

O da dedi ki: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim. “Kim sabahladığı ve akşamladığı vakit Rab olarak Allah’a, din olarak İslam’a, peygamber olarak Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem’e razıyım derse onu razı etmek Allah’a haktır.”

٥٠٧٢- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ غَنَمٍ الْبَيْهَقِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ اَللّٰهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِِي مِنْ نِعْمَةٍ
فَوَيْلَكَ وَخَدْلَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ، فَلَكَ الْبَعْدُ وَلَكَ الشُّكْرُ فَقَدْ أَدَّى شُكْرَ
يَوْمِهِ وَمَنْ قَالَ بَعْلَ ذَلِكَ حِينَ يُنْسِي فَقَدْ أَدَّى شُكْرَ لَيْلِيهِ

5073 - Abdullah bin Gannem el-Beyâzî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim sabahladığı vakit sabah bana isabet eden ne kadar nimet varsa hepsi tek olan Sendendir. Senin ortağın yoktur. Hamd sana şükür sanadır, derse o günün şükrünü eda etmiş olur. Kim akşamladığı vakit bunu söylerse o gecenin şükrünü eda etmiş olur.”

٥٠٧٣- سَمِعْتُ ابْنَ عُمَرَ يَقُولُ: لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْعُ هَؤُلَاءِ الدُّعَوَاتِ حِينَ يُنْسِي وَحِينَ يُصْبِحُ اَللّٰهُمَّ إِنِّي

أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَفْوَ وَالْعَافِيَةَ فِي

دِينِي وَدُنْيَايَ وَأَهْلِي وَمَالِي اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَتِي

وَقَالَ عُثْمَانُ عَوْرَاتِي وَأَمِنْ رَوْعَاتِي اللَّهُمَّ احْفَظْنِي مِنْ بَيْنِ يَدَيْ

وَمِنْ خَلْفِي وَعَنْ يَمِينِي وَعَنْ شِمَالِي وَمِنْ فَوْقِي وَأَعُوذُ بِعَظَمَتِكَ أَنْ

أُعْثَلَ مِنْ تَحْتِي

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ وَكَيْفَ يَغْنِي الْخَسَفَ

5074 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem akşamladığı ve sabahladığı vakit şu duaları terk etmezdi.

“Ya Rabbî, dinim, dünyam, ehlim ve malım hakkında senden af ve afiyet dilerim. Ya Rab, ayıplarımı ört.”

Hadisin ravisi Osman “Ayıplarımı ört, korkulardan beni emin kıl, ya rab, beni önümden arkamdan, sağımdan, solumdan ve üstümden koru. Altımdan yerin kaynayıp içine batmamdan da sana sığınırım” diye rivâyet etti.

Ebû Dâvud dedi ki: Veki' dedi ki: Uğtale kelimesinden maksat toprağa batmaktır.^[459]

٥٠٧٥- أَنَّ عَبْدَ الْحَمِيدِ مَوْلَى بَنِي هَاشِمٍ حَدَّثَهُ أَنَّ أُمَّهُ حَدَّثَتْهُ

وَكُنْتُ تُحَدِّثُ بَعْضَ بَنَاتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ ابْنَةَ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

يُعَلِّمُهَا فَيَقُولُ قَوْلِي جِئْتُ تُضَيِّجُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَبِحَمْدِهِ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ فَإِنَّهُ مَنْ قَالَهُنَّ جِئْتُ يُضَيِّحُ خُفِّطَ

حَتَّى يُمْسِيَ وَمَنْ قَالَهُنَّ جِئْتُ يُفْسِي خُفِّطَ حَتَّى يُضَيِّحَ

5075 - Benî Haşim'in azatlısı Abdulhamid'e annesi haber vermiş.

Annesi, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kızlarından birine hizmet edermiş. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kızı ona şöyle haber vermiş.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kızına talim ediyormuş, şöyle buyurmuş: “Sabahladığın vakit şöyle de, Allah'ı tesbih ederim, O'na hamd olsun, Allah'ın yardımının dışında ibâdete kuvvet yoktur. Allah'ın dilediği olur, dilemediği olmaz. Biliyorum ki, Allah, her şeye muktedir. Allah, her şeyi ilmiyle kuşatmıştır. Kim sabahladığı vakit bunu söylerse akşama kadar korktuklarından korunur. Kim akşamladığı vakit bunu söylerse sabaha kadar korktuğundan korunur.”

٥٠٧٦- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَنَّهُ قَالَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ «تُسَبِّحَانِ اللَّهُ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ

تُصْبِحُونَ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشِيًّا وَحِينَ تُظْهِرُونَ»

إِلَى وَكَذَلِكَ «تُخْرِجُونَ» أَذْرَكَ مَا فَاتَهُ فِي يَوْمِهِ ذَلِكَ وَمَنْ قَالَهُنَّ حِينَ

يُمْسِي أَذْرَكَ مَا فَاتَهُ فِي لَيْلَتِهِ

قَالَ الرَّبِيعُ عَنِ اللَّيْثِ

5076 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Kim sabahladığı vakit, akşamladığınız ve sabahladığınız vakit Allah'a tesbih edin göklerde ve yerde akşam vakti ve öğle vakti Allah'a hamd olsun” (ayetini) “işte böylece çıkarılacaksınız” (Rum sûresi, 17-19) ayetine kadar okursa o gün kaçırmış olduğu hayrı telafi etmiş olur. Kim akşamladığında bunu söylerse o gece kaçırmış olduğu hayrı telafi etmiş olur.”

Râvi Rebî Leys'ten “an” ile rivâyette bulundu.

٥٠٧٧- عَنْ ابْنِ أَبِي عَابِيثٍ وَقَالَ حَمَّادٌ عَنْ أَبِي عَابِيثٍ أَنَّ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ

لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْخَزَائِرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ كَانَ لَهُ
عِزٌّ زَكِيَّةٌ مِنْ وَلَدِ إِسْمَاعِيلَ زَكِيَّةٌ لَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ وَحُطَّتْ عَنْهُ عَشْرُ
مِائَتَاتٍ وَزُفِفَ لَهُ عَشْرُ دَرَجَاتٍ وَقَالَ فِي حِزْبٍ مِنَ الشَّيْطَانِ حَتَّى يُعْصِي
وَإِنْ قَالَهَا إِذَا أَمْسَى كَانَ لَهُ مِثْلُ ذَلِكَ حَتَّى يُضْطَبَّحَ قَالَ فِي حَدِيثِ حَمَّادٍ
نَرَأَى رَجُلًا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمُرُّ النَّاسَ فَقَالَ يَا
رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبَا عِيَّاشٍ يُحَدِّثُ عَنْكَ بِكَذِّا وَكَذَّا قُلْ صَدَقَ أَبُو عِيَّاشٍ

5077 - İbn-i Ebî Ayyaş radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre
Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim sabahladığı vakit Allah’tan başka ilah yoktur, bir tek O vardır. O’nun
eşi yoktur. Mülk O’nundur. Hamd O’nadır. O her şeye muktedirdir derse
onun için İsmail aleyhisselam evlâdından bir köle azat etmiş sevabı verilir.
Ve onun için on sevap yazılır ve ondan on günah indirilir ve onun on
derecesi yükseltilir. Akşama kadar şeytanın şerrinden korunur. Eğer bunu
akşamladığı vakit söylerse sabaha kadar onun için gündüzünkünün aynı
verilir.

Hammad’ın hadisinde şöyle dedi: Bir zat rüyasında Rasûlullah sallallahu
aleyhi ve sellem’i gördü nakilde bulundu, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi
ve sellem’de “Ebû Ayyaş, doğru söyledi” buyurdu. [\[460\]](#)

٥٠٧٨ - سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَالَ جِئْتُ بِمُصِيبٍ أَلَهُمَّ إِنِّي أَصْبَحْتُ أَشْهَدُكَ وَأَشْهَدُ
خَمَلَةَ عَرْشِكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَجَمِيعَ خَلْقِكَ أَنَّكَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا
أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَا مُمَحَمَّدٌ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ إِلَّا غُفِرَ لَهُ
مَا أَصَابَ فِي يَوْمِهِ ذَلِكَ مِنْ ذَنْبٍ وَإِنْ قَالَهَا جِئْتُ بِمُصِيبٍ غُفِرَ لَهُ مَا
أَصَابَ يَوْمَ ذَلِكَ

5078 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Kim sabahladığı vakit, ya Rabbî ben sabahladım seni ve arşı yüklenenleri, bütün meleklerini ve bütün halkını şahit tutuyorum, sen gerçekten ilahsın, senden başka ilah yoktur. Ancak tek sen varsın, senin eşin benzerin yoktur. Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem senin kulun ve peygamberindir, derse o gün ona isabet eden günahlar bağışlanır. Eğer bunu akşamladığı vakit söylerse o gece ona isabet eden günahlar bağışlanır.”

٥٠٧٨- مُسْلِمُ بْنُ الْحَارِثِ الثَّمِيمِيُّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ أَمَرَ إِلَيْهِ فَقَالَ إِذَا انْصَرَفْتَ مِنْ صَلَاةِ الْغُرُوبِ فَقُلْ

اَللّٰهُمَّ اَجْزِنِي مِنَ النَّارِ سَبْعَ مَرَّاتٍ فَإِنَّكَ إِذَا قُلْتَ ذَلِكَ ثُمَّ مِتَّ فِي

لَيْلِكَ كُتِبَ لَكَ جَوَّازٌ مِنْهَا وَإِذَا صَلَّيْتَ الصُّبْحَ فَقُلْ كَذَلِكَ فَإِنَّكَ إِذَا

مِتَّ فِي يَوْمِكَ كُتِبَ لَكَ جَوَّازٌ مِنْهَا

أَخْبَرَنِي أَبُو سَعِيدٍ عَنِ الْحَارِثِ أَنَّهُ قَالَ: أَمَرَنَا رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَخُنْ نَحْضُ بِهَا إِخْوَانَنَا

5079 - Müslim bin Haris el-Temîmî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona gizlice şöyle buyurdu:

“Akşam namazından ayrıldığın vakit yedi kere şöyle de. Ey Allah'ım beni ateşinden koru, sen bunu söylediğin vakit eğer o gece ölürsen bu okuduklarından senin için kurtuluş (beratı) yazılır. Sabah namazını kıldığın vakit yine söyle. Eğer o gün vefat edersen senin için bir kurtuluş (beratı) yazılır.”

Muhammed bin Şuayb dedi ki: Ebû Said Haris'den naklen bana haber verdiğine göre o şöyle demiş. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bunu bize gizli söylediği için bunu husûsî olarak kardeşlerimize söylüyoruz.

٥٠٨٠- حَدَّثَنِي مُسْلِمُ بْنُ الْحَارِثِ بْنِ مُسْلِمِ الثَّمِيمِيِّ عَنْ أَبِيهِ أَنَّ

التَّيْمِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَحْنُوهَ إِلَى قَوْلِهِ جَوَّازٌ مِنْهَا إِلَّا أَنَّهُ قَالَ

فِيهِمَا قَبِيلٌ أَنْ يَكَلِّمَ أَحَدًا

قَالَ عَلِيُّ بْنُ سَهْلٍ فِيهِ إِنَّ أَبَاهُ حَدَّثَهُ وَقَالَ عَلِيُّ وَابْنُ الْمُضَضَّى بَعَثَا

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَرِيَّةٍ فَلَمَّا بَدَعْنَا الْمُخَارِجَ اسْتَحْضَيْتُ

فَرَسِي فَسَبَّحْتُ أَصْحَابِي وَتَلَقَّيْتُ الْحَرَمِيَّ بِالرَّيْبِ فَقُلْتُ لَهُمْ قُولُوا لَا إِلَهَ

إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ تَحْمِزُوا فَقَالُوا فَلَا نَمِي أَصْحَابِي وَقَالُوا خَرَفْنَا الْغَيْبَةَ

فَلَمَّا قَدِمْنَا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخْبَرُوهُ بِالَّذِي

صَنَعْتُ فَقَدَعَانِي فَحَسَنَ لِي مَا صَنَعْتُ وَقَالَ أَمَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ كَتَبَ لَكَ

مِنْ كُلِّ إِنْسَانٍ مِنْهُمْ كَلِمَةً وَكَذَلِكَ قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ فَأَنَا نَبِيْتُ التَّوَابِ ثُمَّ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَا إِنِّي مَسْأَلُكَ لَكَ بِالْوَصَاةِ

بَعْدِي قَالَ فَقَعَلَ وَخَتَمَ عَلَيْهِ فَدَفَعَهُ إِلَيَّ

وَقَالَ لِي ثُمَّ ذَكَرَ مَغْنَاهُمْ وَقَالَ ابْنُ الْمُضَضَّى قَالَ سَمِعْتُ الْحَارِثَ

بْنَ مُسْلِمٍ بَنِي الْحَارِثِ التَّيْمِيِّ يُحَدِّثُ عَنْ أَبِيهِ

5080 - Müslim bin el-Haris el-Temîmî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Allah bu sözlerden kurtuluş (beratı) yazar” cümlesine kadar, geçmiş hadis gibi söyledi. Şu kadar ki, her ikisinde de şöyle buyurdu: “Bu sözleri kimseyle konuşmadan önce söylersiniz” dedi.

Ali bin Sehl, şöyle dedi: Ona da babası haber verdi. Ali ve İbn-il Mûsâffa şöyle dediler: Bizi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir seriyyede görevli göndermişti. Biz, Muğar denen yere vardığımızda ben atımı mahmuzladım, arkadaşlarımı geçtim, kendilerine gönderildiğimiz seriyye cemaati bizi feryatla karşıladılar. Kendilerine “Allah’tan başka ilah yoktur, ancak tek O vardır” deyin kurtulun dedim. Seriyyedekiler, tevhid okudular (kurtuldular) arkadaşlarım beni ayıpladılar ve bizi ganimetten mahrum ettin

dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldiğimiz zaman benim yaptığımı haber verdiler. Beni çağırdı ve benim yaptığımı güzel karşıladı ve şöyle buyurdu: “Ama Allah Müslüman olan o insanlardan her birine karşılık sana şöyle sevap yazacaktır.”

Abdurrahman şöyle dedi: Ben sevap cümlesini unuttum. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sana benden sonra yapmaya devam edeceğin bir vasiyet yazacağım” dedi ve dediğini yaptı. Vasiyetin üzerini mühürleyip bana verdi ve dedi ki: Râvî sonra bir önceki hadiste geçeni “Ey Allah’ım beni cehennem ateşinden kurtar” anlamındaki dua ile ilgili hadislerinin manasını rivâyet etti.

İbn-i Mûsâffa ise râvî Abdurrahman bin Hasan’ın şöyle dediğini rivâyet etti: “Ben Haris bin Müslim bin el-Haris et-Temîmî’yi babasından hadis rivâyet ederken işittim.

٥٠٨١- عَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: مَنْ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ

وَإِذَا أَمْسَى حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

الْعَظِيمِ سَبَّحَ مَرَّاتٍ كَفَّاهُ اللَّهُ مَا أَهَمُّهُ صَادِقًا كَانَ بِهَا أَوْ كَاذِبًا

5081 - Ebû’d-Derdâ radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Kim sabahladığı ve akşamladığı vakit Allah bana kâfidir. O’ndan başka ilah yoktur. O’na tevekkül ettim. O, büyük arşın sahibidir. Bunu yedi kere söylerse Allah onun düşündüklerine kâfidir. İster bu kelimeleri sadık olarak söylesin isterse ciddi olmayarak söylesin.

٥٠٨٢- عَنْ مُعَاذِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُثَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ قَالَ خَرَجْنَا

فِي لَيْلَةٍ مَطَرٍ وَظُلُمَةٌ غَدِيرَةٌ نَطْلُبُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يُصَلِّي لَنَا فَأَذْرَكُنَا فَقَالَ أَصَلَيْتُمْ فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا فَقَالَ قُلْ فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا

ثُمَّ قَالَ قُلْ فَلَمْ أَقُلْ شَيْئًا ثُمَّ قَالَ قُلْ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا أَقُولُ قَالَ

قُلْ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ وَالْمَعْرُوفَيْنِ جِنِّ ثَمَجِي وَجِنِّ ثَمَجِي ثَلَاثَ

مَرَاتٍ تَكْفِيكَ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ

5082 - Muaz bin Abdullah'ın, babası Hubeyb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Yağmurlu ve şiddetli karanlık bulunan bir gecede bize namaz kıldırması için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i aradık, ona yetiştik bize “Namaz kıldınız mı?” buyurdu. Ben bir şey söylemedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem konuş, buyurdu. Ben bir şey söylemedim. Sonra, söyle dedi. Ben bir şey söylemedim, sonra konuş dedi. Ben ey Allah'ın Rasûlü, ne söyleyeyim dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kulhüvellahu ehad de, her akşam ve sabah üç kere felak ve nas surelerini oku, her türlü şerre karşı sana yeter.”^[461]

٥٠٨٢- عَنْ أَبِي مَالِكٍ قَالَ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَيْنَا بِكَلِمَةٍ

نَقُولُهَا إِذَا أَصْبَحْنَا وَأَمْسَيْنَا وَأَضَعْنَا قُلُوبَنَا أَنْ يَقُولُوا اللَّهُمَّ

قَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ

وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهَدُونَ أَنَّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ فَإِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ أَتْنَبِ

وَمِنْ شَرِّ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَشَرِّكَ وَأَنْ تَقْتَرِفَ شَوْءًا عَلَيَّ أَتْنَبِ أَوْ

نَجْزُهُ إِلَى مُسْلِمٍ

5083 - Ebû Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: “Ashab dediler ki, ey Allah'ın Rasûlü, bize bir dua öğret, sabah akşam ve yattığımızda bunu okuyalım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dua etmelerini emretti:

“Ey semâların ve yerin yaratıcısı açık ve gizliyi bilen Allah'ım, sen her şeyin rabbisin, melekler de şahitlik ederler ki, senden başka ilah yoktur. Ancak sen varsın nefislerimizin şerrinden kovulmuş şeytanın ve arkadaşlarının şerrinden nefislerimiz aleyhine kötü bir şey işlemekten veya bir Müslümanı fenalığa sürüklemekten sana sığınırız.”

٥٠٨٣- قَالَ أَبُو دَاوُدَ وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا أَصْبَحَ أَحَدُكُمْ فَلْيَقُلْ أَصْبَحْنَا وَأَصْبَحَ الْمَلِكُ اللَّهُ

رَبِّ الْعَالَمِينَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ نَفْسَهُ وَنَفْسَهُ وَنُورَهُ

وَبَرَكَتَهُ وَهُدَاهُ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا فِيهِ وَشَرِّ مَا بَعْدَهُ ثُمَّ إِذَا أَمْسَى

فَلْيَقُلْ مِثْلَ ذَلِكَ

5084 - Ebû Dâvud bir önceki hadisteki aynı isnad ile şöyle dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz sabahladığı vakit şöyle desin, biz sabahladık, mülk de âlemlerin Rabbi olan Allah için sabahladı. Ya Rabbî, ben bugünün hayrını, fethini, yardımını, nûrunu, bereketini ve hidayetini isterim ve bugünde olanların şerrinden ve bugünden sonra olacakların şerrinden sana sığınırım, sonra akşamladığında da aynısını söylesin.”

٥٠٨٤- حَدَّثَنِي شَرِيقُ الْهَوَازِيِّ قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ

اللَّهُ عَنْهَا فَسَأَلْتُهَا بِمَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْتَتِحُ إِذَا

هَبَّ مِنَ اللَّيْلِ فَقَالَتْ لَقَدْ سَأَلْتَنِي عَنْ شَيْءٍ مَا سَأَلْتَنِي عَنْهُ أَحَدٌ قَبْلَكَ

كَأَنَّ إِذَا هَبَّ مِنَ اللَّيْلِ تَكَبَّرَ عَشْرًا وَحَمْدًا عَشْرًا وَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ

رَبِّ الْعَالَمِينَ عَشْرًا وَقَالَ سُبْحَانَ الْعَلِيِّ الْعَلِيِّ عَشْرًا وَاسْتَغْفَرَ عَشْرًا

وَهَلَّلَ عَشْرًا ثُمَّ قَالَ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ضِيقِ الْمُنْيَا وَضِيقِ النَّوْمِ

الْقِيَامَةِ عَشْرًا ثُمَّ يَفْتَتِحُ الصَّلَاةَ

5085 - Şerîk el-Hevzenî radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre: Aişe radiyallahu anha'nın yanına girmiştım. Ona Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gece namaz kılmak istediğinde ne ile başlardı diye sordum. Aişe radiyallahu anha sen bana öyle bir şey sordun ki, bu konuyu senden önce bana hiç soran olmadı dedi. Gece namaz kılmak arzuladığı vakit on kere tekbir alır, on kere elhamdülillah der, on kere sübhanallahu ve bihamdihi der, on kere melik ve her şeyden ârî olan Allah'ı takdis ederim der. On kere istiğfar eder, on kere tevhid okur sonra on kere ey Allah'ım, dünyanın darlığından ve kıyametin sıkıntısından sana sığınırım, der sonra namaza başlardı. [462]

٥٠٨٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا كَانَ فِي سَفَرٍ فَأَسْحَرَ يَقُولُ سَمِعَ صَاحِبُ اللَّهِ وَيُحْمَدُ اللَّهُ وَيُحْمَدُ

وَيُحْسِنُ بِلَايِهِ عَلَيْنَا اللَّهُمَّ صَاحِبِنَا فَأَفْضِلْ عَلَيْنَا عَائِدًا بِأَهْلِهِ مِنَ النَّارِ

5086 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem seferde bulunup seher vakti, kalktığında şöyle derdi. “Nimetlerinden ve bizi tabi tuttuğu güzel imtihanından dolayı yüce Allah’a olan hamdimizi bir dinleyen işitsin (ve şahit olsun). Ey Allah’ım, bize yardım et ve bize nimetlerini bol bol ver. Bunu cehennemden Allah’a sığınarak söylüyorum.”^[463]

٥٠٨٧- كَلَّمَ أَبُو ذَرٍّ يَقُولُ: مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ اللَّهُمَّ مَا خَلَقْتَ

مِنْ خَلِيفٍ أَوْ قُلْتَ مِنْ قَوْلٍ أَوْ نَذَرْتَ مِنْ نَذْرٍ فَمِنْ بَرَكَاتِكَ بَيْنَ يَدَيْ ذَلِكَ

تُجِبُهُ مَا شِئْتَ كَانَ وَمَا لَمْ تَشَأْ لَمْ يَكُنْ اللَّهُمَّ اُخَوِّزْ لِي عَنَّهُ

اللَّهُمَّ فَمَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ فَعَلَيْهِ صَلَاتِي وَمَنْ لَعَنْتَ فَعَلَيْهِ لَعْنَتِي كَانَ فِي

إِسْتِثْنَاءِ يَوْمِهِ ذَلِكَ أَوْ قَالَ ذَلِكَ الْيَوْمِ

5087 - Ebû Zer radiyallahu anh, şöyle derdi: Kim, sabahladığı vakit “Allah’ım ettiğim hiçbir yemin, konuştuğum hiçbir söz, yaptığım hiçbir nezir yok ki, bunların tümünün önünde senin irâden bulunmasın. Senin dilediğin olur, dilemediğin olmaz. Yâ Rabbî, beni bağışla ve benim günahlarımdan geç, yâ Rabbî, sen kime rahmet ettiysen benim duam onadır. Sen kime lânet edersen benim lânetim onadır” derse o gün dil sürçmelerinin günahından istisna edilir veya râvî o günde dedi.

٥٠٨٨- سَمِعْتُ عُثْمَانَ يَغْنِي ابْنَ عَفَّانَ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ قَالَ بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ

شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَمْ

تُجِيبَهُ فَجَاءَهُ بَلَاءٌ حَتَّى يُغْصِبَ وَمَنْ قَالَهَا حِينَ يُغْصِبُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ لَمْ

لُصِبَتْ فُجَاءَةً بَلَاءٌ حَتَّى يُفْصِي

و قَالَ فَأَصَابَ أَهْبَانُ بْنُ عُثْمَانَ الْقَالِحُ فَيَجْعَلُ الرَّجُلُ الَّذِي سَمِعَ

مِنْهُ الْحَدِيثَ يَنْظُرُ إِلَيْهِ فَقَالَ لَهُ مَا لَكَ تَنْظُرُ إِلَيَّ فَوَاللَّهِ مَا كَذَّبْتُ عَلَى

عُثْمَانَ وَلَا كَذَّبَ عُثْمَانُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَكِنْ الْيَوْمَ

الَّذِي أَصَابَنِي فِيهِ مَا أَصَابَنِي غَضِبْتُ فَتَسِيْتُ أَنْ أَقُولَهَا

5088 - Osman bin Affan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i şöyle buyururken işittiğini söylemiştir: “Kim Allah’ın adıyla başlarım, O’nun ismiyle başladığında ne gökte ve ne de yerde hiçbir şey zarar veremez. O, işitici ve bilicidir diye üç kere söylerse sabaha kadar ânî bela isabet etmez. Kim bunu üç kere sabahladığında söylerse akşamlayana kadar belâ isabet etmez.”

Ebû Mevdud dedi ki: Ebân bin Osman’a felç isabet etmişti. Ebân bin Osman’dan hadisi dinleyen kişi dikkatle ona bakıyor (sanki içinden madem bu sözler faydalıdır, kendisine niye okumuyor diyordu).

Ebân ona sana ne oldu ki bana dikkatle bakıyorsun? Allah’a yemin ederim ki, ben bunu kendisinden rivâyet ettiğim Osman’a yalandan isnâd etmedim. Osman da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e yalan isnâd etmez. Ama bu felç bana uğradığı gün ben gazaplandım, bu duaları okumayı unutmuştum.^[464]

٥٠٨٩- عَنْ عُثْمَانَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَعُوذُ لِمَ

يَذْكُرُ قِصَّةَ الْقَالِحِ

5089 - Osman radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’dan bunun benzeri rivâyet edildi. Lakin felç kısmını râvî zikretmedi.

٥٠٩٠- حَدَّثَنِي عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ أَبِي بَكْرَةَ أَنَّهُ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ

إِنِّي أَسْمَعُكَ تَدْعُو كُلَّ عَدَاةِ اللَّهِ عَافِنِي فِي بَدَنِي اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي

سَمْعِي اللَّهُمَّ عَافِنِي فِي بَصَرِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ تُعِيدُهَا ثَلَاثًا حِينَ تُصْبِحُ

وَقَالَ جِبْنٌ ثَمِيي فَقَالَ إِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَدْعُو بِهِمْ فَأَنَا أُجِيبُ أَنْ أَسْتَشِيرَ بِشَيْءٍ

قَالَ عُبَامَةُ بِيهِ وَتَقُولُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْكُفْرِ وَالْفَقْرِ اللَّهُمَّ

إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ تُعِيدُهَا ثَلَاثًا حِينَ تُضِيحُ

وَقَالَ جِبْنٌ ثَمِيي فَتَدْعُو بِهِمْ فَأُجِيبُ أَنْ أَسْتَشِيرَ بِشَيْءٍ

قَالَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَاؤُ الْمَكْرُوبِ

اللَّهُمَّ رَحِمَتَكَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرَفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي

شَأْنِي كُلَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَتَعَفُّهُمْ يَرِيدُ عَلَى صَاحِبِهِ

5090 - Abdurrahman babası Ebû Bekre'ye şöyle demiş:

Ey babacığım ben senin her kuşluk vakti, “Ey Allah’ım, benim bedenimi afiyette kıl. Ey Allah’ım, benim kulağımı ve gözümü afiyette kıl, senden başka ilah yoktur. Ancak sen varsın” dediğini ve bunu her sabah ve her akşam üç kere söylediğini işitiyorum dedi. Babası, ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bunlarla dua ettiğini işittim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sünnetine gönülden uymayı arzu ediyorum dedi.

(Ebû Dâvud’un diğer hocası) Abbas, şöyle rivâyet etti: Sen sabah ve akşamleyin üçer defa ey Allah’ım, ben küfürden, fakirlikten sana sığınırım. Ey Allah’ım, kabir azabından sana sığınırım, senden başka ilah yoktur, ancak sen varsın, diyorsun bu kelimelerle dua ediyorsun bunun hikmeti nedir, diye sordum.

(Bana) Ben onun sünnetine uymayı gönülden arzu ediyorum, cevabını verdi ve sözlerine devamla dedi ki; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i sıkıntıya düşenin duası şudur buyurdu: “Ya Rabbî, senin rahmetini umut ederim, göz açıp yumuncaya kadar da olsa beni nefsimle baş başa bırakma, benim bütün halimi ıslah et. Senden başka ilah yok, ancak sen varsın” Râvîlerden, bazısı rivâyette arkadaşının rivâyetinden bazı kelimeleri ziyade olarak rivâyet ettiler.

٥٠٩١- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: مَنْ قَالَ حِينَ يُصْبِحُ سُبْحَانَ اللَّهِ الْعَظِيمِ وَيَحْمَدُهُ مِائَةَ مَرَّةٍ وَإِذَا

أَنْتَى كُنْزِكَ لَمْ يُؤَافِ أَحَدٌ مِنَ الْخَلَائِقِ بِجُثْلِ مَا وَافَى

5091 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim her sabah ve akşam yüzer kere büyük olan Allah’a tesbih eder ve hamd ederim derse, onun elde ettiğinin bir benzerini yaratıklarından hiçbir elde edemez.”^[465]

111 - HİLALİ (YENİ AYI) GÖRÜNCE HANGİ DUAYI OKUMALI?

٥٠٩٢- حَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ جَلَّ جَلَلُ خَيْرٍ وَزُشِدَ جَلَلُ خَيْرٍ وَزُشِدَ جَلَلُ خَيْرٍ

وَزُشِدَ آمَنْتُ بِالَّذِي خَلَقَكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ يَقُولُ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي

ذَهَبَ بِشَهْرِ كَذَا وَجَاءَ بِشَهْرِ كَذَا

5092 - Katâde radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ayı gördüğü zaman şöyle derdi.

“Hayır ayı; ibadete teşvik ayı, hayır ayı; ibadete yol gösterme ayı, hayır ayı; ibadete yol gösterme ayı” üç kere de “Seni yaratana inandım” der. Sonrada “Şöyle bir ayı getiren Allah’a hamd olsun” buyurdu.

٥٠٩٣- عَنْ قُتَيْبَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا

رَأَى الْهِلَالَ صَرَفَ وَجْهَهُ عَنْهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: لَيْسَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي هَذَا الْقَابِ

حَدِيثٌ مُسْنَدٌ صَحِيحٌ

5093 - Katâde radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hilâli gördüğü vakit yüzünü başka tarafa çevirirdi.

Ebû Dâvud dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hilali gördüğünde yüzünü başka tarafa çevirdiği hakkında müsned ve sahih bir hadis yoktur.

112 - EVDEN ÇIKTIĞINDA HANGİ DUAYI OKUMALI?

٥٠٩٤- عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: مَا خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مِنْ بَيْتِهِ قَطُّ إِلَّا رَفَعَ طَرَفَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ: االلَّهُمَّ اغْوِذْ بَكَ أَنْ أَضِلَّ

أَوْ أَضِلَّ أَوْ أُزِلَّ أَوْ أُزِلَّ أَوْ أَظْلَمَ أَوْ أُظْلَمَ أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ

5094 - Ümmü Seleme radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem evinden her ne zaman çıksa muhakkak başını semaya kaldırır ve şöyle derdi:

“Ya Rabbî, sapıtmaktan saptırılmaktan ayağımın kaymasından ve kaydırılmasından, haksızlık etmekten ve haksızlığa uğramaktan cahillik etmekten ve cahillerin saldırısına uğramaktan sana sığınırım.”^[466]

٥٠٩٥- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ فَقَالَ بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ قَالَ يُقَالُ جِيئَ بِهْدِيَّتٍ وَكُفِّيَتْ وَوُتِّتِ

فَتَسْتَعِي لَهَ الشَّيَاطِينُ فَيَقُولُ لَهُ شَيْطَانٌ آخَرُ كَيْفَ لَكَ بِرَجُلٍ قَدْ

هَدَيْ وَكُفِّي وَوُتِّي

5095 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse evinden çıktığında şöyle derse: Allah’ın adıyla başlarım, Allah’a güvendim, Allah’a ibadete, günahıtan kaçmaya ancak Allah’ın yardımını ile güç yeter. O kimseye şöyle denir. Bu durumda hidayet olundun, senin adına, düşmanlarına kâfi gelinceye tam karşılığını alacaksın. Bunun üzerine şeytanlar ondan uzak dururlar, başka bir şeytan ona şöyle der: “Senin için doğru yola iletilen, yeterli hale getirilen ve korunulan bir kimseyi (yoldan çıkarmak) nasıl mümkün olur?”^[467]

٥٠٩٦- عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْجَرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا وَلَّجَ الرَّجُلُ بَيْتَهُ فَلْيَقُلْ ااَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوْجِعِ

وَاخَيْرَ الْمَخْرَجِ بِسْمِ اللّٰهِ وَلَجْنَا وَبِسْمِ اللّٰهِ خَرَجْنَا وَعَلَى اللّٰهِ رَبِّنَا

تَوَكَّلْنَا ثُمَّ لِيَسْلَمْ عَلَىٰ اَهْلِهِ

5096 - Ebû Malik el-Eş’arî radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse evine girdiği vakit, şöyle desin. Ya Rabbî, çıkışın ve girişin hayrını senden isterim. Allah’ın adıyla girdik, Allah’ın adıyla çıktık. Rabbimiz Allah’a güvendik, desin sonra ehline selam versin.”

113 - RÜZGÂR ESTİĞİ ZAMAN HANGİ DUA OKUNUR

٥٠٩٧- أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ: اَلرَّيْحُ مِنْ رَوْحِ اللّٰهِ قَالَ سَلَمَةُ فَرَزَخَ اللّٰهُ ثَانِي بِالرَّحْمَةِ

وَتَأْتِي بِالْعَذَابِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهَا فَلَا تَسُبُّوهَا وَسَلُّوا اللّٰهُ خَيْرَهَا وَاسْتَعِيذُوا

بِاللّٰهِ مِنْ شَرِّهَا

5097 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle buyurduğunu işittim, demiştir.

“Rüzgâr, Allah’ın rahmetinden bir rahmettir. (Seleme, Allah’ın rahmetidir dedi). Kâh rahmet ile kâh azap ile gelir. Onu gördüğünüzde sakın ona sövmeyin. Allah’tan rüzgarın hayır getirmesini isteyin şerrinden de O’na sığının.”^[468]

٥٠٩٨- عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا قَالَتْ:

مَا رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَطُّ مُتَعَبِّمًا صَاحِبًا حَتْمِي

أَرَى مِنْهُ لَهَوَاتِهِ إِنَّمَا كَانَ يَتَسَمَّمُ وَكَانَ إِذَا رَأَى غَيْمًا أَوْ رِيحًا غَرِيبَ

تِلْكَ فِي وَجْهِهِ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ النَّاسُ إِذَا رَأَوْا الْغَيْمَ فَرَحُوا رَجَاءَ

أَنْ يَكُونَ فِيهِ الْمَطَرُ وَأَرَاكَ إِذَا رَأَيْتَهُ غَرِقْتَ فِي وَجْهِكَ الْكَرَاهِيَةَ فَقَالَ

يَا عَائِشَةُ مَا يُؤْمِسُنِي أَنْ يَكُونَ فِيهِ عَذَابٌ قَدْ غَلَبَ قَوْمَ بِالرَّيْحِ وَقَدْ رَأَى

قَوْمَ الْعَذَابِ فَقَالُوا هَذَا غَارِضٌ مُمِطِرُنَا

5098 - Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in hanımı Aişe radıyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in küçük dilini görebileceğim şekilde güldüğünü hiç görmedim. Ancak gülümserdi. Bulut veya rüzgar gördüğünde bu onun yüzünden bilinirdi. Ben ey Allah’ın Rasûlü, insanlar bulut gördüklerinde içinde yağmur var ümidi ile sevinirler. Bulutu gördüğünde senin yüzünde hoşnutsuzluk görüyorum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Ey Aişe, onun içinde azap bulunmadığına bana kim teminat verebilir, geçmişte bir kavim rüzgarla azap olundu, bir kavim de içinde azap olan bulutlar görmüş de: “Şu enine yayılan bulut bize yağmur getiren buluttur, demişlerdi.” (Ahkaf sûresi, 28).^[469]

İZAH

Ad kavmine Hud peygamber gelmiş onları ilahî azapla korkutmuştu. Onlar putlarına tapmayı bırakmadılar ve bize gelecek azabı getir diye meydan okudular. Bunun üzerine önce kible tarafında ufku enine kaplayan bir bulut gördüler ve bulut bize her zaman yağmur getiren bulut dediler. O buluttan

kopan kasırga ile ne evleri kaldı, ne barkları. Kum tepelerinin altı kendilerine mezar oldu, gittiler.

٥٠٩٩- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كَانَ إِذَا رَأَى نَابِثًا فِي أَفْقِ السَّمَاءِ تَرَكَ الْعَمَلَ وَإِنْ كَانَ فِي صَلَاةٍ ثُمَّ

يَقُولُ االلَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّهَا فَإِنْ مُطِرَ قَالَ االلَّهُمَّ صَيِّبًا مَبْنِيًا

5099 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ufukta bir bulut teşekkülünü gördüğünde işi gücü bırakırdı. Namazda bile böyle yapardı. Sonra “Ya Rabbî, bu bulutun şerrinden sana sığınırım” derdi. Eğer yağmur yağarsa şöyle derdi: “Ya Rabbî, bu yağmuru bereketle gönder.”^[470]

114 - YAĞMUR HAKKINDA GELEN HADİSLER

٥١٠٠- عَنْ أَنَسٍ قَالَ: أَصَابَنَا وَنَحْنُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُطَرٌّ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَرَجَ

قُبُورُهُ عَنْهُ حَتَّى أَصَابَهُ فَنَقَلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَ صَنَعْتَ هَذَا قَالَ لِأَنَّهُ

حَدِيثُ عَهْدٍ بَرَبِهِ

5100 - Enes radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte iken yağmura tutulduk. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hemen yağmurun altına çıkıp vücudunun bir kısmından elbisesini sıvazladı nihayet o açık kısım yağmurla sulandı. Biz Ey Allah'ın Rasûlü bunu niçin yaptın, dedik. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Çünkü bu Rabbimin katından yeni geliyor” buyurdu.^[471]

İZAH

Aylarca yağmur yağmayan çöl ikliminde yağan yağmurun bir nimet olduğu düşünmeye meydan bırakmayacak kadar açıktır. Sene boyu güneş

görmeyen İskandinav ülkelerinde güneşin doğduğu günler insan için büyük nimet olduğu gibi onlar o, günleri bayram bekler gibi beklerler.

115 - HOROZ VE DİĞER HAYVANLAR HAKKINDA GELEN HADİSLER

۵۱۰۱- عَنْ زَيْدِ بْنِ حَالِدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا تَسْبُرُوا الدِّيكَ فَإِنَّهُ يُوقِظُ لِلْفَلَاحِ

5101 - Zeyd bin Halid radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sakin, horoza sövmeyin. Çünkü o (insanları) namaza uyandırır.”

İZAH

Horoz, kendisine gelen ilham ile gecenin belli bir saatinden sonra daima uyanıktır. Öterek seherde istiğfar edenleri istiğfara, namaz kılacak olanları da namaza uyandırır. Bu haliyle horozlar sövülmeye değil övgüye hak kazanırlar.

۵۱۰۲- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا

سَمِعْتُمْ صِيَاحَ الدِّيكَةِ قُلُوا اللَّهُ تَعَالَى مِنْ فَضْلِهِ فَإِنَّهَا رَأَتْ مَلَكَ وَإِذَا

سَمِعْتُمْ نَهْيَ الْجَمَّارِ تَتَعَرَّضُوا بِأَنفُسِكُمْ لِلشَّيْطَانِ فَإِنَّهَا رَأَتْ شَيْطَانًا

5102 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Horoz sesini işittiğiniz vakit Allah’tan fazlını isteyiniz. Çünkü horoz, bir meleği görmüştür (onun için ötmektedir). Merkebin anırdığını işittiğiniz vakit şeytandan Allah’a sığınınız. Çünkü merkep, bir şeytanı görmüştür (ondan dolayı anırmaktadır).”^[472]

۵۱۰۳- عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا سَجَدْتُمْ بُيَاحَ الْكَلْبِ وَنَهَيْتُمُ الْحُمُرَ بِالنَّيْلِ فَتَعَرَّضُوا بِاللَّهِ

فَإِنَّهُمْ يَرَوْنَ مَا لَا تَرَوْنَ

5103 - Câbir bin Abdullah radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Köpeklerin uluduğunu, geceleri merkeplerin anırdığını işittiğiniz vakit Allah’a sığının. Çünkü bu hayvanlar sizin görmediklerinizi görürler.”

İZAH

Bu hadis-i şerif, köpeklerin ve merkeplerin hislerinin insanlardan daha kuvvetli olduğunu, insanların görmediği birçok şeyleri gördüklerini işitmedikleri bir çok sesleri algıladıklarını onların uluma ve anırmasının gördükleri ve sezdikleri bazı şeylerden dolayı olduğunu işitenlerin Allah’a sığınmaları gerektiğini öğütler.

٥١٠٤- عَنِ اللَّهِ بْنِ الْهَادِ عَنْ عَلِيٍّ بْنِ عُمَرَ بْنِ حُسَيْنٍ بْنِ عَلِيٍّ

وغيره قال: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَقْبِلُوا الْخُرُوجَ بَعْدَ

هَذَا الرَّجُلِ فَإِنَّ فِي تَعَالَى ذَوَاتِ يَتَشَهُنَّ فِي الْأَرْضِ

قَالَ ابْنُ مَرْوَانَ: فِي تِلْكَ السَّاعَةِ وَقَالَ فَإِنَّ لِلَّهِ خَلْقًا ثُمَّ ذَكَرَ بُيَاحَ

الْكَلْبِ وَالْحُمُرِ نَحْوَهُ

وَرَأَى فِي حَدِيثِهِ قَالَ ابْنُ الْهَادِ: وَخَدَّثَنِي سُرخيُّ الْحَاجِبِ عَنْ

جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ

5104 - (Câbir bin) Abdullah bin el-Hâd'dan ve Ali bin Amr bin Hüseyin bin Ali'den ve diğerlerinden rivâyet edildiğine göre şöyle dediler:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Geceleri ayak sesi kesildikten sonra dışarıya az çıkınız. Allahu Teâlâ'nın yarattığı hayvanları vardır. Onları gece yeryüzüne yayar.”

İbn-i Mervan, ayak sesinin kesildiği saat dedi. Ve yine rivâyetinde “(Bu saatte) Allah’ın (sokaklarda dolaşan) yaratıkları vardır” dedi. Sonra rivâyetinde köpeğin ulumasını ve merkebin anırmasını bu rivâyetteki gibi zikretti. (Yalnız) hadisinde şu ziyade var. İbnül Hâd, şöyle dedi: Şurahbil Hacib, Câbir bin Abdullah’tan o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den geçen hadisin benzerini bana haber verdi.

116 - DOĞAN ÇOCUĞUN KULAĞINA EZAN OKUNMASI

۵۱۰۵- عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي رَافِعٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَذَّنَ فِي أُذُنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ حِينَ وَلَدَتْهُ

فَاطِمَةُ بِالصَّلَاةِ

5105 - Übeydullah’ın babası, Ebû Rafî radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: “Fatıma radiyallahu anh Hasan bin Ali’yi dünyaya getirdiği vakit kulağına Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in namaz ezanı gibi ezan okuduğunu gördüm.”^[473]

İZAH

Ömer bin Abdülaziz, çocukların sağ kulağına ezan, sol kulağına kamet getirirdi. İbn-i Sünnî’nin rivâyet ettiği ravileri arasında Asım bin Ömer bin Hattab bulunan, İmam Malik’in ve İbn-i Main’in zayıf saydıkları İbn-i Hıbban’ın da tenkit ettiği bir hadiste (kimin bir çocuğu dünyaya gelir, sağ kulağına ezan, sol kulağına da kamette bulunursa Ümmü Sıbyan (cinniler) ona zarar veremez buyrulmuştur. Bu hadis zayıf ise de tatbikatı şuyu bulmuş çocuğu dünyaya gelen mü’minler sağ kulağına ezan, sol kulağına kamette bulunmaktadırlar. İleride çocuğun ezan ve kamete ünsiyet etmesi bakımından cidden uygun bir sünnettir.

۵۱۰۶- عَنْ غَزْوَةَ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُؤْتِي بِالْعِيتَانِ فَيَدْعُو لَهُمَا بِالْبَرَكَةِ زَادَ

يُوسُفُ وَيَحْيَىٰ لَهُمُ الذِّكْرُ بِآيَاتِنَا

5106 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

– Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e sabîler getirilirdi. Onlara bereketle dua ederdi. Yusuf bin Mûsâ'nın rivâyetinde şu ziyade var. Çiğnediği hurmayı çocukların damağına sürerdi. Yusuf bu rivâyetinde (bereketle dua ederdi) cümlesini zikretmedi.

İZAH

Medine'de Müslümanların çocukları dünyaya gelince alıp Peygamberimize getirilirdi. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem hurmayı çiğner, şahadet parmağına kor, çocuğun damağını kaldırır. Bu ameliye ile hem teberrük kastedilir ve hem de çocuklar anjin olmaktan kurtulurlardı.

٥١٠٦- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ رُبِّيَ أَوْ كَلِمَةً غَيْرَهَا فَيَكُمُ الْمَغْرِبُونَ قُلْتُ

وَمَا الْمَغْرِبُونَ قَالَ الَّذِينَ يَشْرِكُ فِيهِمْ فَجِئْتُ

5107 - Aişe radiyallahu anha'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana “Sizin içinde muğarribler görüldü mü” buyurdu. Veya görüldü mü, yerine başka bir kelime söyledi. Ben Muğarribler nedir dedim? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kendilerine cinnilerin ortak olduğu kimselerdir” buyurdu.

İZAH

Karı koca cinsî yakınlıkta bulunacaklarında besmele ile başlamazlarsa onlara cinniler ortak olur. Doğan çocuklarda anormal haller görülür. Bazı kadınlarda da tıbbın aciz kalacağı durumlar göze çarpar. Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Hazreti Aişe'ye bu garip hali sorarak mü'minlerin Allah'tan hiçbir an gafil olmamalarını, cinnilerin süflîlerinin insanlara ortak olduklarını duyuruyor. Muğarrabün; halleri garipleşip acaibleşenler, anormal davranış gösterenler demektir. Burada cinnilerin ortak olduğu kimselerle çocuğun kulağına ezan ve kamet okunması arasında

alaka şudur. Kulağına ezan ve kamet okunan çocuğun cinnilerin Mûsâllat olmasından emin olacağını ifade eder.

117 - KİŞİNİN (ALLAH İSMİNİ VEREREK) BAŞKA BİRİNE SIĞINMASI

۵۱۰۸- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

مَنْ اسْتَعَاذَ بِاللَّهِ فَأَعِيذُوهُ وَمَنْ سَأَلَكُمْ بِوَجْهِ اللَّهِ فَأَعْطُوهُ قَالَ غُنَيْدُ اللَّهِ

مَنْ سَأَلَكُمْ بِاللَّهِ

5108 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim Allah’ın adını vererek size sığınmak isterse onu koruyunuz. Kim Allah’ın rızası için sizden bir şey isterse isteğini ona veriniz.”

Ubeydullah rivâyetinde “kim sizden Allah için isterse” dedi.

۵۱۰۹- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ اسْتَعَاذَكُمْ بِاللَّهِ فَأَعِيذُوهُ وَمَنْ سَأَلَكُمْ بِاللَّهِ فَأَعْطُوهُ

وَقَالَ سَهْلٌ وَغُثْمَانُ وَمَنْ دَعَاكُمْ فَأَجِيبُوهُ ثُمَّ اتَّقُوا وَمَنْ آتَى

إِلَيْكُمْ مَغْرُوقًا فَكَافِّرًا قَالَ مُسَدَّدٌ وَغُثْمَانُ فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَادْعُوا اللَّهَ لَكُمْ

حَتَّى تَعْلَمُوا أَنْ قَدْ كَفَّائِمُوهُ

5109 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim sizden Allah için sığınma dileğinde bulunursa onu koruyunuz, kim sizden Allah adına isterse ona isteğini veriniz.”

Râvilerden Sehl ve Osman bin Ebû Şeybe rivâyetlerinde şöyle dediler:

“Kim sizi davet ederse, davetini kabul ediniz.” Sonra bütün raviler ittifak

ettiler. Size kim bir iyilik yapar (bir şey verirse) ona karşılık verin (onun iyiliğini karşılıksız bırakmayın).

Râvi Müseddet ve Osman şöyle dediler: “Eğer ona verecek bir şey bulamazsanız, onun iyiliğine karşılık verdiğiniz kadar kanaat getirene kadar onun için Allah’a dua edin.”^[474]

118 - VESVESENİN ÖNLENMESİ

٥١١٠ - حَدَّثَنَا أَبُو زُمَيْلٍ قَالَ: سَأَلْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ فَقُلْتُ مَا شَيْءٌ

أَجِدُهُ فِي صَدْرِي قَالَ مَا هُوَ قُلْتُ وَاللَّهِ مَا أَتَكَلَّمُ بِهِ قَالَ فَقَالَ لِي أَشْيَاءٌ

مِنْ شَكِّ قَالَ وَصَحِيحَكَ قَالَ مَا نَجَا مِنْ ذَلِكَ أَحَدٌ قَالَ حَتَّى أَنْزَلَ اللَّهُ

عَزَّ وَجَلَّ «فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَاسْأَلِ الَّذِينَ يُقْرَأُونَ

الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ» الْآيَةَ قَالَ فَقَالَ لِي إِذَا وَجَدْتَ فِي نَفْسِكَ شَيْئًا فَقُلْ

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

5110 - Ebû Zümeyl radiyallahu anh’dan, rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben İbn Abbas’a “Kalbimde hissettiğim bu duygu nedir diye sordum. İbn-i Abbas, “Neymiş o söyle de bilelim” dedi. Ben de vallahi onu söylemem dedim. Bunun üzerine bana: Şüpheyle ilgili bir şey mi dedi ve gülerek ondan hiçbir kimse kurtulamadı da neticede Allah “Eğer sen bizim sana indirdiğimizde bir şüphe üzerinde isen senden önce kitap okuyanlara sor.” ayetini indirdi. (Yunus sûresi, 94)

Ebû Zümeyl diyor ki: İbn-i Abbas bana dedi ki “Nefsinde bir şüphe bulduğun vakit söyle de “Evvel O’dur, âhir O’dur, zâhir O’dur, bâtın O’dur, O, her şeyi bilendir.” (Hadid sûresi, 3)

٥١١١ - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَهُ نَاسٌ مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَالُوا يَا

رَسُولَ اللَّهِ نَجِدُ فِي أَنْفُسِنَا شَيْئًا نُعْظِمُ أَنْ نَتَكَلَّمَ بِهِ أَوْ الْكَلَامَ بِهِ

مَا نَجِبُ أَنْ لَنَا وَأَنَا نَتَكَلَّمُ بِهِ قَالَ أَوْقَدْ رَجَعْتُمْوه قَالُوا نَعَمْ قَالَ ذَلِكِ

5111 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e ashabından bir topluluk geldiler ve şöyle dediler:

Ey Allah'ın Rasûlü, biz içimizde bir şüphe (veya vesvese) buluyoruz. Onu söylemeyi veya o konuda konuşmayı çok büyük bir kötülük sayıyoruz. O gönlümüze gelenin bizim için olmasını ve onun konuşulmasını sevmiyoruz. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Demek böyle bir şey hissettiniz öyle mi?” Ashab, evet dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bu açık bir imandır” buyurdu. [475]

٥١١٢- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَخَذَنَّا بِجِدِّ فِي نَفْسِهِ يُعْرِضُ بِالشَّيْءِ لَأَن يَكُونَ

حُمَةً أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ أَنْ يَتَكَلَّمَ بِهِ فَقَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ الْحَمْدُ لِلَّهِ

الَّذِي رَدَّ كَيْدَهُ إِلَى الرُّشْرَةِ قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ فَلَمَّا رَدَّ أَمْرَهُ مَكَانَ رَدَّ كَيْدَهُ

5112 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir zat geldi ve şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü, bizden birimiz nefsinde bir şey (vesvese) bulur. O şey onun gönlüne sonradan gelir, kalbindekini söylemektense kömür olmak ona daha sevimli gelir. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Allah büyüktür, Allah büyüktür, Allah büyüktür. Nefsin hîlesini vesveseye çeviren Allah'a hamd olsun” İbn-i Kudâme hîlesini çevirdi yerine işini çevirdi, dedi.

119 - BİR KİMSENİN NESEBİNİ KENDİ VELÎLERİNDEN BAŞKA BİRİNE NİSBET ETMESİ

٥١١٣- خَلَّتْنِي سَعْدُ بْنُ عَالِيٍّ قَالَ سَمِعْتُهُ أَدْنَاهُ وَرَوَّاهُ قَلْبِي مِنْ

مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: مَنْ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ وَهُوَ يَعْلَمُ

أَنَّهُ غَيْرُ أَبِيهِ فَالْحُجَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ

قَالَ فَلَقِيتُ أَبَا بَكْرَةَ فَذَكَرْتُ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ سَمِعْتُهُ أَذُنَايَ وَوَعَدَهُ

قَلْبِي مِنْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ غَايِبٌ قُلْتُ: يَا أَبَا عَثْمَانَ لَقَدْ شَهِدَ عَنْكَ رَجُلَانِ أَيْنَا

وَرَجُلَيْنِ فَقَالَ أَمَّا أَحَدُهُمَا فَأَوَّلُ مَنْ رَمَى بِسَهْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ فِي

الْإِسْلَامِ يَغْنِي سَعْدُ بْنُ مَالِكٍ وَالْآخَرُ قَدِيمٌ مِنَ الطَّائِفِ فِي بَضْعَةِ

وَعِشْرِينَ رَجُلًا عَلَى أَفْدَانِهِمْ فَذَكَرَ قَضَاءَ

قَالَ النَّبِيُّ حَيْثُ حَدَّثَ بِهَذَا الْبَحْثِ وَاللَّهُ إِنَّهُ جَنَدِي أَخْلَى مِنْ

الْعَسَلِ يَغْنِي قَوْلُهُ حَدَّثَنَا وَحَدَّثَنِي

قَالَ أَبُو عَلِيٍّ وَسَمِعْتُ أَبَا دَاوُدَ يَقُولُ: سَمِعْتُ أَحْمَدَ يَقُولُ لَيْسَ

بِحَدِيثٍ أَهْلِي الْكُوفَةُ نُوْرٌ قَالَ وَمَا زَأَيْتُ بِشَيْءٍ أَهْلِي الْبَصْرَةَ كَأَنَّهُمْ نَعْلَمُوهُ

مِنْ شُعْبَةٍ

5113 - Said bin Malik radiyallahu anh'dan: Onu Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem'den kulaklarım işitti kalbim hıfz etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kimse babası olmadığını bildiği halde, babası olmayan bir kimseyi babamdır diye iddia ederse, cennet ona haramdır.”

Said bin Malik dedi ki; Ebû Bekre'ye rastladım, bunu ona zikrettim. Ebû Bekre benim de kulaklarım bunu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den işitti, kalbim hıfzetti, dedi.^[476]

Asım dedi ki: Ben Ey Ebû Osman, senin yanında bu hadisin doğruluğuna dair iki kişi şahitlik etmiştir. Bu iki adam kimdir dedim de, o şöyle cevap verdi: Onlardan birisi ilk defa Allah yolunda ok atanlardan veya İslam'da ilk ok atandır. Yani Said bin Malik'tir. Öbürü ise (Taif kuşatıldığında)

Taif'ten yirmi kûsur kimsenin önünde gelen zattır ve (onun hakkında) birçok fazilet zikretti.

Nüfeylî “bu hadisi bana falan haber verdi” sözünün geçtiği yerlerde haddesenâ ve haddesenî kelimelerini kastederek, “Allah’a yemin olsun ki bu sözler bana baldan daha tatlıdır” derdi.

Ebû Ali der ki: Ben Ebû Dâvud’u şöyle derken işittim: Ben Ahmed bin Hanbel’in Kûfe’lilerin rivâyeti açık değildir. Bu hususta Basralılar gibisini görmedim. Onlar bu hadisi Şu’be’den rivâyet ettiler.

٥١١٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ

تَوَلَّى قَوْمًا بِغَيْرِ إِذْنٍ مَوْلَاهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

لَا يَقْبَلُ مِنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ غَنَلٌ وَلَا حَرْثٌ

5114 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim bir kavmi velîsinin izni olmadan velî edinirse Allah’ın melekleri ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun. Kıyamet gününde onun ne farzı ve ne de nafiləsi kabul olunur.”^[477]

İZAH

Bir kimse, bir esiri azat ederse azat eden hürriyetine kavuşanın velîsidir. Velinin izni olmadan başkasını velî edinmenin günahının çokluğuna ve Allah’ın meleklerin ve bütün insanların lânetinin onun üzerine olması şunun içindir. Bir kimse elinde bulunan elli bin lira yapacak durumdaki kölesini azat etmiş ise velînin azat edilen üzerinde elli bin liralık hakkı var demektir. Başkasını velî edinen kimse asıl velînin elli bin liralık hakkını alt üst etmiş olur. Yalan yere bu davranışta bulunan kimse Allah’ın ve Peygamberin lânetine müstahak olur. Ayrıca kul hakkı ile kılacağı namazın sevabından mahrum kalacağı bildirilmektedir.

٥١١٥- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ أَوْ إِثْنَيْهِ إِلَى غَيْرِ مَوْلَاهُ فَعَلَيْهِ

لَعْنَةُ اللَّهِ الْمَتَابِعَةِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

5115 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim demiştir.

“Kim babasından başkasının babası olduğunu iddia eder, veya kendisi azat edenlerden başkasına nispet edilmeyi isterse kıyamete kadar sürekli Allah'ın lâneti üzerine olsun.”

İZAH

Bazı kimseler, öldükten sonra zengin bir kimseyi bulup onun mirasına konmak için benim asıl babam budur, gibi iddiada bulunmaktadır. Bu birkaç noktadan zararlıdır. Evvela nikahı ispat edilmediğine göre annesine zinâ nispet etmiş olur. Sonra haksız yere başkasına vâris olma ve kul hakkına tecavüz sakıncası vardır.

120 - NESEPLE ÖVÜNMENİN HARAM OLUŞU

۵۱۱۶- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَفَحَرَهَا بِالْأَهْلِ

مُؤْمِنٍ نَقِيٍّ وَفَاجِرٍ شَقِيٍّ أَنْتُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ مِنْ تُرَابٍ لِيَذَعَ رِجَالُ

فَخَرَهُمْ بِأَقْوَامٍ إِلَّا مَا هُمْ فَخَمَ مِنْ فَخْمِ جَهَنَّمَ أَوْ لِيَكُونُوا أَهْوَنَ عَلَى

اللَّهِ مِنَ الْجِجَلَانِ الَّتِي تَذْفَعُ بِأَنْفِهَا التِّيْنَ

5116 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Aziz ve Celil olan Allah bizden cahiliyet devrinin kabalığını ve babalarla övünmeyi gidermiştir. Mü'min takva sahibidir. Kafir olan ise şakîdir. Siz Adem'in çocuklarısınız. Adem de topraktan yaratılmıştır. Bir kısım erkekler, bir kavimle (kâfir olarak ölenlerle) övünmeyi terk etsinler. Çünkü

onlar cehennemden kömüründen bir kömürdürler yahut onlar Allah indinde burnu ile pislik yuvarlayan pislik böceğinden daha aşağıdırlar.”

121 - ASABİYYET HAKKINDA HADİSLER

۵۱۱۷- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ مَنْ

نَصَرَ قَوْمَهُ عَلَى غَيْرِ الْحَقِّ فَهُوَ كَالْبَعِيرِ الَّذِي رَدَّى قَهْوٌ يُتْرَعُ بِذَنْبِهِ

5117 - Abdurrahman'ın babası İbn-i Mes'ûd radiyallahu anh'dan; rivâyete göre şöyle demiştir: Haksız yere kim kendi kavmine yardım ederse o kimsenin durumu bir kuyuya düşüp de, kuyruğundan çekilerek kurtarılmaya çalışılan deve gibidir.

۵۱۱۸- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: إِنِّي نَهَيْتُ إِلَى

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي قُبَّةٍ مِنْ أَدَمَ فَلَا تَرَوْا نَحْوَهُ

5118 - Abdurrahman'ın babası İbn-i Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem deriden bir çadır içinde idi, yanına kadar vardım, deyip bir önceki hadisin benzerini rivâyet etti.

۵۱۱۹- وَابْنَةُ بَنِي الْأَنْصَارِ أَنَّهَا سَمِعَتْ أَبَاهَا يَقُولُ: قُلْتُ يَا رَسُولَ

اللَّهِ مَا الْعَصِيَّةُ قَالَ أَنْ تُعِينَ قَوْمَكَ عَلَى الظُّلْمِ

5119 - Vasile bin Eska'ın kızından rivâyet edildiğine göre o babasının şöyle dediğini işitmiştir: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e asabiyet (ırkçılık) nedir dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Bir zulmü işlemekte kavmine yardım etmendir” buyurdu. [478]

İZAH

Bir kimse akrabalarından birisinin başka birisi ile dövüştüğünü görür, akrabasının haksız olduğunu da bildiği halde akrabalık gayreti ile akrabasına yardım ederse ırkçılık yapmış olur.

٥١٢٠- عَنْ سُرَاكَةَ بْنِ مَالِكٍ بْنِ حُشَمٍ الْمُدَلِّجِيِّ قَالَ: خَطَبَنَا

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: خَيْرُكُمْ الْمُدَافِعُ عَنْ عَشِيرَتِهِ

مَا لَمْ يَأْتُمْ

5120 - Süraka bin Malik bin Cu'sum el-Müdlîcî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize hutbe okudu ve şöyle buyurdu: “Sizin en hayırlınız günaha girmemek şartıyla kendi milletini mudafa edenlerinizdir.”

٥١٢١- عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ: لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَا إِلَى عَصِيَّةٍ وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ قَاتَلَ عَلَى عَصِيَّةٍ

وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَلَى عَصِيَّةٍ

5121 - Cübeyr bin Mut'ım radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Asabiyet davasına çağıran bizden değildir, asabiyet davası üzerine savaşılan bizden değildir, asabiyet davası uğruna ölenler de bizden değildir.”^[479]

٥١٢٢- حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرِ بْنُ أَبِي شَيْبَةَ حَدَّثَنَا أَبُو أُسَامَةَ عَنْ عَزِيزٍ

عَنْ زِيَادِ بْنِ مَخْرَاقٍ عَنْ أَبِي كَثْفَةَ عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ابْنُ أَخْبِ الْقَوْمِ مِنْهُمْ

5122 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kavmin kız kardeşinin oğlu (yeğeni) o, kavimden sayılır.”^[480]

٥١٢٣- عَنْ أَبِي عَفِيَّةٍ وَكَانَ مَوْلًى مِنْ أَهْلِ فَارِسَ قَالَ: شَهِدْتُ

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذًا فَعَصَوْنَتْ رَجُلًا مِنْ

الْمُشْرِكِينَ فَقُلْتُ خُذْهَا مِنِّي وَأَنَا الْغُلَامُ الْفَارِسِيُّ فَالْتَمَسْتُ إِلَيْ رَسُولِ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: فَهَلَا ثَلَّثَ خُلَعًا بَيْنِي وَأَنَا النَّاسُ

الْأَنْصَارِيُّ

5123 - Kendisi Faris halkından azad edilmiş bir köle olan Ebû Ukbe radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

“Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Uhud savaşında bulundum. Müşriklerden bir kimseye vurdum ve “Al bu da benden, ben Farisî bir delikanlıyım” dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana dönerek “Al bu da benden, ben ensardan bir delikanlıyım, deseydin ya” buyurdu.^[481]

İZAH

Asr-ı saadette İran Müslüman değildi. Ensar ise Peygamberimize yardım etmişlerdi. Sonra bir azatlı köle onu azat eden ailenin bir ferdi sayılırdı. Onun için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Ebû Ukbe'nin ben ensardan bir delikanlıyım demesini istemiştir. Harpte yüzleri maskeli gençler savaşırken kimliklerini söyler, sonra savaşırldı.

122 - KİŞİNİN SEVDİĞİ BİR KİMSEYE SEVGİSİNİ BİLDİRMESİ

٥١٢٤- عَنْ الْمُقَدَّمِ بْنِ مَعْلِيٍّ كَرِيبٍ وَقَدْ كَانَ أَذْرَكَةً عَنِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا أَحَبَّ الرَّجُلُ أَخَاهُ فَلْيُخْبِرْهُ أَنَّهُ يَحِبُّهُ

5124 - Mikdam bin Ma'd-i Kerb radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kişi mü'min kardeşini sevdiği vakit, sevdiğini ona haber versin.”^[482]

٥١٢٥- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا كَانَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَرَّ بِهِ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا زَمْشَو! اللَّهُ إِيَّيْ لَأُحِبُّ هَذَا فَقَالَ لَهُ

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْلَمْتَهُ قَالَ لَا قَالَ: أَعْلَمْتَهُ قَالَ فَلَجَحَقَهُ فَقَالَ

إِنِّي أَحْبَبْتُ فِي اللَّهِ فَقَالَ أَحَبُّكَ الَّذِي أَحْبَبْتَنِي لَهُ

5125 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bir zat oturuyordu, ona başka bir zat rastladı ve şöyle dedi. Ey Allah'ın Rasûlü, ben şu zatı seviyorum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu: “Kendisini sevdiğini ona bildirdin mi?” Adam hayır, bildirmedi dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ona bildir” buyurdu. O kimse arkadaşına yetiştirdi ve ben seni Allah için seviyorum dedi. O da beni kendisi için sevdiğin o zat (Allah) da seni sevsin, dedi.

٥١٢٦- عَنْ أَبِي ذَرٍّ أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ الرَّجُلُ يُحِبُّ الْقَوْمَ

وَلَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَعْمَلَ كَعَمَلِهِمْ قَالَ: أَنْتَ يَا أَبَا ذَرٍّ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ قَالَ:

قَالَ: أَحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ قَالَ: فَأَيْنَاكَ مَعَ مَنْ أَحْبَبْتَ قَالَ: فَأَعَاذَهَا أَبُو ذَرٍّ

نَأَعَاذَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

5126 - Ebû Zer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre o şöyle demiştir: Ey Allah'ın Rasûlü, bir kimse bir cemaati sever, fakat onların yaptığını yapmaya gücünde yetmiyorsa durumu nedir?

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona: “Ey Ebû Zer, sen sevdiğin kimse ile berabersin” buyurdu. Ebû Zer, ben Allah'ı ve Peygamberini seviyorum, dedi. Yine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona: “Sen sevdiğin kimse ile berabersin” buyurdu. Ebû Zer, aynı sözleri iade etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'de ona aynı cevapları iade buyurdu. [483]

٥١٢٧- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: رَأَيْتُ أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَحُوا بِشَيْءٍ لَمْ أَرَهُمْ فَرَحُوا بِشَيْءٍ أَشَدَّ مِنْهُ قَالَ رَجُلٌ

يَا رَسُولَ اللَّهِ الرَّجُلُ يُحِبُّ الرَّجُلَ عَلَى الْعَمَلِ مِنَ الْخَيْرِ يَعْمَلُ بِهِ وَلَا

يَعْمَلُ بِحَسَنِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْغَرَضُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ

5127 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabının bir şeye

sevindikleri kadar başka bir şeye çok sevindiklerini görmedim. Şöyle ki, bir zat ey Allah'ın Rasûlü, bir kimse başka bir kimseyi işlediği hayırlı işten dolayı seviyor fakat kendisi o hayırlı işi yapamıyor dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “(Kıyamet gününde) kişi sevdiği ile beraber olacaktır” buyurdu. [484]

İZAH

Dünyada insan kimlerle düşer kalkarsa ahirette onlarla beraber olacaktır. Sapıklar meclisinden ayrılmayanlar sapıklarla, iyilere gönül verenler iyilerle beraber olacaktır.

123 - İSTİŞARE ETMEK

٥١٢٨- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ: الْمُنْتَشَرُ مُؤْتَمَنٌ

5128 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kendisi ile istişare olunan kimse (sırrı ifşa etmeyen ve) kendisine güvenilen kimse olmalıdır.” [485]

٥١٢٩- عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي أَبْدَعُ بِي فَأَخْبِلْنِي قَالَ

لَا أَجِدُ مَا أَخْبِلُكَ عَلَيْهِ وَلَكِنْ إِنِّي فُلَانًا فَلَعَلَّهُ أَنْ يَخْبِلَكَ فَأَتَاهُ

لَحْمَلَةٌ فَأَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَخْبَرَهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ ذَا عَلَى خَيْرٍ فَلَهُ بِقُلِّ أَجْرٍ فَأَجَلِي

5129 - Ebû Mes'ûd el-Ensarî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir zat geldi ve şöyle dedi:

Ey Allah'ın Rasûlü, yolda kaldım, bana yükümü yükleyeceğim bir deve ver dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Sana verecek devem yok, ama falan kimseye git, umulur ki, sana yükünü yükleyeceğin bir vasıta verir” dedi. O zata geldi, o zat da ona yükünü taşıyacak vasıta verdi. İsteyen Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelip isteğinin yerine geldiğini haber verdi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kim bir hayra delâlet ederse, ona da hayrı işleyen kimsenin sevabı gibi sevap vardır” buyurdu. [\[486\]](#)

İZAH

Kendisi hayır işlemek istediği halde hayır işlemeye gücü yetmeyen kimse, hayır işlemeye teşvik eder, yol gösterir ve o hayrın işlenmesini temin ederse kendisi işlemiş gibi sevap alır. Hayrı işleyenle teşvik edenin sevapları arasında bir fark bulunabilir. Teşvik edene verilen sevap, işleyene verilen sevaptan düşürülerek değil, ayrıca verilmektedir.

125 - NEFSİN BOŞ İSTEKLERİNE KAPILMAK

۵۱۳۰- عَنْ أَبِي النَّضَاءِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

حُبَّكَ الشَّيْءُ يُغَيِّي وَيُضِلُّ

5130 - Ebû'd-Derdâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Senin bir şeyi (aşırı olarak) sevmen (sevdiğin şey hakkındaki kusurlara karşı seni) görmez ve işitmez kılar.”

İZAH

İnsan bir eşyaya karşı aşırı sevgi beslerse, gönlündeki aşırı sevgi, o eşyadaki kusurları görmez ve hakkında söylenenleri işitmez olur. Çok sevdiği kimsenin üzerinde bulunan kusurları bile başka şekilde yorumlayarak kusur değil, fazilet olarak değerlendirir. Hakkında söylenenleri işitmemiş gibi davranır.

126 - ŞEFAAT ETMEK

٥١٣١- عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ اِسْتَفْعُوا إِلَيَّ لِتُؤْجَزُوا وَلِيَقْبِضَ اللَّهُ عَلَى لِسَانِ نَبِيٍّ مَا شَاءَ

5131 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: (Müşkillerini halletmek için huzuruma gelmek isteyen kimselerin) bana ulaşmaları için aracî olunuz da sevaba erişiniz ve Allah Teâlâ da bu vesileyle Peygamberinin dilinden dilediği hükmü versin.”^[487]

٥١٣٢- عَنْ مُعَاوِيَةَ اِسْتَفْعُوا تَوْجَرُوا فَإِنِّي لأُرِيدُ الْأَمْرَ فَأُؤْجِزُ

كَيْمَا تَشْفَعُوا تَتَّوَجَرُوا فَإِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

اِسْتَفْعُوا تَوْجَرُوا

5132 - Muaviye radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre; yardımcı olun, ecir alırsınız. Ben bir iş yapmak isterim. Sizin yardımcı olup ecir almanız için onu tehir ederim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hayırlı işlere vesile olunuz da sevaba erişiniz.”^[488]

٥١٣٣- عَنْ أَبِي مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِثْلَهُ

5133 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh'tan o da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den; bir önceki hadisin benzeri de rivâyet olundu.

127 - MEKTUP YAZARKEN KİŞİ ÖNCE KENDİ ADIYLA BAŞLAR

٥١٣٤- عَنْ بَغْوِ بْنِ الْوَلَدِ أَنَّ الْعَلَاءَ بْنَ الْحَضْرَمِيِّ كَانَ

عَامِلَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْبَحْرَيْنِ فَكَانَ إِذَا كَتَبَ إِلَيْهِ

بَدَأَ بِنَفْسِهِ

5134 - Ala-i (Hadrami'nin) oğlunun birinden: “Alâ bin Hadramî Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Bahreyn üzerine tahsildarı idi. Alâ, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir mektup yazdı, (“el-Alâ'dan Allah Rasûlüne” şeklinde) mektuba kendi adı ile başladı.

İZAH

Mektup yazarken mektubu yazanın kendi adından başlaması sünnettir. Çünkü Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yazdırdığı mektuplara kendi adı ile başladılar. Mektup zarflarının üzerine gönderenin adını yazması bu sünneti yerine getirmesini sağlar. Üst köşede gönderenin adı, onun altında alacak olanın adı mektup yazmadaki sünneti özetler.

٥١٣٥- عَنْ الْعَلَاءِ بْنِ أَبِي الْحَضَرَمِيِّ أَنَّهُ كَتَبَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْدًا بِاسْمِهِ

5135 - Alâ -yani İbn-i Hadramî- radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre o, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir mektup yazdı. Mektuba kendi adı ile başladı.

128 - ZİMMİYE NASIL MEKTUP YAZILIR?

٥١٣٦- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَتَبَ إِلَى

هِرَقْلَ بْنِ مُعَمَّادٍ رَسُولِ اللَّهِ إِلَى هِرَقْلَ عَظِيمِ الرُّومِ سَلَامًا عَلَى مَنْ

اتَّبَعَ الْهُدَى قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ أَبَا سَفْيَانَ أَخْبَرَهُ قَالَ

فَدَخَلْنَا عَلَى هِرَقْلَ فَأَجْلَسَنَا بَيْنَ يَدَيْهِ ثُمَّ دَنَا بِكِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَدَا فِيهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مِنْ مُحَمَّدٍ رَسُولِ

اللَّهُ إِلَى هِرَقْلَ عَظِيمِ الرُّومِ سَلَامًا عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى أَنَا بَعْدُ

5136 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Roma imparatoru) Hırakl'e şöyle mektup yazdı: “Allah'ın Rasûlü, Muhammed'den Rum'un büyüğü Hırakl'e, hidayete

uyanlara selam olsun. Muhammed bin Yahya rivâyetinde İbn-i Abbas'tan dedi: İbn-i Abbas'a da (o zaman Şam'da ticaret sebebiyle bulunan) Ebû Süfyan haber vermiş. Ebû Süfyan dedi ki, biz Hırakl'ın yanına girdik, bizi önüne oturttu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mektubunu getirtti, mektup şöyle idi: "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. Allah'ın Rasûlü Muhammed'den Rum'un büyüğü Hırakl'e, hidayete uyanlara selâm olsun, amma bundan sonra."^[489]

129 - ANNE BABAYA İYİLİK VE İTAAT

٥١٣٧- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ لَا يَخْزِي وَلَدٌ وَالِدَهُ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَ نَمْلًا يَنْشُرُهُ فَيَبْغِضُهُ

5137 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Çocuk anne ve babasının hakkını ödeyemez. Ancak, anne ve babasını köle olarak bulur. Satın alır, azat ederek hürriyetine kavuşturursa başka.”^[490]

٥١٣٨- عَنْ حَمْزَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَتْ نَخْتِي

امْرَأَةً وَكُنْتُ أُحِبُّهَا وَكَانَ عُمَرُ يَخْزِيهَا فَقَالَ لِي طَلِّقْهَا فَأَيْتُ فَاتَى عُمَرُ

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرَ ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ طَلِّقْهَا

5138 - Hamza'nın babası Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Benim nikahımda bir hanım vardı. Ben onu seviyordum. Babam Ömer ise ondan hoşlanmıyordu. Babam bana onu boşa dedi, ben boşamadım. Babam Ömer Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve durumu anlattı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “(Babanın hakkını ödeyebilmek için) onu boşa” buyurdu.^[491]

٥١٣٩- عَنْ يَحْيَى بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قُلْتُ يَا

رَسُولَ اللَّهِ عَنْ أَبِي؟ قَالَ: أُمُّكَ ثُمَّ أُمُّكَ ثُمَّ أُمُّكَ ثُمَّ أَبَاكَ ثُمَّ الْأَعْرَبَ

قَالَ قُتَيْبٌ، وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَسْأَلُ رَجُلٌ

مَنْزَلًا مِنْ فَضْلِ مَنْ جَنَّدَهُ فَيَنْتَفِعَ بِهِ إِلَّا ذَهَبَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَضْلُهُ

الَّذِي مَنَعَهُ شَجَاعًا أَفْرَعُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: الْأَفْرَعُ الَّذِي ذَهَبَ شَعْرُ رَأْسِهِ مِنَ السُّمِّ

5139 - Hakîm'in babası Behz radiyallahu anh'dan o da dedesinden rivâyet ettiğine göre şöyle demiştir: Ben, ey Allah'ın Rasûlü, kime iyilik edeyim dedim.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Annene” dedi. “Sonra annene, sonra yine annene sonra da babana, sonra da sırası ile en yakın olana” buyurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse azatlısından yanındaki fazla maldan ister, o da, yanında fazlalık olduğu halde vermez, men ederse vermediği, o fazla şey kıyamet gününde onun için zehirli bir yılan olur.”

Ebû Dâvud dedi ki: Akra, zehirin tesirinden başının kılları dökülmüş olan yılan demektir.^[492]

٥١٤٠ - حَدَّثَنَا كُتَيْبُ بْنُ مَنفَعَةَ عَنْ جَدِّهِ أَنَّهُ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَبْرَأَ قَالَ أُمَّكَ وَأَبَاكَ وَأَخَاكَ

وَأَخَاكَ وَمَوْلَاكَ الَّذِي يَلِي ذَاكَ حَقٌّ وَاجِبٌ وَرَجَمَ مُضَوَّلَةٌ

5140 - Küleyb bin Menfea'dan, o da, dedesinden rivâyet ettiğine göre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve şöyle dedi.

Ey Allah'ın Rasûlü, ben kime iyilik edeyim? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Annene, babana, kız kardeşine, erkek kardeşine ve onu takip eden yakınına. Bu (yapılması) gereken bir vazifedir. Bunlar ilişkileri devam ettirilmesi gereken yakınlardır” buyurdu.

İZAH

Kişinin ilk önce annesine, sonra babasına, sonra kız kardeşine, erkek kardeşine, bunları takiben diğer akrabalara iyilik etmesi vacip bir hak, akrabalık hakkı sıladır. Anne ve babanın her ikisinin de hakkı önemlidir. Ancak anne daha yufka yürekli ve daha çabuk kırılacağı için onun gönlünün daha önce alınması tavsiye buyrulmuştur.

٥١٤١- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكِبَائِرِ أَنْ يَلْعَنَ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ، قِيلَ يَا رَسُولَ

اللَّهِ كَيْفَ يَلْعَنُ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ قَالَ يَلْعَنُ أَبَا الرَّجُلِ فَيَلْعَنُ أُمَّهُ وَيَلْعَنُ

أُمَّهُ فَيَلْعَنُ أُمَّهُ

5141 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kişinin anne ve babasına lânet etmesi büyük günahların en büyüğündendir.”

Ey Allah'ın Rasûlü, kişi anne ve babasına nasıl lânet eder denildi? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “O bir kimsenin babasına lânet eder, oda karşılık için onun babasına lânet eder o bir kimsenin annesine lânet eder, oda onun annesine lânet eder” diye cevap verdi. [\[493\]](#)

٥١٤٢- عَنْ أَبِي أُسَيْدٍ مَالِكِ بْنِ رَبِيعَةَ السَّاعِدِيِّ قَالَ: بَيْنَا نَحْنُ

عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ بَنِي سُلَيْمَةَ

فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ بَقِيَ مِنْ بَرِّ أَبَوَيْ شَيْءٍ أَبْرُهُمَا بِهِ بَعْدَ مَوْتِهِمَا

قَالَ نَعَمْ لَقَوْلِهِ عَلَيْهِمَا وَالْإِسْتِغْفَارُ لَهُمَا وَإِنْغَاؤُ هَدْيِهِمَا مِنْ بَعْدِهِمَا

وَصَلَةُ الرَّجَمِ الَّتِي لَا تُوصَلُ إِلَّا بِهِمَا وَإِكْرَامُ صَدِيقَيْهِمَا

5142 - Ebû Üseyd Malik bin Rabie's-Sâidî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Biz bir zamanlar, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında bulunuyorduk. Ona Benî Seleme'den bir zat

geldi ve şöyle dedi: Ey Allah'ın Rasûlü, anne ve babamın ölümlerinden sonra kendilerine yapabileceğim bir şey kaldı mı?

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Evet, onlara dua etmek, onlar için Allah'tan mağfiret dilemek, ölümlerinden sonra (varsa) ahitlerini yerine getirmek, yakınlığı ancak onlar vasıtasıyla olan akrabalarla ilgilenip onlara karşı üzerine düşeni yapmak ve onların dostlarına ikram ve hürmet etmek” buyurdu. [494]

٥١٤٣- عَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ أَبْرَ الْبِرِّ صَلَءُ الْمَرْءِ أَهْلَ وَدَّ أَبِيهِ بَعْدَ أَنْ يُوَلِّيَ

5143 - İbn-i Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İyiliklerin en iyisi kişinin babasının sevdiği kimselerin ailesini babası öldükten sonra sıla etmesidir.” [495]

İZAH

Anne ve baba öldükten sonra onların sevdikleri dostlarını ziyaret etmek müstehabtır. Rahmete vesîledir.

٥١٤٤- أَنَّ أَبَا الطُّفَيْلِ أَخْبَرَهُ قَالَ: رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يُقَسِّمُ لَحْمًا بِالْجِعْرَانَةِ،

قَالَ أَبُو الطُّفَيْلِ وَأَنَا يُؤَمِّنُهُ غَلَامٌ أَحْمَلُ عَظْمَ الْجُرُودِ إِذْ أَقْبَلْتُ

امْرَأَةً حَتَّى دَنَتْ إِلَيَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَسَطَ لَهَا رِدَاءَهُ

فَجَلَسْتُ عَلَيْهِ فَقُلْتُ مَنْ هِيَ فَقَالُوا هَذِهِ أُمُّهُ الَّتِي أَرْضَعَتْهُ

5144 - Ebû't-Tufeyl radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i Ci'râne (mevkiin)de et taksim ederken gördüm. Ben o gün (kesilmiş) devenin kemiğini taşıyan bir çocuktum. Bir kadın geldi, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar yaklaştı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, o kadına sırtındaki

cübbesini serdi kadın da onun üzerine oturdu. Ben bu kadın kimdir dedim? Bu kadın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i emziren sütannesi (Halime)'dir dediler.

٥١١٥- أَنَّ عُمَرَ بْنَ السَّائِبِ حَدَّثَهُ أَنَّهُ بَلَغَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ جَالِسًا فَأَقْبَلَ أَبُوهُ مِنَ الرِّضَاعَةِ فَوَضَعَ لَهُ يَدَهُ

فَوَضَعَ يَدَهُ عَلَيْهِ ثُمَّ أَقْبَلَتْ أُمُّهُ مِنَ الرِّضَاعَةِ فَوَضَعَ لَهَا يَدَهُ فَوَضَعَ

جَانِبَهُ الْأَخِيرَ فَجَلَسَتْ عَلَيْهِ ثُمَّ أَقْبَلَ أَخُوهُ مِنَ الرِّضَاعَةِ فَقَامَ لَهُ رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَجْلَسَهُ بَيْنَ يَدَيْهِ

5145 - Ömer bin Saib radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre ona şu olay ulaşmış. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elbisesinin bir tarafını serdi, sütbabası onun üzerine oturdu. Sonra sütannesi geldi, elbisesinin ömür tarafını da ona serdi. Sütannesi de ona oturdu. Sonra, süt erkek kardeşi (Abdullah) geldi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun için kalktı, onu da önüne oturttu.

İZAH

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize her hususta örnek olduğu gibi, anne ve babaya hürmette de numunedir. Sütannesi, sütbabası ve süt erkek kardeşine ikramı, sütkardeşine ayağa kalkması iyiliğin örneğidir.

130 - YETİMİN GEÇİMİNİ ÜSTLENENİN FAZİLETİ

٥١٤٦- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ كَانَتْ لَهُ أُنْتَى فَلَمْ يَتَّخِذْهَا وَلَمْ يَهْنَأْ وَلَمْ يُوْثِرْ وَلَمْ يَغْنِيْهَا قَالَ يَغْنِي

لِلْكَافِرِ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ وَلَمْ يَذْكُرْ عَشْمَانُ يَغْنِي الْكَافِرُ

5146 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimsenin kız çocuğu olur, onu diri diri toprağa gömmez ve onu hor görmez çocuğunu -yani erkek çocuğunu- ona tercih etmezse Allah onu cennetine koyar.” Râvî Osman -yani erkek çocuğunu- zikretmedi.

٥١٤٧- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ عَالَ ثَلَاثَ بَنَاتٍ فَأَدَّبَهُنَّ وَزَوَّجَهُنَّ وَأَخْسَنَ إِلَيْهِنَّ قُلَّةَ

الْجَنَّةِ

5147 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimse üç kız çocuğunu besler, büyütür onları terbiye eder evlendirirse ve onlara (evlilik sırasında) iyilik ederse, onun için cennet vardır.”^[496]

٥١٤٨- عَنْ سُهَيْلِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ: ثَلَاثُ أَخَوَاتٍ أَوْ ثَلَاثُ

بَنَاتٍ أَوْ بَنَاتَانِ أَوْ أَخْتَانِ

5148 - Süheyl radiyallahu anh'dan, şu önce geçen isnadla aynı manada rivâyet olundu. Bu rivâyette “Üç kız kardeş veya üç kız veya iki kız veya iki kız kardeş” dedi.

٥١٤٩- عَنْ عَزَّافِ بْنِ عَالِكٍ الْأَشْجَعِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَامْرَأَةٌ سَفْعَاءُ الْخَلْدَيْنِ كَهَاتَيْنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَأَوْفَى تَزِيدُ بِالْوُضْئِ وَالسَّبَابَةِ امْرَأَةٌ آمَتْ مِنْ زَوْجِهَا ذَاتُ مَنْجَبٍ

وَجَنَّتَالِي حَبَّتْ نَفْسُهَا عَلَى يَتَامَاهَا حَتَّى يَأْتُوا أَوْ مَاتُوا

5149 - Avf bin Malik el-Eşcaî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Ben ve yanakları pörsümüş kararmış kadın kıyamet gününde şu iki parmak gibiyiz (birbirimize yakınız).”

Râvi Yezid, orta ve şahadet parmağına işaret etti. Öyle ki o vaktiyle mevki sahibi güzel bir kadın kocasından dul kaldı. Nefsini alıkoyup, yetimleri büyüyene veya ölene kadar evlenmedi.

İZAH

İffetlerini koruyan yetimlerinin eğitimi ile meşgul olan kadınlar yavrularını İslam’a göre terbiye ettikleri takdirde bu hadisteki müjdeye inşaallah ereceklerdir.

Sağfe: Rengi değişmiş kılık kıyafeti değişmiş, rengi siyaha doğru dönmüş demektir.

Banav: Büyüyene kadar demektir.

Amet: Dul kaldı demektir.

131 - BAĞRINA BASMANIN FAZİLETİ

۵۱۵۰- عَنْ سَهْلٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَنَا وَكَافِلُ

الْيَتِيمِ كَهَاتَيْنِ فِي الْجَنَّةِ وَقُرْنَا بَيْنَ أَصْبَعَيْهِ الْوُسْطَى وَالْيَمَى تَلِي الْإِبْرَاهِيمَ

5150 - Sehl radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

“Ben ve yetime kefil olan kimse cennette şu iki parmak gibidir” buyurup orta ve başparmağı takip eden parmağını birbirine yaklaştırdı.

132 - KOMŞU HAKKI

۵۱۵۱- عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: مَا زَالَ جِبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْجَارِ حَتَّى قُلْتُ لَيُورَثَنِي

5151 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Cebrail bana komşu (hakkını) tavsiyeye o kadar devam etti ki (bu gidişle) komşuyu komşuya vâris kılacak dedim.”[497]

٥١٥٢- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّهُ دَخَلَ شَاةً فَقَالَ أَهْلَيْتُمْ لِبَجَارِي

الْيَهُودِيَّ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا زَالَ

جَبْرِيلُ يُوصِينِي بِالْبَجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورِثُهُ

5152 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre, Abdullah bir koyun kesmişti. Yahudi komşuma et hediye ettiniz mi, dedi. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim: “Cebrail bana komşu hakkında vasiyet ediyordu. O kadar ki, komşuyu komşuya vâris kılacak zannettim.”[498]

٥١٥٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَشْكُو جَارَهُ فَقَالَ أَذْهَبَ فَأَصْبِرَ فَأَتَاكَ عَوْتَيْنِ أَوْ ثَلَاثًا فَقَالَ إِذْهَبْ

فَاطْرَحْ مَتَاعَكَ فِي الطَّرِيقِ فَطْرَحْ مَتَاعَهُ فِي الطَّرِيقِ فَجَعَلَ النَّاسُ

يَسْأَلُونَهُ فَيُخْبِرُهُمْ خَبْرَهُ فَجَعَلَ النَّاسُ يَلْعَنُونَهُ فَعَلَّ اللَّهُ بِهِ وَقَعَلَ وَقَعَلَ

فَجَاءَ إِلَيْهِ جَارُهُ فَقَالَ لَهُ إِزْجِعْ لَا تَرَى مِنِّي شَيْئًا تَكْرَهُهُ

5153 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir zat geldi. Komşusunu şikâyet ediyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona “Git sabret” dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e iki veya üç defa tekrar geldi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Git, eşyanı yola at” buyurdu. Adam gitti eşyasını yola attı, insanlar bunun sebebini soruyorlar, o da hadiseyi haber veriyordu. İnsanlar öbür komşuya Allah bunu onun da başına getirsin, onun cezasını versin diye lânet etmeye başladılar. Komşusu ona geldi, şöyle dedi: Evine dön (bundan böyle) benden hoş görmeyeceğin bir şey görmeyeceksin.

٥١٥٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رَسَلَمُ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمِ صَيفَهُ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ

بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُوْذِ جَارُهُ وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

فَلْيُقِلْ خَيْرًا أَوْ لِيَضْمُمْ

5154 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kim Allah’a ve ahiret gününe iman etmiş ise misafirine ikram etsin. Kim Allah’a ve ahiret gününe inanmış ise komşusuna eza etmesin. Kim Allah’a ve ahiret gününe iman etmiş ise hayır söylesin veya sükût etsin.”^[499]

٥١٥٥- عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ

لِي جَارَيْنِ بَيْنَهُمَا أَبَدٌ؟ قَالَ يَأْذَنَاهُمَا يَا بَنِي

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: قَالَ شُعْبَةُ فِي هَذَا الْحَدِيثِ طَلْعَةُ رَجُلٍ مِنْ قُرَيْشٍ

5155 - Aişe radiyallahu anha'dan, rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e ey Allah’ın Rasûlü, benim iki komşum var (ikrama) hangisinden başlayayım dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Hangisinin kapısı yakınsa ondan başla” buyurdu.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadiste Şu’be şöyle dedi. Senette adı geçen Talha Kureyş’ten bir kimsedir.^[500]

133 - KÖLELERİN HAKLARI

٥١٥٦- عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَتْ: كَانَ آجِرٌ كَلَّمَ رَسُولَ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَلَأَ الْمَلَأَ اتَّقُوا اللَّهَ فِيمَا مَلَكَتْ

أَيْمَانُكُمْ

5156 - Ali radiyallahu anh'dan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in en son sözleri; “Namaza (dikkat edin,) namaza (dikkat edin,) sağ ellerinizin mâlik oldukları hakkında Allah’tan korkun” demek oldu.^[501]

٥١٥٧- عَنِ الْمَغْرُورِ بْنِ سُوَيْدٍ قَالَ رَأَيْتُ أَبَا ذَرٍّ بِالْوَبْدَةِ وَعَلَيْهِ

بُرْدَةٌ غَلِيظٌ وَعَلَى غُلَامِهِ بَنْطَلَةٌ قَالَ: فَقَالَ الْقَوْمُ يَا أَبَا ذَرٍّ لَوْ كُنْتَ أَتَّخَذْتُ

الَّذِي عَلَى غُلَامِكَ فَمَجَّعَلْتَهُ مَعَ هَذَا فَكَانَتْ خَلَّةٌ وَكَسَوْتَ غُلَامَكَ ثَوْبًا

غَيْرَهُ، قَالَ: فَقَالَ أَبُو ذَرٍّ إِنِّي كُنْتُ سَابَيْتُ رَجُلًا وَكَانَتْ أُمُّهُ أَعْجَبِيَّةَ

فَعَيَّرْتُهُ بِأُمِّهِ فَشَكَانِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ، فَقَالَ يَا أَبَا ذَرٍّ: إِنَّكَ إِعْرَؤُ فَيْكَ

جَاهِلِيَّةً، قَالَ: إِنَّهُمْ إِخْوَانُكُمْ فَهَلْ كُنتُمْ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَمَرٌ لَمْ يَلَا بِمَكْتُمٍ

فَيَبْغُوهُ وَلَا تُعَذِّبُوا خَلْقَ اللَّهِ

5157 - Ma'rûr bin Süveyd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ebû Zer radiyallahu anh hazretlerini Rebeze'de gördüm. Üzerinde çok kalın bir cübbe vardı. Cübbenin bir misli de kölesinin sırtında vardı. Ma'rûr dedi ki:

Cemaat, ey Ebû Zer, şu kölenin sırtında olan kalın cübbeyi alsan, senin sırtında olanla birleştiren (güzel iki katlı) bir hülle olur. Kölene de başka bir elbise giyindirirsin.

Ebû Zer şöyle dedi: Ben bir zata sövdüm, annesi yabancı idi. (Arap'tan başka milleten) idi. Ben onu annesi ile ayıpladım, o zat beni Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şikâyet etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Ey Ebû Zer, sen kendisinde cahiliyet kokusu olan bir kimsesin."

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, "Onlar sizin kardeşlerinizdir, Allah sizi onlara üstün kıldı. Onlardan kim size uygun gelmezse onu satınız. Allah'ın yarattığına azap etmeyiniz."[\[502\]](#)

İZAH

Cahiliyet devrinde insanların birbirlerini renk ve ırklarından dolayı kınamak âdeti vardı. İslam'da ise renk ve ırkından dolayı kimse kınanamaz. Çünkü bir insanın hangi renkte ve ırkta olacağı kendi elinde olan bir şey değildir. Allah, kulların gücünün yetmeyeceği bir şeyi insanlara yüklemeyen,

renginden ve ırkından dolayı insanları suçlu saymamız, ayıplamanız, İslam ahlakı ile bağdaşmaz. Hazreti Ebû Zer, Hazreti Bilal'e ey siyah kadının oğlu diye hakarete bulunmuştu. Ebû Zer'in bu davranışını Peygamberimiz cahiliyet kalıntısı olarak niteleyip tenkit buyurmuştur.

٥١٥٨- عَنْ الْمَعْرُورِ بْنِ سُوَيْدٍ قَالَ: دَخَلْنَا عَلَى أَبِي ذَرٍّ بِالْوَبَاءِ

فَإِذَا عَلَيْهِ بُرْدٌ وَعَلَى غُلَامِهِ بِثَلَّةٍ فَقُلْنَا يَا أَبَا ذَرٍّ لَوْ أَخَذْتَ بُرْدَ غُلَامِكَ

إِلَى بُرْدِكَ فَكَانَتْ خَلْفَةٌ وَكُتُوبَةٌ قُوتًا غَيْرُهُ، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِخْوَانُكُمْ جَعَلَهُمُ اللَّهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ فَمَنْ

كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدَيْهِ فَلْيَطْعِمَهُ مِمَّا يَأْكُلُ وَلْيَكْسِهِ مِمَّا يَلْبَسُ وَلَا يَكْلِفْهُ

مِمَّا يَكْلِفُهُ فَإِنْ كَلَّفَهُ مِمَّا يَكْلِفُهُ فَلْيُعِنَهُ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: رَوَاهُ ابْنُ نُمَيْرٍ عَنِ الْأَعْمَشِ نَحْوَهُ

5158 - Ma'rûr bin Süveyd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Rebeze (denen yer)de Ebû Zer'in yanına girdik. Üzerinde bir elbise vardı. Kölesi üzerinde de onun bir aynısı vardı. Biz, ey Ebû Zer kölenin üzerindeki elbiseyi alsan, seninki ile beraber kendine içli dışlı bir hulle olabilir, kölene de başka bir elbise giyindirirsin, dedik.

Ebû Zer şöyle dedi: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işittim: “Onlar sizin kardeşlerinizdir. Allah onları sizin elleriniz altında kılmıştır. Kimin kardeşi eli altında ise kendi yediğinden ona yedirsin, kendi giyindiğinden ona giyindirsin. Gücünün yetmeyeceği bir şeyi ona yüklemesin. Eğer yüklerse ona yardım etsin.”

Ebû Dâvud şöyle dedi: Bu hadisi, İbn-i Nümeyr, A'meş radiyallahu anh'dan naklen benzerini rivâyet etti.

٥١٥٩- عَنْ أَبِي مَسْعُودٍ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: كُنْتُ أَضْرِبُ غُلَامًا

لِي فَسَمِعْتُ مِنْ خَلْفِي صَوْتًا أَغْلَمَ أَبَا مَسْعُودٍ قَالَ ابْنُ الْأَعْمَشِ مَرَّتَيْنِ

لله أَقْدَرُ عَلَيْكَ مِنْكَ عَلَيْهِ قَالَتْ قَيْدًا هُوَ إِلَهِي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ هُوَ خَيْرٌ لِي مِنْهُ قَالَ أَمَا إِنَّكَ لَوْ لَمْ تَفْعَلْ

لَلْفَعْلِكَ النَّارُ أَوْ لَمَشَتْكَ النَّارُ

5159 - Ebû Mes'ûd el-Ensârî radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Bana ait bir köleyi dövüyordum, arkamdan (İbn-i Müsennâ'nın rivâyetine göre) iki defa “Ebû Mes'ûd, bil ki, Allah senin ona yeten gücünden sana daha muktedirdir” diye bir ses işittim. Döndüm, baktım bir de ne göreyim konuşan, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem imiş.

Ey Allah'ın Rasûlü, o Allah rızası için hürdür dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Eğer sen bu işi (hürriyetine kavuşturma işini) yapmasaydın ateş seni etrafından çevreleyecekti veya sana ateş dokunacak (yakacak)tı.”^[503]

٥١٦٠- عَنْ الْأَعْمَشِ بِإِسْنَادِهِ وَمَعْنَاهُ نَعُوذُ قَالَ: كُنْتُ أَضْرِبُ

عُلَانًا لِي أَسْوَدَ بِالسَّوْطِ وَلَمْ يَذْكُرْ أَمْرَ الْعَتَقِ

5160 - Ameş radiyallahu anh'dan bir önce geçen hadisin benzeri aynı mânâ ve aynı isnad ile rivâyet edildi. Ebû Mes'ûd, bana ait (siyah) bir köleyi kamçı ile dövüyordum, dedi. Azat konusunu zikretmedi.

٥١٦١- عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَنْ لَاءَ مِنْكُمْ مِنْ مَمْلُوكِيكُمْ فَأَطِيعُوهُ مِمَّا تَأْكُلُونَ وَأَكْسُوهُ مِمَّا تَلْبَسُونَ

وَمَنْ لَمْ يَلَا مِنْكُمْ مِنْهُمْ فَيَهْرُءَ وَلَا تُعْلَبُوا خَلْقَ اللهِ

5161 - Ebû Zer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Kölelerinizden sizin emirlerinize uygun hareket edenlere yediğinizden yedin, giyindiğinizden giyindir. Onlardan durumu size uygun gelmeyen satın. Allah'ın yarattığına azap etmeyiniz.”

٥١٦٢- عَنْ رَافِعِ بْنِ مَكِيٍّ وَكَانَ مِنْ شُهَدَا الْحَدِيثِ مَعَ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حَسَنُ

الْمَلَكَ يَمْنُ وَشَرُّ الْخَلْقِ شَوْمٌ

5162 - Hudeybiyede Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber bulunanlardan Rafi bin Mekis radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “(Kölelere iyi muamele etmek uğur ve berekettir. Kötü muamele etmek uğursuzluktur” buyurdu.

٥١٦٣- رَافِعُ بْنُ مَكِيٍّ وَكَانَ رَافِعٌ مِنْ جُهَيْنَةَ قَدْ شَهِدَ الْحَدِيثَ

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: حَسَنُ الْمَلَكَ يَمْنُ وَشَرُّ الْخَلْقِ شَوْمٌ

5163 - Cüheyne kabilesinden olup, Hudeybiyede Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber hazır olan Rafi bin Mekis'ten rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Köleye iyi muamele bereket ve uğurdur. Kötü muamele uğursuzluktur.”

٥١٦٤- عَنِ الْعَبَّاسِ بْنِ جُلَيْدٍ الْحَجَرِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ

عُمَرَ يَقُولُ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَقَالَ يَا رَسُولَ

اللَّهِ كُنْ تَعْفُو عَنِ الْعَادِمِ فَصَمْتُ ثُمَّ أَعَادَ عَلَيْهِ الْكَلَامَ فَصَمْتُ فَلَمَّا

كَانَ فِي الثَّالِثَةِ قَالَ أَعْفُوا عَنْهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ سَبْعِينَ مَرَّةً

5164 - Abbas bin Cüleyd el-Hacrî'den rivâyet edildiğine göre şöyle dedi: Abdullah bin Ömer'in şöyle dediğini işittim: Bir kimse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve:

– Ey Allah'ın Rasûlü, hizmetçiyi kaç kez affedelim dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sükût etti. Sonra adam sözü yine tekrarladı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yine sükût etti. Adam üçüncü kez sözü tekrarlayınca Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Hizmetçini günde yetmiş defa affet.”^[504]

İZAH

Zayıflara acıyan ve onlara yardım edenlere Allah acır ve yardımcı olur. Hizmetçi bir hata işlerse hatayı işlememesi için ikaz edilir ve yaptığıının yanlış olduğu anlatılır. Aynı hata tekrarlanırsa yine affetmeye gayret etmeliyiz. Çünkü biz kul olarak her gün Rabbimize defalarca isyan ediyoruz. Sonra da af istiyoruz. Rabbimiz de bağışlıyor. Biz birbirimizi bağışlayalım ki, Rabbimizden mağfiret dilemeye yüzümüz olsun.

٥١٦٥- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو الْقَاسِمِ نَبِيُّ التَّوْبَةِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: مَنْ قَذَفَ مَمْلُوكَهُ وَهُوَ بَرِيءٌ بِمَا قَالَ جُلِدَ لَهُ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ خَدًّا

قَالَ مُؤَمَّلٌ حَدَّثَنَا عِيسَى بْنُ الْقَضَائِلِ يَغْنِي ابْنُ عَرَوَانَ

5165 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Bana tevbe Peygamberii Ebû'l-Kasım sallallahu aleyhi ve sellem haber verdi ve şöyle buyurdu: “Her kim kölesine hakkında söylediği sözden berî olduğu halde zinâ isnad ederse kendisine kıyamet gününde had cezası olarak celde yapılır.”

Râvi Müemmel şöyle dedi: Bize Fudayl'den naklen İsa haber verdi.^[505]

İZAH

Câriyesine zinâ ettin diye iftira eden kimse, câriyeye sahip olması nedeni ile dünyada haddenden kurtulursa da, ahirette kurtulamayacaktır. Kul hakkı olarak cezasını çekecektir.

٥١٦٦- عَنْ هِلَالِ بْنِ يَسَافٍ قَالَ: كُنَّا نُرْوِلَا فِي كَابِرِ شَوْقِدِ بْنِ

مَقْرِنٍ وَفِينَا شَيْخٌ فِيهِ جَدَّةٌ وَتَمَعُهُ جَارِيَةٌ لَهُ فَلَطَمَ وَجْهَهَا فَمَا رَأَيْتُ

سُوَيْدًا أَحَدٌ عَضَبًا مِنْهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ قَالَ عَجَزَ عَلَيْكَ إِلَّا عُرُ وَجْهَهَا لَقَدْ

رَأَيْنَا سَابِعَ سَبْعَةٍ مِنْ وَلَدِ مُقَرَّرٍ وَمَا لَنَا إِلَّا خَادِمٌ فَلَطَمَ أَصْغَرَنَا وَجْهَهَا

فَأَمَرْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِعِقْقِهَا

5166 - Hilal bin Yesâf radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Biz Süveyd bin Mukarrin'in evine inerdik aramızda sınırlı bir ihtiyar vardı. Yanında kendisine ait bir cariyesi bulunuyordu. Cârîyesinin yüzüne bir tokat vurdu. Ben Süveyd'in o günküden daha şiddetli gazaplandığını görmedim. Süveyd vuracak yer bulamadın da yüzünün en belirli yerine mi tokat vurdun, dedi. Yemin olsun, biz Mukarrin'ın yedi çocuğunun yedincisi idik, bir tek hizmetçimiz vardı. En küçüğümüz hizmetçinin yüzüne bir tokat vurmuştu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize o cariyenin azat edilmesini emretti (biz de azat ettik).^[506]

٥١٦٧- حَدَّثَنِي مُعَاوِيَةُ بْنُ سُوَيْدٍ بْنُ مُقَرَّرٍ قَالَ: لَطَمْتُ مَوْلَى لَنَا

قَدَعَاهُ أَبِي وَدَعَانِي فَقَالَ إِنْ تَصَبَّحْتَ مِنْهُ فَإِنَّا نَمُتُّ بِبَنِي مُقَرَّرٍ كَمَا سَبَعَةٌ عَلَى

عَهْدِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَيْسَ لَنَا إِلَّا خَادِمٌ فَلَطَمَهَا رَجُلٌ بِنَا

نَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَعْطَوْهَا قَالُوا إِنَّهُ لَيْسَ لَنَا خَادِمٌ

غَيْرَهَا قَالَ فَلَتَّخِذْهُمْ حَتَّى يَسْتَعْتُوا فَإِذَا اسْتَعْتُوا فَلْيُعِقِّقُوا

5167 - Muaviye bin Süveyd bin Mukarrin radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir azatlı kölemize tokat atmıştım. Babam onu da beni de çağırdı ve azatlımıza bundan hakkını al dedi. Biz de Mukarrin oğulları asr-ı saadette yedi kardeştik bizim sadece bir hizmetçimiz vardı. Bizden bir kimse o hizmetçiyi tokatladı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “o cariyeyi azat edin,” buyurdu. Mukarrin oğulları bizim ondan başka bir hizmetçimiz yok dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Hizmetçi onlara ihtiyaçları bitene kadar hizmet etsin. İhtiyaçları kalmayınca da onu azat etsinler” buyurdu.

٥١٦٨- عَنْ زَادَانَ قَالَ: أَتَيْتُ ابْنَ عُمَرَ وَقَدْ أَخَذَ عَمَلُؤُنَا لَهُ فَأَخَذَ

مِنْ الْأَرْهَابِ غَوْهَا أَوْ شَيْئًا فَقَالَ مَا لِي بِهِ مِنَ الْأَجْرِ مَا يَسْوَى هَذَا

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: مَنْ لَطَمَ مَمْلُوكَهُ أَوْ

ضَرَبَهُ فَكَفَّارَتُهُ أَنْ يَغِيبَهُ

5168 - Zâzân radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir:

Ben İbn-i Ömer'e gelmiştim. İbn-i Ömer bir kölesini azat etmişti, yerden bir çöp veya bir şey alarak şöyle dedi. Bu köleyi azat etmemden bana şu çöpe denk olacak kadar bir ecir yoktur. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: “Kim kölesini tokatlarsa veya döverse bunun kefareti o, köleyi azat etmesidir.”^[507]

134 - KÖLENİN (EFENDİSİNE KARŞI) SAMİMİ OLMASI

٥١٦٩- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا الْعَبْدُ إِذَا نَصَحَ لِسَيِّدِهِ وَأَحْسَنَ عِبَادَةَ اللَّهِ فَلَهُ أَجْرُهُ

مَرَّتَيْنِ

5169 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Köle efendisine karşı samimi olup, Allah'a olan kulluk borcunu ifa ettiğinde onun için iki ecir vardır.”^[508]

135 - KÖLEYİ EFENDİSİ ALEYHİNDE KIŞKIRTAN KİMSE

٥١٧٠- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مَنْ خَبَّبَ زَوْجَةَ امْرِئٍ أَوْ مَمْلُوكَةً فَلَيْسَ مِنَّا

5170 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kimsenin hanımını veya kölesini kendisine karşı kıskırtan kimse bizden değildir.”

İZAH

Müslümanlar temiz ve nezih huyla yaşar. Mü'minlerin aile hayatını bozmak en çirkin huylardandır. Kabir azabının bir benzeri aile düzensizliğidir. Mü'minlere kabir azabı tattıranlar onların ızdırabını seyretmekle mutlu olacaklarını zannederler. Hâlbuki kendileri daha acıklı azaba düşerek rûhen muzdarip olacaktırlar. Hasetçinin hiçbir zaman mesud olmadığı bir gerçektir. Hele bu haset aileleri ifsada sebep olursa.

136 - İZİN İSTEMEK

٥١٧١- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَجُلًا بَطَلَخَ مِنْ بَعْضِ حُجَرِ النَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَامَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بِمَشَقِّعٍ أَوْ مَشَاقِصَ قَالَ فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَخِيلُهُ لِيَطْعَنَهُ

5171 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan bir kimse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in odalarından birine başını uzatarak içeriye dikkatle baktı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir mızrağın uç demiriyle veya bunlardan birkaç tanesiyle onun üzerine yürüdü.

Râvi devamla dedi ki: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in elindeki bu demiri o evin içine bakan kimseye saplamak için onun üzerine saldırmasını hala görür gibiyim.^[509]

İZAH

Başkasının evine kapısından, penceresinden yan gözle bakıp takip etmek, en çirkin huylardandır. Peygamber aleyhisselam, odasına izinsiz penceresinden bakan kimsenin gözüne saplayacakmış gibi bir demir parçasını kapıp onu takip etmiştir. Bu davranışı ile izinsiz başkasının evine bakan kimsenin gözleri oyulmaya hak kazanmıştır. Dünyada olmasa da ahirette aynı akıbeti uğrayacak demek istemiştir.

٥١٧٢- حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ إِطْلَعَ فِي دَارِ قَوْمٍ بِغَيْرِ إِذْنِهِمْ فَفَقَّثُوا عَيْنَهُ فَقَدْ هَدَرَتْ

عَيْنُهُ

5172 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in şöyle buyurduğunu işitmiş: "Kim izin almadan bir kimsenin evinin içine bakarsa, ev sahibi de onun gözünü çıkarırsa gözü heder olur. (Ödemesi gerekmez)."

٥١٧٢- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا

دَخَلَ الْبَيْتَ فَلَا إِذْنَ

5173 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Göz, bir (evin) içine girdikten sonra izin almak yoktur."

İZAH

Bir kimse bir eve gelip, evin içine izinsiz baktıktan sonra izin alsa da kıymeti yoktur. Veya bir eve gelir eve geldiğinde kapıyı çalmadan içeri girer gözü izinsiz bakılması caiz olmayan şeylere bakarsa ondan sonra izin alsa da izin almış sayılmaz.

İslam edebiyle edeplenen kimse başkasının evinin içine izinsiz bakmaz. Bakarsa kardeşinin hakkına tecavüz etmiş İslami edebe dikkat etmemiş sayılır.

٥١٧٤- عَنْ هُرَيْرٍ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ قَالَ عُثْمَانُ سَعْدُ فَوَقَّفَ عَلَيْهِ

بَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْتَأْذِنُ فَقَامَ عَلَى الْبَابِ قَالَ عُثْمَانُ

مُسْتَقْبِلَ الْبَابِ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَكَذَا عَنْكَ أَوْ

هَكَذَا فَإِنَّمَا الْإِسْتِذَانُ مِنَ النَّظَرِ

5174 - Hüzeyl radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e bir zat geldi. Râvî Osman gelen Sa'd idi dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kapısı önünde durup izin istedi ve kapının önünde dikildi. Osman (b. Ebû Şeybe) bu sözü, kapıya karşı (dikildi)" diye rivâyet etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona: "Şöyle (kapı senden biraz sağda ve solda kalacak şekilde) veya şöyle dur, gerçekten izin almak gözün bakmasından dolayıdır" buyurdu.

٥١٧٥- عَنْ سَعْدِ نَحْوَهُ عَنِ النَّبِيِّ

5175 - Sa'd radiyallahu anh'dan bir önce geçen hadisin benzeri Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den rivâyet olundu.

İZAH

Bir eve varışta izin almanın sebebi ev sahibinin görülmesine razı olmayacağı bir şeye göz ilişip günaha girmemek ve ev sahibini üzmemek içindir.

137 - İZİN NASIL İSTENİR?

٥١٧٦- عَنْ كَلْدَةَ بِنِ خَنْبَلٍ أَنَّ صَفْوَانَ بْنَ أُمَيَّةَ بَعَثَهُ إِلَى رَسُولِ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِلَبْنٍ وَجَدَانِيَّةٍ وَصَعَابِيسَ وَالثَّيِّبِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَعْلَى مَكَّةَ فَدَخَلَتْ وَلَمْ أَتْلَمْ أَقَالَ إِزْجِعَ فَقُلْتُ أَلَسَلَمْ

عَلَيْكُمْ وَذَلِكَ بَعْدَمَا أَسَلَمْ صَفْوَانُ بْنُ أُمَيَّةَ

قَالَ عَمْرُو وَأَخْبَرَنِي ابْنُ صَفْوَانَ بِهَذَا أَجْمَعُ عَنْ كَلْدَةَ بِنِ خَنْبَلٍ

وَلَمْ يَقُلْ سَمِعْتُهُ مِنْهُ

قَالَ أَبُو خَالِدٍ: قَالَ يَحْيَى بْنُ خَبِيبٍ أُمَيَّةُ بْنُ صَفْوَانَ وَلَمْ يَقُلْ

سَمِعْتُهُ مِنْ كَلْدَةَ بِنِ خَنْبَلٍ وَ قَالَ يَحْيَى أَيْضًا عَمْرُو بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ

صَفْوَانَ أَخْبَرَهُ أَنَّ كَلْدَةَ بِنِ خَنْبَلٍ أَخْبَرَهُ

5176 - Kelede bin Hanbel radiyallahu anh'dan: Saffan bin Ümeyye Kelede'yi bir miktar süt bir ceylan yavrusu ve ufak cins, birkaç salatalıkla Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gönderdi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Mekke'nin üst tarafında idi. Yanına girdim fakat selam vermedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Bana dön ve esselamualeyküm de" buyurdu. Bu olay Saffan bin Ümeyye Müslüman olduktan sonra idi.

Amr şöyle dedi: Bu olayı bana Saffan, Kelede bin Hanbel'den daha geniş bir şekilde haber verdi. Fakat Kelede'den bizzat işittim demedi.

Ebû Dâvud dedi ki: Râvîlerden Yahya bin Habib, (Saffan bin Ümeyye yerine) Ümeyye bin Saffan dedi. Kelede bin Hanbel'den işittim demedi. Yine Yahya'nın dediğine göre, Amr b. Abdillâh b. Saffan bu hadisi kendisine Kelede b. Hanbel'in bildirdiğini haber vermiştir. [\[510\]](#)

٥١٧٦ - عَنْ رِبْعِيِّ قَالَ: حَدَّثَنَا رَجُلٌ مِنْ بَنِي عَابِرٍ أَنَّهُ اسْتَلْزَمَ عَلِيَّ

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي بَيْتٍ فَقَالَ: أَلَيْجَ النَّبِيُّ صَلَّى

لَهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِمَحَادِمِهِ أُخْرِجَ إِلَى هَذَا فَعَلَبَنَهُ الْإِسْطِطَانُ فَقُلْتُ لَهُ قُلْ

السَّلَامَ عَلَيْكُمْ أَدْخُلْ فَسَمِعَهُ الرَّجُلُ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَدْخُلْ فَأَدْنَى

لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَدَخَلَ

5177 - Rıb'ıy radiyallahu anh'dan: Bize Benî Âmir'dan bir kimse haber verdi. O zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem evinin içinde iken içeri girmek için izin istedi. İçeri gireyim mi, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hizmetçisine: "Şu zatın yanına çık nasıl izin isteneceğini ona öğret. Esselamü aleyküm, içeri gireyim mi" desin." buyurdu.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in söylediğini o zat işitti, bunun üzerine esselamü aleyküm, içeri gireyim mi, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona izin verdi. O zat da içeri girdi.

٥١٧٨ - عَنْ رِبْعِيِّ بْنِ جِرَاحٍ قَالَ: حَدَّثْتُ أَنَّ رَجُلًا مِنْ بَنِي عَابِرٍ

إِسْتَأْذَنَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ

قَالَ أَبُو هَازِمٍ: وَكَذَلِكَ حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا أَبُو عَوَانَةَ عَنْ مَطْصُورٍ

عَنْ رِيعِيٍّ وَلَمْ يَقُلْ عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي هَاشِمٍ

5178 - Rib'iy bin Hıraş'tan rivâyete göre şöyle dedi: Benî Âmir'dan bir kimse Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girmeye izin istediği bana haber verildi, diye geçen hadisle aynı manada zikretti.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Müseddet Ebû Avane'den o da Mansur'dan, Mansur da Rib'iy'den rivâyet etti. Ancak bu rivâyette, Benî Âmir'dan bir zattan demeti.

٥١٧٩- عَنْ رَجُلٍ مِنْ بَنِي هَاشِمٍ أَنَّهُ اسْتَأْذَنَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ قَالَ: سَمِعْتُهُ قُلْتُ أَلَسْلَامَ عَلَيْكُمْ أَدْخُلْ

5179 - Benî Âmir'dan bir zattan, Benî Âmir'li zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girmeye izin istedi, deyip geçen hadisin manasını nakletti ve devamla şöyle dedi: Ben Hazreti peygamber'in hizmetçisine, “çık da şu adama izin istemesini ve esselamü aleyküm girebilir miyim, demesini öğret dediğini” işittim. Bunun üzerine esselamü aleyküm dedim ve (yanına girdim).

138 - İZİN İSTENİRKEN KAÇ KERE SELAM VERİLİR

٥١٨٠- حَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ عَدَدَةَ أَخْبَرَنَا شُعْبَانُ عَنْ يَزِيدَ بْنِ خُصَيْفَةَ

عَنْ بُشَيْرِ بْنِ صَعِيدٍ عَنْ أَبِي صَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: كُنْتُ جَالِسًا فِي

مَجْلِسٍ مِنْ مَجَالِسِ الْأَنْصَارِ فَجَاءَ أَبُو مُوسَى فَرَعَا فَقُلْنَا لَهُ مَا أَفْرَعَكَ

قَالَ أَمْرِي عَمْرٌ أَنْ آتِيَهُ فَأَتَيْتُهُ فَاسْتَأْذَنْتُ ثَلَاثًا فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي فَرَجَعْتُ

فَقَالَ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَأْتِيَنِي قُلْتُ قَدْ جِئْتُ فَلَمَّا دَخَلْتُ ثَلَاثًا فَلَمْ يُؤْذَنْ لِي

وَقَدْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَسَّأَدُنْ أَحَدُكُمْ ثَلَاثًا

فَلَمْ يُؤَدِّنْ لَهُ فَلْيَرْجِعْ قَالَ لَتَأْتِيَنَّ عَلَى هَذَا بِالنَّبِيِّ

فَقَالَ أَبُو سَجِيدٍ لَا يَقْرَأُ مَعَكَ إِلَّا أَصْحَابُ الْقَوْمِ قَالَ فَقَامَ أَبُو سَجِيدٍ

مَعَهُ فَشَهِدَ لَهُ

5180 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan:

Ben Ensar'ın toplantı yerlerinden birinde oturuyordum. Ebû Mûsâ korku ve heyecan içerisinde geldi. Ona seni korkutan şey nedir dedik. Ebû Mûsâ, Ömer radiyallahu anh benden yanına gelmemi istedi. Ben de kendisine gittim. Üç defa izin istedim, bana izin vermedi, dedim. Ben de geriye döndüm. Ömer senin bana gelmene ne engel vardı dedi. Ben de (dedim ki) sana geldim. Üç defa izin istedim, içeri girmeme izin verilmedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “sizden biriniz, bir eve girmeye üç defa izin ister ona izin verilmezse geri dönsün” buyurdu. Ömer, bana bu sözü Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in söylediğine delil getir dedi. Ebû Said (kendisini kast ederek) bu konuda seninle ancak kavmin (ashabın) en küçük yaşta olanı kalkar şahitlik eder dedi.

Ebû Said dedi ki: “Ben onunla beraber kalktım. Ebû Mûsâ'ya hadisin doğruluğu hakkında şahitlik etti.”^[511]

٥١٨١- عَنْ أَبِي مُوسَى أَنَّهُ أَتَى عُمَرَ فَاسْتَأْذَنَ ثَلَاثًا فَقَالَ يَسْتَأْذِنُ

أَبُو مُوسَى يَسْتَأْذِنُ الْأَشْعَرِيَّ يَسْتَأْذِنُ عَبْدَ اللَّهِ بْنِ قُبَيْسٍ فَلَمْ يُؤَدِّنْ لَهُ

لَرْجِعَ فَبَيَّعَتْ إِلَيْهِ عُمَرُ مَا زِلْتُمْ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَسْتَأْذِنُ أَحَدُكُمْ ثَلَاثًا فَإِنْ أَدِنَ لَهُ وَإِلَّا فَلْيَرْجِعْ قَالَ إِنِّي بَيْنَهُ

عَلَى هَذَا فَلَمَّحَ ثُمَّ رَجِعَ فَقَالَ هَذَا أَبِي فَقَالَ أَبِي يَا عُمَرُ لَا تُكَلِّ

عَدَابًا عَلَى أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَقَالَ عُمَرُ لَا أَكْثُرُ عَدَابًا عَلَى أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

5181 - Ebû Mûsâ (Abdullah bin Kays el-Eş'arî) radıyallahu anh'dan Ebû Mûsâ, Ömer'e gelerek üç kere izin istedi, (birincisinde) Ebû Mûsâ izin istiyor. (İkincisinde) Eş'arî izin istiyor. (Üçüncüsünde) Abdullah bin Kays izin istiyor dedi. Ona izin verilmedi. Geriye döndü. Ömer, Ebû Mûsâ'ya haber gönderdi seni kapıdan geri çeviren nedir dedi. Ebû Mûsâ şöyle dedi: "Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "sizden biriniz üç defa izin ister, eğer ona izin verilirse (ne ala) izin verilmezse geri dönsün" buyurdu.

Ömer dedi ki: Bu sözüne bana bir beyyine (şahit) getir. Ebû Mûsâ gitti sonra geri geldi ve işte istediğin şahit Übey'dir dedi. Übey ise ey Ömer, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına azab verici olma dedi. Ömer ise, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına azap verici olmayacağım dedi. [512]

٥١٨١- عَنْ عُثَيْبِ بْنِ هُمَيْرٍ أَنَّ أَبَا مُوسَى اسْتَأْذَنَ عَلَى عُمَرَ بِهَلْوَ

الْقُبَّةِ قَالَ: فِيهِ فَأَنْطَلَقَ بِأَبِي سَعِيدٍ فَشَهِدَ لَهُ فَقَالَ أَخْبِرْنِي عَلَيَّ هَذَا مِنْ

أَمْرِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْهَآئِي السَّفَقُ بِالْأَسْوَاقِ وَلَكِنْ

سَلِّمْ مَا بَشَتْ وَلَا تَسْتَأْذِنْ

5182 - Ubeyd bin Umeyr radıyallahu anh'dan: Ebû Mûsâ Ömer'in yanına girmek için izin istedi, diye önce geçen şu kıssayı zikretti ve orada şöyle dedi. Ebû Said oraya kadar gitti. Ebû Mûsâ, lehinde şahitlik etti. Ömer Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in işlerinden bu istizan konusu bize gizli mi kaldı, dedi. Demek ki, çarşı da alışveriş beni bu bilgiden alıkoydu. Lakin sen (yanıma girmek istediğinde) dilediğin kadar selam verirsin, fakat izin istemezsin, dedi. [513]

٥١٨٢- حَدَّثَنَا زَيْدُ بْنُ أَخْزَمٍ حَدَّثَنَا عَبْدُ الْقَاهِرِ بْنُ شُعْبٍ حَدَّثَنَا

هَيْثَامُ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ هِلَالٍ عَنْ أَبِي بُرْدَةَ بْنِ أَبِي مُوسَى عَنْ أَبِيهِ بِهَلْوَ

الْقُبَّةِ قَالَ فَقَالَ عُمَرُ لِأَبِي مُوسَى إِنِّي لَمْ أَتِهَنَّكَ وَلَكِنْ الْحَدِيثُ عَنْ

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَدِيدٌ

5183 - Ebû Bürde bin Ebû Mûsâ'dan, o da babasından şu kıssayı rivâyet etti. Ömer Ebû Mûsâ'ya şöyle dedi: Ben seni itham etmiyorum, lakin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den hadis rivâyet etmek çok çetin bir iştir.

٥١٨٣- عَنْ رَبِيعَةَ بْنِ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَعَنْ غَيْرِ وَاحِدٍ مِنْ

عُلَمَائِهِمْ فِي هَذَا فَقَالَ غَيْرُ لِأَبِي مُوسَى أَمَا إِنِّي لَمْ أَتِهْمَكَ وَلَكِنْ

خَشِيتُ أَنْ يَتَقَوْلَ النَّاسُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

5184 - Rabia bin Ebû Abdurrahman ile bu hususta bilgisi olan birçok âlimden rivâyet edildiğine göre Hazreti Ömer, Ebû Mûsâ'ya şöyle demiştir: Şunu iyi bil ki, ben bu hadisten dolayı seni suçlamadım. Fakat halkın Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hakkında hadis uyduracağından endişe ettim.

٥١٨٤- عَنْ قَيْسِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ زَاوَنَّا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمْ فِي مَثْوَلِنَا فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَزِدْهُ سَعْدٌ زِدًا خَفِيًّا

قَالَ قَيْسٌ فَقُلْتُ: أَلَا تَأْتِدُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ ذَرَهُ

يُخَيِّرْ عَلَيْنَا مِنَ السَّلَامِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّلَامُ

عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَزِدْهُ سَعْدٌ زِدًا خَفِيًّا

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ

اللَّهِ ثُمَّ رَجَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاتَّبَعَهُ سَعْدٌ فَقَالَ

يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ أَسْمِعُ تَسْلِيمَكَ وَأَرَادُ عَلَيْكَ زِدًا خَفِيًّا لِتَخَيِّرَ

عَلَيْنَا مِنَ السَّلَامِ قَالَ فَانصَرَفَ مِنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَأَمَرَ لَهُ سَعْدٌ بِغُسْلٍ فَأَغْتَسَلَ ثُمَّ نَازَلَهُ مِلْحَمَةً مَضْبُوعَةً بِرِغْفَرَانِ أَوْ

ثَلَاثِينَ فَاشْتَمَلَ بِهَا ثُمَّ رَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَيْهِ

وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ اجْعَلْ صَلَوَاتِكَ وَرَحْمَتَكَ عَلَى آلِ سَعْدِ بْنِ عُبَادَةَ

قَالَ ثُمَّ أَصَابَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الطَّعَامِ قَلِيلًا أَوْ لَا

الْإِثْبِرَافَ قَرِيبَ لَهُ مَعْدُ حِمَارًا قَدْ وَطَأَ عَلَيْهِ بِقَعْلِيَّةٍ فَرَكِبَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَقَالَ مَعْدُ يَا قَيْسُ اصْحَبْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ قَيْسُ فَقَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِزْكَبْ قَلْبِي

ثُمَّ قَالَ إِمَّا أَنْ تَزْكَبَ وَإِمَّا أَنْ تَنْصَرِفَ قَالَ فَأَنْصَرَفْتُ

قَالَ أَبُو خَالِدٍ: زَوَّاهُ عُثْمَرُ بْنُ عَبْدِ الرَّاحِدِ وَابْنُ سَمَاعَةَ عَنْ

الْأَوْزَاعِيِّ مُرْسَلًا وَلَمْ يَذْكُرْ قَيْسُ بْنُ مَعْدٍ

5185 - Kays bin Said radiyallahu anh'dan, rivâyete göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bizi evimizde ziyaret etti ve Esselamü aleyküm ve rahmetullah dedi. Sa'd, gizlice selamı iade etti. Kays babasına Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e içeri girmeye izin vermeyecek misin dedi. Sa'd, bırak da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bize çok selam versin dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ikinci defa Esselamü aleyküm ve rahmetullah dedi. Sa'd, gizlice ve aleykümselâm dedi.

Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem tekrar Esselamü aleyküm ve rahmetullah dedi ve geri döndü. Sa'd, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in arkasından gitti ve şöyle dedi. Ey Allah'ın Rasûlü, ben selamını işitiyor ve gizlice sana selamını iade ediyor idim bunu bize daha çok selam vermiş olmanız için yaptım dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem babamla beraber geldi, babama bir banyo suyu hazırlamasını emretti (hazırlandı.) Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gusül yaptı, sonra babam. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e zâ'feran'la veya vers ile boyanmış bir çarşaf sundu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona büründü, sonra ellerini kaldırdı ve şöyle buyuruyordu: "Ya Rab, rahmetini ve bereketini Sad bin Ubade'nin ehli üzerine kıl, indir." Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yemek yedi. Dönmek isteyince

Sa'd, ona bir merkep yaklaştırdı, kadife ile merkebin palanını yumuşattı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona bindi. Sad şöyle dedi: Ey Kays Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'le beraber git. Kays şöyle anlatıyor. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana sen de bin dedi. Yanına binmekten çekindim. Sonra ya binersin veya geri dönersin buyurdu. Ben de geri döndüm dedi.

Ebû Dâvud dedi ki: bu hadisi Ömer bin Abdulvahid ve İbn-i Semâ mürsel olarak Evzâî'den rivâyet ettiler. Kays bin Sa'd'ı zikretmediler.

٥١٨٦- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَى بَابَ قَوْمٍ لَمْ يَنْتَقِلِ الْبَابَ مِنْ تَلْقَائِهِمْ وَلَكِنْ

مِنْ دُكْبِهِ الْأَيْمَنِ أَوْ الْأَيْسَرِ يَقُولُ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ، السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

وَذَلِكَ أَنَّ الْمَوْرَ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهَا يَوْمَئِذٍ مَشْرُورًا

5186 - Abdullah bin Büsr radıyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir kavmin kapısına geldiğinde tam kapının karşısında durmazdı ya sağ tarafa veya sol tarafa durur ve Esselamü aleyküm, esselamü aleyküm derdi ve o zaman evlerin kapıları üzerinde perdeler yoktu.

139 - KAPIYI ÇALMAK SÛRETİ İLE İZİN İSTEMEK

٥١٨٧- عَنْ جَابِرٍ أَنَّهُ ذَهَبَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فِي دِينِ أَبِيهِ فَقَدَّشْتُ الْبَابَ، فَقَالَ: مَنْ هَذَا؟ قُلْتُ: أَنَا قَالَ: أَنَا، أَنَا،

كَأَنَّهُ كَرِهَهُ

5187 - Câbir radıyallahu anh'dan: O, babasının borcu hakkında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gitti, kapıyı çaldım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kim o dedi. Benim dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem cevabımı sanki hoş görmemişçesine” ben, ben” dedi. [\[514\]](#)

İZAH

İçeriden kim diye sorulduğunda açıkça ben falanım diye kimliğini söylemeli, yalnız ben demekle yetinmemelidir.

۵۱۸۸- عَنْ نَافِعِ بْنِ عَبْدِ الْحَارِثِ قَالَ: خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى دَخَلْتُ حَائِطًا فَقَالَ لِي أُنَبِّئُكَ الْبَابُ

لَمْ يَضْرِبْ الْبَابُ فَقُلْتُ مَنْ هَذَا وَسَأَلَ الْخَبِيرُ

5188 - Nâfi bin Abdulhâris radiyallahu anh'dan: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile beraber çıktım. Nihayet (Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte) bir bostana girdim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana kapıyı (içeriden sıkı) tut dedi. Hemen ardından kapı çalındı “Kim o” dedim. Râvî hadisin devamını sevk etti.

140 - BİR YERE DAVETLİ OLMAK ORAYA GİREBİLMEK İÇİN İZİN SAYILIR MI?

۵۱۸۹- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَسُولُ

الرَّجُلِ إِلَى الرَّجُلِ إِذْنُهُ

5189 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Bir kimsenin diğer bir kimseye davet için elçi göndermesi içeri girmeye izni sayılır.”

۵۱۹۰- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ:

إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ فَجَاءَ مَعَ الرَّسُولِ فَإِنَّ ذَلِكَ لَهُ إِذْنٌ

قَالَ أَبُو عَلِيٍّ اللَّوْثِيُّ: سَمِعْتُ أَبَا دَاوُدَ يَقُولُ قَتَادَةُ لَمْ يَسْمَعْ مِنْ

أَبِي زَافِعٍ شَيْئًا

5190 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz, yemeğe çağrıldığı vakit elçi ile beraber gelirse bu onun için izin sayılır.”

Ebû Ali el-Lûlû, dedi ki: Ebû Dâvud'dan Katâde Ebû Rafî'den hiçbir şey işitmedi, dediğini işittim.

141 - ÜÇ MAHREM VAKİTTE İZİN İSTEMEK

٥١٩٠- حَدَّثَنَا ابْنُ السَّرْحِ قَالَ حَدَّثَنَا ح وَحَدَّثَنَا ابْنُ الصَّبَّاحِ بْنِ

شَقِيَّانَ وَابْنُ عَبَّادَةَ وَهَذَا حَدِيثُهُ قَالَا أَخْبَرَنَا شَقِيَّانُ عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي

يَزِيدَ سَمِعَ ابْنَ عَبَّاسٍ يَقُولُ لَمْ يُؤْمَرْ بِهَا أَكْثَرُ النَّاسِ آيَةُ الْإِذْنِ وَإِنِّي

لَأَمُرُّ جَارِيَتِي هَذِهِ تَسْتَأْذِنُ خَلْفِي

قَالَ أَبُو دَاوُدَ وَكَذَلِكَ رَوَاهُ عَطَاءٌ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ يَأْمُرُ بِهِ

5191 - Ubeydullah bin Ebû Yezid'den rivâyet edildiğine göre İbn-i Abbas'ın şöyle dediğini işitmiş: “İnsanların çoğu sanki şu izin ayetiyle emr olunmamış gibi hareket ediyorlar. Ben şu cariyeme dahi (söz konusu ayetin emri uyarınca) yanıma izin alarak girmesini emrediyorum.

Ebû Dâvud dedi ki: Aynı şekilde İbn Abbas'tan bu hadisi (yani) üç vakitte evlere girerken izin istemeyi emrettiğini, Atâ da rivâyet etti.

٥١٩١- عَنْ عُبَيْدِ اللَّهِ بْنِ يَزِيدَ أَنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ قَالَ قَالُوا يَا ابْنَ عَبَّاسٍ

كَيْفَ تَرَى فِي هَذِهِ آيَةِ الْإِذْنِ أَمْزَنًا فِيهَا أَمْزَنًا وَلَا يَفْعَلُ بِهَا أَحَدٌ

قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنَ الَّذِينَ مَلَكَتْ

أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَمْلِكُوا الْهَيْمَنَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ

الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنَ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ

عَوْرَاتِ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَافُونَ عَلَيْكُمْ»

قَرَأَ الْقَعْنَبِيُّ إِلَى «عَلِيمٍ حَكِيمٍ»

قَالَ ابْنُ عَبَّاسٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ رَحِيمٌ بِالْمُؤْمِنِينَ يَجِبُ الشَّرُّ وَكَانَ

النَّاسُ لَيْسَ يُتَوَبَّهَ شَرُّ وَلَا حِجَابٌ قَرِيبًا دَخَلَ الْخَادِمُ أَوْ الْوَلَدُ

أَوْ بَيْعَةُ الرَّجُلِ وَالرَّجُلُ عَلَى أَهْلِهِ فَأَمَرَهُمُ اللَّهُ بِالْإِسْتِغْنَاءِ فِي ذَلِكَ

الْعَوْرَاتِ فَجَاءَهُمُ اللَّهُ بِالشُّرُوبِ وَالْخَيْرِ فَلَمْ أَرِ أَحَدًا يَعْمَلُ بِذَلِكَ بَعْدَ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: حَدِيثُ عُثَيْبِ اللَّهِ وَعَطَاءٍ يُفْسِدُ هَذَا الْحَدِيثَ

5192 - İkrime radiyallahu anh'dan: Irak halkından bir heyet şöyle dediler: Ey İbn-i Abbas, içinde bulunan emirlerle emr olunduğumuz halde hiç kimsenin kendisiyle amel etmediği Aziz ve Celil olan Allah'ın şu ayeti hakkında ne dersin? Aziz ve Celil olan Allah, şöyle buyurdu: “Ey iman edenler, sağ ellerinizin malik olduğu köleleriniz ve sizden henüz buluğa ermemiş olanlar üç vakitte sizden izin alsınlar. Sabah namazından önce, gündüz elbiselerinizi (istirahat için) koyduğunuz vakit ve yatsı namazından sonra bu üç vakit sizin için mahrem vakitlerdir. Bunlardan sonra onların sizin üzerinize girmelerinde size ve onlara vebal yoktur. Çünkü onlar sizin üzerinize çok girip çıkanlardır.” Kanebi ayeti “(Allah bilir ve Hakimdir)”e kadar okudu.

İbn-i Abbas şöyle dedi: Gerçekten Allah Teâlâ hilim sahibidir. Mü'minlere merhametlidir. Örtünmeyi sever halkın evlerinde örtüler (perdeler ve yatak odaları) yoktu, çok kere hizmetçi veya çocuk veya kişinin evindeki yetim kız çocuğu veya kişi ehlinin yanına girerdi. Allah onlara bu avret yerlerin açılacağı saatlerde izin istemelerini emretti. Allah, onlara sütre kullanmalarını ve hayırlı olanı emir buyurdu. Henüz bununla amel eden birisini görmedim.

Ebû Dâvud şöyle dedi: Ubeydullah ve Atâ'nın rivâyet ettikleri hadis, bu hadisi zayıflatıyor.

İZAH

İnsanlardan bazıları bu ayet mehsuh demiştir. Bazıları da buradaki emir nedbe matuftur demişlerdir.

Sabah namazından önce öğle vakti ve yatsıdan sonra kadınların evlerde yatak kıyafeti ile bulundukları anlardır. İzinsiz içeriye girmek ailenin çocukları tarafından da olsa uygun değildir.

142 - SELAMI YAYMAK

٥١٩٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا

أَفَلَا أُذَلِّكُمْ عَلَى أَمْرٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ أَفَشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ

5193 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Nefsim elinde olan Allah’a yemin ederim ki, iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olamazsınız. İşlediğinizde birbirinizi seveceğiniz ibadeti size haber vereyim mi? Aranızda selamı yayınız.”^[515]

İZAH

Selam, Allah’ın ismidir. Gönüllerde sevgiye sebep olur, dokunduğu gönlü nurlandırır. Selamı verenle alanın gönüllerinde sevgi bağı kurar.

٥١٩٤- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ؟ قَالَ: تُطْعِمُ الطَّعَامَ وَتَقْرَأُ السَّلَامَ

عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ

5194 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan: Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e İslam’da hangi davranış daha hayırlıdır, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Yemek yedirirsin, bildiğin ve bilmediğin kimselere selam verirsin” buyurdu.”^[516]

İZAH

Selam, Allah'ın adıdır. Sadece tanışlara değil tanımadığınız kimselere de vermek gerekir. İman bunu gerektirir. Çünkü Allah'ın adını gönüllere ulaştırmak mü'minin görevidir.

143 - SELAM NASIL VERİLİR?

٥١٩٥- عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَرَدَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ ثُمَّ جَلَسَ فَقَالَ

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرُ ثُمَّ جَاءَ آخَرُ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

وَرَحِمَةُ اللَّهِ فَرَدَّ عَلَيْهِ فَنَجَسَ، فَقَالَ: جَسْرُونَ، ثُمَّ جَاءَ آخَرُ فَقَالَ السَّلَامُ

عَلَيْكُمْ وَرَحِمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ فَرَدَّ عَلَيْهِ فَنَجَسَ، فَقَالَ ثَلَاثُونَ

5195 - İmran bin Husayn radiyallahu anh'dan: Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve esselamü aleyküm (Allah'ın selamı üzerine olsun) dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona selamını iade etti. Sonra oturdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “On sevap” buyurdu. Sonra başka birisi geldi, esselamü aleyküm ve rahmetullah dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem selamını iade etti. O, zat oturdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “yirmi sevap” buyurdu. Sonra birisi geldi, esselamü aleyküm ve rahmetullahı ve berakatühü dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona selamını iade etti. O, zat oturdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (bu selama) “Otuz sevap” buyurdu. [\[517\]](#)

٥١٩٦- عَنْ سَهْلِ بْنِ مُعَاذٍ بْنِ أَنَسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَعْنَاهُ زَادَ ثُمَّ أَنَسٍ آخَرُ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحِمَةُ اللَّهِ

وَبَرَكَاتُهُ وَمَغْفِرَتُهُ فَقَالَ أَرَأَيْتُمْ قَالَ هَكَذَا تَكُونُ الْفَضَائِلُ

5196 - Sehl bin Muaz bin Enes radiyallahu anh'dan: O da babasından Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den aynı manada rivâyet olundu. Bu rivâyette şu ziyade var. (Sonra başka birisi geldi, şöyle dedi. Esselamü

aleyküm ve rahmetullahı ve berakatühü ve mağfiretühü) Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Buna kırk sevap var” buyurdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (selamda bulunan fazla kelimeler için) “sevap artışı böyle olur” buyurdu.

144 - SELAMI ÖNCE VEREN KİMSENİN FAZİLETİ

٥١٩٧- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ بَدَأَهُمْ بِالسَّلَامِ

5197 - Ebû Ümâme radiyallahu anh’dan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İnsanların Allah’a en yakın olanı ilk önce selam verenlerdir.”

145 - ÖNCELİKLE SELAM VERMEK KİME DÜŞER?

٥١٩٨- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يُسَلِّمُ الصَّغِيرَ عَلَى الْكَبِيرِ وَالْمَارُّ عَلَى الْقَاعِدِ وَالْقَلِيلُ عَلَى

الْكَثِيرِ

5198 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Küçük büyüğe, yürüyen oturana, az olanlar da çok olanlara selam verir.”^[518]

٥١٩٩- أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يُسَلِّمُ الرَّابِّ عَلَى الْمَاشِي ثُمَّ ذَكَرَ الْحَدِيثَ

5199 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Binitli olan yürüyene selam verir” sonra râvî hadisi zikretti.

146 - BİR KİMSE YANINDAN AYRILDIĞI KİMSE İLE KARŞILAŞINCA SELAM VERİR Mİ?

٥٢٠٠- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: إِذَا لَقِيَ أَحَدُكُمْ أَخَاهُ فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ

فَإِنْ خَالَتَ بَيْنَهُمَا شَجَرَةٌ أَوْ جِنَارٌ أَوْ حَبْرٌ ثُمَّ لَقِيَهِ فَلْيَسَلِّمْ عَلَيْهِ أَيْضًا

قَالَ مُعَاوِيَةُ: وَخَلَدْتُ عِنْدَ الْوَهَّابِ بْنِ بُحَيْثٍ عَنْ أَبِي الزِّنَادِ عَنِ

الْأَعْرَجِ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَوْلِهِ سَوَاءٌ

5200 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz kardeşine rast geldiğinde ona selam versin eğer aralarında ağaç, duvar veya taş ayırır. Tekrar karşılaşırlarsa arkadaşına yine selam versin.”

Râvî Muaviye bin Salih dedi ki: Bu hadisin aynısını bir de Abdulvahhab bin Buht bana Ebû'z-Zinad el-A'rac Ebû Hüreyre zinciriyle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den naklen rivâyet etti.

٥٢٠١- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عُمَرَ أَنَّهُ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي مَشْرُبَةٍ لَهُ فَقَالَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَسَلَامٌ

عَلَيْكُمْ أَتَدْخُلُ عُمَرَ

5201 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan: Ömer radiyallahu anh'dan: O, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi. Rasûlullah sallallahu aleyhi

ve sellem makamında idi. Ömer radiyallahu anh, esselamü aleyküm ey Allah'ın Rasûlü, Esselamü aleyküm Ömer, huzuruna girebilir mi, dedi.

İZAH

Bir zatın yanına girileceğinde önce selam verilir, sonra girmeye izin istenir. Bu hadis-i şerif izinin nasıl isteneceği ve izin istenmeden ne söyleneceği talim hakkındadır.

Meşrube yüksekçe bir yer demektir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem herkes tarafından görülsün diye yapılan yüksekçe yerdir.

147 - ÇOCUKLARA SELAM VERMEK

۵۲۰۲- قَالَ أَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غُلَامًا

غُلَامَانِ يَلْعَبُونَ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمَا

5202 - Enes radiyallahu anh şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem oynamakta olan çocukların yanına geldi ve onlara selam verdi. [\[519\]](#)

۵۲۰۳- قَالَ أَتَيْتُ ابْنَتَهُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَنَا غُلَامٌ فِي الْغُلَامَانِ فَسَلَّمَ عَلَيْنَا ثُمَّ أَخَذَ بِيَدِي فَأَرْسَلَنِي بِرِسَالَةٍ وَقَعَدَ

فِي ظِلِّ جِدَارٍ أَوْ قَالَ إِلَى جِدَارٍ حَتَّى رَجَعْتُ إِلَيْهِ

5203 - Enes radiyallahu anh şöyle dedi: Ben çocuklar arasında oynayan bir çocuktum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize kadar geldi ve selam verdi. Sonra benim elimi tuttu ve beni bir göreve gönderdi ve ben dönene kadar bir duvarın gölgesinde veya duvarın yanında oturdu.

148 - KADINLARA SELAM VERMEK

۵۲۰۴- أَخْبَرْتُهُ أَسْمَاءُ ابْنَتُ زَيْدٍ مَوْلَا عَلِيٍّ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فِي بَنُوَّةٍ فَسَلَّمَ عَلَيْنَا

5204 - Esmâ binti Yezîd'den demiştir ki: Biz bir takım kadınlar içersinde iken Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize rast geldi ve bize selam verdi. [520]

İZAH

Bu hadis-i şerif, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kadınlara selam verdiğini ifade eder. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem fitneden emin idi. Bundan dolayı kadınlara selam vermiştir.

Müleheb'ten naklen İbn-i Battal şöyle demiştir. Fitneden emin olmak şartı ile erkekler kadınlara, kadınlar erkeklere selam verebilirler. Mâlikîler, yaşlılara verilebileceğini, gençlere verilemeyeceğini söylemiştir.

Küfeliler, erkek kadına verse de kadın erkeğe veremez. Çünkü kadınların ezan ve ikamette seslerini yükseltmeleri meşru değildir. Selamda da böyledir diyorlar. (Avnül Mâ'bûd)

149 - MÜSLÜMANLARIN İDÂRESİ ALTINDA OLAN EHL-İ KİTABA SELAM VERMEK

٥٢٠٥- عَنْ سُهَيْلِ بْنِ أَبِي صَالِحٍ قَالَ خَرَجْتُ مَعَ أَبِي إِلَى الشَّامِ

فَجَعَلُوا يَمْزُجُونَ بِضَوَائِعَ فِيهَا نَصَارَى يَتَلَبَّسُونَ عَلَيْهِمْ فَقَالَ أَبِي لَا

تَبْدَهُوهُمْ بِالسَّلَامِ فَإِنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ حَدَّثَنَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَبْدَهُوهُمْ بِالسَّلَامِ وَإِذَا لَقَيْتُمُوهُمْ فِي الطَّرِيقِ فَاضْطَرُّوهُمْ

إِلَى أَضْنِقِ الطَّرِيقِ

5205 - Süheyl bin Ebû Salih'ten rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben (bir kafilende) babamla beraber Şam'a çıkmıştım. Kafilende bulunanlar Hristiyan manastırlarına uğruyorlardı. Orada buluna Hristiyanlara selam veriyorlardı. Babam şöyle dedi, Onlara selamla başlamayın çünkü Ebû Hüreyre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in "Ehl-i kitaba selamla

başlamayın, yolda rast geldiğinizde onları yolun en dar yerine mecbur edin” buyurduğunu haber verdi. [521]

٥٢٠٦- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْيَهُودَ إِذَا سَلَّمَ عَلَيْكُمْ أَحَدُهُمْ فَإِنَّمَا يَقُولُ السَّلَامَ عَلَيْكُمْ

فَقُولُوا وَعَلَيْكُمْ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَكَذَلِكَ رَوَاهُ مَالِكٌ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ وَرَوَاهُ

التَّوْرِيُّ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ دِينَارٍ قَالَ فِيهِ وَعَلَيْكُمْ

5206 - Abdullah bin Ömer’den, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Yahudilerden birisi size selam verdiğinde ölüm üzerinize olsun, der. Siz de onlar (sadece) ve aleyküm “sizin üzerinize olsun” deyin.

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Abdullah bin Dinar’dan Malik böyle rivâyet etti. Yine bu hadisi Abdullah bin Dinar’dan Sevrî rivâyet etti. Ve orada “Ve aleyküm” deyiniz diye rivâyet etti. [522]

٥٢٠٧- عَنْ أَنَسٍ أَنَّ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا لِلنَّبِيِّ

إِنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ يُسَلِّمُونَ عَلَيْنَا فَكَيْفَ نَرُدُّ عَلَيْهِمْ قَالَ قُولُوا وَعَلَيْكُمْ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَكَذَلِكَ رَوَاهُ عَابِثَةُ وَأَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْجُهَنِيُّ وَأَبِي

بَصْرَةَ يَغْنِي الْغَفَارِيُّ

5207 - Enes radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e şöyle dediler: Ehl-i kitap (Yahudi ve Hıristiyanlar) bize selam veriyorlar, onların selâmını nasıl iade edelim? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ve aleyküm (sizin üzerinize olsun) diye karşılık verin” buyurdu. [523]

Ebû Dâvud dedi ki: Aişe’nin Ebû Abdurrahman el-Cühenî’nin ve Ebû Basra el-Gıfari’nin rivâyetleri de böyledir.

150 - MECLİSTEN KALKTIĞINDA SELAM VERMEK

۵۲۰۸- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا انْتَهَى أَخَذَكُمْ إِلَى الْمَجْلِسِ فَلْيَسَلِّمْ فَإِذَا أَرَادَ أَنْ يَقُومَ

فَلْيَسَلِّمْ فَلْيَسَلِّمِ الْأُولَى بِأَخْتِ مِنَ الْآخِرَةِ

5208 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Sizden biriniz, bir meclise vardığında selam versin, kalkmak istediğinde yine esselamü aleyküm diye selam versin. Varışta verilen birinci selam ayrılışta verilen ikinci selamdan daha önemli değildir.”^[524]

151 - ALEYKESSELÂM DEMENİN KERAHATİ

۵۲۰۹- عَنْ أَبِي جَرْرِ الْجُعَيْنِيِّ قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ فَقُلْتُ عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ لَا تَقُلْ عَلَيْكَ السَّلَامُ

فَإِنَّ عَلَيْكَ السَّلَامَ تَجِدُ الْمَوْتَى

5209 - Ebû Cüreyy'il-Hüceymî radiyallahu anh'dan, rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim ve aleykesselâm ya Rasûlallah dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Aleykesselâm deme. Çünkü bu, ölülerin selamıdır.”^[525]

152 - BİR CEMAAT ADINA O CEMAATTEN BİR TEK KİMSENİN SELAM ALMASI

۵۲۱۰- عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَبُو دَاوُدَ:

رَفَعَهُ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ قَالَ يُخْبِرُنِي عَنْ الْجَمَاعَةِ إِذَا مَرُّوا أَنَّ يُسَلِّمَ

أَخَذَهُمْ وَيُجْزَى عَنِ الْجُلُوسِ أَنْ يَرُدَّ أَخَذَهُمْ

5210 - Ali bin Ebû Talib radiyallahu anh'dan: -Ebû Dâvud dedi ki; Hasan bin Ali, bu hadisi ref etti- Bir cemaat bir cemaate uğradığında içlerinden birinin selam vermesi kâfidir. Oturan cemaatten birisinin selamı iade etmesi diğerlerinden kâfi gelir.

153 - MÛSÂFAHA (EL SIKIŞMA)

٥٢١١- عَنْ التِّرْمِذِيِّ عَنْ أَبِي عَازِبٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا لَقِيَ الْمُسْلِمَانِ فَتَصَافَحَا وَحَمِدَا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَاسْتَعْفَرَا

عُفِّرَ لَهُمَا

5211 - Berâ bin Âzib radiyallahu anh'dan, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“İki Müslüman birbirlerine rast geldikleri vakit Mûsâfaha yaparlar. Aziz ve Celil olan Allah’a hamd ederler ve istiğfarda bulunurlarsa her ikisinin de günahları mağfiret olunur.”

٥٢١٢- عَنْ التِّرْمِذِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا

مِنْ مُسْلِمَيْنِ يَلْتَقِيَانِ فَيَتَصَافَحَانِ إِلَّا عُفِّرَ لَهُمَا قَبْلَ أَنْ يَفْتَرِقَا

5212 - Berâ radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Müslümanlardan iki kişi birbirlerine rastladıklarında selamlaşırlarsa daha onlar birbirlerinden ayrılmadan önce günahları mağfiret olunur.”^[526]

٥٢١٣- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: لَمَّا جَاءَ أَهْلُ الْيَمَنِ قَالَ رَسُولُ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ جَاءَكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ وَهُمْ أَوَّلُ مَنْ جَاءَ

بِالْمُصَافَحَةِ

5213 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan: Yemen halkı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldikleri vakit, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve

sellem şöyle buyurdu: “Size Yemen halkı geldi. Onlar Mûsâfahayı ilk yapan kimselerdir” buyurdu.

İZAH

Mûsâfaha, erkekle erkeğin, kadınla kadının el tutuşmasıdır. Sünnet olan budur. Ama kadının yabancı erkekle el tutuşması caiz değildir.

154 - KUCAKLAŞMA

۵۲۱۴- عَنْ رَجُلٍ مِنْ عَتْرَةِ أَنَسٍ قَالَ قَالَ لِي أَنَسٌ حَدَّثَ سُبَيْرَ بْنِ النُّعْمَانِ

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أَشْأَلَكَ عَنْ حَدِيثٍ مِنْ حَدِيثِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ: إِذَا أَخْبَرْتُكَ بِهِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ سِرًّا غُلْتُ إِنَّهُ لَيْسَ بِسِرٍّ هَلْ كَانَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَافِحُكُمْ إِذَا لَقِيتُمُوهُ قَالَى مَا لَقِيتُهُ

فَطُ إِلَّا صَافِحَنِي وَتَعَتَ إِلَيَّ ذَاتَ يَوْمٍ وَلَمْ أَكُنْ فِي أَهْلِي فَلَمَّا جِئْتُ

أَخْبَرْتُ أَنَّهُ أَرْسَلَ لِي فَأَتَيْتُهُ وَهُوَ عَلَى سَرِيرِهِ فَالْتَزَمَنِي فَكَانَتْ بَيْنَهُ

أَجُودَ وَأَجُودَ

5214 - Aneze kabilesinden bir zattan, o zat Ebû Zer radıyallahü anh’a, Şam’dan sürgün edildiği vakit şöyle dedi:

Ben, sana Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in hadisinden bir şey sormak istiyorum. Ebû Zer’de eğer Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in sırlarından değil ise ben de sana haber veririm dedi. Ben hayır sır değil, siz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’le karşılaştığınızda sizinle Mûsâfaha yapar mıydı, dedim. Kendisiyle her karşılaştığımda benimle Mûsâfaha yapardı. Bir gün bana haber göndermiş, ben de evde yoktum, eve gelince Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in bir zatı bana gönderdiğini haber aldım. Hemen Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e geldim de Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sedirin üzerinde oturuyordu, hemen beni kucakladı, bu kucaklama çok, pek çok daha güzeldi.

İZAH

Hasret çektiği bir kimseye rastladığında; erkeğin erkekle, kadının kadınla kucaklaşmasının caiz olduğuna bu hadis delâlet eder.

155 - AYAĞA KALKMAK

٥٢١٥- عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ أَهْلَ قُرَيْظَةَ لَمَّا نَزَلُوا

عَلَى حُكْمِ سَعْدِ بْنِ أَبِي النَّخِيٍّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَهُ

عَلَى جَمَارٍ أَقْبَرَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُومُوا إِلَيَّ

سَيِّدُكُمْ أَوْ إِلَيَّ خَيْرِكُمْ فَجَاءَهُ حَتَّى قَعَدَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

5215 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan: Kurayza halkı (Yahudileri) Sa'd bin Muaz'ın hakemliğine razı olarak kalelerinden indikleri vakit Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Sa'd bin Muaz'a haber gönderdi. Sa'd, beyaz bir merkebe binerek geldi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Ensara) şöyle dedi: “Efendinize ayağa kalkınız veya hayırlınıza ayağa kalkınız” Sa'd da geldi ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına oturdu. ^[527]

٥٢١٦- عَنْ شُعْبَةَ بْنِ هَذَا الْخَبِيثِ قُلَى: فَلَمَّا كَانَ قَرِيبًا مِنَ الْمَسْجِدِ

قَالَ لِلْأَنْصَارِ قُومُوا إِلَيَّ سَيِّدُكُمْ

5216 - Geçen hadis Şu'be'den rivâyet olundu. Sa'd bin Muaz mescide yaklaşınca Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ensara: “Efendinize ayağa kalkınız” buyurdu.

٥٢١٧- عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّهَا قَالَتْ: مَا

رَأَيْتُ أَحَدًا كَانَ أَشْبَهَ سَمًا وَمَهْدِيًا وَدَلًّا وَقَالَ الْحَسَنُ حَدِيثًا وَكَلَامًا

وَلَمْ يَذْكُرِ الْحَسَنُ السَّمْتَ وَالْمَهْدِيَّ وَالْأَلَّ وَالْأَلَّ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مِنْ قَاعِطَةِ كَوْمِ اللَّهِ وَجْهَهَا كَانَتْ إِذَا دَخَلَتْ عَلَيْهِ قَامَ إِلَيْهَا

تَأْخُذُ بِيَدِهَا وَتُبَلِّغُهَا وَأَجْلِسُهَا فِي مَجْلِسِهِ وَكَانَ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهَا قَامَتْ

إِلَيْهِ فَأَخَذَتْ بِيَدِهِ فَقَبَّلَتْهُ وَأَجْلَسَتْهُ فِي مَجْلِسِهَا

5217 - Mü'minlerin annesi Aişe radiyallahu anha'dan: O, şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şekil, davranış ve hal bakımından Hazreti Fatıma kadar benzeyen kimse görmedim. Hasan bin Ali bu ifadeyi söz ve konuşma bakımından yol ve davranış bakımından ifadesini zikretmedi. Fatıma radiyallahu anha Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girdiğinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun için ayağa kalkar ellerinden tutar, onu öper ve yanına oturturdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hazreti Fatıma'nın yanına girdiğinde Fatıma ayağa kalkar, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in elinden tutar öper ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i kendi yerine oturturdu. [\[528\]](#)

İZAH

Bu hadis-i şerif anne, baba ve diğer büyüklere ayağa kalkılabileceğine ve büyüklerin teberrüken ellerinin öpülebileceğine delâlet eder. Evine gelen bir mü'mine ayağa kalkılabilir. Ebû Hanife ve İmam Muhammed'e göre el öpmek mekruhtur. (Bezlül Mechüd, c. 20, s. 151)

156 - KİŞİNİN KENDİ ERKEK ÇOCUĞUNU ÖPMESİ

٥٢١٨- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ الْأَفْرَغَ بْنَ حَابِسٍ أَبْصَرَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَقْتُلُ حَبِيبًا فَقَالَ إِنِّي لَبِي عَشْرَةٌ مِنَ التَّوَلَدِ مَا فَعَلْتُ هَذَا

بِوَاحِدٍ مِنْهُمْ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يَرْحَمْ

5218 - Ebû Hüreyre radiyallahu anha'dan: Akra bin Habis radiyallahu anha, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Hazreti Hüseyin'i öptüğünü görmüştüm. Bunun üzerine Akra bin Habis: Benim, on tane çocuğum var, bu senin yaptığını onlardan hiç birisine yapmadım dedi. Rasûlullah

sallallahu aleyhi ve sellem'de: “Merhamet etmeyene merhamet olunmaz” buyurdu. [529]

٥٢١٩- عَنْ عُرْوَةَ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ: ثُمَّ قَالَ نَعْبِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبْشِرِي يَا عَائِشَةُ فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ أَنْزَلَ عَلَيْكَ وَفَرَأَ عَلَيْهَا الْقُرْآنَ

فَقَالَ أَبَوَايَ قَوْمِي فَقَبِلَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ

أَحْمَدُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ

5219 - Urve radiyallahu anh'dan: Aişe radiyallahu anha, şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Aişe, sana müjdeler olsun. Allah senin nâmuskârlığının hakkında ayet indirdi” buyurdu. Ve Aişe'ye ayeti okudu. Anam ve babam bana kalk Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in başını öp dedi, bende Aziz ve Celil olan Allah'a hamd ederim. Sizlere değil dedim. [530]

İZAH

Bu hadis-i şerif, hürmet ve saygı ifadesi olarak başın öpülebileceğine delâlet eder.

157 - İKİ GÖZÜN ARASINI ÖPMEK

٥٢٢٠- عَنْ الشَّعْبِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَلَقَّى جَعْفَرًا

بْنِ أَبِي طَالِبٍ فَالْتَمَسَهُ وَغَبَلَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ

5220 - Şa'bî radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Cafer bin Ebû Talib'i (bir seferden dönüşünde) karşıladı. Kucakladı ve iki gözü arasını öptü.

158 - YANAKTAN ÖPMEK

٥٢٢١- عَنْ إِبْنِ أَبِي نَجْدٍ قَالَ: رَأَيْتُ أَبَا نَضْرَةَ قَبَّلَ عَدَّ الْمَحْسَبِ

بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَام

5221 - İyas bin Dağfel radıyallahu anh'dan: Rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Eba Nadra'nın Hazreti Ali'nin oğlu Hasan'ın yanaklarından öptüğünü gördüm.

İZAH

Ebû Narda; Münzir bin Malik'tir. Basralıdır. Tâbiîndendir.

٥٢٢١- عَنْ الزَّوَادِ قَالَ: دَخَلْتُ مَعَ أَبِي بَكْرٍ أَوَّلَ مَا قَدِمَ الْمَدِينَةَ

فَلَمَّا غَابَتْهُ ابْنَتُهُ مُضْطَجِعَةً قَدْ أَصَابَتْهَا حُمَى فَأَتَاهَا أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ لَهَا

كَيْفَ أَنْتِ يَا بِنْتُ وَقِيلَ خَدَّهَا

5222 - Berâ radıyallahu anh'dan: Ebû Bekir radıyallahu anh, Medine'ye ilk gelişinde (bir gün evine) beraber girdik. Kızı Aişe, sıtmaya tutulmuş yatıyordu. Ebû Bekir yanına geldi; "kızım, nasılsın" dedi ve yanağından öptü.

İZAH

Bu iki hadis-i şerif, babanın ve annenin evlâdını yanağından öpebileceğine delâlet eder.

159 - EL ÖPMEK

٥٢٢٢- أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ حَدَّثَهُ وَذَكَرَ رَجُلَةً قَالَتْ فَدَنَوْنَا بِغَيْرِي

مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَبَّلَنَا يَدَهُ

5223 - Abdullah bin Ömer radıyallahu anh başından geçen bir kıssayı anlattı sonra şöyle dedi: Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e yaklaştık, elini öptük.

İZAH

Bu hadisi Tirmizî rivâyet etti. Bu hadis-i şerif, büyüklerin ellerinin öpülebileceğini ifâde eder.

160 - VÜCUDU ÖPMEK

۵۲۲۱- عَنْ أَنَسِ بْنِ حُضَيْرٍ رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ قَالَ: بَيْنَمَا هُوَ

يَحَدِّثُ الْقَوْمَ وَكَانَ يَدُ مِرَاحٍ بَيْنَا يَضْحَكُهُمْ فَطَعَنَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي خَاصِرَتِهِ بِغُودٍ فَقَالَ أَضْرِبْنِي فَقَالَ إِضْطَبِرْ قَالَ: إِنَّ

عَلَيْكَ قَبِيضًا وَلَيْسَ عَلَيَّ قَبِيضٌ فَرَفَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ

مُؤَبِّصِهِ فَأَخْتَضَعَهُ وَجَعَلَ يَقْبَلُ كَتِفَهُ قَالِ إِنَّمَا أَرَدْتُ هَذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ

5224 - Ensar'dan Üseyd bin Hudayr radiyallahu anh'dan: Bir ara Üseyd cemaate konuşuyordu. Konuşması içersinde güldürücü şeyler de vardı. Bir ara cemaati güldürüyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem elindeki bir ağaç parçası ile onu dürttü bunun üzerine Üseyd de (Ya Rasûlallah sen de bana) imkan ver dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hakkını al” dedi. Üseyd, senin üzerinde gömlek var, benim üzerimde gömlek yoktu.

Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gömleğini kaldırdı. Üseyd, Hazreti Peygamber’i bağrına basıp onun böğrünü öpmeye başladı ve: Ey Allah’ın Rasûlü (ben sizin vücudunuza dürtmeyi değil) ancak şu öpmeyi murat etmişim dedi.

İZAH

Hazreti Üseyd, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in kendisini dürtmesi üzerine bir sebep düşünüp mübarek vücudunu öpmek istemiştir. Buna sebep olarak da çıplak vücuduma çöple dürttünüz. Siz de bana imkân verin de ben de sizin çıplak vücudunuzu dürteyim demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem imkân verince Hazreti Üseyd, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in mübarek vücudunu açılan yan kaburga altından öpmüştür. Önceden vücudunuzu açın, hakkımı alacağım sözlerinden Rasûlullah

sallallahu aleyhi ve sellem'in üzüleceğini düşünerek ya Rasûlallah sallallahu aleyhi ve sellem, ben bu sözlerimle sizi üzmeyi değil, mübârek vücudunuz öpmeyi istedim demiştir.

161 - AYAK ÖPMEK

٥٢٢٥ - حَدَّثَنِي أُمُّ أَبَانٍ بِنْتُ الْوَزْعِ بْنِ ذَارِجٍ عَنْ جَدِّهَا ذَارِجٍ

وَكَانَ فِي وَغْدٍ عَبْدُ الْقَيْسِ قَالَ: لَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ لَجَمْنَا تَبَاخُرُ مِنْ

رَوَاجِنَا فَتَقَبَّلَ يَدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجَلَهُ قَالَ وَانْتَظَرُ

الْمُنْزِلَ الْأَشْجَ حَتَّى أَتَى عَيْنَهُ فَلَيْسَ ثَوْبُهُ ثُمَّ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ إِنَّ فِيكَ خَلْتَيْنِ يُحِبُّهُمَا اللَّهُ الْجِلْمُ وَالْأَنَانَةُ

قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَا أُنْخَلَقُ بِهِمَا أَمْ اللَّهُ جَبَلَنِي عَلَيْهِمَا قَالَ:

بَلِ اللَّهُ جَبَلَكَ عَلَيْهِمَا قَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَبَلَنِي عَلَى خَلْتَيْنِ

يُحِبُّهُمَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ

5225 - Ümmü Ebân dedesi Zârî radiyallahu anh'dan: O, Abdulkays heyeti içerisinde bulunuyordu. Şöyle anlattı: Biz Medine'ye geldiğimizde hayvanlarımızdan acele inip Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in elini ve ayağını öpmeye başladık. Münzir el-Eseç bir süre bekledi. Elbise çantasına vardı, elbiselerini giyindi, sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar geldi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle dedi:

“Sende iki haslet var, bunları Allah sever, birisi hilim, yumuşak huyluluk, diğeri de vakardır.” Münzir şöyle dedi: Bu iki huy, ile ben mi huylandım, yoksa Allah beni bu iki huy üzerine mi yarattı?

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hayır, Allah seni bu iki huy üzere yarattı” dedi. Bunun üzerine Münzir, beni Allah ve Rasûlü'nün sevdiği iki huy üzerine yaratan Allah'a hamd olsun dedi.

İZAH

Abdulkays, heyeti Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i ziyaret için Medine'ye gelmişlerdi. Mescid-i Saadet'e geldiklerinde vasitalardan inen inene yarışa girercesine koştular, kimisi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ellerini öpüyor, kimisi de ayaklarını öpüyordu. Münzir el-Eseç ise hiç acele etmedi. Vasıtasından indi, gusletti. Sonra elbise valizini açıp yeni ve temiz elbisesini giyindi. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip, ziyaret etti. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Münzir'e şöyle dedi: "Ey Münzir, sen de iki güzel haslet var ki, Allah, bunların her ikisini de sever, birisi yumuşak huyluluk, öbürü de vakar ağır başlılıktır." Bunun üzerine Münzir: Ey Allah'ın Rasûlü, bu güzel huyları ben kendim mi kazandım, yoksa Allah beni bu iki huy üzere yaratıp dünyaya gelirken mi getirdim, dedi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bunları sen kazanmadın. Allah seni bu huylarla donatılmış olarak yarattı, buyurunca, Münzir, Allah Teâlâ'ya hamd ve senada bulundu.

162 - KİŞİNİN ALLAH BENİ SANA FEDA KILSIN DEMESİ

۵۲۲۶- عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا

ذَرٍّ قُلْتُ: أَسْئَلُكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَأَنَا بِدَاوُدَ

5526 - Ebû Zer radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Ey Ebû Zer" diye seslendi. Ben de buyur, emrindeyim, defalarca saygılar ben sana fedalar olayım. Ey Allah'ın Rasûlü, dedim.

İZAH

Ben sana feda olayım sözü ashab-ı kiram tarafından Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e tekrar edilmiş. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e Hazreti Ömer, bir seferinde annem babam sana feda olsun, demişti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu kafi değil, beni kendi canından da fazla sevmedikçe iman etmiş olamazsın, buyurmuştu. Hazreti Ömer de, Ey Allah'ın Rasûlü, seni, annem, babam ve tatlı canımdan da fazla seviyorum. Annem, babam ve canım senin için feda olsun, buyurmuştu.

163 - BİR KİMSENİN DİĞERİNE ALLAH GÖZÜNÜ AYDIN ETSİN DEMESİ

٥٢٢٧- عَنْ كَتَادَةَ أَوْ غَيْرِهِ أَنَّ عِمْرَانَ بْنَ حُصَيْنٍ قَالَ: كُنَّا نَقُولُ

يَا أَجَاهِلِيَّةَ أَتَنَعَّمُ اللَّهُ بِكَ عَيْنًا وَأَتُغْنِمُ صَبَاحًا فَلَمَّا كَانَ الْإِسْلَامُ نُهِنَا

عَنْ ذَلِكَ قَالَ عَبْدُ الرَّزَّاقِ قَالَ سَعْدُ بْنُ خَيْرٍ أَنَّهُ يَقُولُ الرَّجُلُ أَتَنَعَّمُ اللَّهُ

بِكَ عَيْنًا وَلَا يَأْسَى أَنْ يَقُولَ أَتُغْنِمُ اللَّهُ عَيْنَكَ

5527 - Katâde ve başkasından rivâyet edildiğine göre İmran bin Husayn şöyle demiştir.

Biz cahiliyet devrinde birbirimize Allah gözünü aydın etsin iyi sabahlar derdik. İslam gelince bu sözlerden nehyolunduk. Abdurrezzak dedi ki: Ma'mer bir kimsenin “En’amellahu bike aynen = Allah seninle gözü(müzü) aydın etsin” demesi mekruhtur. Ancak “en’amallahu ayneke = Allah gözünü aydın etsin” demesinde bir mahzur yoktur, dedi.

164 - BİRİSİNİN BAŞKA BİRİSİNE ALLAH SENİ KORUSUN DEMESİ

٥٢٢٨- حَدَّثَنَا أَبُو كَتَادَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

يَوْمَ سَفَرٍ لَهُ فَمَطَّشُوا فَانْطَلَقَ سَرْعًا النَّاسُ فَلَزِمْتُ رَسُولَ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِلْكَ اللَّيْلَةَ فَقَالَ حَفِظَكَ اللَّهُ بِمَا حَفِظْتَ

بِهِ نَبِيَّةَ

5228 - Ebû Katâde radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir seferinde idi, susadılar. Cemaatten önce koşucu olanlar gittiler. O gece Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den ayrılmadım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem; “Sen Allah’ın Nebîsini koruduğun gibi Allah’ta seni korusun” buyurdu.

165 - BİR KİMSENİN BAŞKA BİR KİMSEYE AYAĞA KALKMASI

٥٢٢٩- عَنْ أَبِي بَجَلَزٍ قَالَ: خَرَجَ مُعَاوِيَةُ عَلَى ابْنِ الزُّبَيْرِ وَابْنِ

عَامِرٍ فَقَامَ ابْنُ عَامِرٍ وَجَلَسَ ابْنُ الزُّبَيْرِ فَقَالَ مُعَاوِيَةُ لِابْنِ عَامِرٍ اجْلِسْ

فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ أَحْبَبَ أَنْ

يَعْمَلَ لَهُ الرِّجَالُ قِيَامًا فَلْيَبْتَزُوا مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ

5229 - Ebû Miclez radıyallahu anh'dan: Muaviye İbn-i Zübeyr ve İbn-i Âmîr'in yanına çıkmıştı. İbn-i Âmîr, ayağa kalktı, İbn-i Zübeyr, oturdu Muaviye İbn-i Âmir'e şöyle dedi. Otur, ayağa kalkma. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işitdim. “Kim insanların kendisine ayakta durup dikilmelerini arzu ederse, cehennemden yerini hazırlasın”.^[531]

٥٢٣٠- عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَوَكِّئًا عَلَى غُصَا فَقَعْنَا إِلَيْهِ فَقَالَ: لَا تَقُومُوا كَمَا تَقُومُ

الْأَعَاجِمُ يُعْظِمُ بَعْضُهَا بَعْضًا

5230 - Ebû Umame radıyallahu anh'dan, rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir asaya dayanarak bizim yanımıza çıkagelmişti. Biz ayağa kalktık. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, şöyle buyurdu: “Acemlerin birbirine tazim için ayağa kalktıkları gibi siz de ayağa kalkmayın.”^[532]

İZAH

Gönülde kibir tohumu atılacaksa gelene ayağa kalkmak mahzurludur. Gelen kimse kendisine ayağa kalkmayı istemeyen beklemeyen birisi ise ikrâmen ona ayağa kalkmakta beis yoktur. (Bezlül-mechüd)

166 - BİR KİMSENİN FALAN SANA SELAM SÖYLEDİ DEMESİ

٥٢٣١- عَنْ غَالِبٍ قَالَ لَمَّا لَجُلُوسٍ بِنَابِ الْحَسَنِ إِذْ جَاءَ رَجُلٌ

فَقَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ جَدِّي قَالَ بَعَثَنِي أَبِي إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: إِنَّهُ فَأَقْرَنَهُ السَّلَامَ قَالَ فَأَتَيْتُهُ فَقُلْتُ إِنَّ أَبِي يُفَرِّقُكَ

السَّلَامَ فَقَالَ عَلَيْكَ السَّلَامُ وَعَلَى أَبِيكَ السَّلَامُ

5231 - (Basra'lı) Haltaf oğlu Galib'ten rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Biz Hasan'ın kapısında oturuyorduk, bir kimse geldi ve şöyle dedi. Bana dedemden naklen babam haber verdi. Dedem demiş ki, beni Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gönderdi ve bana Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e var benden selam söyle dedi. Ben de Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim, babam sana selam söyledi dedim. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Sana ve babana selam olsun" buyurdu.

٥٢٣٢- عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا حَدَّثَتْهُ أَنَّ النَّبِيَّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهَا إِنَّ جِبْرِيلَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ فَقَالَتْ

وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

5232 - Ebû Seleme radiyallahu anh'dan: Ona da Aişe radiyallahu anha haber vermiş. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hazreti Aişe'ye şöyle buyurmuş. "Cebrail aleyhisselam sana selam ediyor" Aişe radiyallahu anha'da Allah'ın rahmet ve selamı Cebrail üzerine de olsun demiştir. [\[533\]](#)

167 - BİR KİMSENİN BAŞKA BİR KİMSEYE ÇAĞIRMASI ONUN DA LEBBEYK DİYE KARŞILIK VERMESİ

٥٢٣٣- أَنَّ أَبَا عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْفُهْرِيَّ قَالَ: شَهِدْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَبِينًا فَمِيزَنَا فِي يَوْمٍ قَابِظٍ شَدِيدٍ الْحَرِّ فَتَزَلْنَا
تَحْتَ ظِلِّ شَجَرَةٍ فَلَمَّا زَالَتِ الشَّمْسُ لَبِثْتُ لَأَمْتِي وَرَكِبْتُ فَرَسِي
فَأَتَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي فُسْعَلَاطِهِ، فَقُلْتُ:
السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ قَدْ حَانَ الزَّوْاحُ قَالَ
أَجَلٌ لِي ثُمَّ قَالَ يَا بِلَالُ قُمْ فَتَأْخُذْ مِنْ تَحْتِ سِمْرَةٍ تَأْتِي ظِلُّهُ ظِلُّ طَائِرٍ فَقَالَ
لِيْنِكَ وَسَعْدَيْكَ وَأَنَا فِدَاؤُكَ فَقَالَ أَسْرِجْ لِي الْفَرَسَ فَأَخْرَجَ سَرَجًا دَفْنَاهُ
مِنْ لَيْفٍ لَيْسَ فِيهِ أَشْرٌ وَلَا يَطْرُقُ فَرَكِبْتُ وَرَكِبْنَا وَسَاقَ الْحَدِيثُ
قَالَ أَبُو دَاوُدَ أَبُو عَبْدِ الرَّحْمَنِ الْقُفَيْرِيُّ لَيْسَ لَهٗ إِلَّا هَذَا الْحَدِيثُ
وَهُوَ حَدِيثٌ نَبِيلٌ جَاءَ بِهِ حُمَادُ بْنُ سَلَمَةَ

5233 - Ebû Abdurrahman el-Fihri, şöyle dedi: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile Huneyn savaşında beraber bulunmuştum, sıcağı çok şiddetli bir havada çıkmıştık. Bir ağacın gölgesine inmiştik, zeval vaktinde güneşin batıya kaymasından sonra zırhımı giydim, atıma bindim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına geldim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem çadırında idi. Allah'ın rahmet ve bereketi üzerine olsun ey Allah'ın Rasûlü, hareket vakti yaklaştı dedim.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “evet” buyurdu. Sora “Ey Bilal hadi kalk” buyurdu. Bilal emrindeyim, sana hürmetteyim ve ben sana fedâyım, diyerek ağacın altından hızla sıçradı. Sanki gölgesi bir kuş gölgesi gibi (küçük) idi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “(Benim için) atı eğerle” buyurdu. Bilal hemen iki tarafı liftten olan böbürlenme ve gösterişten uzak olan bir eğer çıkardı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Atâ bindi, biz de bindik, râvî hadisin devamını sevk etti.

Ebû Dâvud dedi ki: “Ebû Abdurrahman el-Fihri'nin bu hadisten başka hadisi yoktur. Bu hadis rivâyetinde mâhir bir kimse Yâ'lâ bin Atâ'nın rivâyet ettiği hadistir. Onu Hammâd bin Seleme kendisinden nakletmiştir.

168 - BİR KİMSENİN BAŞKA BİRİSİNE ALLAH SENİN YÜZÜNÜ GÜLDÜRSÜN DEMESİ

۵۲۳۴- مِرْدَاسٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ ضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ أَوْ عُمَرُ أَضْحَكَكَ اللَّهُ بِكَ وَتَضَاقَ

الْحَدِيثُ

5234 - Mirdas babasından, dedesinden rivâyete göre şöyle demiştir:

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, gülmüştü. Ebû Bekir veya Ömer, ona Allah senin yüzünü güldürsün dedi. Râvî hadisi sevk etti. [534]

169 - BİNA YAPMAK

۵۲۳۵- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: مَرَّ بِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَنَا أَطْبِئُ خَائِطًا لِي أَنَا وَأَبِي فَقَالَ مَا هَذَا يَا عَبْدَ اللَّهِ

فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ شَيْءٌ أَضْلِيحُهُ فَقَالَ: الْأَمْرُ أَسْرَعُ مِنْ ذَلِكَ

5235 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan: Ben ve annem mülkiyeti bana ait bir duvarı çamurla sıvarken Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize rast geldi ve: “Bu nedir ey Abdullah” diye sordu. Ben bu bir (harap) şeydir, onu ıslah ediyorum dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ölüm bundan daha süratlidir” buyurdu. [535]

۵۲۳۶- عَنِ الْأَعْمَشِ بِإِسْنَادِهِ بِهَذَا قَالَ: مَرَّ عَلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَحْنُ نَعَالِجُ خُصًا لَنَا وَهِيَ فَقَالَ مَا هَذَا فَقُلْنَا خُصٌّ

لَنَا وَهِيَ فَتَخَرَّجَ نُضْلِيحُهُ فَقَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَرَى

الْأَمْرَ إِلَّا أَعْجَلَ مِنْ ذَلِكَ

5236 - Bu bir önce geçen hadisin isnâdı ile A'meş'ten rivâyet edildi.

Abdullah bin Amr dedi ki: Biz ağaçla kamıştan yapılmış olup yıkılmaya yüz tutan evimizi islah çalışıyorduk. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bu nedir” dedi. Biz de bize ait ağaç ve kamıştan evdir, yıkılmaya yüz tutmuş onu ıslah ediyoruz, dedik. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ben ölümü bundan daha acele görüyorum” buyurdu.

İZAH

Huss: Ağaç ve kamıştan yapılmış ev demektir.

Vehe: Harap olmaya yüz tutmuş demektir.

٥٢٣٧- عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
خَرَجَ فَرَأَى قُبَّةً مَشْرِقَةً فَقَالَ مَا هَذِهِ قَالَ لَهُ أَصْحَابُهُ هَذِهِ لِفُلَانٍ رَجُلٍ مِنْ
الْأَنْصَارِ قَالَ فَسَكَتَ وَخَفَلَهَا فِي نَفْسِهِ حَتَّى إِذَا جَاءَ صَاحِبُهَا رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسَلِّمُ عَلَيْهِ فِي الثَّانِي أَعْرَضَ عَنْهُ صَنَعَ ذَلِكَ مِرَارًا
حَتَّى عَرَفَ الرَّجُلُ الْغَضَبَ فِيهِ وَالْإِعْرَاضَ عَنْهُ فَسَكَتَا ذَلِكَ إِلَى أَصْحَابِهِ
فَقَالَ وَاللَّهِ إِنِّي لَأُكَيِّرُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاتُّوهُ خَرَجَ فَرَأَى
قُبَّتَكَ قَالَ فَوَجَعَ الرَّجُلُ إِلَى قُبَّتِهِ فَهَدَمَهَا حَتَّى سَوَّاهَا بِالْأَرْضِ فَخَرَجَ
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ فَلَمَّ يَرَاهَا قَالَ مَا فَعَلْتَ الْقُبَّةُ
نَالُوا شُبَّكَاءَ إِلَيْنَا صَاحِبُهَا إِعْرَاضَكَ عَنْهُ فَأَخْبَرْنَاهُ فَهَدَمَهَا فَقَالَ أَمَا إِنِّي كُنْتُ
بَنَاءً وَنَالَ عَلَى صَاحِبِهِ إِلَّا مَا لَا إِلَاءَ لَنَا لَا يَنْعِي مَا لَا يَنْعِي

5237 - Enes bin Malik radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (dışarı) çıkmıştı. Yüksek bir kubbe gördü. Bu nedir diye sordu, Ashab, bu ensardan falan zatındır, dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hoşlanmadığı bu işi içinde taşıyordu sükut etti. Nihayet, bu kubbenin sahibi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip selam verdiğinde

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, onun selamını almaktan kaçındı, o zat tekrar tekrar selam verdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in gazaplandığını selamını almaktan çekindiğini anlayınca durumu arkadaşlarına açarak dert yandı. Vallahi ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bu davranışını yadırgadım" dedi. Onlar da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem dışarı çıkmıştı, senin kubbeni gördü (onun için böyle yaptı) dediler. Enes dedi ki:

Adam, hemen kubbesine döndü, toprakla düz bir hale gelecek şekilde onu yıktı. Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, yine gezmeye çıkmıştı, kubbeyi göremedi. Ashabına o yüksek kubbe ne oldu diye sordu. Ashab, sahibi sizin kendisinin selamını almadığınızdan şikayet etti, biz de sebebini ona haber verdik sahibi onu yıktı dediler. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "İhtiyaç fazlası her bina sahibine vebaldır" buyurdu.

İZAH

İllâ mâlen: Kendisine lazım olan demektir. Umulur ki, Medine'nin evleri tek ve iki katlı binalar halinde idi. Zengin birinin yüksek bir bina yapması çevredeki alçak binaların mahremiyetini alt üst ediyordu, sıcakta evlerinden örtüsüz çıkan kadınları görme sakıncası vardı. Bunun için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bu yüksek binanın sahibine darılmıştı.

170 - YÜKSEK KAT YAPTIRMAK

٥٢٣٨- عَنْ دُكَيْنِ بْنِ سَعِيدٍ الْمُزَنِيِّ قَالَ: أَتَيْنَا النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَأَلْنَاهُ الطَّعَامَ فَقَالَ يَا عُمَرُ إِذْهَبْ فَأَعْطِهِمْ فَأَرْتَقَى بِنَا إِلَى

عَلِيَّةٍ فَأَخَذَ الْمِفْتَاحَ مِنْ حُجْرَتِهِ فَفَتَحَ

5238 - Dükeyn bin Said el-Müzeni'den rivâyete göre şöyle demiştir:

Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldik, yemek istedik. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Ya Ömer, git bunlara yiyecek ver"

buyurdu. Ömer de bizi alıp yüksek bir kata çıkardı. Kemerinin altından bir anahtar aldı ve onunla katın kapısını açtı.

171 - SİDİR AĞACINI KESMEK

٥٢٣٩- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حُبْشَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَطَعَ سِدْرَةَ حُطُوبِ اللَّهِ وَأَمْسَهُ فِي النَّارِ

شَيْلَ أَبُو دَاوُدَ عَنْ عُمَرَ هَذَا الْحَدِيثَ، فَقَالَ: هَذَا الْحَدِيثُ

لَمْ يَخْتَصَرْ يَنْبَغِي مَنْ قَطَعَ سِدْرَةَ فِي فَلَاةٍ يَنْتَقِلُ بِهَا ابْنُ السَّبِيلِ وَالْبَهَائِمِ

عَبْدًا وَظُلْمًا بِغَيْرِ حَقٍّ يَكُونُ لَهُ فِيهَا حُطُوبِ اللَّهِ وَأَمْسَهُ فِي النَّارِ

5239 - Abdullah bin Hubşi radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim bir Arabistan kirazını (sîdir ağacını) keserse Allah onu başı aşağı ateşe atar.” Ebû Dâvud’a bu hadisin manası soruldu, şöyle cevap verdi. Bu hadis muhtasardır “Kim sahrada yolcuların ve hayvanların gölgelendiği bir Arabistan kirazını lüzumsuz yere keserse, Allah onu yüz üstü ateşe atsın” demektir.

٥٢٤٠- عَنْ عُزْوَةَ بِنِ الزُّبَيْرِ يَرْفَعُ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَحْوَهُ

5240 - Urve bin Zübeyr'den Urve geçen hadisin benzerini Peygambere ulaşacak şekilde merfûan rivâyet etti.

٥٢٤١- حَدَّثَنَا حَسَنُ بْنُ إِسْرَاهِيمَ قَالَ: سَأَلْتُ هِشَامَ بْنَ عُزْوَةَ

عَنْ قَطْعِ السِّدْرِ وَهُوَ مُشْتَبِهٌ إِلَى قَضْرِ عُزْوَةَ فَقَالَ أَتَرَى هَلْبَةَ الْأَيُّوبِ

وَالْمَصَابِيحَ إِنَّمَا هِيَ مِنْ بَلَرِ عُزْوَةَ كَمَا أَنَّ عُزْوَةَ يَقْطَعُ مِنْ أَرْضِهِ وَقَالَ

لَا بَأْسَ بِهِ، زَادَ حُمَيْدٌ فَقَالَ هِيَ يَا جِرَاقِي جَنَّتِي بِبِدْعَةٍ، قَالَ: قُلْتُ إِنَّمَا

الْبِدْعَةُ مِنْ قَبْلِكُمْ سَمِعْتُ مَنْ يَقُولُ بِمَكَّةَ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَطَعَ الشَّيْءَ ثُمَّ سَأَلَ مَغْنَاهُ

5241 - Hassan bin İbrahim'den Hişam bin Urve'ye Arabistan kirazının kesilmesinden sordum. O anda Hişam (babası) Urve'ye ait bir köşke dayanmıştı. Hişam şöyle dedi: Şu kapıları ve kanatlarını görüyor musun? Bunlar Urve'nin Arabistan kirazlarından. Urve, bunları kendi arazisinden keserdi. Urve, bir kimsenin kendi arazisi içersinde olan yabancı kirazı kesmesinde beis yoktur derdi. Humeyd'in rivâyetinde şu ziyade var: Hişam, Hassan'a ey Irak'lı bana bid'at bir mesele ile geldin, dedi. Hassan, ben de Hişam'a asıl bi'dat sizin tarafınızdandır. Ben "Mekke'de Arabistan kirazını kesene Allah lânet etsin" diyen bir zatı dinlemiştim, dedi. Râvî hadisin devamını sevk etti.

İZAH

Çölde en büyük sığınak ağaç gölgesidir. Gelip geçen yolcuların vahşi hayvanların altında gölgeleneceği ağaçları haksız yere kesmek ammenin hakkına tecavüzdür. Ama bir kimsenin kendi arazisi içersinde bulunan bir ağacı kesmesinde beis yoktur. Yukarıda geçen rivâyetlerden anlaşılan da budur.

172 - YOLDAKİ EZÂYI KALDIRMAK

٥٢٤٢ - حَدَّثَنِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ بُرَيْدَةَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبِي بُرَيْدَةَ يَقُولُ

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي الْإِنْسَانِ ثَلَاثٌ

يَأْتِيهِ وَيُسْتَوْنُ مَفْصِلًا فَمَعْلِيهِ أَنْ يَتَصَدَّقَ عَنْ كُلِّ مَفْصِلٍ بِنَهْضَةٍ فَأُلُوا:

وَمَنْ يُطِيقْ ذَلِكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ؟ قَالَ: الْخُحَاءُ فِي الْمَسْجِدِ تَذْفِئُهَا وَالشَّيْءُ

تُنَجِّيهِ عَنِ الطَّرِيقِ فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فَرَكْعَتَا الْفُضْحَى تُجْزِئُكَ

5242 - Abdullah bin Büreyde radiyallahu anh'dan: Ben Ebû Büreyde'nin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'den şöyle işittim dediğini duydum.

“İnsanda üçyüzaltmış mafsâl vardır. O mafsallardan her biri için (hergün) bir sadaka vermek gerekir. Ashab: Ey Allah'ın Nebîsi, buna kimin gücü kafi

gelebilir dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Mescitlerdeki balgamı toprağa gömersin, yoldaki sıkıntı veren şeyi giderirsin, eğer sadaka bulamazsan iki rekat kuşluk namazı sana yeter” buyurdu.

٥٢٤٣- عَنْ أَبِي ذَرٍّ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

يُضَيِّحُ عَلَى كُلِّ سَلَامَةٍ مِنْ ابْنِ آدَمَ صَدَقَةٌ تُسَلِّمُهُ عَلَى مَنْ لَقِيَ

صَدَقَةٌ، وَأَنْزَعَهُ بِالْمَغْرُورِ صَدَقَةٌ، وَنَهَيْتُهُ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَإِمَاطَتُهُ

الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ، وَبُضْعَتُهُ أَهْلَهُ صَدَقَةٌ،

قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ يَأْتِي شَهْوَةٌ وَتَكُونُ لَهُ صَدَقَةٌ؟ قَالَ: أَرَأَيْتَ

لَوْ وَضَعَهَا فِي غَيْرِ حَقِّهَا أَكَانَ يَأْتُمُّ؟ قَالَ: وَيَجْزِي مِنْ ذَلِكَ كَلِمَةً

رَكَعَتَانِ مِنَ الصُّحَى

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: لَمْ يَذْكُرْ خِشَاءَ الْأَمْرِ وَالنَّهْيِ

5243 - Ebû Zer radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Her sabah Âdemoğlunun her bir mafsalı için bir sadaka vermesi gerekir. Rast geldiği herkese selam vermesi sadakadır, iyilikle emretmesi sadakadır. Münkerden nehy etmesi sadakadır. Yoldaki rahatsız edici şeyleri gidermesi sadakadır. Hanımına cimâ etmesi sadakadır.” Ashab, ey Allah'ın Rasûlü, insan hanımına şehvetle gelir, bu sadaka olur mu dediler.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Görmez misin, eğer şehvetini eşinden başkasının uzvuna koysa günah olmuyor mu? Bununla beraber bu âzâların her birine (birden sadaka olarak sadece) iki rekat kuşluk namazı kafi gelir” buyurdu. Ebû Dâvud dedi ki: Râvî Hammad emr-i bil-ma'ruf ve nehy-i anil münkeri zikretmedi.

٥٢٤٤- حَدَّثَنَا وَهْبُ بْنُ بَيَّيْنَةَ أَخْبَرَنَا خَالِدٌ عَنْ وَاصِلٍ عَنْ يَحْيَى

بْنِ عَقِيلٍ عَنْ يَحْيَى بْنِ يَعْتَرٍ عَنْ أَبِي الْأَسْوَدِ الدِّيلِيِّ عَنْ أَبِي ذَرٍّ بِهَذَا

الْحَدِيثِ وَذَكَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي وَشَطِهِ

5244 - Ebû Zer'den rivâyet edildiğine göre Hazreti Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şu bir önceki hadisi yaptığı bir konuşmanın arasında dile getirmişti.^[536]

٥٢٤٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَنَّهُ قَالَ تَرَكَ رَجُلٌ لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا قَطُّ غَضَنَ سَوْدُكُ عَنِ الطَّرِيقِ إِذَا كَانَ

فِي شَجَرَةٍ فَقَطَعَهُ وَأَلْقَاهُ وَإِذَا كَانَ مَوْضِعًا فَأَمَامَهُ فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ بِهَا

فَادْخَلَهُ الْجَنَّةَ

5245 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hiçbir hayırlı amel işlemeyen bir zat yolda bir dikenli dalı çıkardı, diken ya ağaçta idi onu kesti attı veya yola konulmuştu. Onu temizledi Allah bu davranışından dolayı o kimseyi affedip onu cennete koydu.”

173 - GECE ATEŞİ SÖNDÜRMEK

٥٢٤٦- عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ بِرَوَايَةٍ وَقَالَ: مَرَّةً تَبْلُغُ بِهِ النَّبِيُّ صَلَّى

لِلَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَتْرَكُوا النَّارَ فِي بُيُوتِكُمْ حِينَ تَنَامُونَ

5246 - Salim'in babası Abdullah'tan bir seferinde hadis Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kadar ref edilmiştir. “Uyuduğunuz vakit evde yanık ateş bırakmayın.”^[537]

٥٢٤٧- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: جَاءَتْ قَارَةٌ فَأَخَذَتْ شَجَرُ الْفَيْلَةِ

فَجَاءَتْ بِهَا فَأَلْقَتْهَا بَيْنَ يَدَيْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى

الْحُمْرَةِ الَّتِي كَانَ قَاعِدًا عَلَيْهَا فَأَخْرَجَتْ مِنْهَا مِثْلَ مَوْصِعِ الدُّرْهِمِ فَقَالَ:

إِذَا نَحْتُمْ فَأَطْفِئُوا سُرُجَكُمْ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ يَدُلُّ مِثْلَ هَذِهِ عَلَى هَذَا فَتَحْرِقُكُمْ

5247 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir fare geldi, lambanın yanan fitilini aldı, sürüdü. Rasûlullah

sallallahu aleyhi ve sellem'in önüne kadar getirdi. Peygamberimizin üzerine oturduğu sergi üzerine bıraktı. Sergiden bir dirhem büyüklüğünde bir yeri yaktı. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Uyuduğunuz vakit çıralarınızı söndürün, çünkü şeytan şu anda olduğu gibi şu fareye kılavuzluk eder de sizi (ve evinizi) yakar" buyurdu.

174 - YILANLARI ÖLDÜRMEK

۵۲۴۸- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا سَالَعْتَاهُمْ مِنْذُ حَارْتَاهُمُ وَمَنْ تَرَكَ شَيْئًا مِنْهُنَّ خِيفَةً فَلَيْسَ بِنَا

5248 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yılanlarla harbe başladığımızdan bu yana onlarla hiçbir iyi geçim anlaşması yapmadık. Kim yılandan korkusundan dolayı onlardan bir yılanı terk ederse, o kimse bizim yolumuzda değildir."

۵۲۴۹- عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَسَلِّمُوا: اقْتُلُوا الْخَيْاتِ كُلَّهَا فَمَنْ خَافَ تَارَهُنَّ فَلَيْسَ مِنِّي

5249 - İbn-i Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Yılanların hepsini öldürün, kim yılanların intikamından korkarsa benim yolumda değildir."

۵۲۵۰- ابْنُ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

تَرَاهُ الْخَيْاتِ مَخَافَةَ طَلِبِهِمْ فَلَيْسَ بِنَا مَا سَالَعْتَاهُمْ مِنْذُ حَارْتَاهُمُ

5250 - İbn-i Abbas'tan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim yılanların kendisini arayıp oç alacağından korkarsa o kimse bizim yolumuzda değildir. Yılanlarla harp ettiğimizden bu yana hiç iyi geçim anlaşması yapmadık."

۵۲۵۱- عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنَّهُ قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّا نُرِيدُ أَنْ نَكْتُسَ رَعَزَمَ وَإِنَّ فِيهَا مِنْ هَذِهِ الْجِثَانِ يَغْنِي

الْخَيْاتِ الصِّغَارَ فَأَمَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَتْلِهِنَّ

5251 - Abbas bin Abdulmuttalib'den rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle demiştir: Biz zemzem kuyusunu paklamak istiyoruz. Fakat orada şu küçük yılanlardan var dedi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem küçük yılanların öldürülmesini emretti.

٥٢٥١- حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ حَدَّثَنَا سَفِيانُ بْنُ الزُّهْرِيِّ عَنْ سَالِمٍ عَنْ أَبِيهِ

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: أَقْتُلُوا الْحَيَّاتِ وَذَا الطُّفَيْفِينَ

وَالْأَبْتَرِ فَإِنَّهُمَا يَلْتَمِسَانِ الْبَصَرَ وَيُسْقِطَانِ الْخَبِلَ،

قَالَ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ يَقْتُلُ كُلَّ حَيَّةٍ وَجَدَهَا فَأَبْصَرَهُ أَبُو لُبَابَةَ أَوْ زَيْدٌ

بْنُ الْخَطَّابِ وَهُوَ يُطَارِدُ حَيَّةً فَقَالَ إِنَّهُ قَدْ نَهَى عَنْ ذَوَاتِ الْبُيُوتِ

5252 - Salim'in babası Abdullah'tan rivâyetle: “Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yılanları öldürün. Hele sırtı iki siyah benekli yılanla kuyruksuz yılanı, çünkü bu ikisi kör etmek için gözü ararlar. Hâmile kadının çocuğunu düşürürler.”^[538]

İZAH

Sırtı siyah benekli yılan ile kısa kuyruklu yılan gözün görme hassasını bir bakışta söndürdükleri gibi, hamile kadınlarla göz göze geldiklerinde kadınların çocuğunu düşürüyorlar. Onların gözlerindeki bu acayib tesir sanki düşmanlarına karşı bunlara verilmiş birer görülmez öldürücü silahtır. Bu yilandır, gözlere zehirli asit püskürtürler. Salim'in babası, Abdullah bulduğu her yılanı öldürüyordu. Bir gün Ebû Lübabe veya Zeyd bin el-Hattab onu bir yılan kovalarken gördü de: Evlerde yaşayan yılanların öldürülmesi yasaklanmıştır dedi.

٥٢٥٢- عَنْ أَبِي أُبَيَّةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى

عَنْ قَتْلِ الْحَيَّاتِ الَّتِي تَكُونُ فِي الْبُيُوتِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ ذَا الطُّفَيْفِينَ

وَالْأَبْتَرِ فَإِنَّهُمَا يَخْطِفَانِ الْبَصَرَ وَيَطْرَحَانِ مَا فِي بَطْنِ النِّسَاءِ

5253 - Ebû Lübabe radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem evlerde yaşayan küçük yılanların öldürülmesini nehy etti. Ancak bunlardan sırtında iki siyah nokta bulunan yılan ile kuyruksuz yılanın öldürülmesi hariç, bu iki yılan gözü şimşek gibi söndürür, kadınların karnında olan bebekleri düşürür.^[539] Çünkü bu yılanlar düşmanlarına çok zehirli asit püskürüyorlar.

٥٢٥٣- عَنْ نَافِعٍ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ وَجَدَ بَعْدَ ذَلِكَ يَغْنِي بَعْدَ مَا حَدَّثَهُ

أَبُو لُبَابَةَ حَيَّةً فِي دَارِهِ فَأَمَرَ بِهَا فَأُخْرِجَتْ يَغْنِي إِلَى الْبَيْعِ

5254 - Nâfi radiyallahu anh'dan: Ebû Lübabe'nin bir önceki naklettiği hadisten sonra İbn-i Ömer evinde bir yılan buldu. (Hizmetçisine emretti) yakalanıp Baki mezarlığına çıkarıldı.

٥٢٥٤- عَنْ نَافِعٍ فِي هَذَا الْحَدِيثِ قَالَ نَافِعٌ ثُمَّ رَأَيْتُهَا بَعْدَ فِي بَيْتِهِ

5255 - Şu geçen hadis Nâfi'den rivâyet edildi. Nâfi şöyle dedi: (Baki mezarlığına götürülen yılanı sonra İbn-i Ömer'in evinde yine gördüm.

٥٢٥٥- عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ أَبِي يَحْيَى قَالَ: حَدَّثَنِي أَبِي أَنَّهُ إِذَا انْطَلَقَ هُوَ

وَصَاحِبُ لَهُ إِلَى أَبِي سَعِيدٍ يَهُودَانِي فَمُخْرِجَانَا مِنْ عِنْدِهِ فَلَقِينَا صَاحِبَ

لَنَا وَهُوَ يُرِيدُ أَنْ يَدْخُلَ عَلَيْهِ فَأَقْبَلْنَا نَحْنُ فَجَلَسْنَا فِي الْمَسْجِدِ فَجَاءَهُ

فَأَخْبَرَنَا أَنَّهُ سَمِعَ أَبَا سَعِيدٍ الْخَلَرِي يَقُولُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْهَوَامَّ مِنَ الْحَيَّةِ فَمَنْ رَأَى فِي بَيْتِهِ شَيْئًا فَلْيَخْرِجْ عَلَيْهِ

ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَإِنْ عَادَ فَلْيَقْتُلْهُ فَإِنَّهُ شَيْطَانٌ

5256 - Yahya'nın oğlu Ebû Muhammed'den rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Babam bana şöyle anlattı. Bir dostum ile beraber (hasta olan) Ebû Said'i, ziyarete gitmiştik. Biz onun yanından çıktığımızda bir arkadaşımız Ebû Said'in yanına girmek isterken karşılaştık. Biz dönüp camiye gelip oturduk. Bunun üzerine arkadaşımız yanımıza geldi. Ebû Said'in şöyle söylediğini, işittiğini bize haber verdi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: "Zehirli haşarat cinnilerdendir. Sizden kim evinde

yılanlardan bir şey görürse üç defa çıkmaya davet etsin. Eğer tekrar eve dönerse onu öldürsün. Çünkü o şeytandır.”

İZAH

Evde görülen yılanı bu evde bulunmakla beni daraltıyorsun, çık git aksi halde seni çıkartmaya mecbur olurum denir. Yılan yine evde görülürse öldürülebilir. Cinnilerden de olsa biiznillah bir zarar eriştiremez.

٥٢٥٧- عَنْ أَبِي السَّائِبِ قَالَ: أَتَيْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ فَبَيْنَا أَنَا

جَالِسٌ عِنْدَهُ سَمِعْتُ تَحْتَ سَرِيرِهِ تَحْرِيكَ شَيْءٍ فَتَنَظَّرْتُ فَإِذَا حَيَّةٌ

فَقُمْتُ فَقَالَ أَبُو سَعِيدٍ مَا لَكَ قُلْتَ حَيَّةٌ مَا هُنَا قَالَ فَتَرِيدُ مَاذَا قُلْتَ

أَقْتُلُهَا فَأَشَارَ إِلَيَّ بِيَدِهِ فِي دَارِهِ بِلِقَاءِ بَيْتِهِ فَقَالَ إِنَّ ابْنَ عَمِّ لِي كَانَ فِي

هَذَا الْبَيْتِ فَلَمَّا كَانَ يَزُومُ الْأَخْزَابَ اسْتَأْذَنَ إِلَى أَهْلِهِ وَكَانَ حَدِيثَ

عَهْدٍ بِغَزْوَيْهِ فَأَيْدَى لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَمَرَهُ أَنْ يَنْهَبَ

بِالسَّيْفِ فَإِنِّي دَارُهُ فَوَجَدَ امْرَأَتَهُ قَائِمَةً عَلَى بَابِ الْبَيْتِ فَأَشَارَ إِلَيْهَا

بِالرُّمَحِ فَقَالَتْ لَا تَعْجَلْ حَتَّى تَنْظُرَ مَا أَخْرَجَنِي فَقَدْ خَلَّ الْبَيْتَ فَإِذَا حَيَّةٌ

مُنْكَرَةٌ فَطَعَنَهَا بِالرُّمَحِ ثُمَّ خَرَجَ بِهَا فِي الرُّمَحِ تَوَكَّهْتُ قَالَ فَلَا أَذْبِي

إِلَيْهِمَا كَانَ أَسْوَعُ مَوْتًا لِلرَّجُلِ أَوْ الْحَيَّةِ فَأَتَى قَوْمَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا أَدْعِ اللَّهَ أَنْ يَرُدَّ صَاحِبَتَنَا فَقَالَ اسْتَغْفِرُوا لِصَاحِبِكُمْ ثُمَّ

قَالَ إِنَّ نَفَرًا مِنَ الْجَنِّ اسْلَمُوا بِالْمَدِينَةِ فَإِذَا رَأَيْتُمْ أَحَدًا مِنْهُمْ فَعَلِّمُوهُ

ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ثُمَّ إِنَّ بَدَأَ لَكُمْ بَعْدَ أَنْ تَقُولُوا غَافِلُونَ بَعْدَ الثَّلَاثِ

5257 - Ebû Sâib radiyallahu anh'dan, rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Ben Ebû Saîd el-Hudrî'ye gelmiştim. Onun yanında otururken sedirin altında bir şeyin hareket sesini işittim, bir de baktım ki bir yılan, hemen kalktım. Ebû Said, sana ne oldu dedi. Şurada bir yılan var dedim.

Ebû Said, ne yapmak istiyorsun dedi. Ben onu öldüreceğim dedim. Ebû Said, evinin tam karşısında bir eve işaret etti ve şöyle anlattı. Benim amcam oğlu şu evde idi. Hendek harbinde evine dönmek için izin istedi, yeni damat olmuştu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona izin verdi. Ve evine silahı ile birlikte dönmesini emir buyurdu. Amcam oğlu evine geldiğinde hanımını kapıda ayakta bekler gördü. (Bunun üzerine kıskançlığı tuttu da) mızrağını hanımına çevirdi. Hanımı beni dışarı neyin çıkardığına bakmadan acele etme, dedi. Bir de ne görsün hiç görmediği bir yılan, mızrağını yılanı saptırdı, yılan titrerken mızrağı ile onu dışarıya çıkardı. Bilmiyorum, yılan mı daha çabuk öldü amcam oğlu mu? Kavmi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip Allah'a dua et, Allah arkadaşımızı diriltsin dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Arkadaşınızın affı için istiğfar edin" buyurdu. Sonra şöyle dedi: "Cinnilerden Medine'de bir topluluk iman ettiler, yılanlardan evde birisini gördüğünüzde üç kere çık yoksa öldürürüm diye onu korkutun, üç kere ikazdan sonra öldürün."^[540]

٥٢٥٨ - عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ بِهَذَا الْحَدِيثِ مُخْتَصَرًا قَالَ: فَلْيُؤْذَنَ

ثَلَاثًا فَإِنْ بَدَأَ لَهُ بَعْدَ فَلْيُغْلَبْ فَإِنَّهُ شَيْطَانٌ

5258 - Bir önce geçen bu hadis İbn-i Aclan'dan kısaca rivâyet edildi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Üç defa ona ilam etsin (çıkılmazsa kendisine zarar geleceğini duyursun) eğer ondan sonra onu öldürmek zahir olursa öldürsün. Çünkü o şeytandır."

٥٢٥٩ - أَخْبَرَنِي أَبُو السَّائِبِ مَوْلَى هِشَامِ بْنِ زُهْرَةَ أَنَّهُ دَخَلَ عَلَيَّ

أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ فَذَكَرَ نَحْوَهُ وَأَتَمَّ بِهِ قَالَ: فَأَذْنُوهُ ثَلَاثَةً أَيَّامٍ فَإِنْ بَدَأَ

لَكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فَأَقْتُلُوهُ فَإِنَّمَا هُوَ شَيْطَانٌ

5259 - Hişam bin Zühre'nin azatlısı Ebû Sâib'in haber verdiğine göre o, Ebû Saîd el-Hudrî'nin yanına girmiş geçen hadisin benzerini ondan daha tamam olarak rivâyet etti. Dedi ki: Üç gün o yılanı ilam edin eğer bundan sonra evinizde size yine görülecek olursa onu öldürünüz. Çünkü o şeytandır."

٥٢٦٠ - عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي لَيْلَى عَنْ أَبِيهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَلَّ عَنْ حَيَاتِ الْيُتُوبِ، فَقَالَ: إِذَا رَأَيْتُمْ مِنْهُمْ شَيْئًا فَي

نَسَاجِيكُمْ فَقُولُوا أَنْتُمْ عَلَى الْعَهْدِ الَّذِي أَخَذَ عَلَيْكُمْ نُوحٌ أَنْتُمْ عَلَى الْعَهْدِ

الَّذِي أَخَذَ عَلَيْكُمْ سُلَيْمَانُ أَنْ لَا تَقُولُوا فَإِنْ غَدَنَّا فَاقْتُلُوهُمْ

5260 - Abdurrahman bin Ebû Leylâ'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e evlerdeki yılanlardan soruldu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bu yılanlardan evlerinizde bir şey görürseniz, şöyle söyleyin Nuh (a.s)’ın sizden aldığı ahde sülûk etmenizi isterim. Süleyman (a.s)’ın sizden aldığı ahde uymanızı isterim. Bize ezâ etmeyin. Yine dönerlerse onları öldürünüz.”^[541]

٥٢٦١- عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ أَنَّهُ قَالَ: اقْتُلُوا الْحَيَّاتَ كُلَّهَا إِلَّا الْجَانَّ

الْأَبْيَضَ الَّذِي كَأَنَّهُ قَصِيبُ فِصَّةٍ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: فَقَالَ لِي إِنْسَانُ الْجَانُّ لَا يَتَعَرَّجُ فِي مَشْيِهِ فَإِذَا كَانَ

مَلْنَا صَوْبَهَا كَانَتْ عَلَامَةً فِيهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

5261 - İbn-i Mes'ûd radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Yılanların hepsini öldürün. Ancak gümüşten bir dal gibi beyaz küçük yılanı öldürmeyin. Ebû Dâvud dedi ki: Bana bir insanın haber verdiğiğine göre cinni olan yılan yürüyüşünde düz gider, sağ ve sola eğilemez. Gerçekten bu söz doğruysa onun hakkındaki en belirgin alamet budur.

175 - KERTENKELEYİ ÖLDÜRMEK

٥٢٦٢- عَنْ غَابِرِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِقَتْلِ الْوَزَغِ وَاسْمُهُ نُؤَيْفَقَا

5262 - Âmîr'in babası Sa'd'den, rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem zehirli kertenkelenin öldürülmesini emir buyurdu. Ve ona fasıkcık adını verdi.

٥٢٦٣- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ مَنْ قَتَلَ وَزُعَةً فِي أَوَّلِ ضَرْبَةٍ فَلَهُ كَذَا وَكَذَا حَسَنَةٌ وَمَنْ قَتَلَهَا

فِي الضَّرْبَةِ الثَّانِيَةِ فَلَهُ كَذَا وَكَذَا حَسَنَةٌ أَذْنَى مِنَ الْأُولَى وَمَنْ قَتَلَهَا فِي

الضَّرْبَةِ الثَّلَاثَةِ فَلَهُ كَذَا وَكَذَا حَسَنَةٌ أَذْنَى مِنَ الثَّانِيَةِ

5263 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kim bir vuruşta zehirli kertenkeleyi öldürürse ona şu kadar şu kadar sevap var. Kim ikinci vuruşta öldürürse ona birinciden daha az olarak şöyle şöyle sevap var. Kim üç vuruşta öldürürse onun için ikinciden daha az olarak şöyle şöyle sevap var” buyurdu. [\[542\]](#)

٥٢٦٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ

فِي أَوَّلِ ضَرْبَةٍ سَبْعِينَ حَسَنَةً

5264 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuş: “Kertenkeleyi bir vuruşta öldürene yetmiş sevap var.”

176 - KÜÇÜK KARINCALARI ÖLDÜRMEK

٥٢٦٥- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ نَزَلَ

نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ تَحْتَ شَجَرَةٍ فَلَدَخَتْهُ نَعْلَةٌ فَأَمَرَ بِجَهَائِزِهِ فَأَخْرَجَ مِنْ

تَحْتِهَا ثُمَّ أَمَرَ بِهَا فَأُخْرِقَتْ فَأَوْخَى اللَّهُ إِلَيْهِ فَهَا نَعْلَةٌ وَاجِدَةٌ

5265 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“Peygamberlerden birisi bir ağacın altına inmişti, onu bir karınca soktu. Emretti, eşyaları ağacın altından çıkarıldı, sonra emretti, ağaç yakıldı. Bunun üzerine Cenab-ı Allah, o peygambere vahyetti. Seni ısırان bir karınca değil miydi, (bu kadar karıncayı niçin öldürdün?)” [\[543\]](#)

İZAH

Bizim şeriatımızda hayvanları yakmak haramdır. Öldürülmesi gereken bir hayvan vurularak öldürülür, aslâ yakılmaz.

Ancak bir kimse diğer bir kimseyi yakarak öldürmüştse vârisleri yakılarak yapılmasını istiyorlarsa yakılarak cezâ amel cinsinden verilebilir bunun dışında ateşle ancak ateşin sahibi ceza verebilir. Başkasının ateşle ceza vermesi caiz olmaz. (Tedavi için son bir çare olarak bazı azayı dağlamak yakmak sayılmaz.) (Avnül Ma'bûd)

٥٢٦٦- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ

نَمْلَةً قَرَضَتْ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَأَمَرَ بِقَرْيَةِ النَّمْلِ فَأُخْرِجَتْ فَأَوْحَى اللَّهُ

إِلَيْهِ أَنِّي أَنْ قَرَضْتُكَ نَمْلَةً أَهْلَكْتَ أُمَّةً مِنَ الْأُمَمِ تُسَبِّحُ

5266 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Bir karınca Peygamberlerden birini ısırmıştı. Emir verdi, karınca ocağını yaktırdı. Allah ona vahyetti. Seni sokan bir karıncadır, ama sen ümmetlerden tesbih eden bir ümmeti helak ettin. [\[544\]](#)

٥٢٦٧- عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَهَى

عَنْ قَتْلِ أَرْبَعٍ مِنَ الدَّوَابِّ النَّمْلَةِ وَالنَّحْلَةِ وَالْهُذُودِ وَالضُّرَّةِ

5267 - İbn-i Abbas radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hayvanlardan karınca, bal arısı, çavuşkuşu ve göçken olmak üzere dördünün öldürülmesini nehyetti. [\[545\]](#)

٥٢٦٨- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ عَنْ أَبِيهِ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي سَفَرٍ فَأَتَيْنَا لِبْحَاجِيَةَ قَرَأَتَا حُمْرَةً مَعَهَا

فَرْخَانِ فَأَخَذْنَا فَوْخِيَهَا فَجَاءَتِ الْحُمْرَةُ فَجَعَلَتْ تُقْرِئُ فَجَاءَ النَّبِيُّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَنْ فَجَعَ هَلِوَ بَوْلِدَهَا رُدُّوا وَلَدَهَا إِلَيْهَا

وَرَأَى قَرْيَةَ نَمْلِ قَدْ خَرَقَتَاهَا فَقَالَ مَنْ خَرَقَ هَلِوَ قُلْنَا نَحْنُ قَالَ إِنَّهُ لَا

يَتَّبِعِي أَنْ يُعَذِّبَ بِالنَّارِ إِلَّا رَبُّ النَّارِ

5268 - Abdurrahman'ın babası Abdullah'tan rivâyete göre şöyle demiştir: Biz Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile bir seferde bulunuyorduk. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hacetini def etmeye gitti, bir kırmızı küçük serçe kuşu gördük iki yavrusu vardı. Her iki yavrusunu da aldık, ana kuş geldi, kanatlarını gererek kah yükseliyor ve kah alçalıyordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem geldi, şöyle buyurdu:

“Bu kuşun yavrusunu alarak bunu kim bu musibete uğrattı, bunun yavrusun kendisine iade edin”. Bizim yaktığımız bir karınca ocağı gördü, “bu karınca ocağını kim yaktı” buyurdu. Biz yaktık dedik. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ateşle bir canlıya azab etmek ateşin rabbinden başkasına yakışmaz” buyurdu.

177 - KURBAĞAYI ÖLDÜRMEK

٥٢٦٩- عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عُثْمَانَ أَنَّ طَبِيبًا سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَيْضَدٍ يَجْعَلُهَا فِي دَوَامِ قَتْلِهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِهَا

5269 - Abdurrahman bin Osman radıyallahu anh'dan: Bir doktor Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e kurbağayı ilaç olarak kullanmayı sordu.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kurbağayı öldürmekten nehyetti. [\[546\]](#)

178 - SAPAN TAŞI ATMAK

٥٢٧٠- عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُعْقِلٍ قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْخَذْفِ قَالَ: إِنَّهُ لَا يَعْصِدُ صَبِيحًا وَلَا يَنْكُأُ عَذْوًا وَإِنَّمَا

يَقْفَأُ الْغَيْرَ وَيَكْسِرُ السِّنَّ

5270 - Abdullah bin Muğaffel radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sapan taşından nehyetti. “Bu taş av avlamaz, düşmanı zor duruma düşürmez fakat bu gözü çıkarır, dişi kırar” buyurdu. [547]

179 - SÜNNET OLMAK

٥٢٧١ - عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ الْأَنْصَارِيَّةِ أَنَّ امْرَأَةً كَانَتْ تَحْتَجُّ بِالنَّبِيِّ

فَقَالَ لَهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَنْهَكِي فَإِنَّ ذَلِكَ أَخْطَى لِلْمَرْأَةِ

وَأَحَبُّ إِلَيَّ الْبَغْلِ

قَالَ أَبُو دَاوُدَ: وَمُحَمَّدُ بْنُ حَسَّانٍ مَجْهُولٌ وَهَذَا الْحَدِيثُ ضَعِيفٌ

5271 - Ümmü Atiyye el-Ensârî radiyallahu anh'dan: Medine'de kızları sünnet eden bir kadın var idi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona: “Çok derinden kesme, çünkü bu kadın için daha çok tat duymasını sağlar. Kocasını içinde daha sevimlidir” buyurdu.

Ebû Dâvud, dedi ki: Muhammed bin Hassan meçhul bir şahıstır ve bu hadis zayıftır.

İZAH

Erkeklerde sünnet işlemi adından da anlaşılacağı gibi sünnettir. Şafîî hazretlerine göre vaciptir. Ahmed bin Hanbel'e göre erkeklere vacip, kadınlar için sünnettir. Umûmî karar, erkeklerin sünnet olması sünnet kadınlar için ikramdır. Erkeklerde erkeklik uzvunun başını kaplayan deri tamamen kesilir. Kadınlarda bilhassa şarktaki kadınlarda kadınlık uzvunu kapatan horozibiği gibi bir deri vardır. O derinin uzayan kısmı kesilir. Ama tamamen kesilmeyip hafif yüksekçe bırakılır. Şark kadınlarına bu tatbik edilir. Ama garptaki kadınlarda bu bulunmadığından sünnet fiili onlara tatbik edilmemektedir. (Avnül Mâ'bûd)

180 - KADINLARIN YOLLARDA ERKEKLER İLE BERABER YÜRÜMESİ

٥٢٧٢- عَنْ حَمْزَةَ بْنِ أَبِي أُسَيْدٍ الْأَنْصَارِيِّ عَنْ أَبِيهِ أَنَّهُ سَمِعَ

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَهُوَ خَارِجٌ مِنَ الْمَسْجِدِ

فَاخْتَلَطَ الرِّجَالُ مَعَ النِّسَاءِ فِي الطَّرِيقِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلنِّسَاءِ إِنْتُمْ أَجْزَنُ قَائِمَةٍ لَيْسَ لَكُمْ أَنْ تَحْقُقْنَ الطَّرِيقَ عَلَيْهِنَّ

بِعَافَاتِ الطَّرِيقِ فَكَانَتِ الْمَرْأَةُ تَلْتَصِقُ بِالْجِدَارِ حَتَّى إِنْ تَوَدَّهَا لَيَسْلُقَنَّ

بِالْجِدَارِ مِنْ لُصُوقِهَا بِهِ

5272 - Hamza bin Ebû Üseyd el-Ensârî'nin babasından rivâyet edildiğine göre o Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i mescidin dışında konuşurken işitmiş ve oradaki erkekler yoldaki kadınlara karışmışlardı.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kadınlara “Geriye kalın, sizin için yolun ortasından yürümek uygun değildir. Sizlere yolun kenarlarından yürümek gerekir dedi.” Bunun üzerine kadınlar duvara bitişerek yürüdü. Hatta yolun kenarında bulunan duvarlara sürtünürcesine yürümelerinden dolayı (zaman zaman) elbiseleri duvara takılırdı.

İZAH

Kadının vücut hatları belli olarak yolun ortasından yürümesi fitneye sebep olur, bunun için kenardan yürümesi edebe daha uygundur.

٥٢٧٣- عَنْ ابْنِ عُمرَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ نَهَى أَنْ يَمْشِيَ بَيْنَ الرَّجُلَيْنِ الْمَرْأَتَيْنِ

5273 - İbn-i Ömer radyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem erkeğin mahremi olmayan iki kadın arasında yürümesini yasaklamıştır.

181 - ZAMANA SÖVMEK

٥٢٧٤- عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ يَقُولُ: اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: يُؤْذِنِي إِبْنُ آدَمَ بِسَبِّ الدَّهْرِ

وَأَنَا الدَّهْرُ بِيَدِي الْأَمْرُ أَقْلَبُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارَ

قَالَ ابْنُ السَّرْحِ: عَنْ ابْنِ الْمُسَيَّبِ كَانَ سَعِيدَ وَاللَّهِ

أَعْلَمُ

5274 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

“(Allah Teâlâ) “Âdemoğlu, bana eza veriyor, zamana (feleğe) sövüyor. Oysa zamanı (yaratan) benim. Emir benim elimdedir. Geceyi, gündüze, gündüzü geceye ben çeviririm” buyuruyor. [\[548\]](#)

İbn Serc: Bu hadisi rivâyet ederken Said'den rivâyet edildi yerine İbnu'l-Müseyyeb'den rivâyet edildi dedi.

İZAH

Dehr: Zaman demektir. Zaman Allah'ın yarattığı bir birimdir. Zamanın geçmesi insanların ihtiyarlamasına sebep oluyor ise de onları gerçekte ihtiyarlatan zaman değil zamanın yaratıcısı olan Allah'tır. Halk dilinde zalim felek kırdı kanadımı kolumu sözü hatalı ve yanlıştır. İnsanları saadete ve felakete ulaştıran Allah'tır. Zamana kudret atfetmek yanlıştır. Çünkü gezegenlerin dolaştığı semaya felek denir. Ne yıldızların dolanması ve ne de günlerin geçmesi insanları ihtiyarlatır. Onlar sadece buna sebep olur. Gerçekte insanları yaratan ihtiyarlatan Allah'tır.

[\[442\]](#) İbn-i Mâce, K. Mesâcid, N. 752

[\[443\]](#) İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3881

[\[444\]](#) Buhârî, K. Deavât, N. 8//86; Müslim, K. Hayz, N. 304

[\[445\]](#) Buhârî, K. Deavât, N. 8/85

[\[446\]](#) Buhârî, K. Deavât, N. 8/58; Tirmizî, K. Deavât, N. 3413; İbn-i Mâce, K. Deavât, N. 3880

[447] Buhârî, K. Deavât, N. 8/87; Müslim, K. Zikir, N. 2714

[448] Müslim, K. Zikir, N. 2713; Tirmizî, K. Deavât, N. 3397; İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3873

[449] Müslim, K. Zikir, N. 2712

[450] Tirmizî, K. Deavât, N. 3400

[451] Tirmizî

[452] Tirmizî, Kitâbü Deavât, N. 3407

[453] Buhârî, Kitabu Nafakat, babu amelil mer'eti fi beyti zevcihi; Müslim, K. Zikir Babut-tesbih numara, 2727

[454] Neseî, Kitabu iftitâh, N. 1349

[455] Tirmizî, K. Deavât, N. 3389

[456] Tirmizî, Kitabu Deavât, babu'd-Duâ n, 3388; İbn-i Mâce, Kitabu Duâ, babu Mâ yedu bihî n, 3868

[457] İbn-i Mâce, K. Duâ babu mayedu bihirracülü n, 3872

[458] Müslim, Kitabu zikir, Babut-Teavvüz n, 2723; Tirmizî, K. Deavât, babu Duâ N. 3387

[459] Neseî, K. İstiaze, N. 5531; İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3871

[460] İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3867

[461] Tirmizî, Kitabu Deavât, N. 3570 Babu'd-Duâ yukalü inde'n-Nevm

[462] Neseî, K. İstiaze, N. 5537

[463] Müslim, Kitabu zikir, N. 2718

[464] Tirmizî, K. Deavât, N. 3385

- [465] Müslim, K. Zikir, N. 2692
- [466] Neseî, K. İstiaze, N. 5541
- [467] Tirmizî, K. Deavât, Babu Ma Yakûlü izâ Haraca, N. 3422
- [468] İbn-i Mâce, Kitabu Edeb, N. 3727
- [469] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/167; Müslim, K. İstiska, N. 899
- [470] İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3889
- [471] Müslim, K. İstiska, N. 898
- [472] Buhârî, K. Bedil Halk, N. 4/155; Müslim, Kitabu Zikir, N. 2729; Tirmizî, K. Deavât, N. 3455
- [473] Tirmizî, K. Edâhî, N. 1514
- [474] Bu hadisi, Neseî, Kitabu Zekatta tahric etti.
- [475] Müslim, Kitabu İman, numara, 132
- [476] Müslim, Kitabu İman, numara, 63; Buhârî, Kibatu Feraiz
- [477] Müslim, Kitabu Itik, numara, 1508
- [478] İbn-i Mâce, Kitabu
- [479] Müslim, Kitabu İmare, n, 1848; Nese-i, Kitabu Tahrimü'd-Demi Babu Tağlîz, n, 4119
- [480] Buhârî, Kitabu Feraiz, Babu Mevla'i-Kavm; Tirmizî, Kitabu Menâkıb, Babu Fadlül ensar n, 3897
- [481] İbn-i Mâce, Kitabu Cihad, N. 2784
- [482] Tirmizî, Kitabu Zühd, N. 2393

[483] Buhârî, K. Edeb, Babu alâmeti habbillah, N. 8/48; Müslim, K. Birr, N. 2640

[484] Buhari, Kitabu Edeb, N. 8/49; Müslim, Kitabu Birr, N. 2639

[485] Tirmizî, Kitabu Edeb, N. 2823

[486] Kitabu Imarat, N. 1893; Tirmizî, Kitabu ilim, N. 2674

[487] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[488] Neseî, K. Zekat, N. 2558

[489] Buhârî; Müslim, Tirmizî

[490] Müslim; Tirmizî; İbn-i Mâce

[491] Tirmizî; İbn-i Mâce

[492] Tirmizî

[493] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[494] İbn-i Mâce

[495] Müslim; Tirmizî

[496] Tirmizî, İbn-i Mâce

[497] Buhârî; Müslim.

[498] Tirmizî; İbn-i Mâce

[499] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[500] Buhârî

[501] İbn-i Mâce

[502] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[503] Tirmizî

[504] Tirmizî

[505] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[506] Müslim, Kitabu Eyman, N. 1658; Tirmizî, Kitabu Nüzûr, N. 1542

[507] Müslim, Kitabu Eyman, N. 1657

[508] Buhârî, Kitabu Itık, Babul Abdi iza Ahsene İbadete Rabbihi, N. 3/195; Müslim, K. Fî sevabi Abdi ve ecrihi, N. 1664

[509] Buhârî, K. İstizân, N. 8/66; Müslim, K. Edeb, N. 2157

[510] Tirmizî, K. İstizân, N. 2711

[511] Buhârî, Kitabu İstizân, Babut-Teslim vel istizan, N. 8/67; Müslim, Kitabu Edeb, Babu İstizân, N. 2153

[512] Müslim Kitabu, Edeb, Babu fil İstizân, N. 2154

[513] Buhârî; Müslim

[514] Buhârî, Kitabu İstizan, Babu iza kale men zâ, N. 8/68; Müslim, Kitabu edeb, babu Keraheti Kavlıl müstezin ene, N. 2155; Tirmizî, Kitabu İstizan, babu Mâ Cae fit-Teslim, N. 2712; İbn-i Mâce, K. Edeb, Babu-l İstizân, N. 3709

[515] Müslim, Kitabu İman, N. 54; Tirmizî, K. İstizan, N. 2689

[516] Buhârî, Kitabu istizan, babus-selamil-marifeti ve gayril-marifeti, N. 8/65; Müslim, Kitabu iman, babu Tefâüli'l-ıman, N. 39; İbn-i Mâce, Kitabu etime, N. 3253

[517] Tirmizî, K. İstizân, N. 2690

[518] Müslim, K. Selam, N. 2160; Tirmizî, K. İstizan, N. 2705

- [519] Buhârî, K. İstizan, N. 8/68; Müslim, K. Selam, N. 2168
- [520] Tirmizî, K. İstizan, Babu teslimi alen-nisa, N. 2698; İbn-i Mâce, K. Edeb, Babu selam, N. 3701
- [521] Müslim, Kitabus-Selam, N. 2167; Tirmizî, Kitabu İstizan, N. 2701
- [522] Tirmizî, Kitabu Siyer, Babut-Teslim ala Ehli'l-Kitab, N. 1603
- [523] Müslim, Kitabu selam, N. 2164; İbn-i Mâce, Kitabu edeb, N. 3697
- [524] Tirmizî, K. İstizan, Babu-t-teslîm inde-l-kıyam, N. 2707
- [525] Tirmizî, Kitabu İstizan, N. 2723
- [526] Tirmizî, K. İstizan, N. 2728
- [527] Buhârî, Kitabu İstizan, babu Kumu ila Seyyidiküm, N. 8/72; Müslim, K. Cihad Babu cevazi-l-kitabi, N. 1768
- [528] Tirmizî, K. Menakıp, N. 3871
- [529] Buhârî, Kitabu edeb, Babu rahmetül-Veled, N. 8/8; Müslim, K. Fedâil, N. 2318
- [530] Buhârî, Nur sûresinin tefsirinde tahrir etti, N. 6/128; Müslim, K. Tevbe, N. 2770
- [531] Tirmizî, Kitabu edeb, N. 2756
- [532] İbn-i Mâce, Kitabu Duâ, Babu Duâ-i Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem N. 3836
- [533] Buhârî, Kitabu İstizan, N. 8/98; Müslim, Kitabu Fedailis-Sahabe, babu fadlû Aîşe radiyallahu anha N. 2447; Tirmizî, Kitabu İstizan, babu tebliğisselam, N. 2694; İbn-i Mâce, Kitabu edeb, babu reddis-Selam, N. 3696
- [534] İbn-i Mâce, K. Menasik, Babu'd-Duâ, N. 3013

[535] Tirmizî, Kitabu Zühed, Babu Kasrül-emel, N. 2336

[536] Müslim, K. Salati'l-müsafirin, N. 720

[537] Buhârî, Kitabu İstizan, N. 8/80; Müslim, Kitabu eşribe, N. 2015; Tirmizî, K. Et'ime, N. 1814; İbn-i Mâce, Kitabu edeb, N. 3769

[538] Buhârî, K. Bed-il Hulki, n .4/154; Müslim, K. Selam, N. 2233; Tirmizî, K. Ahkam, N. 1483

[539] Buhârî, K. Bedü'l-Halk, N. 4/154; Müslim, Kitabu selam, N. 2233

[540] Müslim, Kitabu selam, N. 2236; Tirmizî, Kitabu Ahkam, Babu Fî kattli'l-Hayyat, N. 1484

[541] Tirmizî, K. Ahkam, Babu kat-lil hayyâti N. 1485

[542] Müslim, K. Hayyat, N. 2240; Tirmizî, K. Ahkam, N. 1482

[543] Müslim, K. Selam, N. 2241

[544] Buhârî, K. Cihad, N. 4/75; Müslim, K. Selam, N. 2241; İbn-i Mâce, N. 3225; Neseî, Kitabu sayd, N. 4363

[545] İbn-i Mâce, Kitabu sayd, Babu mâ Nühiye an katlihi, N. 3223

[546] Neseî, Kitabu Sayd, N. 4360

[547] Buhârî, Kitabu edeb, babun nehy anil hazfi, N. 8/60; Müslim, Kitabu Sayd, babu ibahatı ma yüsteanu alal ıstıyad n, 1954; Neseî, K. Kavedi, Babu diyeti, cenînîl mer'eti, N. 4819; İbn-i Mâce, K. Mükaddime, N. 17

[548] Buhârî, K. Tefsiri suretil Câsiye, N. 6/166; Müslim, K. Fi'l-Elfâzı mine'l-Edebi, Bâbu'nNehyi an sebbi'd-Dehr, N. 2246

[442] İbn-i Mâce, K. Mesâcid, N. 752

[443] İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3881

[444] Buhârî, K. Deavât, N. 8//86; Müslim, K. Hayz, N. 304

[445] Buhârî, K. Deavât, N. 8/85

[446] Buhârî, K. Deavât, N. 8/58; Tirmizî, K. Deavât, N. 3413; İbn-i Mâce, K. Deavât, N. 3880

[447] Buhârî, K. Deavât, N. 8/87; Müslim, K. Zikir, N. 2714

[448] Müslim, K. Zikir, N. 2713; Tirmizî, K. Deavât, N. 3397; İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3873

[449] Müslim, K. Zikir, N. 2712

[450] Tirmizî, K. Deavât, N. 3400

[451] Tirmizî

[452] Tirmizî, Kitâbü Deavât, N. 3407

[453] Buhârî, Kitabu Nafakat, babu amelil mer'eti fi beyti zevcihi; Müslim, K. Zikir Babut-tesbih numara, 2727

[454] Neseî, Kitabu iftitâh, N. 1349

[455] Tirmizî, K. Deavât, N. 3389

[456] Tirmizî, Kitabu Deavât, babu'd-Duâ n, 3388; İbn-i Mâce, Kitabu Duâ, babu Mâ yedu bihî n, 3868

[457] İbn-i Mâce, K. Duâ babu mayedu bihirracülü n, 3872

[458] Müslim, Kitabu zikir, Babut-Teavvüz n, 2723; Tirmizî, K. Deavât, babu Duâ N. 3387

[459] Neseî, K. İstiaze, N. 5531; İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3871

[460] İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3867

[461] Tirmizî, Kitabu Deavât, N. 3570 Babu'd-Duâ yukalü inde'n-Nevm

[462] Neseî, K. İstiaze, N. 5537

[463] Müslim, Kitabu zikir, N. 2718

[464] Tirmizî, K. Deavât, N. 3385

[465] Müslim, K. Zikir, N. 2692

[466] Neseî, K. İstiaze, N. 5541

[467] Tirmizî, K. Deavât, Babu Ma Yakûlü izâ Haraca, N. 3422

[468] İbn-i Mâce, Kitabu Edeb, N. 3727

[469] Buhârî, K. Tefsir, N. 6/167; Müslim, K. İstiska, N. 899

[470] İbn-i Mâce, K. Duâ, N. 3889

[471] Müslim, K. İstiska, N. 898

[472] Buhârî, K. Bedil Halk, N. 4/155; Müslim, Kitabu Zikir, N. 2729;
Tirmizî, K. Deavât, N. 3455

[473] Tirmizî, K. Edâhî, N. 1514

[474] Bu hadisi, Neseî, Kitabu Zekatta tahrir etti.

[475] Müslim, Kitabu İman, numara, 132

[476] Müslim, Kitabu İman, numara, 63; Buhârî, Kibatu Feraiz

[477] Müslim, Kitabu Itik, numara, 1508

[478] İbn-i Mâce, Kitabu

[479] Müslim, Kitabu İmare, n, 1848; Nese-i, Kitabu Tahrimü'd-Demi
Babu Tağlîz, n, 4119

[480] Buhârî, Kitabu Feraiz, Babu Mevla’i-Kavm; Tirmizî, Kitabu Menâkıb, Babu Fadlül ensar n, 3897

[481] İbn-i Mâce, Kitabu Cihad, N. 2784

[482] Tirmizî, Kitabu Zühd, N. 2393

[483] Buhârî, K. Edeb, Babu alâmeti habbillah, N. 8/48; Müslim, K. Birr, N. 2640

[484] Buhari, Kitabu Edeb, N. 8/49; Müslim, Kitabu Birr, N. 2639

[485] Tirmizî, Kitabu Edeb, N. 2823

[486] Kitabu Imarat, N. 1893; Tirmizî, Kitabu ilim, N. 2674

[487] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[488] Neseî, K. Zekat, N. 2558

[489] Buhârî; Müslim, Tirmizî

[490] Müslim; Tirmizî; İbn-i Mâce

[491] Tirmizî; İbn-i Mâce

[492] Tirmizî

[493] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[494] İbn-i Mâce

[495] Müslim; Tirmizî

[496] Tirmizî, İbn-i Mâce

[497] Buhârî; Müslim.

[498] Tirmizî; İbn-i Mâce

[499] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[500] Buhârî

[501] İbn-i Mâce

[502] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[503] Tirmizî

[504] Tirmizî

[505] Buhârî; Müslim; Tirmizî

[506] Müslim, Kitabu Eyman, N. 1658; Tirmizî, Kitabu Nüzûr, N. 1542

[507] Müslim, Kitabu Eyman, N. 1657

[508] Buhârî, Kitabu Itık, Babul Abdi iza Ahsene İbadete Rabbihi, N. 3/195; Müslim, K. Fî sevabi Abdi ve ecrihi, N. 1664

[509] Buhârî, K. İstizân, N. 8/66; Müslim, K. Edeb, N. 2157

[510] Tirmizî, K. İstizân, N. 2711

[511] Buhârî, Kitabu İstizân, Babut-Teslim vel istizan, N. 8/67; Müslim, Kitabu Edeb, Babu İstizân, N. 2153

[512] Müslim Kitabu, Edeb, Babu fil İstizân, N. 2154

[513] Buhârî; Müslim

[514] Buhârî, Kitabu İstizan, Babu iza kale men zâ, N. 8/68; Müslim, Kitabu edeb, babu Keraheti Kavlıl müstezin ene, N. 2155; Tirmizî, Kitabu İstizan, babu Mâ Câne fit-Teslim, N. 2712; İbn-i Mâce, K. Edeb, Babu-l İstizân, N. 3709

[515] Müslim, Kitabu İman, N. 54; Tirmizî, K. İstizan, N. 2689

[516] Buhârî, Kitabu istizan, babus-selamil-marifeti ve gayril-marifeti, N. 8/65; Müslim, Kitabu iman, babu Tefâüli'l-iman, N. 39; İbn-i Mâce, Kitabu etime, N. 3253

[517] Tirmizî, K. İstizân, N. 2690

[518] Müslim, K. Selam, N. 2160; Tirmizî, K. İstizan, N. 2705

[519] Buhârî, K. İstizan, N. 8/68; Müslim, K. Selam, N. 2168

[520] Tirmizî, K. İstizan, Babu teslimi alen-nisa, N. 2698; İbn-i Mâce, K. Edeb, Babu selam, N. 3701

[521] Müslim, Kitabus-Selam, N. 2167; Tirmizî, Kitabu İstizan, N. 2701

[522] Tirmizî, Kitabu Siyer, Babut-Teslim ala Ehli'l-Kitab, N. 1603

[523] Müslim, Kitabu selam, N. 2164; İbn-i Mâce, Kitabu edeb, N. 3697

[524] Tirmizî, K. İstizan, Babu-t-teslîm inde-l-kıyam, N. 2707

[525] Tirmizî, Kitabu İstizan, N. 2723

[526] Tirmizî, K. İstizan, N. 2728

[527] Buhârî, Kitabu İstizan, babu Kumu ila Seyyidiküm, N. 8/72; Müslim, K. Cihad Babu cevazi-l-kitabi, N. 1768

[528] Tirmizî, K. Menakıp, N. 3871

[529] Buhârî, Kitabu edeb, Babu rahmetül-Veled, N. 8/8; Müslim, K. Fedâil, N. 2318

[530] Buhârî, Nur sûresinin tefsirinde tahrir etti, N. 6/128; Müslim, K. Tevbe, N. 2770

[531] Tirmizî, Kitabu edeb, N. 2756

[532] İbn-i Mâce, Kitabu Duâ, Babu Duâ-i Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem N. 3836

[533] Buhârî, Kitabu İstizan, N. 8/98; Müslim, Kitabu Fedailis-Sahabe, babu fadlû Aişe radiyallahu anha N. 2447; Tirmizî, Kitabu İstizan, babu tebliğisselam, N. 2694; İbn-i Mâce, Kitabu edeb, babu reddis-Selam, N. 3696

[534] İbn-i Mâce, K. Menasik, Babu'd-Duâ, N. 3013

[535] Tirmizî, Kitabu Zühd, Babu Kasrül-emel, N. 2336

[536] Müslim, K. Salati'l-müsafirin, N. 720

[537] Buhârî, Kitabu İstizan, N. 8/80; Müslim, Kitabu eşribe, N. 2015; Tirmizî, K. Et'ime, N. 1814; İbn-i Mâce, Kitabu edeb, N. 3769

[538] Buhârî, K. Bed-il Hulki, n .4/154; Müslim, K. Selam, N. 2233; Tirmizî, K. Ahkam, N. 1483

[539] Buhârî, K. Bedü'l-Halk, N. 4/154; Müslim, Kitabu selam, N. 2233

[540] Müslim, Kitabu selam, N. 2236; Tirmizî, Kitabu Ahkam, Babu Fî kattli'l-Hayyat, N. 1484

[541] Tirmizî, K. Ahkam, Babu kat-lil hayyâti N. 1485

[542] Müslim, K. Hayyat, N. 2240; Tirmizî, K. Ahkam, N. 1482

[543] Müslim, K. Selam, N. 2241

[544] Buhârî, K. Cihad, N. 4/75; Müslim, K. Selam, N. 2241; İbn-i Mâce, N. 3225; Neseî, Kitabu sayd, N. 4363

[545] İbn-i Mâce, Kitabu sayd, Babu mâ Nühiye an katlihi, N. 3223

[546] Neseî, Kitabu Sayd, N. 4360

[547] Buhârî, Kitabu edeb, babun nehy anil hazfi, N. 8/60; Müslim, Kitabu Sayd, babu ibahatı ma yüsteanu alal ıstıyad n, 1954; Neseî, K. Kavedi, Babu diyeti, cenînîl mer’eti, N. 4819; İbn-i Mâce, K. Mükaddime, N. 17

[548] Buhârî, K. Tefsiri suretil Câsiye, N. 6/166; Müslim, K. Fi’l-Elfâzı mine’l-Edebi, Bâbu’nNehyi an sebbi’d-Dehr, N. 2246

Aişe radiyallahu anha keşkek getirdi, yedik sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Aişe, bize yemek getir” buyurdu. Aişe radiyallahu anha unla hurmadan yapılmış herse getirdi. Güvercin büyüklüğünde idi, onu da yedik. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ey Aişe, bize içecek ver” buyurdu. Aişe radiyallahu anha bize bir büyük tas süt verdi, içtik sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve selle: “Ey Aişe, bize içecek ver” dedi. Aişe radiyallahu anha bize küçük bir bardak getirdi, ondan su içtik, bize, sonra “Eğer isterseniz yatabilirsiniz, isterseniz mescide gidebilirsiniz” buyurdu. Yaış dedi ki: Bir ara ben ciğer ağrısından dolayı mescitte karnım üzerime yatmışım, birden bir zat beni ayağı ile sallamaya başladı ve “Bu şekilde yatmak Allah’ın kendisine buğz ettiği yatış şeklidir” dedi. Bir de baktım ki, beni ikaz eden zat, Allah’ın Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem idi.^[442]

Sabit diyor ki: Falan bana şöyle dedi. Ben bir gece uykudan uyandığımda gece yapılacak olan bu duaları okumak istedim de muvaffak olamadım.^[443]

Ebû Dâvud ihtiyacını yerine getirdi demek, küçük abdest bozdu demektir, diyor.^[444]

Hadis ravisi Berâ bin Âzib dedi ki: Ben bunları bir daha hatırlayayım dedim. Ve “gönderdiğin Nebîn” yerine, “gönderdiğin Resûle” diye okudum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Hayır, gönderdiğin Nebîne inandım de” buyurdu.^[445]

5049 - Huzeyfe radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yattığı vakit şöyle derdi. “Ya Rabbi, senin isminle hayat bulur ve senin isminle vefat ederim.” Uyandığı vakit de “Bizi öldükten sonra diriltene ve dönüş kendisine olacak Allah’a hamd olsun” derdi.^[446]

5050 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Sizden biriniz yatağına geldiği vakit,

yatağını gömleğinin içi ile silkip temizlesin, çünkü o, kalktıktan sora yatağına neyin girdiğini bilemez. Sonra sağ tarafı üzerine yatsın, sonra da şöyle desin. Ya Rabbî senin adınla yanımı yere koydum. Yine senin adınla kaldırıyorum. Eğer ruhumu alırsan ona merhamet et. Eğer uyanmaya serbest bırakır (bu âleme tekrar gönderirsen) salih kullarını koruduğun şeylerle onu da koru.”^[447]

Vehb hadisinde şunu ilave etti “Borcumu öde ve beni fakirlikten zengin kıl.”^[448]

“Bizi doyuran, bizi sulayan ve bize yeteri kadar veren ve bizi barındıran Allah’a hamd olsun. Nice kimseler vardır ki, onların ne işlerini üzerine alıp kendilerine yetenleri vardır, ne de barındıranlar, vardır.”^[449]

5055 - Firve’nin babası Nevfel radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Nevfel’e şöyle buyurmuştu: “Kafirûn sûresini oku, sonunda uyu. Bu sûreyi okuyup yatmak şirkten kurtuluştur.”^[450]

5057 - Irbâz bin Sariye radiyallahu anh’dan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem yatmadan önce evvelinde tesbihat bulunan sûreleri okurdu ve “bu surelerde bir ayet var bin ayetten daha faziletlidir” buyururdu.^[451]

“Senden başka ilah yoktur. Ancak sen varsın, seni noksan sıfatlardan tenzih ederim. Günahlarımdan sana istiğfar ederim. Senin rahmetinden isterim. Yâ Rabbî, ilmimi ziyade et. Beni hidayete erdirdikten sonra kalbimi kaydırma, bana kendi tarafından rahmet hîbe et. Sen bol bol hîbe edensin.”^[452]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Yerinizden ayrılmayın” buyurdu. Ve geldi aramıza oturdu. Hatta ben ayaklarının soğukluğunu göğsümde buldum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Size istediğinizden daha hayırlısına delâlet edeyim mi? Siz yatağınıza geldiğinizde otuz üç defa sübhanallah, otuz üç defa el-hamdülillah deyin, otuz dört defa tekbir alın bunu söylemeniz bir hizmetçiden daha hayırlıdır.”^[453]

Râvî dedi ki: Abdullah bin Amr dedi ki: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i bunları elinin parmaklarıyla sayarken gördüm. Ashab: Yâ Rasûlallah bunları söylemek kolay olduğu halde yapan niçin az oluyor”

diye sordu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi: “Biriniz yatağındayken şeytan ona gelir. Bunları söylemeye fırsat vermeden uyutur. Namaz kılariken gelir. (Namaz sonunda) bunları söylemeden önce ona bir ihtiyacını hatırlatır (ve unutturur).”^[454]

5067 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre: Ebû Bekir es-Sıddık radiyallahu anh şöyle dedi: Ey Allah’ın Rasûlü, bana birkaç kelime emret, sabahladığım ve akşamladığım vakit onları söyleyeyim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona şöyle buyurdu: “Ey Allahım, gökleri ve yerleri yaratan, gaybı ve aşikâr olanı bilen her şeyin Rabbi ve meliki! Ben şahidim ki, senden başka ilah yoktur. Nefsimin şerrinden, şeytan ve ortaklarının şerrinden sana sığınırım. Sabahladığın, akşamladığın ve yatağına vardığın vakit bunu söyle.”^[455]

5068 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sabahladığı vakit şöyle derdi. “Ya Rabbî senin sayende sabahladık senin sayende akşamladık, senin diriltmenle hayat bulacağız, senin öldürmenle hayatımızı kaybedeceğiz ve senin huzuruna toplanacağız.” Akşamladığında da şöyle derdi: “Ya Rab senin sayende akşamladık, senin sayende dirilir ve senin öldürmenle hayatımızı kaybedeceğiz ve senin huzuruna toplanacağız.”^[456]

“Kim akşamladığı ve sabahladığı vakit şu kelimeleri söyler ve o gün veya o gece vefat ederse cennete girer. Ey Allah’ım, sen benim Rabbimsin, senden başka ilah yok, ancak sen varsın, beni sen yarattın ben senin kulunum ve gücüm yettiği müddet (ruhları yarattığın zaman) sana verdiğim akitte duruyorum. Bir gün huzuruna çıkacağımız va’dine iman ediyorum. İşlediklerimin şerrinden sana sığınırım. Nimetini itiraf ederim. Günahımı da itiraf ederim. Beni bağışla günahları senden başka kimse bağışlayamaz.”^[457]

Cerir’in rivâyetinde şu ziyade var. Zübeyd İbrahim bin Süveyd’in şöyle dediğini söylediler: “Allah’tan başka ilah yoktur. Yalnız O vardır. O’nun ortağı yoktur. Mülk O’nundur, hamd O’na dır. O, her şeye muktedir. Ya Rab, bu gecede ve daha sonraki gecelerde olacak olanın hayırlısını isterim. Bu gece ve daha sonra gelecek gecelerin şerrinden sana sığınırım. Ya Rabbî, tembellikten, ihtiyarlığın fenalığından, (kibirden) veya küfürden sana

sığınırım. Ya Rab, kabirde ve ateşte azap olunmaktan sana sığınırım.” Sabahladığı zamanda bunu aynen söylerdi. “Sabahladık Allah’a ait olmak üzere mülk de sabahladı” derdi.^[458]

Ebû Dâvud dedi ki: Veki’ dedi ki: Uğtale kelimesinden maksat toprağa batmaktır.^[459]

Hammad’ın hadisinde şöyle dedi: Bir zat rüyasında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i gördü nakilde bulundu, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’de “Ebû Ayyaş, doğru söyledi” buyurdu.^[460]

5082 - Muaz bin Abdullah’ın, babası Hubeyb radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Yağmurlu ve şiddetli karanlık bulunan bir gecede bize namaz kıldırması için Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i aradık, ona yetiştik bize “Namaz kıldınız mı?” buyurdu. Ben bir şey söylemedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem konuş, buyurdu. Ben bir şey söylemedim. Sonra, söyle dedi. Ben bir şey söylemedim, sonra konuş dedi. Ben ey Allah’ın Rasûlü, ne söyleyeyim dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kulhüvellahu ehad de, her akşam ve sabah üç kere felak ve nas surelerini oku, her türlü şerre karşı sana yeter.”^[461]

5085 - Şerîk el-Hevzenî radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre: Aişe radiyallahu anha’nın yanına girmiştım. Ona Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem gece namaz kılmak istediğinde ne ile başlardı diye sordum. Aişe radiyallahu anha sen bana öyle bir şey sordun ki, bu konuyu senden önce bana hiç soran olmadı dedi. Gece namaz kılmak arzuladığı vakit on kere tekbir alır, on kere elhamdülillah der, on kere sübhanallahu ve bihamdihi der, on kere melik ve her şeyden ârî olan Allah’ı takdis ederim der. On kere istiğfar eder, on kere tevhid okur sonra on kere ey Allah’ım, dünyanın darlığından ve kıyametin sıkıntısından sana sığınırım, der sonra namaza başlardı.^[462]

5086 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem seferde bulunup seher vakti, kalktığında şöyle derdi. “Nimetlerinden ve bizi tabi tuttuğu güzel imtihanından dolayı yüce Allah’a olan hamdimizi bir dinleyen işitsin (ve şahit olsun). Ey Allah’ım, bize yardım et ve bize

nimetlerini bol bol ver. Bunu cehennemden Allah’a sığınarak söylüyorum.”^[463]

Ebân ona sana ne oldu ki bana dikkatle bakıyorsun? Allah’a yemin ederim ki, ben bunu kendisinden rivâyet ettiğim Osman’a yalandan isnâd etmedim. Osman da Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e yalan isnâd etmez. Ama bu felç bana uğradığı gün ben gazaplandım, bu duaları okumayı unutmuştum.^[464]

“Kim her sabah ve akşam yüzer kere büyük olan Allah’a tesbih eder ve hamd ederim derse, onun elde ettiğinin bir benzerini yaratıklarından hiçbirisi elde edemez.”^[465]

“Ya Rabbî, sapıtmaktan saptırılmaktan ayağımın kaymasından ve kaydırılmasından, haksızlık etmekten ve haksızlığa uğramaktan cahillik etmekten ve cahillerin saldırısına uğramaktan sana sığınırım.”^[466]

“Bir kimse evinden çıktığında şöyle derse: Allah’ın adıyla başlarım, Allah’a güvendim, Allah’a ibadete, günahı kaçmaya ancak Allah’ın yardımı ile güç yeter. O kimseye şöyle denir. Bu durumda hidayet olundun, senin adına, düşmanlarına kâfi gelinceye tam karşılığını alacaksın. Bunun üzerine şeytanlar ondan uzak dururlar, başka bir şeytan ona şöyle der: “Senin için doğru yola iletilen, yeterli hale getirilen ve korunulan bir kimseyi (yoldan çıkarmak) nasıl mümkün olur?”^[467]

“Rüzgâr, Allah’ın rahmetinden bir rahmettir. (Seleme, Allah’ın rahmetidir dedi). Kâh rahmet ile kâh azap ile gelir. Onu gördüğünüzde sakın ona sövmeyin. Allah’tan rüzgarın hayır getirmesini isteyin şerrinden de O’na sığının.”^[468]

5098 - Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in hanımı Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in küçük dilini görebileceğim şekilde güldüğünü hiç görmedim. Ancak gülümserdi. Bulut veya rüzgar gördüğünde bu onun yüzünden bilinirdi. Ben ey Allah’ın Rasûlü, insanlar bulut gördüklerinde içinde yağmur var ümidi ile sevinirler. Bulutu gördüğünde senin yüzünde hoşnutsuzluk görüyorum. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle

buyurdu: “Ey Aişe, onun içinde azap bulunmadığına bana kim teminat verebilir, geçmişte bir kavim rüzgarla azap olundu, bir kavim de içinde azap olan bulutlar görmüş de: “Şu enine yayılan bulut bize yağmur getiren buluttur, demişlerdi.” (Ahkaf sûresi, 28).”^[469]

5099 - Aişe radiyallahu anha’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ufukta bir bulut teşekkülünü gördüğünde işi gücü bırakırdı. Namazda bile böyle yapardı. Sonra “Ya Rabbî, bu bulutun şerrinden sana sığınırım” derdi. Eğer yağmur yağarsa şöyle derdi: “Ya Rabbî, bu yağmuru bereketle gönder.”^[470]

5100 - Enes radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte iken yağmura tutulduk. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hemen yağmurun altına çıkıp vücudunun bir kısmından elbisesini sıvazladı nihayet o açık kısım yağmurla sulandı. Biz Ey Allah’ın Rasûlü bunu niçin yaptın, dedik. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Çünkü bu Rabbimin katından yeni geliyor” buyurdu.^[471]

“Horoz sesini işittiğiniz vakit Allah’tan fazlını isteyiniz. Çünkü horoz, bir meleği görmüştür (onun için ötmektedir). Merkebin anırdığını işittiğiniz vakit şeytandan Allah’a sığınınız. Çünkü merkep, bir şeytanı görmüştür (ondan dolayı anırmaktadır).”^[472]

5105 - Übeydullah’ın babası, Ebû Rafi radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: “Fatıma radiyallahu anh Hasan bin Ali’yi dünyaya getirdiği vakit kulağına Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in namaz ezanı gibi ezan okuduğunu gördüm.”^[473]

Râvi Müseddet ve Osman şöyle dediler: “Eğer ona verecek bir şey bulamazsanız, onun iyiliğine karşılık verdiğiniz kanaat getirene kadar onun için Allah’a dua edin.”^[474]

Ey Allah’ın Rasûlü, biz içimizde bir şüphe (veya vesvese) buluyoruz. Onu söylemeyi veya o konuda konuşmayı çok büyük bir kötülük sayıyoruz. O gönlümüze gelenin bizim için olmasını ve onun konuşulmasını sevmiyoruz. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Demek böyle bir şey hissettiniz

öyle mi?” Ashab, evet dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Bu açık bir imandır” buyurdu.^[475]

Said bin Malik dedi ki; Ebû Bekre’ye rastladım, bunu ona zikrettim. Ebû Bekre benim de kulaklarım bunu Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’den işitti, kalbim hıfzetti, dedi.^[476]

“Kim bir kavmi velîsinin izni olmadan velî edinirse Allah’ın melekleri ve bütün insanların lâneti onun üzerine olsun. Kıyamet gününde onun ne farzı ve ne de nafilesi kabul olunur.”^[477]

5119 - Vasile bin Eska’ın kızımdan rivâyet edildiğine göre o babasının şöyle dediğini işitmiştir: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e asabiyet (ırkçılık) nedir dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: “Bir zulmü işlemekte kavmine yardım etmendir” buyurdu.^[478]

“Asabiyet davasına çağıran bizden değildir, asabiyet davası üzerine savaşan bizden değildir, asabiyet davası uğruna ölenler de bizden değildir.”^[479]

5122 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bir kavmin kız kardeşinin oğlu (yeğeni) o, kavimden sayılır.”^[480]

“Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ile birlikte Uhud savaşında bulundum. Müşriklerden bir kimseye vurdum ve “Al bu da benden, ben Farisî bir delikanlıyım” dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bana dönerek “Al bu da benden, ben ensardan bir delikanlıyım, deseydin ya” buyurdu.^[481]

5124 - Mikdam bin Ma’d-i Kerb radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Kişi mü’min kardeşini sevdiği vakit, sevdiğini ona haber versin.”^[482]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona: “Ey Ebû Zer, sen sevdiğin kimse ile berabersin” buyurdu. Ebû Zer, ben Allah’ı ve Peygamberini seviyorum, dedi. Yine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona: “Sen sevdiğin kimse

ile berabersin” buyurdu. Ebû Zer, aynı sözleri iade etti. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’de ona aynı cevapları iade buyurdu.^[483]

5127 - Enes bin Malik radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in ashabının bir şeye sevindikleri kadar başka bir şeye çok sevindiklerini görmedim. Şöyle ki, bir zat ey Allah’ın Rasûlü, bir kimse başka bir kimseyi işlediği hayırlı işten dolayı seviyor fakat kendisi o hayırlı işi yapamıyor dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “(Kıyamet gününde) kişi sevdiği ile beraber olacaktır” buyurdu.^[484]

“Kendisi ile istişare olunan kimse (sırrı ifşa etmeyen ve) kendisine güvenilen kimse olmalıdır.”^[485]

Ey Allah’ın Rasûlü, yolda kaldım, bana yükümü yükleyeceğim bir deve ver dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Sana verecek devem yok, ama falan kimseye git, umulur ki, sana yükünü yükleyeceğin bir vasıta verir” dedi. O zata geldi, o zat da ona yükünü taşıyacak vasıta verdi. İsteyen Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e gelip isteğinin yerine geldiğini haber verdi. Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Kim bir hayra delâlet ederse, ona da hayrı işleyen kimsenin sevabı gibi sevap vardır” buyurdu.^[486]

5131 - Ebû Mûsâ radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: (Müşkillerini halletmek için huzuruma gelmek isteyen kimselerin) bana ulaşmaları için aracılı olunuz da sevaba erişiniz ve Allah Teâlâ da bu vesileyle Peygamberinin dilinden dilediği hükmü versin.”^[487]

5132 - Muaviye radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre; yardımcı olun, ecir alırsınız. Ben bir iş yapmak isterim. Sizin yardımcı olup ecir almanız için onu tehir ederim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Hayırlı işlere vesile olunuz da sevaba erişiniz.”^[488]

5136 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Roma imparatoru) Hırakl’e şöyle mektup yazdı: “Allah’ın Rasûlü, Muhammed’den Rum’un büyüğü Hırakl’e, hidayete

uyanlara selam olsun. Muhammed bin Yahya rivâyetinde İbn-i Abbas'tan dedi: İbn-i Abbas'a da (o zaman Şam'da ticaret sebebiyle bulunan) Ebû Süfyan haber vermiş. Ebû Süfyan dedi ki, biz Hırakl'in yanına girdik, bizi önüne oturttu. Sonra Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in mektubunu getirtti, mektup şöyle idi: "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. Allah'ın Rasûlü Muhammed'den Rum'un büyüğü Hırakl'e, hidayete uyanlara selâm olsun, amma bundan sonra."^[489]

"Çocuk anne ve babasının hakkını ödeyemez. Ancak, anne ve babasını köle olarak bulur. Satın alır, azat ederek hürriyetine kavuşturursa başka."^[490]

5138 - Hamza'nın babası Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyet edildiğine göre: Benim nikahımda bir hanım vardı. Ben onu seviyordum. Babam Ömer ise ondan hoşlanmıyordu. Babam bana onu boşa dedi, ben boşamadım. Babam Ömer Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve durumu anlattı. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "(Babanın hakkını ödeyebilmek için) onu boşa" buyurdu.^[491]

Ebû Dâvud dedi ki: Akra, zehirin tesirinden başının kılları dökülmüş olan yılan demektir.^[492]

Ey Allah'ın Rasûlü, kişi anne ve babasına nasıl lânet eder denildi? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "O bir kimsenin babasına lânet eder, oda karşılık için onun babasına lânet eder o bir kimsenin annesine lânet eder, oda onun annesine lânet eder" diye cevap verdi.^[493]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Evet, onlara dua etmek, onlar için Allah'tan mağfîret dilemek, ölümlerinden sonra (varsa) ahitlerini yerine getirmek, yakınlığı ancak onlar vasıtasıyla olan akrabalarla ilgilenip onlara karşı üzerine düşeni yapmak ve onların dostlarına ikram ve hürmet etmek" buyurdu.^[494]

"İyiliklerin en iyisi kişinin babasının sevdiği kimselerin ailesini babası öldükten sonra sıla etmesidir."^[495]

"Bir kimse üç kız çocuğunu besler, büyütür onları terbiye eder evlendirirse ve onlara (evlilik sırasında) iyilik ederse, onun için cennet vardır."^[496]

“Cebrail bana komşu (hakkını) tavsiyeye o kadar devam etti ki (bu gidişle) komşuyu komşuya vâris kılacak dedim.”^[497]

5152 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre, Abdullah bir koyun kesmişti. Yahudi komşuma et hediye ettiniz mi, dedi. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in şöyle dediğini işittim: “Cebrail bana komşu hakkında vasiyet ediyordu. O kadar ki, komşuyu komşuya vâris kılacak zannettim.”^[498]

“Kim Allah’a ve ahiret gününe iman etmiş ise misafirine ikram etsin. Kim Allah’a ve ahiret gününe inanmış ise komşusuna eza etmesin. Kim Allah’a ve ahiret gününe iman etmiş ise hayır söylesin veya sükût etsin.”^[499]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadiste Şu’be şöyle dedi. Senette adı geçen Talha Kureyş’ten bir kimsedir.^[500]

5156 - Ali radiyallahu anh’dan; Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’in en son sözleri; “Namaza (dikkat edin,) namaza (dikkat edin,) sağ ellerinizin mâlik oldukları hakkında Allah’tan korkun” demek oldu.^[501]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, “Onlar sizin kardeşlerinizdir, Allah sizi onlara üstün kıldı. Onlardan kim size uygun gelmezse onu satınız. Allah’ın yarattığına azap etmeyiniz.”^[502]

Ey Allah’ın Rasûlü, o Allah rızası için hürdür dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Eğer sen bu işi (hürriyetine kavuşturma işini) yapmasaydın ateş seni etrafından çevreleyecekti veya sana ateş dokunacak (yakacak)tı.”^[503]

“Hizmetçini günde yetmiş defa affet.”^[504]

Râvi Müemmel şöyle dedi: Bize Fudayl’dan naklen İsa haber verdi.^[505]

5166 - Hilal bin Yesâf radiyallahu anh’dan rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Biz Süveyd bin Mukarrin’in evine inerdik aramızda sinirli bir ihtiyar vardı. Yanında kendisine ait bir cariyesi bulunuyordu. Cârîyesinin yüzüne bir tokat vurdu. Ben Süveyd’in o günkünden daha şiddetli

gazaplandığını görmedim. Süveyd vuracak yer bulamadın da yüzünün en belirli yerine mi tokat vurdun, dedi. Yemin olsun, biz Mukarrin'ın yedi çocuğunun yedincisi idik, bir tek hizmetçimiz vardı. En küçüğümüz hizmetçinin yüzüne bir tokat vurmıştu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize o cariyenin azat edilmesini emretti (biz de azat ettik).^[506]

Ben İbn-i Ömer'e gelmiştim. İbn-i Ömer bir kölesini azat etmişti, yerden bir çöp veya bir şey alarak şöyle dedi. Bu köleyi azat etmemden bana şu çöpe denk olacak kadar bir ecir yoktur. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle buyurduğunu işittim: "Kim kölesini tokatlarsa veya döverse bunun kefareti o, köleyi azat etmesidir."^[507]

5169 - Abdullah bin Ömer radiyallahu anh'dan rivâyetle Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Köle efendisine karşı samimi olup, Allah'a olan kulluk borcunu ifa ettiğinde onun için iki ecir vardır."^[508]

Râvi devamla dedi ki: Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in elindeki bu demiri o evin içine bakan kimseye saplamak için onun üzerine saldırmasını hala görür gibiyim.^[509]

Ebû Dâvud dedi ki: Râvîlerden Yahya bin Habib, (Saffan bin Ümeyye yerine) Ümeyye bin Saffan dedi. Kelede bin Hanbel'den işittim demedi. Yine Yahya'nın dediğine göre, Amr b. Abdillâh b. Saffan bu hadisi kendisine Kelede b. Hanbel'in bildirdiğini haber vermiştir.^[510]

Ebû Said dedi ki: "Ben onunla beraber kalktım. Ebû Mûsâ'ya hadisin doğruluğu hakkında şahitlik etti."^[511]

Ömer dedi ki: Bu sözüne bana bir beyyine (şahit) getir. Ebû Mûsâ gitti sonra geri geldi ve işte istediğin şahit Übey'dir dedi. Übey ise ey Ömer, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına azab verici olma dedi. Ömer ise, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashabına azap verici olmayacağım dedi.^[512]

5182 - Ubeyd bin Umeyr radiyallahu anh'dan: Ebû Mûsâ Ömer'in yanına girmek için izin istedi, diye önce geçen şu kıssayı zikretti ve orada şöyle

dedi. Ebû Said oraya kadar gitti. Ebû Mûsâ, lehinde şahitlik etti. Ömer Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in işlerinden bu istizan konusu bize gizli mi kaldı, dedi. Demek ki, çarşı da alışveriş beni bu bilgiden alıkoydu. Lakin sen (yanıma girmek istediğinde) dilediğin kadar selam verirsin, fakat izin istemezsin, dedi.^[513]

5187 - Câbir radiyallahu anh'dan: O, babasının borcu hakkında Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gitti, kapıyı çaldım. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kim o dedi. Benim dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem cevabımı sanki hoş görmemişçesine" ben, ben" dedi.^[514]

"Nefsim elinde olan Allah'a yemin ederim ki, iman etmedikçe cennete giremezsiniz. Birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olamazsınız. İşlediğinizde birbirinizi seveceğiniz ibadeti size haber vereyim mi? Aranızda selamı yayınız."^[515]

5194 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh'dan: Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e İslam'da hangi davranış daha hayırlıdır, dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Yemek yedirirsin, bildiğin ve bilmediğin kimselere selam verirsin" buyurdu."^[516]

5195 - İmran bin Husayn radiyallahu anh'dan: Bir zat Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldi ve esselamü aleyküm (Allah'ın selamı üzerine olsun) dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona selamını iade etti. Sonra oturdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "On sevap" buyurdu. Sonra başka birisi geldi, esselamü aleyküm ve rahmetullah dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem selamını iade etti. O, zat oturdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "yirmi sevap" buyurdu. Sonra birisi geldi, esselamü aleyküm ve rahmetullahı ve berakatühü dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona selamını iade etti. O, zat oturdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (bu selama) "Otuz sevap" buyurdu.^[517]

"Küçük büyüğe, yürüyen oturana, az olanlar da çok olanlara selam verir."^[518]

5202 - Enes radiyallahu anh şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem oynamakta olan çocukların yanına geldi ve onlara selam verdi.^[519]

5204 - Esmâ binti Yezid'den demiştir ki: Biz bir takım kadınlar içersinde iken Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize rast geldi ve bize selam verdi.^[520]

5205 - Süheyl bin Ebû Salih'ten rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Ben (bir kâfilede) babamla beraber Şam'a çıkmıştım. Kâfilede bulunanlar Hristiyan manastırlarına uğruyorlardı. Orada buluna Hristiyanlara selam veriyorlardı. Babam şöyle dedi, Onlara selamla başlamayın çünkü Ebû Hüreyre, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in "Ehl-i kitaba selamla başlamayın, yolda rast geldiğinizde onları yolun en dar yerine mecbur edin" buyurduğunu haber verdi.^[521]

Ebû Dâvud dedi ki: Bu hadisi Abdullah bin Dinar'dan Malik böyle rivâyet etti. Yine bu hadisi Abdullah bin Dinar'dan Sevrî rivâyet etti. Ve orada "Ve aleyküm" deyiniz diye rivâyet etti.^[522]

5207 - Enes radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbı Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şöyle dediler: Ehl-i kitap (Yahudi ve Hristiyanlar) bize selam veriyorlar, onların selâmını nasıl iade edelim? Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Ve aleyküm (sizin üzerinize olsun) diye karşılık verin" buyurdu.^[523]

"Sizden biriniz, bir meclise vardığında selam versin, kalkmak istediğinde yine esselamü aleyküm diye selam versin. Varışta verilen birinci selam ayrılıştan verilen ikinci selamdan daha önemli değildir."^[524]

5209 - Ebû Cüreyy'il-Hüceymî radiyallahu anh'dan, rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e geldim ve aleykesselâm ya Rasûlallah dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Aleykesselâm deme. Çünkü bu, ölülerin selamıdır."^[525]

5212 - Berâ radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Müslümanlardan iki kişi birbirlerine rastladıklarında selamlaşırlarsa daha onlar birbirlerinden ayrılmadan önce günahları mağfiret olunur."^[526]

5215 - Ebû Saîd el-Hudrî radiyallahu anh'dan: Kurayza halkı (Yahudileri) Sa'd bin Muaz'ın hakemliğine razı olarak kalelerinden indikleri vakit Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Sa'd bin Muaz'a haber gönderdi. Sa'd, beyaz bir merkebe binerek geldi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem (Ensara) şöyle dedi: "Efendinize ayağa kalkınız veya hayırlınıza ayağa kalkınız" Sa'd da geldi ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına oturdu.^[527]

5217 - Mü'minlerin annesi Aîşe radiyallahu anha'dan: O, şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e şekil, davranış ve hal bakımından Hazreti Fatıma kadar benzeyen kimse görmedim. Hasan bin Ali bu ifadeyi söz ve konuşma bakımından yol ve davranış bakımından ifadesini zikretmedi. Fatıma radiyallahu anha Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in yanına girdiğinde Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem onun için ayağa kalkar ellerinden tutar, onu öper ve yanına oturturdu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hazreti Fatıma'nın yanına girdiğinde Fatıma ayağa kalkar, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in elinden tutar öper ve Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'i kendi yerine oturturdu.^[528]

5218 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Akra bin Habis radiyallahu anh, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in Hazreti Hüseyin'i öptüğünü görmüştüm. Bunun üzerine Akra bin Habis: Benim, on tane çocuğum var, bu senin yaptığını onlardan hiç birisine yapmadım dedi. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'de: "Merhamet etmeyene merhamet olunmaz" buyurdu.^[529]

5219 - Urve radiyallahu anh'dan: Aîşe radiyallahu anha, şöyle dedi: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem "Ey Aîşe, sana müjdeler olsun. Allah senin nâmuskârlığın hakkında ayet indirdi" buyurdu. Ve Aîşe'ye ayeti okudu. Anam ve babam bana kalk Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in başını öp dedi, bende Aziz ve Celil olan Allah'a hamd ederim. Sizlere değil dedim.^[530]

5229 - Ebû Miclez radiyallahu anh'dan: Muaviye İbn-i Zübeyr ve İbn-i Âmîr'in yanına çıkmıştı. İbn-i Âmîr, ayağa kalktı, İbn-i Zübeyr, oturdu Muaviye İbn-i Âmir'e şöyle dedi. Otur, ayağa kalkma. Ben Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in şöyle dediğini işitdim. "Kim insanların

kendisine ayakta durup dikilmelerini arzu ederse, cehennemden yerini hazırlasın”.^[531]

5230 - Ebû Umame radiyallahu anh’dan, rivâyet edildiğine göre şöyle demiştir: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bir asaya dayanarak bizim yanımıza çıkagelmişti. Biz ayağa kalktık. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, şöyle buyurdu: “Acemlerin birbirine tazim için ayağa kalktıkları gibi siz de ayağa kalkmayın.”^[532]

5232 - Ebû Seleme radiyallahu anh’dan: Ona da Aişe radiyallahu anha haber vermiş. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Hazreti Aişe’ye şöyle buyurmuş. “Cebrail aleyhisselam sana selam ediyor” Aişe radiyallahu anha’da Allah’ın rahmet ve selamı Cebrail üzerine de olsun demiştir.^[533]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, gülmüştü. Ebû Bekir veya Ömer, ona Allah senin yüzünü güldürsün dedi. Râvî hadisi sevk etti.^[534]

5235 - Abdullah bin Amr radiyallahu anh’dan: Ben ve annem mülkiyeti bana ait bir duvarı çamurla sıvarken Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem bize rast geldi ve: “Bu nedir ey Abdullah” diye sordu. Ben bu bir (harap) şeydir, onu ıslah ediyorum dedim. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem “Ölüm bundan daha süratlidir” buyurdu.^[535]

5244 - Ebû Zer’den rivâyet edildiğine göre Hazreti Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem şu bir önceki hadisi yaptığı bir konuşmanın arasında dile getirmişti.^[536]

5246 - Salim’in babası Abdullah’tan bir seferinde hadis Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e kadar ref edilmiştir. “Uyuduğunuz vakit evde yanık ateş bırakmayın.”^[537]

5252 - Salim’in babası Abdullah’tan rivâyetle: “Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Yılanları öldürün. Hele sırtı iki siyah benekli yılanla kuyruksuz yılanı, çünkü bu ikisi kör etmek için gözü ararlar. Hâmile kadının çocuğunu düşürürler.”^[538]

5253 - Ebû Lübabe radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem evlerde yaşayan küçük yılanların öldürülmesini nehy etti. Ancak bunlardan sırtında iki siyah nokta bulunan yılan ile kuyruksuz yılanın öldürülmesi hariç, bu iki yılan gözü şimşek gibi söndürür, kadınların karnında olan bebekleri düşürür.^[539] Çünkü bu yılanlar düşmanlarına çok zehirli asit püskürüyorlar.

Ebû Said, ne yapmak istiyorsun dedi. Ben onu öldüreceğim dedim. Ebû Said, evinin tam karşısında bir eve işaret etti ve şöyle anlattı. Benim amcam oğlu şu evde idi. Hendek harbinde evine dönmek için izin istedi, yeni damat olmuştu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem ona izin verdi. Ve evine silahı ile birlikte dönmesini emir buyurdu. Amcam oğlu evine geldiğinde hanımını kapıda ayakta bekler gördü. (Bunun üzerine kıskançlığı tuttu da) mızrağını hanımına çevirdi. Hanımı beni dışarı neyin çıkardığına bakmadan acele etme, dedi. Bir de ne görsün hiç görmediği bir yılan, mızrağını yılanı saptı, yılan titrerken mızrağı ile onu dışarıya çıkardı. Bilmiyorum, yılan mı daha çabuk öldü amcam oğlu mu? Kavmi Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e gelip Allah'a dua et, Allah arkadaşımızı diriltsin dediler. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Arkadaşınızın affı için istiğfar edin" buyurdu. Sonra şöyle dedi: "Cinnilerden Medine'de bir topluluk iman ettiler, yılanlardan evde birisini gördüğünüzde üç kere çık yoksa öldürürüm diye onu korkutun, üç kere ikazdan sonra öldürün."^[540]

5260 - Abdurrahman bin Ebû Leylâ'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e evlerdeki yılanlardan soruldu. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Bu yılanlardan evlerinizde bir şey görürseniz, şöyle söyleyin Nuh (a.s)'ın sizden aldığı ahde sülûk etmenizi isterim. Süleyman (a.s)'ın sizden aldığı ahde uymanızı isterim. Bize ezâ etmeyin. Yine dönerlerse onları öldürünüz."^[541]

5263 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh'dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: "Kim bir vuruşta zehirli kertenkeleyi öldürürse ona şu kadar şu kadar sevap var. Kim ikinci vuruşta öldürürse ona birinciden daha az olarak şöyle şöyle sevap var. Kim üç vuruşta öldürürse onun için ikinciden daha az olarak şöyle şöyle sevap var" buyurdu.^[542]

“Peygamberlerden birisi bir ağacın altına inmişti, onu bir karınca soktu. Emretti, eşyaları ağacın altından çıkarıldı, sonra emretti, ağaç yakıldı. Bunun üzerine Cenab-ı Allah, o peygambere vahyetti. Seni ısırın bir karınca değil miydi, (bu kadar karıncayı niçin öldürdün?)”^[543]

5266 - Ebû Hüreyre radiyallahu anh’dan: Bir karınca Peygamberlerden birini ısırmişti. Emir verdi, karınca ocağını yaktırdı. Allah ona vahyetti. Seni sokan bir karıncadır, ama sen ümmetlerden tesbih eden bir ümmeti helak ettin.^[544]

5267 - İbn-i Abbas radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hayvanlardan karınca, bal arısı, çavuşkuşu ve göçken olmak üzere dördünün öldürülmesini nehyetti.^[545]

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem kurbağayı öldürmekten nehyetti.^[546]

5270 - Abdullah bin Muğaffel radiyallahu anh’dan: Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sapan taşından nehyetti. “Bu taş av avlamaz, düşmanı zor duruma düşürmez fakat bu gözü çıkarır, dişi kırar” buyurdu.^[547]

“(Allah Teâlâ) “Âdemoğlu, bana eza veriyor, zamana (feleğe) sövüyor. Oysa zamanı (yaratan) benim. Emir benim elimdedir. Geceyi, gündüze, gündüzü geceye ben çeviririm” buyuruyor.^[548]